

מלחמת התחיה

ספור יסודתו בדברי ימי ישראל

מאת

מ. מ. דאָליצקי

הוצאת

דזשואיש פרעס פּאָבלישינג קאָ., ניו יאָרק

1911

מעות לתקון.

השורה התשיעית הנכונה בצד 52 צריך להיות כך:

— כי אז דקרתיו בחרבי לעיני השמש ולא נחמתי! קר,, אפולוניוס ויתקצף.

א.

השמש שקעה בין שני הררי אל הרמים גרזים ועיבל, ותצלל בפאתי מערב ותעלם.

אדם חכלילי עודנו מתלהב הרחק, הרחק מעבר להררי עד אלה, הרי הקללה והברכה, והוא שוקע ולובש לאטו שחורים — ויהי ערב.

ככנפי עורב פרוש חשכו על פני הבקעה השוממה בקעת שכם, המשתרעת לרגלי שני ההרים האלה, ששם תקע אהלו אפולוניוס, ציר אנטיוכוס הרשע עם מחנהו, ומשם מזורה רשתו לפליטת בת יהודה אשר התפרצה מפני מלכות יון הרשעה, והיא בוטחת בכחה שתפרק מעליה עולה.

דומיה איומה שוררת מסביב לאהלי הרשעים הנטושים על פני כל הבקעה המכוסה בעלטה ומתעטפת בטל ערבים.

שני לפידי אש בוערים על יד אחד האהלים ולא יעצרו כח להאיר את החשכה, ואולי מאשר שם יאהיל שד עיפתה, חשכת מין האדם אפולוניוס המצביא, מטה זעם ביד השטן?

יללת ינשופים מראשי ההרים ונהמת חיתו טרף מסתר יער, מפריעות לפעמים את דממת הככר השמם, אשר לא דרכה בו רגל אדם זה כמה; השומרים בקצה המחנה מטים אזנם בחרדה אבל ירגעו לאטם בשוב הדומיה ונוטים לישון בהשענם על כידוניהם, כי כל המחנה עיף מעמל דרך רחוקה.

— יובא אלי הרקילוס! — רעם קול אפולוניוס בצאתו החוצה מתוך אהלו — הרקילוס יובא אלי כרגע!

מסך אחד האהלים הורם וצעיר רודם יפה תואר ולבוש עז, נגש אליו בלוית ארבעה אנשי חיל מזוינים.

— הרקילוס! —הרעים עליו אפולוניוס בקול מושל — הגידה נא לי איך מלאך לבך לעבור על מצותי?!

— אם תשמיעני אדוני המצביא מה חטאתי — ענהו הרקילוס באמץ לב — וידעתי מה אשיבך על תוכחתך.

— האם לא צויתיך לפני צאתי את ירושלם להרוג את ראשי המורדים היהודים?

— כן, אדוני המצביא, צויתני!

— ואותך הפקדתי להתפרץ אל בית חלקיהו!

— כן אדוני!

— והוא ורעיו עודם חיים!

— צויתני, אדוני המצביא, להמית את ראשי המורדים המפיחים רוח מרד; אבל לא את אלה ימנה חלקיהו וחבריו... האמינה לי, אדוני המצביא, כי כן הוא....

— רב! — שסעהו אפולוניוס בשצף קצף — יודע אני מריך! פסחת על בית חלקיהו כי בתו היפה פנינה הוליכתך שולל בעצמת כשפיה! ואתה עצב נבזה שכחת חובתך לעמך, לארצך ולאנטיוכס מלכך, ותאהב בת אל נכר יהודיה נתעבה, ותחיה אותה ואת משפחתה!...

קצפו הכביר העתיק מפיו מלים, ויישך מרב רגזו את שפתיו עד שפך דם.

— הרגע נא אדוני — גמגם הרקילוס בכבדות.

— הס! האלם דומיה! — הוסיף אפולוניוס בשצף קצפו — הידעת נבל מי היא אהובתך העבריה? הנה חלקיהו אביה הוא אחי מתתיהו ממודעית, המורד במלכותנו, ובנו הוא השודד העריץ יהודה. המורד הנתעב הזה התנפל על גדוד אחד מחילנו בקרבת בית חורון ויהרג בם מאתים איש וישם ראשיהם בראשי כידונים לראוה בם, ואתה אוהב את בת דודו היהודיה!? אבל כתר לי זעיר! עוד מעט וידעת את תנואתי! התבשר נא כי פנינה אהובתך נמצאה אתי פה!

— פה? — שנה הרקילוס דבריו וקולו רעד.

— כן! כן! — דבר אפולוניוס בנחת וברגז — פה היא נמצאה אתי, ועוד מעט וראיתי גם אני את המכשפה העברית המתעה בכשפיה לב גבור יוני! תובא נא הלום השבויה פנינה בת חלקיהו!

פני הרקילוס אשר חורו עד כה כשיד, אדמו כדם למשמע הדברים האחרונים, ואפולוניוס אשר לא אחת נסהו במלחמה וידע קצפו כי עז, צוה לאסרו.

— כל הקרב אלי מות יומת! — הרעים הרקילוס בחטפו חרב מתער אחד מאנשי הצבא ויהפכה כה וכה על פניהם.

— יאסר! — צעק אפולוניוס בקול עז.

כשלשים איש מאנשי הצבא כתרוהו, ואחרי מלחמה ארוכה שלא עברה על רובם מבלי פצעים אנושים, עלתה בידם לאסרו לרגלי אפולוניוס שר צבאם.

מסך אחד האהלים הורם שנית ובלוית איש חיל אחד ולפיד בוער בידו, הובאה פנינה לפני המצביא.

כל הנאספים התפלאו על יפיה ויקראו האח.

גם אפולוניוס קשה הלב השתומם למראה היהודיה, וכאלו שכח את כל העבר וההוה קרא בקול:

— חי יופיטר שלא ראיתי כמוה ליופי!

ואמנם כן, יפה היתה פנינה מאין כמוה והיא אז בת שמנה עשרה שנה,

קומתה זקופה כתמר ומבנה גוה ענוג ואיתן; רוך ונועם ועזוז אשת חיל כבירת כח לב בתאר פניה יזהירו, ועיניה השחורות והמלאות הבוערות כשני לפידי איש תחת גבות שחורות, מפיקות אמץ לב ובטחה, ולנכחה יביטו אל אפולוניוס האכזר העומד משמים ומשתאה ליפיה ורגלו האחת נשען אל האסור השוכב ארצה ושואף רוח בכבדות.

אך רגע התבוננה אליו ותחרד חרדה גדולה.

— אל אלהים ה׳! — קראה בקול רועד — מה אני רואה?!

— האח! — קרא אפולוניוס כמנצח — היהודיה הכירה את אהוב לבה!

פנינה עמדה כנציב שיש מבלי נוע; ראשה נטוי אל השוכב ארצה ושפתיה נאלמו.

— יהודיה, פני אלי! — צעק המצביא בקול עז — הגידי נא לי כמה לילות בלה האסיר בזרעותיך?

— כלב ארור! — נשמע קול הרקילוס מתחת לרגלו.

— חכה לי מעט עלם אמלל! נהם אפולוניוס בחרוק שנים — אני אמוד פעלתך אל חיקך!

— גם משכרתך אפולוניוס, תהיה שלמה! — קראה פנינה בשפה יונית צחה — האלהים הרועה את עמי מעודו, דורש דם עבדיו ולא תכסה אדמתו דם זקנים מדוקרים ועוללים שינופצו אל הסלע!...

— האלמי עבריה נבערה! האינך רואה כי הנך בידי?

— בידך? — צחקה פנינה במרירות — שקר! ביד אלהים הנני!

— ח־ח־חה! — התפרץ צחוק פרוע מפי האכזר — איפה היה אלהיך בהקריבי עדר חזירים על מזבחו בירושלם? מסך ארון העדות הרטבתי בדם שקוצי טומאה, קללתי את אלהיך בפניו והוא לא שלח פרק להפיצני!... ה־ח־חה! אלהיך, יהודיה, ישן ולא ייקץ, ואני מאהבתי אותך ומחמלתי עליך לא אמהר לשלחך אל אלהיך; כי אם אתי תשבי ואתי תלכי באשר אלכה אנכי, יפתי העבריה!

הדברים עודם בפיו ורעש מאחורי אהלו שסע את הדומיה השוררת מסביב, כי ישנו אז אנשי הצבא בתוך אהליהם עיפים מעמל דרכם אל מחנה היהודים ה„מורדים“.

אחד השומרים מאחרי האהל גגש אל מקום השאון, וירא בתוך החשכה תמונת ענק נכחו, ובטרם הוציא הגה מפיו, נפל ארצה מלהט חרב אשר הביא הענק אל לבו.

— אחי, אלי הנה! — נשמע קול הענק בתוך החשכה, וכעשרים צללי אדם נאספו כרגע סביבו.

— הזה אהלו? — שאל אחד הצללים השחורים את הענק.

— כן, לך אחרי!

אפולוניוס נבעת מפני השאון על יד האהל, ובעוד הוא מטה אזנו לשמוע,

כתרוהו כעשרים איש לבושים בגדי שרד כצבא היונים, ועד ארגיעה התפרץ קרב ביניהם ובין מתי המספר העומדים על יד המצביא.

בתנועה אחת מהירה המית הענק שלשה מהנלחמים בו; אפולוניוס אמנם הוציא חרבו מתערה, אבל לא להלחם, כי אם קרע בה את בד האהל וימלט כמוג לב פנימה; משם ברח אל חילו ועד ארגיעה נתן להם אות כי צרה קרובה.

רבים מאנשי הצבא נעורו, אבל מפחד פתאם לא מצאו את ידיהם ורגליהם ולא ידעו מה לעשות ובמי להלחם.

ועל יד אהל אפולוניוס נעשתה בין כה המלאכה בחפזון נמרץ. כל איש מחילו הקרב אל האהל הומת כרגע, והענק נגש אל פנינה ויאמר לה בשפה נמרצה:

— קומי ולכי אחרי! התכיריני?...

— אל אלהים ה'! — קראה העלמה בלב נפעם — את מי אני רואה?!

— חושי, כי העת קצרה!

— הנני הולכת! — ענתה בחפזון — אבל התר נא מראש את האסור השוכב על הארץ, כי הוא הרקילוס!

ובעוד הענק מוריד עיניו אל האסור, הוציאה חרב מתער אחד המומתים ותקצץ את אסוריו.

— מהרו ולכו אחרי! — קרא הענק, ואחרי רגעי מספר התמלטו מתוך מחנה האויב.

הם לא הרחיקו ללכת, וסאון ברעש נשמע מתוך מחנה אפולוניוס. כל אנשי הצבא נעורו משנתם וכבר הם יודעים את כל הנעשה.

— בדרך הר גרזים! — נתן הענק קולו לפני חילו המצער ויעלמו כצללים בתוך החשכה וישקעו בשכבת הטל.

— פנינה, איפה את? — שאל הרקילוס בדאגה — החשך גבר מאד, וכצל בנטותו אני רואה אותך.

— הנני פה, הרקילוס! — ענתה הנערה בגשתה אליו.

— הבי לי ידך! — דבר אליה בשפתים דולקים — מקרב לבי אודה את יופיטר על המקרה להחזיק בידך ולהוליכך; קומי ונלכה אל מקלט בטוח, כי יודע אני היטב את כל המקומות האל ולא אתעה גם בחשכת ליל אפל זה.

— הא לך ידי! — ענתה פנינה בגשתה אל צדו ובהושיטה לו ידה הרכה — אבל ראה נא ראה, כי נעלם מצילנו עם גדודו, ואנחנו כאשר אחזה לי, לא בדרכו, דרך הר גרזים נלך כאשר צוה.

— לדאבון לבי, עלמה עדינה, — אמר לה הרקילוס באנחה — לא טוב המקום אשר צונו מצילנו להמלט, כי לפני שתים שלש שעות שלח שם אפולוניוס גדוד אנשי צבא, כי שמע כי יהודה המכבי עם גדודו אורב לו משם...

— אהה! — קראה פנינה בחרדה — מדוע החשית בשמעך את פקודתו ללכת בדרך הר גרזים?

— נפעם הייתי מכל המוצאות אותי ופליטתנו היתה בחפזון ולא ידעתי נפשי; אבל עתה כבר עבר המועד; כי הרחיק מצילנו ללכת ולא נשיגנו עוד.
— נרדפם ונצילם! — קראה פנינה בהסבה פניה.
— לשוא יהיה עמלנו, עדינה! כבר שקעו כצללים בחשכת הלילה, והאנשים מלומדי מלחמה, לכן קוי כי ימלטו נפשם; אבל את עדינה חושי ומלטי! הכי לא תשמעי את מחנה האויב ברעו אחרינו?... נמהר ונמלט על נפשנו, כי עוד מעט ונתפשנו!
ואחוזי יד יחדו רצו עתה בתוך החשכה הלאה, הלאה אל המרחק השמם העטוף במעיל עלטה.
וסאון מחנה אפולוניוס סואן ברעש תפים ובקול חצוצרות ברמה. השומרים העלו לפידי אש ופכי שמן, וכל הככר המכוסה בערפל האיר עד למרחוק, ויאדימו השמים השחורים מעל.
— פשטו על הדרכים ותפשום! — צוה אפולוניוס את גדודיו! — ככר כסף אתן לאשר יבא אלי ראש כל יהודי ארור אשר התפרץ אל אהלי ושני ככרי זהב לאשר ימציא לי ראש גבורם!
— לי יהיה הזהב! — קרא אחד משרי הצבא בבטחה — עוד בלילה הזה אביא הלום את ראש מצביאם!
וברגע ההוא נראו מרחוק לאור האש הבוערת כשני צללי אדם איש ואשה, עוברים בחפזה ומתעלמים.
— הנה הנם! — הוסיף שר הצבא בקול כמנצח — לכו אחרי!
ועד ארגיעה נחלק מתוך המחנה ומאה איש עמו.

ב.

האמנם עלה על לב אפולוניוס כי יפרוץ יהודה פתאם אל מחנהו ויגזל את פנינה ממנו? החלם כי יעז איזה לוחם לבוא אל משכן גבוריו בלוית אורחה קטנה כעשרים איש ויעשה בו שמות? והדבר קם ונהיה לתמהון לבבו!
ומיום בואו אל ארץ העברים יראה רק נפלאות גדולות, נפלאות לא שערן כל גבור מלחמה!
בבקשו את אנטיוכוס מלכו לשלחו אל ארץ העברים להביא שם סדרים, קוה אפולוניוס להשקיט את מרד היהודים בדם ובאש ברגע בואו, כי מי חלש כעם הזה, חשב בלבו, ומי גבור כמוני אפולוניוס? ובבואו לסוריה לקח רק אלף איש עמו וילך עם חילו ירושלימה; אולם בדרכו על אדמת יהודה היתה תבוסתו שלמה. רק כמאתים לוחמים עברים פגש בדרכו, וההולך לפני הגדוד הקטן הזה, איש כבן שלשים קרא בקול: „כלה במחרפי אלהי ישראל!" ועד ארגיעה התנפלו כגורי אריות על גבוריו ויכו בם שבע מאות איש ממבחר חילו, ותפל חתת אלהים על מחנהו וינוסו איש לעברו, ובתוכם גם הוא, אפולוניוס הגבור הנעריץ, כי כפשע היה בינו ובין השביה! ומה אנוש כאבו! האמנם, הוא הגבור העשוי לבלי חת, ינוס מפני מחנה עברי קטן? כמעט טרף נפשו

בכפו מעקת לב ומבושה! מה יאמר המלך? מה יאמרו מעריציו ומכבדיו? אנה יוליך את חרפתו?

— נקם אקח! — קרא בחרוק שנים — נקם ממשפחת היהודים!

וישב אפולוניוס אבל וחפוי ראש לסוריה ויאסף שם כעשרת אלפים בני חיל. האם לא מספר רב הוא להלחם בחיל יהודה — מתי מעט? עתה בטח ברב כחו כי ישא נס נצחון, וכבר הוא רואה בחזון לבו צבאותיו מתרחצים בדם היהודים זעומי נפשו ובלוית החיל הכבד הזה שב עתה ארצה יהודה; אולם צרה ואסון פגשוהו על כל מדרך כף רגל גם עתה, כי המצביא היהודי אשר הכניע גאונו אז, יראהו גם הפעם נפלאות גדולות מהראשונות. לעתים לא רחוקות הוא מתגנב אל תוך מחנהו ואיש לא ידע בבואו ובצאתו וכרוח קטב ישאיר שם שמות; כארבעת אלפים איש מחיל אפולוניוס הפיל הגבור העברי בזמן קצר, כבחבלי קסם נמשכו אל אבחת חרבו, ובטרם מצאו יד ורגל נאספו במלחמה.

ויודע לאפולוניוס כי יהודה שם שר צבא היהודים והוא בן מתתיהו כהן גדול והוא גם הפיח רוח המרד בישראל.

ומקצר יד ורפיון כח לעמוד בפני יהודה בשדה קטל, כתב אפולוניוס עליו שטנה אל אנטיוכוס מלכו, כי הוא שעורר את אחיו היהודים להתקומם למלכות יון, ויעור את עיניהם בלהטיו כי מלך המשיח הוא, שלוח ממרומים להצילם מכף אנטיוכוס ולמלוך תחתיו, ועל כן כבד מאד להלחם בהם, כי כלם מתפרצים מפני מלכם וכלם כאיש אחד נלחמים כנואשים ומספרם רב מאד.

ויענהו המלך אנטיוכוס כי חפץ הוא לראות ראש גבור ישראל זה ביד אחד עבדיו, ואשר יביא אליו ראשו אלף ככר זהב תהיה משכרתו.

כי התאוננו עצי היער אל אלהים על הגרזן החוצב בם, ענם כי אם לא נתנו מעצם עץ להחזיק בו, כי אז לא עלה דכורת עליהם, וכן אם לא נמצאו אז בני בליעל בישראל, כי אז כלה עשה יהודה המכבי באפולוניוס ובחילו בזמן קצר מאד; אבל מרב לחץ ומקצר רוח, התיונו אז רבים מהיהודים ויפרקו מעליהם כליל על יהדותם, ובמשך הזמן נהפכו גם לאויבי עמם ועוזרים לרעתו.

ומבלעדי זאת שררה אז משטמה בישראל על דבר הכהונה הגדולה, כי אין מנהיג ומושל בישראל בימים ההם והכהן הגדול היה לחם במקום ראש, ולא לפלא הוא כי למשרה רמה כזאת נכספו רבים, ואלה אשר כסף תועפות להם היו לכהנים, כי לאשר הרבה במחיר הכהונה הגדולה לו נתנה המלך אנטיוכוס.

ובימים ההם ואיש אחד כהן ושמו אלקימוס, עשיר ובעל נכסים, שרעיו רבים בתוך שרי המלוכה, התאוה לכהונה הגדולה בישראל, וילוו אליו רקים ופוחזים מבני עמו, המוכרים נפשותיהם בכסף, ויהיו למפלגה העושה במחשך מעשיה להפריע את יהודה המכבי ממחשבותיו, כי ירא אלקימוס פן יסב אליו ירודה את הכהונה הגדולה אחרי פרקו מעל עמו עול מלכות יון.

ויתנכל אלקימוס ומפלגתו לשים מוקשים לרגלי יהודה, וישלחו מרגלי חרש בני בליעל אל מחנהו, והם הצילו פעמים רבות את אפולוניוס וחילו מפח יקושים אשר טמן הגבור העברי לרגלם.

ויהי בליל חשך אחד ויפתח אלקימוס לפני אפולוניוס וחילו את שערי ירושלם, ויהודה אשר רחק אז כברת ארץ ממקום המעשה, חרד חרדה גדולה בשמעו זאת, כי ידע את אפולוניוס האכזר השואף לדם, וימהר וישלח אליו מכתב לאמר:

„אפולוניוס! שמעתי כח מעשיך ונצחונותיך בארצות אחרות ואחשבך ללוחם הראוי לכבודי לקדם פניו בשדה קטל; אבל לא עלה מעולם על לבי שתקרא מלחמה לזקנים חלשים, לנשים רכות וילדים גמולי מחלב, ואתה דע לך מצביא, כי כהי אתי למוד פעלתך אל חיקך — אכזריות תחת אכזריות! לעתים לא רחוקות נפלו אנשי חילך בידי, ואני התהלכתי עמם במישרים, כראוי לשבויי מלחמה; אולם אם תשפוך דם נקיים שלא קדמו פניך בנשק, הנני נשבע לך בשם אלהי ישראל, כי אוי ואבוי יהיה מעתה לכל איש יוני מחילך אשר יפול בידי! בכל ענות שאול יענו שבויי מלחמתי עד כי יתפלצו עמודי התפת מקול נאקתם; ואף עוד זאת: אל נא תשכח אפולוניוס, כי בעת מלחמה לא ידע הלוחם מחרתו, אני אסב פני המלחמה אליך ואצודך חיים, אחרי הודע לי כי לא שמעת לקול הזהרתי זאת, ואז אבחר לך מות אשר יחרד השטן לשמוע שמעו.

„ראה הזהרתיך ואתה דע לך. יהודה המכבי".

חתת אלהים נפלה על אפולוניוס בקראו את דברי הספר, כי פחד אשר לא ידע שחרו קנן זה כמה בלבו מפני גבור ישראל זה, ולא המית אפולוניוס איש בירושלם, כי אם השאיר בה חמשת אלפים מצבאו ביד פקיד חילו הרקילוס, ויסע עם יתר הצבא לבקש את יהודה, כי הבטיחוהו אנשי אלקימוס להסגירהו אל ידו.

לפני צאת אפולוניוס את העיר צוה את הרקילוס להמית מתי מספר מיקירי ירושלים ובתוכם את חלקיהו אחי מתתיהו, דוד יהודה, כי הגידו לו כי איש הכם הוא בהליכות המדינה, והוא מנהל את יהודה במועצותיו.

ויבקש אפולוניוס את יהודה המכבי בכל המקומות אשר הראוהו אנשי אלקימוס ולא מצאו, ובתקעו את אהלו בבקעת שכם, שלח אליו אלקימוס את אחד ממרגליו, ויודיעהו כי לא המית הרקילוס את חלקיהו, באשר הוא אוהב זה כמה את פנינה בתו, שאין כמוה ליופי בכל ארץ יהודה, ומדי דבר המרגל בפנינה, לא שכח מספר לו, כי היא עלמה נפלאה מאד, אשר לא אחת היא מתחפשת לאיש ועוזרת לבן דודה יהודה המכבי במלחמותיו, וטוב יעשה אפולוניוס אם ירחיקנה מירושלם, כי בידה להוליך שולל גבורי יון בעצמת כשפיה, וכבר נפל הרקילוס אחד ממבחר גבוריו ברשתה עד שעבר על מצות מצביאו....

ויצו אפולוניוס להביא אליו עד מהרה את הרקילוס, ואת ראש עוזריו ניקנור צוה לצוד לו בעזרת אלקימוס הכהן, את העלמה היפה פנינה בת חלקיהו.

ולא ידע הרקילוס על מה הוא קרוא לפתע פתאם אל מצביאו ויחרד אל אפולוניוס, ובין כה צד ניקנור את פנינה על יד בית אביה, כי התנפל עליה הוא ואנשיו ויסגרוה במרכבה ויביאוהו אל המחנה בבקעת שכם.

ועתה הציל יהודה המכבי את שניהם מיד אפולוניוס.

ג.

וכבר נפגשו פנינה והרקילוס פעמים לפני זמן לא כביר, וכמופת מאת המקרה אשר הכל משחק לו, נפגשו עתה בפעם השלישית על יד אהל אפולוניוס.

כאשר דרכה רגל אפולוניוס ראשונה על אדמת ישראל להשקיט את רוח המרד, התנדב הרקילוס זה לרגל את מחנה היהודים ולדעת מוצאיו ומבואיו, ויתחפש ליהודי ויעבור בערי יהודה לארכן ולרחבן ואת אשר ראה ושמע הביא אל אפולוניוס.

הרקילוס ידע לדבר כן בשפה הארמית והעברית ולא עלה על לב איש שהוא יוני ומרגל חרש.

עד מהרה נודע לו מקום גבור היהודים יהודה המכבי וחילו ויגמר אמר לבא אל מחנהו כיהודי מתנדב ללחם מלחמת עמו, ובלבו דמה להביא בנכליו הרעים את יהודה אל מחנה האויב, או להמית אותו חרש בתוך מחנהו ואיש לא ידע מי הכהו.

אולם הגבור הצעיר שגה ברואה. אחרי בואו ברב עמל ונדודי דרך רחוקה אל מחנה יהודה המכבי, לא ישרו הליכותיו בעיני אנשי יהודה, ויובא אל המצביא העברי, אשר ישב אז עם פנינה אל שלחן הצהרים ומתי מספר ממבחר גבוריו עמדו על ידו.

— מי אתה ומאין באת? — שאלהו יהודה ועינו החודרת בחנה אותו.

— עברי אנכי ומגלעד אני בא — ענהו הרקילוס בהתאמצו להסתיר סערת לבו.

— מה שמך ושם אביך?

— שמי ראובן ושם אבי יעקב השמעוני והוא עשיר ונשוא פנים בגלעד.

— יקראו אלי הנה כל בחורי גלעד העובדים בצבאותי! — צוה יהודה את העומדים על ידו.

רעדה אחזה את הרקילוס בשמעו את מצותו ובראותו כי אחד מאנשי חילו עוזב את מקומו ורץ אל המחנה, אבל התאמץ הרקילוס בכל כחו להסתיר חרדתו.

כרבע שעה עבר ותמשה בחורי גלעד באו ויעמדו לפני יהודה.

— הידעתם את העלם הזה בגלעד? — שאלם יהודה ולא גרע עיניו מהרקילוס.

כלם התבוננו אליו, ויראו בו ויפנו אל יהודה.

— לא, אדוני המצביא! — ענו כלם פה אחד — לא ראינוהו מעולם בגלעד!

— הידעתם את יעקב השמעוני בגלעד והוא עשיר ונשוא פנים?

— לא היה כזה בקרבנו!

הרקילוס לא יכול עוד לעצור ברוחו וחרדתו נראתה על פניו.

— תן תודה עלם, כי הנך מרגל יוני ממחנה אפולוניוס — קרא אליו יהודה.

— רחמים אבקש! — התנהגה לשון הרקילוס בכבדות.

— האם לא חרפה היא לאיש מלחמה לבקש רחמים? — אמר אליו יהודה בשפה נמרצה — בן מות אתה, ואתה הכון לקראת מותך מחר בבקר בטרם יעלה השמש! אסרוהו ותנוהו בבור!

עד ארגיעה הובא הרקילוס אל בית האסור ויסגר.

שם ישב גבורנו היוני ויבך לקשי יומו. מרגע לרגע יקרב מותו ואין תקוה. הלילה בא, החשך יכסה ארץ והחשכה בלבו תושיבהו עד דכא.

עוד שעות מספר ובקהל רפאים ינוח! בעודנו באבו יקטף ותקותיו הטובות תרדנה עמו אל אבני בור... אהה! איפה הסתתרה בינתו לחשוב גבורי ישראל לפתאים תמימים, שלא יכירוהו למלשין ומרגל?

— דמי בראשי! — תבענה שפתיו בלחש — רק כסיל אדם כמוני יחשוב כל באי עולם לסכלים, ועתה קוראה אלי אולתי: ראי פרי סכלותך עץ וחבל, ואלה אשר אמרת להוליך שולל קוראים האח, הנה הכסיל וזה סופו, סוף בהמה לשחיטה!... אהה, אמי! אמי!

ופתאם תקשבנה אזניו קול דממה דקה, קול רך וענוג קורא בתוך החשכה:

— איפה אתה אסיר אמלל? איכה?

— הנני פה! — צללו שפתיו בחרדה.

— גשה אלי הנה! — שמע את הקול הרך קול אשה, דובר אליו שנית וכקול אמו נשמע לו הקול.

— הנני הולך! — ענה בתמהון לבב ובחרדה.

ויקרב אל הקול הקורא אליו, והנה פנינה היפה ופנס בידה מפיץ אור כהה נצבת לפניו.

ויכירנה הרקילוס כרגע, כי ראה אותה על יד יהודה בהשפטו משפט מות.

— אהה, מלאך אלהים! — דובבו שפתיו בלחש וישק כנפות כסותה.

— לא מלאך ולא שרף אנכי! — ענתהו פנינה בשפל קול ובשפה נמרצה — בת אדם אנכי ונשמת שדי תחיני, ומחמלתי עליך, יוני אמלל, באתי להצילך ממות.

— במה אכף לך עדינה! — קרא בכרעו על ברכיו.

ראה אצילך ממות — אמרה לו פנינה — אבל אשאל ממך דבר.

— הגידי לי מה שאלתך עלמה עדינה?

—שאלתי שימצא לעמי אוהב נסתר במחנה היונים, ובעמוד האוהב הנסתר הזה על יד אפולוניוס הצורר, אל ישכח רגע כי עלמה עבריה, השמעת ע ב ר י ה, הצילתהו ממות, ואל יתאכזר האויב הזה לבני עמי בהלחמו בם!

— אהה, עדינה! אוהבם אהיה עד יום מותי! עד נשימתי האחרונה!

— השבע לי אמלל!

—בחיי אמי אני נשבע לך עדינה!

— רב! אני מאמינה לך! קום ולך אחרי!

לא עברו חמשה רגעים ופנינה הוציאתהו מתוך המחנה ותשלחהו בתוך החשכה — ויעלם.

כעבור ימים מספר שב אל אפולוניוס ולא ספר לו דבר מכל המוצאות אותו, כי אם השמיעהו כי יהודה המכביא הוא גבור נערץ מאין כמהו וכי בחיל מצער הוא עושה נפלאות גדולות, לא שערון כל חכמי מלחמה.

ויהי בהפקיד אפולוניוס את הרקילוס על ירושלם, צוהו, כאשר כבר נודע לקוראי, להמית מתי מספר מיקירי העיר ובתוכם את חלקיהו הכהן.

אבל זכר הרקילוס את שבועתו וימצא עצה „להשביע את ה ז א ב ולהשאיר גם את ה ע ז בחיים“.

ותהי עצתו לשבותם שבי ולסבב פני הדבר בסתר, שימלטו מידי אנשי צבאו בהיותם מובלים אל אפולוניוס.

ויבחר בשלשים איש מחילו ויצום לשום משמר על בית חלקיהו, ובשמעם את קול חלילו יתפרצו אל ביתו וישבוהו שבי עם כל הגרים שם.

והרקילוס התחפש ליהודי כדרכו ויבא אל תוך הבית כציר שלוח מאת יהודה המכבי, לבשר לחלקיהו חדשות ונצורות.

ובעת ההיא ישן חלקיהו שנת הצהרים, וישב הרקילוס על יד גברת הבית ויבא אתה בדברים, עד אשר יקום חלקיהו אישה משנתו.

ופתאם נפתחה הדלת ועלמה יפה באה הביתה.

— הנה זאת היא פנינה בתי! — אמרה לו אשת חלקיהו.

ויהי אך נפגשו עיניהם ויתרו שניהם אחורנית.

— מה אתה עושה פה יוני מתחפש ליהודי? — שאלתהו פנינה משתוממת.

— הנה באתי עלמה עדינה, למלאת את שבועתי! — ענה הרקילוס בשפתי תם — דעי כי אני פקיד החיל בעיר הזאת ואדוני המצביא לפני צאתו מפה, חרץ משפט מות על מתי מספר מיקירי ירושלם ועל חלקיהו הכהן, ואני גם מבלי דעתי עד כה כי הוא אביך עדינה, גמרתי אמר לבלתי נגוע בו ובאנשים לרעה, כי אם להוליכם שבי אל אפולוניוס ולסבב פני הדבר שימלטו מיד חילי; אבל גם זאת לא אעשה הפעם בגללך; חומה אהיה עליך ועל בית אביך ויעבור עלי מה! ואם לא אמצא מלין להצטדק לפני אפולוניוס על תתי נפש שנואי נפשו לשלל, יהרגני נא הרוג ואל יפול משערת ראשכם ארצה.

— מקרב לבי אודך איש טוב על טובך! — קראה פנינה ברגש — ואתה דע כי שלחני יהודה מתוך מחנהו על קראי לך דרור; אבל עתה יראה הגבור ויוכח כי לא לשוכח טובה גמלתי טוב, ואני במבטי הראשון הכרתיך לנאמן רוח, ולכן סמוך לבי כי גם מעתה והלאה תגדיל חסדך עם בני עמי ולא תשפך דמם.

— בטחי בי עדינה — ענה הרקילוס בשפת רצון — כי כל עוד פקיד צבא אהיה במחנה אפולוניוס, לא תגע ידי בבני עמך לרעה!

עוד רגעים מספר בלה הדובר בחברתה ואחרי כן יצא החוצה ויתן צו לגדודו לשוב על עקביו.

* * *

ובראות אלקימוס הכהן, כי החיה הרקילוס את חלקיהו וחבריו, הבין כי דבר לאט עמו וישלח את מרגליו חרש לרגל בהרקילוס, ויודע לו כי הוא בא לפעמים אל בית חלקיהו, וימהר ויחלט כי פנינה היפה משכתהו בחבלי אהבה, ויודיע זאת את אפולוניוס והוא מהר לצוד את שניהם, כאשר ספרנו.

ד.

חלקיהו הכהן מהר להודיע את יהודה כי גזלו את פנינה ממנו ויוליכוה אל מחנה אפולוניוס.

ואם כי עברת הגבור שמורה לה על קראה דרור להמרגל היוני, חרד חרדה גדולה בשמעו זאת.

יהודה היה אז איש כבן שלשים, לפני שנתים מתה עליו אשתו בלי בנים, וקול יצא בירושלם כי ישא את בת דודו פנינה היפה בבנות ציון.

גם ראו אותו תמיד בחברתה, ויאמינו רבים כי רוח אהבה יחבר את שניהם.

ובהתפרץ רוח ישראל מפני נוגשיו היונים ויהודה יצא בראש לוחמים לריב ריב עמו מיד עושקיו כח, דאגה לו פנינה מאד, ולא ידעה שלו בנפשה בראותה כי נפשו בכפו תמיד.

ובנשוא הגבור נס נצחון במלחמותיו הראשונות עם היונים, ועם ירושלם קדמהו בתפים ובמחולות, הושיטה לו פנינה זר פרחי מור לעיני קהל גדול על יד הר הזיתים.

בדמעות גיל קבלהו יהודה מידה ובהגישו אותו אל שפתיו, צלל קולו בשפה נמרצה:

„הזר הזה יזכירני תמיד את חובותי הקדושות לעמי, לארצי ולציון עיר אלהינו, ומדי הביטי אליו אזכר כי מנחת־קדש הוא לי מיד העלמה הכי יפה בבנות ציון אשר כזר פרחים זה צבי תפארת היא לעמה“.

והיום ההוא אמנם היה הכי טוב בחיי הגבור הנערץ ההוא.

— פנינה! — אמר לה בשבתו אתה בחדר בבית אביה — הנה ידעתיך מימי ילדותך, אבל מעולם לא קדשת בעיני כהיום הזה! בהושיטך לי היום את זר פרחיך כמלאך אלהים חזיתיך, שלוח ממרומים להשמיעני: הנה הזר הזה לך אות שתדבר אויבי עמך תחתיך ותדכאם עד תמם.

— ואמנם כן הוא — ענתהו פנינה בחן שפתיה — קסם בזר פרחי, ומדי הביטך אליו יפל מצדך אלף ורבבה מימינך; אבל שאלה אחת קטנה לי אליך ואתה אל נא תשב פני.

— הגידי מה שאלתך עדינה, ואם בידי למלאתה, בטחי בי כי תעשׂ.

— יהודה! — קראה פנינה ברגש בהחזיקה בידו — הנה נא ידעת כי נפשי קשורה בנפשך. מאז יצאת למלחמתך את מחרפי אלהינו עם היונים,

חרדה לך נפשי; אבל להפריעך ממעשיך הקדושים לעמנו הדבא חשבתי לי לחטאה, גם חלילה לי מהניא אותך ממלחמות ה' בעם כבד עון בימים יוצרו ולהפך, בגאוה ובגדל לבב אביט בלכתך למחץ קדקד עול, ובעת אשר חרבך תאכל בשר היונים, אשא תפלה לאלהי ישראל שישמרך ויצילך מחרב אויב; אבל לא די לי בתפלה; יהודה! נפשי גרסה לתת כח ידי ורוח בינתי לעמי בימי צר ומצוקה! האמנם נוצרה האשה רק לשבת בית ולתמוך פלך? אמנם כן, הנשים עם חלש; אבל לא רק בכח תעשה מלחמה. האמנם לא תדע גבור, כי לפעמים טובה עצה מגבורה ותחבולה מכח אגרוף?! אנא יהודה! הרשני נא ללותך בכל מלחמותיך וראית כי לשוא הבדילו הגברים את הנשים לרעה, ויסגרו לפניהן כל דרך העולה מעלה...

שמע יהודה שאלתה וישתומם על אמץ רוחה. נקל לקרא מחזות פניו כי נעמו לו דבריה הנובעים מלב אמיץ, אבל לא ינעם לו שתחרף את נפשה בשדה קטל. עד כה חשבה לאשה הכי טובה, שבידה להמתיק כוס חייו בימי שלוה, אבל שתלוהו במלחמה ותצא לקראת נשק לא עלה על לבו.

רגעים מספר ישב תפוש ברב שרעפיו, אחרי כן האירו פניו היפים ויקרא:

— רואה אני בך יפתי רוח חכמה וגבורה ולא אוכל השיב פניך, ומה גם בדעתי כי לרגעים תחרדי לי בהשאירי אותך פה. לכי עמדי פנינה, והלחמי כמוני מלחמת עמך מיד צר, ואלהי ישראל יאר פניו אליך ויצליחך בכל אשר תפני.

ופנינה נלותה אל יהודה, וכבר ראה ביום השני כי לא לשוא ערגה נפשה לחיי לוחמים, כי גלתה שני מרגלי חרש בתוך צבאותיו, ויבקש הדבר וימצאו עוד ארבעה בתוך המחנה וישפטו כלם משפט מות, ורק האחד ושמו נתן הפרעתוני, נמלט בארח פלא וינצל.

מני אז עזרה פנינה ליהודה במלחמותיו ותראהו נפלאות אשר לא קוה להן; אבל לאחרונה נוקשה בקראה דרור להרקילוס הנתון למות, והיא אמנם מחכמה עשתה זאת כי הבינה מה יקר ערכו בעיני אפולוניוס, ובשובו אל משמרתו בידו לעשות טוב ליהודים הנופלים בידו, גם הכירה בו שיכיר טובתה וימלא דבריו.

ובדעתה כי יהודה לא ישנה משפטו ויוציאהו אלי הורג, שלחתהו באשון לילה מתוך מאסרו, ותקו כי יסלח לה יהודה אחרי ערכה לפניו בטוב טעם סבת מפעלה, אבל שגתה ברואה, הגבור העברי התקצף והתמרמר ולא נתן לה להצטדק, וישלחנה מתוך מחנהו אל בית הוריה ירושלימה.

— רחמי אשה רעים בעיני מאכזריות אכזר — אמר לה בצאתה — ואת לכי לשלום ואל תתאוי עוד לאשר אשה לא נועדה!

בשבר רוח שבה פנינה אל ביתה, אולם עד מהרה שלם לה המקרה נחומים בראותה כי לא לשוא הצילה את הרקילוס היוני, כי אמנם מלא את שבועתו ויצל אותה ואת בית אביה ממות, ובעוד היא מתעתדת להודיע זאת את יהודה, והנה התנפלו עליה שודדי אדם על יד בית אביה, ויביאוה אל מחנה אפולוניוס.

ויהי בהגיע השמועה הזאת אל יהודה, ויחרד חרדה גדולה, עתה נודע לו, עתה החל לחוש כי אוהב הוא את פנינה בכל נפשו ומאדו.

— מי ילך עמי אל מחנה אפולוניוס? ! — שאל את אנשי צבאו.

— כלנו נלך עמך ! — צעק כל המחנה.

ויבחר מהם יהודה עשרים איש גבורי חיל וילבישם בגדי צבא יון וגם הוא התחפש ליוני, ויבא בחשכת הלילה אל קצה מחנה אפולוניוס.

ויספר להשומרים בשפה יונית צחה כי הוא ואנשיו באים אל מצביאם בדבר סתר מאת המלך אנטיוכוס, ולא עלה על לב השומרים לחשדו ויראוהו את מקום המחנה, ויבא עד אהל המצביא ברגע עמוד פנינה לפניו והרקילוס שכב אסור לרגליו.

רק עלמה כבירת כח לב כפנינה יכלה להכניע שאון לבה בראותה פתאם את יהודה על יד אהל אפולוניוס.

היא אמנם הבינה כי בא להצילה ; אבל ידעה את הרעה הנשקפת לו ולאנשיו ותפעם רוחה.

והנה חתת אלהים נפלה על אפולוניוס ויצל יהודה אותה ואת הרקילוס ; אבל גם גבור כמהו לא על נקלה ימצא דרכו בלטוש המות לו עיניו.

בתוך חשכת הלילה ושבבת הטל לא יכול הוא ואנשיו לרוץ יד על יד בקו ישר, ובכן נפרדה פנינה מעל הגדוד ותרץ על יד הרקילוס, אשר נמלט בדרך אחר.

ובתוך אנשי יהודה נמצא איש אשר ידע היטב את כל הככר ההוא ואיפה גדודי אפולוניוס מתחבאים, ויולך את הגדוד בדרך צורים וכפים ומחלות עפר בצלעות הרי חשך, וכן רצו כשתים שעות בלי דרך ובלי משטר עד עלות השחר.

אז פנה יהודה כה וכה וירא כי אין פנינה בתוך הגדוד. פנינה אשר בשלה כל הסער הזה איננה ! שמו שמים ! כהלום רעם עמד יהודה על עמדו.

— איפה פנינה ? — שאל את אנשיו.

אבל איש לא ידע מה לענות ; או אז זכר יהודה כי גם את הרקילוס הציל, את הרקילוס זה שפנינה קראה לו דרוד ממאסרו ! ואיפה הוא הרקילוס ? הן גם הוא איננו בתוך הגדוד ! ויבן כי פנינה ברחה עמו....

— אבל מדוע עזבה אותי ותלך עמו ? — שאל את נפשו — האאמין כי אוהבת פנינה את היוני ? אהה, רעיון נורא ! היא הצילה אותו מידי אז, והיא הצילה אותו מיד אפולוניוס עתה... הכזאת תעשה פנינה ? פנינה הישרה בבנות ציון תאהב יוני, ואחרי הצילי אותה בחרף נפש מיד אפולוניוס, תברח עם מאהבה ואותי תשלך אחרי גוה ? !

— אבל כן הוא ! — קרא אחרי דומיה מעטה — עין בעין אראה כי כן הוא ! אוי חרפה ! אוי בושה ! שמים נפלו עלי ! הר גרזים והר עיבל התנגשו יחדו וכסוני !

רגעים מספר עמד משמים על עמדו, פניו אָדמו כדם ועיניו בערו כגחלי אֵש ופתאם התנער ויקרא :

— הפכו פניכם !

רעדה אחזה את אנשיו כשמעתם את פקדתו. שנית אל מחנה האויב! שנית אל גוב האריות!

— הפכו פניכם! — רעם קול הגבור עוד הפעם.

איש לא נועז למרות פיו והאורחה הקטנה הפכה פניה.

ה.

גם פנינה לא יכלה לחשב דרכה בנוסה ממחנה האויב. חשכת הלילה הפריעתה מראות את כל הנעשה סביבה, ותרץ אחרי הצל ההולך לפניה.

אחרי הרחיקה לרוץ כמהלך כברת ארץ התעוררה לראות כי היא והרקילוס נפרדו מתוך הגדוד אשר הצילה; אבל רעש מחנה האויב מאחוריה הפיל עליה פחד, ותרץ אחרי הרקילוס למורת רוחה מבלי חשוב הרבה על כל העשוי.

הרקילוס ידע היטב את כל הככר ההוא, והחשכה לא עמדה לשטן לו ממצוא דרכו.

לפני זמן כביר, עוד לפני הפקיד אותו אפולוניוס על חיל ירושלם, עבר הרקילוס במקום הזה ויקב שם חור עמוק בראש אחד ההרים, להיות למקום מארב לאנשי המלחמה, ואל ההר ההוא שאף עתה לנום עם פנינה, כי שם חשב, לא יבקשו עתה היונים את הגדוד העברי.

— עתה נצלת, עדינה! — אמר אליה הרקילוס בהגיעם אל צלע ההר.

עתה נעורה פנינה ממבוכתה.

— אהה! — קראה בשבר רוח — מדוע הפרדתני מעל הגדוד?

— המקרה עשה זאת וחשכת הלילה הועילה להפרידנו; אבל קומי ונעלה על ההר ונסתר!

— אהה, יהודה! יהודה! — התאנחה פנינה — מה יחרד לבי לך גבור!

— יהודה? איזה יהודה את מזכירה?

— את יהודה המכבי אשר הצילנו בלילה הזה מכף אפולוניוס!

— יהודה הצילנו? האינני יודע את יהודה אשר חרץ עלי משפט מות אז לעיניך?

— לא הכרת אותו, כי התחפש ליוני; אבל יהודה המכבי הוא, הוא ולא אחר!

— שאול ואבדון! — קרא הרקילוס בתמהון — עתה אני רואה מה אדיר הגבור היהודי הזה! לא לחנם בשם שם עיפתה נקראהו, כי אמנם רק שד התפת יוכל להתפרץ אל מחנה אפולוניוס במתי מעט...

— קראהו אתה בשם אשר תחפוץ — אמרה פנינה בעצבון — ואני אקראהו מלאך אלהים...

— ולכן אקוה כי יציל את נפשו אם גם נס בדרך לא טוב — נחמה הרקילוס — כי רק ביד שד ומלאך להראות נפלאות כאלה; אבל חושי ועלי עמי אל ההר, האם לא תשמעי קול מחנה אחרינו?

— כן, הנני שומעת — נאנחה פנינה, ולמורת רוחה עלתה אחריו.

— גם השטן לא ידע את המחבוא הזה! — אמר לה הרקילוס בהגיעם אל פתח החור — אנכי נקרתיו ואנשי הצבא אשר עזרו על ידי הנם עתה בירושלם ולא ימצאו במחנה אפולוניוס.

ובעוד הוא מדבר והנה קול מתלחשים עלה באזנם מתוך מחלת העפר, וכרגע שפל הקול ונחבא.

פנינה נתרה בחרדה ממקומה וגם הרקילוס נפעם ויעמד רגעי מספר מחריש ומשתאה למשמע אזניו.

— הנה אנשים מתחבאים שם! — קראה פנינה ברגזה — הבה נמלטה מפה על נפשנו.

— אם מצבא האויב הם — ענה הרקילוס בלחש — הלא ירדפו אחרינו והיו לנו אויבינו מפנים ומאחור; הבה נראה אולי עברים המה ונצלנו.

ובדברו גלל מעט את האבן מעל פי הבור וישח ארצה ויקרא אל תוך מחלת העפר: „מי שם?“ אבל לא מצא מענה.

— מי שם?! — קרא שנית ושלישית ואין עונה.

— אם לא תענו — הוסיף לקרא — וכסיתי אליכם באבן והיתה שם קבורתכם!

הפעם נשמעה תנועה בתוך המאורה וקול כאוב מארץ יצא משם:

— חכו נא רגע, חכו!

— חכות לא נוכל! צאו משם כרגע!

ושני אנשים וצרורות בגדיהם עליהם יצאו מתוך החור ויתיצבו נכחם בתוך החשכה.

— מי אתם? — שאלם הרקילוס בקול מושל.

— עברים אנחנו! — ענהו האחד — תעינו בהרים והגענו עד הלום מבלי מצוא דרך, ובשמענו מרחוק תרועת היונים התחבאנו בתוך המערה הזאת.

— מה טוב ומה נעים! — קרא הרקילוס — גם אנחנו מבקשים מפלט, רדו אחרינו אל המערה הזאת, כי לא תצר מהכיל גם עשרה אנשים.

ועד מהרה ירדו ארבעתם אל מחלת העפר ויתכסו באבן וישאירו בה רק חור קטן מעל.

— אודך יופיטר על המקרה הזה! — קרא הרקילוס ממעמקים — יסר נא אחד מחברינו החדשים את צרור בגדיו מעליו וילבישך פנינה, שמלת גבר, ולא תהיי לך ולנו לפוקה...

— טוב! — אמר אחד מהם — גם אני אודה אלהי ישראל על המקרה להיות עזרה בצרה לנמלטה מאבחת חרב.

ובדברו הסיר צרורו מעל שכמו וכן עשה רעהו, ויפתחו מוסרות בגדי המשמרת אשר נשאו אתם.

— ומה ישמח לבכם עברים בני חיל — קראה פנינה ברגש — בשמעכם כי

לאחותכם בת עמכם, אחת מבנות ציון הנלחמות לעמן, אתם עושים את החסד הזה!

שני אנשי הצבא מחאו כף ויריעו האח מרב שמחה, ולוא היטיב השמש לשלוח קרני אורו אל המאורה החשכה ההיא, כי אז לא הכיר עתה איש מי היא האשה בין ארבעת המתחבאים.

דומיה איומה שררה מספר רגעים בתוך חור העפר המכוסה בעלטה, ופנינה אשר לא יכלה עד כה להביא בחשבון את כל הנעשה בה, החלה לאט, לאט להבין מה אמללה היא בהפרדה מעל יהודה אהוב לבה, אשר בחרף נפש הצילה מכף מרעים ומה תגדל עתה מבוכתו בראותו כי איננה.

— מה נורא הרעיון הזה! — דובבו שפתיה בלחש, ופתאם נתרה כנשוכת נחש ממקומה ותקרא בחרדה:

— מחנה האויב עלינו, הרקילוס! האם לא תשמע קול אנשים בצלע ההר?!

ואמנם כן, קול אנשים ונבחת כלב עלה פתאם באזני הנחבאים.

— אהה, יהודה! יהודה! — הוסיפה פנינה לקרא — מי יתן וראיתיך ברגעי חיי האחרונים! אהה, איפה אתה יהודה?!...

רעדה אחזה את הנחבאים בשמעם נבחת הכלב מתקרבת אל פי הבור.

* * *

ק ר י ס ו ס, זה שם פקיד החיל היוני אשר נחלק מתוך מחנה אפולוניוס ומאה איש עמו, לדלק אחרי שני צללי אדם איש ואשה אשר נראו לאור הלפידים בליל המהומה.

וק ר י ס ו ס זה רע ומודע מנעוריו להרקילוס, יחדו למדו בילדותם בבית ספר אחד, וכשני חברים היו בלמדם אחרי כן תכסיסי מלחמה בתוך צבאות אנטיוכוס.

לפני שנה הציגהו הרקילוס לפני אחותו היפה ב ו ר י נ י ק ה, וברגע ראות אותה קריסוס רותק אליה כבחבלי קסם. לא ארכו הימים ושניהם באו בברית, ולולא סערת המלחמה, כי אז כבר חגגו יום חתונתם.

ובהמצא עתה קריסוס על יד אפולוניוס בתוך בקעת שכם, מה חלל לבו בראותו את כל הרעה הבאה על הרקילוס רעהו! קריסוס היה מן הראשונים אשר ידעו על מה הוא קרוא מירושלם אל אפולוניוס, ויחפץ בסתר להזהירו מרעתו, אבל לא מצא דרך כי קדמו צירי המצביא להביאהו ולהציגהו לפניו, ואפולוניוס צוה לאסרו ויתעלל בו, וירמסהו ברגל גאוה.

נקל להבין מה פחד ורחב לבב קריסוס בהמלט רעהו מן הרעה הנשקפת לו.

ועתה... עתה הוא רודף אחרי שני הצללים בתוך חשכת הלילה, כלבו הולך לפניו ומריח, ומאה איש הולכים אחריו ומשני צדדיו.

הנה הנם על ראש ההר! הנה הנם על יד החור!

הַכֶּלֶב נָעַץ פִּיו אֶל תּוֹךְ פִּי הַמְּעָרָה וַיָּחֶל לִנְבּוֹחַ בְּחָזְקָה; רֶגַע הוּא מִתְנוֹעֵעַ

הנה והנה ומזנק בזנבו, ומשנהו הוא נובח חרש, הומה ומילל ומגרד ברגליו את האבן כאלו הוא חפץ להסירה מעל פי מחלת העפר.

קריסוס ידע כי כלבו אשר ממבחר כלבי ציד הוא, לא ירמהו, ויגש אל פתח הבור ויקרא:

— המסתתרים בתוך הבור יצאו אלי הנה!

— הבו לי חרב ואלחמה על נפשי! — אמרה פנינה לאנשים המסתתרים עמה.

לא עדינה! — לחש לה הרקילוס במרירות! — כחך קש יבש עתה, וטוב מזה שתחשי לבל יכירוך על פי קולך, ואני אנסה דבר בערמה אולי אועיל.

— צאו מתוך המחבוא! — הרעים שנית קול קריסוס בתוך הבור.

ולא הכירהו הרקילוס, כי שונה הקול מפני לחץ המקום וחסרון האויר.

— מי אתם שם? — שאל את הקול — יונים או עברים?

— אחת הוא לכם, עלו וראיתם, ואם לא, פה תקברו חיים!

בפיק ברכים עלו ארבעתם מתוך הבור, וברוח גבור העשוי לבלי חת נגש הרקילוס אל קריסוס ויעמד נכחו.

אבל חשכת הלילה הפריעתם רגע מהכיר איש את רעהו.

— יוני אתה מצבא אפולוניוס לפי בגדיך — אמר הרקילוס אל קריסוס

— וזה כבודי כי גם אני איש מלחמה יוני, אבל מלגיון אחר החונה סביבות ירושלם, ומה חפצך פה כי תפריעני מארוב להעברים המתחבאים במקומות האל?

קריסוס לא ענה דבר, כי אם צעד לאחור מרחק לא רב ויתן צו לאנשי חילו לנטות הצדה בצלע ההר ולחכות לאשר יצום.

עד מהרה רחק ממנו גדודו ואז נגש קריסוס אל הרקילוס ויתיצב נכחו.

— הרקילוס! — קרא בהושיטו לו ידו — שמח על המקרה שאני ולא אחר מצא אותך פה.

— קריסוס! — האתה זה?! — קרא הרקילוס ברגש ויפול על צוארו וישקהו — ברוך יופיטר כי הציל אותי ואת אנשי ממות!

— ואם אנשיך עברים מן המתפרצים אל מחנה אפולוניוס — אמר אליו קריסוס — עלי החובה לצודם ולהביאם אל המצביא!

— חי יופיטר כי לא מן המתפרצים המה!

— שבועתך רעי נאמנת לי — ענהו קריסוס — אבל איפה נחבאה העלמה אשר בשלה כל הסער הזה? לאור הלפידים ראיתי במקום הזה איש ואשה נמלטים, ובמצאי אותך פה, לא אפון כי ברחת עמה יחד; התגיד לי רעי איפה היא?

— לא ידעתי, ואתה חדל משאול אותי על אודותיה!

— גם אהבתנו ואהבתי את אחותך לא תוכל להניא אותי מהביאה אל אֲפּוֹלוֹנְיוֹס אִם אמְצָאנָה — דִבֵּר אֵלָיו קְרִיסֻס — וְגם אתָּה כאִישׁ צָבָא נֶאֱמָן

למלכו ולשריו עשית זאת לוא היית תחתי; לכן השבעה נא לי בחיי מלכנו אם לא השארת אותה שם בתוך חור העפר?!

— בחיי אנטיוכוס מלכנו הנני נשבע לך כי אין שם איש או אשה! ואתה לך לשלום והתפלל עלי שאמלט מיד אפולוניוס האכזר!

ואחרי רגעי מספר נפרד מעליו קריסוס בנשיקות אהבה, ויעלם יחד עם גדודו.

ו.

הרחק כברת ארץ ממחנה אפולוניוס מתנוסס בצד הדרך הכפר נחמיוס, נוה שאנן ימלא ברכת הטבע.

מסביב לו יער בצר, ואלוניו תומכים בגאותם שחקים.

זקנת עולמים חופפת עליו, עציו הרמים והנשאים עומדים צפופים וראשיהם הירוקים סבוכים זה לזה וכמעט אין רוח בין הדבקים.

גם משעול צר לא יראה ביער ההוא מכל עבריו, כי שמם כל הככר הזה מאין אדם ולא דרכה שם רגל.

את הככר ההוא אוה למושב לו אחד מתושבי ירושלם ושמו נחמיה, ויבן שם כפר ויקראהו על שמו, וייפהו וישו הוד פועל כנפים על הדר הטבע, ויהי המושב הבודד הזה מכלל יופי.

ונחמיה זה אחד מן הבוגדים בעמם, עבד עברי המנשק שבט היונים המכה בעברתו את עם ישראל, יהודי מתיון ואח ורע להבוגד אלקימוס הכהן.

ומדי יום ביומו שולח נחמיה פרי מגדים ותנובת שדי אל שר צבא היונים אפולוניוס, וגם חדשות ישמיעהו ממחנה העברים מאשר יודיעהו אלקימוס מירושלם.

ואפולוניוס נחלק גם הוא מתוך מחנהו ומאה איש עמו, וירדף אחרי המתפרצים אל תוך אהלו.

ויפץ העם מעליו בתוך חשכת הלילה וכאשר קל מעט הטל מעל הארץ, ראה כי רק ארבעה אנשים מכל חילו עמו, והוא בקרבת הכפר נחמיוס.

ויבא אפולוניוס אל הכפר עיף ויגע ושבע כעש וממרורים על כל התלאה אשר מצאתהו, ויקדמהו נחמיה בזרועות פתוחות ויערוך לפניו שלחן ויאכלו וישתו יחדו וייטיבו את לבם.

אחרי שיח ושיג בין שני האנשים בעניני מלחמה, הוסיף אפולוניוס לשתות ממבחר היין אשר הציג נחמיה לפניו, אחרי כן הלך לישון וייקץ אחרי חצות היום למחרתו.

בפקחו את עיניו מיינו ומשנתו, לא ידע רגעי מספר איפה הוא, אחרי כן זכר כי בבית נחמיה הוא ויקם ויפתח את הדלת ויחרד אליו נחמיה החדרה.

— היש איזה חדשה? — שאלהו המצביא בדאגה.

— יֵשׁ וְיֵשׁ, אדוני המצביא — עֲנָהוּ נְחֶמְיָה — אֶחָד מפקידי חילך בא

הלום לבקשך וישמח לשמוע מפי כי נמצאת פה וישב זה עתה להגיד זאת לצבאותיך ואת הספר הזה הניח בידי למסרו אליך.

בדברו הושיט לו מכתב, וימהר אפולוניוס ויפתחהו, ויקרא בו את הדברים האלה:

„אני ואנשי וכן גם יתר פקידי חילך, דלקנו אחרי המתפרצים אל מחננו, חפשנום בכל הדרכים, אבל לדאבון לבנו לא מצאנום, כי ירט הדרך לנגדנו מפני חשכת הלילה ושכבת הטל, ואתה סלח לנו. עבדך קריסוס"

אפולוניוס חרק שן ועיניו אדמו כדם.

— היהודים הארורים נמלטו כצפור מפח! — נהם כחיה רעבה אשר גזלו טרפה מפיה — האם לא חרפה היא לחילי?!

— אבל יש תקוה כי יתפשו — ענהו נחמיה.

— תקוה כי יתפשו? איככה?

— הנה נמצא עתה בביתי איש יהודי עני המחזיר על הפתחים, והוא אמר לי כי נקרה עם ארחת יהודים בדרך, לבושים כצבא היונים.

— אלה הם! — קרא אפולוניוס בשמחה — כי המתפרצים אל מקום תחנותי התחפשו ליונים. השאלת את העני איפה הם?

— שאלתיו; אבל לא הגיד לי דבר.

—האוכל לראותו?

— בחצר; האשלחהו אליך?

— יובא אלי הנה! — צלצל קול אפולוניוס בקול מושל — ואם לא יגיד לי היהודי הארור איפה הם נחבאים אאכילהו בדי עורו!

— הבה אשלחהו אליך! — קרא נחמיה במהרו לצאת, ואחרי זמן מה בא אל חדר המצביא איש לבוש קרעים וילקוטו על שכמו.

אפולוניוס הביט אליו בעיני בוז.

— יהודי! — קרא אליו בגאוה — מאין באת?

— מירושלם — ענהו העני.

— אם כל אחיך מגואלים כפניך ברפש ושחור — דבר אליו בצחוק מדקיר — כי אז ימאסום אנשי צבאי לבתקם בחרבותם...

— ועד כה בתקו אחי את אנשי צבאך בחרבותם והנשארים איש לעברו נפו — ענהו העני בגאון.

— התחריש יהודי נבזה?! — קרא אפולוניוס בהתנשאו כנשוך נחש ממקומו וברקעו ברגליו — חי יופיטר כי בן מות אתה על עזותך זאת! אולם אם תענני קשט אמרי אמת לכל אשר אשאלך, אתן לך את נפשך לשלל!

— ומה אדוני מבקש? — שאלהו העני בנחת, כאלו לא עבר עליו מה.

— הראית אנשים עברים במקומות האל?

— כן, ראיתי!

— ולבושים כצבאות יון?...

— כֵּן, אדוֹנִי!

— הידעת אנה הלכו ?
— ידעתי !
— ואיפה נחבאו ?
— ידעתי !
— ידעת ? — שנה אפולוניוס כמתפלא — הנה זאת חפצתי לדעת אם ידעת, ואתה הגידה נא לי איפה נחבאו ?
— לא אגיד, אדוני ! — השב לו העני בנחת קולו.
—לא תגיד ? ! — קרא אפולוניוס ויחרק שן — הידעת מי הוא הדובר אליך ?
— ידעתי כי אפולוניוס אתה, כי לא אחת ראיתיך וגם אמש נגליתי אליך ואתה ראיתני !
— אמש נגלית אלי ואני ראיתיך ? ! — קרא אפולוניוס בתמהון — איפה ?
על יד אהלך בבקעת שכם !
— על יד אהלי ? ! ההנך מחברת השודדים אשר גזלו את פנינה מידי ? !
— כן — ענהו העני בנחת קולו — אנכי הייתי מנהלם... לא אתפלא כי לא תכירני, כי גברה אז החשכה...
פני אפולוניוס חורו כשיד ויתנשא ממקומו ויחפץ להרים קולו ; אבל העני הוציא חרב לטושה מתחת למדיו ויעופפה על פניו.
— אם יצא הגה מפיך — דבר אליו רתת — אביא להב חרבי אל לבך ולא אשנה לך.
כנטיל עופרת צלל אפולוניוס אחור בתוך מושבו ושפתיו נאלמו.
— הידעת כי הנך עתה בידי — הוסיף העני לדבר — וברגע קטן הנך נופל מת ארצה ; אבל ידי תמצאך בעת אחרת, ועתה אני נכון לתת לך נפשך לשלל אם רק תשבע לי כי תמלא בקשתי.
— הגידה לי מה תבקש — צללו שפתי אפולוניוס בחרדה.
— אם אמנם ידעתי — הוסיף העני — כי רחקו היונים מיושר כרחוק צפון מים, וזה כל משושם לשפוך דם נקיים ואתה הוא הרע מכלם ; אבל שמעתי כי שומרים הם שבועתם בהשבעם באלהיהם ובמלכם. האמת הדבר ?
— כן ; אבל מה תבקש ?
— שאלתי אם תפול שנית בידך העלמה אשר לקחתיה ממך אמש, תשלחנה בשלום אל ביתה ירושלימה. אם תשבע לי על זאת — טוב, ואם לא, חי אלהים אם אצא מזה בעודך חי !
אפולוניוס חשב רגעי מספר ויענהו :
— ראה, הנה נשאתי פניך, וביופיטר אלהי ובמלכי הנני נשבע לך לעשות כאשר בקשתני.
וברגע ההוא נשמע מרחוק שאון צבאות אפולוניוס הבאים בקול תרועה, בהודע להם כי הוא נמצא פה.

— שלום! שלום! קרא העני בלכתו אחורנית אל הדלת וחרבו שלופה בידו — אוי ואבוי יהיה לך אם לא תשמור שבועתך!

— חכה לי רגע, כתר לי זעיר! — דבר אליו אפולוניוס בהתנשאו ממקומו — חפץ אני לדעת מה שמך, יהודי?!

— שמי יהודה המכבי! — ענהו העני — ואתה שב תחתיך אם חפץ חיים אתה!

אפולוניוס נבעת מפניו ויפול על מטתו כאבן דומם ויחבש פניו בכר.

— יהודה המכבי! יהודה המכבי! — צללו שפתיו בחרדת נפש; ובהוציאו ראשו רגע ממחבואו, ראה כי עבר הפחד ויהודה המכבי כבר איננו.

ז.

והימים ימי צרה ותוכחה לישראל. הבוגד בוגד והשודד שודד ועקת צר מתגברת.

מחוץ שכלה חרב אנטיוכוס הרשע ובבית התעוררו עוזרים לרעתו; אחים לצרה, אחים בוגדים, קמו להגדיל המבוכות בעמם. כל ישעם וחפצם להכחיד את ישראל מגוי ולפרק מעליו יהדותו.

— נתערב בעם היונים ולא נוסיף לשאת חרפת הגוים! — צעקו העברים המתיונים, ויחלקו למפלגה גדולה, מפלגת ה י ל י נ י ם, אשר בשם מ ת י ו נ י ם אקראם בספורי

וירב מספר הזדים והבוגדים בישראל, ולמען השמיד את היהדות שנואת נפשם אשר לא יכלו לעקרה משרש, הסיתו את אנטיוכוס הרע והאכזר בעמם ויעמדו על ימינו לעשוק ולרוצץ את אחיהם — עצמם ובשרם.

היראים לדבר ה׳ ראו בעינים זולגות דמעות את הרעה וידם קצרה מהושיע, ומיום ליום גברה רשעת היונים והמתיונים עליהם, עד כי קצרה נפשם בעמלם.

ולבעבור הרעים את עם ה׳ ולהרחיב מחץ מכתו, יצאה פתאם פקודה מאת המלך אנטיוכוס כי יחדלו בני ישראל למול את בניהם, כי יעשו כל מלאכה ביום השבת, וכהני ה׳ יקריבו חזירים ויקטרו קטרת תועבה לשקוץ משומם „צאוס" אלהי היונים.

וכהני הבעל מבני היונים בנו במות בכל ערי ישראל ויזבחו עולות וזבחים מכל בהמה טמאה וכל עוף טמא למינהו, ויאלצו גם את היהודים לעשות כמוהם.

אולם רוח ישראל לא תשח לעד! אם נראנה שחה לארץ — והנה היא מתפרצת!...

ויהי כאשר באו פקידי המלך עיר מודעית להעביר את העם מתורת ה׳ לעבודת האלילים ולזבוח להם, וילוו עליהם רבים מבני ישראל המתיונים.

ויבנו במה גדולה ויקריבו עליה עבדי אנטיוכוס עולות חזירים, סוסים וכלבים, ויגש איש מבני ישראל לעיני כל הנצבים לזבוח זבח, וירא מתתיהו הכהן ויחם לבבו, וירץ אליו בחמת כחו וימיתהו אצל הבמה וגם את הפקיד המית ויתבולל דמו בדם החזירים השוטף על יד המזבח.

וירא כל העם ויחרד חרדה גדולה, ויקומו פקידי המלך וכהניו ויאמה להתנפל על מתתיהו ולקרעו לגזרים, אז התעוררו חמשת בניו ויצאו לקראתם בחרבות שלופות ויגזרו על ימין ועל שמאל וימיתו כמאה יונים ומתיונים והנשארים נסו איש לעברו.

אז נלוו כל יראי ה׳ אל מתתיהו הכהן ובניו וישלחו מלאכים בכל הערים מסביב, להקהל אליהם את כל היהודים הנאמנים לעמם ולהלחם בזרוע עז ביונים והמתיונים.

לא עברו שלשת ימים וכבר הגיע חיל מתתיהו הכהן לאלפים, כלם שלומי אמוני ישראל, כבירי כח לב ואנשי רוח, ויעברו בערי ישראל ויסירו את במות כהני און, ויתצו את מזבחותיהם וימיתו את היונים והמתיונים אשר התיצבו לפניהם, ויפלו מהם כשלשת אלפים איש.

ויחרדו בני ישראל חרדה גדולה, כי ידעו כי לא ינקם אנטיוכוס ונקם יקח מכל עם היהודים על ה„קשר" הזה, וילוו ברוח נואש אל מתתיהו, כי אמרו הן כזה וכזה תאכלנו חרב הרשע, הבה נלחם על אלהינו ועל אמונתנו ואלהי ישראל יהיה עמנו ונכניעהו.

וילחמו ויעשו חיל באשר פנו, וישאו נס נצחון בכל מלחמותיהם עם היונים.

וימת מתתיהו הכהן, ויפול לב העם עליו על מות גבורם ; אבל עד מהרה נוכחו כל היהודים לדעת כי יהודה המכבי בנו הוא בן חיל מאין כמוהו ויתרה לו על אביו, ותשב אליהם רוחם.

ובראות המתיונים כי נשתה גבורתם ועוד מעט ונפלו לבלי קום, ויתאמצו לשית מוקשים ליהודה בכל אשר ילך ולהקים את רעם אלקימוס (אליקים) למושלם בירושלם.

ואלקימוס איש צעיר לימים, עשיר בכסף ובזהב ובנכלים רעים ועבד נרצע ליונים.

לפני התפרץ המרד בישראל במלכות יון, ראה את פנינה ויתאו יפיה, ויקו כי על נקלה ימצאנה ; אולם בהודע לו אחרי כן כי אוהבת היא את יהודה המכבי שנוא נפשו, נשבע לקחת ממנה נקם וגם עלתה בידו להסגירה אל אפולוניוס.

עתה בטח לבו כי השליכה אל תהום רבה אשר לא תצא עוד ממנה.

כעבור יומים נכסף אלקימוס לדעת מה נעשה בה. ויגמר אמר ללכת אל מחנה אפולוניוס.

צחוק תענוגים רחף על שפתיו בהעלותו על לבו כי יראה עתה את פנינה, אהובת שנוא נפשו, שבויה בידי צר, והוא עומד עליה ומתגרה בה וצוחק לאסונה !

ויקח אלקימוס את נערו משרתו עמו וילך אל מחנה אפולוניוס ; ויהי אחרי חצות הלילה ויגיע אל מלון בדרך, וירד מעל פרדו ויסר ללין שם הלילה.

— היש אתך חדר לי ולנערי ? — שאל את אדוני הבית.

— ברגע הזה אין כל חדר פנוי.

— ברגע הזה! — צחק אלקימוס במלא פיו — הלרגעים אתה משכיר את חדרי מלונך?

— חפצתי להשמיעך — התנצל אדוני המלון — כי אין חדר אתי עתה, אבל אחרי שעה וחצי יהיו לי שני חדרים ריקים, כי ארבעה עוברי אורח הלנים שם צוו להעירם כעלות השחר.

— כשעה וחצי אאריך בסעודתי — ענה אלקימוס — ואתה עשה לי ולנערי ממבחר המטעמים והגישה הלום כי שנינו רעבים.

— וגם יין אל יחסר! — קרא המשרת אחרי בעל המלון אשר אץ אל חדר אחר להכין את הארוחה.

אחרי עבור כרבע שעה ישבו שניהם לאכול ויאריכו ארוחתם עד העיר אדוני המלון את אורחיו משנתם.

וירא אלקימוס מרחוק איש עול ימים יוצא מתוך החדר האחד ושלשה יוצאים ממשנהו, הנשען על ידו, וארבעתם ילוו יחדו ויכונו לדרך.

— מה נפלא הדבר! — אמר אל נערו — פני האחד ומהלכו ותנועות גוו אינם מוזרים לי, אבל לא אזכר איפה ראיתיו! מהר וסגור מעט את הדלת והשאר בה רוח קטן לבל יראוני, וראיתי הלנו הם אם לצרינו?

הנער המשרת עשה פקדת אדוניו, ויגש אלקימוס אל הרוח בין הדלת והמזוזה, וכרגע נתר אחור בחרדה ושממון.

— שלמון! — אמר בשפל קול אל משרתו — הלא תשתומם אם אשמיעך כי אני רואה פה את פנינה לבושה שמלת גבר ואת הרקילוס פקיד החיל אשר בירושלם?!...

— אמנם פלא הוא! — ענה משרתו — הלא שניהם שבוים ביד אפולוניוס בבקעת שכם! האם לא תשגה אדוני ברואה?!

— הנני רואם עין בעין! — לחש באזניו בקול רועד — גשה הנה!

המשרת נגש אליו ויציגהו בצד הדלת ושניהם עמדו יחד ונבטו החוצה.

— התראה — אמר אלקימוס — הנה הם יוצאים לדרכם! העלם הצעיר ההולך בראש הוא פנינה; ההולך אחריו הוא הרקילוס ושני האנשים המלוים אותם מוזרים לי.

— כן, אדוני! — קרא הנער המשרת בצאתם — אף כי חשך בתוך האולם על יד הדלת בכל זאת הכרתים גם אנכי! ואני מתפלא איך שלחם אפולוניוס לחפשי אחרי הסגירך אותם אליו?

— הנני יודע נאמנה כי לא שלחם אפולוניוס לחפשי, כי אם ברחו מתוך מחנהו. הרקילוס האוהב את פנינה זה כמה, הוא גבור חיל ובעל תחבולות ויצילה ויצל גם נפשו; אבל מה אעשה עתה?

— ילכו לעזאזל! — קרא המשרת ויתגרד בקרחתו.

— לא, שלמון! — אמר אלקימוס — אלהים שלח מטמון לפני ולא אשליכהו מידי. מהר ורדוף אחריהם!

— מה אתה דובר, אדוני! — קרא הנער — מה אני האחד נגד ארבעה, ומה גם כי הרקילוס ביניהם?!

— רדוף אחריהם מהר! — קרא אלקימוס בקול מושל — ראה אנה הם באים ומשם תרוץ אל מחנה אפולוניוס והגדת לו מחבואם.

רגע עמד שלמון נבוך ויתגרד בקרחתו וגבחתו, ואחרי כן מהר אל הדלת.

— הנני הולך — קרא בלי חמדה — ומי יתן והיתה דרכי צלחה!

הוא על הסף וארחת צעירים לימים, לבושים ככנענים ורוכלים, באה אל הבית; ומה נרעש אלקימוס בראותו כי הם כלם עברים מתיונים ממיודעיו שומרי מצודת אקרה!

— האח! — קרא בשמחה ברמזו לנערו לשוב הביתה — אלהי היונים הביאכם הפעם הלום! הנני למלאת ידכם בעבודה אשר תביא לכם שכר טוב מאתי ומאת אפולוניוס שר הצבא!

— מאתך ומאת אפולוניוס? — שנה שמעי מנהיגם — ומה העבודה הזאת?

אלקימוס הוציא אותם מתוך הבית ויספר להם כי זה עתה יצאו מפה פנינה והרקילוס ואין כל שפק כי ברחו ממחנה אפולוניוס.

ויודו כלם כי צדק במשפטו, כי ידעו את המצביא שלא ימהר להשליך טרפו מפיהו.

— רדפו אחריהם, תפשום והביאום אל אפולוניוס! — אמר להם אלקימוס — ודעת לכם נקל מה ייטיב לכם בהביאכם אליו את הציד הזה!

— טוב מאד! — קרא שמעי — אדמה כי חמשה עשר איש מאתנו דים לצוד אותם ולהביאם אל אפולוניוס.

ויבחר בכל איש בחור וגבור חיל וישם עליהם ראש, ואחרי אשר הגיד להם אלקימוס מה תאר פני פנינה בשמלות גבר אשר עליה, מהרו כלם וילכו.

— עתה הגידה לי, שמעי, מה החדשות במצודת אקרה? — שאלהו אלקימוס בשובם הביתה.

— הכל כשהיה — ענהו שמעי — אלף האיש אשר אתנו אוכלים ושותים והוגגים על חשבון הממשלה, ירום הודה, וכי מניליאוס הוא מנהיגנו הלא ידעת!

— הנה זאת על אפי! — התאונן אלקימוס — הטרם ידעת שלא ישלח הכהונה הגדולה מידו?

— לא, אלקימוס! הכהונה הגדולה כאין בעיניו עתה. הוא יודע נאמנה כי יורידוהו היהודים מעל הבמה, וכל ישעו וחפצו עתה לקחת נקם מיהודה המכבי, באמרו כי אם תעלה בידו להמיתו, אז יהפוך בזמן מצער כל עם היהודים ליונים והוא, מניליאוס, יהיה לראש שרי צבא יון, כי לב אנטיוכוס טוב עליו וישימהו למעלה ראש על כל שרי מלכותו.

— ולי דיה הכהונה הגדולה! אם רק נסיר את שד עפתה זה, את יהודה המכבי מדרכנו והיה עמנו לעם יוני ובית מקדשו — בית אלהים ליופיטר ואני אהיה לו לכהן. מי יתן והיתה כזאת את לבב מניליאוס גם אז, ועמדתי

גם אני על ימינו לעשותו לשר מלחמה במלכות יון! אבל מה תאמר שמעי, התמצא ידנו לבער את יהודה המכבי מן הארץ?

— תמצא ותמצא!

—ואני אשפק בזה! — נאנח אלקימוס — עם היהודים מאמין ביהודה כבאלהיו. מיום ליום יגדל מספר חילו, ואתה הלא תבין מה ביד חיל גדול כזה לעשות!

— ואתה הלא תבין — ענהו שמעי — מה ביד חיל גדול לעשות כאשר אין לו לחם לאכול ובגד ללבוש ונשק להלחם! — האינך רואה בעיניך כי לא ימצא יהודה און לו להרעיש גם את מצודתנו, מצודת אקרה אשר בירושלם, אי גם להפריע מהביא לחם ומחיה לעם אשר במצודה?! הנה אנחנו יושבים ואוכלים ושותים והוא ואנשי צבאו נודדים בכפרים ללחם!

— תודה לך על תנחומותיך! — אמר לו אלקימוס — ואתה הגידה נא לי שמעי, לאן אתה הולך עתה?

— הנני הולך עם אנשי במלאכות מניליאוס אל גורגיאש נציב המלך לבקשו שיפתח דלתות המקדש שסוגרו מאז התפרץ מרד היהודים, ועלי לעבור את בקעת שכם ומדי עברי אסור אל אפולוניוס, כי דבר לי גם אליו, ומה ישמח לבי אם בעת עמדי לפניו יביאו אנשי אליו את פנינה ואת הרקילוס! זה יהיה לי לאות כי אצליח דרכי ושערי המקדש יפתחו וישוב מניליאוס הכהן לעבודתו להקריב חזירים על מזבח ה' על אף היהודים שנואי נפשי!

— גם אני הולך אל אפולוניוס — אמר אלקימוס — הבה נלכה יחד!

הם ויתר האנשים ההולכים אתם שכבו לנוח במלון, וכאור הבקר עשו דרכם.

ח.

יהודה המכבי! — גמגם אפולוניוס בלשונו, אחרי עזוב יהודה את הבית וכל יצורי גוו רעדו — יהודה המכבי הוא האיש אשר בקרני זה עתה! יהודה המכבי עמד לפני בתמונת האיש המסכן ואנכי גבור היונים, המתהלל ברב כחו וברב נצחונותיו, ככבשה נאלמה ישבתי על כסאי ולא לבד שלא התעוררתי לקראתו ולא קדמתיו בחרבי אשר אכלה בשר רב עד הנה, עוד נטיתי מפניו כמוג לב הצדה ואשבע לו במלכי שלא ארע לאהובתו! שומו שמים על רפיון ידי! התפלאו שדי שחת על עז רוחו!...

ובעוד הגבור מוג הלב יושב משמים ומגמגם כגבר עברו יין, והנה גדוד גדול מחילו נסב על הבית בחצוצרות וקול שיר, ואחדים משריו באו אליו החדרה ויביעו לו שמחתם על אשר נמצא חי, אחרי אבדו דרך בליל אפל וכל העם ההלכו אתו נפוצו מעליו.

— נרפים אתם נרפים! — קרא אפולוניוס בשצף קצף וירקע ברגליו — הנשמע כזאת בכל משפחות הגוים כי חיל עצום ורב העולה לעשרות עשרות אלפים, לא יוכל לתפש איש אחד המתהלך בארץ לעינינו רק אמה וזרת

מחוטמנו ? הנה יהודה המכבי לעיניכם, ומדוע לא תכרתו ראשו ולא תביאוהו אלי ? !

—לעינינו ?—קרא אחד השרים העומד לפניו והוא מביט כה וכה כמבקש את האיש — סלח לי, אדונינו המצביא, אם אמר לך כי לא על נקלה יתפש גבור מלחמה זה. ומי יתן והיה האיש למצער ככברת ארץ מאתנו ולא רק לעינינו, כי אז ראית אם לא תפשנוהו והבאנוהו אליך, אדונינו המצביא ? !

— שקר הדבר ! — חרק אפולוניוס שן — יהודה המכבי לעיניכם ! כחצי האמה מחוטמכם ואתם לא תראוהו, או לא תחפצו לראותו !

שריו העומדים לפניו הביטו איש אל אחיו בתמהון, כי כמשגע היה הפעם מצביאם העריץ בעיניהם, ויוסיפו להביט כה וכה, כאלו הם מבקשים את יהודה בחדר.

— תפשוהו ! תפשוהו ! — הוסיף אפולוניוס בהתנשאו ממקומו וברקעו ברגל עד כי נעו אמות הספים — תפשו את השד הארור ! הנה הוא לעיניכם !

— סלחה לנו, אדונינו המצביא ! — הוסיף אותו השר לדבר בחרדת נפש — הנך אומר ל ע י נ י נ ו הוא ואנחנו לא נראהו ; האמנם מכשף הוא, רואה ומתראה ואינו נראה ? או אולי מתגרה אתה בנו, אדונינו השר ? השמיענו דברים ברורים איפה אתה רואה אותו ? !

— זה עתה היה פה אתי בחדר ! — הרעים אפולוניוס וקצף לבן רתח בין שפתיו — זה עתה עמד לפני וחרבו שלופה בידו וזה עתה יצא מפה וידד כחזיון לילה !...

— יהודה המכבי היה פה זה עתה ויצא ? ! — הוסיף השר — הנה כל החיל הזה אשר אתי סביבות הבית ואני בראשו נלך לבקשו ! האעשה זאת אדוני המצביא ? !

— לך ! — נתן אפולוניוס בקולו כמתיאש — אבל לבי יאמר לי שתמצאהו כאשר מצאנו את הרקילוס ופנינה !

השר ומלויו מהרו החוצה וכרגע הרים קול רעש בתוך חילו לתפוש את גבור ישראל אשר היה פה זה עתה, ויפשט כל החיל לבקשו.

עברה שעה ושתים והחיל טרם שב, עברו שלש שעות ואיננו.

עיני אפולוניוס כלו מיחל, ומרגע לרגע גדלה מבוכתו בראותו כי לא שבו אנשי חילו, כאלף איש במספר, אשר הלכו לבקש איש אחד אשר היה פה לפני רגעים מספר !

— מי יודע — אמר בלבו — אם לא טמן הפעם הגבור הנערץ ההוא רשת לרגלי ולרגלי צבאותי אשר לא יוכלו המלט ממנה ? כי לא נבצרה מזמה מהשד העברי ההוא ולא יקשה בעיני להאמין כי ערך להם מטבח ולא נשאר מהם פליט.

עוד שעה אחת עברה והחיל טרם שב.

רעיוני פחד החלו אז לענות את ה„גבור" היוני.

— עתה לא אפון עוד — אמר בלבו — כי צד השד הארור את צבאותי למדחפות ועוד מעט אפול גם אנכי לפי חרבו ! אהה ! איך נואלתי לשלח את כלם

מעל פני ולהותר פה לבדי ? ! אנכי, שנוא היהודים המבקשים דמי, נשארתי מבלי שומרים לראשי !

ומדי הגיגו ברעיון הנורא הזה החל לבקש בעיניו מנוס לו, ופתאם נשמע קול המון כקול מחנה...

— הנה הוא בא ! — קרא בחרדת נפש — השד הארור בא עם חילו !

רגע קטן הביט בעינים תועות כה וכה, ופתאם השח ארצה ויזחל על ארבע ויחבא — תחת המטה.

והשאון הלך וקרב אל הבית, ועד מהרה נפתחה דלת חדרו ושלשה מפקידי חילו באו פנימה.

השר אשר ראינוהו לפני ארבע שעות יוצא לבקש את יהודה, הביט כמתפלא כה וכה אל שני רעיו הבאים עמו.

— אנה הלך אדונינו המצביא ? — שאל בתמהון לבב.

— טבעתי נפלה ותתגלגל תחת מטתי ! — נשמע פתאם קול נחבא כקול אפולוניוס, ואחרי רגעי מספר נראה אליהם בכבודו...

— המצאתם את השד ? ! — הרעים אליהם בקולו.

— לא, אדונינו שר הצבא ! — ענהו אותו השר — הוא צלל כעופרת בנבכי תהום !

— הלא תבשו ולא תכלמו ? ! — קרא אפולוניוס וירקע ברגליו ויחרק שן.

— ומה יכלנו עשו ולא עשינו ? ! — התאונן השר ברגז קול — בקשנוהו בכל המחבואים ולא מצאנוהו, ולא נשאר לנו כי אם לכרות כל עצי היער הסבוך הזה אשר כימי מתושלח ימיו ואחריתו מי יודע ? !...

— בני חיל אתם כלכם ! — הרעים המצביא בחמה שפוכה — פנינה והרקילוס לא נתפשו ויהודה איננו ! האם לא חרפת עולם היא ? האם לא תכסכם כלמת פניכם ? ואתם על חיל אנטיוכוס תחשבו וצבאות אפולוניוס הגבור תקראו, אפולוניוס הגבור אשר לכד ארצות ומחץ קדקד גבורים עריצים ? !... אהה, חרפה ! אהה, בושה ! לכו ושובו בבשת פנים אל מקומכם, כי מי יודע אם לא טמן השד הארור פח לכם מאחוריכם, ואתם מוכי סנורים לא תראו ולא תדעו !

פני שרי חילו אדמו מבושה ולא מצאו מענה, או יראו לצקת שמן על אש עברתו.

ועוד ביום ההוא שבו כלם עיפים ויגעים ואכולי כעש אל מקום תחנותם — בקעת שכם ומצביאם אפולוניוס בראשם.

* * *

ואלקימוס הבוגד שמח שמחת משנה על מקרהו בדרך.

אלהים הקרה לפניו את פנינה והרקילוס, ובעוד הוא דואג איך יתפשם ויסגירם אל אפולוניוס, והנה ארחת שמעי לפניו אשר התנדבה לדלק אחריהם !

בלב טוב בא עתה אל בקעת שכם בלוית שמעי ומתי מספר מחברתו, וישלח להודיע את המצביא כי חפץ הוא לראותו בדבר נחוץ.

ויקבלהו אפולוניוס בזרעות פתוחות ויושיבהו על כסא לקראתו בתוך אהלו.

— בואך לשלום איש טוב! — אמר לו המצביא בפנים מאירות — מאז נמצאתי פה בארץ היהודים הארורה, הנך משרתני בכל אותות האהבה ובמה אכפ לך, אדוני הכהן?!

— הנה זאת חובתי למלכנו האדיר אנטיוכוס, ירום הודו! — ענהו אלקימוס בהשתחותו.

— אמנם כן, זאת חובת כל עבדי מלכנו — אמר אפולוניוס — אבל האינך רואה, כהן, איך אחיך היהודים ממלאים חובתם?!

— אל נא תקראם אחי אדוני שר הצבא! — ענהו הבוגד בגאוה — מאז חדלו מעשות דתי המלך, אינם עוד אחי! הידעת אדוני מי המה אחי? היונים!

— הידד! — קרא אפולוניוס בהושיטו לו ידו — הנה אתה האיש אשר אהבתי מקרב אחיך! והיה כאשר יעזרני יופיטר אלהי להכניע את המרד, והמלצתי עליך לפני מלכנו ונתן בידך את הכהונה הגדולה שאתה מבקש!

— ואני אהפך את כל היהודים ליונים! — קרא אלקימוס — ולא אהיה כמניליאוס איש מרמה וצבוע, יוני בגלוי ויהודי הנותן יד לשונאי המלך בסתר...

— כזאת לא אאמין עליו! — ענהו המצביא וצחוק קל רחף על שפתיו — אבל מה לי ולו? אני רק לדורשי טובי אגמול טוב, ואתה הוא האיש!

— אנכי המצאתי ליקח את פנינה ואת הרקילוס! — קרא בגאון. אפולוניוס התאנח.

— וצר לי להשמיעך כי שניהם נמלטו מידי — ענהו ופניו נזעמו.

— נמלטו?! — קראו אלקימוס כלא יודע — היתכן?!...

— יהודה המכבי בא כחתף ויצילם.

— היאמן כי יסופר?! ואיפה היו צבאותיך?

— כשואת פתאם בא בליל שואה ומשואה, ובטרם מצאנו ידינו ורגלינו, ברח כצל והמה אחריו.

— עלי להודות עתה כי אמנם שד עפתה הוא! — קרא אלקימוס בשממון — אבל התבשר, אדוני המצביא, כי עוד מעט והיו בידך!

— מה החלום אשר חלמת?! — התפלא אפולוניוס.

— לא חלום הוא, אדוני המצביא! קרא אלקימוס בבטחה — פנינה והרקילוס יהיו בידך!

— איככה? דבר!

— אלהיך הקרם לפני בדרך במלון; אני ראיתים אבל המה לא ראוני ובצאתם החוצה לעשות דרכם, באה אורחת בחורים, ובראשם שמעי רעי ממצודת אקרה, ויחלקו חמשה עשר מהם לדלק אחריהם, ויתרם באו אתי הנה עם שמעי מנהיגם, והם מחכים לראותך.

אפולוניוס אחז ביד אלקימוס באהבה ויקרא:

— אתה הוא האיש אשר אהבתי וגם תראה בזמן קרוב מה שוה לך אהבתי!

וישני הנבלים עוד נדברו זמן כביר על דבר המרד ועניני המלחמה.

ט.

מה גדול כח האהבה! גם אמיץ לב בגבורים כיהודה המכבי תנצח בזרוע עזה ותשחק בו כצפור!

עד כה אמנם לא הרגיש מה עזה אהבתו לפנינה! קרובה היתה ללבו, יקרה בעיניו כחברה ממשפחתו, כתומכת דעותיו הרמות על דבר עמו ויעודו וכעוזרת לו במלחמתו את מלכות יון הרשעה, העושקת את אחיו; אבל עתה כאשר נגזלה מבית הוריה, החל לחוש ״י יאהבנה אהבת נפש, אהבה אשר לא יכבוה כל מעיונות תהום רבה ולא יסערה כל סער מתחולל. וירץ לקראת מות ויצילנה.

מה נקל להביע זאת בפה או בעט! אבל רק הוא ולא אחר, רק יהודה הנערץ בגבורים, רק יהודה המכה במתי מעט חיל עצום ורב, יוכל להבקיע אל מחנה אויב, האורב זה כמה לראשו ולהציל את אהובתו ונפשו גם יחד!

ועתה איה אהובתו אשר הצילה בחרף נפש?

שמה החזיקתהו בראותו לאור בקר כי נפרדה מעליו ואיננה!

ואיה פקיד הצבא הרקילוס? הוא נעלם עמה יחדו!

ורעיון נזרא חלף במוחו, רעיון אשר החריד כל יצורי גוו, אולי היא אוהבת את היוני!...

— האמנם?... היתכן?... — גמגם הגבור בלשונו, אבל לא עת חשוב היתה העת ההיא, ובעוד יענהו הרעיון האחד אולי בגדה בו אהובתו ורעיון אחר החל לענותו אולי נתפשה בדרך ותושב אל אפולוניוס וזאת היא סבת הפרדה מעליו.

בלולים עלו הרעיונות במוחו, ומבלי דעת מה יעשה, נתן צו לגדודו הקטן לשוב על עקביו, אולי בהיותו קרוב אל מחנה האויב, יודע לו דבר העלמה.

ואנשיו הולכים עמו בלי חמדה, כי ידעו כי בחרף נפש הם עוברים דרך זה, אולם מי יתיצב בפני יהודה שר צבאם ויאמר לו מה תעשה?

— בקרבת כפר נחמיום אנחנו — אמר יהודה אל אנשיו — מי מכם יסור אל בית עוכר ישראל זה ויחקור שם דבר?!

— אני הוא אחד מקרוביו — קרא אחד מן הגדוד ושמו נחום — ומעולם לא עלה רעיון על לבו לחשדני שאני נמנה על צבאותיך, אדוני המכבי! הבה אלכה ואריח ואשמע, אראה והודעתיך פשר דבר.

וייטב הדבר בעיני יהודה וישלההו, ולשמחת לבו שב נחום ויספר לו כי אפולוניוס נהדף שם כי נפוץ העם מעליו בחשכת הלילה, והוא כמעט לבדו בבית הבוגד.

—ופנינה לפי הנראה לא נמצאה?!—שאלהו יהודה בכאב לב ובשמחה גם יחד.

— חשכת הליכה הפריעתם ממצוא דרך ויפרדו כלם איש לעברו — ענה נחום — ובכן לא מצאוה; ומזה אשפט אדוני איש החיל, כי לא בצדיה נפרדה גם פנינה מעלינו, כי ירט הדרך לנגדה באשון לילה ואפלה...

וַיִּשְׂמַח יְהוּדָה אֶל הַשְּׁמוּעָה, וַיִּפְתַּח צְרוֹר בְּגָדִים מֵעַל שִׁכְמוֹ אַחַד הָאֲנָשִׁים

ההולכים אתו, ויתחפש לעני נודד, וילקוט שם על צדו, ואחרי שלחו את גדודו אל מחנהו, ירד אל כפר נחמיה.

* * *

דרך אחד לנס ושבעה דרכים למחפשיו!

במנוחת נפש, כאלו לא נעשה דבר, יצא יהודה מאת פני אפולוניוס.

ראהו נחמיה בצאתו ולא חשדו, וילך יהודה לאטו ויבא היערה אשר מאחורי הבית, אז החל להחיש פעמיו בין עצים סבוכים, וילך בתוך קוצים כסוחים וצמחים עבותים, העולים פרא בין אלון תדהר ותאשור הבלולים בעצי ארז, וירא אלה עבותה וענפה ויעל עליה.

איה ראתהו מטפס ועולה ותפנה לו מקום ותעף ביעף אל אלה אחרת, ואחד העורבים אשר רגלי הנס נגעו בקן גוזליו, צרח בתלונה „קרא" „קרא", כאלו הוא מזהירו שילשינהו לפני רודפיו אם יוסיף להחריד רבצו...

ורודפיו היו רבים; אבל נפוצו בשבעה דרכים, והדרך האחד שבו נמלט הנס — לא מצאו.

רבים מחיל האויב פשטו גם ביער לבקשו; אבל האיה והעורב לא גלו סוד, ויחפשוהו רודפיו בכל הנעצוצים והנהלולים ובין עצים סבוכים—ולא נמצא.

וישמע המסתתר מעל את נאקתם על שובם אל שולחם בבשת פנים ויצחק להם וינע עליהם במו ראשו.

* * *

ושני אנשי הצבא אשר נלוו אל פנינה והרקילוס בדרך מנוסתם, נקשרו אליהם כבחבלי קסם, ויגמרו ללכת עמם עד בואם אל מחבא בטוח.

שניהם היו כבירי כח ואנשי חיל מגבורי ישראל, וכל ישעם וחפצם להלות אל לגיון יהודה המכבי ולהמנות את שומרי ראשו.

שם האחד שלום בן יהונתן ושם משנהו לוי בן שלמון ושניהם מעיר גמלא ואבותיהם נכבדי עם.

ושלום כבר ידע את האהבה בתענוגיה, כי שרה, העלמה היפה מכל בנות המקום, היתה יעודה לו לאשה; אבל אהבתו את עמו גברה על אהבתו אותה, ויצא את אחיו להלחם בצבא היונים, וישבע לאהובתו כי רק המות יפריד ביניהם.

ושרה חגרה בידיה את חרבו על ירכו, ותאמצהו במו פיה להלחם בעד עמו ותברכהו שישוב בשלום במנצחי האויב — וילך.

והוא ולוי רעהו הולכים עתה עם פנינה והרקילוס ארחות עקלקלות, דרך קוצים וסירים סבוכים בתוך יער בצר, להמלט מצבא אפולוניוס הרודף אחריהם, ואחרי ראותם כי אין איש מאחריהם ישבו ארבעתם תחת אלה עבותה על יד עין מים ושלום הוציא מילקוטו לחם וגבינה ויאכלו.

אחרי אכלם החלו לחשב דרכם, ואז נוכחו כלם לדעת כִּי תעו מִני ארח; זה אֹומר הדרך הנכֹון בְּכֹה וזה — בְּכֹה.

— הבה נחלק לחפשו. — אמר לוי לשלום—אני אלך לימין ואתה לשמאל.

— וגם אני והוא נחלק — אמרה פנינה — הרקילוס, בחר לך דרך ואני אלך נגדך.

— אבל אל נא נרחיק ללכת — אמר הרקילוס — כמהלך רבע שעה נלך, וכשמעכם קול חלילי תאספו כלכם אלי.

— טוב מאד — אמר שלום — כלנו נתן אותות בקול שרקה איש לרעהו; אבל אל תלך העלמה המתחפשת לבדה, כי עלינו לשמרה מכל משמר.

— לא אראה פחד ולא אירא! — קראה פנינה — היער הזה רחוק מאדם ועיר ולא תשיגנו פה יד רודפינו.

— ולי נדמה ששמעתי זה עתה קול מתלחשים מאחרינו — אמר לוי ויבט כה וכה אל העצים הסבוכים.

כלם נדמו ויטו אזנם לשמוע.

— שריקות הרוח הוא בין העפאים — חוה שלום את דעתו.

— ואני לא שמעתי מאומה — אמרה פנינה.

— אין כל פחד—אמר הרקילוס אחרי הטותו שנית אזניו לשמוע—הנה שריקות הרוח אני שומע גם עתה.

— הבה נחלק לחפש דרך ואל נאבד עתנו לריק — קראה פנינה.

— אף כי אינני רואה פה כל פחד — אמר לה הרקילוס — בכל זאת טוב תעשי אם תלכי עמדי; כי אמנם צדק שלום כי עלינו לשמרך מכל משמר.

— אל נא תדאג לי! — קראה פנינה בבטחה — הבה נלך לחפש דרך ואין כל רעה אם מהלך קטן יפריד בינינו.

וארבעתם נחלקו בתוך היער לחפש דרכם.

ופנינה באה אל חרש מצל בסבך נעצוצים ונהלולים וקוצים כסוחים, ותלך לאטה ותבט כה וכה אולי תמצא משעול צר לדרכה.

— מה נורא היער הזה! — אמרה בלבה — אם לא נמצא דרך והיינו טרף לפריצי חיות. אהה, מה נואלתי בהפרדי מעל יהודה אהוב לבי! אבל מה יכלתי לעשות? חשכת הלילה הפרידתנו ופחד אויב מאחורי לא נתנני לחשוב דרכי, ועתה... עתה אני תועה בלוית איש זר... אמנם איש טוב הוא, אבל מה יועילני טובו ואני רחוקה מיהודה אהוב לבי, ומי יודע מתי אשוב אראהו...

— הנה זאת היא, קחוה! — צלל פתאם קול איש באזניה, ובטרם מצאה און לה להביט כה וכה וחמשה אנשים הגיחו אליה מסתר סבכי היער, ויתנפלו עליה ויחבשו שק כבד לראשה וישאוה כילד על כפים ויעלמו בתוך חשכת היער.

ו.

במסבת שריו ויועציו היושבים ראשונה במלכותו, ישב המושל העריץ אנטיוכוס עפיפנוס בהיכל תפארתו באנטוכיה, וייטב לבו על כוס יין.

וְאַנְטִיוכוֹס כבן ארבעים בִּימֵי ספורי, אִישׁ דל בָּשר ורזָ מַראה וכחשו בְּפָנָיו

יענה על תבלית חייו ומשחתו; ואמנם איש זמה ורודף תענוגים זה המושל האכזר וחייו מלאים הוללות ושקוצים.

בימי עלומיו חשבוהו רבים לישר דרך; אבל אחרי עלותו על כסא מלכותו נראה לכל בעצם משחתו, ושריו ויועציו עוד הרבו להטותו מדרך טוב ויפתוהו להאמין כי נעלה הוא על כל בני חלוף, ועל כן על כל באי עולם לתת לו כבוד אלהים ולעבדו בכל לבם ונפשם.

ההצלחה עמדה פעמים מספר על ימינו, כי כבש ארצות ויכנע גוים רבים ויגבה לבו בנצחונותיו, ולבעבור השב תודה ליופיטר אלהיו אשר היה עמו בכל מלחמותיו, גמר אמר להפוך את כל העמים אשר דכא ליונים עובדי הבעל, וגם חפצו הצליח בידו להטותם ביד חזקה לאמונתו.

אבל מי יכניע רוח ישראל ויסיר לבו מעל אלהיו? זה הגוי הקטן והדל לא יכנע מפני אגרוף רשע, ויד רשעים לא תרחיקהו בזרוע עוזה מאמונת אבותיו, ובכן לא נכנע גם הפעם ולא המיר דתו בדת היונים ולא הכיר את יופיטר ולא עבדו.

נקל לשער מה גברה חמת העריץ הזה בהודע לו כי זה הגוי הקטן, אשר חשבו לעם לא היה הנרמס כתועלת, איננו עושה דתי המלך ואמונתו נקלה בעיניו ויבעט בה.

והנה עתה בשבתו בחברת שריו רואי פניו על לחם הצהרים ובקבוקי יין, נדברו יחד על דבר כל העמים אשר כבש לעבדי עולם לו ולאמונתו ויהיו לו למס עובד, ויזכר בשם ישראל והמעל אשר מעל במלכו לבלתי קבל עליו עול מלכותו.

— והעם הזה סורר ומורה! — קרא אחד משריו — ואנשי בליעל מקרבו הפיחו רוח מרד בקרבו, ועתה כל העם הנקלה הזה ערוך למלחמה עלינו!

— הנשמע כזאת?! — קרא המלך בחמתו וירק כוס יין אל פיו — האם לא צויתי זה כבר להשמיד את העם הזה מקרב ממלכתי ולבלתי השאיר בו איש כי אם את הנשים היפות?!...

— לא על נקלה יעשה כזאת! — ענה אחד השרים.

— אומה זו קשה להכחידה — ענה משנהו.

— ואני מאמין בכל לבי כי אפולוניוס יכחידנה! — קרא פכחידס, שר המשנה לפוליפוס אהוב המלך.

— הנני מתפלא מאד על אפולוניוס שלא הכחידה עד היום — דבר אחד השרים — הלא הוא הגבור אשר הכניע לוחמים עצומים.

— אמנם פלא הוא, אבל דבר אמת — אמר ליזיאש — כי זה האיש הנקוב בשם יהודה המכבי ההולך לפני המורדים העברים, הנהו גבור חיל נפלא מאין כמוהו.

— האמנם לא צויתי לתפשו? — קרא המלך בהריקו כוס שנית אל פיו — הן גם קצבתי שכר טוב להמביאים אלי ראשו!

— לא על נקלה יכרת ראש הגבור הזה! — אמר בכחידס — אבל לא אֶשפק כִּי אֲפֻּולוֹנְיוס גִּבּוֹרֵנוּ יְבִיאֵנוּ אֵלֶיךָ!

— לחיי אפולוניוס! — קרא המלך בהרימו כוס.
— הידד! הידד! קראו השרים.
ויוסף העריץ לשתות וישתו שריו עמו לחיי גבורם.
— ומי המה היהודים בכלל? — שאל פתאם המלך ופניו פני להבים רעמו.
— הנם אומה זקנה שאין לה אלהים — ענה ליזיאש.
— מה? — שאל המלך השכור בתמהון — הנשמע כזאת?! היתכן?
— כן, אין אלהים להמה! — הוסיף ליזיאש — הנם עובדים לפי דעתם, לכח נעלם אשר לא יראוהו.
— ח־ח־ח־ח־חה! — צחקו כלם בקול רם.
— אמנם אין אלהים ליהודים — צחק בכחידם — אבל נשים יפות יש להם רב.
— כמוהן לא נראו ליופי בכל הארצות! — אמר ליזיאש.
— ואתם לא הגדתם לי בלתי היום?! — קרא המלך בתמהון.
— חטאנו מלכנו ואתה סלח — אמר בכחידם — ואם על המלך טוב, צוה את אפולוניוס וישלח אליך את הבתולות הכי יפות מארץ יהודה.
עיני המלך השכור נוצצו כעיני הנמר בהריחו טרף.
— הבתולות הכי יפות! — שנה את דבריו — מה טוב ומה נעים! ליזיאש! מהר וכתוב מכתב לאפולוניוס בשמי ונחתם בטבעת המלך, להשמיד כל יהודי מורד ולהשאיר לי מספר נשים עבריות יפות מכל בנות חן וישלחן עד מהרה אלי! השמעת?
— שמעתי, אדוני המלך! —ענהו ליזיאש — הנני עושה את מצותך כרגע! וימהר ויכתוב מכתב כדבר המלך, וישלחהו ביד הרצים אל אפולוניוס.

* * *

ויהודה ישב שעות מספר בין ענפי האלה העבותה, ואחרי ראותו כי עברה הבהלה ורודפיו שבו על עקבם, ירד ארצה וילך לאט בין סבכי היער וישם פניו לשוב אל מחנהו.

וירא והנה איש מגיח אליו מצד הדרך המכוסה בצמחים והוא הולך לקראתו, וישלף יהודה את חרבו מתחת למדיו ויכון לקרב; אבל מה גברה שמחתו בראותו עד מהרה כי האיש הוא אליפז, עבדו הנאמן ההולך תמיד כצל על ימינו ולא אחת שם נפשו בכפו בלכתו עמו בקרב צרה ולא נפל לבו.

וזה אליפז האיש, לא לבד שהוא שומר לראשו, כי אם גם מרגלו חרש; ליהודי מתיון אשר רחק מעל עמו יחשב בעיני צוררי יהודה; ובהיותו איש חכם וערום במעשיו וחרוץ בכל דרכיו, הבקיע לו דרך עד כסא אפולוניוס שר צבא היונים, והוא שמהו לאחד ממרגליו חרש וישם תו אדום כתבנית יד אדם על חזהו מתחת למדיו, לאות כי הוא אחד ממרגלי היונים, ובהראותו את האות הנסתר, יבוא שלום גם אל אהל אפולוניוס ואין מפריעו.

— האח אליפז! — קרא יהודה בגשתו אליו ובהושיטו לו ידו באהבה — מה אשמח לראותך הפעם! איזה רוח נשאך הנה?

— רוחי הנאמנה לעמי ולגבורו יהודה המכבי! — קרא אליפז בקול עלז — דע אדוני כי הלכתי אחריך בכל הדרך המסוכן, כי איככה אוכל ועזבתי אותך בקרב צרה?

— עליך להזהר ידידי, פן תחבל חשבותיך הטובות על עמך בהראותך בקהל היהודים.

— אין כל רעה, אדוני הגבור! — בהראותי בקהלך הלא זאת תעודתי לרגל ביהודים, ואיככה אוכל לדעת צפונותיהם אם לא יהיו לי מהלכים בקרבם? ואתה דע כי לוא נתפשנו שנינו כרגע והאויב יכירך, בידי להצילך, כי אראהו את תוי ואומר שדרוש אתה לחפצי, ומי יבוא בסוד מרגל חרש?!...

— אמנם משמרת יפה היא! — צחק יהודה — ועתה איעצך לטובתי: לך ושוב אל מחנה אפולוניוס ואני אשלח אליך את תובל מרגלי, אשר ידעת כי גם הוא ליהודי מתיון יחשב בעיני היונים, ואת אשר תראה תגד לו, והוא יביאנו אלי.

— הנני למצותך, אדוני הגבור! — קרא אליפז — הבה אלוך עוד מעט ועזבתיך.

ואחרי לכתו עמו עוד כרבע שעה, נשק את ידיו ויפרד מעליו.

יא.

על יד פתח אהלו ישב אפולוניוס על כסאו ומתי מספר משומרי ראשו נצבים עליו.

נפשו מרה לו על רפיון כחו להכניע את גאון יהודה, ורעיוני עצב יענוהו: מה יענה את אנטיוכוס מלכו ואיך יצטדק לפניו על בלתי השקיעו עד היום אש המרד, והנה רץ בא ובידו מגלת ספר.

— מלכנו, מלך מלכי המלכים אנטיוכוס האדיר — קרא הרץ ברדתו מעל סוסו — הריץ אליך את המכתב הזה!

ובדברו הושיט אליו ספר חתום.

ויפתחהו אפולוניוס ויקרא בו כדברים האלה:

„מאתי אנטיוכוס מלך המלכים אל שר צבאי אפולוניוס!

„נלאיתי נשוא את חרפתי, על אשר לא עלתה עד כה ביד צבאותי להשקיט את המרד בארץ יהודה.

„מה יאמרו הגוים השונים במלכותי כשמעתם זאת? מה יאמרו הבריות על אדות שר צבאי אפולוניוס הגבור שקצרה ידו מהכניע עם חלש ודל כהיהודים?

„האאמין שאתה, גבורי אפולוניוס, נרפה במלאכתך, וצבאותיך עצלים?!

„האאמין ששכחתם כלכם את חובתכם למלככם ולארצכם?

„והנה בראותִי לְדַאֲבוֹן לבי כי אמנם כן הוא, לכן אני פונה הפעם אליך,

אפולוניוס שר צבאי, ומצוה אותך להשקיע את מרד היהודים במשך ירח ימים מיום קבלך את מכתבי זה, ואם יעמדו נגדך תשמידם לפי חרב ולא תשאיר מהם פליט, ורק אלה אשר יקבלו דתנו תחיה; ואף עוד זאת: מספר נשים הכי יפות בארץ יהודה תשאיר בחיים ותשלחן אלי לאנטוכיה.

„הנה זאת מצותי הפעם אשר עליך למלאתה.

„כתוב ביד המלך א נ ט י ו כ ו ס ע פ י פ נ ו ס ונחתם בטבעתו".

רעדה אחזה את אפולוניוס בהתמו לקרא את הספר ולא האמין למראה עיניו.

המלך יצוהו להשקיט את מרד היהודים במשך ירח ימים, מה שקשה לעשות גם במשך שנה או גם שנתים! האם לא מתאנה הוא לו?

הנה הוא יושב שם בהיכל תפארתו ואוכל ושותה ומתענג, ולא ידע כי הוא נלחם בעם עזוז וגבור אף כי קטן ודל הוא למראה עין, ולהעם הזה עצה וגבורה ולא יכחד על נקלה אם גם יגבר אויבו שבעתים...

— מה נורא מוסרו! — דובבו שפתי אפולוניוס והמכתב נפל מידו ארצה — המלך מתאנה לי ומתנקש בנפשי.

— ואחרי חשבו רגעי מספר מה לעשות, צוה לאסוף אליו את רעיו ומתי סודו ויראם את מכתב המלך ומצותו.

בחרדת לב קראו את דברי המגלה ותפעם רוחם.

המלך יחשב את כלם לנרפים ועצלים! האם לא חרפה היא? ואיך ימלאו עתה את פקודתו הנמרצה להכניע את עם היהודים או להשמיד את כלם במשך שלשים יום, והמה גבורי חיל ונלחמים כנואשים ובאשר יפנו יעשו שמות ביונים?!

— ומה העצה, אחי? — שאלם אפולוניוס ברוח נואש — מה אענה את המלך, או מה אעשה להסיר מעלינו גזרתו? הטרם תראו כי כלתה אלינו הרעה מאת המלך?!...

ויחרישו כלם ולא ענו דבר, כי לא ידעו עצה.

הנה לא נכחד מהם כי מארבעים האלף אנשי הצבא אשר לקח אפולוניוס עד כה אל ארץ יהודה להשקיט את מרד היהודים, לא נשאר כי אם החצי, אשר לא יעצר כח לעמוד בפני יהודה המכבי וחילו, ומה יענוהו?

— מדוע אתם מחשים?! — קרא אפולוניוס בקצף — האמנם אין עצה מה לענות את מלכנו ואיך להצטדק לפניו לבל יכחידנו בחמתו?

— אמנם יש ויש! — קרא אחד מפקידי המלחמה אחרי חשבו מחשבות — הנה הקדים מלכנו את הרפואה למכה, ואתם שמעו נא: הלא ידעתם פלכם כי בגלל עלמה יפה לא הרס את היכל חמת, כי אוהב נשים הוא מאין כמוהו; לכן מהר ידידנו אפולוניוס ושלחה אליו כמצותו מספר נשים הכי יפות מארץ יהודה, ומהן תבחר לך עלמה יפה טובת שכל אשר תטה את לבו להעביר את גזרתו שימירו היהודים דתם בדת היונים, ואז תשקוט הארץ, כי רק בגלל דתם

מורדים היהודים במלכנו ואם לא יאלצם להמיר אותה, יכנעו תחת עלו והמרד ישקט מאליו.

— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים וימחאו כף—אך זאת היא עצה!

— לא אכחד כי טובה היא באשר אין טובה ממנה! — קרא אפולוניוס

— אבל איפה נקח עלמה טובת שכל כזאת למלאת משלחתנו?

— אם לא נמצאנה בקרב היהודים — ענה פקיד החיל — נשכר לנו עלמה יונית אשר תתחפש לעבריה והיא תעשה את משלחתנו בכסף.

— הידד! הידד! — קראו כלם שנית וימחאו כף.

ופקיד צבא התפרץ ברגע ההוא אל אהל הנאספים ויקרא בקול:

— תפשוה! תפשוה!

הנאספים נרעשו ונפעמו.

— תפשוה? — שנה אפולוניוס — את מי תפשו? הגד את מי תפשו?

—את העבריה! — קרא הפקיד וינשם וישאף יחד — העלמה אשר שבית ארוני המצביא, והיא ברחה...

— את פנינה? — שאל אפולוניוס ועיניו הבריקו.

— לא אדע שמה — הוסיף הפקיד — אבל ידעתי כי היא אהובת הרקילוס הבוגד...

— אודך יופיטר על חסדך! — קרא אפולוניוס ברגש — עתה ידעתי כי אתה אלהים ואתה שמת את העצה בפי ידידי, כי זאת פנינה העבריה יפה מכל בנות הארץ וכיפיה כן טוב טעמה ושכלה; אותה אשלח אל מלכנו ובה בטח לבי שתעביר גזרתו מעל היהודים והיתה לנו הרוחה.

אנשיו שמחו על המקרה, ואחרי רגעים מספר צוה אפולוניוס להביא אותה אליו האהלה.

*

* *

ואלקימוס המתיון נשאר לימים מספר בתוך מחנה אפולוניוס, כי כן בקש ממנו, באשר קוה לשמוע מפי בוגד בעמו זה דברים הדרושים לחפצו וגם חכה לאנשי שמעי אשר הלכו לצוד את פנינה.

וישב אלקימוס באהל לבד ואיש צבא נתן לו לשרתו, ויהי בשבתו לאכול ויגד לו משרתו כי אחד המתיונים בא לראותו, ויצו אלקימוס להביאהו אליו והנה אליפז בא.

— האח, שמחתי מאד לראותך! — קרא אלקימוס בשמחה — אמנם רק אתה אליפז, איש הכם והרוץ במלאכתו, כי לא הכירוך עד כה היהודים על פי חרטומך...

— חרטומי אני מכסה בצעיף ערפל — צחק אליפז — ולא יראוהו העברים העורים...

— אשרי האיש אשר כחו אתו לגנוב דעת הבריות כמוך!—אמר אלקימוס בצחוק — אקנא בך, ידידי!

— גם ממך, אלקימוס, לא יבצר כל דבר בליעל — ענהו אליפז — ואם אמרי נבל אקראך, הנה השם הזה נכבד ממך... אבל נחדל נא מדברי הבל, ואני באתי אליך להשמיעך כי בידי להסב אליך את הכהונה הגדולה שאתה מבקש על אף מניליאוס אויבך, אשר שקל עשרת אלפים כסף על יד אנטיוכוס במחירה.

— ואני אשקל עשרת אלפים על ידך אם תעשה כאשר אמרת ועוד עשרת אלפים אתן לך, אם תעלה בידך להסגיר את יהודה המכבי אל אפולוניוס.

— היה נכון בטוח כי שתי אלה אעשה לך! — קרא אליפז — אבל אל תהי אץ להשיג חפצך רגע ביום אחד...

קול המולה גדולה נשמע פתאם מחוץ לאהל.

— הנה קרה דבר מה בתוך המחנה! — אמר אלקימוס — הבה נראה!

ושניהם יצאו החוצה ויראו ארחת אנשי צבא מקיפה אשה אחת העומדת בתוך והם קוראים הידד, הידד וצוחקים ומתעללים בה.

— מה קרה פה? — שאל אלקימוס את אחד הנצבים.

— הנה תפשו אותה! — ענהו אחד מאנשי הצבא.

— את מי תפשו? הגד!

—את העבריה אשר ברחה מפה!

וברגע ההוא נגשו אל אלקימוס מתי מספר מארחת המתיונים אשר נפגשו עמו בדרך במלון, ויבשרוהו כי תפשו את פנינה ויביאוה אל מחנה אפולוניוס.

— הידד! הידד! — קרא אלקימוס בשמחה — עתה ידעתי כי אנשי חיל אתם, ואני אדבר אל אפולוניוס לשלם לכם שכר טוב מחיר פעלכם כי אמנם הגדלתם לעשות!

— שמעתי כי השבויה היא אהובת יהודה המכבי — אמר אליפז אל אלקימוס בשפתי מרמה כלא יודע מה.

— ועל כן אשמח עתה לפיד שניהם! — קרא אלקימוס ועיניו נוצצו ופניו צהלו.

— ואני אתאמץ שתהפך לך שמחתך לתוגה! — אמר אליפז בלבו — ידעתי נאמנה כי גבור ישראל לא ינקף...

* * *

ופנינה נערה חכמת לב וטובת שכל, ובראותה כי נפלה ברעה ושוביה ישיבוה אל אפולוניוס, שנתה טעמה מטעם כמוס עמה ולא התמרמרה אל שוביה המוליכים אותה, ונהפוך הוא, הראתה להם פנים שוחקים כאלו הולכת היא אל מחול משחקים ויתפלאו עליה שוביה וישאלוה אם יודעת היא לאן היא מובלת?

— הנכם משיבים אותי אל אפולוניוס! האין זאת? — קראה אליהם בצחוק.

— ומה הצחוק הזה? — שאלה אחד משוביה ושמו נחשון, ופניו רעמו.

—ומה אעשה ? האבכה ? — הוסיפה פנינה לצחק — מה שחפצתי א נ י לעשות, הנכם עושים א ת ם !

— לא אבין לך — ענה אותה נחשון — מה חפצת עלמה, להשמיענו ?

— חפצתי אדוני, להשמיעך — ענתהו פנינה — כי גמרתי אמר לשוב אל אפולוניוס, והנה באתם אתם ותשיבוני אליו.

— חפצת לשוב אל אפולוניוס ? — התפלא נחשון — היתכן ?...

— ומה הפלא ? — שאלה פנינה בשפתי תם — הגנבתי ממנו דבר ? העשקתיו או רצותיו ? הנה הוא מחסדני בדבר עול אשר לא עשיתי, אמרתי אלכה ואשובה אליו והראיתיו כי שגה ברואה...

פני שוביה נפלו בשמעם כי חשבה לשוב אל אפולוניוס. כגבורים הלוכדים עיר היו בעיניהם בצודם אותה, ועתה תבוא אל המצביא ותשמיעהו כי אמרה לשוב על עקבה !

— למה אתם מתפלאים ? — הוסיפה פנינה לשאול — הבה הביאוני אל אפולוניוס ונוכחתם לדעת כי לשוא היתה חרדתכם לצוד אותי ולהוליכני כשבוית חרב...

בלב נשבר הביאוה שוביה אל מחנה אפולוניוס, ובהודע לאנשי חילו כי היא העלמה הנגזלה מתוך אהלו באשון לילה, אשר בשלה היתה כל החרדה הגדולה במחנה, הרימו קול שאון כאלו נצחו בכחם עם עצום במלחמה.

קהל גדול נסב עליה, ומדי התבוננם אל יפיה רתקו רואיה אל מקומם כמו באזקים כי לא ראו עד כה כמוה עלמה יפה ויעלת חן.

בגאות עז עמדה קוממיות בתוכם, וכמלכה בקרב עבדיה נשאה ראש.

— לא נראתה כמוה בבנות היונים ! — לחש איש באזני רעהו.

— לוא ראה אותה מלכנו — ענהו משנהו — כי אז בחר אותה לפילגש...

— ובגלל זאת צדוה — התערב איש שלישי ביניהם.

ובין כה הודיעו את אפולוניוס כי הובאה פנינה, ויצו להביאה אליו האהלה.

ויהי בראות אותה פקידיו העומדים על ידו ויתפלאו וישתוממו על יפיה.

כבחבלי קסם אסרו אל מעמדם ועיניהם כאלו רתקו אל המקום אשר עמדה שם היפהפיה.

— האח ! הנה את זאת היפה ! — קרא אפולוניוס בלעג — התראי עתה כי מידי אין מנוס ? !...

— ואני לא נסתי מידך — ענתהו פנינה בשפתי תם.

— לא נסת ? — קרא אפולוניוס בתמהון — העיני ועיני האנשים תנקרי ?

— לא נסתי כי אם הניסוני מידך ! — אמרה פנינה — היכולתי עמוד בפני הגבור הנערץ יהודה המכבי אשר בא כשואה ויגזלני מתוך אהלך ? לולא הלכתי כי אז קטלני, ומפני המות אני יראה...

— מה זה תשמענה אזני ? ! — קרא אפולוניוס בתמהון לבב.

— הנך שומע, אדוני המצביא, כי לא עלה על לבי לברוח מפניך, ולולא חפצתי עתה לשוב אליך, כי אז לא עלתה ביד האנשים האלה לתפשני !

ובדברה הראתה בידה על האנשים אשר הביאוה אל תוך האהל.

— והאנשים האלה שבוך ברצונך ? — שאל המצביא — חה־חה־חה !

— אל נא תצחק, אדוני השר ! שאל את שובי ויגידוך אם לא השמעתים כי תפשוני בעת אשר נפרדתי בצדיה מעל „מצילי“, לבעבור שוב אליך...

— ועל מה חפצת לשוב אלי ?

— כי נלאיתי נשוא יד יהודה המכבי, ואדמה כי נודע לך אדוני המצביא, כי הצלתי את הרקילוס גבורך מידו, ולולא אני שהייתי לו, כי אז כבר שכן בקהל רפאים.

— אני שומע זאת עתה הפעם !

— לכן שמע ואספר לך : הרקילוס נתפש ביד יהודה כמרגל וישפטהו משפט מות, ואני אשר בסתר לבי להיונים, חרפתי את נפשי ואקרא לו דרור, ויודע הדבר ליהודה המכבי ויבקש להמיתני ויצילני אבי הזקן, שהוא גם דודו, מידו, ויביאני ירושלימה.

— מני אז שנאתיו בלבי, ואחפץ לבא אליך להחבא בצל ידך החזקה, וגם אמרתי אהיה לך לעזר, כי אף כי עלמה אנכי וידי רפה, אבל כחי בשכלי לעשות דבר מה לאלה אשר אכבדם ואוקירם בלבי, וכאלו שמע אלהים להגיון לבי, צוד צדוני אנשיך ויביאוני אליך.

אמרתי אספר לך מה בלבי, והנה רוח רעה הביא את יהודה הלום ויגזלני מתוך אהלך בזרוע עז. בלכתי עמו ועם הרקילוס, הריחותי רודפי מרחוק ואעש בערמה להפרד מעליהם מספר רגעים בסתר יער בצר, והנה חפצי בא כי צדוני רודפי ויביאוני כאותי עד הלום !

רגע נחה פנינה ותשאף רוח כאלו נלאתה דבר, ואחרי כן הוסיפה :

— ועתה אדוני המצביא, לא בסתר אגיד לך כי אני מבקשת מחסה לי בצל היונים, ואתה המיתני נא המת וביד יהודה אל תסגירני !

— לא אאמין למשמע אזני ! — קרא אפולוניוס בשממון ובתמהון לבב וכל האנשים הנצבים עליו התפלאו כמו כן — האמנם אמת יהגה חכך ?

— מדבר שקר רחקתי מעודי !

— האמנם אמת כי אוהבת את את הרקילוס ? !

— אני אוהבת אותו כתור יוני, בן העם אשר אוקיר ואכבד בסתר לבבי ; אולם אהבה אחרת לא אחוש אליו...

— אפולוניוס חשב מחשבות רגעים מספר.

— האמת אגיד לך יפתי — אמר לה — כי קשה לי להאמין בדבריך ; אולם הבה אנסך, ואם תעמדי בנסיוני וידעתי כי לא רמיתיני. אני אשלחך אל מלכנו הגדול אנטיוכוס, בהיכלו תשבי ועל שלחנו תאכלי ושם תמצא ידך להראות את אהבתך הגדולה לעם היונים !

פנינה התפלצה ולבה נתר ממקומה למשמע הדברים ; אבל התאמצה לרסתיר זאת מעיניו.

—הנני ללכת באשר תשלחני אדוני המצביא !—קרא בקול אשר רעד מעט.

כמעט כל הנאספים אשר עמדו עד כה שוממים ממשמע אזניהם, האמינו בתמת לבה, כי עמדה פנינה הכן ולא עותה פניה בדברה, עיניה הפיקו תם וישר וקולה צלל כקול הכנור ביד מנגן נפלא.

ועוד בלילה ההוא שולחה פנינה בלוית אנשי צבא חמושים אל היכל המלך.

יב.

לב אדם יחשב דרכו, אבל הידע מה יעשו המקרים אחרי רגע? הרקילוס, פנינה ומלויהם שלום ולוי, התפרדו לרבע שעה, היכלו לשער בנפשם כי האויב אורב להם מאחריהם ולא ישובו לראות עוד את פנינה?

אמנם שמעו דממה דקה בין סבכי היער, אבל חשבוה לנהמת הרוח, ויחלקו לבקש דרכם; ומה חרד לבם בהאספם שנית לקול האותות ולא מצאו את פנינה!

כאיש נדהם עמד הרקילוס בין שני רעיו הנפעמים ולא מצא מלים להביע עקת לבו. אחרי כן אחז ביד שלום ולוי ויקרא:

— אחי לצרה! קומו ונלכה לבקש את פנינה, כי איך אחיה והעלמה איננה?!

— לבי נבא לי כי הרודף אורב לנו מאחרינו — אמר שלום — ולשוא נבקשנה.

— אולי אבדה דרך — אמר לוי.

— רק כמהלך רבע שעה הרחקנו ללכת — חוה שלום דעתו — ולולא קרה אסון את פנינה כי אז כבר שבה אלינו לקול קריאתנו.

— אויה לי! מה אעשה? מה אעשה? — נהם הרקילוס בנפש מרה וישפק כף על ירך.

— אין חכמה ואין עצה — אמר שלום — הנני חושב כי השיגה הרודף וישיבנה אל אפולוניוס.

— ואני חושב כי אבדה דרך — אמר לוי — כי גדול היער הזה ועמוק מאד ועציו סבוכים.

— בדברים לא נועיל מאומה! — קרא הרקילוס בדאבון לב — ועלינו לעשות דבר מה!

— עוצה עצה ונעשנה! — אמר שלום.

— נחלק שלשתנו לחפשה — אמר הרקילוס — ומועד שלשת ימים ניעד בינינו להועד אל באר המים בצלע הר גרזים, ואת אשר נראה ונשמע על אדותיה אם לא נמצאנה, נגיד איש לאחיו וגם נועץ מה לעשות בימים הבאים.

— טוב מאד! — קרא שלום — על יד באר המים בצלע הר גרזים נפגש בעוד שלשת ימים, והיה אם יפקד ממנו איש למועד ההוא במקום אשר ניעד עתה, אות הוא כי איננו עוד בחיים!

— כן יהיה כאשר אמרת — אמר לוי.

שלשת האנשים תקעו כף ואחרי כן נפרדו איש מעל רעהו בשלש דרכים.

*

* *

על יד באר המים לרגל הר גרזים ישב הרקילוס היוני ויחכה לשני אנשי חיל העברים שלום ולוי, אשר יעדו לבוא שם למועד ההוא.

רעיוני עצב לחצו את לבו בזכרו כי לא מצא את פנינה, ובלעדיה חשך לו היום.

עתה יחוש כי יאהבנה, עתה יחוש כי בלעדיה חייו עליו למשא ואם תרחק פנינה ממנו גלה ממנו משוש ותבל כלה לו כבאר צרה.

עיניו ישא הרקילוס האמלל אל המרחק השמם בצלע ההר ומצפה דרך, אולי יראה את שני מלויו באים ומביאים לו בשורה על דבר אהובתו, והנה לשמחת לבו ראה מרחוק איש בא לקראתו ועד מהרה נגש אליו לוי.

— הנה באתי למועד! — קרא בהושיטו אליו ידו באהבה — אבל לדאבון לבי אין כל בשורה בפי, חקרתי ודרשתי ולא ידעתי מאומה!

— צר לי מאד! — קרא הרקילוס.

— ואיפה שלום רעי? — שאל לוי — לבי חרד עליו אם לא קרהו אסון.

— גם אתה אחרת לבוא כשעה תמימה, לכן אקוה כי עוד יבוא, אבל לבי יאמר לי כי גם בפיו אין בשורה.

— אין לנו דרך אחרת כי אם לחכות — אמר לוי בעצבון — ואני אשר ידעתי כי שלום רעי חרוץ בכל מעשיו וכל היוצא מפיו קדוש כדבר אלהים, אתפלא מאד על אשר לא בא עדנה; אין זאת כי איננו עוד בחיים!

— נחכה עד הערב ונדעה אם לא שכלנו שניהם גם יחד — אמר הרקילוס

— ואתה רעי היהודי, ארחמך מאד על תמתך ואמונתך לרעיך ואף כי לא בן עמך אנכי, הנך מתרועע עמי ועוזרני ביום צרה.

— כמוני ככל עמי! — קרא לוי — הוא לא יפלה בין עם לעם ובין איש לאיש בהדרש עזרתו. בהראות פנים שוחקות לעמי ירבה להיטיב גם את שונאיו ומצמיתיו, ומה גם את אלה אשר לא יגעו בו לרעה!

— ידעתי כי כן הוא — אמר הרקילוס — ואנכי עוד בהיותי במצרים בעודני נער קטן, חשתי אהבה לתורת היהודים המטפת אהבה ואמונה זכה וטהורה באל אמת.

— ואחיך היונים לא כן יחשבו ואולי ישנם במצרים יונים טובים מאלה? האמנם שם נולדת?

— כן, במצרים נולדתי, אבל לא במקום תלוי הדבר כי אם בחנוך. מקדמת ילדותי הורתני אמי לאהב את כל אדם, וגם עתה בבואי לבקרה באנטוכיה עיר מגוריה היום, תורת חסד על לשונה...

— וגם אביך מתגורר באנטוכיה? — שאל לוי — האח, מה אתאוה לראות הורי איש יקר כמוך!

— את אבי לא ידעתי, כי הוא עזב את אמי בהיותי ילד בן שנה.

— ואתה כאשר גדלת לא נסית גם לבקשו ? — שאל לוי בתמהון.
— לא נסיתי, כי לא גלתה לי אמי גם את שמו.
— מה נפלא הדבר ! — קרא לוי — אבל אל אלהים ה' ! מדוע בושש שלום לבוא ?
— גם אני מתפלא על זאת ! אבל נחכה עד בא השמש ונחליט דבר.
וישבו האנשים וישוחחו יחד על דבר ענינים שונים ודאגתם גברה מרגע לרגע.
צללי ערב נטיו וכאבני אפל נפלו על ראש לוי בראותו כי לא בא שלום.
השמש שלחה קויה האחרונים אל הבקעה במורד ההר ועד מהרה שקעה ותעלם.
— עתה אודה כי שלום רענו מת ! — קרא הרקילוס בנפש מרה.
— מה נורא מוסרך אלהים ! — קרא לוי ועיניו מלאו דמעות — איך אבשר זאת את הוריו, איך אשמיע זאת את אהובתו ? !...
ובהמלט המלה האחרונה מפיו, חלף כברק רעיון בלתי טהור במוחו אשר המתיק לו מרורות המקרה...

* * *

ויהודה שב בלב נשבר אל חילו אשר צהל לקראתו ויקדמהו בכל אותות האהבה, וימצא שם גם את אנשיו אשר לווהו אל מחנה אפולוניוס.
גם את שני אחיו יונתן ושמעון מצא בתוך מחנהו, והם הודיעוהו מצב המלחמה בירושלם וערי הגליל, ובתוך יתר הדברים השמיעוהו כי דודו חלקהיו הזקן, אבי פנינה, בוכה מאין הפוגות לבתו כי איננה, ומי יודע אם לא יצעידהו יגונו שאולה.
— אמנם אסון נורא הוא—התאנח יהודה—אבל יש תקוה כי ישוב יראנה.
— ישוב יראנה ! — קרא יונתן — איכה ?
— לפי השערתי השיגוה רודפיה וישיבוה אל מחנה אפולוניוס, והוא נשבע לי באלהיו ומלכו להשיבה אלי . . .
— תקותי כי גבור יוני ישמור שבועתו — אמר שמעון.
— ולא אפולוניוס ! — חוה יונתן דעתו — כי אין בכל הארץ איש בליעל כמוהו.
— אם עד כה שפלה נפשו לבלתי שמור שבועתו — אמר יהודה—אמיתהו ככלב !
הדברים עודם בפיו והנה אליפז בא.
— איש טוב אתה וטוב תבשר — קרא יהודה בהושיטו לו ידו באהבה.
— לדאבון לבי אין הפעם בשורה טובה בפי — ענהו אליפז ברוח כהה
— ואתה הכון אדוני לשמוע דבר מר.
— מה קרה ? ספר !

— גדוד מתיונים ארורים צד את פנינה וישיבת אל אפולוניוס.
יהודה חרד חרדה גדולה.
— והוא לא קרא לה דרור? — שאל אחרי האלמו רגע דומיה מכאב לב.
— דרור? — שאל אליפז בתמהון — הוא שלח את האמללה אל מקום אשר לא תשוב עוד משם וגם אין לאל יד האמיץ בגבורים להשיבה...
— פני הגבור חורו כשיד.
— אל מקום אשר לא תשוב? — שנה יהודה וקולו רעד.
— כן! הוא שלחה אל אנטיוכוס, מנחה חיה...
— כמעט לא אאמין למשמע אזני!
— בעיני ראיתי בהשלחה אליו בלוית עשרים אנשי צבא ופקיד עליהם.
יהודה התאנח אם גם התאמץ להסתיר יגונו.
— מתי שולחה? — שאל אחרי רגעי דומיה איומה.
— תמול לעת ערב.
— מה נורא האסון! — קרא בדאבון נפש — וגם הרקילוס נשבה?
— לא, הרקילוס לא נשבה, ומה התפלאתי ידידי הגבור, בהודע לי כי פנינה לא בכתה ולא התעצבה ולהפך, אותות שמחה ורצון נראו על פניה בהשלחה.
— היתכן? — קרא יהודה בשממון
— ועוד יותר — הוסיף אליפז — שמעתי אומרים כי היא שמחה על המקרה להיות בקרבת המלך הגדול והאדיר אנטיוכוס עפיפנוס...
— מה נורא ומה נפלא הדבר! — קרא יהודה — ולולא פיך הדובר אלי כי אז לא האמנתי למשמע אזני...
— ופי לא ידבר שקר! — אמר אליפז — ובאלהים אשבע לך כי כן הוא.
— הארדוף אחרי הגדוד? האשיגנו? — שאל יהודה אחרי דומיה קצרה ונוראה.
— כבר הרחיק ללכת ולא תשיגנו! — ענהו אליפז — ואני צר לי מאד על כי לא קדמתי לבוא אליך; אבל עדי בשחק כי לא יכולתי, כי אם גם במרגלי היונים אחשב, עלי להזהר.
יהודה צלל מספר רגעים בהמון מחשבות, אחרי כן פנה אל שני אחיו יונתן ושמעון וימתק סוד עמם כשעה ארוכה.
— כאשר צויתנו כן נעשה! — אמרו אליו בכלותם להתלחש, ועד מהרה נפרדו מעליו.
— אודך אליפז על הבשורה אם גם מרה היא — אמר יהודה אל המבשר ויושט לו ידו באהבה רבה.
— האלכה ואשובה עתה אל מחנה האויב? — שאלהו אליפז.
— כן — ענהו יהודה — אבל לא לבדך תלך עתה.
— לא לבדי? את מי תשלח עמי ארוני?
— **אני אלך עמך.**

— אתה תלך עמי אל מחנה האויב ? — התפלא אליפז — מה זה תשמענה אזני ? !

—אני אלכה עמך לבקר את אפולוניוס בתוך אהלו ! — קרא יהודה.

— חלילה ממך, אדוני ! — התחנן אליפז — כי בנפשך היא !

— רק מוגי לב ייראו מפני המות — אמר לו יהודה בנחת קולו — ואני צוהל לקראתו ולא אירא ! עמדה נא אליפז מספר רגעים פה בחוץ, עוד מעט ויצאתי אליך והלכנו שנינו יחדו.

אליפז עזב את אהל יהודה ויחכה לו כרבע שעה מחוץ לאהלו.

— מה נפלא גבור ישראל זה ! — חשב בלבו — המות משחק לו, אבל הפעם אני חרד לנפשו, כי איכה ילך לבדו אל אפולוניוס ? מי שהציל את דניאל מגוב האריות הוא יצילהו !

ובעוד הוא צלול ברעיונות נוגים על אשר יחרף יהודה נפשו למות, והנה פקיד צבא רומי לפי מלבושיו, יוצא אליו מתוך האהל ופניו פצועים עד שפך דם.

— קומה ונלכה ! — אמר לו הפקיד הפצוע.

— מי אתה האיש ? — שאלהו אליפז בתמהון.

— האמנם לא הכרתני ? — שאלהו הפקיד בצחוק — ואני יהודה !

— חי נפשי כי לא הכרתיך ! — קרא אליפז משתומם.

— אם אתה לא הכרתני — אמר יהודה — איך יכירני אפולוניוס ? לכה ונלכה !

רגע עמד אליפז תחתיו כירא ללכת עם אדוניו המחרף נפשו, למרות חפצי התגנבה אנחה חרישית מלבו, אבל בהביטו שנית אל פני יהודה אמץ את לבו וילך עמו יחדו.

יג.

והרקילוס היוני גמר אמר להלוות אל יהודה המכבי ולהלחם בבני עמו היונים.

הוא לא שפק רגע כי יהודה יקבלהו בזרעות פתוחות כי מי כפקיד צבא יוני וגבור חיל יודע מסתרי המלחמה וצפונות היונים הלוחמים ביהודים ?

ולוי אשר זה כל ישעו מכבר להלוות אל לגיון המכבי, שמח שמחה גדולה בשמעו כי הולך הרקילוס אל יהודה וילך עמו יחדו.

— רעי שלום מת — אמר לוי אל לבו בלכתו עם הרקילוס — הלעון יחשב לי להגות בשרה אהובתו ?...

— האם לא אהבתיה מקדמת נעורי ? האם לא הגיתי בה יומם ולילה מבלי הפוגות ? אפס כי אהבתי את שלום רעי, שלום לעפרו, לא נתנתני להביע לה רגשות אהבתי...

אולם עתה... מי יפריעני עתה מבקש את ידה ולבה ? אמנם ידעתי כי אוהבת היא את שלום אהבה עזה ; אבל על יד הקבר יכלה הכל ! גזרו על המת שישתכח מן הלב, וגם שרה תשכחהו.

— אבל! — שמע פתאם קול לבו — אולי חי הוא? אולי ישוב? לא! לא! האם לא גמרנו להועד שם על יד הבאר? ושלום רעי, שלום לעפרו, לא היה איש אשר יכזב, דבריו כדברי האורים היו תמיד, כל הגה היוצא מפיו קדש. אמנם מת הוא! ועלי לבשר זאת את שרה! תסכן לשכחו לאט, לאט ואז יקל לי למצא את לבה... כן! כן! עלי להשמיעה זאת! הבה אלכה אליה! האם לא טוב שבתי על יד שרה היפה בבנות ישראל מהתגולל בשדה וביער ולראות לרגעים את המות עין בעין?!

אמנם ידעתי כי רבים ילעגו לי ויקראוני מוג לב — אבל היבינו אהבה כמוני?! הידעו ערך שרה היפה־פיה?!

— מה היה לך לוי — שאלהו הרקילוס — הקמטים אשר במצחך יורוני כי רבות מחשבות בלבך.

לוי התעורר כמקיץ משנה עמוקה.

— מה אתה אומר אדוני? — שאל את הרקילוס בצעדו צעד לפנים.

— הנני רואה כי מחשבותיך עברו חק — הוסיף הרקילוס.

— הנני חושב על דבר המלחמה — ענהו לוי — ומעמיק להגות מה תהי באחריתה. התאמין אדוני, כי עם דכא כעמי ינצח עם גדול כהיונים?

— האמת אגיד לך, ידידי, כי בראשונה צחקתי להיהודים, כי לא האמנתי בגבורתם, כי מה כחם נגד עמי הגדול והעצום; אבל בראותי גבורת עמך במלחמה, עלי להאמין כי ישא נס נצחון...

— ולי קשה להאמין בזאת — אמר לוי.

— המפי עברי האומר להלוות על יהודה המכבי, אני שומע זאת? — קרא הרקילוס בתמהון.

— אני מגיד לך אדוני מה בלבי — ענהו לוי — הנה ידעתי כי עמי עם חלש ודל, אשר גם כלי נשק למלחמה אין בידו, ובלכתי היום להלוות אל צבא הלוחמים, כמעט ידעתי כי אספה במלחמה ולא אועיל לאיש במותי.

— אם כל הלוחמים יחשבו כמוך — אמר הרקילוס — על עמך להושיט צוארו אל חרב אנטיוכוס ולצפות לחסדו אולי יותר בו שריד כמעט; ואני האמת אגיד לך, לוי, כי אבוש באנשי חיל כמוך, כי לא כגבור, כי אם כמוג לב תדבר, ולא תהיה תפארתי ללכת עמך אל יהודה המכבי...

לוי נעור כמקיץ משנה עזה, ודברי היוני המתיהד דקרו כמדקרות חרב בלבו, כי עתה ראה משוגתו על חפצו לשוב אל ביתו לרשת את אהובת רעהו המת, אשר רק בגלל זאת החל לראות און במלחמת היהודים, למען יצדיק את מחשבתו הרעה לשוב על עקביו...

— האם לא בוגד ומוג לב אנכי? — חשב בלבו — האם לא תכסני בושה לשבת בית ולבקש אהבה בעת אשר כל עמי נתון בצרה והוא נלחם על דתו ועל חייו בעם נבל אשר ישימהו מרמס לרגליו כתולעת?

— לא! לא! — גמר בלבו — עם גבורי עמי אלך ואלחמה מלחמת ה',

ובשובי בשלום, הלא יקל לי למצא מסלות בלב שרה מאשר עתה בהראותי אליה כמוג לב...

— מדוע אתה מחשה, לוי, ולא תענני? — שאלהו הרקילוס בראותו כי הוא הולך עמו מחריש ודומם — אם לא תשנה דעתך, עלי להפרד מעליך, כי רק בגבורים ולא במוגי לב תעשה מלחמה.

— צדקת, אדוני הרקילוס! — ענהו לוי — ואני נקוטיתי מאד בפני על אמרי נואש אשר התמלטו מפי; ואתה, אדוני, סלח לאולתי, כי אמנם לא פלסתי דברי במאזני משפט; והנה עתה, אדוני, הנך הולך אל יהודה להלוות אל חילו הנלחם ביונים, ואני ידעתי כי יקבלך בזרעות פתוחות וישימך לראש אחד מגדודיו, או אז תספחני אל חילך וראית כי כאמיץ לב בגבורים אלחם בצוררי עמי.

— אם יהודה יעשה כדבריך, אז אאספף אל חילי כאשר תאמר; אבל ראה נא ראה איש הולך לקראתנו. האם לא אשגה?

— כן, כצל אני רואה מרחוק, הולך וקרב אלינו.

ואחרי רגעים מספר נפגשו עם תובל, רע אליפז.

— האח, את מי אני רואה! — קרא תובל בהושיטו ידו להרקילוס.

— ומי אתה האיש? — שאלהו הרקילוס — אדמך לאחד ממיודעי ולא הכרתיך!

— האם לא תדע את תובל?!

— תובל? יהודי מתיון ממרגלי אפולוניוס! הבאת להסגירני אל רודפי?

— חלילה לי מעשות זאת! — קרא תובל — אמנם ידעתי כי אפולוניוס יודני אם אמציאך אל ידו; אבל מאז ידעתי אותך כבדתיך, כי גבור חיל אתה, אשר גם לב אדם לו, ואף עוד זאת, בז אני לקטנות להסגיר עבד אחד אל אדוניו. תן לי מחנה גדול ועשיתי זאת בשמחה.

הרקילוס צחק וגם לוי צחק עמו.

— הנך אומר, תובל, כי תכבדני — אמר אליו הרקילוס — ואם אמת הדבר תן לי אות וספר לי מכל העשוי עתה במחנה אפולוניוס.

— הקשית לשאול כי לא ידעתי דבר.

— ואי מזה באת?

— מבקעת שכם.

— ולא ידעת דבר?! הגידה לי למצער מה שלום אפולוניוס.

— רוחו סרה ונפשו מרה עליו מאד!

— בגלל אשר נצלתי מידו, האין זאת? — נסה הרקילוס להוציא מפיו מלין.

— לוא היתה זאת דאגתו האחת, כי אז ערבה עליו שנתו — צחק תובל — אבל נפשו מרה עליו על אשר לא הכניע עד כה את גאון יהודה.

— אמנם דאגה עצומה היא — אמר הרקילוס בצחוק — אבל כבר הסכין עניה...

— אבל מצות המלך עליו חזקה להשמיד את כל היהודים שנואי נפשו במשך שלשים יום, והוא יודע כי גם בשנה או שנתים לא תצלח זאת בידו.

— לוא הייתי אני תחתיו — אמר לוי — כי אז טרפתי נפשי בכפי.

— ואפולוניום עודנו חפץ חיים — צחק תובל — ועל כן אמר לכפר את פני אנטיוכוס מלכו במנחה.

— הלשחדהו הוא אומר? — שאל לוי בתם לב.

— לא לחנם אמרה התורה כי השוחד יעור עיני פקחים — ענהו תובל

— ולוא ראית את השוחד אשר שלח אפולוניום אל אנטיוכוס כי אז הכית בעורון גם אתה וגם הרקילוס ההולך עמך...

— תודה לך על חשבך אותנו לפקחים — אמר אליו לוי.

— וגם פתאים יוכו בעורון למראה השחד ההוא — הוסיף תובל — ועתה מצאו נא חידתי במה יכפר עתה אפולוניום את פני מלכו? אבל אדמה כי לא עת היא עתה לנסותכם בחידות, ועל כן אספר לכם כי שלח אליו את העלמה היפה מכל בנות ציון.

הרקילוס נתר מבלי משים כנשוך נחש ממקומו וגם לוי חרד חרדה גדולה.

— את מי שלח? — שאל הרקילוס בהחזיקו ביד תובל — הגד עד מהרה!

— רואה אני כי לא איש בשורה אנכי לך היום — ענהו תובל — אבל לא אוכל כחד את האמת תחת לשוני אם גם תכאיבך. העלמה אשר שלח אפולוניוס אשכר לאנטיוכוס היא פנינה בת חלקיהו הכהן!

— אויה! — התפרץ קול מלב הרקילוס, קול נורא מעמקי הנפש אשר נבלע עד מהרה ברוח וישקע בתוך חשכת הנשף.

יד.

סר וזעף מתהלך המלך אנטיוכוס בהיכלו ועורקיו לא ישכבו. שמועות רעות הבהילוהו מכל אפסי מלכותו, כי רבים מן הגוים אשר הכניע תחתיו, מתקוממים לו לפרוק מעליהם עלו, אחרי ראותם מפלת אפולוניוס במלחמתו את היהודים החלשים ממנו.

אמנם האמין המושל העריץ הזה בכחו כי ידבר מתקוממיו תחתיו; אבל ידע כי דלל וחרב אוצרו, ובלי כסף לא יועיל כח ידים.

ומה יעשה? היחשה ולא יקרא לריב? הנה יבלעוהו מתקוממיו ואבד הוא ומלכותו.

אחרי חשבו מחשבות רבות, קרא ליועצו בכחידס, היושב ראשונה במלכותו, וישאל בעצתו.

— עליך אדוני המלך לדכא כל מתקוממיך — ענהו בכחידס.

— אבל הכסף מאין ימצא ? — שאלהו אנטיוכוס בדאגה — הנה ידעת כי הסכנתי מעודי לתת שכר טוב לשרי ואנשי חילי ביד נדיבה, ומלחמותי הרבות החריבו את אוצר כספי והנני על משבר.

— כסף ? ! קרא בכחידם — דבר מצער הוא !

— ואני לא ידעתי איך אמצאנו !

— בכחך ! — אמר לו בכחידם ברוח עז — הנה אוצרות חשך שפונים למכביר במקדש העיר עילם אשר בפרס המדינה ; בא וקחם בזרוע עזך, וידע מלך פרס החפץ לפרק עולך מעליו, את תנואתך !

— צדקת בכחידם ! — קרא אנטיוכוס ועיניו הבריקו כעיני הנמר בהריחו טרף.

— וגם יכול תוכל ! — אמצו יועצו שנית — עליך להביא את עילם במצור והחרדו אנשי העיר מפניך ופתחו לפניך כל דלת וכל שער, כי מי לא יירא מפני המלך האדיר אנטיוכוס וחילו ?

— ומה מספר אנשי הצבא הדרושים לי לפי דעתך לצור על עילם ? — שאלהו אנטיוכוס.

— כעשרת אלפים דים !

— טוב מאד ! — קרא המלך אחרי חשבו רגע מחשבות — תודה לך על עצתך, בעוד יומים אני הולך אל עילם להביאה במצור, ומה שמעת על דבר אפולוניוס ?

— חדשות טובות מאד ! לפני בואי אליך בא אלי רץ ויבשרני בשמו כי בחדש הזה תשבר זרוע היהודים.

— ויהודה המכבי טרם נתפש ?

— עד כה לא עלתה בידו לתפשו ; אבל כבר אפסו אנשי חילו, כי השמידם אפולוניוס בזרוע עזו, ועוד מעט וגם יהודה המכבי יפול בידו.

—בשורה טובה היא לי ! — קרא אנטיוכוס שבע רצון — אמנם גבור חיל הוא אפולוניוס !

— וגם נאמן רוח האוהב את מלכו בכל לבו — הוסיף בכחידם, וזה לך, אדוני המלך, לאות, כי שלח לך אשכר עלמה עבריה יפה מאין כמוה בכל גבול ישראל ועוד בשבוע הזה תובא אליך.

— טוב מאד ! — קרא המלך — ואתה שלח תשלחנה אלי אל מקום תחנותי סביבות מצודת עילם.

— הנני למצותך, אדוני המלך ! — קרא בכחידם וישתחו.

רגעים מספר חשב אנטיוכוס מחשבות ואחרי כן פנה אל יועצו ויאמר :

— הביאה לי הלום את הרץ, כי חפץ אני לראותו.

בכחידם יצא וישב עד מהרה בלוית הרץ, אשר נפל ארצה לפני המלך וישק עפר רגליו.

— קום וספר לי מכל הנשמע במחנה אפולוניוס ! — קרא אליו אנטיוכוס.

הרץ קם מכרוע על ברכיו ויתיצב לפני המלך.

— מלך מלכי המלכים! — אמר בקול רועד — שאלתני לשלום המחנה ושלום אבשר, כי כן צוני אדוני אפולוניוס.

— ומה תאמר אתה?

— הנני אומר מה שאמר אדוני המצביא.

— ציר נאמן אתה! — קרא אנטיוכוס בצחוק־רגזה — ואתה הגד נא לי, האם נגפו היהודים בימים האחרונים במלחמה?

— לא אדוני המלך, לא נגפו....

— לא נגפו?... העודם לוחמים כגורי אריות ולא ישובו מפני כל?

— כן, אדוני המלך!

— הנפלו רבים מחילנו במלחמה?

— הרבה מאד, אדוני המלך!

— ומספר חיל יהודה רב או מעט?

— רב מאד, מלך מלכי המלכים, ומספרם ירב מיום ליום.

— ואתה הלא אמרת כי שלום במחנה אפולוניוס? ! — קרא המלך בהתאמצו לעצור אפו.

— הנה כן צוני אדוני אפולוניוס להגיד....

— והוא רמני?

—לא, אדוני המלך, אדוני אפולוניוס יודע כי עד מהרה ישמיד את כל היהודים ולא יותיר מהם שריד כמעט.

— אפולוניוס מוג לב הוא, דובר שקר ואיש מרמה! — קרא אנטיוכוס בחמה שפוכה ועיניו בערו כשני לפידי אש.

— סלח לי, אדוני המלך, אם אנסה להמליץ על אפולוניוס — התערב בכחידס בין שניהם — היוכל הרץ הזה לדעת יותר מאפולוניוס על דבר מצב המלחמה? מה ידע אחד מצעירי אנשי הצבא בדברים רמים כאלה? ומדוע תאמין, אדוני המלך, לו ולא לאפולוניוס גבור החיל, הנודע לתהלה בכל פנות מלכותך? !

חמת המלך שככה מעט, ואחרי שלחו את הרץ מעל פניו, הוסיף להועץ עם בכחידס על דבר מרד היהודים ועל דבר המלחמה החדשה במלך פרס.

טו.

תפוש בחמון מחשבות נוגות ישב אפולוניוס, גבור היונים ושר צבאם, בתוך אהלו.

מאז נלחם ביהודים ה„מורדים“ הוא נגף במלחמותיו וחכמתו בהליכות המלחמה לא עמדה לו אף פעם אחת לנצח איזה גדוד עברי אשר נקרה לקראתו.

ועד מתי ירמה את מלכו? עד מתי יבשרהו ישועות שלא נעשו וינחמהו ניוב מחר?

אָם אכנם שלח לו הפעם מנחה חוה לכפר את פניו, ולבו בטוח בהעלמה

העבריה שתטה לב מלכו להעביר גזרותיו הרעות מעל היהודים, ואז תשקט הארץ ממרד וממלחמה, כל זאת לא ינוח לבו ולא ידע על מה.

הנה פחד סתרים החל לענותו בימים האחרונים וחזיונות לילה יבעתוהו ודריכוהו מנוחה.

יש אשר תראינה אליו תמונות מבהילות בשנתו והוא נעור לקול המתפרץ מלבו „הצילו!" „הצילו!" ולעתים הוא רואה את הגבור העברי, יהודה המכבי, נצב לפניו בתמונת האיש הרש וילקוטו בצדו, כאשר ראהו בכפר נחמיוס, וחרבו שלופה בידו וקורא: „השבעה לי באלהיך ומלכך לשלח בשלום את היהודיה אל אביה ירושלימה!..." הנה הוא נשבע לו, וכרגע תאחזהו רעדה בזכרו כי נשבע לשקר... ייקץ והנה חלום...

— הינקהו הגבור העברי? — תתגנב מחשבה אל לבו בהיותו ער — האם לא תמצאהו ידו?

אהה, מחשבה איומה!...

וגם הפעם... גם עתה הפעם יענהו הרעיון הזה והוא יושב בתוך אהלו ומגרד קרחתו וגבחתו כאלו חפץ לגרשו בחזקה מתוך ראשו, והנה משרתו בא ויודיעהו כי אליפז המתיון בא לראותו.

פחד לא ידע שחרו הרעיד רגע את כל יצורי גוו, אם גם חשב את אליפז לאיש סודו וידידו.

—יבא! — דובבו שפתיו כמעט בלי חמדה.

המשרת יצא ואליפז בא אליו האהלה.

— מה תבשר הפעם? — שאלהו אפולוניוס בפנים נזעמים — האם הבאת אלי את ראש יהודה המכבי?...

— אם לא הבאתיו עתה — ענה אליפז — הנה אביאני אליך מחר.

— אדמה כי תשחק לי!

— חלילה לי מהתל בך, כי מי אני הצעיר באלפי, כי אלעג לראש גבורי היונים?

— ומה תבשרני?

— כי היום או מחר יובא אליך ראש השר העברי יהודה בן מתתיהו הכהן!

— איככה? דבר!

— הנה הבאתי אליך איש אשר בידו לעשות זאת וגם יעשה!

— מי הוא זה?

— פקיד צבא רומי, הבא הלום מרומא בשמעו את המשכרת אשר יתן המלך במחיר ראש גבור ישראל!

— ואתה מאמינו על דברתו?

— אם תשמע, אדוני, מעשה האיש ההוא ותחבולותיו, תאמין בו גם אתה, ואמרת האח, הנה ראש יהודה המכבי בידי!

— ספר ושמעתי!

— הוא בא אל יהודה המכבי ויספר לו כי הוא אחד מאויבי היונים והוא חפץ להלוות אל חילו.

— ומה אות תתן לי כי כן הוא כאשר אמרת? — שאלהו יהודה.

— אני אתרצה אליך בעשרה ראשי היונים! — ענהו הרומי — התאספני אז אל חילך?

— אם תביא לי עשרה ראשי אויבי — ענהו יהודה — וידעתי כי איש חיל אתה ורוממתיך לראש גדוד.

— ועתה שער נא בנפשך, אדוני אפולוניוס, — אמר אליפז — מה עשה הרומי? הוא הלך אל קבר חדש ויוציא משם עשרה יונים חללי מלחמה, ויכרות ראשיהם ויביאם אל יהודה!

— אמנם חכם לב הוא! — קרא אפולוניוס ויתרגש.

— ויהודה שמהו לאחד ממלויו — הוסיף אליפז לספר — ויהי לאיש עצתו היודע כל צפונותיו, ועתה שלחהו לרגל את כל המקומות אשר צבאותיך נחתים, למען ידע איזה הדרך יתנפל עליהם כאשר הסכין, והנה הרומי הערום הזה מתנכל עתה להביא את יהודה אל מקום פלוני אלמוני, יאשר יאמין לדבריו כי אחד מגדודיך תקע שם אהליו, ולא יפון הרומי כי יהודה ילך עמו, ועל כן הבאתיו אליך, למען נועץ שלשתנו איך להתנפל עליו ולתפשו....

— איפה גבור חיל זה? — שאלהו אפולוניוס בקול עלז.

— הוא בוש לבוא אליך האהלה — ענהו אליפז — כי מדי לכתנו אליך נפגשנו בדרך עם מתי מספר מבחורי ישראל אשר חשבוהו לפקיד צבא יוני, ויתנפלו עליו ויכוהו ויפצעוהו עד שפך דם, ולולא אני שהייתי לו, כי אז לא נשאר עוד בחיים.

— אני חפץ לראותו ולדבר עמו — אמר לו אפולוניוס.

— ברגע הזה אני שולחהו אליך האהלה! — ענהו אליפז וימהר לצאת.

על יד האהל נפגש עם ה„רומי" הפצוע, וילחש דבר מה באזניו, ועד מהרה בא האהלה אל אפולוניוס.

— כאשר אחזה לי, איש חיל, הנה פצעיך אנושים — אמר המצביא אל האורח אשר בא והשתחוה לו.

— בחורי היהודים הארורים הכוני הכה ופצוע — התאונן הרומי — כי חשבוני ליוני; כעשרים איש היו במספר ולא יכולתי עמוד בפניהם עד אשר עזרני אליפז להנצל מידם.

— היהודים הם מרי נפש במלחמה, האין זאת?

— לא אכחד כי אנשי חיל המה; אבל עד מהרה יפלו לבלי קום במות גבורם...

— ואתה יודע אל נכון כי גבורם יתפש?

— אני אסגירנו אליך.

— אני ומלכי נעשירך עשר רב וגם כבוד גבור חיל תנחל והיית לאיש תהלה בכל הארץ!

— את אשר דברתי אקימה! — קרא ה„רומי“ בגאון. — כי מעודי מלאתי דברי; אבל הכן יהיה כאשר אמרת, אדוני, אתה?!

— היעלה על לבך כי גבור יוני מחלל דבריו?!

— הנה שמעתי — דבר ה„רומי“ בנחת — כי ישנם בגבורי היונים אנשים שאינם שומרים הבטחתם או גם שבועתם.

— לא ידעתי כאלה בתוכנו! — ענהו אפולוניוס ברגז — כל גבורי היונים ישרי לב ונאמני רוח.

— ומה עשית לאחד מגבוריך לוא נשא את שם אלהיו לשוא?

ויצא יהודה בלט מתוך האהל ואיש לא הפריעהו ולא עמד בפניו, וילך ויתקצף.

— הנה כן משפטך, אתה חרצת! — קרא הרומי — הנשבע בשם אלהיו לשוא ידקר, וזה לך האות!

ובדברו הוציא חרב לטושה מתחת למדיו ויתקענה בלב אפולוניוס ולא שנה לו, כי נפל ארצה ולא הספיק להוציא אנחת חלל מלבו.

— הנה זה חלקך מאת יהודה המכבי! — קרא האורח — חללת שבועתך ותמת!

אבל אפולוניוס לא שמע עוד את דבריו האחרונים, כי התגולל ארצה מת, מתבוסס בדמו.

ויצא יהודה בלאט מתוך האהל ואיש לא הפריעהו ולא עמד בפניו, וילך אליפז עמו; ויהי בבואם עד קצה המחנה, ויתקע יהודה בשופר, ויאספו אליו גבוריו מכל עבר, ויונתן ושמעון אחיו בראשם, ויתנפלו על מחנה היונים פתאם, ויכו בם ביום ההוא ולמחרתו כעשרת אלפים איש, והנשארים נסו איש לעברו.

טז.

ופנינה מובלת לאנטוכיה.

מי יחוש כאבה? מי ימנה פצעי לבה? מי ישער הותה ויתאר עצבה ורגזה בחרט אנוש?

העלמה הישרה בבנות ציון, המצניעה לכת את אלהים ואנשים, אשר לא נסתה לבא בחברת גברים, יודעת כי היא מובלת אל חלאת אדם, מושל עריץ ואכזר, אשר שפך דם עמה כמים, והעריץ הנתעב הזה ינסה להתעלל בה ולרמוס כבודה ברגליו....

ותמונות מבהילות נוכח פניה תעופינה. אהה, יהודה, יהודה! — יתפרץ קול נורא מלבה — הופיעה אלי, חושה לעזרתי ומחץ קדקד עול!

— אבל למה אקרא לעזרה? — היא שומעת קול לבה — הנה בי בעזרתי, כי במה שונה אני מאחותי יהודית?! היא חרפה נפשה וכבודה בעד עמה, הבה אעשה כמוה! היא כרתה את ראש הוליפרנש מאהבה ותעש תשועה גדולה בישראל, ומדוע לא אעשה גם אני כמוה?

הרעיון הזה החיה רוחה.

— מה מתוקה תהיה לי הנקמה הזאת! — הגתה לפעמים ופניה צהלו — ראש צורר עמי בידי... בשערותיו אחז בו ואשאנו בשמאלי אל מחנה יהודה ובימיני החרב שבה הכרתיו... תשורה יפה היא לעמי, האין זאת? ומנחה מכפרת עון לדודי יהודה, גבור ישראל, אשר נפרדתי מעליו בסבת המקרה האכזר, והוא אולי יחשבני לבוגדה... אהה, שמים! העידו עלי כי חפה אני מפשע ולא הגיתי באהבת איש אחר...

כאלה וכאלה רעיוני עצב ושמחה עלו בלולים במוחה בלכתה שבי לפני פקיד הצבא ההולך לפניה ועשרים אנשיו אחריה.

והפקיד הזה איש טוב ומכבדה בכל אותות הכבוד בכל ימי לכתו עמה.

הוא ידע נאמנה כי אנטיוכס מלכו יחמוד יפיה ויקחנה לו לסוכנת ועל כי התאמץ למצא חן בעיניה אולי תיטיב לדבר טוב עליו אל המלך לנשאו לראש גדוד, ובכן החליק אליה דברים רכים בשפת חלקות, ויתאר לעיניה את כל האשר השמור לה בהיכל מלך המלכים אנטיוכוס, וכי לא כל הבתולות היפות זוכות לכבוד גדול כזה, ומה גם כי היא עלמה עבריה, בת העם המורד במלכותו.

פנינה שמעה דבריו ותודה לו כי אמנם היא המאשרה בבנות חלוף והפקיד האמין לה.

כאשר הובאה לדמשק, בירת ארם, הושיבה ס ל ו ק מוליכה בהיכל ס י ר ו ן נציב הפלך, ויספר לו על מה היא מובלת, וכי מנחה חיה היא מאת אפולוניוס שר הצבא.

ויחלק לה סירון כבוד גדול, כי גם הוא ידע מה ביד פילגש המלך לעשות למכבדיה.

ויהי בבואו בדברים עמה על דבר יהודה המכבי ומלחמותיו, צחקה לו ולגבורי ישראל המורדים במלכות אנטיוכוס ומשגעים קראה להם.

— הנה רק חברת שודדים המה! — קראה פנינה בקצף — וההולך בראשם מורה מתעה, ומה ישמח לבי בעזבי את המשפחה הרעה הזאת!

— אבל שמעתי כי יהודה מוליכם הוא גבור חיל מאין כמוהו — אמר לה סירון.

— ח־ח־ח־חה! — צחקה פנינה — „גבור חיל“ תקראהו — ומדוע יעשה במחשך מעשהו ולא יצא לקראת נשק מערכה מול מערכה?

— ומדוע לא ינצחהו אפולוניוס? — שאל נציב־ארם לתמו.

— במושב שנינו אגלה לך, אדוני, כי אפולוניוס הוא נגע צרעת למלכות יון, כי הוא מבלה עתו בשתי ובתענוגי תבל, ולוא הפקד אחר תחתיו, כי אז כבר כלה עשה את המורדים ולא נשאר מהם פליט...

— הנה כן התעיב אפולוניוס עלילה? — התפלא סירון.

— קשה לי להזכיר בשמו — אמרה פנינה — ומאד יחר לי על אשר דברתי עמך, אדוני, על אדותיו.

— אל תיראי, עדינה, — אמר לה סירון — כי נצרה על דל שפתי, והאמת

אגיד לך, כי זה כמה דעתי כדעתך על אדותיו, ולוא שלח אותי המלך תחתיו, כי אז כבר בא הקץ למלחמה הזאת.

— לא אפון כי כן הוא — אמרה פנינה בלשון רכה — אך רגע ראיתיך, אדוני, ואכר כי בן חיל אתה!

דבריה באו כשמן טוב בעצמותיו ופניו אורו לשמוע זאת מפי העתידה להיות פילגש המלך...

ויעש לה סירון משתה גדול, ויתן לה עבדים ושפחות לשרתה, ותשב עמו שני ימים, וביום השלישי שלחה מעל פניו בכבוד, ובלוית ס ל ו ק ואנשיו באה פנינה לאנטוכיה, בירת המלך.

ויהי בראות אותה בכחידס ויתפלא על יפיה ויחלק לה כבוד מלכה.

— צר לי על אשר לא יוכל המלך לקדם את פניך, עלמה עדינה! — אמר לה בשפת רצון — כי הלך עם מחנהו לצור על עילם; אבל לבי סמוך בטוח כי ירצך המלך, וכמלכה תשבי על ימינו; כי מי כמוך עלמה יפה בכל הארצות ובכל הגוים?!

— מאשרה אני בכבוד הזה! — אמרה פנינה בהשתחותה — ומה ישמח לבי לעמוד לפני המלך!

יז.

וליהודים אורה ושמחה.

נצחונם החדש הוכיחם לדעת כי אמנם גבורים המה וכי לא בחיל רב, כי אם ברוח גבורה תעשה מלחמה.

אפולוניוס הגבור ומבחר חילו נפלו לפי חרבם! כל חלוץ בישראל, כל תופש חרב, לבש עז וגאות גבור מנצח!

עם ערוך למלחמה ולמוד לתפש חרב מנעוריו, נופל כעמיר מאחרי הקוצר, וגוי קטן ודל אשר לא למדוהו ולא סדרוהו לקרב, נושא נס נצחון!

אמנם פלא הוא, אבל רק לאלה אשר לא יבינו רוח ישראל וכחו לאלהיו ואמונתו.

חלש עם ישראל ודל; שבע יכוף ראשו לעריץ המתעמר בו ולא ידרוש עלבונו ולא ינקום נקמת כבודו; אבל כגעת יד אכזרים בתורתו, בקום מרעים להעבירהו על דתו, כי יאלצוהו בני נבל להמיר את אלהיו באלהים אחרים, או אז יתנער רוח ישראל מעפר שפלותו וכגור אריות יתקומם למדכאיו — וידכאם...

ויהודה המכבי גדול עתה בעיני כל היהודים אשר רוחם נאמנה לעמם ודתם, כי הוא ההולך לפניהם בכל מלחמותיהם ובאשר יפנה ישכיל.

ויחגר יהודה את חרב אפוליונוס ויתיצב בתוך מחנהו ויקרא:

— „אחי בני עמי! הנה החרב הזאת אשר לטבוח ישרי לב הוכנה, השמיד מעתה את כל אויבי ה׳ ואתם התחזקו ואל תרפינה ידיכם, כי מלחמת ה׳ היא ומלחמת תחית עמנו, וכל היוצא למלחמה הקדושה הזאת הוא בונה

את בית ישראל ומשיב אליו כבודו וגדולתו ומשובב שכינת אל אל מקדשנו ההרוס! חזקו ונתחזק בעד עמנו וערי אלהינו אשר מלא אנטיוכוס שקוצים, וטהרו רחובותיכם מכל טומאה, ואלהינו, אלהי ישראל, יהיה בעזרנו ויכול נוכל לאויבנו!"

— „שמענו ועשינו! — ענה כל העם בקול צוהל ובשפה אחת.

ומה שמח יהודה עתה בראותו כי לא יחסר עוד לעם כלי נשק, חרבות ורמחים, קשתות וכידונים, שלטים ומגנים, כי לקחם מצבאות אפולוניוס הנופלים במלחמה ויחלקם לאנשי חילו.

ועד מהרה פשטה השמועה בכל גבול ישראל כי מחץ יהודה קדקד היונים ויהומם, ויאבד מהם חיל עצום ורב, ויאספו אליו כל בחור מישראל ויספחם אל מחנהו אשר עלה עתה לעשרת אלפים איש בני חיל.

ויחלקם לגדודים קטנים וגדולים וישם עליהם שרי מאות ושרי אלפים, ואת יונתן ושמעון אחיו שם לראשים על כלם.

והרקילוס היוני הגיע עד קצה מחנה יהודה ביום נפול אפולוניוס בידו, ויהי בבואו, וירא כי אין איש, ויבן כי הלך יהודה להתנפל על צבא האויב, וילך הוא ולוי אל המקום ההוא, ובהגיעם הרחק ככברת ארץ מן המחנה הגיע לאזניהם קול העברים ברעם תרועת נצחון, קול ענות גבורה, קול גדול ולא יסף.

— הנה קול אחיך, מריעים תרועת נצחון! — אמר אל לוי — נמהר נא ללכת אל המקום ההוא!

ויהי בקרבם לגשת אל אגף מחנה אפולוניוס, ויראו חמרים, חמרים חללי מלחמה מצבא היונים מתגוללים על פני השדה, וצבאות היהודים שכורי נצחון מתרועעים בשמחה ורודפים אחרי הנחשלים המשליכים נשקם מיד ומבקשים מנוס.

ועוד ביום ההוא מצא הרקילוס את יהודה ויאחז בידו ויברכהו בשלום.

— לך אני, גבור ישראל, ולעמך! — קרא אליו ברגש — תן לגיון אנשי חיל עברים בידי וראית מה אני לך!

— לא לחנם הצילך פנינה מידי — ענהו יהודה בשפת רצון — ועתה אני מכיר כי ידעה האמללה חין ערכך; אבל ספר נא לי איך נפרדה מעלי אחרי הצילי את שניכם מכף אפוליונוס?

— בראשונה הפרידתנו חשכת הלילה וגם טל היה פרוש על פני כל הככר, ואחרי כן בהודע לנו כי נפרדנו, לא נתתיה לרוץ אחריך, כי חסתי על נפשה, בדעתי כי הדרך בה נסת מסוכנה מאד, כי שלח אפולוניוס גדוד אנשי צבא אל המקום ההוא, ולא אבין גם עתה איך נצלת מידם.

לב יהודה שקט עתה, כי נודע לו אל נכון כי אך מקרה הפריד ביניהם ולא אהבה נסתרה בינה ובין הרקילוס.

— אבל הידעת, אדוני הגבור, מה התאכזר המקרה להאמללה? — הוסיף הרקילוס — בלכתנו ביער נפרדנו רק לרבע שעה ויגזלוה עבדי אפולוניוס, והנבל ההוא שלחה אל מלכו מנחה חיה לכפר את פניו.

— ידעתי! — התפרצה אנחה מלב יהודה — וזה לך האות כי ידעתי!
בדברו הראהו את חרב אפולוניוס ויוסף:
— הנה הנבל וכל מחנהו מתגוללים על פני השדה פגרים מתים; אבל מה נורא מוסר אלהים! איך אצילנה עתה מיד אנטיוכוס?!
— תן בידי אלף איש, אדוני הגבור — הוסיף הרקילוס לבקשו — ובכל כלחמותי ביונים, חפץ אחד יחיה את רוחי: להציל את פנינה מיד אנטיוכוס!
— אני נותן לך שאלתך — ענהו יהודה — ולשר אלף אשימך היום, ואתה התאמץ, גבור חיל, לעשות כאשר אמרת.
ויתן לו יהודה אלף איש בחור וישימהו עליהם לראש.
ולא ידע יהודה כי אש אהבה תוקד בלב היוני הזה לפנינה אהובתו וכי בגללה לא מלא מצות אפולוניוס אדוניו להמית את אביה ומתי מספר מיקירי ירושלם ובגללה נהפך לבוגד בעמו ומורד במלכו, ולא ידע גם הרקילוס כי פנינה ויהודה קשורים זה כמה בעבותות האהבה וכמעט יעודה היא לו מימי ילדותה.
ויאסוף הרקילוס את לוי אל לגיונו וישימהו לשר מאה.

* * *

ויהי כשמוע אלקימוס, מנילאוס וכל בני חברתם היהודים המתיונים, כי המית יהודה את אפולוניוס ואת מחנהו הכה לפי חרב, ויחרדו חרדה גדולה.
הבוגדים האלה קוו כי עד מהרה ישקיט אפולוניוס את המרד ויכנע את היהודים תחת עול הממלכה, ואז ירימו ראש והיו לשרים בממשלת יון, והנה עתה במות גבורם ומחנהו נשמד הלא אבד נצחם וגברה עליהם יד יהודה וישמידם, ויקראו אספה במצודת א ק ר ה ויאספו אליהם כל הבוגדים בישראל אשר כל ישעם וחפצם להתבולל בעם יון, ויעש אלקימוס שלום למנילאוס אויבו בנפש ויועצו יחדו מה לעשות.
אז יקום אחד המתיונים אשר נחשב עד כה על מפלגת המתבוללים, ושמו ל ז ר ו ס, ויקרא:
„אחי ועמי! אשרי האיש היודע להלוך לרוח היום ולפי מצב המקרים סביבותיו! עד כה האמנו כלנו בהתבוללות, ולוא גברה יד אפולוניוס על יהודה כי עתה הגענו אל מטרתנו והיינו ליונים וחדלנו מנשוא חרפת הגוים על דתנו; אולם עתה בנשוא היהודים נס נצחון בכל מלחמותיהם, יש תקוה כי תפול מלכות יון ויכולנו לחיות על אמונתנו באין מפריע, ומדוע לא נתן ידינו אל יהודה המכבי לעזרו במלחמתו למען נהיה לעם ככל הגוים?"
עוד הדברים בפיו ואלקימוס התנשא כנשוך נחש ממקומו ויקרא בשצף קצף:
„אחי ורעי! הטרם תראו כי שכרו יהודה המכבי להתעותכם מדרך טוב?! הלאה בוגד מעל הבמה!"
— הלאה! הלאה! — הרעימו קולות הרבה.
— מות יומת הבוגד! — נשמעו פתאם קולות הרבה.

ועד מהרה התנפל המון רב על הדובר ויורידוהו מעל הבמה ויבתקוהו בחרבות ושכינים.

מתי מספר מהמתיונים אשר חפצו לתת תקף לעצת ל ז ר ו ס יראו עתה לפצות פה ויאלמו דומיה.

אז נועצו לב יחדו לשלוח ציר נאמן אל סירון גבור החיל, נציב ארם, ולעוררהו למלחמה על יהודה, כי ידעו כי סירון קשה לב ואכזר ורודף כבוד גבורים וכל אשר יעשה ייטב בעיני אנטיוכוס ולא יבקש ממנו חשבונות רבים, וכמו כן גמרו לבקש ממנו אלף איש להושיבם במצודת אקרה, והמה יתנפלו בלילות על כל הנוהים אחרי יהודה בירושלם וימיתום, וחרדו אוהביו ולא יהינו להלוות אל מחנהו ולהאדירו, ובין כה יתנפל סירון עם חילו על יהודה ומחנהו וישמידם.

העצה הזאת ישרה בעיני כלם, וימלאו את יד אלקימוס הכהן להיות צירם אל נציב ארם.

ויעשו משתה לכבוד העצה היעוצה וישתו וישכרו עד עלות השחר, וילכו לישון סבואים והלומי יין.

רק אחד לא שתה לשכרה ולא מהר לסגור עיניו והוא מניליאוס.

הנבל הזה אשר רק הוא בנכליו הרעים המיט את הרעה על עמו ויסת בו את אנטיוכוס הרשע, התנקש עתה בנפש אלקימוס, אשר לפני רגע כרת ברית שלום עמו וישקהו באהבה רבה.

— עתה היא העת — אמר בלבו — להסיר אותו מני ארח ולא יעמוד לשטן לי בדרך הכהונה הגדולה...

— ויהי כי ישנו כלם בתוך המצודה ויקרא אליו את עוזיאל נערו משרתו הנאמן לו ככלב, ויאמר לו:

—קום עד מהרה ולך אל יהודה המכבי ואמר לו כי אחד מאוהביו אתה ושבתך בתוך המתיונים למען דעת צפונותיהם, ועתה הנה באת להגיד לו כי הולך אלקימוס הכהן במלאכות מפלגתו אל סירון נציב ארם להסיתו כי יבוא בחיל גדול ירושלימה, ועל כן ישלח יהודה את מלאכו חרש להמית את אלקימוס בדרכו.

— הנני למצותך, אדוני! — קרא עוזיאל וישתחו.

— אבל הזהר מאד — הזהירהו מניליאוס — כי ממשגה קטן בדבר סתר כזה תוצאות לרעות אין מספר.

— כבר בחנתני אדוני ותדעני — אמר עוזיאל — אבל איך אצא מתוך המצודה?

— אני אלבישך כאחד מצבא המכבי ואוציאך מפה לעיני השומרים, כי אומר להם: שולח אני אותך לרגל במחנה יהודה.

— טוב מאד! — קרא עוזיאל — עתה ידעתי כי אין כאדוני חכם לבב בכל הארץ!

וילבישהו מניליאוס בגדים כבגדי חיל יהודה, ויביאהו אל שער המצודה ויוציאהו החוצה וילך.

— עתה אני רואה קברך, אלקימוס! — דובבו שפתיו בלחש אחרי עזוב אותו משרתו — ואני קורא מצבתך: „פה נקבר אלקימוס הכהן אשר חפץ לקחת את הכהונה הגדולה מיד מניליאוס! ח־ח־ח־חה!...“

יח.

מקדש „בית־שמש“ בעיר עילם אשר בפרס המדינה, הוא היכל תלפיות נפלא במינו, הנודע לתהלה בכל ארצות הגוים.

מלכים רבים בנוהו וישקיעו בו הון עתק ואחרי עמל שנים הרבה הוקם ההיכל על תלו ומלך אחר מלך צפן שם אוצרות חשך מדור לדור.

ברבות הימים נקדש ההיכל הזה בעיני עם פרס ובעיני כל הממלכות וספורי קדש, יסודתם באמונה ודת, מסופרים על אדותיו בקהל.

כאשר כבש המלך האדיר אלכסנדר מוקדון את עם פרס וילכד את העיר עילם, לא נועז לגעת באוצרות המקדש הנפלא ההוא ולהפך, כי עוד צפן בו אוצרות חדשים להגדיל חסנו ויקרו.

כל עם פרס מתגאה מעולם במקדשו זה, ובהגיע עתה השמועה כי עולה מלך יון כשואה לשדד את אוצרותיו, אחזה רעדה את הפרסים וירוצו מכל הערים ומכל הכפרים המה ונשיהם אל עילם, להגן על מקדשם מפני צר.

כלם אחוזי חרב וחמושים בכלי זעם לחבל את כל הנוגע במקדשם — בבת עינם, ואיש איש נכון להקריב עליו חייו.

ובטרם הגיע אנטיוכוס אל שער מצודת עילם, כבר נאספו אל העיר כשש מאות אלף אזרחים מזוינים, והם עומדים הכן להמטיר בלחומם אש וגפרית על כל השולח יד במקדשם.

ובראשם גבור חיל אחד ושמו שבוסתא, אשר הכה ארי ודב בתוך הבור ובידו רק מקל קטן ככף איש.

ויהי כשמוע שבוסתא כי אנטיוכוס ומחנהו הולכים הלך וקרב אל עילם, ויסתר עשרת אלפים בני חיל בצלע הר גבוה, הרחק ככברת ארץ מן העיר, וישם עליהם ראש ויצוהו להשקיף על פני העיר מרחוק, והיה בראותו תימרות עשן מתאבכים ומתמרים ועולים מתוך העיר, יגיח אל מחנה אנטיוכוס מן המארב והתנפל עליו מאחוריו ויכהו וידריכהו מנוחה.

ויהי ממחרת בבקר ויגיע אנטיוכוס וחילו העצום אל עילם, וימצא את העיר סגורה ומסגרת ויצו את חילו לצור עליה.

ויקיפו צבאותיו את המצודה ויחפרו לשפוך עליה סוללה, וימצאו את עינות המים השוטפים אל העיר מתחת לארץ מן ההרים הרמים המשתרעים הרחק, הרחק בכל הככר ההוא, ותהי עצת אנטיוכוס לסתם אותם ואז יענו כל יושבי העיר מפני הצמא ולכדה.

— לא יעבור שבוע והעיר והמקדש יהיו בידי! — קרא אנטיוכוס אל חילו — כי מי יעמוד בפני הצמא?

ויחפרו אנשיו כל היום, וכל מעין אשר מצא שוטף מתחת לארץ סתמו בעפר ובאבנים.

— עוד יום אחד — נחמם אנטיוכוס — וכל עינות המים יסתמו, ויצאו אלינו כל יושבי העיר ואז נלכדנה בשלום ונקיצנה.

לב אדם יחשב עתידותיו, אבל מה ידע בן חלוף את אשר יקרהו מחר?

השמש נטתה ימה ותשלח קויה אל מחנה אנטיוכוס הגדול והעצום.

אש אדומה כדם מצחקת עם דמדומי חמה בשלטי גבוריו, בחרבותיהם, כידוניהם ובכפתורי בגדיהם.

אך דם, דם ודם יראה מסביב; הכל אדום ואדום, הקץ שם אלהים לדם?

והנה השמש שוקעת, וישקע הדם — ויהי חשך.

וחשכה נוראה כחשכת שבעה לילות שוררת על פני כל הככר סביבות עילם, העיר הנצורה.

ענן כבד כעופרת תלוי מעל למצודה ומתחת פרוש טל על הארץ וימש חשך.

המלך עיף מעמל היום וצבאותיו יגעים. האורב יצא להשקיף על פני הככר, אבל חשכת הלילה תפריעהו מראות איזה מרחק וגם לפידים בוערים לא יועילו לגרש שואה ומשואה.

— הכל נשקף שלום מפחד — אמר המלך — נשכב לנוח, אבל אל ינומו שומרי המחנה ואל יישן האורב!

עברו שעות מספר ודממה שוררת. המלך ישן בתוך מחנהו וצבאותיו נמים שנתם; אבל לא ינומו ולא יישנו השומרים והאורב.

— הבה נבער אש ויכלנו לראות את כל הככר מסביב! — אמרו השומרים המתהלכים במחנה.

וילכו ויקלטו עצים למכביר ויצברום על יד המצודה וידליקום.

ותפרץ האש ותתנשא ויתאבכו גאות עשן ויאדימו השמים מעל ותראה להבת שלהבת עד למרחוק...

לא עברו שתי שעות והנה חיל עצום ורב עלה כארבה על מחנה אנטיוכוס מצלע ההר; ויראום השומרים וירימו קול שאון, אבל לפני מצוא צבאות אנטיוכוס הישנים את ידיהם ורגליהם, ועשרת אלפים גבורי חיל מצבא פרס התנפלו עליהם מאחוריהם, ויגזרו בם על ימין ועל שמאל בחרבות ורמחים וכידונים, ותהי צעקה גדולה במחנה, תרועת המנצחים ויללת המנוצחים עלו עד לב השמים ותחרשנה כל אזן, ופתאם נפתחו שערי המצודה ושבוסתא הגבור וחילו הגדול והרב התנפלו על מחנה אנטיוכוס מלפניו וכגורי אריות נלחמו באויביהם ויפילו בם חללים לאין מספר.

חתת אלהים נפלה על אנטיוכוס ופקידיו ורואי פניו, ויתנו אות לצבאותם לנוס בדרך אשר באו; אבל רק מעטים מהם נמלטו מחרב שבוסתא וגבוריו.

חללי גבורי יון כסו את כל אדמת הככר ופגריהם התגוללו כדמן על פני האדמה עד למרחקים, מספר רב ועצום אשר לא יספר.

מכל מחנה אנטיוכוס ורב חילו נשארו רק מאות מספר אשר נסו מנוסת חרב איש אל עבר פניו, ובתוך הנמלטים בעור שניהם היה המלך אנטיוכוס בעצמו ובכבודו.

אבל וחפוי ראש ובבשת פנים כגנב נס לבקש מנוס מצר באחת הערים, ואחרי נדודים רבים ופחדי מות, בא בלוית אחדים ממתי סודו אל העיר אקבתנא.

יט.

ופנינה הובאה לאנטוכיה אל היכל המלך, ויקדמנה בכחידס בכל אותות הכבוד ויתן לה עבדים ושפחות לשרתה אשר חלקו לה כבוד מלכה.

ובכחידס כסירון קוה למצא על ידה חן בעני המלך, כי אף אם גדול ונכבד היה בעיניו ויושב ראשונה במלכותו, בכל זאת עוד שאף לגדולות מאלה; כי היטב חרה לו על אשר מסר המלך את בנו לנציבו ליזיאש לאמנו, בדעתו כי אם ימות המלך לפתע פתאם או יספה במלחמה, וירש ליזיאש כסאו וימלוך בשם בנו הקטן כי מזרע המלוכה הוא ליזיאש, ועל כן חפץ בכחידס כי ישימהו המלך למורה בנו תחת ליזיאש, וביד מי יטה לב המלך לחפצו אם לא ביד פילגשו היפה בנשים אשר ידע נאמנה כי תלבבהו באחת מעיניה ?

ובכן התאמץ בכחידס למשכה אליו בעבותות ידידות ולא מנע כל ענג ממנה בהיכל המלך.

ופנינה הבינה בטוב שכלה אל מה תרמז ידידותו, ותהי כלא יודעת.

— המלך אמנם צוני לפני צאתו, לשלחך אליו אל מחנהו סביבות עילם — אמר לה בשפה רכה, אחרי שבתה ימים מספר בתוך ארמון המלך — אבל בגללך עברתי על מצותו, כי ידעתי כי שבתך במקום מלחמה לא תנעם לך. האין זאת, עדינה ? !

— כן הוא, אדוני השר ! — ענתהו פנינה בשפתי חן — ומקרב לבי אודך על זאת.

—אשמח מאד כי נרצה פעלי בעיני רעית המלך—הוסיף לדבר בשפתי חנף.

— מי אני שפחתך, אדוני השר, כי תקראני רעית המלך ? — קראה פנינה בענוה.

— אם קטנה את בעיניך — דבר בכחידס — הנה גדולה את בעיני, גברתי העדינה, ובעיני כל רואיך ; ואני יודע נאמנה כי יגדלך וינשאך המלך וישימך לחברתו היושבת על ימינו....

גועל נפש אחז את פנינה בשמעה זאת ; אבל שמה פניה חזק מצור לבל תראינה בם מחשבותיה...

— מה מאשרה אהיה אז ! — קראה ברגש, ובלבה חשבה : „אז כאשר ראש אנטיוכוס יהיה כרות בידי !...“

— ובאשרך עדינה, ידעתי כי יאשרו כל מכבדיך — רמז לה בכחידם.
— ואני אשמח מאד להגדיל אָשרם — ענתהו פנינה בטוב טעמה.
בכחידם חפץ לענות והנה קול רעש נשמע בחצר המלך, ועד מהרה בא אליו רץ ויבשרהו כי נגף אנטיוכוס במלחמה, מכל מחנהו נשארו אך מתי מספר וטרם נודע אל נכון אם המלך נשאר בחיים.
עוד זה מדבר ופליט אחר בא ובגדיו קרועים ועיניו נוזלות פלגי דמעה.
— אבדנו כלנו אבדנו! — קרא הפליט — נגפנו במלחמה ולא נשאר מכל חילנו כי אם פליטים, וגם מלכנו איננו, ואומרם אמור כי נספה במלחמה.
וישמע בכחידם ויתאבל ויקרא לבכי ולמספד בחצר המלך ולאבל כבד באנטוכיה; אבל בסתר לבו שמח על המקרה ויבקש עצה לכבוש את כל ארצות המלך למשמעתו ולירש כסאו, ועל כן ראה ראשית לו להטות אליו את כל צבאות יון ולשפוך עליהם ממשלתו.
— אם יסור החיל אל משמעתי — אמר בלבו — אז לי תהיה המלוכה עד אשר יגדל יורש העצר ולי תהיה גם פנינה היפהפיה אשר אהבת נפשי אהבתיה, והיא גם היא אדמה שתאהבני...
ויהי כעבור ימים מספר והמלך איננו, ויקרא בכחידם עצרה ויאסוף אליו מבחר אוהביו בארמון המלך, ויתאמץ להניע את כל שרי המלוכה שיכירוהו ליורש כסא אנטיוכוס עד אשר יגדל בנו, ובעוד הוא עושה כה וכה והנה רץ בא אל ארמון המלך ובידו ספר חתום כתוב ביד המלך, ויפתחהו בכחידם ויקרא בו את הדברים האלה:
„אהובי בכחידם! — באשמת שרי חילי נגפתי במלחמתי את עם פרס, ולולא רוחב בינתי, כי אז לא נשארתי עוד בחיים, ועתה הודות לשכלי וליופיטר אלהי, הנני חי ויושב באקבתנא וגם פה אשב עד הכניעי את גאון פרס, ועל כן מהר ושלחה אלי עשרים אלף אנשי חיל מגבורי ארצי, כי ידי נטויה על הממלכה החטאה הזאת ונתתי לה לקח טוב אשר לא תשכחהו לארך ימים, וכמו כן אל נא תשכח משלוח אלי את העבריה היפה, אם כבר הביאוה לאנטוכיה, כי חסר תענוגות אנכי פה והעת תארך לי מאד.
„כתוב בידי ונחתם בטבעתי, מלכך אנטיוכוס עפיפנים“.
בלי חמדה קרא בכחידם את דברי הספר, כי הוכה בנינו לרסיסים וכסא מלכותו נופץ, ועתה עליו לעשות דבר מלכו אם גם הכיר כי שכור היה בכתבו אליו את הפקודה.
— מה משחת הוא מאיש! — חשב בכחידם בלבו — גם בעת מלחמה כזאת, בנפול מבחר גבורי יון ביד צר, דם עבדיו בעיניו כאין והוא רודף זמה כדרכו...
— גברת עדינה! — אמר אל פנינה ביום בא אליו המכתב — רגעי אשרך הנה באו, מלכנו האדיר קורא אותך אליו לאקבתנא ועלי להשלים חפצו.
— אמנם מאשרה אני! — קראה פנינה אם גם בתוכה רגז לבה.
— וּבְאשרךְ אל נא תשכחי את דורשי טובתך ותזכירם לטובה לפני המלך.

— מי אני שישמעני המלך ? — שאלתהו פנינה כלא יודעת עד מה.

— ידעתי, יפה־פיה, כי המלך יאהבך, וכפלגי מים לב מלך ביד אהובתו, לכן סלחי לי עדינה אם אבקשך דבר מה.

— בקש אדוני, ואם אך יקרני את אשר תנבא לי, הנני להיטיב את מטיבי.

—לא אפון עדינה, כי לא אשגה, לכן שמעי נא: הנה מסר המלך את בנו ביד ליזיאש לאָמנו ולחנכו, וליזיאש הוא אחד מזרע המלוכה ובמות המלך, מי יודע אם לא תמית יד סתרים את יורש העצר, למען יירש ליזיאש את כסא המלוכה...

— שמעתי כי דברים כאלה כבר נקרו למכביר — אמרה פנינה בשפתי תם.

— ואם חפץ המלך להזהר בחיי בנו — הוסיף בכחידס — אין עצה אחרת, כי אם לקחתו מיד ליזיאש ולתתו על ידי, ואני אהיה עליו סתרה ואחגור כל כחי וכח תחבולותי בהליכות המדינה לגדלהו על כל מלכי ארץ.

— טוב מאד ! — אמרה פנינה — מי יתן וגדלתי עד כה בעיני המלך עד שישמעני בדברים רמים כאלה ואז הנני להטיב עמך, אדוני.

— ידעתי כי תגדלי ! — אמר לה בכחידס — וגם עשה תעשי וגם יכול תוכלי, ועל כן אודך מראש על הטוב אשר תעשי עמדי !

ובדברו כרע לפניה ברך וישק ידה בענות עבד לפני גברתו.

כ.

ואליפז ההולך כצל על יד אהוב לבו יהודה גבור ישראל, שומר עקבות המתיונים בסתר ומעמיק לדעת צפונותיהם, ותובל רעהו עוזר על ידו, ואת אשר יראה וישמע יביא אליו.

ויבא תובל ויספר לאליפז כי קראו המתיונים עצרה במצודת אקרה ואלקימוס לא נתנהו לבוא הביתה בהתיעצם על צפונותיהם, באמרו כי עתה הפעם הם מעמיקים להסתיר עצה גם ממרגלי המלך.

אליפז התעצב בשמעו זאת.

— מי יודע את הרעה החדשה שהם מתנכלים להביא על עמם — אמר אל תובל באנחה.

— לא אשפק כי יעצו רעה — אמר תובל — ואנכי אשר אמרתי אשמרה הליכותם, הסתתרתי באחת הפנות וראיתים שבים הלומי יין איש למקומו, ואחרי כן הוציא מניליאוס את עוזיאל נערו מתוך המצודה וישלחהו וילך.

— ואתה לא הלכת אחריו ?

— הלכתי וראיתיו מרחוק עולה במעלה בית חורון, והוא לבוש כאיש צבא ממחנה יהודה.

— מתי היה הדבר ?

— היום בבקר השכם, ואני אצתי ללכת אליך לספר לך זאת ; אבל בקשתיך ולא מצאתיך עד עתה.

— אם לא אשגה במשפטי — אמר אליפז אחרי חשבו רגע מחשבות — הולֵךְ עוזיאל אֶל יהודה, כי אין קצה לנבלי מֶניליאוס אדוניו, ומי יודע את הרעה

שהוא כורה עליו; הבה אדלקה אחריו, ואם נכון משפטי, לא אפון כי אשיגהו וחקרתי דבר.

* * *

ועוזיאל הלך לבקש את יהודה במלאכות אדוניו, וילך הנה והנה לחקור איפה המקום הנכון שהוא חונה, ויגידו לו כי נמצא יהודה סביבות בית חורון כמהלך שני ימים מירושלם, ויסב פניו בדרך העולה בית־חורון.

וילך כל היום, ויסר לפנות ערב אל מלון אורחים, וישב על יד שלחן בפנה ויבקש להגיש לו ארוחת הערב.

ויהי הוא אוכל ושותה מן היין אשר הגיש לו אדוני המלון, והנה קול מצלצל באזניו:

—האח! את מי אני רואה פה? את עוזיאל?!

— הגם אתה פה, אליפז?! — קרא עוזיאל בהסבו פניו — המתחתיות ארץ צמחת פתאם?

— גם לי רגלים כמוך — צחק אליפז — והנה הובילוני הנה כאלו לבי נבא לי כי אמצא פה רע ומודע!

ובדברו ישב על יד השלחן אל עבר פני עוזיאל, ויצו להגיש לו בקבוק יין ורקיקי דבש.

— לאן אתה הולך, עוזיאל?

— הנני הולך בדבר נחוץ; הידעת איפה חונה יהודה?

— ידעתי — ענהו אליפז — הנה הוא ביער הגדול סביבות בית חורון ושם אקוה, תשיגהו חרב אנטיוכוס; ומה הדבר הנחוץ אשר הניאך ללכת אל אויבנו בנפש האורב לדמנו?

— לא אוכל גלותו לך!

— לא תוכל? האלם אתה? או הטרם תדע כי מרגל חרש אני ליהודים מאת היונים והמתיונים אשר אהבם בכל חם לבבי?

— אמנם ידעתי כי כן — ענהו עוזיאל — אבל לא במלאכות המתיונים כלם אני הולך הפעם אל יהודה, כי אם סוד אדוני אני נושא אליו.

— אם כן — קרא אליפז כמנצח — אני יודע עתה את הכל!

— ידעת את הכל? הגד וידעתי אם ידעת!

— מניליאוס אדוניך נהפך לבוגד באחיו והוא שולחך לגלות סודנו ליהודה צוררנו!

— חי אלהים, כי שקר הדבר! — נשבע עוזיאל.

— את מי תגיד מלין?! — קרא אליפז ויתקצף — הנני הולך מפה וקראתי באזני ירושלם: „מניליאוס בוגד באחיו ומוסרם ביד אויביהם!..."

ובדברו התנשא ממקומו וישם פניו אל הדלת.

— יִבָּלַעְךָ בּוֹר מוֹת! — קרא עוזיאל בְקִצְף ויאחז בו ולא נתנהו לצאת

— הנך חפץ לסכסך את המתיונים איש ברעהו ולהביא רעה על אדוני אשר לא חטא להם!

— זאת תגיד לאחרים ולא לי! — הרעים אליפז בקול עז—התתנני לצאת מפה? למה אתה מחזיק בי?

— שב תחתיך, משגע! — קרא עוזיאל במשכו אותו אליו — שב וגליתי לך סוד אחר!

בחזקה הושיב את אליפז על הספסל ויוסף לדבר:

— הנה לבי נכון בטוח שלא תגלה סוד ועל כן אספר לך מה משלחתי: הלא ידעת כי מניליאוס עשה שלום לאלקימוס, ובכל זאת הוא חורש עליו רעה, ועל כן שלחני אדוני לגלות את אזן יהודה המכבי, כי הולך אלקימוס אל ארץ ארם לעורר את סירון נציבה להתנפל על יהודה וחילו לפתע פתאם, ולא יפון אדוני מניליאוס, כי בהודע ליהודה הסוד הזה, ישלח מארבים לו בדרך וימיתוהו, ולא יהיה עוד אלקימוס כאבן נגף בדרך אדוני. התבין?

— אבין ואבין! — קרא אליפז ויתאמץ להסתיר רגשות שמחתו על החדשה ששמעו עתה אזניו — לך לשלום אל יהודה ואלהי היונים יצליחו הדרך!

— אבל התדע לשמור סוד? — שאלהו עוזיאל.

— זאת תראה בעיניך —ענהו אליפז — ואתה לך בדרך בית חורון ובבואך אל קצה היער, ימצאוך השומרים והגדת להם מי אתה ויובילוך אל יהודה.

ועוד בערב ההוא נפרדו שניהם איש מעל אחיו.

— הידד! — דובבו שפתי אליפז בצאתו מן המלון — דרכי היתה צלחה! ידע נא יהודה כי סירון הולך לקראתו וישימהו כאפולוניוס וככל גבורי יון אשר נלחמו עמו, ואני אם לא אצלח לעשות אחרת, אגלה למצער אזן אלקימוס בסתר כי מניליאוס „אוהבו" כורה שוחה לרגליו, וכרה אלקימוס קבר ל„ידידו" מניליאוס, וקברו שניהם יחדו בשחיתותם — והיתה הרוחה ליהודה מרגשות פועלי און, מרשיעי ברית ובוגדים בעמם.

כא.

וסירון נציב ארם, צמא לכבוד גבורים על מרומי שדה. רק לשפוך דם כל מגמתו ודם רב כנחלי מים, כי מבלעדי זאת לא יוכר איש לגבור חיל.

אמנם כבר שפך דמים לרב במלחמות שונות וינחל כבוד גבורים למַכביר; אבל עיני איש מלחמה לא תשבענה והוא שואף לדם...

העריץ הזה יורע נאמנה כי לוא רמז לאנטיוכוס כי חפץ הוא לְהכניע את היהודים ה„מורדים", כי אז בשמחה מלא המלך את ידיו לעשות זאת; אבל סירון נציב ארם גא מאד, ולא חפץ עד כה להשפיל כבודו ולהלחם בעם לא עז, עם בזוז ושסוי ושפל בעיניו, כהיהודים...

אֻולם עַתה בִנְפול אפולוֹניוס וחילו לְפי חרב הָעם החלש הזה; אפולוֹניוס

הגבור וחילו העצום והרב נספו במלחמתם את היהודים רגע ביום אחד, הלא דבר הוא!

עתה הוא יודע אל נכון כי לא חרפה היא עוד לדבר עמם בשער, ונפשו השוקקה לכבוד גבור נעריץ, נכספה מאד לדכא את העם הזה ולהראות את המלך כי אפולוניוס גבור החיל כאין נגדו.

וישלח סירון מכתב ביד איש עתי אל המלך, ויודיעהו כי חפץ הוא לצאת למלחמה על היהודים ולהכניעם, וביום צאת צירו אל המלך, הודיעהו משרתו כי עובר אורח עברי סר אל ביתו והוא חפץ לדבר עמו.

ויצו סירון להביאו אליו הלשכתה, ואלקימוס בא.

— מי אתה ומה חפצך? — שאלהו סירון וימודדרו בעיניו.

— עברי ויוני אנכי! — ענהו אלקימוס בגאון.

— עברי ויוני? — שנה סירון את דבריו — שני הפכים בנושא אחד... עברי ויוני?! ח־ח־חה! התוכל, אורח, לבאר לי מה זה עברי ויוני?! אולי חפצת להגיד כי עברי אתה המתגורר בארץ יון?!...

— לא אדוני! — ענהו אלקימוס — חפצתי להשמיעך כי עברי אנכי על פי מולדתי ויוני על פי אמונתי; כי את אלהי ישראל לא אכיר עוד, ואני מאמין באלהי יון וליונים אקרא „אחי“!...

— והם יקראוך „אח“, האין זאת? — שאלהו סירון בחמת עכשוב ויבט אליו בעיני בוז.

— אל נא תחשבני אדוני, לאחד היהודים הנבזים, אשר רק חרפה הם לעם יון — דבר אליו אלקימוס — ואני איש גדול ונכבד ורצוי ל„אחי“ היונים, וזה לך אדוני לאות!

— ובדברו הראהו טבעת זהב אשר נתן לו אפולוניוס לתשורה.

סירון הכיר כי אמנם טבעת־כבוד הוא מאת אפולוניוס, וישנה טעמו.

— אמנם כן, לא כל היהודים שוים בעיני — אמר אליו בשפת רצון — ומה גם כי השלכת עמך ואמונתך אחרי גוך! ועתה הגידה נא לי, מי אתה ומה חפצך.

— שמי אלקימוס הכהן, ומירושלים אני בא, להוליכך אדוני, בדרך טובה אשר תעלך אל מרום הכבוד והגדולה — אמר לו אלקימוס וישתחו אליו בענוה.

— ארחמך מאד איש יקר, על אשר באת לבקרני — ענהו סירון — ועתה שב לימיני ודבר דבריך.

אלקימוס ישב על כסא על יד סירון ויוסף לדבר:

— הנה נא ידעת אדוני השר, את כל הגדולות אשר עשה יהודה המכבי עד היום, כי הכה חיל יון לפי חרב ואת אפולוניוס גבורכם המית בידיו ואיש מחיל יון לא עמד בפניו, ועתה הכון נא לשמוע אדוני, כי אני נכון להסגיר את יהודה ומחנהו בידך.

— מה זה תשמענה אזני?! — קרא סירון ועיניו אורו — הבחלום אתה מדבר אלי, אורח נכבד?

— לא בחלום כי אם בהקיץ! — ענהו אלקימוס בגאון — ובכל אלהי היונים שהמה גם אלהי, הנני נשבע לך כי לא אשקר בדברי!

— איכה? היתכן?

— שמע ואחוך! הנה איש מלחמה אתה מנעוריך, והנך יודע כי לא רק בגבורה תעשה מלחמה ולא ברב חיל הנצחון; על שר צבא לראות בעת ולהתבונן ברגעים שאויבו חלש, או איננו נכון לקרב. והנה עליך אדוני, לדעת כי יהודה איננו ערוך עתה למלחמה, כי יודע הוא שאין ביד אנטיוכוס לאסוף עתה חיל חדש ועד אשר יעשה זאת יעברו כארבעה ירחים למצער, לכן אם תתנפל עתה עליו פתאם, ידעתי נאמנה כי לא יעמוד בפניך ונשמד הוא ומחנהו לפי חרבך.

— לא אכחד כי עצתך טובה — אמר סירון — ומה מספר אנשי הצבא הדרושים לי לפי דעתך?

— לפי דעי דים כשלשת אלפים איש ולא יותר; אולם למען תדע אל נכון כי עמך הנצחון, תקח עשרת אלפים, ואני מבטיחך אדוני, כי יהודה וחילו ישמדו מפניך ולא ישאר מהם איש.

— אודך בישר לבב על עצתך, אורח נכבד! — קרא סירון ויושט לו ידו באהבה — כציר מאת אלהי הופעת אלי; וראה זה פלא, הנה שלחתי כיום איש עתי אל מלכי והודעתיו שאני חפץ לצאת למלחמה על היהודים המורדים ואבקשהו שיתיר ידי להשמידם, האין זה אות מאת אלהי שתהי דרכי צלחה?

— אלהי היונים עשו את היום הזה! — אמר אלקימוס ברגש — אבל עד אשר יבואך דבר המלך, מי יודע אם לא יתבצר יהודה ואבדה שעת הכשר להשמידו, ועל כן הלא אמרתי לך כי על שר צבא לראות בעת ולהתבונן ברגעים...

— האלך ופי מלכי לא שאלתי?

— ידעתי כי מושל ארם אתה ואין המלך מפריעך דבר; ולוא גם תלית בדעתו, העליך לשאל את פיו בחפצך להשמיד להקת שודדים האורבת כחתף לאזרחים תמימים ואוכלתם בכל פה? הנה אתה אדוני, קרוב אל מקום הפרעות, כי ארץ ארם קרובה לירושלם, עיר הדמים, ולך המשפט להשקיט את המרד ולהשבית את העשק והמרוצה מקרב ארצנו, ואם לא תעשה זאת היום, מי יודע אם תמצא ידך לעשות זאת מחר; כי זה השודד יהודה איש מזמות ולא יעמוד במקום אחד לארך ימים, ואם על יד בית חורון לא תשיגהו ידך עתה, עת מצבו שם איננו איתן, יגדל עמלך שבעתים להשמידו אחרי כן, ומי יודע אם גם תצליח?...

— ואתה ידעת אל נכון כי על יד בית חורון יחן עתה? — שאלהו סירון.

— ידעתי זאת אל נכון.

— הידעת גם מספר חילו?

— אשער כי נמצאו אתו כאלפים איש ולא יותר.

סירון חשב מחשבות רגעי מספר.

— טוב מאד! — קרא ופניו צהלו — לא אחכה לדבר המלך ועוד בשבוע הזה אאסוף חיל כבד והתנפלתי עליו כשואת פתאם.

עיני אלקימוס אורו משמחה.

— ככה יעשה כל איש היודע להלוך לרוח השעה — קרא ברגש — ואני אערב לך כי עשה תעשה וגם יכול תוכל; ועתה היטיבה נא אדוני, ושלח עד מהרה אלף איש בחור אל מצודת אקרה, שאני ואחי יושבים שם, והיה אם יתחכם יהודה לנוס ירושלימה, ונפל בידי וביד אנשיך ולא תהיה לו פלטה.

— הנה גם זאת אעשה לך! — קרא סירון בשפת רצון — כי עין בעין אראת כי איש חכם אתה ועצתך טובה, ואתה אורח נכבד, התכבדני ואכלת עמי לחם?

— במה אכף לך, אדוני, על הכבוד הזה? — קרא אלקימוס בענוה.

ויקחהו סירון אל שלחנו, ויאכל אלקימוס אתו מעדנים אשר לא יעלו על שלחן ישראל, וישת מן היין אשר יסכו היונים לאלהיהם.

כב.

— ויהודה גבור ישראל, לא ינום ולא יישן. הוא יודע נאמנה כא אנטיוכוס לא יחשה ויחגור עתה שארית חמות להכחיד את ישראל מגוי, ואם אמנם ידע כי לא עד מהרה יחדש מלחמתו ביהודים מחסרון כסף, ועוד יעברו ירחים מספר עד אשר תמצא ידו לערוך חיל כבד לקרב, בכל זאת לא חפץ יהודה להשען רגע על רפיון אויביו, ויחגר כל כחו לאסוף אליו כל איש בחור מישראל ולהאדיר את מחנהו.

בכלי נשק ובכסף לכלכל את חילו לא ידע עתה מחסור, כי אסף כל אלה למכביר משלל אויביו ביום הכותו את אפולוניוס, וזה כל חפצו עתה להגדיל את מחנהו ולבצר את כל המקומות אשר ביד האויב להבקיע שם.

וישלח צירים מעל פניו אל שלומי אמוני ישראל למצא מתנדבים בעם ללחם מלחמת ה' ועמו, ומיום ליום גדל מספרם והם נכונים להקריב דמם בשמחה לעמם ואמונתם.

ואם אמנם ידע הגבור הזה כי רבה רעת המתיונים החטאים בנפשותם ואין קצה לנכליהם הרעים, בכל זאת לא יכול לשער בנפשו עד מה גדלה חטאתם לעם מחצבתם, והוא נפעם מאד בבוא אליו אליפז ויספר לו כי הלך אלקימוס הבוגד אל סירון, נציב ארם, להסיתו בו ובאחיהם עצמם ובשרם.

— וזה האיש סירון — אמר אליו יהודה ויתעצב — רודף מעודו כבוד גבורים ולא אפון כי יפתהו אלקימוס להתנפל עלי כשואה.

— כי על כן קדמתי לבוא אליך אדוני, עוד לפני בוא ציר מניליאוס — אמר לו אליפז.

— ואני אודך על זאת מקרב לבי! — קרא יהודה בהושיטו לו ידו — כי

עתה ידעתי את אשר לפני, ותקותי באלהי ישעי ומגני כי ישמור רגלי מלכד וצוררי יהודה יכרתו.

— אמן! כן יאמר ה׳! — קרא אליפז במועל ידיו.

ועוד ביום ההוא בא אליו עוזיאל ויספר לו את הדבר בשם מניליאוס אדוניו.

— בגלל מה עשה זאת אדוניך? — שאלהו יהודה — האמנם מאהבתו אותי ואת עמו?

עוזיאל בא במבוכה.

— חלילה לי מדבר שקר — אמר אל יהודה אחרי רגעי דומיה — כי מי בכל גבול ישראל לא ידע כי מניליאוס אדוני הוא אבי המתיונים? והוא שלחני לגלות לך סוד זה לבעבור תשמור אדוני, צעדי אלקימוס בלכתו ותמיתהו לפני הביאו עליך את הרעה.

— לך והגד לאדוניך — אמר לו יהודה — שיבחר לו ציר אחר לנקום נקמתו באויבו, כי אין את נפשי להתגאל בדם השקץ וה׳ אלהי ישראל אשר שמרני עד היום, הוא ישמרני גם הפעם.

ויצא עוזיאל נכלם מאת פניו, ואחרי הועץ יהודה עם לבו מה לעשות, שלח לקרא אליו את הרקילוס.

— הנה הגדת לי פעם אחת — אמר אליו יהודה — כי יודע אתה את כל שרי חיל אנטיוכוס; הידעת גם את סירון נציב ארם?

— כן, אדוני, ידעתיו היטב — ענהו הרקילוס.

— האמנם איש מלחמה הוא כאשר יאמרו עליו?

— גבור חיל הוא נודע לתהלה ולא אחת נצח לוחמים עצומים.

— הנה הוא אומר להתנפל עלי לפתע פתאם — אמר לו יהודה.

— ולא על נקלה ננצחהו — ענהו הרקילוס בעצבון.

— ה׳ לי ולא אירא; אבל חפץ אני לשלוח איש נאמן אל מחנהו ואת אשר יראה וישמע ויחקור יביא אלי. הייטב בעיניך לעזוב את לגיונך ולקבל עליך את המשרה הזאת? הנה לדבר הזה דרוש רק יוני ולא איש מעם אחר.

— הנני אדוני שלחני! — קרא הרקילוס — ואני אעשה כחכמתי לדעת את כל צפונותיו.

— התאמין שלא נודע לו כי נהפכת בעמך?

— אני אקדים לספר לו כי אפולוניוס הדפני באשר הלכתי אחרי עיני לאהב עלמה עבריה, ועתה במותו יצאתי ממחבואי ואני שב ללחם שנית ביהודים שנואי נפשי, ואתה אדוני בטח בי כי ארע לכלכל דברי בערמה ולא אתפש.

— טוב מאד! — קרא יהודה — תקותי כי תמלא משלחתך באמונה ולא אבוש בך; ואתה דע כי אכין לך מתי מספר מבני ישראל על יד גבול ארם; אליהם תביא דבריך והם יביאום אלי.

— עצתך טובה מאד! — אמר הרקילוס ברגש — ואני נכון לעזוב את לגיוני בגללה.

— ובשבתך עם סירון — אמר יהודה אחרי רגעי דומיה ופניו קדרו — תחקור לדעת איפה פנינה האמללה והודעתני דבר.

עיני שניהם נפגשו וכענן נראה על פניהם.

— עתה תהי היכלת בידי לבקש את פנינה אהובת לבי! — דבר הרקילוס לנפשו אחרי הפרדו מעל יהודה — לא אשקט ולא אנוח עד הודע לי איפה היא וקראתי לה דרור ממאסרה, ויעבור עלי מה!

— אבל?... התמלט פתאם מפיו — אולי קשורה היא בעבותות האהבה אל יהודה?... אולי מאורשים המה?...

— לא! לא! — נחמהו לבו — רק קרבת משפחה תאחדם... אין דבר כי אם קרבת משפחה... פנינה תהיה לי! אבקשנה! ואם גם בקרקע הים היא — אעלנה משם וקראתי לה: „רעיתי את“!

ותפוש ברעיון הזה עשה דרכו לארם.

כג.

המלך הגדול אנטיוכוס עפיפנוס מתהלך קדר בלחץ יגונו.

מפלתו הגדולה על יד עילם הראתה את כל באי עולם כי גם הוא מלך המלכים, הנודע ברב כחו ובנצחונותיו העצומים, רק בשר הוא, וכיתר האדם — משחק בידי המקרים.

עתה יאמרו הגוים לא הוא, והממלכות אשר כבש בזרוע עזו תתקוממנה לו ופרקו מעליהן עלו.

עיף ויגע ואכול כעש נמלט עם מתי מספר משריו לאקבתנא, ואף כי על ערי מלכותו נחשבה העיר הגדולה הזאת, בכל זאת בוש להראות בה כפליט הנמלט בעור שניו מאבחת חרב, ויגמר אמר לשבת שם מתחפש עד אשר יקרא לצבאותיו ואז יראה אל אנשי העיר בכבודו.

בתוך שריו הנמלטים עמו היה גם יועצו וידידו טימיטיוס והוא נפח רוח חיים חדשים באף מלכו הנואש.

— לא הגבור הראשון אף לא האחרון אתה מלכי, אשר לא הצליח פעם בימי חייו במלחמה — נחמהו יועצו זה — ואם יאבד לב גבור כמוך, אז ירימו שונאיך ראש ויבלעוך; אתה אדוני המלך, כבחך אז לפני צאתך לריב, כחך עתה, וחיל רב אתך להכניע תבל כלה למשמעתך. מהרה נא דבריך אל בכחידים וצוהו להריץ אליך חיל כבד ועצום, ואני אערב לך מלכי, כי אשים את עילם ולא אשאיר בה אבן על אבן.

— צדקת! — קרא המלך — הנה אעשה כאשר יעצתני.

— ואף עוד זאת אדוני המלך! — הוסיף טימיטיוס — עליך להגדיל עתה כבוד ביתך ולהיות כידך הרחבה ביקר תפארת וגדולה, למען תשכח עצבך ולמען יראו הגוים כי הוך אנטיוכוס הגדול כקדם, ויראו ממך ויכבדוך.

דבריו אלה פקחו את עיני העריץ וירא כי אמנם אולת היא לו וכלמה לדאג הרבה לאבדן עשרת אלפים מחילו, כי החסר אנשים הוא בכל מדינות מלכותו להובילם לטבח?

וימהר טימיטיוס ויאסף אליו חיל מכל סביבות אקבתנא, ורץ שלח המלך אל בכחידס להריץ אליו עשרים אלף אנשי צבא, וגם לא שכח את העלמה העבריה אשר שלח לו אפולוניוס לתשורה, כי החל העריץ לסבוא יין ולרדוף זמה כקדם.

שבועים ימים עברו וכבר נמצא אתו צבא רב, ואז נראה העריץ בכבודו וביקר תפארתו, כי יצא העירה במרכבת זהב ושריו רוכבים על סוסים עוטרים אל מרכבתו, כלם לבושי מכלול, בגדי שש וארגמן, מרוקמים זהב ומעולפים ספירים; ויחרדו כל אנשי העיר לקראתו וירוצו לפני מרכבתו ויקראו הידד! יחי המלך ויכון כסאו לעד!

כל היקר הזה הנעשה לו מאת עבדיו, הפיח רוח חדש בקרבו והוא שואף עתה לדם אנשי עילם ומקוה כי עוד מעט ונפלו כלם לפי חרבו.

מכל הנעשה בארץ יהודה טרם ידע, כי רחוקה אקבתנא מירושלם, ובימים ההם אין קו ברזל להוליך את הקול ואין מכונה לרוץ ארח כברק, ושבועות יעברו בטרם ישמע קול מבשר ממקום אחד אל משנהו.

יין, זמה ונקם — אלה יקחו עתה את לב העריץ ובם כל מעיניו.

ויהי בשבתו יום אחד בחדר משכיתו לבדו וכוס יין לפניו, ושומר ספו בא ויודיעהו כי הביאו אליו את העלמה מאנטוכיה.

— תובא אלי הנה! — קרא העריץ ועיניו נוצצו כעיני הנמר בהריחו כבשה חיה.

משרתו יצא ואחרי רגעים מספר הביא אחד השרים אשה אליו הלשכתה ופניה מכסים בצעיף שחור ועב.

— הנה הבאתי אל אדוני המלך את המנחה החיה אשר שלח אליו אפולוניוס אדוני — אמר השר וישתחו.

— מה אתאוה לדעת טוב טעמו ביופי — קרא המלך — קרבי נא עלמה, אלי והסירי צעיפך, ואראיתי האתאו יפיך או לא?

לוא הסירה פנינה האמללה את צעיפה ברגע ההוא, כי אז התפלץ הקורא לראות איך התעותו פניה מעקת לב בשמעה דברי בוז אלה מפי העריץ; אבל היא לא עשתה זאת כי רעדו ידיה.

— קרבי אלי הנה — הוסיף המלך — אל תיראי ואל תחתי, כי לא אוכל אדם אנכי, ואם עלמה יפה את כאשר שמעתי, תישרי בעיני והיית מאשרה!

— איפה אקח חנית וגאלתי את עמי מכף העריץ הזה! — הגתה פנינה ברוחה הקשה — אבל אקוה כי עוד תמצאני ידי, כי לזאת באתי הנה...

— למה תסרבי, יהודיה? — שאל המלך — הסירי צעיפך ואחזה בך! ביד רועדת הסירה פנינה את צעיפה.

אנטיוכוס נפעם למראה יפיה, מחריש ומשתאה התבונן אל פניה המלאים זיו ותמהון לבו העתיק מפיו מלין.

— האמנם בת אדם את? — שאלה אחרי שוב אליו רוחו — ואני כמוך בבני אדם לא ראיתי ולא קויתי לראות.

— אמנם כן בת אדם הנני, מושל רב ונשא! — ענתהו פנינה בענות תם — ומוצאי מן העם אשר בחר אלהים להיות סמל הישר והצניעות לכל העמים.

צחוק קל עבר על שפתי העריץ.

— אני יודע את עמך היטב — אמר לה בהחזיקו בידה — ואם עד כה בזיתיו, לא אבזהו מעתה, באשר את עדינה, היא אחת מבנותיו... שבי נכחי והגידי לי, האמנם כל בנות ישראל יפות כמוך?

המלך רמז לה לשבת על כסא נכחו, והיא ישבה ותענהו:

— עמי מתגאה יותר בבנותיו המצניעות לכת, הפורשות כפיהן לעני, מאשר בבנותיו אשר הדרת פנים להנה, כי כן דרך אלהינו לעשות חסד.

— מי הוא אלהיכם ואיה מקומו?

— אלהינו אל חי וקים ומקומו בשמים.

— אם בשמים הוא איככה תראוהו?

— אלהי ישראל לא יגלה לבני אדם, אבל נראהו לרגעים על פי רחמיו וחסדיו אשר גברו עלינו.

— רחמיו וחסדיו? ומה המה החסדים אשר יעשה עמכם?

— לא אחת גאלנו מכף צר, ויתן לנו תשועה גדולה במתי מעט נגד רבים, וגם לא נמצא איש אשר הרע לנו וישלם, כי אלהים יריב תמיד ריבנו.

— ח־ח־ח־הה!—צחק אנטיוכוס במלא פיו—ילדה פתיה! אני אוהב אותך על תמתך!... הנה כאשר אחזה לי, לא תדעי כי אלהים גם אנכי. הנני יודע את כל אלהי העמים פנים אל פנים, ולוא גדל באמת אלהי ישראל כאשר אמרת, כי אז ידעתיו...

— הנה השמעתיך, מלכי, כי אלהינו לא יראה לאיש פנים אל פנים, ויודע רק על פי מעשיו — ענתהו פנינה בענוה — ואם לא ידעת אותו עד היום, אולי תדעהו על פי מעשיו בימים הבאים...

—נחדל נא מהבלים!—שסעה העריץ—הנה באת אלי עדינה מדרך רחוקה, הבה אאספך תחת צל קורתי ואחלק לך כבוד וענג כאשר לך יאתה! כמלכה תשבי אתי ואת אשר יאמר פיך יעשה לך, כי הנך יפה רעיתי מכל בנות חן, ומה אהבתיך מרגע הסירך צעיפך מעל פניך, ועתה הגידי נא לי מה שאלתך עדינה, ואעשה!

— אם טוב אני בעיניך, אדוני, המלך—ענתהו פנינה—ינתן לי בארמונך הדר לבד לנוח שבועים ימים באין מפריע, שם אשב במנוחה ואכון לקראת האשר השמור לי מאת מלכי.

פני העריץ רעמו בשמעו את שאלתה.

— אחת דברתי כי אתן לך שאלתך—אמר אחרי רגעי דומיה—ולא אשנה

אם גם הקשית לשאל, עדינה!

ויקרא לאשר על ביתו ויצו לתת לה בארמונו הדר לבד ונערות לשרתה.

— ולפני צאתי מאת פני מלכי — אמרה פנינה בענות חן — הנה עוד שאלה אחת אשאל ממך. הנה נא ידעת, אדוני המלך, כי עבריה אני, לכן אם טובה אני בעיניך ואינך חפץ להעבירני על דתי, תנתן לי שפחה עבריה לשרתני, כי ככה הסכנתי בבית אבי.

— גם שאלתך זה תנתן לך! — קרא המלך, ויצו את בן משק ביתו למצא עד מהרה אשה עבריה לשרתה.

כד.

וסירון נציב ארם, מתעתד למלחמה.

חזון לבו יראהו גדולות ונפלאות: הוא ולא אחר השתיק סערת המרד בארץ יון באש ובדם, וראש גבור ישראל כרת בידיו ויביאנו אל מלכו — האם לא נצחון גדול הוא?

— האח! — יקרא לנפשו — מה שלא יכול אפולוניוס גבור החיל לעשות, עשיתי אני, אני ולא אחר, האם לא יודני מלכי? האם לא יגדלני וירוממני עם יון כלו ויחלק לי כבוד מלך?

ובעוד הוא הוגה בחלום הנעים הזה, ומשרתו בא ויודיעהו כי צעיר רודם יוני מבקש לראותו בדבר נחוץ.

ויצו להביאו אליו הלשכתה והרקילוס בא, הדור בלבוש פקיד צבא יוני, וישתחו.

— מי אתה? — שאלהו סירון.

— הרקילוס זה שמי, ופקיד צבא הייתי במחנה אפולוניוס — ענהו האורח — ואני באתי אליך, אדוני שר רם ונשא, שתספחני אל איזה משרה במקומך.

— ואתה היית בחיל אפולוניוס הנגף במלחמה האחרונה?

— הבה אספר לך, אדוני, את הדבר כמו: פקיד צבא הייתי במחנה אפולוניוס ולא אחת חרפתי נפשי במלחמותי את היהודים, ולאות נאמן כי אמת יהגה חכי, הנה טבעת הכבוד אשר נתן לי אפולוניוס לתשורה!

ובדברו הראהו את הטבעת אשר אמנם נתן לו אפולוניוס לפני התגלע הריב ביניהם.

— אמנם כן טבעת אפולוניוס הוא! — אמר סירון.

והרקילוס הוסיף לדבר:

— אולם פתאם נהפך בי אפולוניוס וישליכני אל בית הבור.

— בגלל מה?

— יען כי חשדני כי אוהב אני את אהובתו העבריה.

— הנה כי כן — צחק סירון — אפולוניוס אהב נשים עבריות?!

— לא ידעתי כמה עבריות אהב, אבל בגלל אשר עבריה אחת אשר חשב

לאהובתו, הראתה לי פנים צוחקות, שמני בבור, ולולא נמלטתי משם, כי אז חרץ עלי משפט מות.

— ואיך נמלטת? — חקר סירון.

— ביום נפול אפולוניוס וכל חילו ביד יהודה המכבי, נמלטו כל שומרי בית האסור על נפשם, ותהי רוחה לכל האסירים.

— ובמחנה אפולוניוס נמצאת זמן כביר?

— בכל ימי המצאו בארץ יהודה.

— הידעת היטב את הארץ ההיא?

—ידעתי כל מוצאיה ומבואיה, ולא אחת הצלתי חילי מיד אויב, רק מאשר נודעו לי כל המחבואים להסתר.

— ומי הוא יהודה שר צבאם? האמנם גבור חיל הוא כאשר יאמרו עליו?

— לא היה גבור מלחמה מעודו, כי אם ראש גדוד שודדים—ענהו הרקילוס, ולא מרב גבורתו המית עתה את אפולוניוס וחילו, כי אם מרפיון יד אפולוניוס והתרפותו, ואני ידעתי נאמנה כי לוא יצא לקראתו איש מלחמה, כי אז הושיבהו עד דכא ועד מהרה נשכח זכרו.

— פני סירון צהלו.

— אורח נכבד אתה לי הרקילוס! — קרא ברגש — ואתה דע כי יוצא אנכי למלמחה על יהודה וחילו, ואתה תהיה לי לעינים בארץ העברים.

— במה אכף לך, שר נכבד ומרומם — קרא הרקילוס וישק ידו—לא אכחד כי ידך תדכא את המורדים ולא ישאר מהם איש.

— ומה מספר הצבא אשר אקח עמי לפי ראות עיניך?—שאלהו סירון אחרי רגעי דומיה.

— עשרת אלפים איש דים!

— לא, הרקילוס! — קרא סירון — בעשרים אלף איש בני חיל אצא לקראת היהודים ואדכאם.

— מספר רב ועצום היא! — אמר הרקילוס — אבל מי אני להורות דעה גבור חיל כמוך?

— עשרים אלף! עשרים אלף! — קרא פעמים—אכם! ארוצצם ואכניעם!

כה.

ועוזיאל שב אל מבצר אקרה ויספר למניליאוס אדוניו כי בערה כאש חמת יהודה בשמעו כי הלך אלקימוס אל שר פלך ארם, וישבע להמיתו; כי בוש עוזיאל לספר לו דבר אמת כי לא שעה אליו יהודה זבי יבז לשלוח יד ברמש נבזה כאלקימוס, וישמח מניליאוס ויתברך בלבו כי הסיר בערמתו אבן נגף מדרכו.

ומניליאוס זה איש בליעל מאין כמהו. הוא לא התילד על משפחת הכהנים בישראל, ויהי לכהן ביד חזקה, ויבא רעה על עמו ומלחמה בשערי ירושלם.

ישוע הכהן הגדול במקדש ה׳ ונוטה להמתיונים, שלח ביד מניליאוס את מס השנה אשר חיב למלכו, כי כפר יקח המלך בעד הכהונה הגדולה בישראל; ויוסף מניליאוס הון עתק על הכהף השלוח, ויתנהו לאנטיוכוס בשמו, ויקן מידו את הכהונה הגדולה.

וימלט ישוע מצרימה, כי ירא פן ימיתהו מניליאוס, והוניו הזקן, אשר כהן במקדש ה׳ לפני ישוע, נשאר בירושלם.

ויהי מניליאוס לכהן וחיל יון היה עליו סתרה מפני היהודים.

ובראות מניליאוס כי קצרה ידו משלם למלך את מס־השנה, כפר כהונתו, כי עלה להון עצום, ויחל להריק את אוצר בית ה׳ ולמכור את כלי המקדש בכסף, ויתמרמר חוניו על הנבלה אשר לא נשמעה עד כה בישראל, וישלח מניליאוס מלאכים וימיתוהו.

ויהי קצף גדול בישראל, ויקומו מתעברים על ריב ה׳ ועמם, ויאמרו להמית את מניליאוס, וימצאו את ליזימכוס אחיו ויהרגוהו, והוא נמלט על נפשו ויבא אל אנטיוכוס ויספר לו כי מרדו בו היהודים, ואם לא ימהר להשקיט את ה„מרד" ופרקו מעליהם עלו ביד חזקה.

ויבא אנטיוכוס ירושלימה בחיל כבד, וימת באף ובחמה ובקצף גדול כמעט את מחצית יושביה, וינצל את בית ה׳, ואחרי השאירו בעיר הרוגים אין מספר ומקדש אלהים ריק, שב בתרועות נצחון למקומו, וישלח את אפולוניוס שר צבאו ירושלימה וחיל רב אתו, ויצוהו לא רק ליסר את היהודים על מרים, כי אם גם לאלצם לקבל את דת היונים ולא יזכר בשם ישראל עוד.

ויתנפל אפולוניוס על עיר אלהים ביום השבת ויהרוג בלי חמלה חלק גדול מיושביה, ויבצר בה מעמד לגדודים מצבאותיו, וימסור בידם את כל יושבי העיר לעשות בה כרצונם.

ויעזור מניליאוס על ידם להעביר את היהודים על דתם, ויהי מורה היונים לדרע לעם אשר על ברכיו נולד.

ובקום פתאם יהודה המכבי ויך את היונים אחור, ויבא מרך בלב עוכר ישראל, מניליאוס איש הדמים, ויתבצר במצודת אקרה וגדוד יונים ומתיונים היו עליו סתרה, ומתוך המבצר הזה שלח עתה את עוזיאל נערו לגלות סוד אחיו לראש אויבם, וכל זאת לבעבור יצמית את אחד מהם אשר שנא, את אלקימוס הכהן.

ומה ישמח עתה לב הנבל הזה בשוב אליו משרתו ובשורה בפיו כי נשבע יהודה להמית את אלקימוס!

הנה הוא האחד אשר עמד עד כה בדרכו להשיג שנית את הכהונה הגדולה, ואם גם לא ערג מניליאוס עוד אליה, כי במשרת שר הפלך אותה נפשו עתה, אבל צרה עינו באלקימוס פן יהיה לכהן, וטוב בעיני הנבל למעול מעל באחיו מראות את שנוא נפשו מרום ונשא.

אולם לא ארכו רגעי שמחתו, כי יומים אחרי שוב עוזיאל אליו, שב גם

אלקימוס מארם ובשורה בפיו, כי נכון סירון להתנפל על יהודה ומדנהו, וגם שולח הוא אלף איש לאקרה.

— הנה שב אלקימוס בשלום! — התאונן מניליאוס אל עוזיאל נערו.

— ומה אעשה? האמיתהו אני? — שאלהו משרתו — ומעודי לא נגאלו כפי בדם.

— ואתה הלא אמרת כי יהודה נשבע להמיתו בדרך ארם!

— אמרתי את אשר שמעתי מפי יהודה.

— והוא הן לא עשה זאת!

— הנה חטאת יהודה היא ולא חטאתי! אבל כאשר אחזה לי אני לא מצא אותו האורב, כי בלי שפק הלך בדרך אחרת.

קול רעש גדול נשמע פתאם מן החוץ לפני כלות עוזיאל לדבר.

— לך וראה מה קול הרעש הזה! — צוהו מניליאוס.

ויצא המשרת ועד מהרה שב ויגד לאדוניו, כי בא אליפז וחדשות הרבה הביא אתו.

— לכה נא והבא אותו אלי! — צוהו אדוניו שנית.

ויצא עוזיאל ויקרב אל המקום אשר עמד אליפז והמון אנשים עוטרים אליו מסביב ומטים אזניהם לשמוע, ובתוכם נמצא גם אלקימוס.

ואליפז עומד וצועק:

„אחי ועמי! הנה האורב יושב לכם בחדר ואתם לא ידעתם! בוגד ומלשני בסתר ימצא בכם ואתם לא תראוהו או תעצמו עיניכם מראותו. הנה שלח מניליאוס את משרתו לגלות צפונותיכם ליהודה שונאנו, כי הלך אלקימוס אל סירון לעוררו למלחמה, ועתה הלא ידע יהודה להזהר ויכין צבאותיו לקדם פני האויב! מי ראה כזאת? מי שמע כאלה? האם לא יומת הבוגד על המעל הזה?!"

אלקימוס וכל הנאספים נתרו ממקומם בשמעם את דברי אליפז, כי לא האמינו למשמע אזנם וגם נמצאו מתי מספר אשר הביעו דעתם כי לא יאמינו זאת על מניליאוס.

— לא תאמינו?! — קרא אליפז בקול רם — ומי גלה רז זה לי כי שלחתם מלאך פניכם אל סירון? האם דעתי את הצפונות האלה לא אות נאמן לכם על המעל הזה?

ובעוד הדברים בפיו נגש עוזיאל אל הנאספים, ויראהו אליפז ויקרא:

— הנהו לעיניכם! תפשוהו ושאלו אותו לעיני, אם לא שלח אותו מניליאוס לגלות את אזן יהודה כי הלך אלקימוס אל סירון לעוררהו להלחם בו?

ויתפש אלקימוס בעוזיאל ויקרא:

— הלא תגד לי עוזיאל אם שלחך אדוניך אל יהודה?!

— אם לא תגיד דבר אמת — קראו רבים — נקרעך פה לגזרים!

ויחרד עוזיאל ותפעם רוחו ולא יכול לענות דבר, כי דבקה לשונו לחכו מפחד לבבו.

— דבר אמת תגיד או תמות פה לעינינו! — נשמעו קולות הרבה.

וירא עוזיאל כי חיון תלואים לו מנגד, ויודה על האמת, כי אמנם כן עשה אדוניו.

— מות יומת הבוגד! — קראו כלם פה אחד — לא יחיה עד הערב!

ועד ארגיעה נחפזו כלם אל בית מניליאוס.

כו.

ופנינה הובאה אל חדר לבד בארמון המלך.

והחדר רחב ידים ועוד שלשה חדרים קטנים יכיל מלאים כל הון יקר ונעים והלונותיהם שקופים אל גן נחמד, מלא פרי ופרחים, מור ולבונה וכל עצי בשמים.

וגם אשה עבריה נתנה לה לשרתה ולהיות חברתה, כאשר בקשה מאת המלך.

האשה ההיא היתה צעירה לימים כבת עשרים וחמש, ומלאתי חן ונעם.

ענן תוגה שכן תמיד על פניה, אשר העיד כי תסתיר עצבון בחובה.

כאשר הובאה אל פנינה נפלה על ברכיה, כי חשבתה למלכת יון.

— קומי, אשה, למה תכרעי על ברכיך? — אמרה אליה פנינה בקול רך ונשפת עבר צחה.

האשה נפעמה כשמעתה את ה„מלכה" מדברת עברית כבת ציון מלדה.

ותקם מעל הארץ ותבט מחרישה ומשתאה אל פניה.

— מה שמך? — שאלתה פנינה.

— שמי בת־שבע — ענתה האשה.

— אמנם שם יפה הוא — אמרה פנינה — ואת ילידת אקבתנא?

— לא, מלכה עדינה, בת ציון אנכי ושם נולדתי.

— ואיך באת הנה?

— לפני שנתים נמלט אישי עמי אל העיר הזאת, למען יוכל לשמור תורת ה' באין מפריע.

— ואיפה אישך עתה?

— לפני שנה הלך מפה אל ארץ יהודה, כי שמע כי גבור ישראל אחד, ושמו יהודה המכבי, נלחם בעם יון, וילך אישי להלוות אל מחנהו.

— ולא הודיעך עד כה דבר מכל אשר קרהו?

— לפני צאתו חבקני אבשלום אישי ויאמר: בת־שבע! הנה חובתי לעמי ולארצי קוראה אותי להלחם מלחמת ה' בגבורים, ואני יוצא למלא את חובתי זאת, והיה אם תעבורנה שנתים ולא אשוב, או לא אודיעך דבר מכל המוצאות אותי, וידעת כי אני מת.

— ככה יעשה כל גבור חיל! — קראה פנינה ברגש — ואת בת־שבע תחת העצב, עליך להתגאות באישך אשר קנא לעמו ויצא להלחם בעושקיו כח, ואקוה כי יכנעו וישוב אישך בשלום.

בת־שבע התפלאה בשמעה את הדברים האלה מפי ה„מלכה" ותבט אל פניה בתמהון לבב.

— למה תתפלאי, בת־שבע? — שאלה אתה פנינה — דעי כי עומדת את

לפני אחותך, בת ציון כמוך! עבריה אני, אחת מבנות ירושלם, ואת קראי לי אחות!

— היתכן? — התמלט מפי בת־שבע אחרי עמדה רגעי מספר מכת שממון על עמדה.

— כן עבריה אני! — הוסיפה פנינה — ויד המקרה הביאתני עד הלום; ומה ישמח לבי לקרא מחזות פניך כי הנך אשה כחפצי, ואת עמדי לפני ושרתיני וקראי לי אחות, וגם אני לא כשפחה אחשבך, כי אם כחברה נאמנה ואחות לצרה.

בת־שבע החרישה רגע ותקרא:

— למה תלעגי לי גברתי, ואני אשה קשת רוח!

— חלילה לי אחותי, מהתל בך! — אמרה פנינה אליה — ואת האמיני לי כי עבריה אני כמוך, ושבויה אני פה בחדרים האלה כצפור בכלוב.

— היתכן? איכה? — התפלאה בת־שבע בשוב אליה רוחה.

— צוד צדוני היונים, ומנחה חיה אני, שלוחה למלך להתעלל בי, ולולא תקותי להציל את עמי מכף העריץ הזה, כי אז כבר טרפתי נפשי בכפי.

— אל אלהים ה׳! — קראה בת־שבע — כמקרה הזה קרני גם אותי לפני חמש שנים ונצלתי מכף אפולוניוס.

— אם גם את נשבית כמוני, הלא תביני שברי — אמרה פנינה — לכן הגידי לי אם נכונה את להיות לי חברה נאמנה בכל לבך ונפשך, כי רק בעזרת חברה נאמנת רוח, בידי לבצע בבית הזה את אשר יזמתי לעשות...

— הא לך ידי, גברת עדינה, כי לבי נתון לך! — קראה בת־שבע בתקעה לה כף — ובאלהים הנני אשבע לחרף גם נפשי בגללך!

— מה מאשרה אני במצאי אחות לצרה! — קראה פנינה בנפלה על צוארה — אות הוא כי הצליח ה׳ דרכי!

ולא ידעה פנינה כי אורב יושב לה בחדר השני במקום נסתר אשר הוכן מראש בדבר המלך, לחפץ הזה.

כז.

לולא דאגת גבור ישראל לעמו ואמונתו, הרחבה מני ים, כי אז לא נשא דאגתו אל הלקח פנינה ממנו.

הרעיון הנורא כי היא שבויה ביד היונים הערלים, ומי יודע אם לא חלל כבודה, לא הניח לו לישון.

וחזיונות לילה בעתוהו; לא לעתים רחוקות ראה אותה בחלום והיא מעונה ביד אנטיוכוס העריץ, הנה הוא מתעלל בה ורומס כבודה ברגליו...

ורעיון עלה על לבו להצילה. אמנם קשה הדבר, אמנם תכבד המלחמה; אבל יקוה לנצחון.

— לא! — ענהו רוח מבינתו — אין לי הצדקה לעשות זאת. אם אעזבה עמדתי פה ותפשה האויב, ושם טרם אדע אם אנצח, ואכלה איש את ישני קצותי ואבדתי.

ומיום ליום קוה לשמוע חדשות מפי הרקילוס אשר הלך במשלחתו אל סירון מושל ארם; כי ידע נאמנה כי יפתהו אלקימוס למלחמה, ומה נחוץ לו עתה לדעת את הנעשה במחנה האויב!

ומדי הגיגו בהרקילוס, התפלא על האיש ההוא ושיחו והליכותיו, ויתפלא גם על עצמו, איך שת מבטחו ביוני מלדה ומבטן וישלחהו במלאכות נכבדה כזאת.

— מי יודע — אמר לנפשו — את הצפון בלב איש? הן אמנם איש טוב הוא; אבל הלא רק יוני, הייקר בעיניו דם היהודים מדם אחיו?

ובעוד הוא הוגה ברעיון הזה, ושומר אהלו הודיעהו כי דניאל בא, והוא אחד מן האנשים אשר הושיבם יהודה על גבול ארם.

— הנה חכיתי לך בכליון עינים!—אמר לו יהודה אחרי בואו אליו האהלה.

—ולדאבון לבי לא איש בשורה אנכי היום — ענהו דניאל — הרקילוס שלחני להגיד לך כי סירון נציב ארם, יוצא אליך בעוד עשרה ימים ועשרים אלף איש עמו.

— עשרים אלף איש! — קרא יהודה — אמנם מספר עצום הוא, מספר עצום ורב; אבל לה' התשועה!

דניאל נאנח בשבר רוח.

— כן, מספר רב הוא! — שנה יהודה את דבריו — ולי עתה במקומות האל כשמונת אלפים; אבל אלהי ישראל אשר נתן בידי את אפולוניוס וחילו, יפיל גם את סירון לפי חרבי.

— אמן, כן יאמר ה'! — התאנח דניאל וישא מרום עיניו.

— אבל הזהר דניאל — הוסיף יהודה — ואל תגלה לאיש מצבאותי את מספר החיל העולה עלינו, פן תרפינה ידי אנשי המלחמה, ולי דרושים עתה לוחמים נלבבים אשר המות משחק להם.

— חלילה לי מגלות לאיש דבר! — קרא דניאל — ועתה אשוב שנית אל הרקילוס: הנה צוני להגיד לך שתסתיר חילך בצלע ההרים סביבות בית חורון, בכפים ובנקיקי הסלעים, ובבואו עם סירון יתן לך אות, ואתה וחילך תגיחו מן המארב ותתנפלו עליו כשואת פתאם.

— טוב מאד! — קרא יהודה — תן תודתי להרקילוס והגד לו בשמי כי טוב יעשה אם ייעץ את סירון להביא עלי גדודים, גדודים במקומות שונים, וכמו כן יתגור הרקילוס כל כחו שימצא סירון בקרבת בית חורון, ואז אקוה לה' כי שם תהיה קבורתו, וכל חילו ינתן בידי ולא ישאר ממנו שריד.

— הנני הולך להגיד לו ככל אשר תצוני — אמר דניאל — אבל סלח לי גבור ישראל, אם ארהיב עז בנפשי להעיר את אזנך על דבר מה. הנה נא ידעת כי אשר עמי חפצי, ועל כן אקוה שלא תשת עלי חטאת אם אשמיעך כי ירא אנכי את הרקילוס...

— הראית בו דבר עול?

— לא ראיתי מאומה אדוני המכבי! אבל הלא יוני הוא, ומאיזה עם

שיהיה, הנה לא תפארת אדם הוא לבגוד באחיו; ולא אחת הראני הנסיון, כי משענת קנה רצוץ מבטח בוגד ביום צרה....

דברי דניאל ירדו עמוק אל לב הגבור, אשר עמד דומם רגעים מספר צלול במחשבותיו.

— ומדוע לא נאמין — הוסיף דניאל — כי מבקש הרקילוס עת רצון להצטין לפני אנטיוכוס, והוא פורש רשת לפעמיך ? !

— צדקת דניאל ! — ענהו יהודה — הן אמנם תכנתי דרכיו ; אבל רק אלהים יראה ללבב... לך בשם ה' ואני בעינים פקוחות אביט עתה אל דרכי.

— וגם אני אביט עתה אל הרקילוס בעינים פקוחות — אמר דניאל, ויברך את יהודה בשלום וילך.

— נפלא הדבר ! — אמר יהודה אחרי לכתו — רגעים לפני בואו אלי, עלה על לבי רעיון לא טוב על דבר הרקילוס, והוא בא ויביאנו אלי בפיו ! האין זה אות כי עלי להזהר ? !...

אמנם כן ! אשרי אדם מפחד תמיד מרגשות פועלי און ! אנא אלהי ישראל, שמרני מאויב גלוי ומאוהב חרש רעה בסתר, ואם לא למעני, עשה זאת למען עמך !

ושתי דמעות רותחות התגלגלו מעיני הגבור, ותצללנה כנטפי עופרת בזקנו השחור, כאלו בושו להראות החוצה...

כח.

כצדיק כרשע, שניהם אינם יודעים עתם ולא יראו את הצפון בחיק הרגע הבא, וכן לא ידע מניליאוס את אשר יקרהו, אם גם ידע היטב כי זורע עולה יקצר און.

שלו ישב בביתו וישקף בעד החלון אל המון האנשים אשר בחצר המבצר, ויחכה לעוזיאל נערו אשר שלחו לראות מה המהומה. והנה עוזיאל בא בהפזה ויקרא בקצר רוח:

— מהר המלטה על נפשך ! נוסה כרגע ! הנה אלקימוס וארחת מתיונים באים להמיתך !

— להמיתני ? — קרא מניליאוס בחרדה — להמיתני ? בגלל מה ?

— הנה נודע להם מעלך כי שלחתני אל יהודה לגלות סודם כי הלך אלקימוס אל סירון ! מהר המלטה, כי כפשע בינך ובין המות !

מניליאוס חש בחרדת נפש אל הדלת, אבל ברגע ההוא נפתחה בחזקת היד, והמון אנשים, ובראשם אלקימוס הכהן, התפרצו אל הבית.

— הנה הבוגד ! — קרא אלקימוס בקצף — הנה עוכר מפלגתו ומוסר אחיו ביד אויביהם !

— הכוהו אל החמש ומת ! — קרא איש אחד.

— הפשיטו עורו בעודנו חי ! — צעק השני.

— כרתו ראשו! — הרעים השלישי.
— ערכו מדורה ושרפוהו! — צעקו שנים יחדו.
וכל הקולות האלה התבוללו ויחרישו אזנים.
ויגש ההמון לתפשו, ויתיצב איש בפניהם ויקרא:
—אחי, אל נא תרעו לפני שמעכם מה בפיו להצטדק! הבה נעשה לו משפט!
— משפט! משפט! — צעקו רבים.
— כן, משפט נעשה לו! — קרא אלקימוס — ואני ידעתי כי יצא רשע בהשפטו.
ויפן אל מניליאוס ויקרא:
— הגידה נא לי, בוגד, מה הניאך לגלות סודנו ליהודה המכבי אויבנו?!
— אחי היקרים! — קרא מניליאוס ויעמד את פניו כמוכה על ישר — אמנם שלחתי את עוזיאל אל יהודה; אבל הידעתם בגלל מה? לחקור את סודותיו! העל זאת תרדפוני?
— לחקור את סודותיו?! — צחק אלקימוס — ומדוע לא עשית זאת בעצת כל אחינו היושבים במבצר? מדוע נהבאת לשלחו? המלך תמלוך עלינו? ומה הן הצפונות אשר חפצת לדעת, כי העמקת להסתיר עצה ממנו?
— חפצתי לדעת אם יאסוף חיל חדש למלחמה, או יאמין כי אחרי הכותו את אפולוניוס ומחנהו, ירף אנטיוכוס ידו ממנו?...
— ואתה הלא הודעת אותו כי הלכתי אל סירון! — צעק אלקימוס — הנה עוזיאל נערך אשר הודה כי גלית סודנו ליהודה! התכחש זאת בפניו?
— לא אכחש — אמר מניליאוס — אבל רק למען יאמין בו יהודה ויגלה לי צפונותיו עשיתי זאת!
— נבל! בליעל! — קרא אלקימוס — העוד תפצה פה להצטדק? הלא בגדת באחיך ותמסרם ביד אויבם, וגם מלין אין בפיך להצדיק מעלך! השמעתם אחי? יהודה הפקח יגלה צפונותיו לנער אין תבונות הבא כאורח אל מחנהו!
— לא איש כמניליאוס יואל לעשות מעשה כזה! — קרא אחד הנאספים
— העינינו יגקר במקסם כזב ורעיון רוח? הנה מעל מעל באחיו ובן מות הוא!
— מות יומת הבוגד! — נשמעו קולות הרבה.
— ופה לעינינו! — קרא אחד.
— נסחבהו ונתלהו לעיני כל העם על החומה! — צעק משנהו.
ויגש כל ההמון להתנפל עליו, ויתיצב אליפז בתוך ויקרא:
— אל נא, אחי תאיצו לתת לו ענש קל כזה על מעלו!
— ומה ענש קשה מהמות?! — צעקו רבים.
— למות ביד אויב!—ענהו אליפז — הסגירוהו אל יהודה המכבי, וידעתם כי עשיתם נקמות בבן בליעל אשר בגד באחיו בעת מלחמה!...
— אך זאת היא עצה! — קראו רבים.
— יחי אליפז! — נשמעו קולות שונים מכל עברים.

— אחרי ההפכו באחיו וגלותו סודם ליהודה — אמר אלקימוס — הנני ירא פן יתן לו נפשו לשלל.

— שגית! — קרא אליפז — יהודה יודע היטב את הנבל מניליאוס, וגם על אנטיוכוס עצמו לא תבער חמתו כעל בוגד באדם ואיש דמים זה! כי מי הסב את כל המלחמה הזאת אשר לעינינו אם לא הוא? האם לא נשפך דם מאות אלפים מישראל בגלל אותו לכהונה הגדולה? ולולא הוא, כי אז שקטה הארץ, והיהודים נהפכו לאטם ליונים וחיינו לא היו תלואים לנו מנגד...

— הידד! הידד! — קרא כל ההמון פה אחד.

— ביד יהודה המכבי ינתן! — קרא אלקימוס.

— המיתוני פה וביד יהודה אל תסגירוני! — התחנן מניליאוס — או הניחוני וטרפתי נפשי בכפי!

— לא, אל יהודה המכבי תלך! — קרא אלקימוס — מידו תמות ומידו קבורת חמור תקבר!

ויאסר מניליאוס באזקים, וימסר אל גדוד מתיונים להביאו אל יהודה.

כט.

רבות נשים שופכות דמעות בעת מלחמה אל הלקח מהן מחמדי עין, אלוף נעורים, בן או חתן אהוב נפש, או אח ושכן קרוב; אבל מי מהן תשוה אל שרה היפה, בעזוב אותה שלום דודה וילך עם לוי רעהו להלוות אל מחנה יהודה!

הנערה ההיא היתה לא רק סמל היפי כי אם גם בעלת נפש ומלאתי רגש מאין כמוה.

מקדמת ילדותה נקשרה ב ש ל ו ם, כי שאר רוח נראה בו, ולעתים נגלו לו מחזות אלהים וינבא וישורר נשגבות.

גם ש ל ו ם הכיר שאר רוחה ויאהבנה אהבה עזה, ובעוד ירח ימים התעתדו לחג חג התונתם.

ופתאם התפרצה רוח ישראל ותמרוד בעושקיה כח.

ומי האמין לשמועה כי יחדל ישראל מבטוח בנפלאות ויבקש מושפטו בחרב שלופה!

ומתתיהו ובניו הראו זאת לעיני כל ישראל!

ובהיות הכהנים האלה יראי אלהים באמת וחרדים על דבריו, לא נמצא איש בכל גבול ישראל אשר ראה און בם על תפשם חרב בכף, ומכל פנות העם נהרו אליהם בחורי ישראל לספחם אל אנשי המלחמה.

וכן היה אחרי מות מתתיהו. המונים, המונים נספחו אל מחנה יהודה בנו גבור החיל וכל ישעם וחפצם להציל את עמם מכף אנטיוכוס הרשע אשר כונן להשמידו.

ובתוך המתנדבים בעם ללחם מלחמת ה' בגבורים היה גם שלום.

— האשב ואתנה אהבים את שרה יפתי — אמר לנפשו — בעת אשר עמי

טובע בים צרה ואין מעמד? הזאת תפארת אדם לשבת בית ולהתענג על רב טובה ואחיו שופכים שם דמם בשדה קטל?

והגיון לבו זה השמיע את לוי רעהו, והוא התרגש ויקרא:

— עתה אני רואה כי איש לב אתה! לכה ונלכה יחדו, כי גם אני נכון לשפוך דמי על עמי ואלהי!

ומה נפל לב שרה בשמעה כי גמר אהוב לבה לחרף נפשו למות.

— מה נורא עזבך אותי! — התיפחה שרה.

— ואני לא פללתי לשמוע כזאת מפיך — אמר לה שלום ברגזה—חשבתיך לעבריה ישרה שאהבתה לעמה ואלהיה קודמת לאהבת עצמה ובשרה, ובזאת תבחני הפעם!

כנעורה משנה עמוקה הקיצה שרה לדבריו.

— צדקת, שלום! — קראה ברגש — נעלית מאד בעיני על מוסרך זה; אמנם קרבן גדול אקריב הפעם לאהבתי את עמי; אבל לך בשם ה' והיה מושיע לעמך, כי לא ינצל גוי מכף נוגשיו אם לא ימצאו לוחמים מתנדבים כמוך.

ובידיה חגרה חרב חדשה על ירכו ושניהם חגרו כל כחם לעצור בעד דמעותיהם.

כל יודעיהם התפלאו על אמיץ רוחם, כי לא פללו שיפרדו שני הנאהבים האלה.

מקרב לבם ברכו את שלום ולוי על נדבם כחם ודמם לעמם, ושני הרעים הלכו לדרכם.

ואז החלה שרה לחוש מה אמללה היא מבלי אהובה! השמש וכל צבא מרום לא האירו עוד בעיניה וסביבה תמש חשכת־עצבון.

הוריה נסו לנחמה ולדבר על לבה; אבל התקח נחומים ושלום רחוק ממנ והייו תלואים לו מנגד?

ויש אשר בגבור עליה רוח עצבונה גמרה אמר לעזוב את ביתה וללכת אל מחנה יהודה לראות שם את אהוב לבה, אבל חסה על הוריה אשר אהבת נפש אהבוה, כי יודעה מה יגדל כאבם.

ששה שבועות עברו עליה ופני שלום דודה לא ראתה ולא תדע את אשר עבר עליו, וכשש שנות עמל בתפת נחשבו לה, ולא יכלה עוד נשוא מכאוביה ותגמר אמר לראותו, וגם רעיון עלה על לבה להקדיש כחה לעמה אם ירשוה.

ולשרה דודה בעיר אילון, אהובה להוריה, ותבקש שרה שיתנו לה לנסוע אליה, ואף כי בתחלה מאנו לתת לה שאלתה, כי רחוקה אילון מעירם והדרך מסוכנה בעתותי מלחמה כאלה; אבל לאט, לאט עלתה ביד שרה לפתותם שישלחוה אל דודתה לירח ימים.

ותלך שרה מבית הוריה, אבל לא אל אילון שמה פניה לראות את דודתה, כי אם אל בית הורון לראות את דודה.

* * *

שלשה ימים עברו על פנינה היפה בנשים בארמון אנטיוכוס. עבדים ושפחות כתרוה וישמחו כי שאלה מהם דבר מה; אבל היא לא בקשה דבר, כי אם ישבה כמעט כל היום בחברת בת־שבע רעותה בגנת הפרחים אשר בצד הארמון ותדבר ותשוחח עמה.

בשיחתן אל נא יתערב עתה זר, כי פנינה תועץ עמה עתה על צפונותיה, ומי אשר עין חודרת לו יכול לראות כי הוציאה בת־שבע חרב קטנה ולה שתי פיות מתחת בגדיה ותמסרנה אל פנינה אשר מהרה להסתירה בשמלתה.

— עתה צר לי מאד—אמרה פנינה—על אשר לא יראני המלך עוד כעשרה ימים; אבל מי מלל לי כי אמצא את הנשק בזמן קצר כזה!

— לא על נקלה עלתה בידי להביאו הלום—דברה בת־שבע בלחש ותבט כה וכה — אבל הודות לאלהי ישראל החרב בידך... האח, מה מאשרה אני להיות חברה ליעל החדשה, אשר תציל את עמי מכף המרצח!...

— אהה, מי יודע? מי יודע? — התאנחה פנינה.

—אני יודעת נאמנה כי תמיתהו כיעל את סיסרא וכיהודית את הוליפרנש...

— אבל מאחריהן נמצא אז מחנה ישראל ומי עומד מאחורי? — התמלטה אנחה מלב פנינה — יהודה וחילו רחוקים ממני... אהה, יהודה! לוא ידעת את העשוי פה וכבר עשית כיד חכמתך להעתיק חילך הנה... אבל...

ופתאם נתרה כנשוכת נחש ממקומה והמלה האחרונה קפאה על דל שפתיה, כי נדמה לה כי היא שומעת קול שעול נחבא מתחת הספסל שהיא ורעותה יושבות עליו.

וגם בת־שבע נתרה ממקומה, כי גם לאזניה הגיע הקול.

פני שתיהן חורו כשיד, ומבלי משים נשקפו לארץ; אבל לא ראו דבר, כי היה הספסל מכוסה בפרחים וצמחים עבותים אשר לא תוכל כל עין לחדור שמה.

— קומי ונלכה! — אמרה בת־שבע בהחזיקה ביד פנינה — הנה ינטו צללי ערב, וכמו קור יחדור לעצמותי.

ושתיהן קמו ממקומן ותלכנה.

ל.

על שלחנו המלא כל טוב יושב סירון נציב ארם, ושותה יין אחרי ארוחה שמנה אשר באה זה עתה אל קרבו.

נכחו יושב על כסא מודענו הרקילוס ושותה עמו.

— אקוה — אמר סירון אל הרקילוס — כי בעוד שבוע ימים נשא כוס לכבוד נצחוני הגדול על היהודים הארורים אשר לא ישאר מהם אף אחד. התאמין כמוני כי כן יקרה?

— לא אפון רגע כי תשמידם בכחך הגדול — ענהו הרקילוס — כי מי יהודה המכבי ואיך ישוה לך ?

— ואתה תהיה האחד אשר אחוב לו תודה—אמר לו סירון בפנים מאירות

— וגם לא אבוש להשמיע את מלכי כי מחצית הנצחון לך היא, ידיד נכבד, ובלי שפק תבין כי ירוממך מעלה, מעלה...

— במה אכף לך אדוני ? ! — קרא הרקילוס ברגש — אמנם איש טוב אתה ולטובך איחל.

— הכל כבר ערוך למלחמה — הוסיף סירון — ומחר בטרם בקר יצא חילי הגדול, עשרים אלף גבורי חיל אל ארץ יהודה.

— אמנם מספר רב ועצום הוא — קרא הרקילוס בטעמו מעט מכוס היין אשר מזג לו סירון.

— ח־ח־חה ! — צחק פתאם סירון בצחוק פרוע — הגבור העברי יהודה יושב שם בתוך מחנהו הדל ולא ידע כי סער גדול מתחול על ראשו...

ובעוד לא כלה דבריו והנה הדלת נפתחה ושלישו התפרץ הביתה ופניו הורו כשיד.

— אדוני ! — קרא בקצר רוח — לא איש בשורה אנכי. הנה נגף מלכנו במלחמתו על עילם, מכל חילו לא נשאר איש, ואומרים כי גם הוא נספה במלחמה...

— אהה, מה נורא השבר ! — קרא סירון — כמעט לא אאמין למשמע אזני !

— ולדאבון לבי אמת הדבר — אמר שלישו — הנה הציר הבא מאנטוכיה מחכה לך אדוני השר !

ויצו סירון להביאו אליו הלשכתה, ויספר לו הציר כי שלוח הוא אליו מאת בכחידם שר הפנים לבשרהו את הרעה וכי צוהו להגיד לסירון, כי עליו לשמור את הסדרים בארצו, פן יתקוממו עתה אנשי ארם וכל הגוים מסביב ופרקו מעליהם עול מלכות יון.

— לך והגד לבכחידם כי שלום יהיה לארצי ולא ימצא בה פוצה פה ומצפצף ! — אמר אל הציר — כי פי סירון הוא הדובר אליו.

המבשר ושלישו יצאו, וסירון אשר נשאר בחדר עם הרקילוס, צלל רגעי מספר במחשבותיו, ופתאם תפף בידו על השלחן ויפן אל הרקילוס.

— השמעת את החדשה ? — שאלהו ועיניו נוצצו.

— שמעתי ואחרד חרדה גדולה — ענהו הרקילוס.

— אבל הידעת הרקילוס, את אשר יקרה עתה ?

— לא ידעתי אדוני, ואני נכון לשמוע זאת מפיך.

— הנני מקוה לעשות עתה מלוכה בארם ובכל הארצות מסביב, כי כל החיל עומד על ידי, ואני אהוב לכל יושבי הארץ.

— האח, מה מאשר אהיה באשרך ! — קרא הרקילוס בשמחה.

וברגע ההוא עלה רעיון על לב סירון הערום לקנות לו את הרקילוס לאוהב

נאמן ולהרחיק כל שפק מלבו אם ישרתהו הרקילוס באמונה, בהיותו לו לעינים במלחמתו את יהודה המכבי...

— הידעת ידידי, מה יקרך עתה? — שאלהו סירון ויחזק בידו באהבה וילחצנה — הנני נכון לעשותך למשנה לי, כי מצאת חן בעיני על עצתך הטובה לצאת לקראת יהודה למלחמה ועל אמון רוחך אלי ותם דרכך...

— במה אכף לך, אדוני! — קרא הרקילוס ברגש.

— ולא איחל דברי! — הוסיף סירון — הנני נכון להסיר את כל השרים הישנים ממשמרתם ולהושיב חדשים תחתיהם, כי אז יקל לי למלוך, ואותך ידידי אשים להם לראש ותעמוד על ידי, או אושיבך באחת הארצות באסיה ותעשה שם מלוכה, אבל עליך לעבוד אותי באמונה ולעזרני להשלים מחשבותי ומועצותי.

— קטנתי אדוני, מכל החסדים האלה — אמר לו הרקילוס בענוה — אבל השכחת כי אם גם מת אנטיוכוס, הלא השאיר בן, והוא לא יניח לכבוש אף אחת מהארצות אשר הכניע אביו.

— בן המלך עודנו נער כבן שמנה עשרה שנה, וטרם יבין ערך מלוכה, והוא נמצא ביד ליזיאש בן משפחתו, ולא אפון כי ליזיאש יסב עתה את המלוכה לו בתחבולות ערמה, וקם שאון בארץ יון, והיתה המלוכה לכבירי כח ותחלק לנציבי המדינות למלוך איש בארצו, ואני אשר חילי רב ועצום ודברי כדבר מלך שלטון בארץ ארם, לא אפון כי יצלח חפצי בידי להסב אלי את המלוכה.

— אמנם כבר קרה כזאת בארץ — אמר הרקילוס — והיא נתנה מעולם ביד תקיפים, כי למי האגרוף לו הממשלה, לכן אקוה כי לא מקסם כזב יוליכך שולל; אבל מה תעשה עתה במלחמתך את המכבי?

— עלה נעלה ונשמידנו! — קרא סירון בבטחה — כי אז יגדל שם שנינו בהכניענו את היהודים, ושמע ליזיאש ויירא ממנו, והיתה המלוכה לי ואתה תהיה לי למשנה, או תמלוך כאשר אמרתי באחת הארצות אשר אושיבך שם...

— מה יקר חסדך, אדוני! — קרא הרקילוס — כעבד נאמן אשרתך בכל אשר תלך!

—— מצאתיך! — אמר סירון הערום בלבו — הכרת פניך תענה בך עתה כי אמנם כעבד נאמן תשרתני במלחמתי את המכבי ולא אפון עוד באמונתך...

ובעזבו למספר רגעים את חדרו, קם הרקילוס ממקומו ויתהלך אחת הנה ואחת הנה לארכו ולרחבו, תפוש בהמון שרעפיו, ורגזה נראתה על פניו אשר העידה כי מלחמה התלקחה בנפשו למי יקדיש עתה כחו ליהודה, או לסירון?...

— עתה נפקחו עיני כי הנני על דרך לא טוב! — אמר לו לבו — הנה קצפתי על אפולוניוס אשר אמר להמיתני ואהפך לבוגד באחי ועוזר ליהודי המכבי! איש אחד חטא לי ועל כל אחי היונים יצא קצפי להשמידם! ומה השכר אשר יתן לי יהודה בהסגירי את אחי בידו?

— האם לא טוב כי אסגירנו אל סירון, אשר אם גם לא יעשה מלוכה כחפצו, הנה אחי הוא ובידו לגדלני אם גם לא אהיה משנה למלך; ומה יחסר לי אם משנה לנציב ארם אהיה?...

— אבל! — שמע פתאם קול לבו — הנה הוא בטח בי ובוגד משנה אהיה הפעם... לא! אחת היא! הנה כזה וכזה יקרה בעת מלחמה! מי יביט אל ישר וצדק עת דם אלפי בני אדם ישפך כמים? ונהפוך היא: בישר וצדק אסגיר הפעם את הגבור היהודי אל אחי ועמי, וחדל הריב והשבתי מלחמה ושפך דם מקרב ארץ יון וגדלתי ורוממתי בעיני אחי... ומה נקל לי עתה לעשות זאת! הנה יהודה בוטח בי בכל לבו, כי לולא זאת לא שלחני אל סירון, ורק בדרך אמונה בבוגד יתפש גבור חיל כזה... ואף עוד זאת, הנני חושדהו כי אוהב הוא את פנינה אהובת לבי ובמותו הלא אדע נאמנה כי אין עוד אבן נגף בדרכי... האח! רגלי עומדות במישור, הבה אלך בו ואצליח!

לא.

בחדר משכיתו יושב העריץ אנטיוכוס עפיפנוס וכלב גדול שוכב לרגליו ורוזה.

הלא הוא קיום כלבו ההולך עמו לצוד ציד, אשר היה גם הוא מן הפליטים ביום הנגפו במלחמת עילם.

ולא בציד אף לא במלחמתו הוגה עתה המלך, כי אם ביהודיה, העלמה היפה אשר שלח לו אפולוניוס למנחה.

— יפה היא ונוראה! — הוא אומר בלבו — צוד צדתני במבט עיניה ברגע ראותי אותה, כי לא ראיתי כמוה בבנות יופי; אבל גם הנמר יפה...

רגע חשב מחשבות ויוסף להגות:

— ובכל זאת אהבתיה, ואני סופר את הרגעים אשר אוכל לראותה וללחצה אל לבי... שני שבועות נתתי לה כחפצה וגם יהודיה לשרתה נתתי לה... עבריה חכמת לב היא יפתי! התפלאתי על חפצה זה; אבל ידעה העבריה מה היא מבקשת...

„קיום" התנשא פתאם ממקומו ויגש אל הדלת ויהום ויזנק בזנבו, ועד מהרה נראה סריסו על הסף ויודיעהו כי ציזוס מרגלו חרש אשר שלח לקרא לו, הנה בא.

ויבא ציזוס בדבר המלך אל לשכתו ולא עמד איש אתם בדברם.

וציזוס זה איש קטן קומה כנער בן שתים עשרה שנה ומהיר בתנועותיו כחתול, ובהשתחותו לפני המלך כעשר פעמים, היה מראהו כמכונה חיה מתנועעת בכח הקיטור.

— עמוד לפני הכן—אמר לו המלך בצחוק קל—כי לא אחפץ בהשתחותך כי אם בספרך לי שנית אם אמנם ראית בעיניך את החרב הקטנה אשר מסרה השפחה העברית לפנינה...

— יחשך לי השמש אם לא ראיתי זאת בשכבי תחת הספסל המכסה בפרחים! — נשבע ציזוס במועל ידיו — וגם את אשר נדברו העבריות אז בחדר, הלא ספרתי לאדוני המלך.

— הלא תשנה לי שיחתן בערב הנתן לה החרב!

— פנינה אמרה לרעותה כי לא פללה למצא את הנשק בזמן קצר כזה.

והיא ענתה כי לא על נקלה מצאה אותו, ועתה היא שמחה להיות יעל חדשה ולהציל את עמה מכף המרצח...

פני אנטיוכוס אדמו כדם.

— רב! רב! — קרא ויך בידו על השלחן.

ציזוס חרד מפניו ויסוג לאחור.

— יסלח לי אדוני המלך — צללו שפתיו—הלא הוא שלח לקרא לי ובאתי.

— לא עליך הקצף — אמר לו אנטיוכוס — לך ושוב למקומך!

— האוסיף לרגל בהן? — שאל ציזוס ושעול קל התפרץ מפיו.

— כבר כלית מלאכתך ציזוס! — ענהו המלך — הנני יודע עתה רב יתר מאשר קויתי לדעת, ועל זאת אני משיב לך תודותי.

ציזוס השתחוה שלש פעמים ויגש אל הדלת.

— האוסיף לשית עליהן משמר? — שאל שנית.

— הטרם תדע ציזוס, כי עתה לא תברחנה? הנה תכלית שבתן פה להמיתני, ובטרם כלו מלאכתן לא תבקשנה מפלט. לך והסר מהן כל משמרת־סתרים, כי ירא אנכי פן תתבוננה כי עין צופיה עליהן, וחדלו ממחשבתן להרע, ואני חפץ לתת להן היכולת להפיק זממן ולתפשן בכף...

— אדוני המלך חכם כמלאך אלהים! — אמר ציזוס ושעול התפרץ שנית מפיו...

— לך ושוב למקומך! — צוהו אנטיוכוס — והיה נכון בטוח כי עד מהרה אראן לדעת כי לא סיסרא ולא הוליפרנש הוא אנטיוכוס מלך המלכים!...

וישתחו ציזוס שלש פעמים ויצא.

* * *

ודברי דניאל ירדו עמוק אל לב יהודה, אשר גם בלעדיהם כבר נפקחו עיניו כי לא טוב עשה לשית מבטחו ביוני.

הן אמנם לא ראה עד כה כל און בהרקילוס; אבל הלא רק יוני הוא, ומי יודע אם לא יהפך לבו לאהב את אחיו וארץ מולדתו או אולי מרגל חרש הוא מאת היונים מתחלת התודעו אליו כאשר אמנם כן היה לפנים, כי מי יודע רוח האדם?

ובכן גמר יהודה אמר להזהר מאד ביוני זה, ולא העתיק חילו ממקומו, כי כי הורהו שכלו.

בכליון עינים חכה שנית לדניאל לשמוע מה בפיו בשם הרקילוס, ובין כה פקד את צבאותיו, ויהי מספרם שמונת אלפים איש.

ויפקדם שנית וימצא בם כאלפים איש אשר לא יצלחו למלחמה, וישלחם איש לביתו.

ואת הנשארים אסף סביבו ויקרא באזניהם את הקריאה הזאת:

„אחי ועמי! הנה האויב מאחרינו, מארם ינחנו גבור חיל אלינו, אבל מלפנינו אלהי ישראל. התחזקו בו, כי עליו ועל דתו ותורתו אנחנו נלחמים,

היו לבני חיל ולחמו כגורי אריות, ואל תרפינה ידיכם עד השמד האויב מפניכם; אולם הירא ורך הלבב ישוב לביתו, כי אין עזרתה בו, ועוד ימס את לבב הנלחמים כלבבו, ומי האיש אשר בנה בית ולא חנכו, אשר נטע כרם ולא הללו ואשר ארש אשה ולא לקחה, יעזוב את המחנה וישוב לביתו ככתוב בתורת משה; ודעו נא, אחי, כי לא ברב חיל הנצחון, כי אם ברוח גבורה המפעם את הנלחמים אם גם מעטים המה נגד רבים, ורק אלה אשר ילחמו כגבורי חיל יושיע ה' ויציל מכף צר".

אחרי הקריאה הזאת נפל ממחנהו רב ויותרו לו רק כחמשת אלפים בני חיל.

— הבאלה תכה את ארם? — שאלהו שמעון אחיו בעצבון בשבתו עמו ביום ההוא בתוך אהלו — השכחת כי סירון עולה עליך ועשרים אלף גבורי חיל עמו?

— אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט! ענהו יהודה בבטחה — והמעט אשר עמי עתה יכה את האויב ויכחידנו, כי רב הוא באשר רוחו אמיץ ואלהי ישראל מעוזו...

— צדקת, אחי! — קרא שמעון באנחה — אבל השכחת את האויב אשר במבצר אקרה? הנה מניליאוס הבליעל אורב לך מפנים ואין מפלט לנו בירושלם אם ישיגנו האויב מחוץ.

— אין מעצור לה' להושיע מחוץ ומבית, ואוי ואבוי יהיה למניליאוס הבוגד כי יסגירנו אלהי ישראל בידי.

— אשריך, אחי, כי חננך אלהים ברוח גבורה ובטחון גם יחד! — ענהו שמעון, ועד ארגיעה נחבא קולו, כי זרם דמעות פרץ מעיניו ובכיו שם מחנק לו.

— התבכה כמוג לב? — שאלהו יהודה — הזאת תפארת גבור?

— בוכה אני לעם ה' אשר נפל בחרב — נאנח שמעון במרירות — ואלו אכלנו צר ולא באשמת אחינו, עצמנו ובשרנו, כי אז לא גדל כה כעש לבי ומצוקותי; אבל התזכור, אחי, את יום ה' הנורא בהתנפל אנטיוכוס על בית ה' ושלשת אלפים כהנים התחננו אליו לבלתי נגוע באוצרות המקדש אשר מהם ימצאו לחמם עניי-עם, ואז התעורר הבוגד מניליאוס ויקרא אל המלך: הנה אלה הכהנים הם מסיתי העם למרוד בך ובשלהם כל הרעה, ויצו המלך להמיתם ומניליאוס אחיהם עצמם ובשרם עמד על דמם אשר שטף כמים בחצר המקדש ויעורר את הטבחים לזבות בלי חמלה... ועתה הנה יושב הנבל הזה במבצר ואורב לדמך...

ולא יכול שמעון דבר עוד כי נחבא קולו מעקת לב.

— אמנם כן — אמר יהודה באחזו ביד אחיו — אלה הנה המכות אשר הוכה עמי מיד אחיו וקין היה הראשון אשר הראה כי גדלה קנאה מאהבת אח; אבל תקותי באלהי ישראל כי גם זה הנבל מניליאוס יפול בידי...

ובעוד הדברים בפיו והנה אליפז בא.

— הנה הבאתי לך מנחה, אדוני גבור ישראל ומעוזו! — קרא אליפז בקול עלז.

— מנחה ? — שנה יהודה את דבריו וצחוק קל רחף על שפתיו — הבה אראה נא טוב טעמך ! אולי הבאת לי חרב אשר תכה ברגע אחד אלף מימיני ואלף משמאלי ?

— חרב כזאת הנה בידך זה כמה, אדוני הגבור ! — ענהו אליפז — כי חרבך אכלה בשר אויביך למכביר, ואני הבאתי לך מנחה היה, חיה נוראה בדמות אדם, אשר בשלה כל האסון והשבר לעמנו... הנה הבאתי לך את מניליאוס אסור בכבלי ברזל והוא על יד אהלך בחוץ !

יהודה ושמעון נתרו ממקומם.

— אין כאלהינו ! — קרא שמעון ויפול על צוארי יהודה אחיו וישקהו.

לב.

נשף צח בא אחרי יום סגריר. רק עב קטנה נשאת הרחק, הרחק שם בקצה קערת הרקיע, והיא עוברת כצל ופני השמים הטהרו.

ובחדר פנינה ובת־שבע בבית המלך שוררת דומיה. שתיהן מתהלכות הנה והנה ומחפשות כאלו אבד להן דבר מה.

כרבע שעה עבר ופנינה נגשה אל בת־שבע ותאמר :

— לא אוסיף אראה עוד כל פחד, כי אין איש בבית.

— וכאשר אחזה לי אני חדלו משמור עוד עקבותינו.

— ומה להם לשמור ? הנה גלוי עתה למלך כי באתי אליו להמיתו ולא אנוס לפני כלותי מלאכתי...

— והערב הזה הוא לפי דעי הכי מכשר להמלט — אמרה בת־שבע בלחש.

— ההכינות הכל ?

— הנה הסלם בצלחת בגדי ! התחפצי לראותו ?

— חכי כמעט רגע ונועץ ! מה תאמרי, בת־שבע, האמנם חדלו משמור עקבותינו ?

— חדלו זה יומים, וזה לי לאות נאמן כי אמנם לא שגינו ברואה כי שמעו פעמים מרגלי המלך את שיחתנו, ומה להם לשמרנו עתה בדעתם חפצך פה ?

— כן הוא, בת־שבע, ועתה אין דרך אחרת כי אם לנוס מפה ! הראיני נא את הסלם !

ובת־שבע הוציאה מתחת לשמלתה צרור ותפתחהו ותוציא מתוכו סלם מעשה ארג אשר אם יפרידו שני קצותיו והיה ארכו כשתי קומות וכי יגלמוהו יהיה לצרור קטן אשר יחבא בחיק איש ולא יראה.

— הנה זה הוא מעשה ידי להתפאר ! — אמרה בת־שבע בהביטה כה וכה — התישר מלאכתי בעיניך ?

— ולא יקרע בהמלטנו בו — שאלה פנינה בתמהון.

— הנה הוא עשוי ממשי חזק, ואני הכבדה ממך, כבר נמלטתי בסלם כזה לפני חמש שנים מבית אפולוניוס ; כי צוד צדוני בעיר גמלא ויביאוני אל העריץ

ההוא אשר אָרב לעלמות עבריות, אבל לאשרי נפל ביום ההוא מעל סוסו ותקע כף רגלו, ועד אשר שב לאיתנו ארגתי לי סלם משי כזה ונמלטתי בו.

— ואיפה לקחת את המשי?

— הבה אספר לך את הדבר כמו — אמרה בת־שבע בהסתירה את סלמה בחיקה — כי אין בינינו שומע וגם לא עת המלט לנו עתה לפני חצות הלילה. צוד צדני שומר המצודה בגמלא עיר מולדתי וישלחני אל צפורי אשר נמצא אפולוניוס שם אז. לשוא התחננתי אליו שיקרא לי דרור, כי פקדת אדוניו עשה לשלוח לו נערה עבריה, ובראותי כי כלתה אלי הרעה והוא שולח אותי אל אפולוניוס, בקשתיו שירשני למצער לראות את פני שרה אחותי, והיא אז ילדה כבת שלש עשרה שנה. וישלח לקרא לה ותבא.

— מהרי הביאי לי חבלי משי דקים וחזקים — אמרתי לה — כי עלה רעיון על לבי להציל את נפשי.

ושרה הביאה לי את החבלים והחוטים וקני הארג, ולא חשדני האיש ברב או במעט, כי אמרתי לו כי הסכנתי לארג חגורות משי ואבנטים.

ויהי כאשר הובאתי אל בית אפולוניוס והוא אז חולה את רגלו, ארגתי לי את הסלם — ואינני!

— מה אהבתיך בת־שבע, על אמץ רוחך! — אמרה פנינה אליה — ואולי אנסה להמית את הנחש ויעבור עלי מה?!

— לשוא תחרפי חייך! — אמרה לה בת־שבע — כי אין כל שפק כי נגלה לי סודנו, ומלבד אשר לא תמצא ידך לבצע חפצך, הנה יחלל העריץ כבודך, ומי יודע את כל ענות הרצח אשר המציא איש הדמים לענותנו?!

— צדקת, אחותי תמתי — אמרה פנינה — אין דרך אחרת כי אם להמלט מפה בעוד מועד, היי נכונה לחצות הלילה!

* * *

וחצות לילה הנה הגיעה. שמים שחורים נשקפים על בית המלך באקבתנא ודומית מות שוררת מסביב.

ופנינה נגשת אל החלון הנשקף אל פני הגן, תפתחהו ותוציא ראשה לאטה ומבטת אל תוך החשכה, אבל איננה רואה כי אם את העצים השחורים המניעים לאטם את ראשיהם ומתלחשים בקול דממה דקה לפי מהלך הרוח...

והרוח מנשב חרש והיא שומעת ולא תדע מה יבשר, יום אורה או יום עברות?!...

ויהודה אהובה תקותה האחת בחיים עולה ברגע ההוא על לבה.

— אהה, יהודה! יהודה! — דובבות שפתיה — רוח רעה מאת אלהים הדפתני הנה אל באר צרה, לוא ידעת עתה איפה אני ומקצות ארץ באת להצילני...

— אבל פתיה אני! —היא אומרת אחרי רגעי חשוב—מי אנכי כי יבכרני על פני בת עמו הנתונה בצרה ובשביה וקוראת לעזרתו?!...

— הורידי את הסלם ורדי בו — לחשה בת־שבע באזניה מאחוריה — הנה נא ידעת כי אין איש בגן בצד הקיר הזה וכשלשה צעדים ממנו והלאה תמצאי דלת קטנה פתוחה אל תוך הרחוב!

בידים רועדות לקחה פנינה את הסלם מיד בת־שבע; עוד פעם אחת נשקפה החוצה; אבל לא יכלו עיניה לחדור אל תוך החשכה.

ובת־שבע עזרה על ידה לקשור את הסלם ביתד אשר הכינה מראש לחפץ הזה ותורד את הסלם מתוך החלון ארצה.

בלב נפעם עלתה פנינה על הכסא אשר הכינה לה חברתה בצד החלון.

— יעבור עלי מה! — קראה כנואשת, ובתנועה אחת מהירה הוציאה גוה החוצה ותאחז בשני חבלי הסלם ותשם רגליה במעלות המשי ותרד ארצה.

— גם אני אחריך! — לחשה לה בת־שבע ממעל — אבל אל תחכי לי רגע! מהרי המלטי על נפשך מתוך הדלת הפתוחה!

ופנינה נעלמה כצל בתוך חשכת הלילה.

לג.

ודניאל אשר היה ראש שלשת המרגלים אשר שלח יהודה אל גבול ארם, ישב בחדרו בבית דיג ארמי ואין איש אתו בבית, והנה הדלת נפתחה והרקילוס לבוש כרועה עדר ומקל בידו בא אליו החדרה.

ויכירהו דניאל ויקפץ ממקומו, כי חכה בכליון עינים לבואו.

— הס, אל תרים קולך!—הזהירהו הרקילוס—כי באתי אליך בדבר סתר!

— שלום בואך, יקירי! — ענהו דניאל בלחש ויאחז בידו — חכיתי לך כאל מלקוש ותבא, ועתה ספר!

— לך והגד ליהודה — לחש הרקילוס באזניו — כי עוד בשבוע הזה ואולי בעוד שלשת ימים יתנפל סירון עליו; ועתה שמע את אשר על יהודה לעשות: הנה נא ידעת את המבצר ההרוס „בל" הרחוק כברת ארץ מבית חורון.

— ידעתיו — ענהו דניאל — הנה חוניו הכהן הגדול בצר את המצודה הזאת לעת מלחמה, וגורגיאש שר הצבא הרסה, ועתה היא ריקה ועזובה.

— ובמצודה הזאת—הוסיף הרקילוס בלחש—יסתר נא „ידידנו" המכבי ומאה איש עמו ואני וסירון ומתי מספר מחילו נבקרנה, ונפל סירון ביד יהודה... התבין?

— עצתך אמנם טובה — ענהו דניאל ויבט אליו בעין חודרת — אבל מדוע יסתר רק יהודה במצודה ולא איש אחר?

—יען כי לא ימצא בקרב היהודים גבור חיל ממנו, ומבלעדי זאת, הן גם יהודה יחפוץ כי נצחון כזה יהיה לו ולא לאחרים... האם לא צדקתי?

— ולבך בטוח כי יבקר סירון את המבצר?

— לא אפון בדבר הזה, כי ספרתי לו מכל הנפלאות אשר שקעו בוניו בו ועוררתי תשוקתו לראותו, והוא מאמין בי כבאלהיו, וכל היוצא מפי קדוש בעיניו.

— האמנם ילך סירון מבלי גדוד אנשי צבא אחריו ? — שאלהו דניאל — ואם גם ימית אותו יהודה, הלא יתנפל עליו חיל סירון והרגו אותו ואת אנשיו.

— טרם שמעת את כל אשר יעצתי על סירון — ענהו הרקילוס — ואתה שמע : את כל חילו העצום יתן ביד פילון שר צבאו, והוא דרך בית צור ולא בית חורון יבוא להלחם על יהודה, ואני וסירון ועוד מתי מספר מצבאותיו, נלך הצדה ונטה אל מצודת בל ושם תהיה קבורתו. האם לא טובה העצה הזאת בעיניך ?

— טובה מאד ! — קרא דניאל — הנני הולך אל יהודה המכבי והגדתי לו את אשר שמת בפי.

— לך לשלום ! — אמר לו הרקילוס בתקעו לו ידו — ואמור ליהודה כי מועד המצאו במצודת בל הוא יום הששי הבא, כי אז אעבור אני וסירון ומתי מספר מחילו בדרך ההוא ונסור שמה, ועתה שלום ! שלום !

— חידה לי האיש ושיחו ומועצותיו ! — דבר דניאל לנפשו אחרי צאת הרקילוס מעם פניו — יהודה וצבאותיו שוכנים סביבות בית־חורון וסירון עולה עליהם דרך בית צור ! מה נפלא הדבר ! תחבולות מלחמה כאלה עמקו ממני ולב שר צבא אין חקר ; אבל מדוע יואל סירון לעבור את מצודת בל עת שלח צבאותיו בדרך אחרת ?...

ובעוד הוא הוגה בדברי הרקילוס ואיש צעיר לימים כבן שלשים, לבוש לפי טעם הארמים, בא אליו הביתה.

— שלום בואך, אבשלום ! — קרא דניאל בהושיטו לו ידו — מאין באת ?

— מדמשק אני בא, חקרתי ודרשתי אולי יודע לי מהלך סירון וצבאותיו ; אבל לא עלתה בידי לחדור אל תוך החשכה ההיא אם גם אתחפש לארמי ואין איש יודע כי עברי אנכי ; אמנם עוד דרך אחת לפני להוליכני אל מחוז חפצי ; אבל היא איננה ישרה, כי היא דרך אהבה כוזבה...

— כל הדרכים ישרים אם רק יובילונו אל המטרה להציל את עמנו מיד עושקיו כח — ענהו דניאל — ואתה ספר לי את אשר אתך.

— בדמשק התודעתי אל העלמה המצרית אסנת, והיא אהובת סטינוש הזקן, יועץ סתרים לסירון, כי ביתה בנוי לתלפיות על יד הבית אשר התגוררתי בו אני, וכאשר אחזה לי מצאתי חן בעיניה, כי בקשתני לבקרה בביתה, ובשבתי אף רגעים בחברתה הללתני בפני ותשר לי שירי עגבים ואהבה, האין זה אות כי אוכל למצא מסלות בלבה ?

— הנני רואה כי הצליח ה׳ דרכך — קרא דניאל בצהלת נפש — צעיר לימים ויפת תואר אתה ; לך וצודה את לב המצרית ועשה כיד חכמתך שתמצה בנשיקותיה את סודות מאהבה הזקן, שהוא אמנם יד ימין סירון ויועצו להרע, ותגלם לך — והצלת את עמך... לך ושוב עד מהרה דמשקה כי הצליח ה׳ דרכך !

לד.

ובמחנה היהודים אורה ושמחה. אם אמנם טרם גברה ידם על אויבם ועוד

ישפך דם רב בטרם יעבירו גלולי היונים מקרב ארצם; אבל מה מתוקה להם עתה הנקמה בהסגיר אלהים את מניליאוס איש הדמים אל יהודה!

מניליאוס זה אשר הסית בנכליו הרעים את אנטיוכוס הרשע בעם ישראל ויהפוך את עיר אלהים לגיא הרגה, ובשלו כל המלחמה עתה בין היהודים והיונים והמתיונים, מניליאוס זה הובא אסור באזקים אל המכבי — ואיך לא תגדל השמחה גם בימי אבל ותוגה?!

— קרעוהו חיים לגזרים! — קראו רבים מחיל יהודה ברגע ראותם אותו על יד אהל יהודה בתוך שומריו העוטרים אותו.

— נכרתה ידיו ורגליו ונשליכן לכלבים! — קראו אחרים, ועד ארגיעה נגשו אליו ויאמרו למלאת את אשר דברו.

— לא, אחי! — קרא יהודה — אל תשלחו יד בנבלה הזאת! אל ימות מניליאוס עתה כאשר יוכל להתברך בלבבו כי אנטיוכוס עוד ירים ראש וינקום נקמת דמו. הנני להצמית חייו בבור, אכלכלהו בלחם צר ומים לחץ, וכאשר יהיה אלהים עמדי והכנעתי את גאון יון וחנכתי את בית קדשנו אשר חלל איש דמים זה בדם השקץ והחזיר, והוצאתיו מתוך הבור והולכתיו בחוצות ירושלים, וראה כל העם אותו וירק בפניו, אחרי כן יובל אל מקום המטבח, המקום אשר בלע דם שלשת אלפים כהני אל באשמת זה הבליעל, ורגמהו כל העם באבנים ומת!

— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים סביבות מניליאוס — יחי יהודה גבורנו! יחי המכבי! יחי רוח ישראל!,

— סחבוהו אל הבור! — צוה יהודה את אנשיו — ורק מתי מספר ידעו מקום קבורתו!

פקודתו נעשתה כרגע, והיום ההוא הוחג חג בקרב המחנה.

ולעת ערב והנה דניאל בא אל יהודה.

— שלום בואך איש טוב! — קרא בהושיטו לו ידו — ומה החדשות אשר הבאת לי מעל גבול ארם?

ויספר לו דניאל את דברי הרקילוס.

— מה נשגבו דרכיו ממני! — קרא יהודה בשממון — דרך בית צור יבוא עלי עתה מחנה סירון ואני וצבאותי נחתים על יד בית חורון!

— גם אנכי התפלאתי על זאת — ענהו דניאל — אבל חשבתי בלבי אולי היא אחת מתחבולות מלחמה אשר נשגבה מאיש חסר־דעת כמוני...

— לא, דניאל! — אמר יהודה אחרי רגעי חשוב — לא תחבולה ולא ערמה הוא המהלך הזה, כי אם סכלות; ואחרי אשר לא אחשוב את סירון לכסיל אדם אשר יואל ללכת בעינים עצומות אחרי הרקילוס מוליכו, לכן ארמה כי לא כן זה היוני עמדי, כאשר חשדתהו אז...

— ובכל זאת לא אבין לערמתם — אמר דניאל — אם גם אבין כי הם כורים לך רעה...

— מגמתם שאסב פני צבאותי אל בית צור ובין כה יתבצר חיל סירון בבית־חורון, כי המצודה ההיא פנת יקרת היא ליונים, ובטרם אגיע אל בית צור יכובני חיל האויב, והיתה לי המלחמה מפנים ומאחור.

— עין בעין אראה עתה את המעל! — קרא דניאל.

— ובמצודת בל ההרוסה הם חפצים לצוד אותי חיים — הוסיף יהודה — אבל עד מהרה תופר עצתם: לך אל הרקילוס ואמר לו בשמי כי אעשה בעצתו להסתר במצודת בל, ואת כל חילי אשלח ביד שמעון אחי אל בית צור, לקדם פני צבאות סירון.

— הנני למצותך, אדוני גבור ישראל! — קרא דניאל ברגש, וישק יד יהודה ויצא.

ויקרא יהודה לאליעזר אחיו הצעיר והוא אז כבן עשרים שנה וישאלהו אם יודע הוא מוצאי מבצר בל ההרוס.

— משם המטרתי אש וגפרית על חיל אפולוניוס — ענהו אליעזר — ואני יודע כל סתרי המצודה ההיא ומבואיה ומוצאיה.

— קח עמך חמש מאות איש מגדודך — אמר לו יהודה — ולך אל מצודת בל; אבל אל תבואו שם פנימה, כי אם תסתרו בנקיקי הסלעים ובצלעי ההרים אשר סביבותיה, ובראותך חיל ארם באים שמה, תתן לאנשיך אות להתיצב על יד מבואות המצודה, והיה בחפצם לצאת, ימיתום ולא ישאירו מהם אחד.

— פקדתך, אחי, קדש לי — ענהו אליעזר ויצא מתוך אהלו.

אחרי כן קרא יהודה ליונתן ולשמעון אחיו ויספר להם את אשר הגיד לו דניאל בשם הרקילוס, ואחרי אשר הגו היטב בדבר הזה, החליטו כלם כי נהפך הרקילוס לבוגד וכי הוא כורה שוחה ליהודה וחילו.

— הנה זאת עצתי — אמר להם יהודה — הרקילוס ידמה כי אחרי שלחי צבאותי אל בית־צור הנחתי לי פה בבית־חורון גדוד קטן וחלש, נחץ נא את חמשת האלפים איש אשר אתנו לשתי מחנות: אני אקח לי את החצי האחד ונסתרנו בהרים אשר ממזרח למצודת בית־חורון ואתם תקחו אלפים וחמש מאות ונסתרתם ממערב למצודה, וסירון יבוא אל בית־חורון כבוא אל עיר מבוקעה, כי יאמר הלכתי עם צבאותי אל בית־צור, והיה בהתפרץ צבאותיו אל תוך המצודה, והרימותם קול שאון והמולה גדולה והתנפלתם עליהם בחמת כחכם ותכו בם על ימין ושמאל.

אולם בראותכם כי לא עלתה בידכם להמם ולאבדם, כי הלא המה הרבים, תנסו לברוח מפניהם ורדפו אחריכם, אז אצא אני וחילי לקראתם מן המארב ואקדם את פניהם בדם ובאש, ואתם תהפכו אל הרודף והיה לנו אויבנו בתוך, ואני תקותי באלהי ישראל אשר עמד לי עד היום בכל מלחמותי, כי תהי אחרית סירון כאחרית אפולוניוס.

— כן נעשה כאשר דברת — ענוהו שני אחיו, ויפרדו מעליו למלאת פקדתו.

לה.

ושרה הצליחה לפתות את הוריה לשלחה אל דודתה לאילון, והיא נלותה אל אשה אחת אשר הלכה גם היא אל העיר ההיא.

ויהי בדרך כמהלך עשרים פרסאות מאילון, ותצו שרה את העגלון להעמיד את סוסו, כי חפצה היא ללכת ברגליה אל הכפר הקרוב, הנראה שם מרחוק.

— הלא לאילון את הולכת — אמר לה העגלון — ולאילון פני מועדות, ומה חפצך שם בכפר?

— הנה שכרך עד אילון! — אמרה לו שרה בהושיטה לו משכרתו — ואתה פה עמוד עד רדתי, כי עלי ללכת אל אחד מקרובי אל הכפר ההוא, והוא יבואני אילונה!

העגלון קבל שכרו ויעמיד את סוסו.

— ומה אענה את הוריך הדואגים לך? — שאל אותה.

— הנה לא יעלה על לבם לשאל אותך — ענתהו שרה — ולא יהיה עליך לענותם.

ובדברה לקחה צרורה ותרד מעל העגלה — ותברך את האשה מלותה בשלום, ותלך אל הכפר הנראה מרחוק.

כסף רב לא היה בצלחתה, אבל במעט אשר לקחה אתה, קותה לבוא עד מחנה יהודה מתוך הכפר שהיא רואה.

ברגלים מהירות חשה לבוא אל הכפר, כי נטה היום לערוב, אבל כל אשר הוסיפה ללכת כן ארך לה הדרך, כי לא את אשר יראה קרוב לעין קרוב הוא לרגל.

בבואה אל מחוז חפצה כבר שקעה השמש, וערב נעים הנה בא.

זקנים ונערים, בחורים ובתולות ישבו על פתח בתיהם וידברו וישוחחו וישתעשעו יחדו; ומה השתוממו כלם בראותם פתאם עלמה נכריה באה הכפרה וצרורה על שכמה, כאלו ירדה אליהם מן השמים.

ושרה נגשה אל איש זקן אשר ישב על ספסל פתח ביתו, ותברכהו בשלום.

— שלום! שלום! — ענה אותה הזקן — ומאין באת הלום, עלמה?

— מעיר גמלא אני באה — ענתהו שרה — ופני מועדות אל בית־חורון.

— אל בית־חורון? — התפלא הזקן — התהין אשה ללכת בדרך מסוכנה כזאת? הטרם תדעי כי יהודה וחילו נחתים שם?

— כל זאת אני יודעת — ענתהו שרה — ואני הולכת שמה, לראות את אחי העובד בצבא המכבי.

— אבל לא ענית אותי, עלמה, לשאלתי: איך תהיני ללכת בדרך מסוכנה כזאת?

— אם אחי יסכן, מדוע אפחד אני מסכנה?

— ואם הורים לכם הלא ישכלו גם שניכם, היש לך הצדקה לעשות זאת? האם לא ירדו ביגון שאולה כי יקרכם אסון?

כחצים שנונים ירדו דבריו אל לבה, כי עתה זכרה עותתה, כי סבבה את הוריה בכחש; אבל היא באחת: עליה לראות את דודה, ומי ישיבנה?

— הורי לא הפריעו אותי מלכת אל אחי — ענתהו שרה — כי לא מוגי לב המה להסגר בביתם בעת מלחמה, ומה גם כי מלחמת ה׳ היא ועל כל איש ישראל לנדב כחו לעמו.

הזקן הביט אליה בעינים חודרות.

— הכרת פניך ענתה בך כי עלמה ישרה וגם לא פתיה את — אמר לה אחרי רגעי דומיה — בואי אל ביתי, אכלי ושתי וליני הלילה, ואחר אשלחך אל מחוז חפצך. בתיה! בתיה! — קרא בפתחו את דלת ביתו — גשי אלי הנה!

ואשה זקנה יצאה החוצה ותתצב לקראתו.

— מה חפצך, אלישע? — שאלה אותו.

— הנה העלמה הזאת הולכת אל בית־חורון — ענה אותה הזקן — לראות את אחיה בצבא המכבי, תלין אתנו הלילה ובבקר נשלחנה אל מחוז חפצה ונשלח בידה דברים לדניאל בננו העובד גם הוא בצבא הנלחמים.

בתיה החזיקה ביד שרה ותבא אותה הביתה ותערוך לפניה שלחן.

ובין כה נסבו אנשי המקום על אלישע ויקיפוהו בשאלותיהם מי היא העלמה הבאה ומה חפצה בכפר מושבם הרחוק מאדם ועיר, ובשמעם מפיו כי הולכת היא לראות את אחיה בצבא המכבי, התפלאו מאד על אמץ רוחה.

ויבאו רבים מהם הביתה לראותה, וימצאוה סועדת את לבה על השלחן, ויתפלאו על יפיה וחנה, כי לא ראו עלמה כמוה ליופי, וישאלוה לדרכה ולאחיה, וכאשר הגידה להם כי הולכת היא אל בית־חורון, התנדב אחד הצעירים ושמו כלב, להביאה שם בעגלתו בלי מחיר

ותודה לו שרה על טובו ותאכל ותיטב לבה. ויהי בצאת האנשים מן הבית, ותזהירנה בתיה מלכת עם כלב, באשר אומרים עליו כי עלם שובב הוא, וכבר צד ברשתו עלמות רבות.

—לא אירא מהבלים כאלה.—ענתה שרה בבטחה—רק העלמות הפצות להלכד תלכדנה, ואחרי כן תהיינה לחמלת לב; אבל לא כאלה חלקי, ותם דרכי מגן לי.

ותלן שרה הלילה בבית האשה, ובבקר בא כלב עם עגלתו, ותלך עמו לדרכה.

* * *

ופנינה נמלטה מבית המלך כצפור מפח דרך סלם המשי אשר ארגה לה בת־שבע ודרך הדלת אשם פתחה לה מראש בתוך גדר הגן.

ובעמוד רגליה במרחב ברחוב אשר בצד ארמון המלך, התחבאה בפנה נסתרה ותחכה לבת־שבע רעותה, אבל לחרדת לבה לא באה. זמן כביר עמדה בפנה ההיא ותבט מרחוק אל ארמון המלך ובת־שבע איננה.

ותזכר פנינה כי יעדה לה בת־שבע להפגש עמה בבית אשה אחת, ושמה מחלה, ותשם פניה ללכת אל האשה ההיא.

לפי האותות אשר נתנה לה בת־שבע מתגוררת מחלה ברחוב הדגים וביתה בנוי בין שני בתי אבנים אשר חלונותיהם משוחים בששר צהוב.

ואיפה תבקש עתה את הרחוב ואת הבית באישון לילה? יראה היא מבני השומרים הסובבים בעיר, ובראותה צל אדם היא מתחמקת, ובשמעה קול צעדים יפול לבה עליה אולי צעדי רודפיה הם ותעופף כצפור מאגף אחד אל משנהו בתוך הרחוב הארכה שהיא הולכת.

ומי יודע עד מתי התחמקה מפני כל צל אשר פגשה בדרכה לולא באה במשעול צר ואיש נקרה לקראתה פנים אל פנים.

רגע נתרה אחור בחרדה, אבל עד ארגיעה התאוששה ותאמר לנטות מפניו.

— שלום, שלום, אשה! —קרא ויחסם לפניה הדרך—מי את ההולכת לבדה בהשכת האשמורה התיכונה? אם מלאך את—ברכיני, ואם בת אדם הבה אשקך...

ובדברו חפץ לחבקה, אבל היא נשמטה מפניו ותאמר:

— מלבושיך יעידו גם בחשכה כי לא נתן לך אלהים עושר, לכן אם חפץ אתה לראות שכר טוב, הוליכני נא אל רחוב הדגים והראני מקום בית־עץ בין שני בתי אבן, שחלונותיהם משוחים בששר צהוב!

— אשמח מאד כי הקרה אלהים מטמון לפני! — קרא האיש — ואני כבר שכחתי צורת מטבע!

— ולא אגורות נחשת אשקל על כפך — הוסיפה פנינה — כי אם זהב אתן לך, התדע להוקיר ערכו? הראני נא את מקום הבית וראית מסת ידי.

— האח, מה מאשר אני! — קרא האיש בקפצו כאיל פעמים מספר — מלאך אלהים בת שמים, לכי אחרי! אנהגך ואביאך אל הבית ההוא ואשק ספו כבית אלהים!

ואחרי חצי שעה עמדו שניהם על יד בית־העץ בין שני בתי האבן.

לו.

ואבשלום התרועע את העלמה המצרית אהובת סטינוש הזקן, יד ימין סירין ויועצו, ועד מהרה קנה את לבבה ביפיו ובטוב טעמו.

מראשית התודעו אליה אמנם היתה מטרתו להביא תשועה לעמו; אבל לא מצא און לו לבקש קרבתה, עד אשר עוררהו לזה דניאל ידידו.

ואבשלום אשר דבר היטב בשפת ארם וידע גם מעט מצרית, אמר לה כי ארמי הוא, ושמו אבינוס, והוא ישב ימים רבים בארצה, ויהי פקיד צבא בחיל שומרי ראשו תלמי מלך מצרים, ובראות השרים כי אהוב הוא למלך מכל נערי הצבא, מררוהו ורבו בו בסתר חצי קנאה, עד אשר גרשהו המלך מעל פניו וינס ארצה ארם ויתפשוהו אנשי יהודה המכבי על הגבול ויתנוהו למרגל, ויסגרהו יהודה על מסגר ויצו להכותו יום, יום ארבעים.

— ואיך נצלת מכף היהודי הארור ההוא? — שאלתהו אסנת בחמלה.

— מאת המקרה היתה שומה שאהיה מאשר לשבת בחברתך, אהובתי היקרה! — ענה אותה אבשלום וישק ידה — והנה התנפלו לפתע פתאם צבאות היונים על יהודה המכבי ומחנהו, וינוסו מפניהם בשבעה דרכים, ובין כה נקרא לי דרור עם כל השבוים...

— המקרה הזה האשיר גם אתי! — קראה אסנת — כי לולא זאת, מרו לי חיי כלענה... כי מה חיי בלעדיך, ארמי?

— וסטינוש כאין בעיניך?

— תכלית שנאה שנאתי את הזקן אם גם חכם לבב הוא ויועץ בליעל!

— ואת הלא תאהביהו לעיניו?

— לעיניו אמנם אהבהו ובלכתו אני אוהבת את כספו...

— ומאין אדע אם לא תאהבי גם אותי כמוהו? — שאל אותה ויתרגז.

— הנה ממך, אבינוס אהובי, לא כסף אבקש כי אם אהבה, וגם כסף לא ייקר בעיני אם אדע כי השגתיה...

— האות הזה אין די בעיני...

— ומה יישר בעיניך האות הזה? — קראה המצרית ותשקהו.

— גם את סטינוש את מנשקת — אמר לה אבינוס ויהדפנה מעליו.

— ומה אות אחר אתן לך? — שאלה אסנת — האקרע לך סגור לבי?

— הנה זאת לא אבקש ממך—ענה אבינוס— כי מי יודע את הנחשים אשר אראה שמה... ואני אות אחר אבקש ממך, אות אשר יקל לך להראותני ושנינו נשבע רצון.

— ומה האות ההוא?

— בעשותך לי נקמות ביהודה המכבי אשר דש את בשרי את קוצי המדבר!

— המשגע אתה? אני עלמה, רפת כח, אעשה נקמות ביהודה הגבור השוכן בתוך מחנהו כמלך בגדוד?

— אם לא תוכלי לעשות זאת בכחך — הוסיף אבינוס—עשי זאת בשכלך!

— בשכלי? — צחקה אסנת בצחוק רגזה — בשכלי אוכל לצוד איש זקן כסטינוש העומד בשתי רגליו על ירכתי בור, ואתה הורני נא איככה אצודד את המכבי הגבור הנערץ, אשר קברו ממנו והלאה?...

— ביד סטינוש לעשות זאת וידו כידך, כי את אהובתו!

— הורני נא וידעתי!

— הנה נא ידעת, תמתי — הוסיף אבינוס — כי זה האיש סטינוש הוא חכם להרע ויועץ בליעל וסירון הולך תמיד בעצתו, וגם זאת לא נכחד ממך כי עוד מעט וסירון עולה על יהודה למלחמה כאשר ספרת לי; אבל עליך לדעת, יפתי, כי זה האיש יהודה גבור חיל מאין כמוהו ואיש מלחמה אשר לו עצה ותושיה, לכן אני חפץ לדעת מה יעץ סטינוש אהובך על יהודה, ואם לא תישר עצתו בעיני, הנני להורותך עצה אחרת טובה ממנה, ובדבר הזה ייטב לי ולך, לי — כי אראה נקמות באויבי המכבי אשר כמעט הצמית חיי, ולך — כי ייעצנה כטינוש לסירון בשמו, ויעשירך עשר רק בגלל עצתך אשר תנחילהו כבוד רב ותרוממהו בעיני סירון...

— ומה עצתך אבינוס אהובי? — שאלה אותו אסנת ותחבקהו.

— עלי לדעת מראש עצת סטינוש, אולי טובה היא מעצתי?

— ואתה תדמה כי הוא יגלה לי צפונות כאלה ?
— אם לא יגלן לך, אות היא כי לא תאהביני — הוסיף אבינום.
— דבריך עמקו היום ממני ! — קראה אסנת ברגז — אם סטינוש לא יגלה לי סוד כמוס, אות הוא לך כי אני לא אהבך ! השמעת את אשר דברת ?
— ואני אשנה לך דברי אלה, רק אוסיף כי אם תאהביני, עליך להתאמץ בכל כחך שיגלה לך סודו, ואם תתאמצי למצא צפונותיו בנשיקות פיך, לא אפון שיגלן לך, ואם לא תועיל אהבה, הנה יועיל היין... התביני, אסנת יפתי ?
— חכם לבב אתה אבינום אהובי ! — קראה המצרית ותפול על צואריו ותשקהו בשפתים דולקים — אמנם לנסיון קשה העמדתני היום שיגלה לי יועץ־סתרים סודות מלחמה; אבל יקרה לי אהבתך מחיי. ואם אמנם אחשדך כי דבר בליעל יצוק בך אהובי, כי לא עלמה סכלה אני כאשר תדמה — הנני לעשות זאת בגללך, כי אם גם ידעתי כי אבגד באלהי, או גם תבל כלה תהפך לתהו ובהו בעון מעלי, הנה אעשה זאת בכל לבי, לאות כי אהבת נפש אהבתיך !
ובדברה חבקתהו בכל חום תושיה ותלחצנו בכל כחה אל לבה ותשקהו.

לז.

ותצא שרה מבית אלישע ובתיה ותסע בעגלת כלב; היא ישבה מאחורי העגלה ותשקף על פני כל הככר והוא ישב לפניה לנחותה הדרך.
היום היה יום צח ורוחות עדנים נשבו מסביב. שרה זכרה כי עוד מעט תראה את אהוב לבה, או תדע איפה הוא חונה, ולבה התרגש מענג וגיל, וכלב יושב ומתרונן להצהיל דרכה, מרגע לרגע הוא דופק בסוסו וממהרו לרוץ ארח, ופתאם רקדה העגלה, כי התנגף אחד מאופניה באבן, ושרה הקיצה כמו משנה עמוקה, ותבט כה וכה ותרא כי הדרך הרחבה, אשר בה התנהגה העגלה בצאתה מבית אלישע, כבר איננה, ועתה היא הולכת במשעול צר מלא חתחתים ואגמי מים בצדה.
— האין דרך אחרת טובה ממנה ללכת אל בית־חורון ? — שאלה את כלב המתרונן.
— לא, גברתי העדינה ! — ענה אותה בענות צדק — ואם אמרי אוליכך בדרך אחרת טובה מזאת, אני מחרף את נפשותינו...
— השודדים ימצאו בדרכים ההם ?
— משודדים לא יירא לבי ! כי מה יקחו ממנו, רק הרכוש, ואת הנפש יתנו לנו לשלל; אבל אם יקרה מחנה האויב לקראתנו, יקחו את שניהם.
— ובכל זאת הלא ראיתי נוסעים בדרך ההיא — אמרה לו שרה — ומדוע נלך ארחות עקלקלות ?
— הדרך אשר תאמרי, גברתי, לא דרך בית־חורון היא — ענה אותה בדפקו את סוסו — ועוד מעט ויצאנו גם אנחנו מתוך המשעול הזה, ובאנו אל דרך רחבה וישרה.

— ואם המשעול הזה דרך בית־חורון הוא — הוסיפה שרה לשאל — מדוע אינני רואה עוברים ושבים בכל הככר הזה ?

— הנה כבר אמרתי לך, גברתי העדינה, כי חדלה תנועת עוברי אורח בדרך בית־חורון, כי בחרף נפש יבוא עתה איש במקומות האל.

— ואם דרך בית־חורון היא מדוע לא יראו פה אנשים מצבאות המכבי ? הנה שמם כל הככר מאין אדם.

— לא אדע, גברתי ! יש אשר נפגש פה עוברי ארח מצבא המכבי למכביר, והיום הזה אמנם שונה מיתר הימים ; אבל ראי נא ראי, גברתי ! הנה נצא עתה מתוך המשעול הצר, והדרך אשר נלך עתה רחבה וישרה כקו ואולי נפגש גם עוברי ארח !

שרה הביטה כה וכה ופניה צהלו לקראת הדרך החדשה אשר הופיעה לעיניה עתה ותגרש כל שמץ חשד מלבה אולי יוליכנה כלב בדרך לא טוב.

ובדרך הזה עמדו פעמים לנוח ולסעד את לבם, וינח גם הסוס אתם, ויאכל ירק דשא בצד המסלה וגם מספוא נתן לו אדוניו, וילכו אחר כן לדרכם.

בין כה נטה היום לערוב ועצבון התגנב אל לב שרה על כי לא באה עוד אל מחוז חפצה. הנה שמעה בכפר כי לא רב המרחק אל בית־חורון ועתה הנה השמש שוקעת ובית־חורון עוד ממנה והלאה.

— כאשר אחזה לי — התאוננה שרה באזני כלב — תארך לי הדרך יותר מדי.

—לוא הלכתי בדרך ישרה כקו — ענה אותה כלב — כי אז כבר הגענו אל מחוז חפצנו ; אבל כאשר ידעת, עדינה, יראתי ללכת בארח מישור, ועל כן לא נגיע שם עד הבקר הבא !

— אל אלהים ה׳ ! — קרא שרה בחרדה — הנסע כל הלילה הבא במקום השמם הזה ?

—חלילה, עדינה ! — נחם אותה מוליכה — עוד כברת ארץ קטנה אל קצה היער ושם נסור ללין אל בית אשה ישרה המתגוררת שם עם בתה.

ובדברו דפק בסוסו והעגלה התגלגלה בחפזון נמרץ.

— אשה ובתה ? — שאלה שרה בתמהון — האם לא תיראנה שתים נשים לגור לבדהנה במקום ציה על יד יער ?

—ומדוע תפחדנה?—שאל כלב—הנה העוני מגן לאיש מרגשות פועלי און. האם ובתה עניות הנה, וגם שדי עפתה לא יגעו לרעה בבני עני, וגם בנה מתגורר עמה.

יגון לא ידעה שחרו לחץ את לב שרה בקרוב העגלה אל הבית השחור המט מזקן בקצה היער, אשר חשכת הערב עוד כללה שחור פניו ונשקף לעיניה כמערה בעמק רפאים.

— האין פה מקום אחר ללין ? — שאלה את מוליכה ברגזה נסתרת.

— לא, גברתי, העדינה ! — ענה אותה כלב בנחת — אבל אל תרגזי בדרך מבתי מלון כאלה, כי ידעתי האנשים בכל הככר הזה והמה טובים וישרים, ומי יתן והיו רבים כמוהם בתוך הערים, כי אז חדלו עשק ומרוצה מקרב הארץ ! רדי,

עדינה, מעל העגלה ובאי הביתה אל שתי הנשים הישרות אשר ידעתין זה כמה, כי לא יקרך כל רע חלילה!

בלי חמדת ירדה שרה מעל העגלה וכלב תמך ידה ביראת הכבוד, ויעזרנה להציג כף רגליה ארצה.

ודלת הבית נפתחה מפנים ואשה זקנה כבת ששים וחמש, דקת בשר ומנולת יצאה אליהם החוצה ולפיד בוער בידה.

פניה הדלים אשר לא תאר ולא הדר להם ומפיקים ערמה, לא ישרו בעיני שרה, ורגזה מסתרת הכניעה את לבה, בזכרה כי בבית האשה הזאת תלין הלילה; אבל מה תעשה עתה? התשוב על עקבה מפני רגשות לא נעימים בנפשה? ואלה הן לא אחת שוא ידברו, וגם מבלעדי זאת הנה רב הדרך ומוליכה לא ישוב אחור.

— האח! את מי אני רואה? את כלב! — קראה האשה בשמחה ופניה צהלו — ברוך בואך! ומי היא האשה בצדך? האח, הנה עלמה צעירה לימים היא ויפה מאין כמוה! ואני אוהבת נשים יפות אם גם אשה אנכי! ברוך בואך אלי, עלמה עדינה! אם כלב הביאך הנה, אני יודעת כי עלמה ישרה את, כי לפי רעיו נכיר ערך איש.

כבד אבן סר מעל לב שרה בשמעה את דברי האשה ובראותה כי תצהיל לה פנים.

—ומה שלומך, עזובה? — שאל אותה כלב — הנה זה כמה לא ראיתיך, זקנה טובה! וראי הנה הבאתי לך עלמה כבודה, ההולכת לראות את אחיה בצבא המכבי בבית־חורון! היש אתך מקום ללון?

— יש ויש! — ענתה עזובה ותצהל את פניה — וגם אכל רב עמדי, לחם וגבינה, חלב, ביצים וחמאה, גם בשר וגם יין לא יחסרו וגם פרי מגדים וענבים... וגם...

—רב לך, זקנתי עזובה! — הפסיקה כלב — ידעתי כי יש לך רב ואנחנו רעבים, הבה נבא אל ביתך ונאכל!

— וגם ארוה לסוסך וגם מספוא יש! — הוסיפה הזקנה מבלי תת אותו לכלות דבריו — ולא אתנך לאכול עד השביעך נפש בהמתך, כי אלמת היא, ואם נעלים עין ממנה והיה בנו חטא.

— אשה ישרה היא מאין כמוה! — חשבה שרה בלבה — ולשוא פחדתי פחד.

— הנה ידעתי צדקתך ורך לבך זה כמה — אמר לה כלב — קחי אתך את העלמה, ואני אביא סוסי אל הארוה ואשובה ואסעד לבי.

ושרה באה הביתה, ותושיבנה עזובה על שלחנה ותשם לפניה לאכול ואחרי כן בא כלב ויאכלו יחדו.

— אכלי ושתי והטיבי לבך! — אמרה הזקנה אל שרה — וחשביני כאמך, כי אם אנכי לכל ישרי לב.

— תודה לך, זקנה! — ענתה אותה העלמה — ומה ישמח לבי כי באתי תחת צל קורתך!

ותאכל שרה ותשת ועצבון לבה עזבה ולא יסף לענותה.

הדלת נפתחה ואיש כבן ארבעים, גבה קומה וחסון כאלון בא הביתה.

— הנה זה אשר בני! — אמרה עזובה אל שרה — בעצב ילדתיו וגדלתיו, כי זה חלק כל אם.

ובדברה התאנחה ותנע במו ראשה.

שרה הביטה אל אשר ופחד לבה שב לענותה, כי מראהו כפרא אדם, שערותיו ארכות ופרועות ועיניו נוצצות כעיני חיה רעבה, משחרה לטרף.

— האח! אשר! אשר! — קרא כלב בשמחה בבואו הביתה — הנה זה כמה לא ראיתיך!

ושני הרעים נפלו איש על צוארי רעהו ומשק נשיקות נשמע עד מהרה עד מעבר לחלון.

— הבה אוליכך אל חדר משכבך! — אמרה עזובה בהחזיקה ביד שרה באהבה — הנה רבדתי לך ערש רעננה ונקיה ותישני עד הבקר כמלכה בארמון מלך.

שרה הלכה אחריה ותבא אל חדר אפל ולח, ועד מהרה פגשו עיניה מטה עשויה מקרשים ועליה הוצעו כרים וכסתות מגואלים ומטולאים.

— הנה זאת מטתך, עלמה עדינה! — אמרה לה הזקנה — ישני, וחלומות טובים ימתיקו לך שנתך!

ולא דברה שרה מאומה, לבלי הכלים את הזקנה הטובה הקוראת למטה הזאת „ערש רעננה ונקיה".

— טוב מאד, זקנתי עזובה! — אמרה לה אחרי רגעי דומיה, בשבתה על המטה — רב תודות לך על חסדך וטובך!

הזקנה ברכתה בשלום ותצא, ושרה אמצה כחה ותעצם את עיניה, ותשכב על המטה ותצלול בהמון מחשבות.

לח.

והאיש הרש אשר הביא את פנינה אל בית מחלה ברחוב הדגים, הבין כרגע כי דבר לאט עם העלמה אשר נפגשה עמו במשעול צר; אבל לא חקר דבר מפיה, כי אם הביאה אל בית־העץ הבנוי בין שני בתי־אבן ברחוב הדגים, שהיא אחת מרחובות המסחר באקבתנא.

—עתה הא לך שכרך, איש טוב! — אמרה פנינה אל מוליכה, ותתן לו שני זהב.

האיש נשק ידה ויתחמק הצדה באחת הפנות מעבר לרחוב, ופנינה דפקה על הדלת.

—מי שם? — נשמע קול אשה מפנים אחרי דפיקות רבות.

— אני, חברת בת־שבע! — ענתה פנינה.

— חברת בת־שבע ? !—שנה הקול—חבי כמעט רגע, הנני פותחת !
הדלת נפתחה ואשה זקנה ובידה נר דולק נראתה על הסף.

— חברת בת־שבע את ? — שאלה האשה — האין זאת ?

— כן, גברתי, חברתה אני, והמקרה הביאני הנה לחסות בצל קורתך.
מחלה הביטה לאור הנר אל פניה.

— בואי, עלמה עדינה, אל ביתי — אמרה לה בפתחה לרוחה לפניה את הדלת, ואחרי רגעים מספר ישבו שתיהן בחדר לבד והבית סגור ומסוגר.

— עתה הגידי לי, עלמה, איזה מקרה הביאך עתה בקצה האשמורה התיכונה אל ביתי ? — שאלה מחלה את פנינה.

— לפני ענותי אותך דבר לאשורו — ענתה אותה פנינה — אשאלך אם ידעת איפה בת־שבע עתה ?

— כן, ידעתי, הנה היא בבית המלך אנטיוכוס ומשרתת את אשתו.

— ואני היא אשת המלך ! — קראה פנינה בקול רועד.

מחלה התפלצה למשמע אזניה.

— מה ? — קראה בחרדה — את היא אשת המלך ?

— כן, גברתי העדינה ! נועדתי להיות אשתו ואלהים שמרני מן האשר הזה ונמלטתי בעור שני.

— ומדוע נמלטת ?

— באשר עבריה אני, אחת מבנות ירושלם, והיונים הערלים צדוני כצפור ויביאוני אליו לחלל כבודי, ואני אמרתי בלבי, הבה אהיה אשת חיל כיעל וכיהודית ואביא להב חנית אל לבו והצלתי את עמי העשוק מידו ; אבל נודע למלך מה בלבי, ובהודע לי במקרה כי הוא יודע זאת ומת־כל לי, נמלטתי מביתו כצפור מפח.

— ואיפה בת־שבע ?

— עשינו חוזה לה... דרך אחד החלונים בטלם המשי אשר ארגה לי, והנה אנכי נמלטתי, ועתה ... מקוה לראותה פה.

— לראותה פה ? — שאלה הזקנה בדאגה — וכמה ארך נודך ברחוב לפני בואך אלי הנה ?

— תעיתי ברחובות קריה זמן כביר ; כי נכריה אני פה, ואני בדעתי את הרעה הנשקפת לי אם אתפש בכף, נזהרתי מהפגש את השומרים הסובבים בעיר.

— אם כה, לא תראי עוד אותה בלילה הזה — אמרה מחלה ברוח כהה — כי בלי שפק קרה שם איזה אסון אשר עצרה מברוח, ולולא זאת, קדמתך לבוא.

— ואם לא אראנה בלילה הזה — התיפחה פנינה ותפרש כפיה — לא אשוב אראנה עוד עד עולם...

— מה זה תבענה שפתיך, עלמה ? — קראה מחלה ותתר ממקומה.

— אנטיוכוס יודע כי היתה עמי בקשר להמיתו, ואם נותרה עתה בביתו, שנים תשלם : על עון הקשר להתנקש בנפשו ועל עזרה אותי לברוח !

— אמנם אסון נורא הוא — אמרה מחלה ותנע במו ראשה כנואשת — אבל טרם נדע לחרוץ דבר, ואת הלא דורשת עזרה מצר, והנני לעזרתך!

— במה אכף לך על חסדך, אשה טובה?! — קראה פנינה ודמעות נוצצו בעיניה — הנה ראשית כל, עלי להחליף את שמלותי בבגדי עני לבל אמשוך ע"י עיני המחפשים.

— בזאת עוד טרם נצלת; אבל היי בטוחה כי אעשה למענך את כל אשר בכחי, ואת הגידי נא לי איך באת אלי הנה?

— בת־שבע הגידה לי מקום מגורך ואני נקריתי את איש מסכן אחד והוא הביאני עד הלום!

— לזאת יחרד לבי מאד — אמרה מחלה בדאגה — הנה לא ישקט המלך בהודע לו כי נמלטת, ונתן שכר טוב לאשר ימצאך, ושמע איש המסכן והגיד למלך כי נחבאת פה.

— ומה אעשה לקדם פני הרעה? — שאלה פנינה בעצבון לב.

מחלה נועצה רגעים מספר עם לבה.

— הנה אחות לי בעיר הזאת — אמרה אל פנינה — אביאך אליה ואסתירך בביתה ואישה איש ישר מאד ואוהב חסד, ידאג לך וימצא עצה לבלי תתפשי.

פנינה הודתה אותה על חסדה ומחלה שמה בגדיה עליה ותולך אותה אל אחותה בעוד לא אתא בקר.

*

* *

נשובה נא אל ארמון אנטיוכוס.

הנה בת־שבע מורידה את פנינה דרך החלון הפתוח בסלם המשי וכבר רואה היא אותה ארצה.

— מהרי המלטי! — היא לוחשת לה ממעל — וגם אני אחריך; אבל נוסי ואל תחכי לי רגע!

פנינה נמלטה ובת־שבע עלתה על הכסא ותכונן צעדיה לרדת בסלם, ופתאם הרדה ותלפת, כי חשה יד אדם אוחזת בבגדה ומושכת אותה אחור.

— הנה תפשתיך, עבריה! — צלל קול דק באזניה ועד ארגיעה התיצב ציזוס הגמד נוכח פניה ועיניו בערו כגחלי אש.

— אוי לי! — התפרצה אנחה מלב בת־שבע.

— גם בקרקע הים לא יסתר איש מפני! — דבר ציזוס אליה — כי מפתחות בית המלך בידי, ועתה הכוני נא אל קרדום ההורג מחר בבקר, כי הברחת את פנינה מבית המלך...

— אהה, חוסה, חוסה! — התחננה בת־שבע.

— אל תעיזי לבקש רחמים, כי בת מות את! — אמר לה ציזוס — אולם דעי כי בידי להצילך אם תאבי לכפר פני...

— הגידה לי במה?

ציזוס הביט כה וכה ויאמר:

— דעי כי מרגל חרש אני למלך, ומרגע ראותי אותך אהבתיך... היי אהובתי, וראיתי את הרעה אשר עוללת פה בבית המלך והייתי כמחריש.

— אמנם ייקר לי פדיון נפשי! — אמרה בת־שבע — אולם בזאת אאות לך אם תוציאני בשלום מן הבית הזה, ושכרת לי מעון באיזה פנה אשר תבחר בעיר הזאת, וחיינו אז יחדו כחפצך.

— הנה בנתי לרעך, עבריה! — אמר לה ציזוס — אם מן הבית הזה מצאת עצה להנים את רעותך, ותכוני לברוח גם את לולא באתי ברגע ההוא ותפשתיך, איך לא תברחי משמה?

— אם לא תאמין לי תשים עלי משמר, כי הלא מרגל חרש אתה ולך עצה ומזמה; ומדוע נקלות בעיניך לחשוב כי אברח מפניך? הנה צעיר לימים ויפה תאר אתה אם גם קטן קומה ורז כשבלת; בחברתי תחיה חיי שלוה ושמנת ועבית, ואל קומתך לא אביט, כי ישנם רבים כמוך והם אהובים לנשותיהם; ונהפוך הוא, מאשרה אני בעיני כי תאהבני, כי תארך נחמד ושכלך עמוק אם תוכל לעולל נפלאות כאלה להתגנב בחדר סגור ומסוגר ואיש לא יראך, וגם משכרתך מאת המלך בלי כל שפק רבה, ומה אשה דורשת מאת אישה, אם לא פנים אשר יישרו בעיניה וכסף די כלכל נפשה וכסות מערומיה?

החלקות אשר התמלטו מפיה בשפה נמרצה ובתם לבב, עוללו לנפש הגמד היוני שלא יעלה רעיון על לבו לשפק בהם, וגם מבלעדי זאת הנה חשב בלבו, כי ערמתו תעמד לו לבלי תתחמק עוד העבריה ממנו אם גם מרמה בפיה, כי מי כמוהו איש נכלים?

— הנה הצלת עתה נפשך ממות — אמר לה ציזוס ויבט אליה בעיני אהבה — ועתה שבי פה בבית המלך ואנכי מגן לך.

ובדברו נגש אל החלון הפתוח ויחפץ לסגרו וירא את סלם המשי התלוי ביתד.

— לא אכחד כי עבריה חכמת לב את — אמר לה בתפשו בסלם ובגלמו אותו בידיו — אשה כמוך אמנם תהיה לי באמת לעזר כנגדי... ועתה ראי נא, הנני לוקח את מעשה־ארג זה לערבון בידי, ואת כתבי על לוח לבך מעתה: „אהבה או מות“.

— לחיים ולא למות! — קראה בת־שבע — ואתה עשה כאשר אמרתי.

עוד רגעים מספר נדברו יחדו; אבל בלחש, כאלו יראו מכתלי החדר, אחרי כן סגר ציזוס את החלון וישק את בת־שבע בשפתים דולקים ויצא.

— כעכבר נגע בבשרי! — אמרה בת־שבע בצאתו, ותגרד את לחייה בצפרניה, כאלו חפצה לעקור ולמחות נשיקות פיו — אהה, אבשלום! אבשלום!

* * *

אתא בקר ומשרתי הארמון כבר נעורו משנתם, וכבר הגיעה השעה אשר תיקץ גם פנינה בבקר, בבקר.

ובת־שבע אשר ישנה בחדר לבד, נגשה אל דלת החדר אשר ישנה בו פנינה ותדפוק עליה אחת ושתים, לעיני שתי הנערות אשר גם הנה שרתו את העבריה להלבישה מדי הקיצה משנתה, ואין עונה.

בת־שבע דפקה עוד פעמים מספר על דלתה ואין קשב.

— עוד המלכה ישנה — אמרה לה אחת האמהות — אל נפריענה משנת הבקר.

—בת־שבע ושתי האמהות עזבו את הדלת, בצעדן לאטן על בהונות רגליהן.

עוד שעה אחת עברה ושלשתן נגשו שנית אל הדלת ותפדקנה עליה אחת ושתים, ומענה לא בא.

— ומה אעשה עתה? — שאלה בת־שבע במבוכה גלויה.

— עלינו להגיד זאת לשר הארמון — אמרה אחת הנערות.

ותחש אחת האמהות ותקרא לשר והוא דפק פעמים מספר על הדלת ולא מצא מענה.

וימהר ויקרע את הדלת בחזקה, והנה אהה בלהה! פנינה איננה!

כהלום רעם עמד רגעים מספר על עמדו ולא יכול להניע יד ורגל, ובשוב אליו רוחו, פנה אל בת־שבע ולשתי הנערות וישאלן אם לא ראו את פנינה יוצאה בלילה מחדרה, ותענינה אותו כי לא ידעו עד מה, ויקרא לכל משרתי הארמון וגם המה ענוהו כי לא ראו ולא שמעו דבר.

— הנה ברחה מפה! — קרא בשצף קצף וירקע ברגליו — בני מות אתם כלכם! המלך יכריעכם כצאן לטבח אם לא תמציאו לי כרגע את העלמה הנמלטה! השמעתם? מידכם אבקשנה! אתם שומרי הבית התרפיתם במלאכתכם ואתם תחובו עתה ראשיכם למלך! הביאו לי את העבריה, או כלכם היום מתים!

בחרדת נפש נפוצו העבדים והשפחות איש לעברו לבקש את הנמלטה, ושר הארמון החל בין כה לחקור איך עלתה ביד פנינה לברוח, ויתבונן אל שלשת החדרים אשר ישבה בהם, ויחפש הנה והנה, ויחליט כי יצאה כדרך כל אדם דרך אחת הדלתות.

— משרתי הבית אשמים!—קרא ויחרק שן—ועתה איך אגיד זאת למלך?

* * *

בחדר משכיתו יושב אנטיוכוס העריץ, פניו בוערים ועיניו אדמות כדם.

הנה קם עתה ממטתו אחרי שנת הצהרים, וישת יין ישן לעורר את עורקיו לתחיה, והוא הוגה בזמת תבליתו, וזכרון העבריה היפה עלה על לבו.

— יפה היא כשחר ואיומה כשאול! — דובבות שפתיו בלחש ובמוחו רועש היין — אהבתיה ושנאתיה, ומי יכריע את מי? האהבה או השנאה? אהבה ושנאה, בשתיהן אבחר הפעם; באהבתי אשתיק גלי תאותי... אשק את פנינה היפה וארוה צמאוני הבוער כאש.. ובשנאתי אחנק את הנמרה הארורה

המתנקשת בנפשי... אשק ואחנק, אחנק ואשק, עד אשר ישתוק ים תאותי מזעפו ופתחתי בחרבי את סגור לבה, והשלכתי לבה לעיניה ואמרתי: „ראי נא, נמרה ארורה, לבך המלא מרמה ותוך! בפיך אהבתיני ובלבך זה חרשת עלי רעה, ועתה הנה זה שכרך, לבך משלך לעיניך!..."

ובעוד הוא הוגה באהבתו וקנאתו ומוזג לו כוס יין מחדש, והנה שר ארמונו בא.

— האח, פילוס! — קרא המלך — טוב עשית כי באת אלי עתה, ואני כבר חפצתי לקרא לך, כי דבר נחוץ לי אליך!

פילוס השתחוה ויגש לאטו אל המלך וישק כנף שמלתו.

— הטיבה נא המלך — אמר בראש כפוף — והגד לי מה חפצך.

— מצא נא לי בעיר חרש ברזל אמן, ועשה לי כלוב ברזל גדול, מעשה שבכה וערש ברזל ישים בתוך הכלוב, וידות ברזל תהיינה לערש, אשר מדי ישכב שם איש תחבקנה אותו ולחצוהו אל המטה ולא ימוש.

פילוס התפלא על מצות המלך; אבל לא נועז לשאל מה חפץ לו בכלוב ברזל כזה.

—ומתי יעשה הכלוב? — שאל את אנטיוכוס.

—עליך להאיץ בחרש הברזל כי ימהר ויחיש מעשהו — ענהו המלך — כי חפץ אני להושיב את היהודיה היפה בכלוב ברזל, כאשר יאתה לנמרה, ולרתקה אל מטתה באזקים לבלי תעיז להסרב... התבין?...

— משפטך צדק, אדוני מלך המלכים! — דובבו שפתי פילוס בקול רועד — אבל לדאבון לבי בשורה לא טובה בפי על דבר היהודיה...

ולא יכול שר הארמון לכלות דבריו, כי החל כל גוו לרעוד.

— בשורה לא טובה? — שנה המלך ברגזה — מה קרה?

— לא אמצא מלין להביע למלכי את האסון—הוסיף פילוס ופניו התעותו בדברו.

— השמיעני ואדעה! — קרא המלך ברוח כהה.

— השאת והשבר כתמם יחד באו עלי! — נאנח פילוס — ומה אענה את מלכי ומה אומר ומה אחבר?

— יבואו דבריך כרגע! — הרעים העריץ בקול מושל וירקע ברגליו.

— אהה, מלכי הטוב! — רעד קול פילוס בהתנפלו ארצה — — היהודיה נעלמה מארמון המלך כאלו בלעתה האדמה...

— אוי ואבוי! — התפרץ קול מלב אנטיוכוס ופניו חורו כשיד.

פילוס ספק כף על ירך.

— אוי לי, אללי לי! — בכה כילד — איך אראה ברעה אשר מצאה את מלכי?!

— את שתי עיניך אנקר, אם לא תשב לי את העבריה! — רעם המלך בשצף קצף ויך בשתי ידיו על השלחן עד כי נעו אמות הספים.

— אוי לי, מה אעשה? מה אעשה? — התיפח פילוס וישק רגלי העריץ.

— בן מות אתה ! — הרעים אנטיוכוס נוראות וירקע ברגליו — **אם לא** תשיבו לי את העבריה, הנה אתה וכל החוסים בצל קורתי תובלו לטבח רגע ביום אחד !

— הנה אדוני המלך — נועז פילוס להצטדק — לא הרבה לשמרה, וגם המשמר הקטן אשר עליה צוה להסיר...

— האלם דומיה ! — צעק אנטיוכוס בקול פרוע — אתה וכל עבדי ערבים לי עליה ! שבוע ימים אני נותן לכם להשיבה אלי, ואם לא תמצאוה, אחת דתכם להתלות !

ויאחז בערף פילוס ויוציאהו החוצה בחרי אף.

לט.

כל באי שער דמשק יודעים את חכם הרזים ויועץ סתרים סטינוש הזקן, הנודע לתהלה בחכמתו בהליכות המדינה וברב עשרו וגדולתו.

סירון, נציב ארם ומצביאה, לא יעשה הבר אם לא ישאל מראש בעצת סטינוש, כי דבריו כדברי האורים.

והזקן הזה אשר עמו עצה ותושיה, נלכד באחרית ימיו ברשת אשה יפה וכוררת, כנפול אז שמשון בשחיתות דלילה.

לפני זמן לא כביר התודעה לו העלמה המצרית אסנת, ואך נפגשו עיני שניהם, נקשר אליה כבחבלי קסם.

וידבר על לב הנערה דברי אהבה, ותקשר גם נפשה בנפשו, וישכר לה בסתר מעון רחב ידים, וימלאהו כל הון יקר, ויבא לעתים לבקרה, ויאמן לה כי תאהבהו גם היא...

וגם עתה הפעם הוא יושב בחברתה, אחרי אכלו אתה ארוחת הצהרים, ובידיה הגישה לו שני בקבוקי יין ישן, ותמזג לשניהם שתי כוסות.

— האח, מה מאשר אני בחברתך, אסנת ! — קרא הזקן בהעבירו את ידו על חלקת צוארה — לולא את שהיית לי, כי אז כרעתי תחתי מרב עמלי וכעס עניני בימי זקנה. האמנם תאהביני, אסנת ?

— בכל לבי ובכל נפשי ! — קראה היפהפיה בחבקה אותו בזרועותיה — ארורות הנשים ההולכות אחרי הבחורים, כי מי המה רק חברת ריקים ופוחזים, ומי מהם ידמה לך, איש גדול וחכם ? !

הזקן התרגש וישקה בשפתים דולקים.

— אך לזאת יקרא אשה ישרה ! — קרא בשמחה וימזג לו כוס.

גם אסנת מלאה כוסה יין ותרימה ותקרא :

— הנני שותה לחייך, אלוף נעורי, אם גם לא הסכנתי לשתות !

— ואני שותה לחייך, תמתי, אסנת היפה בנשים !—קרא סטינוש בהריק את הכוס אל פיהו — האח, הנה יין עתיק הוא !...

— לפי טעם זקנים הוא — אמרה אסנת בשפתי רצון—האח, מה מאשרה אני בחברתך, ומה תתפלץ נפשי בזכרי כי עוד מעט ועזבתני !...

— אעזבך ? — קרא סטינוש בתמהון—מה זה תבענה שפתיך, יפתי ? !...
— הנה שמעתי כי תצא עם סירון למלחמה על היהודים הארורים...
— אל יפול לבך, יפתי, כי לא אלך.
— לא תלך ? ! — קראה בצהלת נפש — הבה נשתה לחייך !

ובדברה מזגה שתי כוסות ושניהם שתו שנית ; היא שתתה אך מעט והוא הריק את הכוס עד תמה.

— הידד ! הידד ! — קראה אסנת — גבור אתה גם בשתי... וסירון יעשה שם מלחמה בלעדיך ?...

— יעשה וגם יצליח...

— התפאר נא עלי כי ארע בגלל מה יצליח ! — קראה אסנת — בגלל אשר הנחית אותו בעצתך המחוכמה ! האין זאת, אהובי ?

— חי ראשך כי כן הוא ! — קרא הזקן — וישקה על לחייה אחת הנה ואחת הנה — ואת דעי לך יפתי, כי את אשר לא תעשה החרב יעשה השכל, ואם תכה גבורת איש אלף, יך שכלו רבבה ; ואני הראיתי את סירון לדעת כי אין שר צבא נושע ברב חיל כי אם בעצת חכם לבב... אבל למה תוסיפי יפתי למלאת את הכוסות ? הנה נא ידעת כי לא אשתה הרבה, והמעט אשר שתיתי עמך עתה, כבר החל לרתוח במוחי, ואני חש כי עוד מעט ונרדמתי.

— ברחוב לא תלין, אהובי !—קראה המצרית ותלחצנו אל לבה — בחיקי תשכב, אלוף נעורי, חכם הרזים וגדל העצה ! לחייך, ולאבדן היהודים הארורים אני שותה ; האם לא תשתה עמי, יקירי ? האמנם תכלימני ?

ובדברה הרימה כוסה ותטעם מעט מן היין, וגם הוא הרים את הכוס אשר מזגה לו ויקרא :

— אהובתי היקרה ! הנני שותה לחייך ולחיי סירון אשר ישא עד מהרה נס נצחון ויביא את ראש המכבי והוקע אותו על מגדל דמשק לעיני השמש !

— כמעט לא אאמין למשמע אזני — אמרה אסנת — כי עם אדיר אשר הכה את אפולוניוס וישמד את חילו העצום, יפול לפי חרב סירון, ושר הצבא יהודה המכבי אשר לו יאמר : „אין איש מלחמה כמוהו", יתן לו ראשו להוקיעו לעין השמש...

— הוא לא יתננו לסירון ברצון — צחק סטינוש מטוב לב ולשונו התנהגה בכבדות בדברו — כי אם סירון יקחנו בחזקה, וכרת אותו מעל כתפיו ויביאנו לדמשק.

— מה אתאוה לדעת איך יעשה זאת, אהובי ! — קרא אסנת ותחבקהו באהבה.

— הוא יעשה זאת בחרבו, אהובתי הפתיה ! — הוסיף סטינוש ויצחק.

— אמנם פתיה אני ; ובכל זאת ידעתי כי לא בחרבו כי אם בחכמתך יעשה זאת ; ועל כן מה חפצתי לדעת עצתך אשר יעצת לסירון, למען ארע עמק שכלך ואתגאה כי איש כזה הוא אלוף נעורי הממתיק לי רגעי חיי...

— מה תתן ומה תוסיף לך, אהובתי, הדעת הזאת? הבה אשכב לנוח מעט, כי ראשי כבד עלי והיין הומה... התשמעי?... קול חלילים אשמע!...

— האח, מה מתוקה המית היין! — קראה אסנת ותנח ראשו על ברכיה —כקול השיר אני שומעת, שיר תהלה לכבודך כי הכנעת גאון היהודים בחכמתך, ובעצתך נפל גבורם חלל... האח, אך זאת היא עצה! אהובי, כבודי ומרים ראשי! השמיעני נא עצתך... אשמענה וידעתי גדלך, וידעתי איך אכבדך...

— הנה סוד כמוס הוא — גמגם הזקן — סוד אשר רק אני והוא נדענו...

— ומה ממך יהלוך, אהובי, אם אדענו גם אני? — שאלה אותו אסנת ותסלסל מחלפות ראשו — אם תגלנו לי, וידעתי כי אמנם המאשרה אני בכל בנות הארץ, כי התכבדתי להיות אהובת אדם גדול כמוך, אשר לא יסתיר גם סודו ממני... ואתה הלא ידעת תמתי כי דבר אין לי עם אדם זולתך.

— התשבעי לי כי לא תגליהו לאיש?

— הנני נשבע לך בחייך היקרים לי מחיי! — קראה המצרית — האין זה די?

— שמעי ושמרי סוד — לחש לה הזקן ולשונו התנהגה בכבדות—הנה יעצתיו שתי עצות, ואם יעשה איזה שיבחר — יצליח. האחת, לעשות בערמתו כי יהודה ומאה מחילו יסתרו במצודת בל ויאמין כי סירון יבוא אליו ומתי מספר מאנשי סודו, ובאמת יבוא עליו כשואת פתאם בחיל רב וימיתהו, ועצתי האחרת, שיאחז סירון בדרך המכבי ויתחפש לציר שלוח מאת מלך ערב. הנה כן המית יהודה את אפולוניוס, כי ידע להתחפש ולשים אפר על עיניו, ועתה יתחפש סירון לערבי אשר גם שר עפתה לא יכירהו, ובא אל יהודה עם מתי מספר מיועציו, מתחפשים לערבים, במלאכות מלכם, החפץ להתחבר עמו לִהִלחם ביונים, ויהודה אשר לא יפון כי מלאכי ערב המה, באשר כן יסבב מראש סירון בחכמתו, יוכה פתאם מכת מות, והיהודים לא ימצאו ידיהם ורגליהם בנפול גבורם, כי אמנם המה המעטים והחלשים מול היונים; אבל גבורת עם תלויה תמיד במנהיגו אשר ידע לעשות מלחמה...

ולא יכול סטינוש דבר עוד, כי עפעפיו החלו להסגר ולשונו כמעט דבקה לחכו.

— האח מה חכמת, אלוף נעורי! — קראה אסנת, ותמהר ותורידהו מעל חיקה ותשכיבהו על מסעד המשי אשר ישבו עליו, ואחרי רגעים מספר נשמע קול נחרו.

מ.

שלום, עלמה נכבדה, תמתק לך שנתך! — קראה עזובה אל שרה בצאתה מתוך החדר אשר הביאתה ללין שם הלילה.

— שלום! שלום! — השיבה לה שרה, ותשכב על המטה עיפה ויגעה מעמל הדרך.

ותשב עזובה הביתה אל כלב ואל בנה אשר ישבו על יד השלחן ופניהם צהלו.

— הראית מימיך פרה יפה כזאת, זקנתי עזובה? — שאל אותה כלב בשובה, ושחוק תענוגים רחף על שפתיו.

— אמנם פרה יפה היא! — אמרה עזובה — ולא לחנם החלותי לכברך בלבי, כי מיום ליום תגדל חכמתך במלאכת הציד.

— וכמה היא שוה בעיניך, זקנתי? — שאלה כלב.

— לפי דעי יתן כל סוחר נפשות עשרה זהב במחירה — אמרה עזובה.

— עשרה זהב? — עקם כלב שפתיו — הנה גם בעד אחת הפרות הרעות אשר ראה פרעה בחלום, הלא תקחי מחיר כזה!

— צדקת, כלב! — קרא אשר — שוה היא, לפי דעי, עשרים זהב.

— וגם המחיר הזה מעט — אמר כלב בתלונה — כי גם על שלחן מלכים תעלה פרה כזאת, ולא יהיה מעצור למכרה אל הרמון מלך או אל אחד הפחות הגדולים... ההתבוננתם אל יפיה?

— אמנם יפה היא להלל! — אמר אשר — אבל הטרם תדע כי ה„סוחרים" מפשיטים את עורנו וכל השכר יהיה להם?

— הנמצא עתה „סוחר" במקומות האל? — שאל כלב בלחש.

— כזה נמצא עתה ביריחו, מהלך שלש שעות מפה — ענהו אשר — ועוד מעט והלכתי שמה והבאתי אותו ואנשיו הנה, והוא יקננה מידינו ולקחה מפה.

— טוב שתמהר ללכת, אשר, כי אם תקיץ העלמה וראתה כי אינני ממהר לרוץ עמה ארח, תבין כי דבר לאט עמנו.

— ואם תבין, התברח מפה? — שאלה עזובה — ואנה תלך, היערה? ואם גם תלך, האין כח בשתי אגרופיך להראותה כי חזק אתה ממנה?

— אמנם כן הוא — ענה אותה כלב — אבל טוב כי לא תדע עד מה עד בוא הלום ה„סוחר" ולקחה.

— לך ורתום העגלה, אשר! — אמרה הזקנה לבנה — ואקוה כי תשוב הנה מחר לפני הצהרים.

—אם יצליח ה' דרכי — ענה אותה בנה הצדיק — אביא את האנשים הנה מחר בבקר השכם; כי לא בעגלתי אלך, כי אם ארכב על סוסי ואעוף אל יריחו כעל כנפי נשר, ועתה ערכי, אמי, את השלחן ואכלתי לפני צאתי.

— כחנוך אחי תחסר בטנך תמיר ולא תדע שבעה!—קרא הזקנה בתלונה — ומה אאכילך עתה, אחרי הארוחה השמנה אשר באה לפני שתים שעות אל קרבך?

— הזכרתיני את חנוך ואני חפץ לראותו — אמר לה כלב — איפה הוא עתה?

— אם לא תראהו אוכל, אות הוא כי הוא ישן — אמרה עזובה — כי רק אכול וישן הוא יודע, וחפץ אחר אין לו בחייו.

— אני חפץ שישקה את סוסי — אמר לה כלב.

— אם יקיץ יוסיף לבקש אכל !—השיבה לו הזקנה — ואני די לי בבני !

— אם תרעיביני, אמי היקרה — אמר לה אֶשר — היהיה בי כח לצוד לך צפרים חיות ?... ואת מחירן הלא תקחי את, ולי תתני אך מעט...

— רב לכם ! למה תריבו ? — קרא כלב — לכי, עזובה זקנתי, העירי את חנוך אחיך משנתו, ואני אאכיל את שניהם בכספי...

— אני הולכת להעירו — אמרה עזובה ותצא אל החדר השני.

שם שכב על הרצפה, על מצע קש וחשש, איש כבן ששים, על יד קיר החדר אשר שרה ישנה שם, וקול נחרו אימה.

— חנוך ! חנוך ! — צעקה הזקנה בקול — הקיצה !

ובראותה כי אין עונה שחה ארצה ותפרפרהו.

— חנוך ! חנוך ! קומה ! הנה אורח בא וחפץ לראותך !

וחנוך הפך פניו אל הקיר ולא ענה דבר.

— חנוך ! חנוך ! — הוסיפה הזקנה בקול גדול — הנה השלחן ערוך, וחצי העגל צלי ונא, מחכה לך !

וחנוך הקיץ כרגע משנתו ויפקח עיניו.

— האח, טוב עשית כי עוררתני אחותי — אמר לה בשבתו — כי רעב אני מאד.

— הנה כלב יושב ומחכה לך, והוא יאכילך לשבעה עצל, עד הבקע בטנך כאוב ! — קראה אליו עזובה.

חנוך התנשא ממקומו, ואחרי העבירו שתי ידיו היבשות על עיניו, הלך בעצלתים אל החדר השני.

— הנה זקני חנוך ! — קרא כלב בבואו — מה שלומך, ישיש ? לא יום ולא לילה עתה, ואתה ישן כדוב !

— וכדוב שכול אני רעב עתה—אמר הזקן בהביטו אל השלחן ועיניו פגשו שם כד יין — אבל צמאוני עוד גדול מרעבוני.

— אני מתעצל היום להשקות את סוסי על יד העין הרחוק מפה — אמר לו כלב — ועל כן עוררתיך !

ובדברו מזג לו כוס יין.

— הנני שותה לחיי סוסך ! — קרא הזקן בגמאו את הכוס אל פיו.

— לחיי סוסי ? ומדוע לא לחיי ?

— כי זכות סוסך היא שעמדה לי שאשתה את היין הטוב הזה — ענהו הזקן בצחוק—ועתה הבה לי פת לחם ונתח גבינה, והלכתי להשקותו על עין המים.

ויצו כלב את עזובה לתת לו לחם וגבינה, ויודהו חנוך ויצא.

— מה אהבתי את הזקן החכם הזה ! — אמר כלב אל אשר בצאתו — היש בו מועיל בביתכם ?

— האם לא ידעת את תועלתו בביתנו ? — שאלהו אֶשר — הנה הוא נוסע

לפעמים אל יריחו להביא לנו מכולת, ובסור אלינו סוחרי נפשות ישרתם, או יגרשם כליל מפה בדברים בוטים.

עוד כרבע שעה ישב אשר על השלחן, ויאכל וישת, ואחרי כן יצא החוצה לעשות דרכו ליריחו, ותצא גם אמו אחריו.

— אשר בני, — לחשה באזניו בעמדם על יד הארוה — האם לא תדע כי שוה העלמה מאה זהב?

— האלמי, מכשפה! — גער בה בנה — האם לא תדעי כי חד וחלק אני עושה מלאכתו תמיד? לכי ושובי הביתה, ואל ידמה כלבך כי יצאת אחרי בדבר סתר, כי לא כסיל אדם הוא כאשר תדמי...

מא.

ובארמון אנטיוכוס רק זועה.

כל עבדיו ושפחותיו יודעים כי אם נשבע העריץ הזה להרע ולא ימיר. כצחוק הוא בעיניו לשרף איש חיים ולהתחמם נגד המדורה, וכבר הוציא אלפי אנשים אלי הורג על לא חמס בכפם, ומה גם עתה בהמלט אהובתו מידו ואיש לא ראה ולא ידע! הלא עון פלילי הוא וחטא משפט מות!

ופילוס שר הארמון הוא הראשון אשר יובל לטבח! קדר הוא הולך בלחץ יגונו ונפשו עליו תאבל.

וימהר וישלח רצים בכל העיר אקבתנא, ויודיעו קבל־עם כי שפחה ברחה מארמון המלך והאיש אשר ימצאנה או יסבב שתמצא, יעשרנו המלך עשר רב וביתו יהיה חפשי מכל מס עד דור רביעי.

והנה איש מסכן בא אליו ויאמר:

— אדוני השר הודיע בשם המלך כי שכר טוב ינתן לאשר ימצא את השפחה הנמלטה מביתו, ועתה יתבשר נא אדוני כי אני יודע מקומה, ואני אסגירנה אל אדוני, אני ולא אחר!

פילוס לא האמין למשמע אזניו.

— אתה יודע מקום הנמלטה? — קרא ויקפץ ממקומו — האאמין לך?

— חי ציאוס אלהי, כי אני יודע מקומה ואני אסגירנה אל אדוני! — נשבע האיש באלהיו.

שר הארמון אחז בידיו ויקרא:

— מה מאשר אתה האיש! גם אני אתן לך אלף כסף מאוצרי אם תמציאנה אלי; אבל הידעת אל נכון כי לא שגית?

— לא שגיתי, אדוני השר! — קרא האיש — כי אני הייתי מוליכה אל מקום מחבואה.

— אתה הולכת אותה אל מחבואה? ספר לי הדבר כמו.

— שלשום אחרי חצות לילה — ספר האיש — נדתי לבדי ברחובות קריה, וארא מרחוק כצל אשה לאור העששית, ואמר אראה נא מי היא הנשקפת הנודדת בלילה לבדה, ואלך אל המקום אשר ראיתיה; אבל היא התחמקה ותסר אל אחד

המבואות הצרים ותעלם, ואני אשר ידעתי כי קצה המבוא ההוא סתום, הלכתי והתיצבתי בפתח המבוא ואומר אל לבי, אחכה נא ואראה, אם לא תשוב, אות הוא כי היא מתגוררת שם באחד הבתים, ואם תהפוך פניה ותגיע אלי, אות הוא כי נכריה היא פה ודבר לאט עמה. עברו רגעים מספר ואחל לשמוע קול צעדים, ועד מהרה והנה אשה נצבת לפני; ראיתי כי נבהלה מאד בראותה אותי, ואנכי קדמתי ואקרא לה שלום.

— ומה תארה? — שסעהו שר הארמון.

— ברגע ההוא לא יכלתי ראות את פניה היטב מפני החשכה; אבל אחרי כן ראיתיה לאור העששית, והיא נערה כבת תשע עשרה יפה מאין כמוה...

— ועתה הוסיפה לספר! — צוהו פילוס ופניו הקודרים האירו.

ויוסף האיש:

— הנערה היפה, שלא ראיתי כמוה בבנות חלוף, בקשתני להוליכה אל רחוב הדגים אל בית־עץ הבנוי בין שני בתי־אבן, ואני הבאתיה אל הבית ההוא, ותשקל שני זהב על כפי במחיר טרחי, ותבא הביתה.

שמחתי על המציאה אשר הקרה אלהים לפני ואחיש פעמי לשכר לי מלון; אבל מדי הגיגי בנערה ההיא ובמסת ידה ובכל הליכותיה, הבינותי כי דבר סתר יצוק בה, ואומר אשובה נא ואראה את הבית ההוא, למען אזכר מקומו, כי כמו לבי נבא לי כי יביא המקרה הזה קץ לעניי ולרעבוני. ויהי בקרבי אל המקום ההוא, וארא שתים נשים יוצאות מתוך הבית, ואתחבא ואלך אחריהן, ואכר כי האחת היא העלמה אשר הבאתי שמה.

לאטן הלכו שתי הנשים עד בואנה אל רחוב המים, ששם יגורו בני דלת העם, ותגשנה אל אחד בתי העני ותדפקנה על דלתו מספר רגעים ותבאנה שמה, ואני אמרתי אעמדה נא ואראה, התצאנה משם או לא? עמדתי כשעה תמימה, וברגע אשר גמרתי לשוב על עקבי, ראיתי אשה אחת יוצאה מן הבית, ואבין כי היא האשה מרחוב הדגים, והיא הביאה את העלמה היפה הנה, ועתה היא שבה אל ביתה; ולמען אדע אל נכון כי לא שגיתי במשפטי, הלכתי אחריה, והיא אמנם שבה על עקבה ותבא אל רחוב הדגים ותסר אל הבית אשר הבאתי שם את העלמה.

—אודך יופיטר אלהי על חסדך! — קרא שר הארמון במועל ידיו — לא אשפק רגע כי אמנם היא השפחה הנמלטה מבית המלך!

— יהי כן אלהים עמדי! — הוסיף האיש.

— ומאין תדע כי העלמה נותרה ברחוב המים? — שאל אותו פילוס — אולי הוא להפך, כי נותרה האשה שמה, והעלמה שבה אל רחוב הדגים?

— הכרתיה לפי קומתה — ענהו איש המסכן—כי העלמה הבורחת גבוהה מן האשה אשר לותה אל רחוב המים; ואל נא יאחר אדוני השר רגע והלך עמי והסגרתי את הבורחת אל ידו!

— אחפשנה בשני הבתים ההם גם יחד! — קרא פילוס — ואקוה כי אמצאנה!

ובדברו צלל בפעמון וימהרו אליו עבדיו, ואחרי רגעים מספר יצא בראש גדוד קטן לתפוש את הנמלטה, והאיש הולך עמם לנחותם הדרך.

* * *

וציזוס הגמד אוהב את בת־שבע אהבה עזה, אם גם רם יחש הוא — יוני, והיא רק עבריה...

ובדבר הזה אמנם מזל לישראל, כי בנותיו היפות תישרנה בעיני הערלים המושלים בו, ולא אחת עמדה לו יפעת בנותיו לחלצו מצרה מימי אחשורש עד היום, ולולא היה העם הזה עם דעות ומדות נשגבות, שטהרת חייו ומשפחתו קודמת בעיניו לאשרו ולחיי חמרו, היה מסבב בנכלי ערמה שיהיו לבנותיו היפות מהלכים בהיכלי רוזני ארץ לצודד את לבם, והתחבולה הזאת היתה מועילה רב יתר מצום ותפלה, ואולי גם מחרב שלופה...

ואולי משגה הוא אתי, כי כאשר תגבהנה בנות ציון — תלכנה נטויות גרון נגד עמן ותשכחנה אותו מרב טובה; כי כמה נשים כאסתר ברחוב היהודים?

וציזוס זה הקטן, הגדול מאד בעיני המלך, אוהב את בת־שבע; אבל כבר קדם להבאישה בעיניו בגלותו את אזניו כי היא ופנינה מתנקשות בנפשו; כי לא פלל הגמד הזה למצא את לבה...

ומה התפלץ עתה בהודע לו, כי יום אחד אחרי העלם פנינה, צוה אנטיוכוס לשים אותה בבור ולהאכילה לחם צר פעם אחת ביום, עד הודע דבר על אדות הנמלטת ואז יחרץ משפט שתיהן...

וציזוס יודע משפט אנטיוכוס במבקשי נפשו... ומה יעשה עתה? הן הוא טבל אותה בשחת, איך איפוא יתקן את המעות ויפדנה מיד המלך?

הרעיון הזה ימלא עתה כל לבו ואיננו מניח לו לישון.

— לוא ידעתי נאמנה כי לא רמתני העבריה — אמר אל לבו — וכי אמנם נכונה היא באמת להשיב לי אהבה תחת אהבתי אותה, כי אז התאמצתי לעשות דבר מה...

ופתאם תפף בידו על השלחן ויקרא:

— למה לי לבקש חשבונות רבים? הנה יפה דלילה זאת כלבנה ואנכי אדבתיה, וגם היא הלא אהבה ענתני, ואיך אראה עתה ברעתה? לא! לא! אתאמץ להצילה, אוציאנה לרויה, ואז לוא גם שד שחת היא ונבלה עמה, הלא תכיר טובי ותאהבני...

ובהגיגו ברעיון הזה קם ויצא ברגלים ממהרות מחדרו.

מב.

מה מאשרה היא עתה אסנת המצרית בעיניה! אוהבת היא את אבינום הארמי (אבשלום) בכל לבה, ועתה בידה להראותו את הגדולות אשר עשתה לאות אהבתה אותו, כי מצתה בנשיקות פיה ובעזרת יין ישן, סוד כמוס מלב יועץ

בליעל, סטינוש אוהבה, והיא נכונה לגלותו לבחיר לבה אבינוס, וראה את קרבנה אשר הקריבה לו וירצנה.

ולב המצרית הערומה לא טפש מהבין, כי דבר סתר יצוק באהובה ולא למען עשות נקמות ביהודה המכבי, בקש לדעת סוד סירון; ואבל אחת היא לה; לוא גם ידעה כי תחרב תבל כלה באשמתה, לא נמנעה מעשות זאת באהבתה את הארמי יפה־התואר.

והארמי הזה בא עתה לבקרה ולא תדע עד כמה צמאה נפשו לשמוע מה בפיה.

— האח, מה אשמח לראותך, אהובתי היקרה! — קרא אבשלום בבואו ויחבקנה וינשקנה בשפתים דולקים.

—ואני אשמח שמחה משנה! — קראה אסנת בלחצה אותו בכל חם חושיה אל לבה.

— ואני בשתים אני חי — קרא אבינוס — ואת מצאי חידתי, אהובתי!

— ואני לא אתאמץ למצוא אותה, כי נפעמה אני היום משמחה, ואתה הגידה נא לי פתרון השתים שעליהן תחיה!

— באהבתך, אסנת חמדתי, ובתקותי לראות נקם ביהודי הארור יהודה המכבי! — קרא אבינוס וישקה על מצחה.

— אם תאהביני כאשר תחפץ לראות נקם ביהודה המכבי — צחקה אסנת — עלי להשליכך דרך החלון ולנער חצני ממך...

— מה ערומה המצרית הזאת! — חשב אבשלום בלבו — ולה אמר: חדלי, פתיה, מדברי הבל ואל תכאיבי לבי!

— אחת היא לי מה בלבך — אמרה אסנת ותסלסל שפמו השחור — ואני אהבתיך, ועל כן אקריב לך קרבני... הנה הוצאתי סוד כמוס מלב החמור הזקן, סטינוש אוהבי, כי השקיתיו יין, ועתה אגלנו לך כחפצך, התישר זאת בעיניך?
אבשלום נפעם בשמעו זאת; אבל התאמץ להסתיר סערת לבו.

— אם תישר עצתו בעיני לרעת יהודה המכבי — השיב לה אבינוס — אז חסד אלהים עשית עמדי; כי לא תוכלי לשער בנפשך, אהובתי, עד מה התאויתי לראות נקם באיש ההוא; ואם לא טובה העצה, אז הנני נכון להשמיעך אחרת טובה ממנה, ויעץ אותה סטינוש אהובך לסירון והשמיד את שונאי על נקלה... ואם אחרי זאת תחשדני, אהובתי, כי דבר לאט עמי, אות הוא כי לא תאהביני, כי במקום אהבה שם קננה גם אמונה...

דבריו אלה אשר התמלטו מפיו בשפה נמרצה, הרחיקו ברגע ההוא כל חשד מלבה כי לחפץ אחר נכסף לדעת סודות המלחמה.

— אחת היא לי, כבר אמרתי לך, לאיזה חפץ בקשתני לדלות סוד מלב חמורי הזקן — ענתהו אסנת באהבה — ואתה דע לך, אהובי, כי שתים יעץ סטינוש על יהודה, ובאיזה עצה שיבחר סירון, יצליח דרכו.
ותספר לו אסנת דברי סטינוש ותוסף:

— ואני אף כי לא ידעתי תחבולות מלחמה, אבין כי אם כה או כה יעשה סירון, לא יעמוד ראש היהודי הארור עליו... האין זאת, אהובי?

— אל תקראי לזקנך „חמור“, כי אם נשקיהו בשמי ואמרי לו כי אין כמוהו ביועצי בליעל! — קרא אבינוס ברגש בהחזיקו בידה — כי אמנם זאת היא עצה לא ידעה גם השטן!...

— ומה אשמח כי הולכתי שולל יועץ חכם כזה ודליתי צפונותיו! — קראה אסנת בגאון — וכל זאת בגללך, אהוב־לבי, ובגללך עוד אחשפהו חשפה, וכאשר אריק אוצר כספו, נמלטה שנינו מפה ובאנו אל ארץ אחרת וחיינו חיי אהבה ותענוגים, האין זאת, אהובי?!...

— כן יהיה כאשר אמרת, אהובתי, — אמר לה אבשלום, ואחרי שבתו עוד כשעה אחת בחברתה, נשקה באהבה וילך.

— האח, בת־שבע! בת־שבע! אשתי היקרה, אך לך, אך לך ערגה נפשי ואל לזרות אתך! — דובבו שפתיו בלכתו ברחוב — אבל מה אעשה, וחובתי לעמי הנרמס ברגל ולארצי הנטמאת בחלאת היונים, קוראה אותי: לך ועזור להלחם, אולי תושיע את עמך... כל עקוב יהיה לי למישור וכל הדרכים נכוחים לי וישרים, אם רק יובילוני אל המטרה הקדושה להציל את עמי מכף נוגשיו...

וימהר אבשלום ויבוא על גבול ארם ויהודה, וימצא שם את דניאל רעהו, ויספר לו בשמחה איך עלתה בידו לצודד את לב אהובת סטינוש ואת אשר גלתה לו באהבתה אותו, בדלותה סוד מלב אוהבה יועץ סירון.

— הגדלת לעשות, אבשלום יקירי! — קרא דניאל בצהלת נפש — ותעש תשועה גדולה בישראל כיום הזה! כי לא אשפוק רגע, כי מלבד אשר ינצל עתה גבורנו וחילו מרעה, יפול עתה סירון בשחת עשה וכל חילו ינתן בידנו. קום עד מהרה ונלכה אל יהודה, כי גם אני כבר כליתי מלאכתי במקום הזה בהביאי מענה יהודה אל הרקילוס הבוגד, ועתה יקר לנו כל רגע, כי העת קצרה.

ויקומו שני האנשים וילכו אל יהודה המכבי.

מג.

ושרה היפה בבנות ציון, ההולכת לבקש את שלום דודה ובחיר לבה בצבא יהודה סביבות בית־חורון, נפלה עיפה על המטה אשר נתנה לה עזובה בביתה על יד היער, ומבלי דעת רגשות פועלי און סביבה, החלה לנום שנתה.

ופתאם נעורה לקול צעדים על יד מטתה, ותפקח עיניה ותבט כה וכה, אבל לא יכלה ראות מאומה מפני החשכה, ותחשוב כי חלום הוזה הוא, ותחפיץ להפוך פניה אל הקיר ולנום שנתה, אולם פתאם חשה יד אדם נוגעת בה ותחרד ותלפת ותתר כנשוכת נחש ממקומה.

— מי פה? — קראה בקול עז ותשב על המטה.

— אל תחרדי, בתי! — שמעה קול עונה — כי לא יקרך רע, ואני באתי להצילך מן הרעה הנשקפת לך...

זעה קרה כסתה כל גוה בשמעה זאת.

— מי אתה ומה הרעה הנשקפת לי? — שאלה את הקול בתוך החשכה.

— אחי עזובה גברת הבית אנכי — ענה אותה הקול — ואת לא ראיתיני, כי מדי אכלך על השלחן שכבתי בחדר השני על מצע תבן, כי שם משכבי, ואחרי כי הובאת אל ההדר הזה, שמעתי כי האשה ובנה ומוליכך חורשים עליך רעה. נערה יקרה! איש זקן אנכי, כל ימי החייתי נפשי מעמל כפי, ועתה בימי זקנה, ככלות כחי, עלי לצפות לשלחן אחותי; אבל אשה רעה היא מאין כמוה, ולוא השלכתי אל גי התפת, כי אז נעים לי שבתי שם מאשר במעון נתשים זה...

— קולך איש זקן — ענתהו שרה — יצלצל כקול הכנור באזני וימתיק לי מרורות המקרה אשר הביאני הלום, ועתה הגידה נא לי מה הרעה הנשקפת לי במקום הזה?

— לפני השמיעי אותך דבר — אמר לה הזקן — אני חפץ להתנות עמך לבל תפעם רוחך בשמעך דבר מר מפי, כי יקר קור רוח בעת צרה, ואם יתפלץ לבך ואבדה חכמתך ורחקה ישועתה ממך.

— צדקת, איש טוב! — ענתהו שרה ברגש — ואתה דע כי אף כי אשה אנכי, בכל זאת די כח בלבי לשאת כבד יד המקרים, ואני נכונה לשמוע עתה דבר מר ולבלתי הפעם עד אבוד לבי.

— ועל כן אמצי לבך ושמעי — אמר לה חנוך — כי מתנכלים האנשים למכרך לשפחה...

— מה? — התפרץ מלב שרה — הם חפצים למכרני?

— הנה הבטחתיני כי לא תפעם רוחך, ומה הקול אשר התפרץ מלבך? דעי, אמללה, כי אם תעירי את אחותי, אז לא תועילך עוד צעקתך.

— טוב, לא אשמיע קולי עוד! — אמרה שרה אליו בלחש ובקול רועד — ואתה, איש טוב, ספר לי מה הם חפצים לעשות בי.

— כאשר עשו ואשר הם עושים בעלמות אחרות הנופלות ברשתם — ענה אותה הזקן—למכרך לסוחרים בנפשות אדם במחיר לא מעט, כי עלמה יפת תאר את, והם ימכרוך לאחד העשירים להשליכך ההרמונה...

רעדה אחזה את שרה למשמע הדברים וחם קדחת לוהטת החריד את כל גוה; אבל אמצה את לבה ולא הרימה קולה.

— הנה כי כן התעני אלהים אל מאורת צפעונים! — נאנחה במרירות — ואני לא שמעתי בקול המזהירים אותי מלכת את הנבל אשר התחפש לכבשה תמימה!

— בן אחותי, אשר פי שנים לו ברוח אמו, נסע מפה, ומחר בבקר יביא הלום את הסוחר בנפשות אדם ומלויו, ואחרי המכרך לו במחיר רב, יקחך בחזקה אל מקום אשר לא תשובי עוד משמה, כי בעוד אשר יעמוד יפיך, תהיי כלי חפץ לבעליך להשקיט סערת תאותיו הניצחות, וכאשר תבולי ישימך לשפחה, ועבדת עבודת פרך כחמור גרם; ועל כן אין דרך אחרת לפניך כי אם לברוח מפה.

— האם לא ישיגוני ברדפם אחרי?

— אני אורך הדרך, בו תברחי! — ענה אותה הזקן בחמלה — ואת מהרי ולכי אחרי!

כנסה מנוסת חרב קפצה שרה מעל המטה, ותמהר ותשם אדרתה עליה ותצא אחריו החוצה.

לאור הירח אשר צף בקצה השמים, התבוננה אל פני הזקן אשר שערותיו הלבינו כשלג ונוצצו כרצי כסף, ויהי בעיניה כאליהו מלאך השלום, שלוח ממרום להצילה.

— מה יקר חסדך, איש טוב! — אמרה אליו בהחזיקה בידיו היבשות — ואתה הואילה נא וקחה מידי מעט כסף לאות תודתי!

— חלילה לי מקחת מידך משאת מאום! — אמר לה בלחש — גלמודה את פה בערבה אשר לא ידעת וגם אגורה אחת יקרה לך עתה, ואת מהרי ולכי אחרי!

— הנה שני דרכים לפניך! — אמר לה אחרי הביאו אותה אל מסלה אחת, הרחק מן הבית — הדרך האחד הוא ליריחו עיר התמרים, ואם תלכי בו תפגשי את בן אחותי הנבל בלוית הסוחרים בנפשות אדם, ועל כן עליך ללכת בדרך הזה לימין, ההולך אל העיר הקטנה עזה, כמהלך חמש שעות מפה; אבל דעי כי לעתים יפגשו בו שודדים, האורבים כחתף לעוברי ארח; אולם האם לא טוב נפול בידם הלוקחת הון, מנפול ביד ה„סוחרים" המאבדת את הנפש?...

— משניהם כאחד ישמרני ה'! — נאנחה שרה — אבל מה אעשה? התוכל, איש טוב, לתת לי איזה נשק?

הזקן מהר אל הרפת, לא הרחק מהם, ויביא אליה חרב קטנה וישנה.

— הנה הנשק הזה מצאתי זה לא כבר על עין המים — אמר לה בתתו את החרב על ידה — אותה קחי ולכי לשלום ואלהי ישראל ישמרך מכל אסון בדרך!

ומה נבהלו פתאם בשמעם את קול עזובה קורא:

— חנוך! חנוך! איכה?

— מהרי המלטי! — לחש הזקן באזני שרה — והשמרי לנפשך!

ושרה נשקה ידו ותמלט היערה.

— חנוך! חנוך! איפה אתה?! — נשמע שנית קול עזובה.

ויתגנב חנוך בלאט אל אחורי הבית וישכב ארצה תחת העץ.

— חנוך! חנוך! איכה! — הוסיפה עזובה לקרא בגרון בלי חשך.

— הנני! הנני! — ענה אותה חנוך בהתנשאו.

ותראהו הזקנה ותגש אליו.

— עצל נבזה! — קראה אליו בקצף — הנה מלא כל הארץ משכבך; גם במדורות שאול תשכב ותישן במנוחה! ומה המשכב אשר בחרת לך תחת העץ?

— הנני עיף מאד ותרדמה נפלה עלי.

—עיף? ומה עשית כל היום לבד מאכול? ומה עשית כל הערב? האורחים רבים עתה בביתי לשרתם? הנה רק נערה אחת אתנו, ואני שרתיה ולא אתה! ידעתיך, עצל! עיף אתה מרב שנה!

— אבל מה חפצך, אחותי ? ומה כל הצעקה ?

— הנה שמעו אזני קול צעדים בביתי — אמרה לו עזובה — האמנם אתה היית בבית ?

— עיף הייתי, ואחרי השקותי את הסוס על העין, שכבתי לנוח תחת העץ הזה וארדם.

—ואני אומרת לך כי שמעתי קול צעדים בביתי וגם בסבוב הדלת על צירה.

— הנה כה נדמה לך, אחותי ! כי מי יבוא הביתה אחרי חצות לילה ?

— קום, חנוך, ולך אחרי ! — אמרה אליו אחותו.

— אנה תוליכיני ואני עיף וחסר שנה !

— הבה נראה אולי התהלכה הנערה בחדרה אשר בכנף הבית ?

— הנערה ? איזה נערה ?

— הטרם תדע כי נערה באה הלום ללין הלילה ? אבל למי אדבר ? הנך ישן תמיד ולא תדע עד מה ! קום ולך עמדי !

בעצלתים החל חנוך להתנשא ממקומו וילפות בעץ אשר ישב תחתיו כאלו אין בו כח לקום.

— עצל נבזה !—צעקה אחותו בקול—התקום ? או אשכר אנשים להקימך ?

— ומה כל החרדה ? — שאלה חנוך בנפלו אחור — הנה עיף אנכי וחסר שנה, חבי כמעט רגע ואקומה !

ואחרי חגרו שנית כחו קם בעצלתים ממקומו.

— התשמעי, אחותי ? — קרא פתאם בחרדה — הנה שמעתי קול צעדים בתוך הרפת.

עזובה נתרה ממקומה בחרדה.

— מהרה וראה מי שמה ! — קראה אליו ותסוג לאחור.

— אמנם סכנה היא — אמר חנוך בנחת קולו — אבל מה אעשה ואת מצוה אותי.

וילך לאטו ויפתח את דלת הרפת ויבא שמה.

כרבע שעה התמהמה הזקן בתוך הרפת ואחותו עמדה בחוץ ותחכה לו, ובראותה כי איננו יוצא, החלה לקרא בקול

— חנוך ! חנוך ! הישן אתה ? המת ? התצא משם ?

וחנוך יצא לאטו מתוך הרפת ויסגר בעצלתים את הדלת, ואחרי כן נגש אל אחותו ויאמר לה לאט ובנחת, כי לא מצא שם דבר.

— יבלעך המות, עצל ! — קראה אליו בחמה שפוכה — ומי יתן ומצאת שם מלאך מותך ! קום ולכה עמדי הביתה, ונראיתי מה הנערה עושה שמה ?

הזקן חפץ למצא עת, למען תרחיק הנמלטה ללכת ולא ישיגוה עוד רודפיה ; אבל לא יכול עוד להאריך בעצלותו, וילך עם אחותו אל כנף הבית ששם חדר שרה.

מד.

וסירון שר צבא ארם כבר ערוך למלחמה על יהודה. חמשה ועשרים אלף גבורי חיל אסף על דגלו, וכל מלכי הגוים הקטנים אשר צרה עינם ביהודים ונצחונותיהם, שלחו צבאותם אל סירון לעזרו במלחמה.

וישם עליהם שרי אלפים ושרי מאות ויחצם לגדודים קטנים וגדולים, וגם לידידו החדש הרקילוס נתן אלף איש בחור, וישלחהו אל מצודת בל ההרוסה.

והרקילוס אשר כבר קבל מענה יהודה ביד דניאל כי הוא, יהודה, ומאה איש מחילו ימצאו בתוך המבצר, התברך בלבו כי על נקלה ילכד עתה האריה במצודתו, ואם איזה מקרה יעצור את יהודה מבוא אל המבצר, הנה יבוא אליו סירון במאה איש ערב, שלוח מאת המלך, וימיתהו בתוך אהלו כאשר עשה יהודה לאפולוניוס.

וכבר ראה בחזון לבו כתר מלכות בראשו, כי היתכן שלא יתן לו המלך איזה ממדינות מלכותו למלוך עליה, אחרי המיתו את הגבור העברי אשר עשה שמות בצבאות היונים? וסירון הלא הבטיחהו מלוכה לא אחת ושתים וגם זאת הועילה שיהפך לבוגד...

והנה בא היום! הרקילוס ואלף האיש באו בקרבת מבצר בל, וישאר את אנשיו בתוך הכפר הקרוב כשלש מאות צעדים אל המצודה ויצום לאמר: אם תשמעו קול חצוצרה ובאתם וסבותם את המצודה!

ויקח חמשים איש עמו ויקרב אל המקום, והנה דניאל לקראתו.

ויקפץ הרקילוס מעל סוסו, ויגש אליו ויאמר לו בלט:

— הנה סירון הולך עמי והוא נמצא בתוך חמשים האיש אשר אתי, הכבר נמצא יהודה ידידי בתוך המבצר?

— היום בבקר בא שמה — ענהו דניאל במסוה תם על פניו.

— ומה מספר חילו? המאה איש כאשר יעצתיו?

— גבור חיל כיהודה לא יקח מאה איש בעבור החמשים — ענהו דניאל בתם רוח — הוא אמר לי כי רק חמשים איש דים, ויקח רק חמשים.

עיני הרקילוס אורו.

— לך והגד ליהודה כי באתי והבאתי אליו את סירון בחמשים האיש אשר אתי! — אמר הרקילוס אל דניאל בשפה נמרצה.

— הנני הולך להגיד לו! — קרא דניאל בשמחה גלויה ויבא אל המבצר.

ובדרך דלת נסתרה בקיר החומה, יצא דניאל אל מחבא חיל המכבי.

ויריע הרקילוס בחצוצרה ויאספו אליו אלף גבוריו מתוך הכפר, ויצום לבוא אל המבצר, ויבואו שם כשמנה מאות איש, ומאתים מהם נשארו בחוץ, לתפוש את היהודים אשר ימלטו דרך החומה הנשברה; אבל לתמהון לבבו לא מצא שם נפש חיה, ויצו לחפש בתוך קירות החומה ובכל המחבואים אשר במבצר, ולא נמצא איש.

ויהי הוא עושה כה וכה בתוך החומה ההרוסה, ופתאם הגיע אל אזניו שאון ברעש מן החוץ, קול גדול כקול המות ים והמולה נוראה אשר הסכין לשמוע רק

בים הרג רב, ויפג לבו, כי ראה כי עשו היהודים בעקבה, והם מתנפלים עליו מן החוץ, ויצו את חילו לצאת כרגע מתוך המבצר, ויהי הם מתפרצים לצאת דרך הדלתות והשערים, וצבאות היהודים קדמום בחרבות ורמחים ובחצים שנונים, ואלה אשר אמרו להמלט דרך קירות החומה ההרוסה ממעל, ירו עליהם המורים מכל עברים חצי קלע, ויפלו אחד אחד ארצה כעמיר מאחרי הקוצר.

והרקילוס אשר אמר בלבו כי לא ידעו היהודים מעלו ויחשבוהו לאוהבם אשר הביא אליהם את סירון וחילו למען השמידם, יצא מתוך אחד הדלתות החוצה וישא נס לבן לאות שלום, ויכירהו יונתן אחי יהודה ויצודהו חיים.

— אדמה, אדוני, כי תדעני ותדע מי אנכי — אמר אליו הרקילוס—ועתה השב לי תודה כי נתתי בידך חיל ארם!

— ומי אתה האיש? — שאלהו יונתן כלא יודע מה.

— אנכי הרקילוס ידיד אחיך אשר שלחני לרגל בחיל ארם—ענהו בערמה — ועתה נתתי בידך תשועה גדולה...

— האמנם הרקילוס אתה? — קרא יונתן — ואיה סירון שר צבא ארם בתוך החללים?

הרקילוס נבוך רגע; אבל עד מהרה התחכם לענות:

— סירון הוא איש מלחמה מנעוריו ובלי שפק החל להבין כי דבר לאט עמי ויותר בתוך הכפר.

— ואיה איפוא פיך אשר אמרת כי רק חמשים איש עמך ובתוך החמשים נמצא גם סירון?

הרקילוס נבוך שנית; אבל התחזק להסתיר מבוכתו ויענהו:

— לא אמרתי זאת, אדוני!

— לא אמרת? דניאל גשה אלי הנה!

והנה דניאל יצא מתוך החיל, ויתיצב נוכח פני הרקילוס, אשר חורו כשיד.

— בוגד! — קרא דניאל — לולא אני ואחד מרעי שגלו מעלך, כי אז המת גבורנו, משיח ה'! ועתה הנך ברעתך! צדיק מצרה נחלץ ואתה, נבל, נפלת ברשתך!

— אסרוהו בכבלי ברזל והוליכוהו אל אהל יהודה! — הרעים קול יונתן ומצותו נעשתה כרגע.

מה.

ורחוב המים באקבתנא היא משכן לדלת העם. על הרב יגורו שם עושי מלאכה במים, חרשי ציים, מושכי רפסודות ודיגים.

אל אחד הבתים הקטנים והדלים ברחוב ההיא הובאה פנינה בליל המלטה מבית המלך, אל אחות מחלה, אשר אישה דיג ועל צידו יחיה הוא וביתו, המלא ילדים קטנים עם גדולים.

ומחלה אשר הביאתה אל אחותה, היא אשה חכמה ומבינה דבר לאשורו, ותזהר את פנינה לפני שובה אל ביתה, להזהר מאד ולבלתי השאר בבית הזה

זמן כביר, כי יראה מפני האיש המסכן אשר הביאה אליה פן הבין כי דבר לאט עמה ויתחקה על שרשי רגליה, ובצאת פקודה מאת המלך לבקשה, ושכר ינתן למוצאיה, יהיה הוא הראשון אשר יתאמץ למצא את העשר.

ויהי בבקר, וילבש אדוני הבית, ושמו ירוחם האלקושי, את פנינה בגדיו הישנים, ויתן חכה בידה ויקחנה אל סירתו ותצד שם דגים עם שני האנשים, שכיריו, עושי מלאכתו, ולעת ערב קחה אחד מהם אל ביתו והוא איש זקן נכבד ויציגנה לפני אשתו הזקנה ויאמר:

— הנה הנער הזה בא מארץ רחוקה והוא הולך להלוות אל מחנה יהודה להלחם מלחמת ה׳ בגבורים; אבל מאפס כסף נשאר בעיר והשתכר לירוחם האלקושי, ובעוד ירח ימים, בהיות בידו די מחסורו, יעשה דרכו.

ותצהל האשה לקראת בואו ותקבלהו באהבה ובזרועות פתוחות.

ולירוחם האלקושי אחות יפה, נערה כבת עשרים שנה בעיר הקרובה, ויהי בהודע בעיר כי שפחה ברחה מבית המלך ושכר רב ינתן לאשר ימצאנה, וימהר ירוחם ויביא אליו את אחותו, והוא ומחלה אחות אשתו שמו דברים בפיה, ותשב הנערה בביתו.

— אשרי אדם מפחד תמיד — אמר ירוחם אל אשתו בשבתו עמה לעת ערב בביתם וגם דבורה אחותו בבית — ואף כי רחוק להאמין שיבקשו פה את הנמלטה, בכל זאת הן לא נדע את כל המתרגש שם בחוץ...

— רק לעניי עם יקרה אלהים מפעלים טובים! — אמרה האשה בתלונה — לעשירים יוסיף הון ועניים יזכה במצוות.

— ואני מה מאשר אני כי זכני אלהים להיות מחסה לאיש מפני צר! — קרא ירוחם בשמחה — ולוא נגלה אלי אליהו ואמר לי: ירוחם! אלף אלפים ככרי זהב אתן לך, או אזכך במצוה זאת, כי אז בוז בזיתי לעשר והצלתי עשוק מיד עושקיו...

— וגם אני עשיתי כמוך! — קראה דבורה — כי שקר הכסף והבל ההון ותבל בחסד וצדקה תוסד!

— וגם אני חלילה לי מחשוב אחרת — אמרה האשה — אבל אתפלא מדוע יקרה אלהים רק לעניים ענינים כאלה לענות בם...

עוד הדברים בפיה וקול רעש גדול ומשק חרבות נשמע מבחוץ, ועד ארגיעה נפתחה הדלת לרוחה ופילוס שר הארמון וארחת שוטרים ואנשי צבא התפרצו הביתה.

— הנה נמצאה פה עלמה אשר ברחה מבית המלך! — קרא פילוס בשפה נמרצה.

— סלח נא לי, אדוני השר, אם אומר לך, כי לא ידענו דבר — ענהו ירוחם — ונהפוך הוא, כי ברגע הודע במקומנו כי שפחה ברחה מבית המלך, מהרתי לבקשה גם אנכי, אולי אמצא את השכר אשר יתן המלך למוצאיה...

— שקר אתה דובר! — קרא פילוס וירקע ברגליו — הנערה אשר ברחה מבית המלך הובאה הנה, ואתה השיבנה כרגע אם חפץ חיים אתה!

— לשוא תפיל עלי, אדוני השר, בלהות צלמות — הוסיף ירוחם — כי נקי אנכי מן האשמה אשר תשת עלי, ונערה כזאת לא ראיתי ולא ידעתי!

— ראית וידעת! — קרא איש המסכן אשר יצא ברגע ההוא מתוך האורחה ההולכת את שר הארמון — ואני בעיני ראיתי שלשום אחרי חצות לילה, כי אשה אחת מרחוב־הדגים הביאתה הלום, וכפי אשר נודע עתה, האשה ההיא גיסתך!

— אדוני השר! — אמר ירוחם אל פילוס — עתה נודעה לי סבת המשגה אשר אתך, כי אמנם נערה הובאה אלי שלשום אחרי חצות לילה; אבל אחותי היא הבאה מעיר קטרון, והיא לפניך, אדוני, ראנה אם זאת היא הנמלטה?

ויפן ירוחם הצדה ויקרא:

— דבורה גשי אלי הנה!

ואחותו נגשה ותשתחו לפני השר, אשר התבונן אליה רגע, וישתומם על יפיה.

— הזאת היא אשר פגשת בלילה תועה ברחובות קריה? — שאל פילוס את המסכן.

האיש התבונן אליה ויאמר:

— השמיעיני קולך, עלמה, כי לא אוכל הכר מראיך, באשר חשכת הלילה הפריעתני מראות פניך.

— ואני אמנם הכרתיך! — קראה דבורה בשפה נמרצה — וזה לך האות כי שכור היית אז ותחפץ לנשקני.

— שקר, אדוני השר! — קרא האיש — כי מעודי לא בא יין אל פי — וגם קול הנערה הזאת שונה...

— שכור היה אדוני השר — הוסיפה דבורה — ובפגשו אותי אמר לי „אם מלאך את ברכיני ואם בת אדם הבה אשקך“... האמנם תכחש זאת, האיש?!

— אמנם כן הוא! — גמגם האיש בתמהון.

— ואני נתתי לך שני זהב בעד מהלך קטן, איך נועזת אחרי כן להתחקות על שרשי רגלי?! — קראה אליו העלמה בקצף — ועתה שמע נא, ארוני השר, את הקורות אותי: שלשם לעת ערב יצאתי מעיר קטרון ללכת אל אחי, ארוני הבית הזה, ויפול הסוס בדרך, ואני אמרתי אעברה נא ברגלי לאקבתנא, והנה ירט הדרך לנגדי מפני חשכת הלילה, ואבוא העירה בדרך אחרת ולא הכרתי בה אף רחוב אחת, עד כי שפקתי אם לא נתעיתי אל עיר אחרת, ובעוד אני תועה ברחוב, נקרה האיש הזה לקראתי ואבקשהו להוליכני אל רחוב־הדגים, כי אמרתי אלין בבית מחלה אחות אשת אחי, באשר חשבתי כי רחוב־המים רחוקה מאד ממני, ויהי בהביא אותי האיש אל מחלה, ואני בחמלתי עליו נתתי לו שני זהב שכר טרחו. אמרה לי האשה כי בלילה הזה אין מקום ללין אתה, ותוליכני אל אחי ותשב הביתה. ועתה אם יש בי עון המיתני נא המת, ואחי מה כי תעוללו עליו עלילות ברשע?!...

פני המסכן חורו כשיד, כי גם הוא האמין עתה כי היא הנערה אשר פגש ברחוב אם גם קומתה וקולה שונים.

— אין זאת כי משגה הוא אתי! — אמר אל לבו — וכמעט משגע אני עתה ממראה עיני וממשמע אזני... אהה, מסכן! מסכן! אוצר נחמד ראית לפניך, ותיקץ — והנה חלום!...

פילוס התאנח למרות חפצו בראותו כי אמנם לא זאת היא פנינה הנמלטה.

— מה אעשה עתה? — שאל את נפשו — הנה קויתי כי פה אמצאנה ותקותי מפח נפש, כי שגה האיש ברואה... ואיך אשא פני אל המלך?

ופתאם חלף רעיון בליעל במוחו: הנה העבריה הזאת יפה כאילת השחר, אתפשנה ואביאנו אליו ואכפרה פניו!...

— או אולי לא תישר בעיניו? אחת היא! מה מני יהלוך? אנסה להציל היי ואולי אצליח?!...

— נקית, אתה האיש, מן האשמה! — אמר אל ירוחם אחרי רגעי דומיה, ואל דבורה פנה ויאמר:

— ואת, נערה עבריה, קומי ולכי אחרי אל בית המלך!

— נערה עבריה, כן דברת אדוני! — ענתה דבורה — ואני אתגאה מאד כי עבריה אנכי; אבל מה לעבריה בבית המלך היוני? הנה הוא שונא את בני עמי ואוכלם בכל פה, ומי אני כי אבוא אל המלך?

— אל בית המלך תלכי אתי! — קרא פילוס — ואת אל תעמיקי שאלה, כי רב לך כי מצאת חן בעיני לחשוב כי יתאו המלך יפיך!... מהרי ולכי אחרי!

רעדה אחזה את דבורה ואחיה ואשתו למשמע הדברים האלה.

— תנה, אדוני, לנערות אחרות את הכבוד הזה — דברה אליו דבורה ברגזה מסתרת — כי החסר ערביות, צידוניות ובנות כושיים רמות יחש אתה, אדוני, בארץ הזאת?! ואני רק עבריה נתעבה, בת העם הנרמס ברגל כל חיה וכל בהמה... הרף, הרף, אדוני, כי לא אלך!...

— לא תלכי? — שאל פילוס וצחוק רעל נראה על שפתיו—קומי, פתיה, ולכי אחרי! התחפצי להנשא על כפים כילדה קטנה?!

דבורה נטתה מבלי משים הצדה, כאלו חפצה לנוס אל החדר השני.

— תפשו בה! — הרעים פילוס בקולו, ועד ארגיעה כתרוה שוטריו ויאחזו בה.

—שאוה על כפיכם! — רעם קולו שנית.

ככפירה התנפלה דבורה על האנשים אשר שלחו ידם בה להרימה, ותגזר בם על ימין ושמאל ותאמר להבקיע לה דרך ולהמלט החוצה; אבל התוכל נערה רפת כח להלחם בשלשים איש חמושים ואנשי זרוע?

עד מהרה תם כחה, ואף כי עזרו לה במלחמה אחיה ואשתו, הנה לא יכלו שלשתם עמוד בפניהם, ואחרי רגעים מספר הוציאוה בחזקה מן הבית, ותובל אל בית המלך אסורה באזקים.

מו.

ובת־שבע כלואה בבית הבור. מאכלה, לחם צר, ומימיה במשורה, יורידו אליה אל המערה שהיא קבורה שם חיים, ופני אדם לא תראה ואור השמש לא יחדור אליה, ולא תדע להפליא בין יום ובין לילה.

— ארור ציזום הגמד שלא נתנני להמלט דרך החלון! — היא מתיפחת בשבתה על הקרש שהוא ספסל לה וגם מטה — אבל למה אאור אותו? הנה הוא עובד את מלכו באמונה, ואת אשר ראה ושמע בדברי את פנינה הגיד למלך.

רגע שקעה בהמון מחשבות בלולות ואחרי כן הוסיפה להגות:

— ב„אמונה"? חה־חה־חה! לוא עבד את מלכו באמונה לא נשא אלי עיניו ולא בקש אהבתי, והוא הלא הבטיחני להוציאני מבית המלך ולהושיבני במעון בפנה נסתרה להיות פילגשו!... האמנם הבין הגמד הנבזה הזה כי מרמה בפי ועל כן נתנוני פתאום בבור?!... לא! לא! הדבר נעשה לפתע פתאם וגם הוא לא ידע; כי אמנם אוהב הוא אותי בכל חם תאותו הנשחתה וכל ישעו היה לקרא לי דרור...

האמללה נתרה ממקומה כי נדמה לה שתשמע איזה תנועה מחוץ לקברה, ותט אזניה ולא שמעה דבר.

— רגשת העכברים היא! — דובבו שפתיה בלחש — אודך ה׳ על כי באתי עד הלום! ואם אמותה פה, ימתקו לי רגעי חיי האחרונים בזכרי כי הצלתי נפש נקיה משחיתות פועלי און... אהה, פנינה היקרה! מי יתן וידעתי כי נצלת ולא תפלי שנית ביד העריץ האורב לכבודך, כי אז מתי במנוחה... אבל לא! לא! איך אמות במנוחה והזד הארור מתהלך באשמיו וירחץ הליכיו בדם עמי האמלל, ואני אשר עוד מעט והייתי המאשרה לראות ראשו כרות בחרב אשר הבאתי לחברתי, קבורה חיים בקבר צר, ומי יודע כמה ימי עמל ומצרי שאול עוד מנו לי בטרם אמות?!...

ופתאם הקשיבה שנית תנועה קלה מחוץ למאסרה, ותט אזניה ותשמע מפתח מסתובב בדלת הברזל, ועד ארגיעה פרץ זרם אור אל עיניה אשר לא יכלו נשוא אותו ותכסן בשתי ידיה.

— אהובתי האמללה — שמעה קול לא מוזר לה — מה יצר לי לראותך פה בבור צרה!

— האתה זה ציזום אשר הבטחתני להוציאני מבית המלך?—קראה אליו בתלונה — מה חפצך עתה פה אחרי חללך מוצא שפתיך?

— האמיני לי, אהובתי — אמר לה ציזום — כי לוא ידעתי את אשר יקרך, כי אז מהרתי להצילך; אבל בעודני חושב מה אעשה להוציאך מבית המלך, באה פקודתו להושיבך בבור הזה ואנכי לא ידעתי.

— ומה יקרני עתה? האמנם אגוע פה ואין מציל?

— קשה לי עתה מאד להצילך — ענה אותה ציזום — כי בנפשי אעשה זאת; אולם דעי כי אהבתך יקרה לי מחיי, לכן השבעי נא לי באלהיך ובדתך כי

אשת חיקי תהיי במסתרים, אז אחגור כל כחי לחלצך מצרה, ואם לא — אניחך פה...

— אם אינך מאמין לי על דברתי, אל תקוה כי אשבע לך באלהי ובדתי, ואני אחת כבר אמרתי לך בליל התפשי, כי לך אני ולא אשנה.

ציזוס החשה רגעים מספר כי צלל במחשבותיו, אחרי כן פנה אליה ויחזק בידה ויאמר:

— ראי אני מאמין לך על דברתך, עבריה! כי מישרים אהבתיך, ואת דעי לך כי גם בבטן שאול אמצאך אם תנסי להמלט מידי אחרי הוציאי אותך ממסגר...

— חלילה לי מעול, ציזוס! — קראה בת־שבע — וכבר הלא הוכחתיך על כי נקלות כה בעיניך לחשוב כי לא תוכל לצוד לך לב אשה... ולוא גם בוז בזיתי צלמך, האם לא בת בליעל הייתי בעיני על לא השיבי אהבה אל חיק איש אשר הצילני ממות?...

— לא אוסיף לשפוק עוד בתמתך, אהובתי! — אמר לה ציזוס ואת שמעי נא את אשר אעשה לך: הנה אבוא אל המלך ואספר לו כי סודות הרבה עמך, אשר אם תגלים לו וידע מהלך יהודה המכבי ומצב צבאותיו, ועוררתיו כי יקראך אל ארמונו, והוא, המלך בעצמו ובכבודו, יחקור דבר מפיך, ואני אבוא במרכבה אל חצר מאסרך ולקחתיך אל בית המלך, והיה בנסענו שנינו במרכבה, והתנפלו עליה אנשים וגזלוך מידי, ואותי ואת הרכב יכו הכה ופצוע, וכן אבוא פצוע אל המלך, ואם אמצאנו בעת רצון, יסלח לי.

— מה עמקו מחשבותיך, ציזוס! — קראה בת־שבע — ואני לא אבין איך איפוא יתנפלו אנשים על המרכבה?

— אהובתי הפתיה! — אמר לה בשפת רצון — האמנם לא תביני כי אשכר לי בסתר אנשים עברים להצילך?

— אנשים עברים?! חלילה לי מצאת מבור מאסרי!

— מה זה תבענה שפתיך, פתיה?!

— קראני פתיה ואני לא אצא מפה! כי טוב מותי מראות ברעה אשר תמצא את אחי היהודים בגללי! האם לא תדע את אנטיוכוס? הן ימצא עתה תואנה להרוג ולאבד את כל היהודים הנמצאים באקבתנא!

— עתה אני רואה כי ישרה נפשך בך! — קרא ציזוס ברגש — ועל כן בטח לבי כי לא תשקרי לי באהבתך...

— אשמח מאד כי מצאתי חן בעיניך להכירני לישרת לב! — קראה בת־שבע במסוה תם — ואתה עוד תכיר תמתי בצאתי לחפשי!

— ולחפשי תצאי עוד בשבוע הזה! — הבטיחה ציזוס — ואני לא אשכר עוד אנשים עברים להצילך, כי אם יונים או ארמים יעשו זאת, התישרי עתה פעלי?

ובדברו התקפל הגמד היוני כנחש על צוארה וישקה בכל חם תאותו הנתעבה.

בכל מאמצי כחה נשמטה בת־שבע מפניו ותעוררהו לחוש לעזרתה, כי לא פה בקבר המקום לתנות אהבים. וישקה הגמד שנית ויצא.

— אהה, אבשלום! אבשלום! — נאנחה האמללה בצאתו — מה טוב שלא תדע, אהובי, את כל המוצאת אותי!

מז.

ויהודה המכבי נמצא בתוך מחנהו, סביבות בית־חורון, עת נלחם יונתן אחיו בגדוד הרקילוס במבצר בל, כי מצב עניניו לא נתנהו למוש מתוך אהלו, שם ישב ויחכה בכליון עינים לראות אחרית המלחמה ההיא.

ולב הגבור הזה מלא תקוה כי עוד מעט וישמע תרועת נצחון, ותקותו אמנם באה.

בחצות לילה נעור משנתו לקול התרועה המתוקה ההיא, וימהר ויתכס בבגדו ויצא החוצה וישמע קול העם ברעו:

— הידד! הידד! יחי יונתן! יחי יהודה גבורנו! יחי עם ישראל!

ועד מהרה נגש אליו יונתן ויפול על צואריו וישקהו.

— התבשר נא אחי—קרא בשמחה—כי השמדתי את גדוד ארם עד תמו.

— וגם את סירון? — שאל יהודה.

— לא, אחי — ענהו יונתן — סירון לא הלך עם הגדורד ההוא, כי אם שלח איש אחר תחתיו, ואותו הבאתי זה עתה הנה ושמתיו בבור את מניליאוס, ואתה הכון נא לשמוע, כי האיש הוא הרקילוס הבוגד, הוא ולא אחר!

— הידד! הידד! — קרא יהודה בשמחה ויחזק בשתי ידיו את ימין אחיו וילחצנה באהבה.

— ופני המלחמה לא כבדה אלי — הוסיף יונתן לספר—אני וחילי נסתרנו בהרים והרקילוס ואלף איש עמו באו אל המצודה ההרוסה, כי אמר לו דניאל כי אתה וחמשים איש נמצאים שם, ויאמר לתפשך חיים ולהסגירך אל סירון, ואז התנפלתי על חילו והשמדתיו, ואותו תפשתי, ואסור באזקים הבאתיו אל קצה המחנה וכלאתיו בבור עד חרצך עליו משפטך.

— ולמשפטי יעמוד עוד בלילה הזה! — קרא יהודה — ולא יחיה עד אור הבקר; ואתה קרא נא אלי את פקידי חילנו ונחוג בשמחה ליל נצחונך!

ויאספו אליו כמאה איש חגור חרב מגבורי ישראל, ועד מהרה העלו לפידים להאיר את הלילה על יד שלחן גדול עשוי מקרשים אשר הערך, ויישם עליו פרי מגדים ותנובות שדי וגם בקבוקי יין וכוסות לפי מכסת הנפשות, ויאכלו וייטיבו לבם, וישאו כוס לחיי גבורם.

— אחי ועמי! — קרא אליהם יהודה — קטנתי מכל הכבוד והתהלה אשר הלקתם לי! הבו גדל לאלהי ישראל המאזרני חיל למלחמה והנותן נשמה לעם להלחם ברוח גבורה את מציקיו! מי האמין לשמועתנו כי עם לא עז כישראל ימצא און לו להלחם בגבורי יון מלומדי מלחמה הרבים והעצומים, ובאשר יפנה ישמידם וישימם כעפר לדוש?! הידעתם מי ישמידם מפניכם? רוחכם, רוח

גבורה, ואלהי ישראל השולח עזרתו לנאזרים בגבורתו! כי לא יחפוץ אלהים דכא ושפל רוח במלחמה, כי אם כבירי לב אשר חייהם משחק להם וכל ישעם וחפצם לראות עיר אלהים מטוהרה בשקוצי היונים ובית מקדשו על מכונו ועמנו פורח כתמר בחצרות קדשו. חזקו ונתחזק, אחי היקרים, בעד עמנו ועדי אלהינו אשר מלא אנטיוכוס שקוצים, והכונו ברוח גבורה למלחמות חדשות, כי לא ישקט ולא ינוח פריץ חיות זה ויחגור כל כחו להכניע עם עברתו, ואנחנו די כח בידינו להכותו אחור ולהראות את כל העמים כי אלהים מתהלך בקרבנו, והוא חלק לנו מגבורתו די עצמה להכחיד את אויבינו, וכבדונו ויראו ממנו.

— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים — יחי רוח ישראל! יחי גבור: יהודה המכבי ואחיו! לא נשוב עד כלות מלכות יון!

ויוסיפו להאיר לפידי אש ולכבד את הלילה באורים ויאכלו וישתו יין ולא לשכרה, וכטוב לבם יצאו במחול משחקים וישאו את יהודה על כפים ויקראו בקול גדול:

— יחי גבורנו המכבי! יחי רוחו ואלהי ישראל יאריך ימיו!

— ומות לכל הפושעים והבוגדים בעמם! — נשמעו קולות הרבה.

— איה עוכר ישראל מניליאוס איש הדמים? ! — נשמע פתאם קול בתוך הנאספים.

— מות יומת ולא יחיה עד הבקר! צעק קול אחר.

— ואיפה הבוגד הרקילוס היוני? — הרעימו קולות הרבה.

—ישפט על מעלו! — קראו רבים.

— מות יומתו שניהם!

— יובא הרקילוס ויתלה לעינינו!

— יתלו שניהם על עץ אחד!

— ישפטו ואחר יתלו! — נשמעו שנים קולות יחדו.

— אחי! — קרא אליהם יהודה — הנה נא ידעתם, כי את מניליאוס עוכר ישראל חשכתי ליום עברה, ואמרתי לא יומת עד אשר יראה בעיניו ישועת ישראל; אבל אנשי מלחמה אנחנו ולא נדע יום מחר, אולי ישאנו מזה סער מתחולל לפתע פתאם והנבל ישאר בחיים, לכן הנני ועשיתי בו שפטים עתה לעיניכם, כי רצון אנשי מלחמתי קדוש לי, וגם הרקילוס ישפט עתה לעיניכם על מעלו, ואם נמצא כי בני מות הם אחרי המשפט אשר נעשה להם לעיני כל הנצבים עמי פה, לא יחיו שניהם עד אור הבקר!

— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים קול אחד — יחי גבורנו המכבי ויחי משפטו לעד!

— יובאו נא הלום שני החטאים בנפשותם מניליאוס והרקילוס! — הרעים קול יהודה כקול גור אריות.

ומתי מספר נחלקו כרגע מתוך הנאספים ויונתן בראשם וילכו אל הבור אשר מניליאוס והרקילוס אסורים שם, ומה נבהלו לראות כי הבור ריק והאסורים נמלטו!

— אל אלהים ה' — קרא יונתן בחרדה ופניו חורו כשיד.

ומלויו נרעשו ונפעמו ויביטו איש אל פני רעהו בתמהון ושממון, ולשונם דבקה לחכם מחרדת לב.

מח.

ועזובה באה בלוית חנוך אחיה אל חדר שרה ותגש אל המטה והיא ריקה, ותבקשנה בכל רחבי הבית והחצר, ולא מצאתה.

— עצל נבזה! — צעקה בשצף קצף אל אחיה — הטרם תראה כי הנערה איננה?

— צר לי על האבדה — אמר לה חנוך בקר רוח — אבל מה אעשה לך, אחותי?

—ידעתי זה כמה כי לא תדאג לאבדן כספי! — יסרתו עזובה — אבל דע כי מידך אבקשנה!

— מידי? — קרא הזקן — ההגדת לי כי נערה הובאה הלום? ולוא גם ידעתי, העלי לשמרה?

— על פיך ישק כל ביתי — הרעימה עזובה — ואתה ישן תמיד, עוד מעט ויגנבו גם ראשך מעליך.

— לוא נתת לי די אכלי — ענה אותה חנוך — כי אז הייתי ער, אבל ישן אני להשקיט את רעבוני, ואיך יכולתי לדעת כי נערה הובאה אליך ועלי לשמרה. בעת אשר ישנתי?!...

— אבל עוצה נא, עצל, מה אעשה?! — קראה עזובה כנואשת — הנה ברחה הנערה מביתי והאבדה רבה!

— לוא עשיר הייתי — ענה אותה בנחת — כי אז השיבותי לך מחיר האבדה לבעבור השקיט סע״ת לבך; אבל הלא תדעי, אחותי, כי אני אוכל לחם חסד על שלחנך...

עזבה חרקה שן.

— מה אעשה? מה אעשה? — קראה ברוח נואש — הנה אשר בני ישוב בבקר מדרכו והביא את ה„סוחרים" עמו ואין „סחורה" להמכר!

— צר לי על אבדתך! — נענע לה חנוך בראשו.

— בראותו כי נמלטה הצפור מפח — הוסיפה במר נפשה — מי יודע אם יעמוד ראשי עלי, כי אתה הלא ידעת קצפו.

— צר לי מאד! — הוסיף חנוך ויתאנח — ואם יקטלך דמך בראשך, כי את חנכת אותו על פי דרכך....

— יבלע המות את שניכם ביום אחד! — קראה עזובה בקצף — ועתה אלכה נא להעיר את כלב הנבל משנתו והודעתיו את אשר קרה.

ותבא אל החדר אשר כלב ישן בו ותנס להעירו; אבל הוא נבל״ מן היין הרב אשר שתה את אשר בנה לפני צאתו ליריחו, ולא על נקלה עלתה בידה להקיצו מתרדמתו.

— מי פה? מה קרה? איפה אנכי?—גמגם כלב בלשונו בפקחו את עיניו.
— עורה עצב נבזה! — קראה עזובה בקול פרוע — אם הבאת אלי צפור וכנפים לה, מדוע לא שמת עליה משמר לבלי תעוף מפה?...
— צפור? איזה צפור? — שאל כלב ויבט אליה בעינים קפואות.
— הצפור אשר הבאת בעגלתך! — קראה עזובה — וגם אתה וגם כלבך הצהוב לא יכלתם לשמרה והיא נמלטה מפה!
— גשי הלאה אשת פתיות! — גער בה כלב ויחבוש את פניו בכר משכבו ויוסף לישון.
— הקיצה עצל! — קראה עזובה ותאחז בשערות ראשו ותניעהו — הנה הנערה אשר הבאת הלום נמלטה כצפור, ואתה ישן במנוחה!
כלב התנער וישב על משכבו.
— הנערה ברחה? — שאל כמתפלא—הנערה שרה אשר הבאתי בעגלתי?
— כן, הנערה ההיא נמלטה מחדר משכבה ואיננה! — קראה עזובה — ואתה אשר ידעת כי כנפים לצפור ההיא, מדוע שכבת שותה שכור ולא שמת עליה משמר? גם כלבך הצהוב עודנו ישן כמוך! אהה, חרפה! אהה, בושה! מה תענה ואת ה„סוחרים“? מה תענה את אשר בני?! מי ראה כזאת? מי שמע כאלה?!
ברגע אחד ירד כלב מעל המטה ויתיצב נוכח פני עזובה ויאחז בשתי ידיה ויקרא:
— מכשפה ארורה! — את מי תגיד מלין? את גנבת את הנערה ממני לבלתי אקבל חלק מן השכר!
— כל מחלה וכל מדוי מצרים יחולו על ראשך, נבל! — קראה עזובה בחמה שפוכה — הנה אתה וכלבך אשמים, ועתה הנך מתגולל ומתנפל עלי בעלילת שוא, כאלו אחת הנשים השפלות הייתי בבנות נבל!... למה תעמוד כנציב שיש, איש בליעל? לך ובקשנה אולי תמצאנה ואל נאבד בידינו הון עצום ואל נהיה כפתאים בעיני ה„סוחרים“...
— ואת, עזובה, תשבעי לי כי לא גנבת אותה ממני?!...
— הכאחת הנבלות תחשבני? אם עשיתי זאת, אל אחיה נגד השמש! קום עד מהרה וחפשנה אולי נמצאנה, כי איך נשא עינינו אל אשר ואל ה„סוחרים“, וגם הנזק רב...
כלב הבין הפעם כי לא תרמהו עזובה, ויצא אתה החוצה וגם חנוך הלך עמם, ויחפשוה בחצר וברפת ובקצה היער ולא מצאוה.
— מה נפלא הדבר! — קרא כלב — הנה לא ידעה הנערה אל איזה הפץ היא מובלת, והיא נמלטה!...
— אל תתחכם הרבה לחקור דבר המלטה — אמרה לו עזובה — הנערה איננה ועליך לבקשה, ואם תמצאנה עד הבקר והצלנו כבודנו בעיני ה„סוחרים“, וגם הון עתק ננחל...
— מתי נמלטה לפי חשבונך — שאל את עזובה.

— לפני שעה וחצי ולא יותר.

כלב מהר הביתה ויעורר את כלבו הצהוב ויוציאהו החוצה.

— שני דרכים לפני — אמר אל עזובה — הבה ארדפה אחריה בדרך אשר יבחר כלבי!

וישלח כלבו מעל פניו וירץ בדרך היער, וילך כלב אחר הכלב.

מט.

וסירון, שר צבא ארם, נרעש ונפעם כשמעתו מפלת הרקילוס ואנשיו במבצר בל.

כבר ראה העריץ הזה בחזון לבו ראש יהודה מובא אליו, וחצי מלכות יון בידו, והנה הכתה תקותו לרסיסים, ומכל הגדוד ההולך עם הרקילוס לא נשאר איש אשר יביא לו הבשורה הרעה הזאת, ורק עובר אורח אחד הבא מן הכפר אשר הסתיר שם הרקילוס את גדודו, בשרהו את הרעה, ויספר לו כי גם הרקילוס נפל בתוך החללים.

וימהר סירון לקרא לסטינוש יועצו ויודיעהו את כל הנעשה.

— עצתי היתה טובה — ענהו סטינוש — ואולי סלפה הרקילוס?

— הרקילוס, שלום לעפרו, היה איש חכם לבב ומלומד מלחמה — אמר סירון — ויהודה הלא חשבהו לאחד מאוהביו, ולפי מצב הדבר, רק מאה איש היה על יהודה להסתיר בתוך המצודה, ואם הומת כל הגדוד ההולך עם הרקילוס, ולא נותר אף אחד מאלף האיש אשר עמו, אות הוא כי לא מאה איש נלחמו בם, כי אם גדוד גדול ועצום ממנו, ועל־כן קצרה בינתי מהבין איך נהיה הדבר, ואולי תוכל עתה לפתרו.

סטינוש צלל בהמון מחשבות ומצחו הרחב היה לקמטים.

— הדבר נראה לי כמעל — אמר אחרי דומיה ארכה — הספרת לאיש מועצותי על דבר מבצר בל או על דבר מלאכי ערב?

— לא, ידידי! — ענהו סירון — כמעל נראה הדבר גם בעיני, ואם אין, הן לא הומת הרקילוס ולא הכין יהודה גדוד גדול להלחם בחמשים האיש אשר אמר לו הרקילוס שיביא עמו; אבל דע לך אהובי, כי לא גליתי מועצותיך לאיש, ולא ידע אותן כי אם הרקילוס לבדו!...

— ואולי לא נזהר הרקילוס ויגל זאת בלי צדיה לאיש ממחנה יהודה? — שאל סטינוש.

— לא איש כזה היה הרקילוס, שלום לעפרו! — ענהו סירון — וגם בלעדי זאת, לא סר האיש מתוך ביתי.

סטינוש הוסיף להגות, ולא ידע כי הוא ולא אחר גלה סוד זה לאסנת אהובתו אחרי השקותה אותו יין; ולוא גם זכר את הדבר, היעלה על לבו לחשב את יפתו הישרה לבוגדה?...

— הדבר נראה לי כמעל — אמר שנית אחרי דומיה לא ארכה — אבל אחרי אמרך לי, כי ממך והלאה לא יצא סוד, אלצתי להאמין, כי כגבורת יהודה

כן חכמתו, ובעמק שכלו הבין כי אתה כורה לו רעה על ידי אוהבו אשר נהפך בו — ויקדמנה.

— לא אשפק כי כן הוא, ידידי! ענהו סירון—ואם עד כה חכם זה האיש, הבה אשאלך אם לא אסכן בהתחפשי לפניו לציר מלך ערב, כאשר יעצתני?

— אם תעשה זאת בחכמה לא תסכן — ענהו סטינוש — אבל אשאלך שנית ושלישית אם ידעת נאמנה כי איש לא גלה סודך ליהודה, כי אם נמצא מעל במחנך נגלו לו שתי מועצותי גם יחד.

— הנני יודע נאמנה כי איש לא גלה סודי אל יהודה — הבטיחהו סירון — וזה לך האות כי נכון אני לעשות עצתך, והנני הולך אליו כציר שלוח מאת מלך ערב.

—אבל הזהר מאד — הזהירהו סטינוש — כי חכם שונאך משבעה משיבי טעם, ולולא זאת לא סכלה עצתי הראשונה...

— אודך מאד על הזהירך אותי — ענהו סירון — ועתה עוצה נא לי חכם לבב, מה אעשה לבל יעלה רעיון על לב יהודה לחשוד את מלאכות ערב?

סטינוש חשב מחשבה וישפל קולו ויאמר:

— הוציא מאוצרות המלך בדמשק ספר כתוב ביד מלך ערב למען תראה כתב ידו ותזיף אותו עם חותמו, וביד אחד מעבדיך הנאמנים, אשר יתחפש לערבי, תשלח אליו ספר בשם מלך ערב ונחתם בטעבעתו, מבשר דברי שלום ואמת, ובספר ההוא יודיעהו המלך כי שולח הוא אליו ציר נכבד ובידו מנחה, והציר ההוא ישמיעהו משאלות המלך, והיה בקרוא יהודה את דברי הספר הכתוב ביד המלך, לא יעלה כל שמץ חשד על לבו וחכה לקראת הציר בכליון עינים, ואז תבוא אליו אתה כתור הציר ההוא; והיה אם תראה כי השעה כשרה, תכהו אל החמש ברגע ההוא, ויצאת מתוך אהלו במנוחה כאשר יצא מאהל אפולוניוס, ואם אין — תחכה יום אחד או שנים, כי הוא הן יאמין בך ולא יזהר, ובראותך כי אין כל פחד תמיתהו ויצאת החוצה ונמלטת אל צבאותיך ועלית אחרי כן כשואה על היהודים ותהומם ותאבדם עד אחד...

— אך זאת היא עצה נפלאה! — קרא סירון ברגש — ולמען אדע כי תהיה דרכי צלחה, הנה אבחר בך להיות הציר אשר יביא הספר אל יהודה.

אף כי קשה היה לסטינוש לעזוב את אהובתו המצרית גם ליום אחד, בכל זאת לא יכול השב את פני סירון, אשר ידע כי בקשתו צו היא ועליו למלאתה אם יחפוץ או לא.

—אם לא מצאת איש אחר — ענהו סטינוש — עלי לעשות זאת, כי כן חובתי לך ולארץ מולדתי.

— באיש אחר לא יבטח לבי כאשר בך, סטינוש אהובי! — אמר לו סירון באהבה — ואני יודע נאמנה כי אם תפנה לי אתה הדרך ברב חכמתך, כי אז יקל לי לבוא אל יהודה ולהמיתו.

סטינוש קבל משלחתו למרות רצונו; כי הרעיון לעזוב את אהובתו

ה י ש ר ה ב נ ש י ם, החרידהו מאד, ועל כן בקש תואנה כי לא זיף סירון היטב את כתב מושל ערב, בהראותו אותו למחרתו את הספר אשר ערך ליהודה בשם המלך; אולם עוד ביום ההוא הכין סירון מכתב אחר, ובראות אותו סטינוש וישוהו לכתב האמת אשר נמצא באוצרות אנטיוכוס בדמשק, התפלא על הזיוף ולא יכול עוד הדחות משלחתו, ויתחפש לערבי וילך אל יהודה המכבי.

ג.

רעדה אחזה את יהודה בשמעו כי נמלטו שני הבוגדים מניליאוס והרקילוס מבור האסורים.

מניליאוס איש הדמים, אשר הסית את אנטיוכוס הרשע בעמו ובשלו כל המלחמה הארכה, היה בידו וימלט, האם לא כאב לב מאין כמוהו הוא?

והרקילוס זה הנבל היוני אשר התחפש לאוהב ישראל חתר בסתר להמיתו ולהסגיר את כל עם המלחמה ביד סירון, היעמוד לב יהודה בהמלטו?

כמעט לא האמין למשמע אזניו בהודע לו כי אינם, וילך אל בית הבור אשר בקצה המחנה לחקור דבר, ויודע לו כי נעלם יוסף שומר האסירים וכי נפתח הבור במפתח.

ויבוקש הדבר וימצא עקבות דם על יד בית־האסורים ויחפשו אנשי הצבא את יוסף וימצאו את גויתו בנקיק סלע הרחק כמאה צעדים מן המאסר, וחרב תקועה בלבו.

עין בעין ראה עתה יהודה כי יד נעלמה המיתה את השומר ותוציא את האסירם חפשים; אבל לא עלתה בידו למצא את הרוצח.

ולא ידע יהודה כי נמצא בתוך מחנהו איש בליעל ממפלגת המתיונים אשר גנב את לבבו ויהי לאחד מאנשי צבאו לבעבור יוכל להרע לו בסתר ולהמציא עזרה לאחיו בני בריתו.

ושם האיש ההוא יוחנן הענתותי, ורודוקים שם משפחתו, והוא כהן במקדש על יד חוניו אשר המיתו מניליאוס, ובראות רודוקים כי גבר יד הזד הארור הזה על ישרי לב, התמכר אליו בסתר ויהי לאחד ממרגליו חרש, וכאשר התלקחה המלחמה בין יהודה ואנטיוכוס, התחפש ליהודי ישר־דרך נאמן לעמו ודתו ויבא אל יהודה ויבקשהו בחרדת קדש לספחו אל אנשי צבאו, למען יוכל גם הוא להקדיש כחו לעמו אשר אהב, ויהודה האמין בו, כי לא ראה בו כל רעה, ואלה אשר ידעוהו הללוהו לפניו, כי ידע הנוכל הזה להתקדש בעיני ישרי לב, ובכן נלוה אל מחנה הלוחמים ביונים והמתיונים...

ויהי כאשר הובא מניליאוס אסור באזקים אל יהודה, ותאחז רעדה את יוחנן הענתותי לראות את מורו ואדוניו ביד אויביו, ולמן היום ההוא היו כל מעיניו לקרא לו דרור בעת מצוא, אבל לא מצאה ידו לעשות זאת עד כה, כי נזהר לבל יראהו איש בכל ככר בית האסורים; אולם עתה כאשר הוחג נצחון יונתן בשמחה, וכל החיל הער בלילה ההוא נאסף על יד יהודה, עלה רעיון על

לב הנבל הענתותי כי עת נכונה היא לפתוח בית הבור לפני מניליאוס, ובין כה יקרא דרור גם לאסיר החדש הרקילוס היוני.

ויקח הבוגד בקבוק יין עתק ויתגנב בלט אל בור האסורים, ויגש אל שומר הפתח ויאמר לו:

—הנה שולחתי להשקותך מעט יין לכבוד נצחון יונתן, אשר כלא זה עתה את הרקילוס בבור שאתה שומר הלילה.

— ירא אנכי לשתות יין בעמדי על המשמר — ענהו יוסף.

— כסיל אדם! — גער בו יוחנן — ממי אתה ירא? הנה סגור הבור על מסגר ולא יפתח אם גם תלך מפה, כי מי המה האנשים בחיל יהודה אשר דבר להם את האסירים? קחה את הבקבוק ושתה וחוגה גם אתה את הנצחון, ואם תשכר, הלא אנכי עמך פה ומלאתי מקומך.

יוסף נפתה לו, כי איככה יחשוד איש צבא מחיל יהודה כי יחבל מחשבות און? ויהי בבוא היין אל קרבו ותפול עליו תרדמה, ויתקע יוחנן חרב בלבו ולא שנה לו, ויסחב נבלתו אל סעיף הסלע ויוציא את המפתח מחיק המומת ויפתח בו את הבור והאסירים נמלטו.

— אחי היקרים! — קרא יהודה אל הנאספים על יד הבור הרק — הנה נעשתה נבלה גדולה בתוך המחנה, נבלה אשר כמוה לא נשמעה בין לוחמים ישרי לב, ואתם הרואים עתה כי נמצא בוגד בקרבנו, לכן התאמצו למצא את הנבל ההוא, כי מי יודע את הרעה אשר עוד ימיט עלינו?!

וישבעו כלם וגם יוחנן נשבע עמם, כי יחגרו כל כחם למצא את הבוגד, ובין כה יצאו רוכבים בסוסים דחופים ומבוהלים לרדוף אחרי הנמלטים; אבל לדאבון לב יהודה וחילו לא נמצאו, כאלו נבלעו בבטן שאול.

* * *

וירוחם האלקושי איש ישר ונאמן רוח מאין כמוהו.

במנוחה נשא את האסון הבא עליו, ולא הגיד דבר לפנינה כי בשלה נגזלה דבורה אחותו מביתו אל ארמון המלך, כי ירא פן יפריענה כאב לבה מברוח, ואולי עוד תשוב אל המלך למען הצל את אחותו ואבדו שתיהן יחדו.

ויום אחד אחרי הלקח אחותו ממנו, לקח את פנינה מבית שכירו הדיג אל סירתו, ויעבירנה את הנחל.

שם נועצו לב יחדו אם תברח אל ארץ יהודה או אל ארץ אחרת, ותהי עצת ירוחם שתמלט ארצה פרס עד יעבור זעם; ואף כי ערגה נפשה אל יהודה אהוב לבה ואל ארצה ומולדתה, בכל זאת בחרה בארץ פרס, כעצת מיטיבה, כי ידעה נאמנה כי בלכתה אל ארץ יהודה ימצאוה בדרך מרגלי אנטיוכוס, ואז לא תראה עוד את פני אהובה עד עולם.

ויעזבנה ירוחם בבית אחד מידידיו, וילך אל הכפר הקרוב ושם פרשת דרכים אל ערים שונות, ויסר אל מלון אורחים לראות בעוברי ארח, וימצא שם איש ואשה נוסעים אל שושן הבירה, ושניהם באים בימים והאשה חולה וידועת

מכאובים, והיא יושבת במלון ומבקשת אשה אשר ילונה אל שושן וישרתנה בדרך.

—ולי אחות המבקשות עבודה—אמר לה ירוחם—והיא נערה ישרה ומהירה במלאכתה וגם לא תרבה לבקש מחיר רב, כי אוהבת היא לנוע ולראות רחבי תבל.

—הביאנה הנה — אמרה לו האשה — ואם תישר בעיני ולקחתיה עמי ולא אביט על מחיר.

ויחקור ירוחם לדעת מי האיש והאשה, ויודע לו כי פרסים ממרום עם הארץ המה ההולכים לתמם לשוב אל עיר מולדתם, אחרי לכתם לדרוש צרי גלעד ויבא אליהם את פנינה.

ויהי אך ראו אותה וישוחחו עמה, מצאה חן בעיניהם מאד ויקחוה אתם ללותם בדרך.

נא.

ודבורה הובאה אל ארמון המלך, ויתן לה פילוס את שלשת החדרים אשר ישבה בם פנינה, וישם עליה משמר מבית ומחוץ לבל תברח כאשר ברחה רעותה.

ותבך דבורה מאין הפוגות יומם ולילה, ותתפלל לה׳ לבל יתן חנה בעיני אנטיוכוס ויגרשנה מעליו בחרפה, ובראות פילוס כי לא תתן דמי לה וגם לא תטעם מאומה מן המטעמים אשר יערכו לפניה, חרה בה אפו ויזהירה כי אם תוסיף לבכות ולהשחית תארה מצום, ישימנה בבור האסורים ולא תוסיף לראות אור שמש עד עולם; אבל היא לא חדלה מבכי ומצום ומתפלה, כי בחרה להענות בבור האסורים מתת כבודה לפריץ חיות בתמונת אדם, אנטיוכוס איש הדמים, אשר מלא ארץ יהודה דם חללי עמה.

ויעבור יום ויעברו יומים, פנינה לא נמצאה והנערה אשר גזל פילוס לכפר בה פני מלכו, משחיתה תארה, ואיך יביאנה עתה אל המלך?

— מות תמות המרשעת בבור האסורים! — קרא בקצפו בשבתו לבדו בחדרו — הנני נלחם כנואש להציל את חיי, ובהפר העבריה הארורה את מחשבתי, אחת דתה למות בבור.

וימהר ויצא החוצה בחרי אף, וילך ויבא החדרה אל דבורה ויגש לדבר אליה רכות ולהראותה את כל האשר השמור לה בבית המלך; אבל היא כבר גמרה אומר לבחר במות מחלל כבודה.

— לא אבה ולא אשמע! — קראה דבורה — ואני לא אכל מלחמך עד מותי ברעב; כי טוב המות מקלון...

— אבל הנחמי, אמללה! — הוסיף פילוס בלשון רכה — כי לא קלון הוא כי אם כבוד מאין כמהו להיות רעית המלך....

— כבוד הוא לצוענית או למצרית ולא לעבריה! — הרעימה דבורה בקול עז — כי כל הגוים ערלי בשר וערלי לב אשר לא נבוא בקהלם ואנטיוכוס הוא הרע מכלם, ואתה ראה נא ראה כי חרפתי את מלכך איש הבליעל, קנא קנאתו והמיתני כרגע!

— ואני אבחר לך ענש קשה מהמות! — קרא פילוס ופניו אדמו כדם מקצף ורגזה — בבית הבור אושיבך עד ירקב עליך בשרך ובדי עורך יאכלו עכברים!

ובדברו צלצל בפעמון ומשרתיו באו.

— הובילוה והושיבוה בבור על יד העבריה המרצחת! — נתן אליהם בקולו.

ודבורה הובאה אל בית הבור ותסגר בחדר לבד הנשען אל חדר בת־שבע תחתיות ארץ.

ותתפלל דבורה לה' מבור תחתיות ותאמר:

— ממעמקים קראתיך ה' מבור צרה יבוא קולי, הטה אזנך ושמע והוצי ממסגר נפש אמללה אשר בחרה במות מחיי קלון, בחשכת שאול — משבת בהיכל מלך, האוכל את עמך ומחרף שם קדשך ומטמא ירושלם בתועבותיו. אנא ה' ענני כמו שענית לדניאל עבדך בגוב האריות, ושלח עזרתך לאמתך אשר לא בפשעה צדוה כחית טרף ולא בחטאתה הושיבוה בבור מחשכים, ואם אמנם אשמה אני בעיניך, אלהים, קח נפשי ממני, ובעמקי שאול אל אקבר חיים....

— מי את, אמללה? — נשמע פתאם קול נחבא באזניה מעבר לקיר — מי את הבוכה השופכת לבה לאלהי ישראל?

— הקולך זה עבריה כמוני, קול בת יעקב מדברת עברית בשפת נביאי יה ומטפת נטפי מרפא על לב אמללה? — קראה דבורה — אוי לי כי גם את כלואה כמוני, כי קולך כאוב מארץ, ואולי מלאך את, כי קולך ערב אם גם נחבא, אבל מה למלאך בעמקי שאול, משכן שדי עפתה, או אסירי עני על לא פשע?...

— כן דברת, אמללה! — ענה אותה הקול מעבר לקיר — עבריה אני כמוך, ולא מלאך ולא שד, כי אם בת אדם אשר הושיבו בבור צרה על התנקשה בנפש נחש בריח, הנחש נשאר בחיים ואני אסרתי בבור...

— היש לך תקוה אחותי בת עני? — שאלה דבורה את הקול.

— יש ויש, אחותי!

— תקוה בבור צרה זה?

— אין מעצור לה' מהושיע גם במעי הדגה ובבטן שאול.

— ואם כן אקוה גם אנכי?

— אל תואשי, אחותי, כי גם אני נואשתי ותקוה יש...

— ומה תקותך, אחותי תמתי?

— יראה אני פן ישמענה השומר, ואם גם לא יבין עברית, בכל זאת עלי לירא... שבי במנוחה, אחותי; מחר ינתן לנו חצי השעה להתהלך בתוך האולם ואז נדברה יחדו...

ויום המחר בא, כי יש מחר גם בבטן שאול...

לשתי הנערות בת־שבע ודבורה נתנו שלשים רגעים להתהלך באולם בית האסור ולשאוף רוח, ולאור הכהה החודר אל השאול ההיא, הביטו שתי הנשים אשר בפני רעותה, וכח נסתר אחדן כרגע ותפלנה אשה על צואר אחותה ומשק

נשיקות מלא את החשכה, נשיקות ארכות וממשכות, נשיקות אחיות לצרה על סף התפת.

— אחותי היקרה! — אמרה בת־שבע אל דבורה אחרי ספרן קורותיהן בקצרה אשה לרעותה — הנני להצילך מבור צרה!...

— להצילני? היתכן? — התפלאה דבורה ותבט אל כתלי בית הבור השחורים והמכסים בחשכת שאול.

— כן, להצילך, ואת שמעי נא: הנה איש אחד וציזוס שמו, מרגל חרש למלך אנטיוכוס אשר מהלכים לו בחצרו, יאהבני אהבה נצחת ואומר להצילני מבור צרה זה, ומחר יבוא הלום ויקחני במרכבה אל המלך, כי כן סבב פני הדבר, כי אנטיוכוס, או אחד משריו הגדולים, יקראני לחקור מפי סודות נסתרים, והיה בהיותו עמי בדרך אל הצר המלך, והתנפלו אנשים על המרכבה ויצילוני מיד ציזוס, כי כן סבב בערמתו, ואותו יכו ויאסרו אל מושבו, וכן יבוא ריקם אל המלך ואיש לא יחשדהו כי מעל במשלחתו.

— האח, אחותי — לחשה לה דבורה ותפול על צוארה ותשקה — מה אשמח בישועתך!

— ואני זאת עצתי להמיר אותך בי אני אחותך, ונצלת את — אמרה לה בת־שבע.

— לא אבין לרעך, אחותי היקרה!

— הנה שני חדרי הבור שאנו יושבות בו פתוחים עתה, בואי את אל מאסרי ואני אבוא אל חדרך, ובבוא השומר לא יפליא ביני ובינך מפני החשכה, ולוא גם יראה כי החלפנו מושבנו לא ישים לב, והיה בבוא ציזוס מחר לקחת אותי במרכבתו והלכת את תחתי והוא לא יראך מפני החשכה, ובהוציאו אותך החוצה להושיבך במרכבה, תליטי פניך באדרתך ולא יכירך...

— אחותי היקרה — אמרה לה דבורה ברגש — מקרב לבי אודך על תתך נפשך תחת נפשי, ולא כבת אדם כי אם כמלאך אלהים אחשבך; אבל חלילה לי מעשות זאת, כי יקרו לי חייך מחיי, ובתת לך אלהים נפשך לשלל, אל תתני מתנתו לרעותך...

— אל תדאגי לי רעותי — ענתה אותה בת־שבע — הנני יודעת נאמנה כי אם תודע לציזוס משוגתו אחרי המלטך, יחגור כל כחו להוציאני לחפשי, כי אהבת נפש יאהבני, והוא איש ערום ומצא תחבולה אחרת להוציא ממסגר נפשי, ואת חייך הצלת.

— התשבע לי אחותי, כי אמנם כן הוא כאשר אמרת?

— באלהים נשבעתי לך כי כן הוא; ואת דעי לך, אחותי, כי לא מלאך אני כאשר אמרת, ולולא ידעתי נאמנה כי תנצל גם נפשי, כי אז ראיתי ברעתך והחרשתי.

ברגע ההוא נשמע קול מצעדי השומר מרחוק וצלצל שרשרות ברזל בלכתו.

— מהרי אל חדרי באסרי! — אמרה אל דבורה — ובבוא ציזוס להצילך

אל תוציאי הנה מפיך לבל יגלה קולך סוד מחשכים, ואלהי ישראל יהי עמך וישמרך...

ובדברה דחפה את דבורה אל חדר מאסרה, והיא מהרה אל חדר דבורה ותשב על שני הקרשים — מטתה.

לאור נר שעוה הביט השומר אל שני החדרים ועד מהרה סגרם על מסגר.

נב.

ושרה ברחה מבית עזובה לפני עלות השחר, ואף כי משעול צר נמצא ביער לארכו, אשר הוליך אל מסלה רחבה, לא הלכה בו האמללה, כי יראה פן ידלקוה בדרך זה — ותתפש.

ותלך ותתע בתוך עצים סבוכים, וכעבור כשתי שעות כשלו רגליה בלכתה, ותשב לנוח על יצוע דשא בין נעצוצים ונהלולים, תחת אלה ענפה ועבתה.

ובקר לא עבות הנה בא ויגרש טל לילה. השמש עלה בגבורתו וישפך אור והיים על פני כל היקום הדומם מסביב, ותשמע שירת צפרים ושיחת העצים המתנועעים מפני רוח קל ונעים, ובלב שרה עצב ושממון.

— אהה, שלום! שלום! — נאנחה האמללה — לוא ידעת את המוצאות אותי, כעל כנפי נשר באת אלי... אבל מה אני אהובתך לעומת אהובתך האחרת, בת עמך האמללה, הנרמסת ברגל אנטיוכוס חלאת האדם?

והורי היקרים?... הנה רמיתים, ואולי זה פרי חטאתי על סבבי אותם בכחש!

שרה נאלמה רגע דומיה מכאב נעכר, ואחרי כן הוסיפה להגות ברוחה הקשה:

— אבל ההניחוני הורי ללכת אל אהובי? ואני רתקתי אליו ברתוקות אהבה... כל רגע אשר לא ראיתיו כשנת עמל היה בעיני — ואלך...

— ומי יכול לשער כי נמצאו במקומות האל אנשים לוהטים בני אדם?
— הוסיפה להגות אחרי רגעי דומיה — אמנם שמעתי כי יש ויש אנשים כאלה; אבל הרחק, הרחק מפה... ב מ ר ח ק י ם יעשה הכל, ומי מלל לי כי ימצאו סוחרים בנפשות ארם מקרוב, ואני אהיה קרבנם?!...

ופתאם התפלצה, כי קול כלב נובח עלה באזניה ממרחקים.

— הנה הם רודפים אחרי! — קראה שרה בהביטה כה וכה — והכלב כלב כלב הוא, הרץ לפני סוסו...

וקול הכלב הלך וקרב.

שרה הוציאה מתחת למדיה את החרב הישנה אשר נתן לה חנוך מצילה ותתבונן בה.

— הברזל ישפט בינינו למי אני — דובבו שפתיה בלחש—לשלום אהובי, או לנבלים המתנכלים למכרני? ואם יתפשוני, הבה ייקר להם מחירי!...

עוד רגע עבר וכלב כלב השיגה ותכירהו.

ויהי בנטותה הצדה והכלב תפשה בבגדה, ותך שרה בחרבה על ראשו

ולא שנתה לו, כי נפל מת לרגליה, והיא לא הרבתה לחשוב ותעל על האלה ותסתר בענפיה העבתים.

— מי יודע — אמרה האמללה אל לבה — כמה צידים באים עתה אחרי הכלב? אבל יעבור עלי מה, החרב תחרץ משפטנו!

וברגע ההוא הגיע לאזניה קול שבר הנעצוצים והקוצים היבשים בין עצי היער, ועד מהרה ראתה תמונת אדם עולה משמה.

— בלי שפק שעיר את רעהו ילך — אמרה אל לבה — וחברו בן הזקנה הארורה עמו.

ותבט כה וכה ועיניה לא פגשו איש אחר זולתו.

וכלב הולך ומריח ככלב, צופה ומביט הנה והנה; רגע ישפיל עיניו ארצה ומתבונן אל כל צמח סבוך, ורגע ירימן ומביט אל ענפי העצים ממעל, ופתאם נוקשו רגליו בגופת כלבו המומת.

כלב השח ארצה, ובראותו את כלבו מת נתר בחרדה ממקומו וקול פרוע התפרץ מלבו:

— אהה, כלבי! כלבי! הכמות נבלים תמות כלבי?

ויוסף כלב לחפש סביבות המקום ההוא, ובראותו כי אין איש ארצה, החל לשאת עיניו אל העצים מעלה, כי לא שפק עתה כי השיג את הנמלטה, ולא נשאר לו כי אם למצא אותה.

וירא את האלה העבותה ויתהלך סביבה ויתבונן אל ענפיה הסבוכים, ופתאם האח! עיניו אורו משמחה בראותן שולי שמלת אשה מבין סבכי העפאים.

—התרדי פתיה מעל העץ?! — קרא כלב אל שרה — היעשה כן במקומנו לנוס בלילה מבית מלון אורחים ולהסב מפח נפש לאנשים ישרים? הזאת תודתך על הובילי אותך חנם בעגלתי? מדוע נחבאת לברוח מפני? ומה עשית פתיה אם חיה רעה אכלתך ביער בצר זה?!...

— רעת האדם רבה מרעת חיה רעה ומדבר וממגפה! — ענתהו שרה מלב ראלה — ואת גשי הלאה חיה בדמות אדם, כי לא תהיה תפארתך על הדרך זה בחרת לך!

— אם לא תרדי ויריתי בך חץ מות! — קרא כלב בשצף קצף.

— אני ממות לא איראה, ירה בי והמיתני!

כלב נבוך מאד, כי קשת לירות לא היתה אתו, ולוא גם היתה, מה בצע לו במותה והוא חפץ בחייה אשר קוה כי יביאו לו שכר רב.

— חלילה לי פתיה מהרע לך! — קרא אליה בלשון רכה — רדי אלי, כי מה אענה בהדרשך מידי?!

— גשה הלאה איש בליעל ואל תנסה עוד דבר אלי, כי לא אענך! — ענתהו שרה.

רגעים מספר עמד כלב תחתיו ולא ידע מה יעשה להוריד אליו את קרבנו, ופתאם התעורר ויגש אל האלה ויאחז בענפיה ויחל לטפס ולעלות מעלה.

— כן, כן — דובבו שפתי שרה בלחש — הבה ייקר לך מחיר קרבנך!... עלה! עלה!

וכלב מטפס ומתנועע בענפי האלה אחת הנה ואחת הנה, ופתאם התפרץ קול נורא מלבו מכאב נעכר, כי הכתה שרה בחרב פעמים על ידיו ותקצץ ארבע מאצבעותיו, ויפול מעל האלה ארצה.

נג.

ומלך ערב אמנם ערג בימים ההם לכרות ברית שלום את יהודה גבור ישראל, וערביים הרבה אשר עברו אז את גבול יהודה, השמיעו לא בסתר כי נכון מלכם לשלוח בקרוב צירי שלום אל המכבי לכרות עמו ברית, ולא נודע אם ידע סטינוש חכם־הרזים את המדובר במחנה ישראל על דבר מלך ערב, ועל כן עשה בערמתו לפרוש רשת לרגלי יהודה על ידי המשלחת ההיא, או דבר פלא מאת המקרה היה כי ייעץ את סירון להתחפש למלאך הערביים.

אולם אם כה או כה, לא על נקלה יכול עתה יהודה להפליא בין אמת לשקר ולא בחפזון עליו עתה להוציא משפט בדבר המלאכות ההיא.

וסטינוש החכם להרע לקח את המכתב המזויף מיד סירון ויתחפש לציר ערבי ושני נערים משרתים לקח עמו, וישב על הגמל ויצא אל יהודה.

ודניאל, אליפז ותובל, שלשה משרתי יהודה ומרגליו חרש, נמצאו בתוך אהלו בהגיע סטינוש אל מחנה ישראל, ושלשתם נדברו אז יחדו על דבר מנוסת מניליאוס והרקילוס, ואיש איש מהם הביע דאבון לבו על כי לא נמצאו עד הנה.

— וגם לא ימצאו עוד! — אמר יהודה ברוח כהה — ואני יותר מאשר אחפץ כי יתפשו בכף, תכלה נפשי למצא את הבוגד או הבוגדים בתוך מחננו אשר שפכו דם שומרם ויקראו לאסירים דרור וגם עזרום להמלט לבל ימצאו.

— אני מתאמץ בכל כחי לחדור אל החשכה ההיא — אמר אליפז — ואני תקוה כי בקרוב יגלה לי רז זה.

— ועתה אחרי בוש סירון מעצת סטינוש האחת — אמר דניאל — הנני יודע נאמנה כי ינסה לעשות עצתו האחרת ויתחפש לציר ערבי; אבל אנכי אכירהו, כי לא אחת ראיתיו, ועתה הפעם התבוננתי אליו היטב אחרי הודע לי סוד משלחת מלך ערב.

עוד הדברים בפיו ושומר החוץ נחפז האהלה אל יהודה.

— אדוני המכבי! — קרא בקצר רוח — ציר שלוח מארץ הערבים הנה בא ועמו שני משרתיו רוכבים על גמלים! האביאם אליך האהלה?!

לב יהודה פחד ורחב בשמעו זאת.

— הביאם! — צוה את משרתו, ואל דניאל אמר: אם תכיר את סירון כאשר אמרת, תתן לי אות, ואתם אליפז ותובל לכו קדמו פני האורחים!

שניהם מהרו החוצה ויגשו אל הציר ויורידוהו בחרדת כבוד מעל הגמל, ושני משרתיו הסירו מעליו את אדרתו הרחבה וירא אליהם בכבוד עשרו, כי שמלתו ארגמן היתה מכוסה במטוה זהב מעשה חושב ומעולף ספירים נוצצים

באור תכלת הרקיע, וענק אבני אש על צוארו וחרוזי פנינים יקרים תלוים בו ויורדים על חזהו. ומצנפתו ואגודת מצחו משי לבן כשלג ונוצץ כבדלח לעין השמש השוקעת.

ואם אמנם ידעו אליפז ותובל סוד סירון, הנה לא האמינו כי הציר הזה איננו בא במלאכות מושל ערב, ושניהם מהרו פתח האהל ויסירו את המסך לפני האורח הנכבד ויביאוהו האהלה אל יהודה, ושני משרתיו באו אחריו.

— שלום רב לגבור ישראל יהודה המכבי! — קרא סטינוש וישתחו.

— שלום, שלום אדוני! — ענהו יהודה ויבט אל דניאל אשר עמד ויתבונן בפני הציר; אבל דניאל לא נתן לו אות.

— שלום לך גבור ישראל וקדושו — הוסיף סטינוש בשפתי תם — ומה מאשר אני היום להתיצב לפני האיש אשר בחר אלהי ישראל למושיע את עמו מכף עריצים, ואני באתי אליך, אדוני הגבור, במלאכות מלכי אשר שלחני להביא לך את הספר הזה!

ובדברו הושיט מכתב ליהודה והוא לקחו מידו ויבט שנית אל דניאל; אבל הוא לא נתן לו אות.

— שב אדוני על כסא! — אמר לו יהודה ויתן לו אות לשבת נכחו, וסטינוש השתחו וישב על יד השלחן.

ויפתח יהודה את הספר ולעיניו הופיע כתב יפה ונהדר כתוב ונחתם בטבעת מושל ערב, ויקרא בו את הדברים האלה:

„שלום לגבור ישראל יהודה המכבי, שלום וישע רב וכענת!

„שמעתי שמעך, גבור ישראל, כי בחר בך אלהיך לצאת ולבוא לפני עמך וללחם מלחמותיו, ובאשר תפנה תדבר אויביו תחתיך, ויעל על לבי לשלוח את מלאכי לפני לכרות ברית עמך ברית שלום שנעזור איש אחיו במלחמותיו, והיה אם ייטב הדבר בעיניך, שים דברים בפי מלאכי עבד־אל־אדון הנצב לפניך, ושלחתי אליך, גבור ישראל, את בן ביתי היושב ראשונה במלכותי והוא ישמיעך את כל פרטי דברי הברית, ולא אשפוק כי תאות להם והיינו לכח אדיר אשר יחרדנה ממלבוז מפנינו.

„ברגשות כבוד אליך גבור ישראל, אני כותב וחותם את שמי

עבד־אל־ראי.“

יהודה שפק עתה אם לא באמת ציר מלך ערב הוא, כי נראה לו הכתב כבתב אמת, וסטינוש הערום ידע איך להעמיד פניו ולהראות כתם דרך; אבל גם זאת עלתה על לב יהודה לחשוב כי ערמת סירון הוא לשלוח אליו מלאך פניו, לבעבור השריש האמונה בלבו כי בוא יבוא ציר המלך אליו ולא ידע להזהר מפניו... אולם אם כה או כה הערים יהודה לענותו:

— מה ישמח לבי, אדוני עבד־אל־אדון, להודיע על ידך את מלכך כי נכון אני לקדם את פני מלאכו בכבוד הראוי לו, ואם שלום אמת יביא אתו אשר אוכל לקבלו, הנני לכרות עמו ברית.

דניאל אשר עמד בירכתי האהל נענע לו בראשו לאות כי תשובתו ישרה בעיניו.

סטינוש השתחו שלש פעמים בחרדת כבוד.

— מה מאשר אני בהביאי למלכי את המענה הזה מאת גבור ישראל וקדושו! — קרא ברגש — ועתה שלום אדוני, הנני הולך לדרכי!

ובדברו התנשא ממקומו; אבל יהודה נגש אליו ויאמר:

— חלילה לי אדוני עבד־אל־ארון, משלחך מזה עד אשר תאכל עמי לחם, וגם נטה היום לערוב, אכול ושתה אתה ואנשיך ולינה הלילה בתוך המחנה, ומחר בבקר אשלחך בכבוד והלכת אל מקומך.

ויואל סטינוש לעמוד עם יהודה, וילן בלילה ההוא בתוך מחנה ישראל.

נד.

ומניליאוס והרקילוס נמלטו על נפשם בלילה ההוא בעזרת יוחנן הענתותי, וירוצו יחדו דרך שדות בית־לחם לבקש להם מפלט באחד המקומות, ויאור להם על יד אחד הכפרים אשר לא ידעו שמו ומשפט האנשים היושבים שם, ויתחבא באחת החרבות על יד יער, וישבו שם בתוך מחלת עפר כל היום מיראתם לצאת פן ידבקום רודפיהם.

בעינים כלות חכו לקראת לילה המכסה בשחור כנפיו כל תעלומה, ויצאו מתוך מחבואם רעבים וגם צמאים ויעשו דרכם הלאה, ולשמחת לבם מצאו באר מים חיים בדרך וירוו צמאונם ויהי בם כח ללכת, ויבאו אל כפר אחד בעוד לא עלה השחר וייראו לבוא גם שמה, ויתגנבו בלאט אל אחד הכרמים ויהיו להם הענבים למאכל ואשכלותיהם לסתרה, וילכו כמשפט הזה ששה לילות בהתחבאם מאור שמשו יומם, עד הודע להם דרך מנוסתם, כי קרובים המה אל גבול עמון, וילכו עוד לילה אחד ויעברו את הגבול ויבאו אל פקידי היונים שם ויספרו להם מי המה ואת כל המוצאות אותם, ובארץ עמון נמצא אז במקרה ליזיאש דוד המלך האומן את אאפטר בנו יורש כסאו, ויובאו שני הנמלטים אל ליזיאש, ולו נודע שם מניליאוס זה כמה כי היה כהן במקדש ואבי מפלגת המתיונים, ויצהל ליזיאש לקראת באו ויקדם בכבוד גם את פני הרקילוס, ויספרו לו את כל התלאה אשר מצאתם בארץ יהודה ודבר נוסם בארח פלא.

— ועתה תמצאו חסות בצלי! — דבר ליזיאש אליהם נחומים — וגם אתן לכם מהלכים בין צבאותי ונלחמתם עמי יחד ביהודים הארורים, ולא נשוב עד כלותם.

שניהם הודוהו על חסדו, ועוד ביום ההוא הציגם ליזיאש לפני אאפטר אשר הלך עמו בדרך, והוא אז כבן שמנה עשרה שנה.

ויורש העצר אשר בימים האחרונים היו כל מעיניו במלחמת היהודים וגבורתם, חקר מפיהם לדעת על מה נגפים היונים, עם עזוז וגבור, לפני היהודים עם לא עז.

— יען כי זה האיש יהודה לא איש מלחמה הוא, כי אם שודד ומרצח —

ענהו מניליאוס — ואף חרפה היא לכל גבור חיל לעשות כמהו, כי הוא כחתף יארוב לצבא האויב וכשואת פתאם יבוא ויגזר על ימין ועל שמאל לא כחוקות המלחמה, וכן המה כל היהודים ההולכים עמו רק שודדים המתגנבים בלאט אל מחנה זרים ולא ידעו להתיצב פנים אל פנים את אויביהם כחק לוחמים ישרי לב.

— ומה העם הזה מחוץ לשדה קטל? שאלהו אאפטר — הנה רק שמעו שמעתי ולא ידעתי תכונתו.

— העם הזה עם פרא — ענהו מניליאוס — עם נתעה בהבלי שוא כי הוא האחד אשר בחר אלהים לעם סגולתו, וכי תשאלהו מי אלהיו, יענך כי הוא מרומים ישכן ולא יבוא איש עד תכונתו. אומר הוא כי תורתו מטפת אהבת הסד, וכל העם הזה רחוק ממדת החסד והרחמים, כי רודף הוא עד חרמה את כל אלה אשר לא כמחשבותיו מחשבותיהם, וכל ישעו וחפצו להפוך את כל עם יון ליהודים, עובדי אלהים אשר לא יראו ולא ידעו.

חמת אאפטר בערה כאש על היהודים עם עברתו עוד מימי ילדותו, וישבע עתה בלבו לקחת מהם נקם, בבוא עתו למלוך.

ככה הבאיש הזד הארור מניליאוס ריח היהודים בעיני הנער יורש העצר וישרש בלבו שנאת עולם לעמו אשר על ברכיו נולד, ובפקודת בן המלך נתן ליזיאש גדוד צבא לעוכר ישראל זה ויהי עליו לראש, להלחם ביהודים — אחיו בני עמו.

וגם הרקילוס מצא חן מאד בעיני ליזיאש, כי הכירהו לגבור חיל ואיש מלחמה, ואחרי הודעם היטב איש אל אחיו, פנה אליו ליזיאש ויאמר:

— הרקילוס! שני דרכים אפתח לפניך אשר יובילוך אל מרום האשר, ואתה בחר לך באחד: אם ללכת אל מלכך לאקבתנא, כי זה כמה בקשני המלך למצא לו איש היודע מצב הענינים בארץ יהודה וחיי היהודים עם עברתו, או אשלחך אל שר הצבא המהולל נקנור החונה עם צבאותיו על גבול מדי, כי גם לו דרושים גבורי חיל כמוך היודעים מוצאי ארץ יהודה ומבואיה.

— תודה לך אדוני על הכירך אותי לטובה! — ענהו הרקילוס וישתחו — ואני אבחר לעמוד על יד מלכי, והכבוד הגדול הזה יעודדני לעשות חיל במלחמה.

— הנני נותן לך מכתב אל המלך — ענהו ליזיאש בשפת רצון — ואתה לך לשלום וצלח, וכתוב אלי לאנטוכיה, כי עד מהרה אשוב שמה מדרכי, והודיעני מה ענך המלך.

— עתה תשיגך נקמתי, יהודה! —אמר הרקילוס בלבו בצאתו ביום המחרת את העיר ומכתב בידו מאת ליזיאש אל המלך — אני אעיר עליך חמת אנטיוכוס ואכלתך אשה אותך ואת עמך וארצך!

* * *

ופנינה לא נחמה על בואה אל שושן, כי ידעה נאמנה כי ימצאוה רודפיה בארץ יהודה, וטוב לה לחכות עד יעבור זעם ואז תתגנב בלט אל מחנה ישראל

ושבה אל יהודה בחיר לבה, אשר תמונתו המאירה נוכח פניה תמיד בחלום ובהקיץ.

ובמשך ימי לכתה את האיש והאשה בדרכם ושבתה בביתם, קנתה את לבם לאהבה אותה ולכבדה, והם הכירוה על פי דרכה והליכותיה כי לא מדלת העם, כי אם מבנות מרום עם הארץ היא וכי דבר סתר יצוק בה אשר הניעה ללכת אתם ולשרת את פני האשה גברת הבית.

ושם האיש אדוני הבית שמשי, והוא איש עשיר ונכבד מאד בעיני דריוש מלך פרס, וחרבונה אחי שמשי הוא יועץ המלך היושב ראשונה במלכותו, ויהי יום יבוא עתה חרבונה לבקר את שמשי אחיו השב עם אשתו החולה מגלעד, וירא חרבונה את פנינה, הנערה המשרתת את אשת אחיו, ותיטב בעיניו, ויבן גם הוא כי לא נוצרה היפה־פיה הזאת לשרת בבית זרים, ופנינה לא הגידה דבר מכל המוצאות אותה עד היום, וגם לא ידעו כי היא יהודיה, ותאמר לשבת בבית האנשים עד אשר תמצא בעיר ההיא את אחד מידידי אביה, כי מעודה שמעה בבית הוריה כי יש לאביה מודע עשיר ונשוא פנים בשושן הבירה ושמו מיכה.

ובין כה שב אל בית שמשי אחי פועה אשתו ושמו בגתן. האיש הזה הוא צעיר לימים כבן שלשים שנה, ולו משרה גבוה בגנזכי המלך, כי משנה שר האוצרות הוא, ומהלכים לו בחצר דריוש, והוא לוה את אחותו החולה אל גלעד, ובשובה משמה הלך הוא בעניני המלוכה לזמן מצער לאקבתנא ואחותו ואישה מצאו את פנינה בדרך וישובו אל שושן.

ויהי בראות בגתן את פנינה ויתפלא מאד על יפיה ובהתבוננו היטב אל רשמי פניה, ובדעתו מתי ואיפה מצאתה אחותו בדרך, הבין כי היא העלמה אשר הכריזו עליה באקבתנא כי ברחה מבית המלך.

ומרגע ראות אותה בגתן, חמד יפיה בלבו ויבקש לבוא עמה בדברים, אבל היא התחמקה ממנו, ויחטיא עת מצוא אותה לבדה.

ובגתן בא יום אחד הביתה ויספר לאחותו בפני פנינה היושבת על ידה, כי שלח המלך אנטיוכוס ספר אל דריוש ומבקשהו שיתן לו את צפרורית בתו היפה לאשה.

—שומו שמים! — קראה פועה ותספק כף אל כף — המעט מהנבל ההוא עזותו הנמרצה להתנפל על מקדש עילם, ואחרי צאתו משם וידיו על ראשו, עוד לא יבוש לשאת עיניו אל בת המלך?!

— ולוא יכולתי אני לעמוד לפני המלך — אמרה פנינה — כי אז הוריתיו עצה טובה ונכונה.

— תארך עדינה והליכותיך יעידו כי לפני מלכים תתיצבי ולא תבושי — אמר לה בגתן — ואת הואילי נא והודיעיני אם אמנם את היא הנערה אשר הכריזו עליה כי ברחה מבית המלך באקבתנא? כי מדי ראותי אותך פה בשובי משם, הכרתיך כי את זאת הנמלטה.

— כן אדוני, אני היא הבורחת — ענתהו פנינה בשחוק נחת — עבריה אני מבנות ירושלם ואפולוניוס צדני כצפור וישלחני לאנטיוכוס לתשורה; אבל

אלהי ישראל הצילני מידו ואבוא עד הלום, ועתה בדעתך אדוני כי נמצאתי בארמון אנטיוכוס, חגור כחך אם רק תוכל, והביאני אל בית דריוש, כי עמי עצה טובה ולא אגלנה לאיש כי אם למלך או לבתו.

— הנני הולך אל חרבונה שארנו והוא יביאך אל בית המלך על נקלה — ענה אותה בגתן בקומו מעל כסאו — ומה ישמח לבי בהוציאך את מלכנו ובתו ממבוכתם!

וימהר בגתן אל חרבונה, ועוד ביום ההוא הובא פנינה אל המלך ותעמוד לפני צפרורית בתו.

* * *

ושתי האסורות בבור צרה, בת־שבע ודבורה, יושבות ומחכות לבוא ציזוס. השומר לא התבונן כי החליפו מושבן אשה בחדר רעותה, וגם לא ירבה לשים משמר על האולם מפנים, כי כל באי הבית ההוא לא יוכלו המלט ממנו מפני ההומה הבצורה המקפת אותו מחוץ, ושם נצבים על המשמר שומרים הרבה ועיניהם פקוחות על פתחי האולמים בבית התיכון — בית האסורים, אשר טרם נמלט ממנו איש מיום הבנותו.

ולא הרבו האסורות לדבר הפעם אשה אל רעותה מעבר לקיר, כי יראו פן ישמע השומר ונתפשו.

ודבורה האמללה יושבת והוגה בחסדי רעותה הטובה בת־שבע, אשר בחרף נפש היא מצילה אותה מצרה ואסון.

— עוד לא פסו אמונים מבני אדם! — היא מדברת אל לבה ושפתיה נעות בלחש — בת־שבע רעותי הטובה כאחות לצרה נולדה לי אחרי הואשי מראות עוד חיים והיא נותנת נפשה תחת נפשי. התצדק? היש לי צדקה לקבל טובתה? לא! לא! כי מי יודע אם תראה עוד אור?

רגע עלה רעיון על לבה להודע אל ציזוס ברגע בואו להצילה וראה משוגתו ובא והציל את רעותה כי לה המשפט להנצל; אבל פתאם התעורר בה חפץ החיים והוא דבר על לבה: הרגעי אמללה! גם רעותך בת־שבע תנצל, כי כן הוא כאשר אמרה לי, כי בהודע למצילי משוגתו ובא והציל גם אותה, כי מה לא תעשה האהבה?

ובעת ההיא ישבה בת־שבע האמללה בבור מאסרה ותהגה בדבורה אחותה לצרה ותנד לה.

— אמללה! — אמרה בלבה — אם אני יושבת בבור צרה זה וחשך ישופני, הלא התנקשתי בנפש המלך! בידי הבאתי חרב אל פנינה להמיתו, ובהודע לו פשעי מפי ציזוס מרגלו, הושיבני במחשכים, אבל את דבורה רעותי הטובה, מה עשית את? להציל נמלטה ממות הנה באת אל בית אחיך ותתן נפשך כפרה — חסד אלהים עשית ולא רבו העושים זאת בבני חלוף, ועל כן אצילך, אצילך אם גם טרם אדע אם לא אתן נפשי תחת נפשך, כי תקוה רחוקה

נשקפת לי להנצל עתה, רחוקה מאד, כי מי יודע אם יוכל ציזוס להציל פעמים ? ואם גם יוכל, היחפוץ להצילני אחרי רמותי אותו ? תחבולות חדשות עליו לבקש עתה להצלתי, תחבולות חדשות להונות את מלכו — היצליח ?

— אבל אחת היא ! — גמרה אמר — יעבור עלי מה ואני אצילנה ! כי מה חיי אדם בלי אהבת חסד ושום נפש בכף להציל לקוחים למות על לא פשע ?

תנועה קלה נשמעה ברגע ההוא באולם לא הרחק מדלת מאסרה.

— הנה הוא בא ! — שמעה קול לבה אשר פחד ורחב, ותתצב על יד הקיר ותט אזנה לשמוע.

ואמנם ציזוס בא עתה להציל את אהובתו, ויבא אל הבור אשר דבורה אסורה שם.

— מה שלומך אהובתי היקרה ? — קרא ברגש מדי בואו.

— מרמרמו! — נהמה דבורה בלחש.

— אל תיראי יפתי ! — דבר אליה באהבה נמרצה — כי הוסר המשמר ממך, ואני באתי לקחתך במרכבה אל בית המלך כאשר נדברנו.

— מרמרמרמו ! — נהמה דבורה שנית, וברגע ההוא חשה שתי שפתים דקות ובוערות נוגעות בפניה, ומשק נשיקות מצלצל בתוך החשכה.

— מרמרמרמו ! — הוסיפה דבורה לנהום בלחש ותסירהו מעליה בחזקה.

— מה יום מיומים כי תהמי היום יפתי ולא תוציאי הגה מפיך ? — שאלה ציזוס — אל תיראי אהובתי, כי אין כל פחד. לכי אחרי והוצאתיך החוצה ונסענו יחדו במרכבה עד התנפל עלינו הארמים והצילוך מידי והביאוך אל נוה שאנן אשר שכרתי לך, ולעת ערב, אחרי הצטדקי לפני המלך, אבוא לברכך ונתעלסה באהבים.

— מרמרמרמו ! — ענתהו דבורה בקול נהמה, ותלט פניה באדרתה ותצא אחריו החוצה.

ובהיותם בחצר פנימה חפץ ציזוס להסיר את המכסה מעל פניה, אבל היא רמזה לו בידה אל עיניה, לאות כי לא תוכלנה נשוא את האור.

— עתה יאור לך אהובתי בחברתי ! — נחמה ציזוס בהביאו אותה אל המרכבה אשר חכתה לו בחוץ.

אהובתו לא ענתה דבר, כי אם כסתה שתי עיניה בידיה ותנח ראשה בפנת המרכבה.

— עיניך יונים טרם תוכלנה ראות אור שמש, אהובתי האמללה ! — דבר אליה ציזוס ברחמים גדולים, בעת אשר עשתה המרכבה דרכה ברחובות קרת — אבל הנאלמה גם לשונך בבור, כי לא תוציאי הגה מפיך ?

בת־שבע או דבורה רמזה לו בידיה אל לבה, ותוסף לחבוש ראשה באדרתה ובפנת המרכבה הנשאת ברעש גדול על אבני הרחוב.

— חולה את יפתי ! קרא ציזוס בהחזיקו בידה — ומה נפלא הדבר כי מיום אתמול עד היום רזה כה ידך הרכה !... אהה, רואה אני כי אם ישבת בבור

עוד יומים כי אז נהפכת כלך לשבלת דקה... ואת הכוני יפתי לשאת במנוחה את סערת הגזלך מתוך המרכבה הזאת, כי רועדת את כמוכת קדחת!

דבורה לא ענתה דבר כי אם הוסיפה לרעוד, וברגע ההוא נשמע קול שאון והמולה גדולה על יד המרכבה.

— התחזקי יפתי! — קרא ציזוס — ישעך בא ואת מוצלת!

ועד מהרה נפתחו דלתות המרכבה בחזקה וארבעה אנשים קפצו אל קרבה ויאסרו את ציזוס בחבלים.

— קחוה! — צעקו איש אל רעהו.

— קחוה! נשמעו קולות הרבה מן החוץ.

וכרגע נמצאה דבורה בזרועות אנשים הרבה בתוך הרחוב.

ועוברי ארח ההולכים לתמם בראותם אנשים מצילים אשה מתוך המרכבה ונושאים אותה על כפיהם, חשבו את הרכב ואת ציזוס לשודדי אדם, ויתנפלו עליהם באמת ויכום הכה ופצוע, עד שפך דם, ולולא חשו שוטרי העיר לעזרתם בעוד מועד, כי אז הוכו עד מות!

אולם השוטרים אחרו לבוא ולא מצאו עוד את האנשים אשר הצילו את דבורה מתוך המרכבה, ויחפשו אותם ואת הנערה המוצלת ולא מצאום עוד.

ולעת ערב נדברו רבים באקבתנא, כי אשה אשר חרץ עליה המלך משפט מות נגזלה מתוך מרכבת בית האסורים — ואיננה!

נה.

כבול עץ נפל כלב ארצה מעל האלה אשר ישבה עליה שרה וזרם דם שטף משתי ידיו אשר נגעה בהן חרבה. צעקתו מעצמת מכאוביו השתפכה במלא רחב היער, אבל לא נמצאה נפש חיה לחוש לעזרתו, זולתי חיתו טרף כמהו, והן ברחו הלאה, הלאה, כי החרידון נאקותיו.

ושרה ירדה אליו מלב האלה וחרבה שלופה בידה ותתצב עליו ותנע לו במו ראשה.

— הנה זה שכרך נבל! — קראה אליו בשאט נפש — קצותי אצבעותיך אשר שלחת באון, ואם עוד תאמר לגעת בי גם עתה, והבאתי להט חרבי אל לבך וקברתיך פה עם כלבך יחד!

כלב חרק שניו ויתאמץ להסתיר מכאוביו ממנה. רגע הביט אליה בקצף עצור ויט מפניה הצדה ויעלם בין סבכי היער.

ושרה החלה לחפש דרך ותתע בין קוצים כסוחים וצמחים סבוכים אשר שכו דרכה בעדה, ותלך לאטה הלך ותעה הלוך והגה באהבתה את שלום דודה ובכל התלאה אשר מצאתה בלכתה לבקש אותו.

— מה אמללות הנשים! — אמרה אל לבה—הנה חלק להן אלהים בבינה כגברים ולב להשכיל להן כמוהם, ומדוע הבדילון בעניני החיים לרעה לבלי תצאנה למלחמה על צר ואויב בחרב ובקשת, או תעזורנה להשמיד אויב בשכלן וכח תחבולות ערמה ומזמה? הנה אנכי ידעתי כחי כי לא נופלת אני מכל

צעיר בעמי, ולוא נקרו עתה עשרה יונים מצבא האויב לקראתי, כי אז טעמו טעם חרבי וכרעו ברך לפני בנות ישראל; ושכלי? האם לא יכולתי עשות בו דבר מה לטובת עמי? האח! מי יתנני היום במחנה יהודה, כי אז התנדבתי להלחם כשלום אהובי בצבא האויב, ואם השיב פני, כי אז התגנבתי אל צבאות היונים וחקרתי צפונותיהם...

מחשבות כהנה וכהנה עלו על לבה, והיא הולכת לאטה ונוקשת מרגע לרגע בשרשי העצים ושברי הענפים מתחת לרגליה, ופתאם הופיע לעיניה משעול צר ותאחז בו, והמשעול ההוא הובילה עד מהרה אל דרך סלולה, ומשם יצאה אל כר נרחב על יד נחל מים, ועיר מושב נשקפה לה מרחוק.

ולא ידעה שרה לאן היא הולכת; אבל לבה הגיד לה כי בדרך טובה יובילוה רגליה.

היום היה יום צח, השמש שלחה אור נעים על פני כל הככר הנחמד המכוסה בירק דשא ועצי תמרים קטנים ורכים אשר יעיד אביבם, כי עוד חיים האנשים אשר שתלום; מעבר מזה כמי השלוח שוטף הנחל לאטו ומצהיל פניו כראי מלוטש ומצחק לאור השמש הצפה כתפוח זהב בקערת התכלת מעל, ומעבר השני הרים גבנונים תומכים בגאותם שחקים ומזהירים מרחוק באור ירקרק אדמדם לעיני המאור הגדול, ושם הרחק, הרחק על שן סלע קרח, הנשקף כיתום אשר הכלימו הטבע ולא נתן לו כסות לכסות מערומיו, נשקף צבי מקרין; רגע ישפיל ראשו מטה ומביט אל התהום אשר מתחת לרגליו הדקות והארוכות, וכאלו ירא פן יפול שמה ונפזרו עצמותיו, הנה הוא מקפץ אל ההר הקרוב, קרניו הגבוהות והסבוכות נוצצות רגע באש ירוקה לנגה השמש, והוא נעלם בין סבכי העצים ואיננו.

— מה נעמתם לי הרי ישראל! — דובבו שפתי שרה בלכתה לארך הדרך — אלו נוצרתם רק למטרה האחת לעזור ליהודה המכבי במלחמתו, להיות סתרה לחילו מפני צר ומחבא להגיח אל האויב מן המארב, הנה גדולות עשה אלהים במפעלו זה! האח, מי יתנני היום את שלום אהוב לבי במלחמה, כי אז קפצתי כצבי ההוא מהר אל גבעה להושיע את עמי במעט אשר אוכל, וגם דמי לא חשכתי ממנו.

ובדברה הניעה הנה והנה בחרבה ותקרא: חרב לה׳! חרב לה׳! ולקולה זה נעורה כמו מתרדמה עזה, ותרא מרחוק ככר רחב ידים וגדודים גדודים בו, הגדוד האחד בכה וזה בכה וגם אהלים לבנים מתנוססים שם.

ותלך ותקרב אל המקום ההוא, ומה פחד ורחב לבבה בראותה כי גדודי המכבי שם נחתים, ובהגיעה אל קצה המחנה, הקשיבו אזניה קול רנה בשפת ציון צחה ונמרצה על מלחמות שיר, ויחם לבבה באהבת עמה ותשר עם הגדודים, וישמע קולה במחנה ויחושו אליה אנשי הצבא בחורי ישראל וצעירי ציון ויסבוה כדבורים.

— שלום לכם גבורי ישראל! — קראה אליהם בשפת ציון — התגידו לי, אחי, מה שם העיר הנשקפת שם מרחוק?

— על יד מצפה את, אחותנו בת ציון! — ענה אותה אחד הצעירים.

— והעיר יפה כפניך אחותנו! — אמר אחד מרעיו.

— הגם יהודה המכבי במקומות האל? — הוסיפה לשאול.

— לא אחותנו — ענה הראשון — מקום גבורנו יהודה על יד בית־חורון, ואנחנו באנו הנה עם שמעון אחיו לבצר את חומת מצפה.

— האין בכם אחד הבחורים ושמו שלום?

— מי יתן והיה שמי שלום! — קרא הצעיר השני.

— איש לא יוכל להחליף מקומו בלבי — ענתהו שרה — ועתה הגידו נא לי, אנשים טובים, אם נמצא כזה בקרבכם?

שני הצעירים פנו אל יתר רעיהם ואחרי רגעים מספר קבלה מענה מאת כל מחנה הלוחמים, כי לא נמצא שלום בתוכם וגם לא ידעוהו.

— ואולי נודע לכם פה איש ושמו לוי?

— לוי? — שנו מתי מספר — לוי? ועד ארגיעה קרא אחד מהם:

— הללוי מעיר גמלא תשאלי אחותי?

— כן, ללוי מעיר גמלא אני שואלת! — קראה שרה בשמחה.

— הנהו בבית־חורון על יד גבורנו יהודה — ענה האיש — ואני ידעתיו היטב.

— ידעת את לוי ואת שלום לא ידעת? ! — התפלאה שרה — ושניהם התהלכו תמיד כרעים וכאחים מימי ילדותם.

— בלי שפק הפרידתם המלחמה — אמר האיש—ואני ראיתי רק את לוי.

שרה גמרה אמר ללכת עוד ביום ההוא אל בית־חורון ותשאל את הנצבים עליה לדרך ההיא.

—דרך מצפה תבואי שמה — ענה אותה האיש הדובר בה בראשונה — אבל חלילה לך, נערה, מלכת עתה אל בית־חורון, כי בנפשך הוא.

— אני לא אדאג הרבה לנפשי — ענתהו שרה — ועתה אחים יקרים היו שלום ותודה לכם על בלותכם עתכם לדבר עמדי. שלום! שלום!

ותצא שרה מתוך המחנה מבלי שעות עוד אל הצעירים אשר חפצו לבוא אתה בדברים, ותשם פניה אל מצפה.

נו.

לא פלל אבשלום שאסנת המצרית תבין כי דבר לאט עמו בסבבו בערמה שתמצה סוד בנשיקות פיה ובכח היין מלב אהובה סטינוש הזקן. הן לא ידעה כי עברי הוא ותחשבהו לארמי, כי כן הגיד לה, ומה חפץ לארמי בסודות המלחמה? הן אמנם השמיעתהו המצרית הערומה, כי יודעת היא כי יש לו מועיל בסוד הנגלה לו; אבל אבשלום חשב כי בלבה לא כן תחשוב, ורק למען

הגדיל כח מעשיה בעיניו היא אומרת זאת, ועל כן לא יסף לבקרה עוד, כי מה לו ולאשה מצרית ?

אולם בראות אסנת כי מיום גלותה סוד סטינוש נעלם אהוב לבה ואיננו, לא שפקה עוד כי הונה אותה אבינוס הארמי ויגנב את לבה, ויחר לה עד מות על היותה מטרה לחצי ערמתו ועל התעללו בה וברגשות אהבתה, ויהי בצאת סטינוש אל יהודה, ותחקור בסתר על אדות מאהבה אשר נעלם, ויודע לה כי עברי הוא.

—עתה ידעתי את הכל ! — קראה בשצף קצף — סוד כמוס הוציא הנבל ההוא מלב סטינוש ואני הייתי כלי מפצו לחבל את סירון ! אבל טרם עבר המועד ; הבה אסכל עצת היהודים הארורים וידע הנבל ההוא כי לא פתיה אני כאשר יחשבני עתה בלבו !

ותמהר ותשלח מכתב אל סירון לאמר :

—"אני מלאך אלהים ולא בן אדם יודע צפונותיך סירון, ועל כן אל תבקשני בבגי חלוף כי לא תמצאני, ואם תבקש ממני אות כי אמנם מלאך אני, אגלה לך כי גמרת אמר להתחפש לציר שלוח מאת מלך ערב ולבוא אל גבור היהודים להמיתו, אבל הוא יקדימך וישא ראשך מעליך, ועל כן אל תלך אם חפץ חיים אתה, ולאות כי ככה יקרך הנני מגלה לך עוד סוד אחד, כי שלחת אחד מחכמיך אל יהודה לסול לפניך המסלה, אשר תובילך חיים שאולה !"

שמה החזיקה את סירון בקראו את דברי המכתב.

— אמנם כן, לא בן אדם כי אם מלאך ממרום שלח אלי את המכתב הזה ! — קרא כלו משתומם ויהפוך את הגליון בידיו אחת הנה ואחת הנה וימששהו כאלו יאמין כי מן השמים הוא בא — מי גלה רז זה לבן תמותה ? הנה רק אני וסטינוש יודעים אותו, וגם הקרובים אל לבי, שרי המלחמה, טרם ידעוהו ! האאמין כי סטינוש גלהו לאיש ? לא ! זה חכם הרזים לא יעשה זאת ! לו עצה ולו גם לב סגור ומסוגר !

רגע צלל בהמון מחשבות ופתאם קרא :

— האמנם אאמין כי יד סטינוש כתבה את המכתב באשר נחם ממחשבתו ובוש להשמיעני זאת ? לא ! לא ! לא איש כזה הוא סטינוש ! לא בעקבה הוא מתהלך עמי מיום ידעתיו, ומדוע הלך אל יהודה אם נחם על עצתו אשר יעצני ? לא ! למרות שכלי עלי להאמין כי יד מלאך כתבה את הדברים ! אבל מדוע בושש סטינוש לבוא ? האמנם קרהו אסון ? לא ! לא ! אם יודע יהודה סוד זה, ישלחהו בשלום למען אבוא אני אחריו...

עוד לא כלה להגות ברוחו הקשה, ושומר פתחו הודיעהו כי סטינוש בא והוא חפץ לראותו.

סירון מהר אליו אל האולם ויביאהו אל לשכתו ויסגור את הדלת בעדו.

—שלום לך אהובי ! — קרא סירון בהושיטו לו ידו באהבה.

— שלום ! שלום ! — ענהו סטינוש בפנים צוהלים — לפני שעה שבתי ואחרי הסירי מעלי את המחלצות אשר הפכוני לערבי, הנה באתי אליך יקירי

ובשורה טובה בפי, כי דרכי היתה צלחה והמסלה סלולה לפניך לבא אל אהל יהודה ולהמיתו.

בעינים חודרות הביט סירון בפני הדובר כאלו חפץ לשאב מעיניו ומרשמי פניו מדי דברו, מה בלבו, ולא הכיר סירון כל סלף ברוח אוהבו הזקן וגם לא חשדו בדבר און.

ולבך נכון בטוח כי לא יקרני רע ? — שאלהו אחרי דומיה מעטה.

— כזאת קראתי מחזות פני יהודה ואנשיו — ענהו סטינוש — אבל הלא ידעת ידידי כי האדם יראה רק לעינים.

— כן, כן — נאנח סירון — הנה זאת רעה חולה כי גם חכם לבב בחכמים לא יוכל לחדור אל לב איש פנימה לדעת מצפוניו, ולולא זאת קראת אחרת בחזות פני יהודה ואנשיו.

— ועל כן קדמתי להגיד לך כי האדם יראה רק לעינים — ענהו סטינוש ועתה הואילה נא והודיעני מה החדשה אשר תדע ?

תחת ענותו המציא אליו סירון את המכתב וסטינוש קרא אותו.

— שמו שמים ! — קרא סטינוש בשממון והמכתב נפל מידיו ארצה — איזה שד שחת גלה רז זה לבני חלוף ?

— הלא תראה כי יד מלאך ולא שד כתבה את הדברים ! — אמר אליו סירון ושחוק רגזה רחף על שפתיו.

— אינני מאמין בשדים ומלאכים כי אם ברעת האדם — ענהו סטינוש — ועתה תחת שבת וחקור יד מי כתבה את המכתב, עלינו לעשות עצה במה נוכל להמכבי וחילו, והנה זאת היא עצתי שתחץ חילך לשלשה ראשים ותשלחם בדרך המצפה ובית־חורון, והראש השלישי יחנה הרחק כברת ארץ בין שניהם, ועלו שני הראשים כסופה על חיל יהודה המעט על יד בית־חורון מימין ומשמאל, והראש השלישי יהיה לחיל עוזר בהנתן לו אות מאת שני הראשים, ואז לא אשפק כי תשמיד את יהודה וחילו ולא ישאר מהם אחד.

— ומה מספר חיל יהודה לפי השערתך ? — שאלהו סירון.

— אדמה כי רק ששת אלפים איש עמו ולא יותר — ענהו סטינוש — ובכל ראש משלשת הראשים אשר תשלח להלחם בו שמנת אלפים איש, האין זאת ?

— כן, ידידי ! וכלם גבורי חיל מלומדי מלחמה, ואני אמנם אעשה כעצתך, כי היא ישרה בעיני וגם אין דרך אחרת.

— ואתה עשה אותה עד מהרה, כי לפי דעי לא יעשה עתה יהודה דבר, כי אם ישב ויחכה לציר הערבי למען המיתך על נקלה והיה לו נצחון אשר לא עמל בו.

— עצתך תעשה עד יום מחר בבקר ! — קרא סירון בהתנשאו ממקומו — כי צבאותי נכונים והם מחכים לאות.

* * *

יהודה יושב לבדו בתוך אהלו צלול בהמון מחשבות איך להושיע את עמו.

כל מעיניו עתה להכות את סירון אחור, כי יודע הוא כי אסף בסתר חיל רב, ולא ישפק כי מתנקש הוא בנפשו, והציר השלוח מאת פני סירון הוא אשר בא לפנות לו דרך, למען יבוא סירון תוך אהלו וימיתהו כאשר המית הוא את אפולוניוס.

הן אמנם עוד יתגנב רעיון בלב יהודה כי יוכל היות כי אמנם ציר מלך ערב היה הזקן אשר שלח בשלום מעל פניו; אבל עד ארגיעה יענהו רוח מבינתו כי מלאך פני סירון היה, והוא יושב ומחכה לארבעת מרגליו חרש אליפז, אבשלום, תובל ודניאל אשר שלחם לחקור על דבר הציר ההוא ועל דבר מעמד צבאות סירון ואיפה הם חונים, ואבשלום בא.

— אדוני המכבי! — אמר אליו בבואו האהלה — עתה עבר כל שפק כי מלאך פני סירון היה הזקן, כי אמנם הלך לדמשק, אבל לא לנוח שמה כאשר אמר, כי אם בא אל בית סטינוש, ובצאתו אחרי כן החוצה, הכרתיו כי סטינוש הוא, ואחרי הביטו כה וכה כאלו חפץ לדעת אם לא יתחקה איש על שרשי רגליו, הלך לאטו דרך רחובות שונות ויבא בדרך עקלתון אל בית סירון.

—קויתי לשמוע זאת מפיך — ענהו יהודה — אבל לא פללתי כי סטינוש היה הציר, ואתה לא היית אז במחנה להכירו.

— ומה תחשוב, אדוני המכבי, עתה לעשות? — שאלהו אבשלום.

— לא אחכה לסירון — ענהו יהודה בקומו ממקומו — כי אם כסער מתחולל אעבור במחנהו והכיתיו! ותקותי באלהי ישראל הנותן כח לי ולחילי המעט, כי לא אשאיר שריד מצבאות סירון.

ובהגיע הגבור אל מפתן אהלו, והנה אליפז ודניאל לקראתו.

— ומה החדשות אשר הבאתם? — שאלם יהודה בנחת קולו.

— סירון עולה עלינו דרך המצפה מעבר מזה ובית־חורון מעבר השני — ענהו אליפז — ולא הקשה אלי המקרה לחקור דבר לאשורו, כי היונים והארמים יחשבוני למתיון ולמרגלם חרש על פי האות אשר נתן לי אפולוניוס.

— הוא חלק את מחנהו לשני ראשים? — שאלהו יהודה.

— וראש שלישי עולה מדמשק — ענהו דניאל — ויהי קרוב אל שני הראשים משני העברים.

יהודה עמד רגע כנבוך; אולם פתאם התעורר ויקרא בקול עז: „כלה אעשה את סירון, לא אשאיר לו שריד כמעט!"

* * *

ליל חשכת ערפל הנה פרוש על פני ככר רחב ידים ששם צבאות סירון נחתים בקרבת בית־חורון מימין ועל יד מצפה משמאל.

זה עתה באו הנה ופניהם מועדות אל מחנה יהודה; אבל חשכת הלילה ושכבת הטל אשר חסמו לפניהם הדרך, הפריעום מלכת הלאה ויתקעו שם אהליהם עד אור הבקר.

במבשרת יום עה"ז משתפכת יללת ינשופים מראשי ההרים אל העמק

המכוסה בחיל כבד אשר לא יספר מרוב, ובנות יענה תענינה בקול יליל אשר יהיה לחרדת לב במחנה.

לאט, לאט יעבור הטל ורקיע שחור נשקף מעל. כוכבים כהים תועים בו ונראים כאלו עוד מעט ויכבו כליל. רק כוכב אחד יגיה בפאת מזרח וזהרו נוצץ כאלו משחק לו הטל ולא יירא מעבים.

האמנם כוכב יעקב הוא אשר לא יכבה ולא יחשך אורו לעד? האמנם הוא המלוה את יהודה גבור ישראל בדרך נצחונותיו וכל עוד יגיה אורו לא יחלש כחו?

והכוכב הזה אמנם יאיר עתה ליהודה מעל, בסעיף סלע, לא הרחק מן המחנה הכבד הזה, ולא בגפו הוא שם, כי אם אלפים איש מגבוריו עמו.

לאטו מתנהל הגבור בתוך הסעיף וחילו הקטן הולך אחריו.

— אלהי ישראל!—נעות שפתיו לאלהיו בלכתו — חזקני ואמצני גם הפעם! היה עמי כאשר היית בכל מלחמותי, כי ריבך וריב עמך אני רב מיד היונים הארורים אשר חללו מקדשך וישקצו ערי קדשך ויהרגו את עמך בחרב ועוד ידם נטויה להשמידנו; העל אלה תתאפק ה׳ ולא תתן את סירון וחילו בידי?

יהודה עמד ברגע ההוא מלכת וכל החיל עמד עמו, כי נדמה לו שהוא שומע תנועת האויב בקצה סעיף הסלע, הרחק, הרחק נכחו; אבל נוכח עד מהרה כי תנועת האורב הוא ההולך כמאה צעדים לפניו.

— עשה תעשה וגם יכול תוכל! — הגיע אל אזניו קול נעים מראש הסלע מעל — שני הראשים חונים בטח בתוך הבקעה משני קצותיה ולא יעלה על לב איש כי הולך וקרב מלאך מותם.

ויכר יהודה את קול דניאל ותחזקנה ידיו.

* * *

וסירון נמצא בתוך הראש האחד בקרבת בית־חורון מימין, והוא מוקף בגדוד פרשים ושרי צבאותיו.

— יחי סטינוש! — אמר אל השליש העומד על ידו—עצתו היתה תמיד כעצת אלהים וגם הפעם היא צלחה!

— ואני טרם אדע אם אמנם מחכה יהודה וחילו לציר מלך ערב — ענהו שלישו — כי כגבורת האיש ההוא כן חכמתו.

— האינך רואה כי שלום כל הככר הזה מפחד, והוא בקרבת בית־חורון, משכן יהודה וחילו.

— אמנם כן הוא — הוסיף השליש — ובכל זאת לא ירגע לבי, ויירא אני מפני הדומיה הזאת יותר מפני תרועת מלחמה.

— פחד שוא הוא — ענהו סירון בבטחה — כי עתה אחרי הגלות לו סוד מלאכות ערב, ישב ויחכה לי עד אשר אבוא אל אהלו כציר המלך והכני.

— החשכה הארורה תפריע את האורב מראות את העשוי על יד ההרים

— התאונן השליש — ויהודה הוא הררי נפלא; רגע הוא מגיח מבין ההרים ומתנפל על אויביו בשצף קצף, והיה כעבור הבהלה הראשונה ואנשי החיל ימצאו ידיהם למוד לו פי שנים כפעלו — ואיננו, כי הוא וחילו יעלמו בהרים ובנקיקי הסלעים ולא יוכלו אויביו להשיגו.

— אולם עתה לא ימלט השד הארור מידינו — אמר סירון — אבל מה קול הרעש הזה? התשמע? קול המולה כקול מחנה!

שניהם נתרו בחרדה ממקומם, כי קול רעש גדול, אדיר וחזק, בלול בתרועת האורב המבשר צבא מלחמה, עלה פתאם באזנם מקצה המחנה.

— הנה הוא עולה עלינו כשואה בחשכת לילה! — קרא השליש, וימהר וישמיע תרועת מלחמה בתוך המחנה.

וחיל סירון העצום קם על רגליו, חיל גדול אשר לא יספר ושלישים על כלו והוא ערוך למלחמה ומחכה לאות.

— קדימה, אל ההרים! — הרעים סירון לפני מחנהו, ועד ארגיעה נעתק כל החיל ממקומו, וילך באפלת הלילה קדימה, ותחרד הארץ מתחת לרגליו ותרעש מצלצל חרבותיו ושעטות פרסות סוסיו; אבל פתאם קם לדממה השאון אשר נשמע מראש, והאורבים נגשו אל הצבא ויודיעו את סירון, כי האויב מסתתר בצלעי ההרים וכי הגיח מראש ברעם ורעש להתנפל על המחנה, אפס בראותו כי צבא רב הולך לקראתו, נחם ממחשבתו וישב אל מקום תחנותו.

וסירון לא הרבה לחשב דרכו, כי בטח ברב חילו ובשני הראשים הנמצאים לא הרחק ממנו, ויתן צו לחילו לדלק אחרי יהודה ומלויו בין ההרים, ועד מהרה נסע כל החיל הכבד בדרך עקלתון לצלע הר גבוה כאשר הורהו האורב, ויבא כל המחנה בין שני הרים גבנונים במסלה רחבה; אפס כל אשר הוסיף ללכת הלאה, צרה המסלה ותהי למשעול צר, וסלע מוצק חומה לכל החיל הרב מנגד, ואין דרך לנטות כי אם לשוב על עקביו.

לב סירון נפל עליו, כי התגנב רעיון אל לבו כי פרש אויבו רשת לרגליו והוא נלכד בה.

— הפכו פניכם אל הדרך אשר באתם! — הרעים בקול עז אל חילו הנבוך.

ובעוד לא הספיק חילו למלאת פקודתו, ותרועת מלחמה נשמעה פתאם על יד מבוא שני ההרים הרמים ויהודה עלה כשואה על סירון וחילו וישך בעדם הדרך.

— חרב לה'! — צלצל קול הגבור בתוך החשכה, ועד ארגיעה התנפל הוא ואנשיו כגורי אריות על צבאות האויב, אשר התנגשו אל הסלע אולי ימצאו שם מקום להמלט, כי נפל פחד היהודים עליהם ומהומת מות החרידתם, ויהודה והילו מפילים בם חללים וחרבם אוכלת על ימין ועל שמאל, כל המנסה להבקיע לו דרך בתוך מחנה ישראל ידקר והנס אל קיר הסלע יפול בחרב, ולא עברו שתים שעות וממחנה האויב לא נשאר אחד וגם סירון נפל בתוך החללים.

ויתקע יהודה בשופר ויאספו אליו גבוריו שכורי נצחון, ויתן צו להם לצאת לקראת שני הראשים אשר העמיד סירון על יד מצפה, ויצא הוא וחילו מבין

ההרים ויריעו תרועה גדולה ויעלו לפידי איש וילכו ברוח שקט לקראת אנשי המלחמה.

ויהי בראות חיל האויב את המחנה ההולך לקראתו, ויגיח אליו ברעם ורעש, ויט יהודה ואנשיו מפניו הצדה ויריע בחצוצרות בקורא לעזרה, והנה קול שופר ותרועת מלחמה נשמעו עד מהרה מרחוק מאחורי האויב, ושמעון אחיו והילו רדפו ממצפה אחרי החיל ההולך לקראת יהודה, ויהפוך יהודה פניו עד מהרה אל האויב ההולך לקראתו ויתנפל עליו ברוח גבורה, וינגף חיל סירון לפניו, כי חתת אלהים נפלה על הנלחמים ויתפלצו מפני יהודה וגבוריו הטורפים כגורי אריות, ויהפכו את פניהם לנוס ויקדמום שמעון וחילו, ותהי להם המלחמה מפנים ומאחור, ותתלקח המלחמה ההיא עד אור הבקר, וכזרוח השמש לא נשארו בחיל סירון שנים יחדו, כי הוכה כל המחנה ורק מתי מספר נמלטו.

ולא נחו אנשי יהודה ממלחמתם עד אשר פשטו על החללים ויאספו כסף וזהב ושמלות וכל הנשק אשר נשאר בשדה, וישובו אל אהליהם שמחים וטובי לב ובהודות והלל לה' על התשועה הגדולה אשר נתן להם ביד יהודה גבורם.

ויעמד יהודה בתוך גבוריו על יד אהלו ויברכם, ואחרי כן נשא עיניו השמימה ויודה לה' חסדו ויקרא:

— אודך אלהי ישעי על התשועה הגדולה אשר נתת ביד עבדך לעמך הנלחם על חפשו בצר מחרף שמך, היה עמדי ועם עמך כאשר היית עד הנה, ותן בנו כח להכניע שאון קמינו וראו כל הגוים כי אתה אלהים עזרתנו.

ובעוד שפתי הגבור תבענה תפלה לה' וצעיר רודם בא אל המחנה וראש חלל־מלחמה על חניתו.

— גבורנו יהודה! — קרא הצעיר ברגש — הנה הבאתי לך את ראש סירון אשר המתי תמול במלחמה על יד הסלע, למען תחזקנה ידי אחינו ללחם מלחמת ה' באויבנו עד השמדו!

— הידד! הידד! — קראו כל הנצבים — יחי לוי! יחי הגבור הצעיר! ברוך יהיה לעד!

ויודהו יהודה על גבורתו נגדה נא לכל הנלחמים, וישאו את לוי על כפיהם ויחלקו לו כבוד גבורים, ויאכלו וישתו וישמחו מטוב לב ויהללו את ה' על התשועה הגדולה.

נז.

וחרבונה אחי *שמשי*, הביא את פנינה היפה בבנות ציון אל היכל דריוש מלך פרס ויציגנה לפני צפרורית בתו.

— קומי מכרוע על ברכיך, עלמה עהינה! — אמרה לה בת המלך בכרוע לה פנינה ברך — כבת אלהים אחשבך, ואל למלאך לכוף ראשו לפני בת אדם.

— אשמח מאד על כי נעליתי עד כה בעיניך, כבודה בת מלך! אמרה לה פנינה בשפתי חן בקומה ממקומה — ומאור פניך ישביעני רצון.

חרבונה יצא וצפרורית הושיטה ידה לפנינה ותאמר:

— רואה אני כי נערה ישרה את, לכן אשמח בך, ואת שבי לקראתי על הכסא וספרי לי את אשר ידעת על דבר אנטיוכוס החפץ בי.

— הוא חפץ בך, בת מלך; אבל לפני פתחי פי לדבר עמך על אדותיו, הואילי והודיעיני אם תחפצי את בו?

— אבחר במות מהיות אשה לאנטיוכוס; אבל הלא ידעת עדינה, כי בעניני נשואין בנות מלכים הן האמללות מכל בנות חלוף, כי לא על פי חפצן תהיינה לאנשים, כי אם על פי מצב עניני המדינה מסביב, ולדאבון לבי קשה עתה לאבי המלך להשיב פני אנטיוכוס אם גם ישנאהו תכלית שנאה כמוני.

— ואנטיוכוס לא יתאו יפיך כי אם כספך — ענתה פנינה — כי דללו אוצרות כספו מפני מלחמותיו הרבות, וזה מעט לא כביר אסף שנית חיל רב, ואין בידו לכלכל את כל עם המלחמה.

— ואף כי אין כסף לעריץ הזה — התאוננה צפרורית — הנה ירא אותו אבי מאד ומשלם לו מס כבד מדי שנה בשנה יותר מכל הגוים אשר מסביב, ומי יודע את כל הרעה הנשקפת לארץ פרס אם ישיב אבי את פניו מתת אותי לו לאשה.

ולי עצה לקרא דרור לארצך ולכל מלכי הגוים מכף העריץ הזה! — קראה פנינה — כי יומת בארצך והיתה הרוחה לך ולאביך ולכל המתענים תחת ידו הקשה.

צפרורית הביטה אליה בתמהון.

— הנקלה זאת בעיניך? — שאלה אותה — רבבות איש חפצים במותו, ובכל זאת עודנו חי, כי עבדיו עוטרים אליו ואלפי שומרים נאמנים לראשו.

— האם לא תהיי את, כבודה בת מלך, מאשרה בעיניך מכל בנות תבל אם תוכלי להיות מלאך מותו?

— השמיעיני עדינה איך אוכל לעשות זאת?

— משכי אותו ברשת אהבתך — ענתה פנינה — יענהו נא אביך כי נכון הוא לתתך לו לאשה, והיה בבוא אנטיוכוס הנה, תעשי כיד חכמתך על פי עצתי אשר אשמיעך ברגע הזה, וגאלת את אביך ועמים רבים מעולו הקשה והיתה הרוחה לכלם!

פנינה דברה אליה בלחש מספר רגעים ועיני צפרורית אורו.

— עצתך טובה ואני נכונה לעשותה! — קראה צפרורית ברגש — ואת עדינה עמדי על ידי ואני אציגך לפני אבי.

* * *

ודבורה אחות ירוחם האלקושי, הנערה הישרה והיפה בבנות חן, נגזלה בחזקת היד ממרכבת ציזוס, ותובא אל מעון רחב ידים ביד הארמים אשר שכר, ושני אנשים נשארו אתה בבית לשמרה, כי כן פקד ציזוס את אנשיו לשמור את אהובתו עד בואו לראותה במעון אשר הכין לה מראש.

— מה אעשה עתה ? — שאלה דבורה את נפשה בראותה את המשמר אשר שׂב עליה ציזוס — הנה הוא לא האמין בבת־שבע אהובתו ויפקד עליה אנשים לשמרה, ועתה יבוא הנה והכיר משוגתו כי הציל נערה אחרת תחתיה !

מבוכתה גברה מרגע לרגע בראותה כי ינטו צללי ערב ועוד מעט ויבוא ציזוס לבקר את אהובתו.

— הנה ישיבני אל בית הבור ואבדתי באפס תקוה ! — אמרה אל לבה — ומה אעשה לרוחתי ?

ובהגותה נכאים ברוחה הקשה, התבוננה בין כה ואל החדרים היפים שהיא אסורה שם, ותהי ראשית מלאכתה לגנוב שני מפתחות מתוך דלתות חדרי התוך, ושומריה לא ראו.

ויהי בחצי הלילה וציזוס בא וראשו חבוש במטפחת בד מן המכות אשר הוכה מאת עוברי הרחוב בהגזל אהובתו ממרכבתו.

ודבורה בשמעה קול צעדיו ישבה על מסעד המשי בחדר התיכון ותחבוש ראשה בכר, ולבה כהולם פעם.

— הנה היא בחדר התיכון ! — שמעו אזניה קול אחד משומריה בדברו אל ציזוס בחדר השני.

— מה טוב ומה נעים ! — שמעה קול ציזוס הדק — הא לכם שכרכם, קחו ולכו !

עברו רגעים מספר והיא שומעת בהסוב הדלת החיצונה על צירה.

— מה טוב כי עזבוני שומרי ! — אמרה דבורה אל לבה — אני והוא יחדו בבית — בידי האחת אוכל להגמד ההוא אם יביאני מצבי לקרא כחי לעזרה !

— שלום רב לך אהובתי תמתי ! — קרא ציזוס בבואו אל דבורה החדרה — הנה אלה הן המכות אשר הוכיתי בגללך, בת־שבע, היפה בנשים !

ובדברו הורה בידו על ראשו הקשור במטפחת.

דבורה לא ענתה דבר כי אם הוסיפה לחבוש ראשה בכר.

— מה זה היה לך, בת־שבע יפתי ? — שאל אותה ציזוס—בהוציאי אותך מבית הבור לא דברת אלי דבר, ועתה את מחשה ממני, העוד טרם שבת לאיתנך? ואני בשורה טובה בפי אליך, כי סלח לי אנטיוכוס על אשר נגזלת מידי, כי שמועות רעות בהלוהו על דבר מפלת אפולוניוס אשר נפל חלל במלחמה וכל חילו אבד ביום עברה, ועתה ראש המלך סובב עליו כגלגל ואין לבו לפילגשים, וישכח את פנינה הנמלטה ואותך אשר היית בקשר עמה להמיתו. אבל מה זאת ? מדוע לא תעניני ?

ציזוס השח ראשו אליה ויגענה בשתי ידיו הקצרות והדקות, והנה ישבה פתאם דבורה על המסעד ותסב אליו פניה ותבט בפניו.

— יופיטר אלהי ! — התפרץ קול דק מפי הגמד — האת זאת בת־שבע ? !

— חלילה לא מאמר לך כי בת־שבע אני ! — ענתהו דבורה בנחת.

— ומי את ? — שסעה ציזוס ברגזה — הן אותך ולא את בת־שבע הצלתי מבית הבור !

— כן, לא שגית! אותי ולא את בת־שבע הצלת — הוסיפה דבורה — כי רמיתי את שניכם גם יחד! שמעתי את שיחתכם בבית הבור בחדר הנשען אל חדר מאסרי, ואעש בערמה, כי החלפתי את מושבי במושבה והיא לא ידעה מפני החשכה אשר שם, ועתה הנני מוצלת!

— מוצלת?! — קרא ציזוס בשצף קצף — אני אשיבך כרגע אל בית הבור אשר הוצאתיך משמה!

— לא תהיה אכזר לעשות כזאת — ענתהו דבורה בנחת קולה — ואם גם תתאכזר לי, הנה יש בבית הזה אשה אחת אשר לא תתנך לעשות עמי נבלה!

עיני ציזוס הקטנות הביטו אליה בתמהון.

—האמנם התולים עמדי בלילה הזה? — קרא ויבט כה וכה כאלו הוא מבקש את האשה אשר אמרה — איפה האשה? איזה אשה, תאמרי, לא תתנני לעשות עמך נבלה?!

— אני היא האשה! — קראה דבורה בהתנשאה פתאם ממקומה ועיניה נוצצו כעיני הכפירה — שב תחתיך, גמד נבזה, ותן אותי לצאת ממצודתך ואם תניע יד או רגל, אכך מכת מות ולא אשנה לך!

רעדה אחזה את הגמד בשמעו זאת, כי לא פלל לראות אמץ לב כזה בנערה הנצבת נכחו, וחזות פניה העידה כי אמנם נכונה היא לקים מה שנאמר לו.

— חבי כמעט רגע ואורך מי יגביר את מי! — אמר אליה ציזוס וינס לצאת מתוך החדר; אבל ברגע ההוא התנפלה עליו דבורה כלביאה רעבה, ותפילהו ארצה ותך ראשו הפצוע על הרצפה פעמים ושלש, ובראותה כי לא יהי בו כח לקום עד מהרה ממקומו, נחפזה אל החדר השני ותסגר את הדלת בעדה ונעלה.

לא ארכו הרגעים ורגליה עמדו ברחוב — ותמלט.

נה.

אין קצה לשמחת לוי! בכל ימי היותו בצבאות יהודה המכבי שאף להצטין בגבורתו, למען תכבדהו שרה בלבה ותשיב אהבה אל חיקו אחרי הודע לה כי שלום דודה מת, ועתה במלחמה האחרונה נלחם לוי כגור אריות ויך בצבאות האויב על ימין ועל שמאל וימת גם את סירון, וינשאהו יהודה לפקיד צבא אותו ואת דניאל ואת אבשלום, כי שלשתם עשו חיל במלחמה, ויתן להם כסף וזהב למכביר משלל האויב, ויודם בפני כל קהל צבאותיו על גבורתם.

לוי ואבשלום נקשרו עתה בעבותות אהבה נאמנה, ולתמהון לבב לוי נודע לו, כי שרה אהובת לבו, היא אחות בת־שבע אשת אבשלום רעהו החדש, ולוי יודע היטב את בת־שבע מימי ילדותה, כי בת עירו היא, ועוד יזכר בהגזלה לפתע כתאם מבית הוריה אל היכל אפולוניוס, ואיש מאנשי עירה לא נועז אז להעביר דבר הגזלה על דל שפתיו, לבלי הכאיב את לב הוריה האהובים לכל אנשי העיר.

— ואיפה בת־שבע עתה? — שאל לוי את אבשלום בבואם בדברים על דבר עניני משפחתם.

— באקבתנא היא יושבת — ענהו אבשלום.
— מהלך רב כזה? — התפלא לוי.
ויספר לו אבשלום את העבר עליו, כי נסע לפני שנים מספר עם אשתו לאקבתנא ובהתפרץ המלחמה במחנה ירודה, הלך ללחם מלחמת ה׳ במתנדבים.
— ועל מי עזבת שם אשתך בין עובדי אלילים? — שאלהו לוי.
— על מי? על אלהי ישראל! — ענהו אבשלום — כי איך יכולתי לקחתה עמדי בצאתי אל הצבא? וגם שם באקבתנא נמצאה אשה ישרה ממשפחתי ושמה מחלה, והיא הבטיחתני לשים עינה עליה ולהמציא לה עבודה בבתי העשירים, כי אין כבת־שבע תופרת ואורגת נפלאה בכל העיר, ואקוה כי לא יחסר שם לחמה.
— הנני זוכר כי היתה בת־שבע יפת תאר מאין כמוה — אמר לוי — וגם שרה אחותה יפה להלל, האין זאת?
— שתיהן יפות ונעימות — ענהו אבשלום.
— ולפי דעי אין כשרה ליופי מקצה תבל עד קצה — אמר לוי ויתרגש.
— קולך כקול האהבה — אמר לו אבשלום וצחוק קל רחף על שפתיו — האין זאת לוי אהובי?
— ואני לא אבוש באהבתי אותה — ענהו לוי — וכמעט לא אאמין כי יראנה איש ולא יאהבנה.
— מה טוב ומה נעים! — קרא אבשלום בשמחה — ואני אתגאה מאד לקרא אותך גיסי — התדע שרה כי תאהבנה?
— היא טרם תדע זאת, כי בעזבי את עירי היתה יעודה לאיש.
— יעודה היתה לאיש? ואיפה הוא עתה?
— הוא מת — ענהו לוי ויספר לו איך נעלם שלום.
—אם כן — אמר אבשלום — עוד טרם תדע כי מת הוא.
— לוא חי שלום רעי, כי עתה שב זה כמה, כי יצא עמי יחדו מעיר מולדתנו ללוות אל מחנה יהודה.
— וכל עוד לא ראית בהקברו — אמר לו אבשלום — לא תוכל לחרץ משפט כי לא יחיה עוד, כי מה ידע בן חלוף את אשר יקרה בתבל המלאה נפלאות?
כחצים שנונים ירדו דברי אבשלום אל לב לוי, כי באהבתו את שרה אהבה עזה, לא יכול נשוא הרעיון אולי שלום רעהו עודנו חי, ובחזקת היד השריש מחשבת־תמיד בלבו כי מת הוא, ובה החזיק בכל מאמצי כחו.

* * *

כרבע שעה התגולל ציזום על הארץ ולא יכול קום, כי הלמה דבורה ומחצה ראשו, אשר טרם נרפא מן המכות שהוכה ביום, עת הצילוה אנשיו מתוך מרכבתו, אבל התאושש ויחגור כל כחו לצאת החוצה, שם שאף רוח צח ותשב אליו רוחו.
— מה נורא הדבר! — הגה ברוחו הקשה — עלמה אחרת אשר היתה

כלואה בבור, הוליכה אותי שולל, ובחפצי להשיבה על מקומה הכתני הכה ופצוע ותמלט! האם לא חרפה היא?! אמנם כן, קטן ודל בראני הטבע, ולא לפלא היא כי נערה גדולה וכבירת כח יכלה לי בהתנפלה עלי לפתע פתאם; אבל שכלי? רעי ומיודעי יחשבוני לערום כנחש, ואמנם כן אנכי עמדי, ולולא זאת איך התכבדתי להיות מרגל חרש למלך האדיר אנטיוכוס אשר לשמו ולזכרו יחרדו עמים וממלכות? ואותי ציזוס החכם והערום תוליך שולל נערה כבת עשרים! אהה, חרפה! הנה אבוש לשוב ולהגות במקרה הזה!

רגע צלל ציזוס במחשבותיו ואחרי כן הוסיף להגות:

— ומה אעשה עתה? האבקשנה? הנה אשוב אראנה כאשר אראה את אזני! לילית כזאת תדע איך להמלט! ועלי להגות עתה איך להציל את אהובתי אשר נותרה בבור באשמת הארורה! אבל מה לי להגות? הנה דלתי בית הבור פתוחות לפני, אלכה ואצילנה, ובבית המלך רבה עתה המבוכה וכבר שכח את כל הנעשה, ופילוס שר ארמונו שש על המקרים הרעים, כי לולא הם כבר לא עמד עליו ראשו בהעלם פנינה, והוא הן לא יזכיר למלך נשכחות כאלה לרעתו! האח, עת מצוא היא עתה להצילה, והלילה הזה עוד ישלם לי נחומים על כל המוצאות אותי ביום!

* * *

ובת־שבע כמעט נואשה מצאת למרחב מבור מאסרה, כי לא ידעה איך ימצא עתה ציזוס דרך להצילה וגם לא פללה כי יעשה זאת, ואחרי הודע לו כי בערמתה יצאה דבורה רעותה מבית הבור, והשבויה לא דאגה עתה לנפשה כי אם לרעותה, אולי לא תדע להמלט מיד ציזוס והשיבה אל בור האסורים; אולם בראותה כי הצות לילה כבר הגיעה ולא נשמעה כל תנועה באולם מאסרה, הבינה כי אין כל פחד עוד על דבר הנמלטה ותחל לדאג לנפשה.

— עתה אבדתי באפס תקוה! — אמרה אל לבה — אבל מה מאשרה אני כי הצלתי את רעותי הטובה ממות!

רגע שקעה במחשבותיה ואחרי כן הוסיפה להגות בכאב לב:

— הצלתיה! — אבל ההיתה לי הצדקה לתת נפשי תחת נפשה? ומה יענו הורי היקרים אם לא יוסיפו עוד לראותני? האם לא ירדו חלילה ביגון שאולה? ומה יענה אבשלום אישי אשר אהבת נפש יאהבני? הישא כאבו? התרפא מכתו? הנה ידעתי כי אין בגברים איש אוהב אשתו כמוהו. אולם העת חשבונות היא לאיש־לב בראותו את רעהו טובע לעיניו והוא יכול להצילו? האם לא טבעו אלפי אנשים בהצילם את רעיהם מטבוע? לא! לא! אל נא אנחם על עשותי טוב, כי מי יודע אם לא יקרו חיי הנמלטה אלף פעמים מחיי אני?

ובעוד היא מדברת עם לבה ודלת בור מאסרה נפתחה לאטה והיא לא שמעה, ופתאם נתרה ממקומה כגעת יד אדם בשכמה.

— מה כל החרדה בת־שבע, ואני לא אוכל אדם ולא חית טרף! — צלל קול ציזוס באזניה.

— האח! האתה זה? — גמגמה לשון בת־שבע בכבדות.

— כן אני הוא ציזוס אוהבך! — ענה אותה הגמד — ואת אל תתפלאי עלי כי אחרתי לבוא אליך עד כה, כי כבר הייתי פה לקרא לך דרור, והנה באה שבויה אחרת במרמה ותנצל בגללך.

— בגללי נצלה שבויה אחרת? — שאלה בת־שבע בראותה כי לא ידע הגמד כי בשלה נצלה השבויה.

— התדעי בת־שבע כי שבתך עתה בחדר אחר?

— לא ידעתי עד מה!

—בצאתכן שניכן אל האולם לשאף רוח, החליפה מושבה בחדרך ואנכי הצלתיה תחתיך.

— היתכן? — התפלאה בת־שבע — ואיך ידעה כי תבוא להצילני?

— היא אמרה לי כי שמעה שיחתנו מעבר לקיר.

— ואיפה היא עתה?

ציזוס ספר לה כי הביאוה אנשיו אל המעון אשר שכר, ובבואו אחרי כן לבקרה, בדמותו כי אהובתו בת־שבע היא, התנפלה עליו כחית טרף ותמחץ ראשו ותנס.

— האח! — אמרה בת־שבע בלבה — הראיתני עתה את הדרך להמלט מידך! ואליו אמרה: לוא פגשתי עתה את הארורה אשר הכתה את אהוב לבי, כי אז קרעתיה כדג!

— ידעתי כי אשה ישרה את — אמר לה ציזוס באהבה רבה — ואתה קומי ולכי אחרי אל המעון אשר שכרתי לך ונתעלסה באהבים, ואני מאהבתי אותך לא אביט אל העתיד; ואצילך ויעבור עלי מה!

בלי חמדה קמה בת־שבע ממקומה וסערת לבה מי ישוחח? יודעת היא כי מישלה היא את ציזוס בתקות שוא למרות יושר לבה; אבל מה תעשה? הולכת היא אחריו, וטרם תדע אם תוכל להמלט מידו כרעותה.

— אהה, אבשלום! אבשלום! — המה לבה בצאתה אחריו החוצה — אשריך אהובי שלא תראה את המוצאות אותי עתה, כי גדול ונורא הכאב!

נט.

ובהיכל אנטיוכוס באקבתנא אמנם רבה עתה המהומה. שמועה אחר שמועה החרידה את רוחו. בראשונה הודיעוהו כי דימטריוס בן סליקוס אשר כלא ברומא ולו גם משפט המלוכה בארץ יון, יצא לחפשי מבית האסור, ובעוד לא נרפא לבו מהשמועה הנוראה ההיא אשר נחתה בו כרעם ממרום, באתהו השמועה המרגיזה כי נפל אפולוניוס חלל לפני יהודה ומכל חילו העצום לא נשאר איש.

— אנה אוליך את חרפתי? — קרא העריץ ויחרק שן — מבחר שרי צבאי וחילי הרב נפלו לפני היהודי ומחנהו הדל! הכלה הוא עושה אתי?!

ויגמר אנטיוכוס אמר לשלוח חיל חדש, חיל עצום ורב להלחם ביהודים עד השמדם; ודימיטריוס? כעצם בגרונו דימיטריוס לו עתה, כי אהוב הוא לעם

היונים ומצביא נפלא הוא, וגם לו משפט המלוכה, ואין דרך אחרת לפני אנטיוכוס עתה, כי אם לאסוף חיל רב לקדם פני דימיטריוס אם יצא למלחמה עליו, או אם גם לא יצא, הנה צבא רב דרוש לו שיירא דימיטריוס מפניו, ולצבא רב כזה דרוש כסף רב, ואוצרו דלל וחרב; אבל מוח אנטיוכוס טרם דלל כלו, הוא ידע כי עשר רב לדריוש מלך פרס, וכי ירא דריוש מפניו כמפני שר שחת, וישלח אליו ציר לבשרהו את הבשורה הטובה כי חפץ הוא להתחתן בו, ולא ישפק עתה אנטיוכוס כי לא ישיב דריוש את פניו, ובעוד הוא יושב ומחכה לצירו, והנה ציר בא אליו מאת ליזיאש בן משפחתו, הלא הוא הרקילוס הנס מפני חרב יהודה. אנטיוכוס קדמהו במאור פנים והרקילוס נפל על ברכיו לפניו וישק כנפות כסותו.

— קום מכרוע על ברכך והשמיעני מה בפיך — אמר לו המלך בשפת רצון.

— לדאבון לבי לא איש בשורה אנכי היום — ענהו הרקילוס בקומו מעל הארץ — ליזיאש עבדך שלחני אליך אדוני המלך, למצא חן בעיניך להכירני לעבד נאמן לך אשר יחרף נפשו על מרומי שדה, והנה לפני צאתי מביתו באתהו השמועה הנוראה כי סירון נציב ארם נגף לפני יהודה וחילו.

— הגם סירון היה בלוחמים? — קרא המלך וחמתו בערה כאש—המלאתי את ידו לצאת למלחמה?

— הוא לא יכול להתאפק בראותו מפלת אפולוניוס, ויאסוף עשרים אלף בני חיל ויצא לקראת יהודה המכבי וחילו המצער, כי אמר סירון להרעישך אדוני המלך, בהביאו אליך את ראש היהודי הארור בתרועת נצחון; אבל...

ולא כלה הרקילוס דבריו, ובהוציאו מטפחת מחיקו שמה על עיניו, כבוכה לשבר.

— הוא נגף לפני היהודי הארור! — נהם אנטיוכוס בחרוק שנים — האין זאת?

— לא רק כי נגף אדוני המלך — הוסיף הרקילוס בקול רועד — כי אם גם נפל במלחמה.

— דמו בראשו! — קרא אנטיוכוס בקצף ויך בידיו על השלחן — איש כל הישר בעיניו יעשה בארצי ולא ישאל את פי! ומה אחרית חילו?

— היהודי הארור השמידם ולא הותיר מהם איש — רעד קול הרקילוס.

— יופיטר! — התפרץ קול נורא מלב העריץ — השד עפתה זה היהודי הארור או השטן עצמו?

— לא שד ולא שטן ולא מלאך — ענהו הרקילוס — כי אם אחד האדם הוא וגבור חיל אשר האירה לו ההצלחה פניה; אבל לא לעולם תעמוד על יד איש אחד, כי מחלפת היא עמדתה לרגעים, ואני יודע נאמנה כי אם תעשה מלחמה ביהודה המכבי בשובה ונחת, ולא בחפזון כמלחמת סירון, כי אז תראה אדוני המלך בשוב הנצחון לחילך ונשמד יהודה וחילו מפניך.

— הנני להשליח בו עתה חיל רב אשר לא ישפק עפר ארץ יהודה לכף פעמיו! — קרא המלך ועיניו בערו כלפידי אש.

— אם כזאת תעשה אדוני המלך, ידעתי אל נכון כי תצליח, כי אין חיל רב ליהודה המכבי, ומלחמת היהודים מבית, מלחמת איש באחיו, היא תשמידם לאטם, כי תמעיט בם את מספר המתנדבים להלחם בנו, כי מתיון עם ישראל לאלפים ואלה מרפים את ידי המעטים האומרים להלחם על יהדותם, ועל כן לא ימצא יהודה המכבי ידיו ורגליו בבוא עליו עם רב ערוך־מלחמה במשטר ובחשבון ובדעת את הדרך ילך בו.

דברי הרקילוס ישרו בעיני המלך, ובהביטו אל המכתב אשר המציא לו הרקילוס ברגע בואו, פנה אליו ויאמר:

— הנה ליזיאש אהובי מדבר טוב עליך, ואני רואה כי לא הגדיל במו פיו על תהלתך, האמנם יודע אתה ארץ יהודה וכל מוצאיה ומבואיה כאשר יאמר עם הספר?

— כן, אדוני המלך — ענהו הרקילוס — יודע אני ארץ יהודה לארכה ולרחבה כי כשלש שנים התהלכתי בה וגם מדבר עבדך עברית, ארמית, סירית וכל השפות המתהלכות בארצך וחוץ לה, ויודע אני גם את האנשים, ועל נקלה אוכל להתחפש לאשר אחפוץ ולא יכירוני על פי שפתי.

— מה טוב ומה נעים! — קרא אנטיוכוס במאור פנים — אם איש כזה אתה, הנני מקוה כי תהיה משען עז לחילי במלחמתי החדשה את היהודים, ועתה לך להרגיע מדרכך ואחרי כן אציגך לפני גורגיאש נציב חילי, אשר בא היום הנה והוא יספחך אל צבאותיו.

הרקילוס השתחו וישק כנף המלך ויצא, ואחרי רגעים מספר שלח אנטיוכוס לקרא אליו את גורגיאש ויבא ויעמד לפני המלך.

וגרגיאש זה איש כבן חמשים ואיש מלחמה מנעוריו, והוא בא היום ממקומו להועץ עם המלך על דבר דימיטריוס אשר יצא פתאם ממאסרו ברומא, כי פחד מלחמה נפל על גרגיאש בהקרא דרור לדימיטריוס.

— גורגיאש! — אמר אליו אנטיוכוס — הידעת כי מיום שבתי על כסא המלוכה לא הייתי במבוכה גדולה כאשר אני היום? מה יאמרו כל הגוים אשר תחת עולי בשמעם מפלתי הגדולה במלחמתי את היהודים? הנה גם סירון ועשרים אלף איש עמו נפלו במלחמה ואתה לא הגדת לי?!

— כבר ידעתי זאת מתמול — ענהו גרגיאש — אבל לא יכולתי להיות ציר מבשר רעה את המלך, כי דיה הצרה על דבר דימיטריוס, אשר בגלל זאת באתי אליך אדוני המלך, כי ירא אנכי אם לא יעלה עלינו פתאם בחיל רב.

— לא על נקלה יאסוף חיל רב בזמן קצר, ועל כן אנח אותו הצדה אם גם ירא אני אותו, ועתה כל ישעי וחפצי שתאסוף חמשים או ששים אלף בני חיל ותבא כסופה על ארץ יהודה וראו כל העמים כי עוד אנטיוכוס חי וכחו חדש עמו להנקם באויביו.

פני גורגיאש חורו כשיד ואנחה התפרצה מבלי משים מלבו.

— מה פשר אנחתך, גבור? — שאלהו אנטיוכוס ופניו רעמו.

— אמנם לא יחסרו לך עבדים נאמנים במדינות מלכותך — ענהו גורגיאש — אבל...

אנטיוכוס הבין את ה„אבל" אשר רעד בפי גרגיאש.

— וגם כסף לא יחסר! — קרא בקול רם — מקדשי ארצותי מלאים כסף וזהב ואבנים יקרות, הרק אותם, נצל עדים והצל כבודי מחרפת הגוים הרואים במפלתי במלחמתי את היהודים הארורים!

— הלא נעלה עלינו חרון אף הכהנים והעם בנצלנו מקדשי יון — אמר גורגיאש.

— אך חציר העם והבל כהניו! — קרא אנטיוכוס — ואני אנטיוכוס מלכם ביד חזקה אמלוך עליהם ומי ישאל בעצתם?

גורגיאש ראה כי אמנם אין דרך אחרת.

— פקודתך מלכי קדש לי! — ענהו בענוה — ואני נכון לעשות כאשר צויתני.

— וגם שרי צבא הכי טובים תבחר לחיל הרב! — צוהו המלך.

— שלשה אלה אבחר — אמר לו גורגיאש אחרי דומיה מעטה — את ליזיאש דודך שאין כמוהו בגבורי חיל יודעי מלחמה ואת תלמי ונקנור, אלה המה שלשת הגבורים אשר גם השטן יחרד מפניהם.

— ואם שלשה אלה לא יביאו אלי את ראש יהודה גבור ישראל — אמר המלך — אז על אפי אודה כי אמנם אלהיהם נלחם ליהודים הארורים כאשר הם מתהללים.

— יהי לבך בטוח מלכי — ענהו גורגיאש — כי מעתה לא יוסיפו עוד להתהלל באלהיהם!

— לך והחל במלאכתך! — צוהו המלך — ואני תקוה כי לא תשוב ראות פני עד השמידך את היהודים וגבורם.

— כן יהיה כאשר דברת אדוני המלך! — אמר גורגיאש בענוה וישתחו ויצא.

* * *

ופנינה מצאה חן ושכל טוב בעיני צפרורית בת דריוש, היפה בבנות פרס, ותבקשנה בת המלך לעמוד לפניה ולהיות חברתה; ואף כי נכספה פנינה לשוב אל מולדתה ולראות את יהודה אהוב לבה אשר ערגה לו נפשה, לא יכלה השב את פני צפרורית, כי רוח נקם יפעמה וכל חפץ פנינה עתה לראות במות אנטיוכוס אשר שפך דם עמה כמים, ופה, קותה עתה, תהיה קבורתו.

— קטנתי גברתי מכל החסדים האלה! — אמרה לצפרורית אחרי שמעה חפצה מפיה — כי מי אני לעמוד בהיכל מלך?

— גדלת ורוממת בעיני מאד — ענתה צפרורית באהבה — ואת שבי עמדי וראית במות העריץ אשר יענה את עמך קשה.

— חפצך גברתי קדוש לי ואני נכונה להיות שפחתך.

— לא שפחתי כי אם רעותי תהיי, ואת בואי עמי ואציגך לפני אבי!

ותביאנה צפרורית אל לשכת אביה ותציגנה לפניו ותספר לו את אשר יעצה פנינה על אנטיוכוס, ויתפלא המלך על חכמתה כעל יפיה, ויושיבנה על כסא נכחו.

— עצתך טובה אם גם מסוכנה — אמר לה דריוש במאור פנים — אבל אשנה אותה מעט לפי מצב הדברים בעת העשותה ולא יקרני רע בגללה.

— יעשה אדוני המלך כאשר יעשה, ובלבד שלא ישאר אנטיוכוס בחיים! — אמרה פנינה.

— ובמה העלה כה אפך עדינה? — שאלה דריוש בצחוק נחת.

— די לי אם אשמיע את מלכי כי עבריה אני! — ענתהו פנינה וענן עצבת כסה פניה — ובלי ספק יודע אדוני המלך מה עשה אנטיוכוס לעמי, את מקדשו חלל בתעבותיו ובחוריו הרג בחרב, ערי ישראל החריב וישפוך דם נקיים אשר לא אבו לסגוד לאלהיו, העל אלה לא תפעם רוחי ולא אבקש נקם?

— כן! כן! — דבר המלך בלחש ויגע לה במו ראשו — ידעתי זאת, ולא אחת דאב לבי לשמוע אכזריות הנבל ההוא, וגם ישרת בעיני על אהבתך את עמך.

— ואם ישאלני מלכי איך באתי הנה כזמורת זר על אדמת נכר — הוסיפה פנינה במר נפשה — אודיעהו כי מארץ העברים נגזלתי ומנחה היה הובאתי אל העריץ מיד אפולוניוס, אבל בעזרת אלהי ישראל נצלתי מידו, וכבודי חדש עמי כי טרם מצא עת לגעת בי לרעה, והמקרה הביאני עד הלום; אבל מה אומר "המקרה"? אלהי אבותי נחני בדרך טובה לבוא ולעמוד לפני מלכי ולהשמיעהו עצתי איך לקרא דרור לתבל כלה מכף בן בליעל ואיש דמים זה אשר ברשעתו יתפאר וגאותו וגאונו — לשפוך דם נקיים!

דמעות קדש התגוללו מעיני פנינה מדי דברה, ועד מהרה נחבא קולה כי לא יכלה דבר עוד מעקת לב.

— עתה לא אתפלא עוד על עמך הקטן העושה נפלאות גדולות במלחמה! — קרא דריוש ברגש — אם בנותיו מלאות רגשות קדש ואהבה נאמנה לעמן כמוך, אוכל לשער רוח בניו אשר להם גם כח ידים, ואת עדינה דעי, כי אם תקום עצתך ואנטיוכוס לא ישוב עוד מפה, לא לי לבד יהיה הנצחון כי אם לכל עמך באשר את היא בתו, וברית שלום אכרות עמו, ברית עולם אשר לא תופר, להלחם יחד את כל הקמים עלינו או על איזה מאתנו, כי אם רק בת אחת לעמך כמוך, הנהו אהוב לי מעתה.

— באור פני מלכי אראה חיים ושמחה! — קראה פנינה בלב עלז — ואני אודה את אלהי ישעי אשר נחני בדרך טובה, וזה לי לאות כי תהיה דרכי צלחה גם מהלאה.

ועוד ביום ההוא שלח דריוש לקרא לציר אנטיוכוס אשר ישב ויחכה למענה ויאמר לו:

— לך והגד למלכך כי אני מתגאה מאד להתחתן באנטיוכוס מלך המלכים, וצפרורית בתי היפה והעשירה מכל בנות תבל, שמחה להיות אשת חיקו, אמור למלכך אנטיוכוס שלום בשמנו ובשם כל שרי ועבדי, והגידה לו כי מחכים אנחנו

לקראת בואו ואז תוסד אגודתנו לעד לשמחתי ולשמחת לב בתי ולשמחת כל ארצי.

ויכרע הציר על ברכיו לפני המלך ויאמר: אודך מלך גדול על כבדך אותי להביא למלכי את הבשורה הנעימה הזאת לאשרנו ולאשר מדינות מלכותכם! חיה בשלום מלך גדול ונכבד, הנני לבשר את מלכי כי מצא אשרו!

ויפרד הציר מעל המלך שמח ושבע רצון וימהר אל ארצו.

ס.

אימת מות נפלה על המתיונים עוכרי ישראל בראותם מפלת סירון וחילו. עין בעין יראו עתה גבורת יהודה המכבי, ומי יודע אם לא ידכא עד מהרה מלכות יון הרשעה ואז לא תהיה להם תקומה על אדמת ישראל.

רבים האמינו עתה כי ישובו הבוגדים האלה אל עמם וילוו אל יהודה להלחם באנטיוכוס, והרעיון הזה לא רחק גם מהם, כי יראו מנקמת יהודה אחרי דכאו את היונים; אבל אלקימוס הבוגד אשר ירא פן יהיה עתה יהודה לכהן גדול במקדש ה', חגר כל כחו להרחיב את הפרץ בישראל, וישכר אנשים אשר העבירו קול כי שמעו באמור יהודה כי לא יחיה כל איש אשר נטה אל היונים, והשקר הזה הועיל כי יוסיפו המתיונים און ועצמה לצוררי ישראל ויחזקו רוחם להלחם ביהודה וחילו עד רדתם.

ויבצרו הבוגדים את מבצרם מצודת אקרה, ויאספו בו אכל רב למען יוכלו לעמוד מפני יהודה במצור כי יקרא עליהם מלחמה, ואת אלקימוס שמו עליהם לראש ולמושל.

— אני אוכל ליהודה כאשר יכולתי למניליאוס! — אמר נבל זה בלבו, והוא לא שפק רגע כי מניליאוס כבר מת ויחתור בכל כחו לדעת מה אנטיוכוס חושב על דבר יהודה בימים הבאים, ויודע לו על ידי מרגליו חרש, כי בא גורגיאש אל ליזיאש דוד המלך, ואחרי הועצם יתדו, החל ליזיאש לאסוף חיל רב, ויבן אלקימוס כי עולה ליזיאש למלחמה על יהודה, ויגמר אמר ללכת אליו ולהשמיעהו מועצותיו על דבר יהודה במלחמתו הבאה. ויספר זאת אלקימוס לאנשיו וייטב הדבר בעיניהם ויתנו בידו תשורה להביא אל ליזיאש וישלחוהו בליל חשך אחד מתוך המצודה וילך.

וליזיאש כבר שב לאנטוכיה, וילך אליו אלקימוס מהלך ימים מספר ויבוא בשלום אל מחוז חפצו.

בעמל רב הצליח ביד אלקימוס לבוא אל ליזיאש, כי טרוד האיש במשלחתו החדשה, ובבואו התיצב לפניו כתור ראש היהודים אשר לא נתעו ללכת אחרי יהודה המכבי ולבם נאמן למלכם ולעם היונים.

ליזיאש קבלהו במאור פנים ויקח מידו את המנחה ברצון, ויבקשהו לשבת על כסא נכחו.

— כן, אתה אדוני הוא ראש היהודים הנאמנים למלכנו — אמר ליזיאש בשפת רצון — אשמח מאד לראותך!

— מה מאשר אני לשמוע זאת מפי דוד המלך! — קרא אלקימוס וישתחו — ואתה אדוני דע כי לא נקל עתה ליהודי להיות מאוהבי המלך. מירושלם אני בא ובמצודה אני יושב שם עם האנשים הישרים הנאמנים לעם יון ולמלכו; בחרף נפש יובא שם אכלנו ודמנו נחשב כמים בעיני עם היהודים סביבות מבצרנו, כל אוכלינו לא יאשמו; ובכל זאת לא נטה אשורנו אל המורדים והפושעים, ובאמונתנו בדתי המלך נחזיק ולא נרף ועם היונים נאהב ונשחק למות, ולאות כי כן הוא, הנה באתי אליך במלאכות האנשים אשר אתי במצודה ואשר נפוצו בכל מדינות המלך ואהבתם לעם יון צפונה בלבם, ונבקשך לספחנו אל עם מלחמתך ואנחנו נעבדך בלבב שלם, נצא ונבוא לפני אנשיך ונראם את כל המקומות ואת כל המחבואים בארץ יהודה עד השמידך את כל המתפרצים מפני מלכנו ירום הודו ולא ישאר להם שריד!

לב ליזיאש פחד ורחב בשמעו דברי עוכר ישראל זה.

— אודך בישר לבב על אמונתך למלכנו ולעם יון! — קרא ליזיאש ברגש ויושט לו ידו באהבה — ובשם מלכנו האדיר נובעת תודתי לך ולאנשיך הישרים, ואני עוד אכתוב אליו ואספר לו אמונתך, והוא כמוני לא ישכחך לעד. מה שמך, אדם יקר?

— שמי אלקימוס — ענהו הבוגד וישתחו.

— שמך יחרת באותיות זהב בדברי הימים למלכי יון — שת ליזיאש בהלקות לו — ועתה אני רואה כי דברו אלי שוא על דבר עמך כי אין בו גם אחד ישר באדם אשר אין סלף ברוחו, כי אתה ואנשיך טובים וישרים וראוים לתהלה בפי כל ישרי לב, ואתה הנך לי היהודי השני אשר הרעישני באמון רוחו ובאהבתו לעם יון, והוא כבר קבל שכרו מראש, כי כאשר יכנעו היהודים ושאון המורדים ישקט, תהי משרת כהן גדול על שכמו במקדש היהודים בירושלם.

פני אלקימוס חרו כשיד למשמע הדברים. הנה כל מעלו הנתעב ובגדו באלהיו ובאחיו בגלל הכהונה הגדולה, והיא נתונה כבר לאיש אחר!

בכל כחו התאמץ להסתיר סערת לבו מעיני ליזיאש היושב נכחו, ויעמד את פניו כתם השמח בטוב לרעהו.

— מה מאשר אני באשר האיש ההוא! — קרא בענות צדק — ובלי שפק ידעתי גם אני את האיש, כי כאשר אשער בנפשי לא אדם קטן תבחר מלכות יון ירום הודה, לכהן במקדש ירושלם; האין זאת?

— אמנם כן הוא איש נכבד; — ענהו ליזיאש — כבר היה האיש ההוא כהן גדול בירושלם ובלי תפונה ידעת אותו, כי היתכן שלא תדעהו?

רגע השח ליזיאש ראשו להרים ממפחתו אשר נפלה ארצה, והרגע ההוא היה כשנה בעמקי תפתה בעיני אלקימוס ולא יכול לעצור ברוחו עד אשר יגד לו ליזיאש שם המאושר ההוא.

— ומה שמו אדוני כי אדע? — שאל את הדובר בו.

— שמו מינליאוס!

לב הבוגד נתר ממקומו ויבט בתמהון אל פני ליזיאש ולא יכול הוציא הגה מפיו.

— ומה אתה מתפלא איש נכבד? — שאלהו ליזיאש בהתבוננו בעיניו התודרות אל פניו.

— אדמה כי משגה הוא אתך אדוני — ענהו אלקימוס במצאו את שפתו — כי מניליאוס הכהן כבר מת.

— שגית איש טוב — אמר לו ליזיאש בנחת — מניליאוס, מי שהיה כהן גדול בירושלים חי, והוא פקיד צבא בתוך מחנה היונים.

— הבחלום אני שומע זאת? — קרא אלקימוס—הנה שבוי היה מניליאוס ביד יהודה המכבי!

— הוא ועוד אחד ושמו הרקילוס ברחו מיד יהודה ויבאו אלי בשבתי בארץ בני עמון, ואם חפץ אתה לראות את מניליאוס אשלח לקרא לו, כי שב אתי הנה.

— עוד חזון למועד — ענהו אלקימוס בשפה רפה — אראנו מחר, כי אין דבר לי אליו עתה.

בכל כחו התאמץ אלקימוס להסתיר מבוכתו וסערת לבו מעיני ליזיאש, כי ירא להפגש עם מניליאוס וגם חרד להותר עתה באנטוכיה פן יכרה מניליאוס שוחה לו על הסגירו אותו אל יהודה, ומה נקל עתה למניליאוס להביא עליו רעה! די לו שיספר לליזיאש כי הוא, אלקימוס, נתנהו ביד אויבו יהודה, ונמתח עליו קו חשד כי ציר שלוח הוא מאת היהודים לרגל בליזיאש, ואז אבד באפס תקוה.

עוד שתים שעות בלה אלקימוס בחברת ליזיאש וישב כעל גחלים בוערות אל הלחם בביתו ולעת ערב נמלט מתוך העיר כנס מנוסת חרב.

סא.

וציזוס הוציא את בת־שבע מתוך הבור ויוליכה במרכבה אל המעון אשר שכר לה, בתקותו כי תראה עמו חיי סתר וינעם להם לחם סתרים.

אולם לא כן חשבה בת־שבע הישרה בנשים. בהביאו אותה אל הבית, הושיבה על כסא וישב נכחה ויחזק בידה ויאמר:

— עתה יפתי באה העת לשלם לי אהבה תחת אהבתי.

בת־שבע הוציאה לאטה ידה מתוך ידו ותענהו:

— העת טרם באה, כי עיפה נפשי מבור השבי. לך ושוב אל מקומך עד אשר ינוח לי ואז אענך דבר לאשורו.

— ואת הלא אהבה הבטחתיני! — קרא ציזוס ויעצר קצפו.

— האהבה לא תבוא בלי מנוחה — הברה בת־שבע על לבו — עזבה אותי עד מחר ואז אענך.

— עד מחר תדדי כצפור ממקומך, ואיפה אבקשך?

— אם לא תאמין בי אות הוא כי לא תאהבני.

— ואני לא אוכל להאמין לך, כי אלצתיך לאהב אותי, ועתה בצאתך למרחב תחללי דבריך.

— ואני מעולם לא אמרתי לך כי אהבך — אמרה לו בת־שבע — ואמנם כן, אני מכבדת אותך על עשותך דבר טוב לקרא לי דרור.

— ואני טרם קראתי לך דרור! — קרא ציזוס בקצף — כי אם לא תעני אהבתי באהבה אשיבך אל מקומך.

— היו לא תהיה! — קראה בת־שבע בהתנשאה ממקומה — פה תהיה קבורתך, נבזה, אם תעז לשלוח בי יד!

ובדברה מהרה אל הדלת, אבל הגמד רץ לקראתה וישך את הדרך בעדה.

בת־שבע ראתה כי לא בדברים תנצל הפעם מכף מאהבה, ואם תרבה לחשוב, תבא לו עזרה מן החוץ ואבדה באפס תקוה, ותגש אליו ותאחז בערפו ותפרפרהו ותך ראשו אחת ושתים על הקיר ותהלמהו, ובראותה כי התעלף הגמד מן המכות ותחש אל הדלת ותמצאנה סגורה, אז נגשה אליו שנית ותציא את המפתח מחיקו ותפתח את הדלת ותמלט החוצה.

— שלום! שלום! — קראה בהסבה רגע פניה אל הבית אשר יצאה משם — תשוב תראני גמד נבזה, כאשר תראה את אזניך.

לא תמיד ילך האדם בדרך אשר יתוה לו, כי ככדור הוא ביד המקרים והם יורוהו דרכו.

שרה באה אל מצפה ומשם אמרה ללכת במעלה בית־חורון לראות את שלום דודה במחנה יהודה אשר חשבה כי שם הוא נמצא, אולם בבואה המצפתה נקרה לקראתה איש נכבד ונשוא פנים, בן עיר מולדתה ושמו פלטיאל החורני והוא לא נתנה ללכת שמה.

— הנה נא ידעת שרה מה יקרת להוריך — אמר לה פלטיאל ואם יקרך אסון בדרך ירדו ביגון שאולה. האם לא השמעתיך כי כבר שלחו ציר אל דודתך להשיבך אליהם, ואת שערי נא בנפשך מה יהגה לבם בהביא להם צירם את הבשורה כי לא באת אל דודתך והיא לא ראתך!

— לבי יכאב מאד לאסונם — התאנחה שרה — ואחרי הביאי עליהם את הצרה הזאת בגלל לכתי אל אהובי, אחטא להם ולנפשי אם לא אלך עתה אל בית־חורון לראותו!

— הלא טרם תדעי עם ימצא שם! — אמר לה פלטיאל — ואם גם ימצא, לא אתנך לעבור בדרך מסוכנה כזאת; לכי אחרי ירושלימה כי שם ביתי עתה, ואני אשר בן משק חיל יהודה אנכי, כי אמציא לחם ובשר לו ולחילו, אבקר את בית־חורון בעוד ימים מספר והודעתיך דבר ברור על אדות שלום.

— אנא אל תפריעני מלכת! — התחננה אליו שרה — כי נפשי ערגה לאהובי ואם לא אמצאהו שמה, הנה עובד שם לוי רעהו בצבא יהודה והוא יודיעני אנה הלך דודי.

— הנה ידעת שרה כי אוהב נאמן אני להוריך — ענה אותה פלטיאל — ואם גם לא ייקרו חייך בעיני הלא חייהם יקרים לי, לכן שמעיני ושבי בביתי בירושלם עד שובי מבית־חורון והודעתיך דבר ברור כי גם את לוי אראה שמה.

ואם אמנם היטב חרה לשרה על אשר לא יתננה פלטיאל ללכת, לא יכלה למרות פיו בדעתה כי טובתה וטובת הוריה הוא מבקש, ותגמר אמר לחכות עד שובו ממחנה יהודה.

ותלך אחריו ירושלימה ויתן לה חדר בביתו ויחשבה לו כבת.

סב.

וליזיאש גבור החיל מתעתד למלחמה על ישראל כאשר צוהו המלך ביד גורגיאש.

ולב הגבור הזה נכון בטוח כי ישא נס נצחון, כי באשר פנה עד כה השכיל.

— אך אוילים חכמי יועצי מלחמה אשר בחיל יון עד הנה! אמר למתי סודו אשר נועדו אליו לאנטוכיה — לב נשים היה לכלם ועל כן לא השכילו; אבל אני אסיר חרפה מעל ארצי, ועוד מעט ויחופש איש עברי בנרות בכל ארצנו ובארץ יהודה ולא ימצא, כי לא אשאיר לכל המשפחה הרעה ההיא, משפחת היהודים, שריד כמעט.

— הידד! הידד! — קראו שריו — יחי ליזיאש! יחי מצביאנו!

וגם לא שבקו כל רואי פניו ויודע גבורתו כי אמנם כלה יעשה גבורים זה את היהודים, ומה גם בראותם כי חיל רב יאסוף, ולא בסתר השמיע כי לא יצא מפתח ביתו עד אשר ימצאו על ידו ששים אלף גבורי מלחמה ופרשים ושנהבים לרב.

ויעבר ליזיאש קול בכל מדינות מלכות יון כי נכון הוא למכר מאה עברים שבויי מלחמה בככר זהב ומאה עבריות יפות בככרים, וכעיט בהריחו טרף נאספו כנענים רבים מקצות ארץ לאנטוכיה ויקדימו לשקל את הזהב על יד ליזיאש אשר לא רבה במחיר השבוים אשר עוד יצוד...

— והגדוד הראשון אשר התנדב להלחם בישראל היה גדוד עברי. חמש מאות יהודים מתיונים מן הזדים והפושעים בישראל, התנגשו יחד להראות את אנטיוכוס מלכם אהבתם לארצם, ויכונו למלחמה על אחיהם ועל יהודה גבורם וישימו את מניליאוס איש הבליעל עליהם לראש.

ובגדוד העברי הזה התגאה ליזיאש וינבא לו נצחון גדול, כי מי כהעברים יודעים הליכות גבורם ומוצאי ארץ יהודה ומבואיה? ומניליאוס ההולך בראש הגדוד הזה גדל מאד בעיני ליזיאש, כי ידע הנבל לגנב את לבו בשפת חנף ובדברי שקר על היהודים עם עברתו, ויבטיחהו ליזיאש משרה גבוהה במכשלת יון כתם המלחמה.

ואלקימוס נעלם מאנטוכיה ולא התיצב עוד לפני ליזיאש וגם מחכמה עשה

זאת, כי בספר ליזיאש למניליאוס כי איש אחד ושמו אלקימוס בא לראותו ויאמר להושט לו עזרת אחיו, ספק מניליאוס כף אל כף ויקרא:

— אהה אדוני! האיש מרגלי יהודה עמד לפניך ויצא בשלום!

פני ליזיאש רעמו בשמעו זאת, כי הוא לא שפק בכל הגה היוצא מפי הזד הזה אשר קנה את לבו, ויחר לו עד מות על שלחו את האיש בשלום.

— לא פללתי כי יעז איש להבקיע אלי ממחנה היהודים — אמר ליזיאש ברגזה — ועל כן לא חשדתיו, הבה אשלח לחפשו כי בן מות הוא!

וישלח מלאכים לחפש את המרגל בכל העיר וסביבותיה ולא נמצא.

עתה ראה ליזיאש עין בעין כי אמנם מרגל היה אלקימוס, כי לולא זאת מדוע נחבא אחרי בואו אליו כמביא עזרה?

וליזיאש עורר עליו עתה קנאת פוליפוס אשר היה משנה למלך אנטיוכוס עד מלחמתו על עילם.

פוליפוס יד ימין המלך, עוד גדול מבכחידס, נשאר באנטוכיה בצאת אנטיוכוס למלחמה על עילם, ותחת אשר בכחידס עורר את המלך למלחמה על אנשי פרס, לא הופיע פוליפוס על עצתו וכמעט נבא למלך אחרית מרה כאשר קרהו.

פוליפוס חוה דעתו למלך כי לא טוב נגוע בקדשי עם.

— אם תגזל מאיש כספו או גם בניו ובנותיו, לא ילחם עמך כנואש וברוח גבורה כאשר בגזלך ממנו אלהיו וקדושיו — אמר לו פוליפוס — לכן לא טובה העצה לגעת בבבת עין הפרסים.

דבריו אלה לא ישרו בעיני אנטיוכוס, כי ראה בם כעין רמז למלחמתו את היהודים המתקוממים לו ברוח גבורה באשר נגע בקדשם, וזאת הלא משוש דרכו למחץ בנפש עשוקיו את הרגשות הכי קדושים!...

ולא ענהו אנטיוכוס דבר ויצא למלחמה על עילם, ובברחו לאקבתנא אכול חרפה וכעש, לא שלח אחרי פוליפוס, כי גאותו לא נתנתהו להביט בפני האיש אשר נבא לו מפלתו מראש.

ובראות עתה פוליפוס כי לא בו כי אם בליזיאש בחר המלך למלחמתו החדשה על היהודים, נפל לבו עליו מאד, אבל כסה כעשו ועצבו במשאון ויגמר בלבו כי אם תכשר השעה, יעזור להושיב את דימיטריוס בן סליקוס על כסא מלכות יון, ובין כה חתר בסתר למצא איזה און בליזיאש למען יבאישו במלך אנטיוכוס.

וליזיאש כבר שנא את פוליפוס בלבו זה כמה על אשר גדלו המלך על כל שרי מלכותו, ובראותו עתה כי סר צלו, ספר לו ליזיאש לבעבור הרעימו, את כל היקר אשר יעשה לו המלך לנשאו על כל שרי צבאותיו עד כי נתן בידו את כל עניני המלחמה ואשר יעשה כדבר חק הוא בעיני המלך.

ופיליפוס נשא בשרו בשניו ויעמד את פניו כשש לראות בגדולתו, למען לא יתברך ליזיאש בלבו כי דבריו יכאיבוהו.

ואשר הכאיב את לב פוליפוס ביתר שאת, כי חדלו שלשת הגבורים תלמי

בן דורימון, גרגיאש וניקנור מחלק לו כבוד כקדם. כעבדים לפני אדוניהם עמדו לפניו לפני זמן לא כביר, ועתה לא ישעו אליו וישטו מעליו בפגשם אותו.

ויהי כאשר נלאה פוליפוס נשוא מכשול לבו על כל הרעה הבאה עליו, גמר אמר ללכת לאקבתנא להשיב אליו לב המלך, ואם לא תעלה זאת בידו, אז יסע אל דימיטריוס והראהו מה בכחו לעשות לו.

סג.

השמש אשר נטה לערוב האירה שנית לאנטיוכוס. צירו שב מארץ פרס ובשורה בפיו כי חפץ בו דריוש המלך וצפרורית בתו היפה בבנות מלכי ארץ, מאשרה בעיניה להיות אשת מלך יון.

— לעת ערב והנה אור! — אמר אנטיוכוס בלבו — כל אוצרות המלך דריוש פתוחים עתה לפני וכל מלכי ארץ וכל המדינות ייראו עתה מפני אנטיוכוס, ואשר לא יכנעו לי יביאו לי תרומות, מס מכל גלגלת מלך, או ארוצץ את גלגלותם בזרוע עוזי... האח, אנטיוכוס! לך אוצרות חשך אשר לא עמלת בהם ולך זרוע עם גבורה, חרדו מפני כל הגוים!

רעיונות כאלה וכאלה שעשעו עתה את נפשו, ומרב שמחתו עשה משתה לכל שריו הגדולים והקטנים המתהלכים בחצרו באקבתנא וגם הרקילוס נמצא בתוכם, כי מאז הביא אל המלך מכתב ליזיאש, מצא חן בעיניו מכל הצעירים המסתופפים בהיכלו, וכל רואיו נבאו לו גדולות בבית המלך.

ויהי כטוב לב המלך ביין ויספר לקרואיו את כל דבר האשר אשר מצאו, כי יהיה לחתן המלך דריוש העשיר מכל מלכי ארץ וכי ישא לאשה את בתו היפה מכל בנות מלכים. ויברכוהו כל קרואיו בקול המון ותרועה וישתו וישכרו וישירו שירי יין וזמה.

אז יקום המלך על רגליו אשר בכבדות יכלו נשוא אותו מרב היין אשר בא אל קרבו, ויקרא:

—עבדי הנאמנים! דעו כי כל הגוים אשר לא יעבדוני ולא יכירוני לאלהים ומלך, בני מות המה! עוד בהיותי במעי אמי חזו הוברי שמים כי אלהים אדירים אהיה לתבל כלה וכל צאצאיה יכנעו לי לעבדי עולם, ומי אשר יפרק מעליו עולי, לא יחיה נגד השמש. לכן דעו כי משפט מות לכל היהודים הארורים המורדים במלכותי, חרבי הלטושה תאכלם עד אחד וארצם תחלק לכהני אשר יעבדוני, וכן אעשה לכל הגוים המורדים בי!

— הידד! הידד! יחי המלך! — קראו כל הנאספים — הננו שותים לחיי מלכנו - אלהינו ולמות היהודים המורדים!

אז התנשא מבין הקרואים איש אחד זקן שרעפוס שמו, והוא היה לפנים נציב ארץ יהודה וגדול ונכבד הוא בעיני המלך ושריו, ויאמר:

— אדוני המלך! — הנה נא ידעת כי עבדתיך באמונה למיום הקימוך אלהינו על כסא מלכות יון וכי לא בחנופה קניתי לבך כי אם במעשי אשר ישרו בעיניך, ולא אחת הראיתיך כי לא אירא מהשמיעך דברים ולא כמחשבותיך,

כי באשר אחשב כי לאשרך המה ולאשר ארצנו, הנה זאת חובתי להשמיעם אותך בלי משוא פנים, וכן אעשה גם הפעם, והנני אומר לך מלכי, כי לא נכון לחרוץ משפט מות על עם כלו ומה גם על היהודים, מבלי חקור מראש סבת בגדם במלכם! חמש שנים הייתי נציב ארץ יהודה, ואני ידעתי את העם הזה כי עם שקט הוא אשר לא יגע באיש לרעה, והוא חי על אמונתו המטפת צדק וישר ואהבת חסד. אמנם לא נבין מה אמונתם באל אשר לא יראוהו אנשים והוא מרומים ישכן בסתר, לפי דעתם, ומביט אל בני אדם ויודע יצרי מעללי איש; אבל עין בעין ראינו עד היום כי אלהיהם זה הצילם מכל רעה; כי היתכן כי עם קטן ודל ואשר לא למד יד בניו לקרב, ילחם במתי מעט את עם גדול עצום ורב כעמנו עם היונים, וינצחהו באשר יפנה? לאט לי, אדוני המלך, לעם הזה, אל תגע באמונתו — בבת עינו, משך אליו חסדך, וראית כי יכנע תחת עולך ושבתו מלחמות מקרב ארצנו!

— חסום פיך זקן! — קרא המלך בחמה שפוכה ופניו בערו כאש — לוא ידעתי כי ככה אתה אוהב את להקת השודדים, כי אז לא קראתיך הנה, ולולא שיבתך אני נושא, כי אז לא עמד ראשך עליך עד הבקר. צא מהר מזה כי לא יכירך פה מקומך!

שרעפוס קם ויצא נכלם ובשבר רוח מתוך הבית.

כל הקרואים צחקו לו ויקראו אחריו מלא, ויתנו תקף למלכם-אלהיהם, כי עליו להשמיד את היהודים המורדים במלכותו למען יראו כל הגוים וחרדו מפניו ולא יעיזו להרים יד במלכם.

— הידד! הידד! יחי מלכנו ויכון כסאו לעד! — קראו בקול, ויאכלו וישתו וייטיבו לבם עד הבקר.

סד.

ומי יחוש עתה לב יהודה גבור ישראל וקדושו? בגלוי יעמיד את פניו כגבור העשוי לבלי חת למען חזק ידי עם המלחמה, אבל עמוק, עמוק בלבו תקונן דאגה נוראה בראותו כי מעטו המתנדבים בעמו להלחם במציקיו; רבים יחכו לתשועת ה׳ בלי תשואות מלחמה, כי לא יאמינו כי ישים עבים סתרו בימי צרה באלה ליעקב, ובלי שפק יברק ברק ממרומיו, או ישלח את מלאכו אשר הרג בן־לילה במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף איש, והכה את חיל אנטיוכוס, ורבים מעבר מזה המירו כבוד עמם בקלון ויתבוללו בעם יון ויהיו לשונאי עמם בגלוי ועוזרים לאנטיוכוס להשמידו. והאויב? כנחש־קסמים הוא, אשר אם יכרתו ראשו האחד ועלו מאה ראשים תחתיו!...

יהודה רואה את העתיד, כי תחת הכנע יוסיף אנטיוכוס און ועצמה להלחם במורדיו, ואחרי מפלת סירון אשר עשרים אלף איש נפלו עמו, יצמחו עתה מאת אלף ראשי נחשים תחתיהם ועלו עליו כדי ארבה לרב, וחיל ישראל מצער כעשרת אלפים מספרו! אהה, מי יחוש עתה את לב הגבור העברי?!

וישלח יהודה מלאכים בכל גבול ישראל להקהל אליו לצבא כל איש לב

וכל צעיר בעמו אשר רגש אנוש יפעמהו ולהכין אותם לקראת המלחמה החדשה אשר יקרא עליו אנטיוכוס עד מהרה.

וחלקיהו דודו הזקן אבי פנינה בא אליו מירושלם ויספר לו כי המתיונים עוכרי עמם מאמצים כל כחם לירא ולהפיל בלהות על כל בחור מעם לבלי יהינו להלוות אל חיל הלוחמים את היונים, כי עולה ליזיאש בחיל כבד על ארץ יהודה, חיל אשר לא ישפק עפר יעקב לשעלים אשר ברגליו.

ומדי דבר הזקן על דבר המלחמה המתרגשת לבוא, הזכיר בלי משים את פנינה האמללה ונחל דמעות פרץ מעיניו למרות רצונו.

ובלב יהודה התחדש המחץ. הוא אמנם לא שכח את פנינה רגע ולא חדל מהגות בה למיום הפריד המקרה האכזר ביניהם; אבל בראותו עתה את דמעות אביה הישיש, לא יכול עצור עיניו מדמעה גם הוא, ויט הצדה ויבך.

עיני שניהם נפגשו רגע וכאלו הנן שואלות בשפה נאלמה:

— איפה פנינה עתה? האמנם חיה עודנה או מתה, ואם לא טוב המות מחיות חיי קלון בכלוב פריץ חיות בתמונת אדם נושא כתר?!

שניהם הביטו שנית רגע איש אל אחיו ויאלמו דומיה ממושכה וארוכה.

— מגורתי באה לי — נאנח הזקן במרירות ואחרי שוב אליו רוחו — מאז התפרצה המלחמה נבא לי לבי רעה לא ידעתי שחרה; יראתי מפני יפיה, כי יפי נשים אסונן בין פריצי חיות, ועתה הנני ברעתי!

— דודי היקר! — אמר לו יהודה — אם אמנם נוראה הרעה והיא נוגעת עד נפשי; אבל תקוה משחקת לפני כי לא תענה מפני נוגשה... יפה היא פנינה, אבל פי שנים מיפיה שכלה וטוב טעמה, ובעוד אנו מתאבלים עליה כעל קרבן העריץ, מי יודע אם לא תקום פתאם על ידה תשועה לישראל כבימי יהודית והוליפרנש?...

עוד הדברים בפיו ויונתן בא האהלה ובראותו פני שניהם נזעמים, שאלם מה העציב רוחם.

— דודנו העלה זכרון פנינה לפני — ענהו יהודה במרירות — ואיך לא נעצב?

— ואני באתי להביא לכם בשורה על אדותיה! — קרא יונתן בפנים צוהלים — ובשורה טובה אשר תרנין לבבכם!

חלקיהו ויהודה נרעשו מאד למשמע הדברים, ויונתן הוסיף לדבר:

— הנה אשה באה הלום אשר ישבה עם פנינה בהיכל אנטיוכוס, והיא אשת אבשלום מודענו.

— האח! — מה מאשר אנכי! — קרא יהודה בשמחה — ומדוע לא הבאת את האשה אלי?

— הנה היא ואישה על יד אהלך — אמר יונתן — הבה אביאם אליך!

ואחרי רגעים מספר הביא יונתן את אבשלום ואשתו אל יהודה אחיו האהלה.

— מה אשמח לראות את אשתך, אבשלום! — אמר יהודה לפקידו — ואת אשה טובה, מה שמך כי אדע ומאין באת?

— שמי בת־שבע — ענתהו האשה בענוה — ומאקבתנא אני באה; אבל לא דברתי נכונה אדוני הגבור, מאקבתנא אני נמלטתי, ולולא חלק לי אלהים מעט שכל ומעט כח ידים, כי אז לא התכבדתי לעמוד עתה לפניך גבור ישראל וקדושו הנותן לנו נקמות באויבי ה׳, כי כפשע היה ביני ובין המות, וכמעט לא אאמין גם עתה כי נמלטתי; אבל רב לי לדבר עתה על אדותי כי מה אני, שאל אותי אדוני המכבי את אשר תשאל ואני אענך דבר לאשורו.

— הראית שם את פנינה? — שאלה יהודה.

— אני שרתיה כי כן בקשה מאת המלך לתת לה אשה עבריה לשרתה, ואני הבאתי אליה חרב קטנה בסתר, כי יחד המתקנו סוד להמית את אנטיוכוס...

— האח! — קרא יהודה ועיניו הבריקו — ואתה חלקיהו דודי, התראה כי לא שגיתי בבתך?!

פני הישיש צהלו ויגש אל הדוברת ויאחז בידה ויקרא:

— אשה יקרה! מה אשמח לראותך ולשמוע דברך על דבר בתי, ואת כפרי אשה טובה, ואל תכחדי דבר!

— אבל נגלה סודנו לאחד ממרגלי המלך — הוסיפה בת־שבע לספר — כי הסתתר במקום מושבנו, ואלהים עשה כי יודע לנו כי נגלה סודנו למלך, באשר לא ידע המרגל להזהר ואנחנו ראינוהו יוצא מסתרו, ואז ארגתי סלם מששי ואורד את פנינה דרך החלון ותמלט מבית המלך והיא טרם נטמאה...

— במה אכף לך בת־שבע, על טובך! — קרא יהודה ודמעות גיל נוצצו בעיניו — התגאה אבשלום באשתך היקרה בבנות ציון!

שניהם הודו בענות חן את הגבור על הכבוד אשר יחלק להם, ובת־שבע ספרה ליהודה את כל המוצאות אותה בבית המלך אחרי המלט פנינה וכל התלאה אשר מצאתה בבית הבור עד אשר הצליח אלהים דרכה לבוא אל אישה.

— ברוכה את אשת חיל לה׳! — אמר לה יהודה ברגש — ואיפה פנינה עתה לפי דעתך?

—לא ידעתי אדוני! — ענתהו בת־שבע — ואני חשבתי כי כבר שבה ירושלימה, ובהמלטי מאקבתנא לבוא הלום, אמרתי אסור אליה לראותה.

— תודתי אשה יקרה, נובעת לך ממעמקי לבבי — אמר יהודה לבת־שבע — כי החיית אותי ואת הזקן הזה בבשורתך, ומה אכבדך בלבי על כל הטוב אשר עשית בחרף נפש לפנינה רעותך! ואתה דודי הישיש, אל נא תדאג עוד לבתך, כי אלהי ישראל מעוזה וגם לא יעזוב חסדו מאתה מעתה והלאה, באשר היא שם, ומי יודע אם לא תקום על ידה תשועה גדולה בישראל בימים הבאים!

— אמן, כן יאמר ה׳! — קרא הזקן ודמעות גיל נזלו מעיניו ותצללנה בזקנו הלבן.

סה.

מה ינעם עתה ללוי להגות בשרה אהובת רעהו המת! לא כנער ולא כבער יבוא עתה לבקש אהבתה, כי אם כגבור מלחמה אשר הכה את סירון ויבא ראשו אל יהודה!

בכל צבאות המלחמה גדול עתה שמו, ורבים יקנאו בו על הכבוד אשר חלק לו יהודה ראש הגבורים.

— בצואר עתק אבוא עתה לראותה! — הוא אומר בלבו בשבתו בתוך אהלו בבית־חורון — מרום אשא עיני כגבור חיל, כי אמנם כן אנכי עמדי, והיא תאר אלי פניה, ואם לא תרצני עתה אחרי הודע לה כי אהובה מת, תרצני אז כאשר ישכח מלבה, ומת הלא ישכח עד מהרה..

ובהגיגו ברעיון הזה נפתחה דלת אהלו ואיש נגש אליו.

— יליד גמלא אנכי ושמי פלטיאל — אמר לו הבא — ואתה הוא הגבור לוי, האין זאת?

— כן, אני הוא לוי אשר הכיתי את סירון — ענהו לוי בגאון — ומי אתה אדוני? פלטיאל אמרת לי זה שמך ואדמה כי ידעתיך.

— כן, ידעתני, כי מי לא ידע את פלטיאל בגמלא? ואני מתגורר היום בירושלם ואתה ויהודה וכל החיל הזה אשר עמך אוכלים את בשרי, כי אמציא בשר ולחם לכלכלם וגם לא ארבה במחיר, כי יודע אני חובתי לעמי, ובבואי הלום עתה, ראיתי ראשית לי לבקרך ולשאל מפיך איפה חונה פה שלום, כי שמעתי כי רעך הוא והוא הלך עמך מגמלא להלוות אל צבא המכבי.

— כן, הוא הלך עמי — ענהו לוי בעצבת — אבל לראותו לא תוכל אדוני, כי הרחק, הרחק הוא מפה.

— שמעתי כי שם אלהים קצוות לארצו — אמר פלטיאל בשחוק נחת — הגידה נא לי באיזה קצה ימצא שלום, ואבקשנו שם.

— לא בארץ הוא כי אם בשמים! — התאנח לוי.

— הוא מת? — התפלא פלטיאל.

— ומה הפלא? — שאל לוי — האמנם הוא הפרח הראשון אשר נקטף בעודנו באבו? אהה, אדוני פלטיאל, שלום רעי מת!

— צר לי מאד! ומה? הנספה במלחמה?

— לוא נספה במלחמה, כי אז לא דאב עליו לבי כאשר עתה — נאנח לוי — כי הוא אבד מתוך הקהל!

— אל מה ירזמון מליך? הטבע? או חיה רעה אכלתהו?

— הוא הלך עמי להלוות אל מחנה יהודה, ויקר לנו אסון בדרך, כי פנינה בת חלקיהו אשר הצילה יהודה מכף אפולוניוס ותלך עמנו, אבדה ממנו ביער בצר, ואני ושלום ויוני אחד ושמו הרקילוס, עשינו חוזה להועד על יד באר המים בצלע הר גרזים, שלשת ימים אחר יום האסון, ולהודיע איש את רעהו מה ששמענו על אדות פנינה, כי הלכנו לבקשה, ואם יפקד ממנו איש

למועד ההיא על יד הבאר, אות הוא כי איננו עוד בחיים, ואפגש ביום השלישי עם הרקילוס היוני ושלום רעי לא שב, ולמן היום ההוא אבד מתוך הקהל ואיננו!

— אמנם קרהו אסון! — קרא פלטיאל בדאגה — אבל טרם נדע אם מת.

— לו חי, כי אז כבר ראינוהו במחנה יהודה!

— גם זאת אמת — אמר פלטיאל — אהה, מה אענה עתה את שרה אהובתו ? !

האמנם ידעת את שרה ? — שאל לוי כמתפלא !

— האני אדע את שרה ? — קרא פלטיאל — ידעתיה בעודנה ילדה, גם את בת־שבע אחותה הבכירה ידעתי.

— ושרה עתה בגמלא, האין זאת ?

— לא בגמלא כי אם בירושלם, ובביתי !

— בביתך בירושלים ? ! — קרא לוי משתומם.

— ומה הפלא ? — שאל פלטיאל — נקרא נקריתי עמה במצפה ומשם חפצה ללכת לראות את שלום מאהבה בבית־חורון, ואני אשר ידעתי כי לא קן אהבה בית־חורון עתה וגם הדרך מסוכן וכבר קרה אותה אסון בדרך כאשר ספרה לי, לא נתתיה ללכת במעלה בית־חורון, ואקחה עמי ירושלימה ועתה באתי הנה לדרוש מפיך על דבר אהובה, כי אמרו לי כי גם אתה פה. אהה, איך אביא אליה הבשורה הנוראה כי שלום איננו, ונפשה קשורה בנפשו.

— ומתי אתה שב ירושלימה ?

— מחר אשוב שמה.

— גם אני אלך עמך ! — קרא לוי — כי אני חפץ לראותה ולשאל לשלום הורי.

— מה טוב ומה נעים ! — קרא פלטיאל—לפני לכתי מפה אבוא לראותך והלכנו שנינו יחדו.

נרעש ונפעם נשאר לוי בתוך אהלו אחרי צאת משם האורח.

שרה אשר לה תכלה נפש לוי זה כמה והיא שיחתו כל היום וחלומותיו בלילות, קרובה אליו מהלך קטן ככברת ארץ ועוד מעט ויראנה ? !

מי יתאר אשרו, אבל מי יביע גם הותו בזכרו כי לא על נקלה תשכח האוהבת את אהוב לבה, ואולי לא תתן להשריש בלבה את הרעיון כי הוא מת והחכה לו אולי ישוב ? ועתה נקוט לוי בפניו על ספרו לפלטיאל כי נעלם שלום. מדוע לא הגיד לו כי הוא מת וראה בהקברו ?

— המות, רק המות יפריד אוהבים לעד ! — צללו שפתי לוי — רבות נשים אהבו גברים אשר בלע המות ויירשו אחרים את אהבתן... לא! לא! עלי לתקן את המעות ! שלום רעי מת ! ואם יכבד ממני לשקר כי ראיתי א נ י את קברו, אמצא לי איש א ח ר אשר יגיד זאת !...

ותפוש ברעיון הזה הלך לבקש את פקידו להרשותו ללכת ירושלימה.

סו.

שמים טהורים על ראש אנטיוכוס עתה. העבים אשר כסו רגע שמשו נפוצו ואור יקרות יופיע אליו ממרומים.

מיראתו אותו יתחתן בו מלך פרס, ובעוד לא הספיק להגות היטב בכל האושר אשר ימצאהו, הביא לו רץ ספר מאת ליזיאש, ובו כתובים כדברים האלה:

„יברכו נא אלהינו את המלך האדיר אנטיוכוס עפיפנוס ואת כל שריו ויועציו העומדים על ימינו!

„מלאתי מצותך מלכי, ואנצל את מקדשי עמנו, חשפתים שפהה ומצאתי בם כסף וזהב ואבנים יקרות אשר ישפקו לכלכל כל צרכי מלחמתי את היהודים, ואני לא שעיתי אל הכהנים והעם אשר רעמו אלי פנים על המעשה הזה, ואקח בחזקה מכל הבא בידי כאשר צויתני. ועתה חשים אנשי מלחמה לקול קריאתי מכל קצות ארצנו, ועוד מעט והיו לי כחמשים אלף איש רגלי, עשרת אלפים פרשים ושנהבים מלומדי מלחמה מן הטובים בארצנו.

„וכמו כן העברתי קול בכל הארץ לאסף אלי כנענים, סוחרים בנפשות אדם, וכשש מאות „סוחרים“ כבר נאספו אלי לאנטוכיה לקנות מידי את שבויי היהודים, והמסחר הזה אקוה יעשיר את אוצר המלך, כי עתה לא רביתי במחיר העבדים והשפחות למען ישמעו הסוחרים ויבאו, ובאחרית המלחמה אגדיל את המחיר ועלה להון עצום, כי כלה אעשה את היהודים זעומי נפשך ולא אשאיר להם זכר.

„והנני עבדך הנאמן בכל לבו ונפשו ליזיאש“.

פני המלך אורו משמחה בכלותו לקרא את דברי הספר. יודע הוא היטב את ליזיאש כי גבור חיל הוא והרוץ בכל מעשיו ומעודו לא התהלל בדבר אשר לא הוציא לפעלו.

— אמנם כן! — קרא אנטיוכוס בגאות עריץ — כבר כריתי קבר לעם הנתעב הזה, ועוד מעט וכסיתי עליו בעפר והיה כלא היה! ומה נואלתי כי לא נתתי מראש את המלחמה ביד ליזיאש!

רגע צלל במחשבותיו ואחרי כן הוסיף להגות:

— ועתה?... עתה עלי לשגות באהבת צפורית היפה בבנות מלכים! האלכה עתה אליה ליסד אגודתנו, או אחכה עד אחרית המלחמה ביהודים הארורים? הנה בבואי אז אל ארץ פרס שבע נצחון, ונכבדתי הרבה יתר בעיני מלכה ובתו! ובאמת, האם מאהבתם אותי יקשרו אלי? לא כסיל אדם אני לחשוב זאת! יודע דריוש כי אם לא הצלחתי במלחמתי הראשונה על עילם, אכניענה במלחמה אחרת. האולם נכחד ממנו כי עשרים אלף גבורי חיל נאספו אלי שנית להלחם באנשי עילם?!... לא! אני אבוא אל פרס להתחתן במלכה אחרי השמד היהודים מפני, ועתה אשלח ביד איש־עתי תשורה יקרה לצפורית ובזאת תוסד אגודתנו!

— וביד מי אשלח? — שאל רגע את נפשו ופתאם צהלו פניו — הנה את העלם היפה ההוא אהבתי מיום ראיתיו ואיש חכם הוא ויודע שפות הרבה, אשלחה מנחתי בידו, והוא ידע איך להגדיל ערכי בעיני דריוש ובתו!

ויתן אנטיוכוס צו לקרא אליו את הרקילוס, ויבא ויתיצב לפני המלך.

— הנה זה שבתך אתי אך מעט — אמר לו אנטיוכוס בשפת רצון — אבל הכרתי היטב חין ערכך, אות הוא כי מאשר אתה, ועל כן בחרתי בך לשלחך במלאכותי אל דריוש מלך פרס להמציא מנחה מאת פני אל צפרורית בתו אשר עוד מעט ותקרא לי אישי, ובך שתי מבטחי כי תדע מה משלחתי דורשת ממך.

— קטנתי מכל הכבוד הזה, מלך המלכים! — קרא הרקילוס בהשתחותו למלך ובנשקו כנפות כסותו — ואני תקוה כי אדע לבאר לדריוש ובתו מה גדלת ורוממת ונעלית על כל מלכי ארץ.

דברי החנופה מפי הרקילוס הערום ישרו מאד בעיני המלך וישב ויכתוב מכתב לצפרורית לאמר:

„שלום עד בלתי שמים לצפרורית בת דריוש הטובה והיפה מכל בנות מלכי ארץ! תשובתך היקרה כי נרצית להיות חברתי בחיים, הראתני לדעת כי אהוב אני לאלים, ומכל החסדים אשר עשו עמי עד היום, הוא החסד הכי גדול שאתכבד לקרא לך אישתי, ואקוה כי גם את, עדינה, תודי כי חסדי האלים גברו עליך, בתתם לך לאיש את אנטיוכוס עפיפנוס אשר יחלק עמך כבוד מלכותו ורב עשרו.

ועתה קבלי נא יפתי מיד מלאכי את הענק לצורניך שאני שולח לך, והיה לך לאות אהבת עולם מאת אוהבך ומוקיר ערכך.

„אנטיוכוס".

ויתן אנטיוכוס להרקילוס עבדים ורע להתרועע וכסף רב ושמלות יקרות וישלחהו מעל פניו אל שושן הבירה.

— מה מאשר הייתי לוא מצאה ידי לחלק מאשרי זה לפנינה! — דבר הרקילוס לנפשו בלכתו עם אנשיו ארצה פרס — אבל מה אומר ומה אדבר? היא ברחה מבית המלך ועתה נעלמה ולא ידעתי איפה אבקשנה, ולוא מצאתיה מה אומר לה? הנה היא אוהבת את עמה בכל לבה ואני נהפכתי לבוגד בעם הזה וגם אשנאהו עתה בכל לבי... אהה, אהבתי את פנינה להבורתי ולפצעי היא עתה. אבל האפקוד על לבי: אל תנהה אחרי היפה בנשים! ואני אהבתי אותה בכל חם רגשותי, אהבתיה מרגע ראותי אותה על יד יהודה העריץ ועוד יצלצל באזני קולה הנעים בבור מאסרי: „אסיר אמלל, גשה אלי הנה!" כקול אלהים אני שומע אותו גם עתה. אבל?... גם קול אחר תשמענה אזני: „חפצי שיהיה לעמי אוהב נסתר במחנה האויב" ורק בתנאי זה קראה לי דרור... אהה, אין קצה לרשעת האדם! ואני עוד אעיז לאהב אותה?!... אבל מי יביט אל ישר? הנה אנטיוכוס לעיני! בני אדם חסרוהו מעט מאלהים והוא מרומים ישכן ועושה כל נבלה וכל תועבה! לא! לא רע אנכי מכל בני חלוף ולי הצדקה

לאהב אותה, ומי יתן ידעתי אמצאנה, אגלה לה לבי כי אהבתיה ואולי תשב גם היא אהבה אל חיקי!

רעיונות כאלה וכאלה מלאו את לבו מדי לכתו למסעיו ארצה פרס, ובאשר האמין כי פנינה מסתתרת באחד המחבואים ראקבתנא, גמר אמר לבקשה בעיר ההיא אחרי שובו בשלום מדרכו.

סז.

והימים, ימי ספורנו, ימי צרה ותוכחה לתבל כלה, הבוגד בוגד והשודד שודד, וחכמת אדם לשלט באדם לרע לו, וכל המרבה לשפוך דם הוא השליט.

וכבר נחלקה הארץ אז, כאשר עתה בימינו לעינינו, למתי מספר מעריצי תבל אשר ירשו כסא מלוכה מאת אבותיהם השודדים והרוצחים שכבשו את הארץ ביד חזקה ובחרב שלופה, ורבבות אלפי איש עבדו לאליל אחד אשר נתן כתר מלכות בראשו, ועל האליל הזה הורגו כל היום ויצאו כצאן לטבח למלחמות שונות וישפכו דמם כמים על מרומי שדה.

ורחמים וחנינה זרו אז לאנשים ההם. בנשוא גוי אל גוי חרב לא חסה עין הנלחמים על זקנים חלשים ועל עוללי טפוחים, ויבקעו נשים הרות וירטשו ילדיהן לעיניהן, ואת אלה אשר לא השפיקו להמית, מכרו לעבדים ושפחות כצאן וכבקר אלי הרג.

ובאסוף עתה ליזיאש חיל כבד למלחמה על ישראל, לא היתה בלבו ובלב שריו אחרת, כי אם להרוג ולאבד את כל היהודים באף ובחמה ובקצף גדול ולמכור את יתרם לעבדים ושפחות.

כי מה הוא בעיניהם הגוי הקטן והדל הזה תולעת יעקב? האם לא הלך לקראת מות בהעיזו לקרא מלחמה על עם היונים העצום והרב.

וכבר לוטש עם יון נחשת וברזל ולוטש את עיניו להכחיד את ישראל מגוי, וכבר נקבצו באו לאנטוכיה כאלף כנעני ארץ לקנות את העבדים והשפחות שבויי מלחמה, והם מרחיבים שקם לאסוף הון עתק בהוציאם את העברים והעבריות להמכר בשער!

והיהודים יודעים זאת וגם יודעים המה קצר ידם ורפיון כחם לעומת היונים, וכל אשר יגדל מחנה האויב המתעתד למלחמה החדשה, כן יפול לבם ויכהה רוחם. רבים חפצו למכר בתיהם וכל אשר להם בכסף ולהמלט אל ארצות רחוקות, אבל אין קונה, כי עוד מעט והיו כל אלה לבז ולמשסה.

ולדאבון לב הגבור יהודה המכבי, לא הסכינו עוד אז בני עמנו לקרב, כי אין עוד מלוכה בישראל, וממשלת יון אשר הכניעתם תחת עולה, לא נתנה ללמד בני יהודה קשת, ואם השכיל יהודה ואחיו לאסוף אליהם איזה אלפים לוחמים — רק יד אלהים עשתה זאת!

ובנצחונו הראשון נתן הגבור העברי נשמה לעם ויעודד רוחו לתפש חרב בכף לקראת אויב, כי עתה ראו כלם כי גם היונים רק בשר המה, והיא שגרמה ליהודה שימצאו עתה על ידו כעשרת אלפים לוחמים בהתעתד ליזיאש למלחמה.

והלוחמים האלה כרבם עובדי אדמה אשר לא למדו מעודם ידיהם לקרב, ויודעי מלחמה אשר הביטו מרחוק אל שתי מערכות האויב, אשר האחת לעומת רעותה היא כזבוב לפני השנהב — שרקו ליהודה וחילו ויגודו להם בחמלת לב.

ונכבדי ירושלם היראים לדבר ה' והחרדים לנפשותם מפחד אויב, פנו אל יהודה המכבי ויעוררוהו להענות בפני ליזיאש ולשלוח אליו מלאכים ולהבטיחהו כי לא יוסיפו עוד היהודים להרים יד במלכם וישובו להיות עבדים נאמנים לו ולממשלתו, ויגער בם יהודה בשצף קצף ויקרא אליהם:

— הלא תבושו לבקש רחמים מצר? ! אם עבדים אנחנו שבשפלנו נדרוש חסד מן השוט המכה אותנו בעברה בעת אשר בידנו לשברו, הנה יחון אותנו ליזיאש וימיתנו בעבדותנו השפלה כנבזים ורקים כי רחוק הוא מרחמים, ואם אנשים אנחנו המבקשים משפט אדם, תפשר החרב בינינו! ננצח ונחיה, או ננוצח ומתנו מות גבורים!

ויושבי ירושלם החלו לאטם לעזוב את העיר, רבים מלטו נפשם מצרימה, ואלה אשר קצרה ידם מעשות דרך רחוקה כזאת, בקשו מפלט להם ביערות ובצורים, בכפים ובמחלות עפר.

ועיר אלהים ירושלם המלאה תמיד תשואות, לבשה מעיל שממה, והמתיונים עוכרי ישראל אשר בקרבה, ראו לשמחת לבם כי עוד מעט ותשאר העיר רקה ועזובה.

הבוגדים האלה, חלאת ישראל, אשר היו הראשונים לטמא את מקדש אלהים ולהסית את אנטיוכוס בעמם, ראו עתה תקוה לכונן להם מעמד בממשלת יון, בגבור יד ליזיאש על יהודה, ולא שפקו רגע כי אמנם ינצח את ישראל וידכאהו, ואלקימוס מורם ומלמדם להרע בשובו עתה מאנטוכיה, הבטיחם הרי זהב ויחלק להם מראש את כל העשר אשר יגזלו מאת עשירי היהודים ביום הרג רב, בנפול יהודה וחילו ביד ליזיאש ומחנהו העצום.

עוד בהיות שרה בגמלא עיר מולדתה שמעה שמע המתיונים הזדים מרשיעי ברית; אבל בבואה עתה ירושלימה באה עד תכונתם, ותדע כי לא הגידו לה אף עשיריה מרשעתם וזדונם ומכל הרעה אשר ימיטו על עמם, ותתפלא בתמת לבה על אשר יחשה אלהי ישראל ולא ימטיר עליהם אש וגפרית להכחידם.

ומה גבר כאב לבה בהודע לה כי הם מורים בסתר חצי זעמם ביהודה גבור ישראל, ולא אחת סכלו מועצותיו הטובות על עמו, ולולא המה שעמדו לשטן לו בדרכו, כי אז כבר נכנעו היונים מפניו.

ותרא את „אקרה" מצודתם ותאחזנה רעדה. חומה גבוהה ובצורה בתוך העיר ובה יושבים החטאים בנפשותם אלה, והם חמושים בכלי נשק וצבא היתים עליהם סתרה מפני היהודים האמללים היראים לצאת החוצה פן יפגעו בהם האנשים, כי לא אחת ימצאו חללים עוברים בתוך הרחוב ולא נודע מי הכם.

— אוי לי, ממראה עיני איך אחיה? ! — קראה שרה בהתבוננה אל המצודה — הן גדלה חטאתם מחטאת סדום, כי מפה תצא הרעה מאת אח אל אחיהו! העל אלה תתאפק ה'? ! אבל למה אקרא אל ה' ולא אקחא אלי שרה

לצאת לישע עמי? — שאלה פתאם את נפשה — הנה לא יעשה ה' תשועה מבלי עזרת אדם, כי כן דרך אלהינו אשר הוציא את עמו ממצרים ביד משה ויביאם אל הארץ הזאת ביד יהושע, ובכל אשר נפנה נראה ישועתו בעזרת אדם, ואם רק אשה אני וצעירה לימים, אבל לא רק בכח ידים התשועה. הנה הגיתי זה כמה ברעיון להקדיש כח שכלי לעמי ועתה אעשה זאת אחרי ראותי את שלום אהוב לבי. אחגור רוח בינתי להבקיע לי דרך אל החומה הבצורה הזאת, אקנה לי לב הרשעים האלה להאמין בי והצלתי בכל אשר אוכל את עמי ואת יהודה גבורו מידם...

הרעיון הזה החיה רוחה ותחכה בכליון עינים לתשובת פלטיאל ירושלימה, כי הלך אל מחנה יהודה.

והיום ההוא בא. פלטיאל שב מדרכו ותרץ שרה לקראתו ותשאלה בקצר רוח אם ראה שם את שלום.

— לדאבון לבי לא ראיתיו — ענה אותה פלטיאל בעצב נסתר.

— היתכן? — התפלאה שרה.

— לא היה שם שלום ואיש לא שמע שמעו.

— אויה! — התפרצה אנחה מלבה — הן הוא הלך להלוות אל מחנה יהודה!

—ולא בא — ענה פלטיאל.

— וגם זה האיש לוי, אשר אמרתי לך, לא בא?

— אותו ראיתי שם והוא אמר לי כי שלום נעלם בדרך ועקבותיו לא נודעו לו.

— אל אלהים ה'! — קראה שרה ותפרש בידיה — חוסה נא, איש טוב, והגד לי מה אמר לך לוי על אדות שלום?!

— הוא אמר לי כי נעלם שלום בדרך ולא יסף; אבל בקרוב יבקרך לוי ואת אשר לא הגיד לי, יגד לך.

— היתכן כי לא יסף לוי לדבר אליך על דבר שלום? — שאלה שרה — בשם אלהים אשביעך, איש יקר, להשמיעני דבר אמת מה הגיד לך לוי על אדות שלום רעהו!

— מדוע אצת להשביעני בשם אלהים?! — קרא פלטיאל — ואני לא חפצתי להשמיעך כי לדעת לוי, שלום רעהו הנה מת!

— אוי לי! אללי לי! — התמלט קול פרוע מלב שרה — ממשמע אזני איך אחיה? אהה, שלום! שלום! שלום!

ותפול שרה אחורנית על הכסא ותתעלף.

סח.

ובשוב השמש להאיר לאנטיוכוס שב אל משתהו ואל זמתו, ויזכר את פנינה ואת בת־שבע ואת הקשר אשר קשרו עליו להמיתו, ויקרא אליו את פילוס שר ארמונו וישאלהו אם מצא את פנינה הבורחת.

ופילוס אשר חשב כי כבר שכח המלך את העבריה, חרד חרדה גדולה בשמעו שאלתו.

— אדוני מלך המלכים — ענהו פילוס—בקשתיה בכל העיר ולא מצאתיה, גם שלחתי מלאכים לבקשה בכל גבול ישראל ואיננה; אבל טרם אבדה תקותי למצא אותה, כי אנשי יתפשוה גם עתה.

— הנשף תתן לי במחירה! — קרא המלך בקצף וירקע ברגליו.

— אדוני מלך המלכים! — אמר לו פילוס בכרעו על ברכיו — יהי לבך נכון בטוח כי אחגור כל כחי למצא אותה ולהביאה אליך, ואני בחפצי לכפר פני מלכי, שביתי לך תחתיה עבריה אחרת, נערה כבת תשע עשרה, יפה כאילת השחר.

הענגה אשר על פני העריץ חלפה כצל עובר.

— עבריה אחרת? — שנה המלך — ואיפה היא?

— בראותי כי היא מסרבת ובועטת בכבוד הגדול לעמוד לפני אנטיוכוס מלך המלכים, יסרתיה על אולתה והושבתיה בבור.

— סורבה ובועטת — דבר המלך כמו לנפשו בצחוק רגזה — בנות העם השפל והנבזה גבהו מאד...

— מי יתנה גאות בנות ציון! — אמר פילוס — אנכי לא התאכזרתי לעבריה אשר שביתי לך מלכי לולא ההלה לענות בצום נפשה וכל מאמצי כח לא הועילו להאכילה פת לחם.

— לך והביאנה אלי הנה! — צוהו המלך אחרי דומיה מעטה.

פילוס נחפז החוצה בפנים צוהלים.

— לחם גזול ינעם! — דבר אנטיוכוס לנפשו בצאת שר ארמונו מאת פניו — תסרב ותבעט!... לא יועילוה כל מאמצי כח, ומה נעימה לי המלחמה הזאת!...

העריץ שקע במחשבות זמתו ופתאם עלתה בת־שבע על לבו.

— בכלוב ברזל אמרתי לענות את העבריה הארורה הזאת — דבר לנפשו והנה ארחת ארמים גזלוה מיד ציזוס! היאמן כי יסופר?! אהה, גם הפעם נמלטה צפור יפה מכלוב!... גם העבריה הזאת היתה מן המסרבות ובועטות... המסי על ציזוס אשר לא ידע להזהר; אבל היכול לדעת מראש כי חומסים יתנפלו עליו לפתע פתאם וחטפוה מידו? מה נפלא הדבר! מה לארמים את העבריה?...

ובעת אשר ישב העריץ ויהגה בזמת תבליתו, מהר פילוס אל בית האסורים בדבר המלך להוציא משם את דבורה ולהביאה אל ארמונו.

— עתה נצלתי! — התנחם פילוס בלכתו — הנערה יפה מאד, ואם גם הפך מאסרה הודה למשחית, יפה היא אחרי זאת, והעריץ אוהב קרבות, והיה אם ישליכנה אחרי כן כפרח מצוץ מלשדו, אמציא לו נערות אחרות אשר תסרבנה ותבעטנה והיתה לי נפשי לשלל... האח, עצה טובה היא מאין כמוה!

משר ארמון אהפך לגבור ציד לפני מלכי, אצודה לו עבריות אשר אהב ולא אוסיף לדאבה עוד.

ובהגיגו ברעיון הזה בא עד חצר בית האסור, ויפתח שומר החוץ לפניו את הדלת ויבוא פנימה אל החצר.

— הנה באתי לקחת אתי את דבורה העבריה — אמר פילוס אל שר בית האסורים.

השר לטש לו עיניו ויבט אליו כמשתומם.

— את דבורה העבריה ? — שנה את דבריו — האמנם לא ידעת אדוני כי כבר נקרא לה דרור ? !

— הבחלום תדבר בי ? — קרא פילוס בתמהון — לדבורה העבריה נקרא דרור ?

— כן אדוני השר ! דבורה יצאה מפה ולא שבה עוד, וזה אות כי לא יחפוץ המלך במאסרה.

— יצאה ולא שבה ? ! האין בריח ודלתים לבית הבור ?

— המלך צוה להוציאה מפה ואוציאנה !

— שקר הדבר ! — קרא פילוס בקצף — אני בא עתה מטעם המלך לקחתה עמי, כי כן צוני !

— לא אבין לרעך אדוני השר ! — אמר לו פקיד האסורים — הלמשגע תחשוב את המלך כי ישלח להוציאה מפה פעמים ? הנה בא ציזוס לפני שבוע ויקחנה אל בית המלך !

— ציזוס לקחה אל בית המלך ? ! הן הוא לקח מפה את בת־שבע אשר נגזלה ממנו בחזקת היד !

— הוא לקח מזה את שתיהן — ענהו הפקיד.

— לא אאמין למשמע אזני ! — קרא פילוס — הודיעני דבר אמת, כי בנפשי הוא !

ואני דבר אמת השמעתיך כי בא הלום ציזוס ויקח בראשונה את דבורה, ואחרי כן בא בלילה ויוציא מפה את בת־שבע.

פילוס התפלץ, פניו התעותו ועיניו מלאו דם.

— בוגדים ! חומסים ! מרצחים ! — קרא בקול פרוע וירקע ברגליו — קשרתם עלי קשר להמיתני ! חיבתם ראשי למלכי ! האם לא ישומו שמים לנבלה הזאת ? !

ויך את פקיד האסורים פעמים על הלחי שתי מכות מצלצלות וימלט החוצה.

סט.

ולוי לא שקט עוד אחרי שמעו מפי פלטיאל כי נמצאה שרה אהובת לבו בביתו בירושלם.

— אלכה ואודיענה כי שלום אהובה מת — אמר אל לבו — אז תשכחהו שרה ואני אירש מקומו בלבה. ומה ? הנופל אני משלום ? הן יפה תואר הנני

גם אני וגבור חיל אשר הכה את סירון, ואם אומר לה כי למען מצוא אהבתה התאמצתי לקנות לי שם גבור, יגדל ערכי בעיניה שבעתים ותרצני.

ויאמר לוי לבקש מאת שר גדודו לתתו ללכת ירושלימה, ומה פג לבו בבוא פתאם הפקודה מאת המכבי לבל יהין איש לצאת מתוך המחנה, כי מלחמה קרובה.

ואמנם צדק יהודה בפקודתו זאת, כי תחת אשר קוה לאסוף עתה חיל חדש בהודע כי עולה עליו ליזיאש עם מחנהו העצום, הנה רפו ידי צבאותיו הישנים בשמעם כי מספר חיל ליזיאש עולה לששים אלף גבורי מלחמה.

— היעמוד איש ממנו בפני עשרה גבורי חיל? — התאוננו רבים — האם לא ילעגו לנו צרינו בראותם כי הננו מקריבים כמו בצדיה חיתנו לממתים מבלי הועיל לאיש במותנו?

ולב יהודה נפל עליו בשמעו תנואות כהנה וכהנה בתוך מחנהו, ויירא פן יפוץ העם מעליו, ולא נתן לאיש מצבאותיו לעזוב את המחנה עד אשר ידבר על לבם ויעודדם לקראת המלחמה החדשה.

— עתה הנני ברעתי! — קרא לוי כמתיאש בהודע לו דבר הפקודה — וגם צדק יהודה במשפטו, כי מיום המצאי במחנהו לא ראיתי חתת אלהים בקרבו כאשר עתה. אהה, צר לי עליך יהודה גבורנו! צר לי על אנשי המלחמה אשר אחרי כל נצחונותיהם בשדה קטל נהפך לבם לירא מפני חרב צר! ומה הפלא? — הוסיף לוי להגות ברוח כהה — הנה לא אלמן ישראל מבחורים גבורי כה ואיפה המה? כלם בחורים החבאו ואין מנדב עתה כחו לעמו, ואיך לא ימס לבב הצבא בהראות קפאון כזה במחנה ישראל?!

אולם מה נפעם פתאם לוי משמחה בהקראו אל אהל יונתן ופקודת סתרים נתנה לו ללכת ירושלימה!

עוד מעט וראה את שרה! היש עוד בארץ מאושר כמוהו?

וישב לוי על סוס אביר וירעישהו אל קרית משושו, ומה נבהלה נפשו בפגשו בדרך גדודים, גדודים נוסעים בעגלות ועוברים ברגל למלט נפשם מתוך העיר!

שמחה החזיקתהו בראותו את המחנה הגדול הזה הולך לבקש לו מפלט באשר ימצא, ועינו נגרה מאין הפוגות בפגשו במחנה בחורים צעירים לימים ומלאים כח עלומים, אשר די אונים להם להניס אויב מעל עמם או גם להכחידו כליל.

וינס לוי לבא בדברים אתם ולבאר להם מה רבה חטאתם לעמם לעזוב אותו בקרב צרה ולבקש מנוס להם כמוגי לב, ויקראו לו בקצף: „גש הלאה מוכיח! העינינו תנקר בלהטים, כי יכה זבוב את ארי וכבשה תטרף את הזאב? הטרם תדע, חולם, כי ליזיאש וששים אלף גבורים עולים עלינו וכבר נאספו אליו אלף כנענים לקנותנו לעבדי עולם?

— אוי לי, ממשמע אזני איך אחיה? — בכה לוי כילד — הטוב לכם למות מיד צר במחלות עפר כעכברים ולא תצאו למלחמה כגבורים? ומי הכה

את אפולוניוס וחילו ? ומי השמיד את סירון ומחנהו העצום ? ומי הניס חיל יון מפניכם וירחיקהו מפה, אם לא בחורי ישראל כמוכם ?

רבים מהם לא מצאו מענה ויסעו לדרכם מבלי שעות אליו, ועזי הנפש בהם אמרו להתנפל עליו ולהראותו נחת זרועם על העיזו להגיד להם דבר אמת, ובראות לוי כי רוח המתיונים דובר בם, עזבם לנפשם וילך לדרכו בשבר רוח.

ויהי בהגיעו ירושלימה וימת לבו בקרבו למראה השאיה והשממון, כי שאו בתים רבים מאין אדם ורחובות הרבה בעיר אלהים ציון, נשקפו לו כשרידי חרבות עולם, ואלה אשר טרם עזבון יושביהן, הומות ורועשות מתנועת הנמלטים, הממהרים לצבור חפציהם ולשימם בעגלות ועל דבשת גמלים, ללכת הלאה, הלאה לבקש מנוס מצר.

בשבר רוח תעה לוי ברחובות קריה ועיניו נזלו פלגי דמעה בראותו מה גבר פחד היונים על יושבי ירושלם, ובעברו מצודת אקרה התמלטו מבלי משים קללה נמרצת מלבו על הזדים עוכרי ישראל אשר הביאו הרעה על עמם ואשר המסו עתה לבב אנשי ירושלם לעזוב את העיר רקה, תחת התיצב ברוח גבורה בפני האויב המתעתד להתפרץ אל שעריה.

— אהה, לוא הייתי אני תחת יהודה — קרא לבו בקרבו — כי אז ראיתי ראשית לי לערות עד היסוד את מקום טומאה זה ולא השארתי בו אבן על אבן; אבל לא אפון כי יודע גבור ישראל את אשר לפניו, ואולי הוא ירא לעזוב עמדתו בבית־חורון פן יתפשנה האויב ואבד ממנו מבטח עז.

ובהגיגו ברעיון הזה הלך לעשות משלחתו אשר צוהו יונתן, ואחרי הנתן לו מכתב אל שולחהו מאת האיש אשר אליו שולח, הלך לוי אל פלטיאל לראות את שרה אשר לה ערגה נפשו מאז נעלם שלום רעהו.

בלב רועד בא לוי ביתה פלטיאל וימצא אותו ואת בני ביתו עצובי רוח ואכולי דאגה, כי שתו עצות בנפשם אם ימלטו גם המה כשכניהם מסביב לבקש להם מפלט בארץ אחרת, או ישבו תחתיהם וישליכו על ה׳ יהבם.

ובראות פלטיאל את לוי צהלו פניו ויקדמהו בזרועות פתוחות.

— האח, לוי! — קרא בשמחה בהושיטו לו ידו — כמלאך אלהים הופעת אלינו! — הנה ממחנה גבורנו יהודה אתה בא, הלא תגד לנו אם אמנם נורא השד ליזיאש כאשר יתארוהו, או יש תקוה כי תהי אחריתו כאפולוניוס וכסירון ?

— לב יהודה גבורנו בטוח באלהיו כי תהי אחריתו כמוהם — ענהו לוי — ורק מוגי לב אשר לא יאמינו בה׳ ובכחם, נמלטים על נפשם ומרפים ידי אלה אשר כחם אתם להכות את אויביהם אחור; אבל רב לי עתה מזאת, ואני באתי אליך אדוני לראות את שרה.

— ואני צר לי מאד להודיעך כי שרה אין עוד אתי פה זה ימים מספר — ענהו פלטיאל.

— ואיפה היא ? — שאל לוי ברגזה.

— לא ידעתי, כי היא הלכה מפה ולא הגידה לי דרכה.

— היתכן ? — קרא לוי בתמהון.

— ואני השמעתיך דבר אמת — ענהו פלטיאל — ספרתי לה כי שלום אהובה איננו. וכי אמרת לי כי מת הוא ותבך מאין הפוגות; אבל כעבור יומים שב רוחה אליה ותצא מביתי ולא שבה עוד.

— ואנה הלכה לפי דעתך? — שאל לוי בנפש מרה.

— ירא אני להגיד לך כי אני חרד מאד עליה אם לא נפלה שנית ביד הסוחרים בנפשות אדם.

פני לוי חורו כשיד ויתר בחרדה ממקומו.

— ומה כל החרדה? — שאלהו פלטיאל—אם לא נזהרה גם הפעם, אשמה בראשה! הן נכריה היא בירושלם, ואיך נועזה לבוא בחברת בחורים נעלמים?

— הכזאת עשתה שרה? — שאל לוי בתמהון — ואני ידעתיה לעלמה ישרה.

— ולעלמה ישרה חשבתיה גם אני — אמר פלטיאל — ועל כן התפלאתי לראותה בחוץ על יד ביתי בתוך חברת צעירים אשר לא ידעתים ואשר עוררו חשד בלבי אם כנים המה.

— לולא פיך אדוני הוא הדובר אלי — אמר לו לוי בשבר רוח — כי אז לא האמנתי זאת על שרה — ואתה לא שאלת אותה מה להם ולה?

— שאלתיה וגם בתי שאלה אותה — ענהו פלטיאל — ותענני כי תודיעני פשר דבר אחרי כן, אבל ביום ההוא לעת ערב התחמקה ממנו ולא שבה עוד.

— שומו שמים! — התפרץ קול מלב לוי — הכזאת תעשה שרה הישרה בבנות ישראל?!

— ואני ובני ביתי כבר בקשנוה בכל העיר וסביבותיה ואיננה!—התאונן פלטיאל.

אנחה נוראה התפרצה מלב לוי וכמעט מעדו קרסוליו בצאתו מבית פלטיאל לשוב אל מקומו.

ע.

ויהודה העתיק את מחנהו המצפתה, ויאסף אליו את כל אנשי העיר למקטנם ועד גדולם, ויבכו לה' בצום ובתפלה לתת את מחנה ליזיאש בידם.

ויהי אחרי שפכם לבם לה' ויעל יהודה על הבמה אשר בנו לו ויקרא:

— אחי ועמי! כבר למדנו לראות ישועת ה' בצר לנו. מימי לוחצנו הראשון, פרעה מלך מצרים, עד היום הזה, הצילנו ה' מיד גוים רבים ועצומים, ובימינו לעינינו הכינו מחנה אנטיוכוס לא אחת ולא שתים, ונשמד את אפולניוס ואת סירון ולא עמד איש בפנינו.

והנה עתה רגשת מלחמה הדשה לקראתנו. ליזיאש וששים אלף גבורי יון עולים עלינו ואנחנו כיום חלק הששי מהם במספר. אמנם גדולה מאד הרעה הזאת הנשקפת לנו, אבל מוגי לב יגדילוה וייראו מפניה; כי עין בעין כבר ראיתם כי אין שר צבא נושע ברב חיל, כי אם ברוח גבורה המפעם את חילו,

ואנחנו היינו תמיד המעטים נגד חיל האויב, ובכל זאת השמדנוהו, וכן יהיה גם עתה, כי יתן אלהי ישראל את ליזיאש בידינו ונכחידנו!

— אמן! כן יאמר ה׳! — קרא כל העם בקול גדול וברגשות קדש.

— ומה נבערו ונכסלו רבים מצעירי ישראל—הוסיף יהודה—המשתמטים מצאת לישע עמם בכח ידם! האם לא טוב למות מות גבורים במלחמת ה׳ מחיות חיי עבדות תחת עול מלכות יון הרשעה הרומסת ברגליה את כל הקדוש ללבנו? לא, אחי ועמי! לא חיים אנחנו קונים לנפשנו בהסתרנו כעכברים בחורי עפר מפני עקת צר, כי אם חרפה וכלמות עולם ועבדות נצחת, כי עבדים נהיה ובעבוזיתנו נאבד אם לא נדכא עתה את היונים העולים עלינו, ואתם אל תעצבו ואל תרפינה ידיכם אנשי חילי, ואמצו את לבבכם באלהי ישראל, האלהים אשר נתן לנו נקמות באויבינו עד היום והוא יתן לנו און ועצמה ויחזק את לבנו לצאת לקראת אויבנו עתה ולא נשוב עד כלותנו אותו מתחת שמי ה׳!

הדברים יצאו מפי הגבור וכל העם אשר ברגליו קרא בקול גדול אדיר וחזק כאיש אחד:

— המות משחק לנו, גבור! באש ובמים נבוא להציל את עמנו מכף נוגשיו! הידד, הידד, לחיי עמנו ולחיי גבורנו יהודה המכבי!

וימהר יהודה ויחץ את העם לארבעה מחנות ויתן לארבעת אחיו ארבעה גדודים, ויצום לשמור את פקודתו לכל אשר יורם.

ומרגליו חרש דניאל, אבשלום, אליפז ותובל באו ויודיעוהו כי ליזיאש והילו חונים סביבות העיר אמה, וכי המצביא הגדול גרגיאש נחלק מתוך מחנה ליזיאש, ויקח עמו חמשת אלפים איש רגלי ואלף פרשים, ואיש לא ידע אנה הלכו ואיפה מקומם עתה.

ויבן יהודה כי מתנכל גרגיאש להתנפל עליו לפתע פתאם, ויצו את אחיו לעזוב באישון לילה את עמדתם במצפה, וילך בראש ארבעת הגדודים בדרך האמה ופניו מועדות אל מחנה ליזיאש, ויודע לו כי אלף הכנענים, הסוחרים בנפשות אדם, נמצאו בחצרון לא הרחק ממחנה ליזיאש, ויגמר יהודה אומר לקחת ראשית כל נקם מאת הריקים והפוחזים האלה אשר ירדו כעיט לשחר לטרף אשר טרם הוכן להם, ויתנפל בלילה על חצרון, וישב את אלף האנשים ויקח מהם את כספם וזהבם אשר הביאו אתם לקנות בהם שבויי היהודים, וימת מהם רבים, ואלה אשר השאיר בחיים גלח את ראשיהם ואת חצי זקנם וישלחם אל מחנה ליזיאש. ויהי בהראותם בתוך המחנה, ותבער חמת ליזיאש על יהודה, וישלח ארבעים אלף איש לדלק אחריו, ויהי בהריח יהודה את המחנה הגדול אחריו, ויצו את אחיו שרי המלחמה לנטות בערמה הצדה בצלעי סלעי מגור ולדמתר בסעיפים ובכפים ותחת רגלי ההרים הגבוהים, ובבוא שם האויב יקיפוהו מסביב, ובאשר יפנה ימצא חיל היהודים לקראתו.

ויהודה וארבעת אחיו ההולכים לפני עם המלחמה ידעו היטב את כל המקומות האל, וסעיף סלע אחד יקר בעיניהם מאלף איש גבורי חיל, כי אם הצליחו להביא שם אלף איש מאויביהם, די היה להם מאה לוחמים להכניעם,

וגם עתה הפעם חגר יהודה כח תבונתו למשוך את רודפיו במצודה רעה וגם חפצו בידו הצליח.

ויהי בראות הרודפים כי נעלמו צבאות יהודה בין ההרים והסלעים, ויבואו אחריהם וירדפום, אבל עד מהרה נוכחו לדעת כי כספר החתום להם כל המקומות ההם, כי הררי עד חסמו בפניהם הדרך, ויהי בחפצם לשוב על עקבם וצבאות יהודה צמחו לקראתם כמו מתחתיות ארץ ויקדמום בחרב שלופה ובתשואות מלחמה וברות גבורה מאין כמוה, וינסו לברוח ולא יכלו, כי הרים גבוהים בשמים מעבר מזה, ובהסבם פניהם האויב וכלי זעמו לקראתם והוא מפיל בהם חללים לאין מספר.

ותתלקח המלחמה מעלות הבקר עד הערב וישאירו צבאות ליזיאש שלשים והמשה אלף חללים בין ההרים והסלעים, ויבקיעו להם משעול צר בצלע אחד ההרים, ומשם נסו הנשארים כחמשת אלפים איש, מנוסת חרב איש אל עבר פניו, ותהי התשועה ההיא בישראל גדולה מאד, כי רק עשרה אנשים נפקדו מצבא היהודים הנלחמים.

— והמלחמה טרם כלתה — אמר יהודה אל אנשיו — איש מכם אל יעט עתה אל השלל, כי הנכם עיפים ויגעים, ועוד מעט וגרגיאש יתגנב לבוא עלינו ממקום מחבואו, ועל כן שכבו לישון, נוחו והשיבו נפשכם והיה בכם כח להלחם בהתנפלו עלינו פתאם.

וישכבו צבאות יהודה לנוח, ועוד מעט וינומו שנתם, לבד מהאורב, מאתים איש אשר עמדו על המשמר במקומות שונים ויקשיבו לכל רגש ולכל תנועה קלה ממרחקים.

— ויהי כעלות הבקר, ויראו השומרים כצללי אדם על ראשי ההרים הגבוהים, וימהרו ויעירו את יהודה משנתו ויצא מבין הבכאים אשר תקע שם אהלו, ויתבונן אל ראשי הרים בצד מזרח שמש ויקרא:

— הנה הנם! חיל גרגיאש עולה עלינו! מהרו והעירו אנשי המלחמה משנתם!

ויתקעו השומרים בשופרות ויריעו בחצוצרות ועד מהרה קם כל החיל על רגליו והוא ערוך למלחמה וכחו חדש עמו.

— מזרחה בצלע ההרים! — הרעים יהודה לפני מחנהו ועד מהרה נתק החיל ממקומו ויט הצדה ולא ארכו הרגעים וישקע כלו בין ההרים.

ולא שגה יהודה, כי אמנם גורגיאש וחילו נראו שם על ראשי ההרים הגבוהים.

בבוא גבור יוני זה אל יד מצפה, אשר ידע מפי מרגליו כי יהודה וחילו נהתים שמה, לא מצא לתמהון לבבו שם איש, ולא שפק רגע כי הריחו יהודה מרחוק, וינס מפניו בין ההרים הרמים, ויתן צו לחילו לרדוף אחרי יהודה ויעל עב מחנהו אל ראשי ההרים למען יראה איפה נחבא הגבור העברי עם צבאותיו, וימצא שם גרגיאש פליטי חרב ממחנה ליזיאש, והם ספרו לו כי הכה יהודה גם

הפעם עם עצום ורב מחיל יון וכמעט נכחד כל המחנה הגדול אשר שלח ליזיאש להלחם בו.

— עת מצוא היא עתה להכחיד את יהודה וחילו! — אמר גורגיאש בלבו — צבאות היהודים עיפים עתה מעמל המלחמה, אבוא עליהם כחתף ואשמידם עד אחד!

ויתן צו לחילו לרדת ארצה, ובעוד צבאותיו יורדים לאטם מן ההר מעבר מזה, עלו צבאות יהודה אל ההר מעבר השני ואנשי גורגיאש לא ראום, כי היה להם חיל יהודה מאחורי ההר, ושני גדודים הותיר יהודה בבקעה, ויהי בראותו את גורגיאש וחילו במורד ההר ויתקע יהודה בשופר, ויפרצו שני הגדודים אל חיל גורגיאש ההרה, וילחמו בם ברוח גבורה אשר כמוה לא נראתה באנשי מלחמה, וירא גורגיאש כי נגף הוא במלחמה הזאת, ויסב פניו אל ההר, ויאמר לעלות אל ראשו, ויפגשוהו צבאות יהודה מעל בחרב שלופה, ויסבו הקלעים על מחנהו וימטירו עליו ועל חילו חצים שנונים ואבני קלע, וינוסו צבאות גורגיאש מפניהם איש לעברו, ויפלו מהם ארבעת אלפים איש, ויתגלגלו מן ההר חמרים, חמרים לרגלי רודפיהם אשר כשלו בגויות החללים, ולא יכלו לרדוף אחרי הנשארים, אשר נמצא גם גורגיאש שר־צבאם בתוכם.

— עתה אחי ועמי! — קרא יהודה אל צבאותיו כתם המלחמה — עתה ראו תשועת ה׳ אשר עשה לכם בכח ידכם וברוח גבורה המפעם אתכם, ולוא התרפיתם, כי אז היה הנצחון לאויבינו, כי רק כפשע בין מפלה ונצחון, ואשרי העם המאמין בכחו ולא יתרפה ביום קרב באשר הוא המעט נגד רבים!

— הידד! הידד! — קראו כל הנלחמים — יחי גבורתנו המכבי! יחי רוח ישראל וכחו לאלהיו!

ויעמד יהודה וכל העם אשר אתו על רגליהם ויברכו ויהללו את ה׳ על התשועה הגדולה בחצוצרות וקול שיר, ותהום כל הארץ לקולם וירעשו הררי עד והבריאה כלה שרה אתם שיר תהלה לאלהי ישראל.

— עתה עטו אל השלל! — אמר אליהם יהודה — וקחו לכם כסף וזהב משלל אויביכם, כי הגדלתם, אחי, לעשות!

ויעט העם אל השלל ויאספו כסף וזהב למכביר ושמלות יקרות אשר פשטו מעל החללים, וכל הנשק אשר אתם לקח יהודה וישמהו בעגלות ועל דבשת גמלים. ויסע עם חילו לאשר צוהו.

— אמנם רק שדי שחת הם היהודים! — קרא ליזיאש בשמעו את מפלתו ומפלת גורגיאש — או כח נסתר אשר לא ידענוהו נלחם להם ומכה אותנו באשר נפנה!

* * *

זמן כביר שכב הגמד היוני ציזוס, מתעלף מן המכות אשר המטירה בת־שבע על ראשו בהמלטה, אחרי כן שב רוחו אליו וילן הלילה במעון אשר שכר

לת, ובבקר החל לחפש את דבורה ובת־שבע באקבתנא וסביבותיה, ויחפשן כשבוע תמים ולא מצאן.

ויהי בשבתו עצוב רוח ואכול כעש בביתו ורץ בא ויחישהו אל פילוס שר הארמון.

— הידעת ציזוס כי בן מות אתה? — שאלהו פילוס ברגזה.

— הודיעני אדוני מה חטאתי? — בקשהו ציזוס.

— עוד תשאל מה חטאתך? — הרעים עליו שר הארמון בקצף — איך מלאך לבך לקרא דרור לשתי השבויות ואת פי לא שאלת?

— הנה הובלתי את בת־שבע אל המלך במצותו — ענהו ציזוס — היכולתי לדעת כי יתנפלו עלי ארמים בדרך ויגזלוה מידי?

ומדוע לא תענני בדבר העבריה דבורה? האם לא הגדת לשומר בית האסורים כי גם היא קרואה למלך?

— הבה אספר לך את הדבר כמו — ענהו ציזוס — עתה נודע לי כי שתי העבריות המתיקו יחד סוד להמלט מבית האסורים בארח פלא: בת־שבע ידעה מראש כי אני אבוא לקחתה אל בית המלך ותחלפנה שתי העבריות את מושבותן, ואני בקחתי את בת־שבע במרכבה לא הכרתיה כי היא העלמה האחרת, כי הליטה פניה באדרתה ובין כה באו הארמים ויגזלוה, ואחרי כן נודע לי כי לא את בת־שבע הצלתי...

—איך נגלה לך סוד זה אחרי הגזלה ממך?—שסעהו פילוס בחמה שפוכה.

ציזוס נבוך מעט, אבל עד מהרה מצא השועל הזה מענה.

— בהנשאה על כפים הכרתיה כי לא בת־שבע היא — ענה הגמד — ואני בראותי משוגתי, מהרתי אל בית הבור, ומיראתי להשמיע את שר בית האסורים דבר אמת, פן יחשוך את בת־שבע ממני, אמרתי לו כי שתיהן קרואות אל המלך...

— וגם את בת־שבע גזלו ממך? — שאלהו פילוס בצחוק־רעל.

— אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר! — קרא הגמד וקולו רעד — הנה ידעת אדוני כי קטן וחלש עשני הטבע, ויהי בהגיענו אל בית המלך, ותתנפל עלי בת־שבע ככפירה ותהלמני, ובפקחי את עיני מן המכות, ראיתי כי איננה, כאלו נבלעה בבטן שאול.

— בן מות אתה ציזוס! — דבר אליו פילוס בשפה נמרצה — דע כי המלך דורש את דבורה מידי תחת פנינה הנמלטה, ואני למען הצל חיי, אספר לו כי אתה קראת לה דרור, כאשר אמנם כן הוא ואתה הלא תודה על זאת!

— אהה, חוסה אדוני חוסה! — התחנן ציזוס.

— לא אחום ולא ארחם! — קרא פילוס בקצף — הנני רואה עין בעין כי דבר לאט עמך בהצילך את שתי העבריות, והמלך דורש עתה את דבורה מידי וראשך תשלם לי מחירה!

— אוי לי, מה אעשה? מה אעשה? — התאנח ציזוס במרירות — האם גם מועד לא תתן לי לחפשה?

— שמע נא ציזוס! — אמר לו פילוס אחרי רגעי חשוב — אם תחפשנה יזיעתי נאמנה כי לא תמצאנה עוד, כי ערומות הן העבריות, ואם ידעו להוליך שולל איש ערום כמוך, מרגל חרש למלך, לא תוסיף לראותן עוד, ואני מצאתי עצה אחרת להציל חייך, כי מישרים אהבתיך מאז הכרתיך, ואתה שמע נא: הנה ידעת כי אוהב מלכנו נשים עבריות וגם ידעת כי העבריות בועטות בכבוד וגדולה ולא תחפצנה במלך וביקר תפארתו ועשרו, הבה מצא נא לי עלמה יפה מבנות עם אחר, אשר תתחפש לעבריה, ונביאנה למלך תחת דבורה הנמלטה...

— אך זאת היא עצה אשר אין על עפר משלה! — קרא ציזוס ועיניו אורו.

— אבל דע לך, ציזוס, כי עליך לבקש עלמה יפה מאד ופי שנים מיפיה תהיה ערמתה להתחפש לעבריה ולסורבה ולאשה אשר גזלוה בחזקה מזרועות אישה והיא נוהה אחריו...

— האח, מצאתיה! — קרא ציזוס ופניו צהלו בשמחה — אני יודע עלמה כזאת בדמשק! עוד היום אני הולך שמה ולקחתיה הלום!

פני פילוס נהרו ועיניו הבריקו.

— ומי היא העלמה ההיא? — שאלהו בקצר רוח.

— העלמה ההיא מצרית, יפת מראה וערומה כנחש ושמה אסנת, אומרים כי היא אהובת סטינוש הזקן בסתר וכעלוקה היא מוצצת עשרו, ועתה דעת לך נקל אדוני, מה ערומה האשה הזאת אם מצאה ידה להוליך שולל את סטינוש חכם־רזים ויועץ סתרים לסירון נציב ארם, שלום לעפרו!

— הנה הצלת עתה נפשך ממות! — קרא פילוס בהחזיקו ביד הגמד — ואתה לך עד מהרה דמשקה, ואני שלשה אנשים אשלח עמך להיות לך לעזר בדרך, וגם כסף וזהב ופנינים אתן בידך לתתם אל המצרית. לך ואל תעמוד ושוב בשלום עם צידך!

עא.

— איפה שרה?

איש מבית פלטיאל לא מצא פתרון לחידה הזאת וכהלום רעם שב לוי אל מחנהו.

שרה נעלמה פתאם והתעלומה הזאת עוררה רבות מחשבות בלב פלטיאל ובני ביתו על אדות שרה ותם דרכה. נערה צעירה לימים תלך ולא תשוב — הלא דבר הוא!

— אין זאת כי נפלה שנית ביד סוחרי הנפשות — אמר פלטיאל בלבו — והפעם אשמה בראשה, כי לפי הנראה ידעה כי באה עם נעלמים ולא נזהרה. אבל כל מחסדיה בדבר עול שגו ברואה! שרה נכספה זה כמה לעזור את עמה ברב או במעט ולסכל מועצות המתיונים, עוכרי ישראל, אשר שתו קנם בלב ירושלם ויתבצרו במצודת אקרה ומשם מזורה רשתם על כל הארץ; ואחרי שמעה כי שלום אהוב לבה לא ישוב עוד אליה, אמרה להקדיש חייה לעמה, ופעליה הטובים ישכיחוה עצבה ויגונה.

ותבקש שרה עצה להבקיע לה דרך אל מצודת אקרה ולגנב את לב המתיונים, בהתחפשה לשונאת את עמה ותומכת דעותיהם להפוך את עמם ליונים.

ויהי בעמדה יום אחד ברחוב על יד בית פלטיאל, ותרא שני אנשים עברים נצים:

— מתיון, עוכר ישראל! — קרא האחד אל משנהו הצעיר ממנו — אל ישיאך לבך כי שלום יהיה לכם בגבור מלכות יון! על אפכם, בוגדים, לא תוכלו להסיר סמל היהדות מעליכם, כי אם בהסירכם הוטמיכם מעליכם; וכל עוד כפני בני יהודה פניכם, לא תועילכם משובתכם ותכרעו כלם לטבח!

— גש הלאה יהודי נבזה! — קרא המתיון — כבר הכיר משה קשי ערפכם ויקראכם עם קשה ערף וסורר ומורה, ולולא זאת כי אז לא גליתם מארצכם ולא נשאתם עול אנטיוכוס שאתם אומרים לפרק עתה מעליכם! האין זאת, נערה?

— יהיו כן אלהי היונים עמדי! — נשבעה שרה.

— חמסי על אלהים אשר נתן יפי־פנים לנערה סכלה כמוך! — קרא הראשון — ואוי להוריך העברים אשר גדלו בחיקם בת מבישה גועלת עמה!

— ואוי לעם אשר בנים סכלים לו כמוך — ענתהו שרה — להקשות ערף לממלכה המושכת לנו חסד וקוראת בתם לבב: „היו ככל הגוים בית ישראל, ולא תבדלו לרעה מכלם וחייתם ורביתם ואכלתם מטוב הארץ!“

— אך זאת היא עלמה חכמת לב! — קרא המתיון כמנצח — מי יתן והיו כל בנות ישראל כמוך, כי אז לא יספנו לדאבה עוד!

— אוי לחכמה כזאת! — קרא הראשון וירק שלש פעמים ארצה.

המתיון רץ לקראתו בצואר עתק ובאגרוף קשה, אבל שרה התיצבה בין שניהם.

— הנח לכסיל הזה! — אמרה לבעל האגרוף — עוד מעט ותיסרהו רעתו ואנטיוכוס יורהו דעה, ואתה איש צעיר לימים קום ולך עמי, כי דבר לי אליך!

המתיון עזב את האיש וילך עם שרה ומאחריהם שמעו את קולו:

— אהה! שובו, שובו מדרכיכם הרעים, בית ישראל!

— משגע האיש הזה! — אמרה שרה אל המתיון ההולך בצדה — ואני מה אנוד לאנשים האלה הבוטחים ביהודה גבורם באשר ההצלחה האירה לו פנים פעם ושתים!

— המתיון התפלא על חכמת העלמה כעל יפיה וישאלנה:

— מי את, נפש יקרה?

— לדאבון לבי נולדתי על ברכי הורים נתעים בהבלי שוא, ככל אחיהם המורדים במלכות יון — השיבתהו שרה באנחה — אבל רוחי ישאני הלאה, הלאה מעל העדה הרעה הזאת, ועל כן הרחקתי נדוד מבית אבי ומכל בני עירי, המהבילים את העם בדברי שקר, ומי יתן ידעתי את מקום המתיונים ואמצאם, כי אז הקדשתי כל כחי להם; כי במה שונה אשה מאיש, שתבדל לרעה ולא תמנה על המקדישים כחם לדעה רמה ונשגבה, כמוך איש נכבד, וככל אחיך?

— צדקת, אחותי הישרה! — ענה המתיון ברגש — וראי זאת אעשה לך

לטובתך ולטובת כלנו, מחר אראה את פני ראשנו אלקימוס הכהן במצודת אקרה, ולא אפון כי יספחך אל מפלגתנו, כי הוא יכבדני מאד, ואני באשר ישרת בעיני, אומר לו כי ידעתיך זה כמה לעלמה ישרה ומתיונת, ואז לא ישפוק בתמתך ויאספך אל מבצר אקרה, ואת הגידי לי איפה אמצאך ובאתי בערב לראותך עם מתי מספר מאוהבי.

—לא תוכל לראותני בבית האנשים שאני יושבת — ענתהו שרה — כי מאמוני ישראל המה, ולוא ידעו כי מתיונת אני, כי אז גרשוני מעליהם בחרפה, אולם אם חפץ אתה לראותני, בוא אל פנת הרחוב שאני מתגוררת, ושם בחוץ נדבר דברינו.

ולעת ערב בא המתיון בלוית מתי מספר ממיודעיו כאשר אמר, וימצאוה בפנה אשר הראתה לו.

שם נדברו הנעלמים עמה זמן כביר ותמצא חן בעיניהם על רחב בינתה וטוב טעמה ויפרדו מעליה מלאי נחת ושבעי רצון.

ולמחרת בצהרים שב המתיון אליה ופניו צהלו.

—אשמח לבשרך, שרה — אמר לה בשמחה כי נדברתי עם אלקימוס הכהן על אודותיך, ואחרי אמרי לו כי יודע אני אותך זה כמה לנערה חכמת לב אשר זה כל ישעך להפוך ליהודים לב אחר, לב יוני, שמח מאד על חפצך להושיט לנו עזרת שכלך ומועצותיך ולצאת ולבוא לפנינו בקרב היהודים ולהודיענו צפונותיהם, ויצוני להביאך אלינו אל מצודת אקרה.

— האח, מה מאושרה אני! — קראה שרה בשמחה גלויה ותמחא כף אל כף.

— קומי ולכי אחרי! — אמר לה האיש — ואני אביאך אל מחוז חפצך.

רגש לא נעים רגש לבה ברגע ההוא, בזכרה לאן היא הולכת, אבל עד מהרה חלף, בהעלותה על לבה כי הולכת היא להושיע את עמה העשוק במעט אשר תוכל.

לא ארכה העת והאיש הביאה אל מצודת אקרה ויציגנה לפני אלקימוס הכהן אשר התפלא מאד על יפיה.

— האח! — קרא אלקימוס בפנים צוהלים — אם טעמך טוב כמראיך נאוה, כי אז אשמח מאד בהמצאו בחברתנו נערה חכמה אשר תלך באשר נשלחנה ותשרתנו כאחות במלחמתנו את היהודים.

— אקוה כי טעמי ייטב בעיניך, אדוני הנכבד! — ענתהו שרה במסוה תם על פניה — ואתה שימני פה למשרתת או מלא את ידי לנוע באשר תצוני ואת אשר אראה אגיד לך.

— טוב מאד! — אמר לה אלקימוס — שבי אתנו ואני אמציא לך עבודה אשר תיטב בעיניך.

—אבל עוד שאלה אחת קטנה לי אליך, אדוני — אמרה לו שרה — צוה את אנשיך לשכוח כי עשני אלהים אשה ואל יחמדו לצון לדבר אלי דברי הבל או לגעת בי, כי חרפה היא לבעלי מפלגה שאתה אדוני עומד בראשה.

— ארחמך מאד, נערה, על צדקתך — ענה אלקימוס — ואת היי בטוחה כי לא תשמע דברי בלע ולא יגעו בך איש לרעה, כי בנפשו יעשה זאת.

ותשב שרה במצודת אקרה, ותקן לה עד מהרה את לב המתיונים להאמין בתמתה וישר לבה, ויקראו לה שם חדש שלומית, כי אמרו היא תביא לנו שלום בשבתה אתנו.

ובשמעה כי הם מקוים לראות בקרוב במפלת יהודה המכבי על ידי ליזיאש גבור החיל, חלל לבה בקרבה, אבל הראתה להם פנים צוהלים ותשמח עמם לאידו הנכון לבוא, אולם לא עברו שבועים ימים ולאקרה הגיעה השמועה הנוראה כי נגף ליזיאש במלחמתו על יהודה, ויחרד כל העם אשר במצודה ויתאבל, ותתאבל גם שלומית עמם ותקרא לבכי ולמספד, וייטב הדבר בעיני אלקימוס ויאמן בה.

עב.

ופנינה קנתה את לב צפרורית בת דריוש לאהבה אותה כאחות. כל רז לא אנים לפנינה מכל העשוי בחצר מלך פרס, וצפרורית ידעה כמו כן מה בלב רעותה העבריה, כי כאחיות חיו יחדו בחדר אחד, וגם ידעה צפרורית כי אוהבת פנינה את יהודה גבור ישראל, ותמונתו רחפה נגד עיני צפרורית, כי מרב הלל אותו פנינה וספר חין ערכו תמיד באזני רעותה, החלה בת־המלך לאהב אותו כאח לה ותכבדהו כאלהים בחזון לבה.

ופנינה לא שכחה את אהוב לבה רגע ולא חדלה מהתאונן על המקרה האכזר אשר נתק אותה מזרעותיו ומארץ מולדתה.

— ועוד לא הגיעה העת לשוב אליו! — הגתה ברוחה הקשה בשבתה לבדה בחדרה — כל עוד לא אראה את אנטיוכוס הרשע מת, כל עוד לא נעשתה עצתי בבית הזה והאכזר עודנו חי ומתהלך באשמיו, לא אצא מפה! אבל אקוה כי עצתי תקום, כי עתה אחרי הודיע דריוש כי מתחתן הוא בו וצפרורית הושיטה לו ידו, אין להם דרך אחרת כי אם להמיתו...

הדלת נפתחה וצפרורית נחפזה אליה החדרה.

— חדשות הבאתי לך, פנינה! — קראה באחזה בידה — המלך אנטיוכוס שלח ביד אחד עבדיו אלי תשורה!

— קויתי כי זאת יעשה ולא אתפלא — ענתה אותה פנינה — ולולא שלח, כי אז אמנם התפלאתי.

— והוא בנפשו עשה זאת! — אמרה צפרורית — כי עתה אין דרך אחרת לפנינו, כי אם לשלחו אל אבותיו.

— מי יתן וראיתי זאת עד מהרה! — קראה פנינה — אבל כאשר אחזה לי לא ימהר לבוא הנה.

— מלאכו טרם הגיש לי מנחתו, ועל כן לא אדע מתי יבוא המלך עצמו.

— ומתי יגישנה אליך?

היום בערב יעשה אבי לו משתה כאשר יאתה לציר מלך יון, ולעיני אבי ואמי ושרי המלוכה, ולעיניך את רעותי היקרה, אקבל את המנחה מידו.

— במה אכף לך, רעותי הטובה, על הכבוד הזה לעמוד על ידך בעת רצון כזאת! ומי יתן ועמדנו עד מהרה על קבר אנטיוכוס בעיר הזאת!

— לא פה ימות אנטיוכוס ולא פה יקבר! — אמרה צפרורית — כי שנינו דעתנו, ולא יומת כעצתך מיד הכהנים במקדשנו.

— ומדוע לא טובה עצתי בעיניכם?

— אם ימות מיד הכהנים בעיר הזאת, ימיט מותו רעה גדולה ומלחמות ארכות על ארץ פרס, כי ימצאו גואלים לדמו, ואנחנו אמנם נעשה כעצתך, כהנינו יקראוהו אל מקדשנו ויחלקו לו כבוד אלהים, אבל תחת המיתו, ישתו כוס יין לחייו וימזגו לו כוס, ובשתותו מן היין יערל לאט, לאט ובשובה ונחת, כי נכצאו בקדושים האלה מוסכי ארס נפלא אשר ימית לאטו ולא מות קל, כי אם ימסה ויבאיש מראש את בשר שותיו וירום תולעים חיים, ולא יעלה על לב כי מיד הכהנים, קדושי עליון, באתהו המחלה ההיא אשר תצעידהו שאולה, ואם גם צל חשד יעבור עליהם ונקה אבי ולא יהיה בו חטא.

— אף זאת היא עצה נפלאה! — קראה פנינה — ואמנם רק ביד קדושים להמציא רעל כזה ובידם להשקותו את אנטיוכוס ולא יחסדם!

— לא אשפק כי ישתה ולעה! — אמרה צפרורית — ואת רעותי, הכוני בערב הזה לעמוד על ידי, בקבלי את המנחה מיד ציר המלך!

* * *

בחרפה נצחת ובחרוק שנים שב ליזיאש לאנטוכיה אחרי הנגפו במלחמתו על יהודה.

שני חבלים מגבורי חילו נפלו במלחמה ההיא! — איך ישא כאבו? אנה יוליך את חרפתו? אמנם רואה הוא כי כח נעלם נלחם לישראל וכמעשה כשפים הוא בעיניו נצחון יהודה המכבי עליו ועל גורגיאש, אחד מראשי גבורי יון — אבל הבזאת יצדיק את מפלתו בעיני המלך? ומה יאמרו עליו עתה כל הגוים מסביב? נסרחה חכמתו ונשתה גבורתו, והוא ראש גבורי יון היה עד עתה, וממלכות גוים חרדו מפניו!

כנחש התנענע ליזיאש, התקפל והתהפך מסבות בתחבולותיו לגול מעליו הרפת מפלתו הגדולה הזאת, ופתאם צהלו פניו הקודרים, כי מצא לו שעיר לעזאזל!

— מי המה היהודים המתיונים אם לא יהודים ארורים? — אמר בלבו — ובעיני עוד נופלים המה מהם, כי אין נקלה ואין נבזה בארץ כאיש המכחש בעמו ומנשק שבט מכהו, ומניליאוס הוא האחד מהם והרע מכלם, ומדוע לא אשים את העון בו? והוא הלא הבטיחנו על שקר באמרו כי יודע הוא הליכות יהודה ותחבולותיו במלחמה!

ויאסף אליו ליזיאש את שרי צבאותיו וישלח לקרא למניליאוס.

— יהודי! — אמר לו בשפה נמרצה ומדקרת — הנה אתה הבאת עלינו את הרעה!

—אל תקראני אדוני „יהודי“ כי אם יוני! — העירהו מניליאוס.

— ח־ח־חה! צחק ליזיאש צחוק־רעל — הידעת, איש, כי לבשת ערות עמך ולחרפת היונים אתה?! ואני חלילה לי מקרוא „יוני“ ליהודי, ומה גם ליהודי בוגד בעמו וביונים גם יחד!

— קראני, אדוני, כאשר תחפוץ — ענהו מניליאוס — אבל לבוגד ביונים אל תתגני, כי עבד נאמן אני לעם יון ולמלכו ובלב נאמן מלאתי עד כה חובתי לעם זו אהבתי!...

— שקר הדבר! — קרא ליזיאש בקצף — הנה אנכי האמנתי בך ובחמש מאות י ה ו ד י ך אשר נתתי לך לעזר לי במלחמתי את יהודה אחיך ואתה בגדת בי!

— בגדתי בך? — קרא מניליאוס וישך שפתיו — ומה יכולתי עשו ולא עשיתי?

— מה עשית תשאלני? לוא נשענתי אל בינתי ובתחבולות עצמי עשיתי מלחמה, כי אז לא קראת אותי הרעה הזאת, ואתה אמרת לי יודע אתה את יהודה והליכותיו, ואחרי כן הסגרתני אליו, כי מרגלו חרש אתה בתוך צבאות יון!

שמה החזיקה את מניליאוס למשמע הדברים, כי עין בעין ראה עתה הזד הארור הזה, כי בגדו באלהיו ובעם מחצבתו לא הועיל לו לקנות לב האויב המכה את עמו, ובעת צרה הוא מתגולל עליו בעלילות שוא, ובשנאת עולם אשר לא תעקר, ישימהו לשעיר המשתלח...

לשוא התאמץ הנבל להזכות לפני ליזיאש ולהראותו את ההפך כי הזהירהו מהתנפל על יהודה פתאם; ליזיאש באחת כי הוא, מניליאוס וחילו ה ע ב ר י, צדוהו למדחפות; ושרי חיל ליזיאש אשר נגפו במלחמה הזאת ובושו להרים ראש, מצאו עתה תואנה להצטדק כי בעון מניליאוס להם מפלתם החדשה, ולולא ה י ה ו ד י הבוגד, כי אז נושע בפעם הזאת עם יון תשועת עולמים!..

— ראו אדוני היונים — התחנן אליהם מניליאוס — כי רעה אתם גומלים לאחיכם אשר לבו ונפשו לעם יון ואלפי יהודים המתי בגלל אהבתי זאת! האם לא תכירוני הפעם לטובה להסיר מעלי עלילת שוא אשר תשימני לבוגד נבזה באחי היונים?!

— חרפה אתה לעמך ולעם היונים! — קרא ליזיאש בקצף — ואני אשימך בבור עד חרצי עליך משפט!

ושרי ליזיאש העומדים על ידו יעצוהו לבל יתנהו בבור כי אם יתן צו לדמיתו, ובבוא הבשורה הנוראה אל המלך כי נגף גם הפעם חיל יון לפני יהודה, יקל לו לשאתה בשמעו כי הומת הבוגד אשר הסב במפלתם החדשה; אבל מניליאוס כבר קנה לו בבית ליזיאש את לב יורש העצר אאפטר לאהבה אותו, כי סבבהו בכחש ובמרמה ובשפת חנף, ויתערב עתה העלם בן־המלך בריב ההוא, ולא נתנם להמית את מניליאוס עד אשר יחרץ משפטו מאת אנטיוכוס אביו.

—אנכי אערבנו ומידי תבקשוהו! — אמר אאפטר אל ליזיאש ויועציו — ועד אשר יבוא דבר אבי המלך סגרוהו בבור.

ויאסרו את מניליאוס ויתנוהו בבור עד יחרץ משפטו מלפני אנטיוכוס.

עג.

מה מאושר הוא עתה סטינוש הזקן! סירון נפל במלחמה וישימהו אנטיוכוס לנציב ארם תחתיו.

ומאושר הוא גם באהבתו הנסתרה! המצרית היפה אסנת אוהבת אותו אהבת נפש ולא תחליפהו בעשרה בחורים!

ולא אחת הוא שומע זאת מפי אהובתו היפה־פיה ודמעות גיל נוטפות מעיניו על לחייה שושנים, ונפשו עליו תאבל על אשר לא יוכל לקרא לה „אשתי" לעיני השמש, כי כבר קדמתה אשה אחרת לפני ארבעים שנה והיא לדאבון לבו, עודנה חיה ויושבת בארמונו ומלאך מותה עוד ממנה והלאה.

ומה נפלא הדבר! מאז הכיר את אהובתו לא הגידה לו כי יש לה אח או אחות, ופתאם נמצא לה אח כאלו נפל מן השמים, והוא איש קטן כגמד ומראהו איננו כמצרי, כי אם כארמי או יוני.

— כאשר שונה אחי בקומתו ובמבנה גוו מכל האדם — אמרה לאהובה — כן שונה הוא במראה פניו, והוא מצרי מלדה ומבטן ובביתי ישב עד אשר ימצא לו משרה באחד המקומות ועזבני.

וסטינוש גדל העצה וחכם לבב, הבין הפעם כי לא יולד אח בפעם אחת, ומה גם אח כזה צנום ודק אשר לא תואר לו כמצרי וגם שפת מצרים לא ידע, ויתגנב חשד בלב הזקן כי דבר לאט עם המצרי הזה אחיה, ומאד נכסף לדעת אם דבר סתר יצוק בם באמת, ויגמר אומר לשמור עקבותיהם במסתרים, ובדעתו נאמנה כי אהובתו לא תרבה להזהר מפניו באשר תחשוב כי רבה אמונתו בה, קרא לה שלום בצאתו פעם אחת בערב מביתה, והוא התגנב אל אחד החדרים הריקים אשר לא תבקרו המצרית, ויחבא שם באחת הפנות וישם שלחן וכסאות סתרו.

— הנה כבר חפצתי לנסותה זה כמה — אמר סטינוש בלבו — ואם אמנם ידעתי נאמנה כי תעמוד בנסיוני, בכל זאת אנסנה רק הפעם, כי נכספה נפשי לדעת מה עושה "אחיה" זה כשבוע ימים בביתה, כי נפלא זה הגמד בעיני, ועיניו הבוערות ומפיקות ערמה לא הפיקו רצון ממני מרגע ראותי אותו...

ובעת התגנב הזקן אל החדר להחבא לא התבונן כי מתוך החדר השני צופיות לו עיני המצרית מרחוק.

לאטה על בהונות רגליה נגשה אל דלת החדר ההוא, ובראותה כי אין מפתח בה, לקחה בלט שלחן קטן מתוך החדר השני ותתקעהו בין הדלת ובין קיר האולם ולא הותירה רוח קטן, כי בעת אשר תמך מכסה השלחן את הדלת נלחצו ארבעת רגליו אל הקיר מעבר השני.

עתה לא תצא עוד משמה זקן חמור! — דובבו שפתיה בלחש, ותבא עד מהרה אל חדר אחר ששם ישב "אחיה", מודענו היקר ציזום הגמד.

— האח, אסנת יפתי! — קרא ציזוס — הנך פה, אות הוא כי כבר הלך הזקן, ועתה הבה אשקך ואחר נעשה את אשר גמרנו לעשות ועלינו שנינו על המוקד ולא ישאר לנו זכר...

ובדברו נפל על צוארה וישקה בשפתים דולקים.

— וגם איש שלישי ישרף עמנו בבית הזה — אמרה המצרית בקר רוח — ולבלתי הלאותך למצא מי הוא השלישי, הבה אשמיעך כי הוא אהובי החמור הזקן!

— ואני לא אבין לך — אמר ציזוס — הן הוא הלך מפה.

— לא הלך כי אם הסתתר בחדר רק, כי מיום בואך פה, גמד אהוב, הוא מחסדך בדבר און כאשר אמנם כן הוא, ועתה הפעם עת מצוא היתה לפניו להסתר! חה-חה-חה!

— התאמרי להעלותו על המוקד?

— אשמח מאד על המקרה לצלות את חמורי הזקן צלי ונע, ולא ימצא פה איש אשר יחשוד אותי בדבר מה.

— אחת היא לי! — אמר ציזוס — תשרף תבל כלה ובלבד שאביאך אל אנטיוכוס... אבל זכרי, יפתי, כי אני שמתיך לפילגש המלך ואל תשליכיני מלפניך...

— חלילה לי מבגוד באיש אשר עשה לי טוב! — אמרה המצרית — ומה גם כי אהבך גם אני, כי כלך יפה אם גם קטן בראך הטבע; אבל התדע אל נכון אהובי כי יאהבני המלך? הטרם תראה כי אני עוזבת בית מלא כל טוב ועשר רב ואוהב נאמן בגלל אשר אכסוף להיות אהובת המלך?

— כלך יפה ונעימה אהובתי היקרה! — אמר לה ציזוס — ועל כן לא אספק כי יתאו המלך יפיך, ומה גם בהתחפשך לעבריה ולאשה ישרה גזולה מאישה ומכרבת... אבל אל נא תאחרי מלכת, אהובתי הנעימה! הערב הזה הוא האחרון לשבתי פה, ועתה קומי ונשרפה את הבית באש כאשר חרצנו ואמרו יושבי הרחוב כי נשרפנו שנינו ונמחה הדבר מתחת השמים, ואם גם ימחה סטינוש עמך — מה טוב ומה נעים!

—ואתה יודע אל נכון כי אמצא חן בעיני המלך? שנתה אסנת את שאלתה אשר כבר שאלתהו פעמים אין מספר.

— יהי כן יופיטר אלי עמדי באשר אלך! — נשבע ציזוס — ואת יפתי, אל תשפקי ביפיך כי עלמה כמוך לא ראיתי מעודי ליופי וגם תארך כפני עבריה!

אסנת נפלה על צואר הגמד ותשקהו בכל חם חושיה ואחרי כן באה אל החדר השני ותוציא משם כלים מלאים גפרית, זפת ושמן.

— עוד מעט ובערנו שלשתנו אני ואתה וחמורי הזקן ואין מכבה! — אמרה בנחת, מבלי העוה רגע את פניה, ובעוד רגע עלו שניהם אל עלית הבית, ויזרו על רצפתה גפרית, ויצקו עליה שמן, וישיתו זפת עליהם גוספות, ואחרי רגעים מספר עלה עשן הבית הבוער כעשן הכבשן, ויאדימו השמים מעל עד למרחקים.

עד.

— מה נפלאת העבריה ומה נפלאת אהבתי אותה! כמוה לא ראיתי עלמה יפה בבנות חן! ומה גדול אשרה! צפרורית כאחות לה תאהבנה, עד כי לא תעשה קטנה או גדולה מבלי שאול את פיה. האח! הנה לא אשפק כי תכבדני צפרורית בלבה והיא תהללני לפני רעותה, אהובת נפשי; ביום שאבקשנה. ומדוע לא תשב פנינה אהבה אל חיקי? הן גדול ונכבד אני בעיני המלך ומהלכים לי בחצרו ועשרי רב, ומה ידרש עוד מאת עול ימים המבקש אהבה?

כל הדברים האלה הגה בגתן אשר עזר להביא את פנינה אל בית דריוש, ביום הקראו אל הנשף אשר ימציא ציר אנטיוכוס את התשורה אל צפרורית בת המלך.

בכליון עינים חכה לנשף ההוא אשר יראה את פנינה על יד צפרורית כלולה בהדרה, ואחרי כן אולי יצלח לו לקרא אותה אל גן המלך בעת המשתה ולהביע לה המון רגשותיו.

והנשף ההוא הנה בא. אולם הפרחים בארמון המלך, אשר שם לו ביפיו וביקר תפארתו, הוכן לקבל בו את האורח. בין הפרחים החיים המפיצים ריחות עדנים, האירו אלפי נרות ויפיצו אור נהדר על בני משפחת המלך ורבי מלכותו אשר באו לקול הקריאה ואשר בתוכם נמצא גם בגתן אחי חרבונה, היושב ראשונה במלכות דריוש.

שלשה כסאות זהב עמדו על במה קטנה קדמה לאולם; המלך ישב על הכסא לימין, המלכה — לשמאל וביניהם ישבה צפרורית לבושה שמלת משי לבנה, שזורה בחוטי זהב ומרוקמת בםקלעות ארגמן מעולפות אבני אקדח, שהם, יקר ותרשיש.

מאחוריה ישבו נערותיה לבושות מכלול, ומתוכן נשקפה ככוכב אור פנינה העבריה אשר יפיה משך אליה כבחבלי קסם עיני כל הנאספים.

וציר המלך חכה בחדר אחר לאות כי יבוא אל האולם, ואז יגיש את המנחה לבת דריוש המאושרה.

וכל באי הבית ידעו מה גדלה שנאת מלכם אל אנטיוכוס אשר זה לא כביר לטש עיניו למקדש עילם, וכי הוכה אחור אסף חיל חדש להלחם בעם פרס, ואם לא התפלאו על התחתנו באנטיוכוס על אפו וחמתו, כאשר כן יקרה בחצרות מלכים למען החזיק שלום הארצות, תמהו בראותם כי דריוש ובתו הם שמחים וטובי לב ופניהם יפיקו ענג וגיל; ובדעתם כי המלך ידבר אליהם דברים מספר לפני בוא הציר, לכן צמאו מאד לשמוע מה בפיו, והמלך קם מעל כסא ויאמר:

„שרי מלכותי ועבדי ארץ פרס הנאמנים! לשמחתי ולשמחת בתי אין קצה היום, כי מתחתנים אנחנו במלך הגדול אנטיוכוס עפיפנוס ובאגודתנו שלום יהיה לשתי הממלכות, ופרס ויון תתאחדנה והביאו אשר רב אשה לרעותה, ובאשרי ובאשר בתי ואשר ארצנו הברוכה הנה שלום גם לכם, ועל כן קבלו

נא בשמחה את פני ציר המלך האדיר אנטיוכוס עפיפנוס הבא כמלאך שלום מאת פניו ליסד אגודתנו במנחה אשר הביא אתו".

כל הנאספים שמעו כן תמהו לדברי המלך, לבד מחרבונה ובגתן אשר ידעו כי דבר לאט עמו בעצת פנינה, אבל לא ידעו מה עצתה.

— הידד! הידד! — קראו כלם כמעט למורת רוחם — יחי מלכנו לעד! יחי אנטיוכוס!

— יקרא הלום ציר אנטיוכוס! — צוה דריוש, ועד מהרה בא הרקילוס אל האולם ועשרה שרי יון מלוים אותו, כלם לבושי מכלול, בגדי תכלת וארגמן, ואבנים יקרות נוצצות מעל בגדיהם כאש לאור אלפי הנרות הבוערים בין הפרחים.

הרקילוס נגש בחרדת כבוד אל כסא המלך ועשרת מלויו אחריו, וישתחו לפני המלך.

— אדוני מלך פרס! — קרא ברגש — הנה שלחתי אליך מאת מלכי אנטיוכוס האדיר, להביע לך רגשות שמחתו וברכת שלומו על אשרו הגדול, בהתכבדו למצוא את ידך המקרבת אותו אליך וכבן תאמצנו לך!

— הידד! הידד! — קראו הנאספים וימחאו כף — יחי אנטיוכוס! יכון כסאו לעד!

— ולך, כבודה בת מלך, צפרורית היפה! — קרא הרקילוס בהשתחותו — ולך אמר מלכי הגדול אנטיוכוס עפיפנוס שלום עד בלתי שמים. יקרה את לו מכל מחמדי תבל ויחלק עמך כתר מלכותו וכסאו כבודו באהבה רבה אשר לא יכבוה כל נהרות איתן, והנה הוא שולח לך כבודה בת מלך, לאות אהבה נאמנה, ענק לגרגרותיך מעולף ספירים וחמש טבעות אבני שוהם, ואת קבלים רצון מיד אוהבך האדיר אנטיוכוס וזכרי כי אהבת נפשו יאהבך.

בדומית השקט ובמאור פנים קבלה צפרורית את המנחה מיד הרקילוס ותאמר בחן שפתים:

— תן, אדוני, למלכך תודתי הנובעת לו ממקור לבבי. קדושה תהיה לי תשורתי בזכרי כי מיד אנטיוכוס הגדול הובאת לי!

— הידד! הידד!—קראו הנאספים—יחי המלך דריוש! יחי אנטיוכוס! תחי צפרורית ותהי אגודתם צלחה!

— אל אלהים ה'! — קראה פנינה בתמהון — מה זה תחזינה היום עיני! הרקילוס מגיש מנחה בשם אנטיוכוס! האמנם משגה הוא אתי ואיש אחר אני רואה בדמותו ובצלמו? לא! אינני שוגה! לא מקסם כזב הוא, כי אם את הרקילוס אני רואה פה!

בכל כחה הסתירה סערת לבה מאת רעותה ותחכה לעת מצוא ואז תראה אליו.

והמלך דריוש קרא את אורחיו אל המשתה אשר עשה להם, ויעברו כלם בסך מן האולם אל חדר אחר גדול ורחב ידים. המלך ואשתו ובתו הולכים בראש הקרואים, אחריהם תלכנה נערות המלכה ובתה התופשות בשולי

שלמותיהן, הרקילוס ואנשיו הולכים אחריהם ויתר הקרואים, רבי המלך ובתוכם חרבונה ובגתן, מלוים את כלם אל חדר האוכל.

ופנינה אשר חשה מצעדי הרקילוס אחריה, הסבה רגע את פניה ותבט אל פניו.

— יופיטר! — התפרץ למורת רוחו קול מלבו — את מי אני רואה פה את פנינה?!

והיא לא ענתהו דבר, כי אם השחה רגע ארצה ותיטב שולי שלמתה לבל תגע בה רגל, ותסב פניה ממנו ותלך בדרך ההולכים לפניה.

ובגתן ההולך אחרי הרקילוס ואיננו גורע רגע עיניו מפנינה, ראה בהביטה לאחור, אף שמע קול הרקילוס אשר התמלט למרות חפצו מלבו, ויבן כי ידענה הרקילוס מלפנים, וישמר את הדבר בלבו.

נפעם ממראה עיניו התנהל עתה הרקילוס בתוך האורחה ולא דבר עוד דבר. כי לא פה המקום, וגם רגשותיו עברו כל חק ויעתיקו מפיו מלין, ובעוד הוא הוגה במפלאות המקרה הזה, בא הוא וכל האורחים אל אולם האכל.

שם ישב הרקילוס על יד בגתן ונכחו מעבר לשלחן ישב המלך והמלכה ובתם, ופנינה לא הרחק ממנה.

— הנה היא יפה כאילת השחר! — אמר בגתן אל הרקילוס — האמנם כן הוא, אדוני האורח?

— לא הגדת לי, אדוני, מי היא היפה אשר כאילת השחר היא נשקפת לך — ענהו הרקילוס בטעמו מעט מן היין אשר לפניו — בת המלך או הנערה היושבת לא הרחק ממנה; אבל גם מבלי דעת זאת, אדמה כי לא על צפרורית תטף מלתך.

— אמנם כן הוא אדוני האורח! — אמר בגתן וצחוק קל רחף על שפתיו.

— ואני יודע את הכוכב המאיר הזה זה כמה! — אמר הרקילוס בגאון.

— ידעת את העבריה? — חקר בגתן — ואיפה ראית אותה, אדוני?

— בארץ יהודה, והיא אחת מבנות ירושלם אשר בה עמה יתפאר, ואני מתפלא הפלא ופלא איך באה הנה אל חצר המלך דריוש?

— את זאת אני יודע! — ענהו בגתן בגאון.

— ואולי תגיד זאת גם לי, אדוני?

— לא עתה העת! הנה הנשף הוכן לכבוד אנטיוכוס ולכבודך, וראה הנה הקרואים מרימים כוס לחיי מלכך האדיר!

ויהי אחרי הארוחה וישתו הנאספים יין רב וייטב לבם וישירו שירי גבורים, ויקומו רבים ממקומם ויבאו בחדרי המקרה לנוח ולשוחח איש את רעהו, ויבקש הרקילוס תחבולה להקרא עם פנינה בחדר לבד, אבל החטיא עת מצוא.

גם פנינה בקשה לראותו לבדו, אבל גם היא לא יכלה עזוב עמדתה וכל זאת לא נעלמה מעיני בגתן אשר הלך עתה כצל אחרי הרקילוס, כי התגנבה קנאה בלבו מרגע ראותו את הרקילוס מדבר אליה ומרגע שמעו כי הוא יודעה מלפנים.

וביום המחרת קבלה פנינה מכתב מאת הרקילוס אשר בקשה כי תיעד לו מקום לראותה ולדבר אליה.

— בערב הזה בגן המלך! —ענתהו פנינה ביד איש־העתי אשר שלח אליה.

ובערב ההוא הלך הרקילוס לראותה, אבל לא סר מעליו הצל ההולך אחריו, כי לוהו בגתן בסתר, ויתחבא בתוך הגן בין השיחים.

עה.

מלחמת התחיה הקיצה עתה לתחיה את רוח ישראל הנרדם מעקת צר, ויעור ויאמן בכחו. מפלת ליזיאש פקחה את עיניו לראות כי עם עזוז וגבור הוא בשדה קטל ויש תקוה כי ישוב ויהיה לעם כשהיה.

ויהודה גבור ישראל אשר תכן עתה רוח עמו, ראה בחכמת לבו כי עת לעשות היא לשובב את ישראל לאמונתו, ולבער מקרבו רוח משחית אשר נפחו בו היונים; ובדעתו כי עתה לא על נקלה ירים שנית אנטיוכוס ראשו, גמר אומר להעביר גלולי היונים מארץ יהודה ולטהר עיר אלהים ציון מטומאתם ולאחד את העם בכח אמונתו אשר רפתה עד כה, ואז ישוב ויהיה לעם שורר בארצו כמלפנים.

ויאסוף יהודה את כל חילו ויקרא באזניהם לאמר:

„אחי ועמי! הנה אלהים הראנו עד כה נפלאות לא פללנו, ויתן לנו נקמות באויבינו הרבים והעצומים ממנו, ומדוע אין אנו משיבים לו תודה והלל על כל חסדיו הגדולים עלינו? הנה נא ידעתם כי עירנו, עיר אלהים מטומאה משקוצי היונים, מקדשנו סגור על מסגר ומזבחנו מגואל בדם החזיר ועל מה אנחנו מחשים?

„הנה הגיע היום הקדוש והנהדר להטהר מטומאת היונים ומשקוצי אליליהם ולעבוד את אלהינו במקדשנו בעולות ובזבחים על מזבחו, לכן הבה נחנך את בית אלהינו, נפתח שער מקדשו ויבוא בו כל איש ישראל לשפוך לבו לאלהיו, נקרא מועד לכל בני ישראל בכל מושבותיהם ונחוג חג לאלהינו אשר נתן אויבינו בידינו!"

בתרועת שמחה קדמו כל החיל את עצת גבורם ויקראו הידד.

וישלח יהודה מלאכים בכל גבול ישראל להודיע כי בעשרים וחמשה לחדש כסלו יוחג חג נצחון ישראל על אויביו, בירושלם עיר הקדש, וכל איש אשר אהבת עמו בלבו, יבוא ירושלימה אל החג הקדוש ההוא אשר יוחג שמונת ימים בהלל והודות לה' ובשלמי תודה במקדשו.

אחרי כן אסף אליו יהודה את ראשי הכהנים וימלא את ידם ללכת ירושלימה ולטהר בית ה' משקוצי היונים, וכמו כן יצוו את המתיונים במבצר אקרה לבל יהינו לנגוע לרעה ביראי ה', ואם ימרו את מצותם, נכון יהודה להביאם במצור ולהוריד עז מבטחם.

גם אלפים איש שלח ביד שמעון אחיו להגן על השבים עתה ירושלימה, אחרי נוסם מפחד ליזיאש אשר נפל אז עליהם.

— אל תחוס עינך על המתיונים השולחים ידם בשבי ציון! — צוהו יהודה — כי עוד מעט ונשתה גבורתם ובושו כל הבוגדים בעמם בראותם כי לשוא המירו כבודם בקלון.

ובמחנה יהודה ששון ושמחה; אנשי הצבא ינוחו מנוחה שלמה וירונו מטוב לב, כי פחד מלחמה עבר עתה, ועד אשר יעור אנטיוכוס שנית, ידעו כי יתבצר יהודה וחילו ויכוהו אחור.

ובכל זאת כענן תוגה יראה על מצח הגבור אשר לא יכול להסתירו מעיני יונתן אחיו.

— ומה העצבון אחי? — שאלהו יונתן—האמנם יש עתה מקום לעצבת?

— יש לה מקום בלבי — ענהו אחיו — אבל אין לאחרים חלק בה.

— מה עצבונך אחי, אולי אוכל לנחמך?

— לפנינה אני דואג — התאנח הגבור — הנה ידעת מה קשורה בה נפשי, ודיא איננה אתי, לראות בשמחת גוינו.

— אם איננה פה — נחמהו יונתן — תשמענה מרחוק ותשמח.

— מי יודע אם עודנה חיה, כי לולא זאת כבר ראינוה פה.

— עליך לשמוח כי ברחה מבית אנטיוכוס ואתה קוה כי תשוב אלינו בשלום.

— מי יתן ויאמנו דבריך! אבל לבי חרד עליה מאד, כי כבר שבה הלום בת־שבע מצילתה אחרי כל התלאות אשר עברו עליה, ופנינה טרם באה.

— הנה ידעתי אחי — הוסיף יונתן לנחמו — כי פנינה נערה חכמה היא, ועל כן יאמר לי לבי כי לא לבד אשר תנצל מכל אסון, כי אם גם תביא איזה תשועה לעמנו בשובה הלום, כאשר כן נבאת גם אתה בנחמך אז את אביה!

— אמן, כן יאמר ה'! — קרא יהודה בנשאו מרום עיניו — ועתה אחי, שלחה לקרא אלי את אליפז ואת יוחנן הענתותי, כי המה ילווני על דרכי לבית אל; כי עתה באה העת להשיב תודה ללאה דודתנו, אומנתי מילדותי, אשר נפחה בי רוח גבור חיל להלחם על עמנו; ואני חפץ לקחתה אתי ירושלימה לראות בשמחת חגנו הקדוש, אם רק לא תפריענה זקנתה מלכת.

— הרק שני אנשים תקח עמך? — שאלהו יונתן בדאגה.

— ידעת, אחי — ענהו יהודה — כי לא אקח מעודי שומרים רבים לראשי, ומה גם עתה בלכתי מתחפש ואיש לא ידעני ולא יכירני.

— בחר לך באחר תחת אליפז — אמר לו יונתן — כי שלחתיו מפה בדרך רחוקה ולא ישוב עד השבוע הבא.

— די לי ביוחנן הענתותי לבדו — אמר יהודה — כי עשה חיל במלחמתי את ליזיאש ומצאתיו נאמן לפני וגם יודע הוא היטב דרך בית־אל.

— הנני הולך ושולחהו אליך — אמר יונתן ויצא מתוך אהל אחיו.

* * *

עצוב רוח ישב פילוס בחדר משכיתו ורעיוני פחד לחצו את לבו.

רגע שכח אנטיוכוס מלכו זמת תבליתו; אולם מיום הודע לו כי חפץ בו מלך פרס, שב אליו רוחו ויזכר את פנינה ודבר המלטה, והוא דורשנה מידו, וכי התחכם פילוס לתת לו אהרת תחתיה, והנה גם דבורה נמלטה, ועתה הוא חיב ראשו למלך וגם אנטיוכוס יסירנו מעליו, כי נאמן הוא להרע.

אמנם שלח את ציזוס הגמד להביא לו את המצרית אהובת סטינוש, נציב ארם, אבל הוא אחר לבוא וטרם שב עד הנה.

— אולי לא ישוב עוד הנה — נאנח פילוס בעצבון — כי אם לא מצאה, הוא יודע כי ראשו ישלם לי, וכסיל אדם יהיה אם יביא אלי ראשו בידיו.

ובעוד פילוס יושב והוגה מה יעשה להשיב מעליו חמת המלך, והנה משרתו בא ויודיעהו כי ציזוס שב מדרכו והוא מחכה לו באולם.

עיני פילוס אורו, כי ידע כי אם שב אליו ציזוס, לא שב בידים ריקות, ויצו לשלחהו אליו הלשכתה וציזוס בא.

— אשמח מאד לראותך, ציזוס! — קרא שר הארמון בשמחה גלויה.

— ולא שמחת שוא היא, אדוני! — אמר ציזוס בפנים צוהלים — כי הבאתיה אתי! — הואביאנה אליך?

— העוד תשאלני, כסיל? מהר והביאה אלי!

ציזוס יצא, ויבא עד מהרה את המצרית אל חדר פילוס.

— הסירי צעיפך! — אמר לה פילוס — הבה אחזה בך, מצרית!

— שגית אדוני, לא מצרית כי אם עבריה אני! — ענתהו המצרית בהסירה צעיפה מעל פניה — ולא הייתי מצרית מעודי לא בהקיץ ולא בחלום!

פני פילוס צהלו בראותו יפיה, ולא יכול רגעים מספר להוציא הגה מפיו מרב שמחתו.

— האמנם כן, עבריה יפה אני? — שאלתהו המצרית — האיטב בעיני המלך? האח! מעודי התאויתי למלוכה אף כי אבי שלום לעפרו היה עגלון מצרי, ומצד אמי אני צוענית, אבל אחת הקוסמות נבאה לי מלוכה! ומה תאמר אדוני האצלח למשלחתי? היראני איש ולא יאמר כי עבריה יפה אני?!

— אמנם כן עבריה יפה את — אמר לה פילוס בצחוק קל — אבל ההגיד לך ציזוס מודענו מה משלחתך דורשת ממך?

— הגדתי לה הכל — ענה ציזוס וצחוק תענוגים רחף על שפתיו.

— ואני לא אשמע בקול מגיד ומלמד להועיל — אמרה המצרית בגאון — אני יודעת מבלעדיכם דרך הגברים ולא על נקלה ימצא מלך אהבתי, כי עבריה רמת יחש אני ומה בעיני כבוד מלך? ברגלים ארמסנו!...

— הנה זאת היא אשר בקשתי! — קרא פילוס ויעבר ידו על חלקת צוארה — אך זאת היא נערה עבריה חכמת לב!

— נערה עבריה! ח־ח־חה! — צחקה אסנת במלא פיה — אשה גזולה אני מאישה!... בחזקה נתקתי מזרועות אהוב לבי! נלחמתי ויכלו לי!... חה־חה־חה!

— הנך יפה תמתי וגם חכמת לב! — קרא פילוס—אבל דעי לך כי תחובי

ראשך למלך אם יודע לו כי רמית אותו, וגם יפיך לא יצילך ממות, לכן הזהרי בלשונך לבל תביאי רעה עליך ועל כלנו יחדו.

ואחרי דברו אליה בלחש מספר רגעים, נתן לה את שלשת חדרי פנינה בארמון המלך, וילך להודיע את אנטיוכוס כי צד לו ציד — עבריה יפה כאשר אהב.

עו.

ופנינה מלאה עתה כל חדרי לב הרקילוס. עתה ראה מה יפה היא העבריה אהובת לבו אשר כחזיון לילה נדדה ממנו ועתה מצא אותה בארמון מלך פרס!

ובארמון המלך הקדירה ביפיה כל בנות חן, וגם צפרורית אשר שם לה על פני חוץ כי היא היפה בבנות מלכים, כאין נגד פנינה.

ולתמהון לבו אין קץ איך באה אל חצר מלך פרס והוא מחכה בכליון עינים לקראת הערב אשר יעדה לו פנינה להפגש עמו בגנת הפרחים על יד חצר המלך, אם גם לא ידע מה יענגה בשאלה אותו איך היה פתאם לציר אנטיוכוס אשר זה אות נאמן כי נהפך ביהודה ויהי לאיש ריבו.

— אבל יעבור עלי מה! — דבר לנפשו — אראנה! אראנה ואביע לפניה רגשות אהבתי, ואם לב אדם לה, תקרבני ותשב אהבה אל חיקי מבלי בקש חשבונות הבים.

והערב הנה בא.

— אמנם חשכה שוררת ואין ירח בשמי רמה — אמר הרקילוס בלבו — וגם אין כוכבים נוצצים בם, כי יכסום עבים, ולי יאיר הערב הזה כאור שבעת הימים, כי אני הולך לראות את פנינה אהובת לבי אשר ערגה לה נפשי זה כמה, והיא גם היא תאהבני...

—תאהבני?—שפתיו ברור מללו בבואו אל הגן המכוסה בחשכת אפלה— עוד יעיז שפק אכזרי לאכול כעש לבי... אבל עוד מעט וראיתי וידעתי מה מנת חלקי בתבל!

והרקילוס מתהלך בגן בתוך החשכה תפוש בהמון שרעפיו וצל הולך אחריו מרחוק, צל בגתן הוא המתחקה על שרשי רגליו...

— פנינה! פנינה! — נעות שפתי הרקילוס בקול דממה דקה והוא מתנהל לאטו ומיגע עיניו לחדור אל הערפל, והנה תמונה שחורה באה לקראתו ועונה:

— הנני! הנני!

— האח, פנינה! — קרא הרקילוס — קולך ערב כמראיך נאוה! הגידי לי שאהבה נפשי איך באת הנה?

— ככדור אנחנו ביד המקרים — ענתהו פנינה—ולא ידע בן חלוף מחרתו. הודיעני נא איך באת אתה הנה, ואתה אמרת לי כי תלוה אל יהודה המכבי?...

— אמנם שאלה היא — התנהגה לשון הרקילוס בכבדות — אבל הנני לתשמיעך דבר אמת, כי יהודה הדפני...

— יהודה הדפך? בגלל מה?

— לא ידעתי, פנינה, בגלל מה; אבל הוא לא חפץ לקבלני בבואי אליו.
— הנני רואה הרקילוס כי לא תגיד לי דבר אמת.
— ועתה אשמיענה לך פנינה: יהודה לא חפץ לקבלני ובגללך.
— בגללי?
— כן, פנינה, בגללך! — כי מאז הצילך אותי מידו, אכלתהו קנאת גבר, כי חשב כי מאהבתך אותי עשית זאת, ואני אמנם אהבתיך, פנינה, בכל חם לבבי, ומה מאושר אני במצאי אותך! ועתה ראי אהובת לבי! הנה גדלני המלך אנטיוכוס וירימני על כל הצעירים אשר בחצרו, עד כי שלחני במלאכות נכבדה כזאת; אולם דעי לך, פנינה, כי כל אלה כאין בעיני ואני נכון לנער חצני מכל טוב אנטיוכוס בגללך. אמרי לי כי תרציני ואני המאושר מכל בני חלוף!
— מחני מלבך הרקילוס! — ענתהו פנינה — כי לוא גם אהבתיך, נקעה ממך נפשי אחרי ראותי כי תחליף עורך לרגעים, ומה גם כי לא חשתי אליך אהבה מעודי, כי אם כבדתיך בלבי על שלמך לי טובה תחת הצילי אותך ממות, ועתה לך לשלום בדרך זה בחרת לך!
פנינה הסבה פניה ללכת; אבל הרקילוס הלך אחריה.
— פנינה! — קרא בקול רועד — האמנם כזאת תענה את האיש אשר לא חדל רגע מהגות בך מאז הכירך?
— ומה? האענך אהבה עת לבי בל עמך והיא כבר נתון לאחר? שאלתהו פנינה בשפה נמרצה — לך לדרכך ושכחני!
— פנינה! — קרא הרקילוס — דעי כי שנאתי עוד קשתה מאהבתי...
— הנה כי כן, הנך מתהולל עלי באיומים! — אמרה פנינה — ה' לי ולא אירא!
ובדברה החישה פעמיה ותעלם בתוך החשכה.
— עבריה ארורה! — נהם הרקילוס בחרוק שנים — ככל עמך הנך קשת פנים ועקשת לב; אבל חכי! אני אראך לדעת כי אמנם קשה שנאתי מאהבתי!
רגע עמד מחריש ודומם ופתאם התנער כמקיץ משנה עמוקה וימהר ויצא מתוך הגן.
וכצל אדם התנשא מתוך השיחים לא הרחק מן המקום אשר עמד שם הרקילוס.
— מה אשנא את הנבזה הזה מרגע ראותי אותו! — דבר הצל ההוא לנפשו — אבל מה אשמח למפלתו! האח, בגתן, קוה! הנה לא אבדה תקותך!
גם הצל עמד רגעים מספר על עמדו מבלי נוע, אחרי כן שם פניו אל מבוא הגן ויעלם.

* * *

ושרה גדלה מאד בעיני אלקימוס ורואי פניו במצודת אקרה, כי ידעה הנערה החכמה ההיא לשים מסוה על פניה, וכלם חשבוה למתיוונת נלהבה המשרפת בהבל פיה כל איש יהודי המחזיק בדתו ובאלהיו.

ושנאתי את יהודה המכבי היתה למשל בפי כל יושבי המצודה אשר אם תמד שנאת איש לרעהו, יאמר: „כשנאת שרה את יהודה“.

— צר לי שלא נוצרת גבר! — אמר אלקימוס אל שרה אחרי אכלה פעם אחת לחם על שלחנו — כי לולא זאת, מלאתי עתה את ידך בדבר נכבד מאד.

— גם הנשים לא נופלות מן הגברים — ענתהו שרה בתלונה — אבל רעה חולה היא כי ארץ נתנה בידם והמה הבדילו את הנשים לרעה.

— נערה תמימה! — צחק אלקימוס — היכולת גם את לרדוף אחרי סוס דוהר, רץ כברק מפחד פתאם, ולהציל את הרכב מתוך הכרכרה הרתומה אליו, כאשר עשיתי אני לדימיטריוס בן סליקוס יורש כסא יון, אשר כלאו אנטיוכוס ברומא?

—אמנם גבור חיל אתה, אדוני — החניפתהו שרה בחלקת לשונה — ולא רבו גם בגברים אשר יעשו כמוך.

— ולוא ירש דימיטריוס כסא יון — הוסיף אלקימוס — כאשר אמנם לו יאתה, כי אז שמני היום למשנה לו על הצילי אותו ממות; אבל מה גבורת אשה? הנה שנאת את המכבי תכלית שנאה, היכולת, נערה פתיה, להביא להב חנית אל לבו, כאשר אמנם כן יעשה אחד הגברים עוד בשבוע הזה?!

פני שרה חורו כשיד בשמעה זאת וסערת לבה נראתה לאלקימוס.

— האמנם בשבוע הזה יומת המכבי? — שאלתהו וקולה רעד.

— עתה אני רואה מה עזה שנאתך אותו! — קרא אלקימוס — כי נתרת ממקומך כשמעך את אשר יעשה לאויבנו, ואת שמחי שרה, כי אמנם בשבוע הזה יומת יהודה!

— כן יאבדו כל אויבינו עד תמם! — קראה שרה בצהלת נפש — אבל התוכל לבטוח, ידידי, כי אמנם כן יעשה לו? הנה הוא יושב בתוך מחנהו וצבאותיו חומה לו מימינו ומשמאלו.

— שם בתוך מחנהו אמנם לא תשיגהו ידנו — אמר אלקימוס — אבל הוא מתחפש ועולה בית־אל לקחת את דודתו אל חנוכת המזבח בירושלם, ומלוהו הוא יוחנן הענתותי, מרגלנו חרש אשר קנה את לבב יהודה בנכלי ערמתו, ומאה איש יארבו לו בדרך; התדמי שרה כי ישוב עוד ממנה?

— ישוב! — קראה שרה בקול עז.

— מה זה תבענה שפתיך, שרה! — התפלא אלקימוס.

— גבורת גבר כאין מבלי חכמת אשה! — הוסיפה בשפה נמרצה ובשחוק חן על שפתיה — ואם לא אמצא גם אני בתוכם לא תהיה דרכם צלחה.

— לא אכחד כי נערה חכמה את — אמר אלקימוס ושחוק רצון רחף על שפתיו — ואני ארחמך מאד גם על תמתך, ובכל לבי הייתי שולחך להלוות על האורחה אשר תקח נפש המכבי; אבל אדמה כי כבר עבו' המועד.

— היתכן? — שאלה שרה ברגזה נסתרת — האם לא אגיע דרך בית־אל למועד?

—אמנם תגיעי אם גם תצאי היום—ענה אותה אלקימוס—אבל אני לבשתי לא הגדתי לך דבר אמת, כי אמנם כבר נעשה הדבר והאורחה כבר יצאה לדרכה.
—וגם יהודה כבר הלך ? — חקרה שרה ובתוכה רגז לבה.
— לפי דברי יוחנן הענתותי המלוהו בדרך, על יהודה לצאת היום בדרך בית־אל.
— האח, מה מאושרה אני כי הקיץ הקץ על יהודה !—קראה שרה בשמחה גלויה — אבל אם לא תשלח אותי אדוני אל האורבים, אני יודע נאמנה כי לא תהיה דרכם צלחה, כי לי עצה ונכלי ערמה בדברים כאלה, וראה תראה בעיניך כי אני ולא אחר אביא את ראש יהודה אליך !
— ארחמך מאד על בטחונך ! — קרא אלקימוס — כי אמנם רק אלה אשר בטחון עז בלבם יעשו תושיה, ועל כן הבה אשלחך אם גם לא אדע אם יחיה יהודה עד בואך. הנני הולך לרתום לך עגלה ואני אשמיעך אל מי תפני שם.
— ואל אלהי ישראל ! — קרא שרה בצאתו ותשא מרום עיניה — סכל נא עצת האנשים האלה החטאים בנפשותם, והצל את יהודה קדושך מידם, ואם לא למענו, למען עמך עשה הנתון בצרה ובשביה וכל אוכליו לא יאשמו. האמנם תתן, אלהי ישראל, לחית נפש האיש הנלחם על עם קדשך ועל ציון עירך אשר טמאוה זדים ועל מקדשך אשר נמלא שקוצי היונים ומזבחך אשר חללוהו עובדי אלילים בדם חזירים ושקוצי טמאה ? !
ולא יכלה שרה להתפלל עוד, כי קצרה נשמת אפה מעקת לב וזרם דמעות התפרץ מעיניה, ותפול אחור אל הכסא ותאמץ שארית כחה לבלתי התעלף.

עז.

ומועד הרקילוס הגיע לעמוד לפני כס דריוש מלך פרס כמשפט כל השרים הבאים במלאכות מלכיהם.
ויובא הרקילוס אל חדר משכיתו, ויבקשהו המלך לשבת על כסא נכחו.
הרקילוס הודהו על הכבוד הזה, ואחרי השתחותו, ישב על הכסא נוכח פני המלך.
— הידעת צעיר רודם, מתי יבוא מלכך הנה ? — שאלהו בשפת רצון.
— לא ידעתי זאת, הוד מלכות ! — ענהו הרקילוס בענוה.
— ואני נכסף מאד לראותו עד מהרה — הוסיף המלך — כי דברים רבים לי אליו בעניני המלוכה וגם צפרורית בתי תשבע רצון אם יקדים לבוא הנה.
— אני אתכבד להגיד זאת למלכי — אמר הרקילוס — וגם יודע אני כי לא יאחר לבוא בשמעו זאת מפי.
— ואף עוד זאת — הוסיף המלך — הנה ברכני אלהים בעשר רב על כל המלכים אשר לפני, כל אוצרות כספי וזהבי לבתי המה, כי יחידה היא לי, ואני כבר זקנתי, לא ידעתי יום מותי, ובמשפחתי נמצאו צעירים רבים מגדולי המלוכה הלוטשים עינם לבתי, לכן מה טוב כי יחיש המלך מעשהו, כי לא אדע את הצפון לי בחיק מחר.

הרקילוס הבטיחהו להגיד זאת למלכו, ואחרי השתחותו לצאת מאת פני דריוש, הסב שנית פניו אליו, ויאמר:

— אדוני המלך הגדול, הלא תסלח אם ארהיב עז בנפשי לרעיר את אזנך על דבר מה.

— דבר, כי שומע אנכי — ענהו המלך.

— אל נא תשת מלכי עלי חטאת — הוסיף הרקילוס — אם אומר לך כי ראיתי בארמונך אשה אחת צעירה לימים הנראה לי ככתם בקדושת משפחתך, והיא פנינה העבריה!

— האמנם כן הוא? — שאל המלך בתמהון — ומה הרעה הנמצאת בה?

— הנה היא היתה שגל המלך אנטיוכוס כשנתים ימים.

— הידעת זאת אל נכון?

— לולא ידעתי, אדוני המלך, כי אז לא נועזתי להגיד לו זאת.

— הידעת גם על מה עזבה בית מלכך?

— במסוה תם על פניה כמצניעה לכת, השחיתה דרכה מאד לסכסך איש באיש בחצר מלכי, ואותו המירה בסתר בצעירי ארמונו, ובהודע זאת למלכי, נתנם למות והיא נמלטה בארח פלא, כי הצילוה מאהביה; ואיך באה עד הלום לעמוד לפני בתך הישרה, אדוני המלך, לא אבין לדאבון לבי.

— הזאת פנינה? — התפלא המלך.

— רמיה יודעת תמיד לחרוך צידה — דבר הרקילוס — ומה ישמח לבי כי עשה המקרה את היום הזה שאעמוד לפני הוד מלכותך להזהירך מן הנחש אשר התגנב בהיכל קדשך! ואנטיוכוס מלכי עד נאמן כי לא הגדלתי במו פי על כל אשר השמעתיך על אודותיה, הוד מלכות!

— במה אכף לך, צעיר רודם, על פקחך את עיני! — קרא המלך — ואולי תדע עוד דבר־מה על אודותיה, ספר לי.

— גם את בן עמה יהודה המכבי הוליכה שולל בנכליה — הוסיף הרקילוס לספר — הוא האמין בה ובאהבתה את עמה, והיא גלתה צפונותיו לאנטיוכוס, ואחרי כן פרשה רשת גם לרגליו, ובהגלות לו רעתה ברחה מפניו.

דריוש התרגז מאד למשמע הדברים. הנה אסף נחש אל ביתו והוא משתעשע בחיק בתו חמדת חייו!

— אודך שנית על גלותך לי את כל הצפונות האלה! — אמר אל הרקילוס — ועתה אדע מה לעשות.

שבע־רצון יצא הרקילוס מעם פני דריוש.

— עתה הנך ברעתך, עבריה! — אמר אל לבו בצאתו — אל בית הבור תובאי עתה, או ישליכוך מפה כנצר נתעב, ואז עוד אפים ארץ תשתחוי לי ותבקשי אהבתי!

* * *

— יעבור עלי מה! — דבר סטינוש לנפשו בשבתו בחדר אשר התגנב

בו לראות מה יעשה בבית אהובתו בצאתו — הבה אראה אם אמנם אחיה הוא הגמד ואין כל דבר סתר יצוק בם, או לא אל חנם התגנב חשד אל לבו על אדותיהם! אמנם ישרה בנשים היא אהובתי, ולא ראיתי כאסנת המצרית אשה צעירה לימים אשר לא תלך אחרי הבחורים; אבל הבה אנסנה! הנה לבי יגד לי דבר מה, ומה מני יהלוך אם אנסה להשתיק סערת רוחי?

ובעצרו בנשמת אפו נגש על בהונות רגליו אל דלת החדר בלט ויעמד רגעים מספר מחריש ודומם.

— מפה אבוא לאטי אל חדר משכיתה — אמר אל לבו — הנה אמרה לי כי אין עתה אחיה בביתה, ואם לא אמצאנו עתה על ידה, וידעתי כי לשוא השדתים...

ובהגיגו זאת נסה לפתוח בלאט את הדלת; אבל לתמהון לבבו מצאה סגורה מחוץ.

— מה נפלא הדבר! — אמר אל לבו — קצרה בינתי מהבין איך נסגרה הדלת ואנכי לא שמעתי! ומה אעשה עתה? צאת לא אוכל מפה ואיך אשא עיני אליה כי תמצאני פה אחרי הפרדי מעליה לשוב אל ביתי?

סטינוש נסה שנית לפתוח את הדלת, אבל עד מהרה נוכח לדעת כי לשוא יהיה עמלו.

— האומר כי מידה לי זאת? — חשב בלבו — לא! לא! היא לא האתני בבואי הנה; אך מקרה הוא! או אולי סגרה את הדלת ולא ידעה כי נחבאתי פה; אבל לא עת חשוב היא עתה, כי אם להמלט.

ויגש סטינוש אל החלון ויפתחהו ויבט לארץ וירעד.

— נוקשתי במצודה רעה! — הגה ברוחו הקשה — צאת מן החדר לא אוכל ואם אקפץ מפה ונפזרו כל עצמתי!

ופתאם נתר ממקומו בראותו להבת שלהבת מתנשאה ועולה מתוך החלון השני וכרגע והנה צלע הבית נכחו עטוף מעיל אש.

— תבערה! תבערה! אש! הצילו! — צעק סטינוש מן החלון החוצה. והמון אדם רב, גברים, נשים וטף נאספו כרגע סביבות הבית הבוער ויצעקו בקולות שונים ומשונים לעזרה, ובראותם איש נצב כנואש בחלון הפתוח ועוד מעט ואחזה בו האש, וימהרו להביא סלם, ויעלו בו שנים אנשים בני חיל ויורידו את סטינוש ארצה ויצילוהו מיד להבה.

— הצלוה! הצילוה! — קרא סטינוש בהנצלו — הנה עוד אשה אחת בבית הבוער ואולי עוד איש אחר עמה!

אבל בעוד הוא עומד וצועק, והאש אחזה בארבע פנות הבית ויעל כלו על המוקד.

נקשה ומר נפש שב סטינוש אל ביתו, ועוד הודה את אלהיו כי לא הכירוהו כי נציב ארם הוא.

עח.

ואנטיוכוס מתעתד ללכת ארצה פרס, כי אוצרות דריוש דרושים לו עתה מאד לכלכל מלחמותיו את היהודים ולדכא עמים אחרים המתפרצים בפניו.

ואם אמנם טרם שב צירו הרקילוס מדרכו, עולה לפעמים רעיון על לבו לבלתי חכות עד שובו, כי יודע הוא כי לא יחלל דריוש דבריו ויתחתן בו מיראה אם לא מאהבה.

ובימים ההם מת לפתע פתאם אחד מיועציו הנשען על ידו, ומותו הסב לו דאגה ומפח נפש, כי אמר לקחתו אתו ארצה פרס להיות לו לעינים בדרכו זאת הדורשת שכל וטוב טעם, ויפן אל רואי פניו וישאל עצה מפיהם במי יבחר תחת יועצו המת, ואחרי הועצם יחדו בחרו בסטינוש.

— האיש ההוא אשר שמת לנציב ארם — אמרו למלך — הוא חכם לבב ואיש מזמות. הוא נהל את סירון, ההולך לפניו, במועצותיו, ובכל אשר פנה השכיל, לבד ממלחמתו ביהודה המכבי.

— יקרא אלי סטינוש מדמשק! — צוה המלך—ולנציב ארם יהיה שלישו עד שובי בשלום מדרכי.

ואיש־עתי שולח עוד ביום ההוא להביא את סטינוש לאקבתנא בדבר המלך.

— האח, אנטיוכוס! — קרא העריץ אחרי צאת צירו אל דמשק — עתה עוד יבקע כשחר אורך, וכל הגוים והממלכות אשר לא יעבדוך יהיו כלא היו!

רגע צלל בהמון מחשבות ופתאם עלתה פנינה על לבו.

— הישמע כזאת? — התאונן ברגזה — כהתל באנוש נבזה התלה בי העבריה ופילוס שר ארמוני עודנו חי!

— מות יומת הבליעל! מות יומתו כל האנשים אשר נתנוה לברוח! — הרעים בקולו וירקע ברגליו, וברגע ההוא והנה פילוס בא וישתחו לפני העריץ.

— הנה זה עתה העליתיך על רעיוני! — אמר לו אנטיוכוס בצחוק־רעל על שפתיו.

— אשמח מאד למצא חן בעיני מלכי להעלות זכרוני לפניו — ענהו פילוס וישתחו שלש פעמים.

— זכרתיך והגיתי איזה מות אבחר לך — דבר אליו המלך בנחת—ועתה כי באת, אני נותן לך המשפט לבחר לך מיתה קלה.

חורת מות כסתה פני פילוס.

— אם תצוני, מלכי, למות — ענהו שר ארמונו בקול רועד — הנני למות במצותך; אבל התבשר נא, הוד מלכות, כי שביתי לך עבריה אחרת תחת פנינה טובה ממנה, ולא אוכל תאר לך, מלכי, את כל התלאה אשר מצאתני להביאה הנה, כי קשת פנים היא וסורבה, ואישה אשר גזלתיה מחיקו, רדף אחרי וארבע מאות איש עמו, וכמעט נפלתי חלל לולא יופיטר אלהי שהיה לי ויצילני מידו.

עיני העריץ הבריקו כעיני חיה רעבה בהריחה טרף.

— ואיפה היא העבריה? — שאל העריץ.

— הנה היא באולם! — קרא פילוס — האביאנה אליך, הוד מלכות?
— הביאנה!
פילוס מהר אל האולם ואחרי רגעי מספר הביא את „העבריה" אל לשכת המלך ופניה מכוסים בצעיף.
ה„עבריה" רעדה בבואה כמוכת קדחת.
— אל תיראי ואל תחתי! — דבר אליה המלך רכות — הסירי צעיפך ואחזה בך!
העבריה נפלה על ברכיה לפני המלך וקול בכי התפרץ מלבה.
— למה זה תבכי, פתיה! — קרא העריץ ברגז קול — הנה כן דרך כל העבריות לבלתי הכיר מקומן ולבעט בכבוד הנתן להנה.
— אהה, אדוני המלך, חוסה! חוסה! — התחננה העבריה ותפרש בידיה.
— קומי מכרוע על ברכיך! — קרא אליה המלך בקול מושל — לא אחום ולא ארחם פתיה אשר לא תשמע דברי מלכה! התסירי צעיפך?
ה„עבריה" קמה בעזרת פילוס מעל הארץ ותסר צעיפה ביד רועדת.
— הנה כי כן, עבריה יפה את! — אמר לה המלך — ומי יתן והיה כן שכלך לבלתי בעוט בטוב הנתון לך.
עיני פילוס אורו למשמע דברי המלך, כי ראה כי מצאה חן בעיניו.
— אל תהיי פתיה ודעי לפני מי את עומדת! — אמר אל העבריה.
— אהה, חוסו, רחמו!—הוסיפה העבריה להתחנן—השיבוני אל אישי!..
— הדרך רב להשיבך אל אישך — צחק המלך ויחזק בידה הרועדת.
— המיתוני נא המת! — נהמה במרירות.
— עוד צעירה לימים את ועליך לחיות ולראות באשר אשר תמצאי בביתי — אמר לה המלך וירמז לפילוס לצאת החוצה.
פילוס מהר אל הדלת והעבריה רצה אחריו.
— אהה, קחני נא אליך! — קראה ותאחז בבגדו.
— הרפי פתיה! — קרא המלך בקצף ויאחז בה ויטנה בחזקה הצדה, ובין כה עזב פילוס את הבית.
— אם לא תעני לי מטוב לב על האשר אשר מצאתך — דבר אליה המלך — אכניעך למשמעתי בחזקה.
— הבלב מלכים אין ישר? — שאלה העבריה בקול רועד — מזרועות אלוף נעורי נתקני שר ארמונך אדוני המלך, התהיה תפארתך לחלל מקדשו?
— אישך עבד למלכו ואשר אצונו כן יעשה!
— ואישי מלך בתוך גדודו גם הוא!
— מה חפצת להגיד, עבריה?
— חפצתי להשמיעך, אדוני המלך, כי אישי הוא יונתן החשמונאי אחי יהודה!
— מה הגדיל שר ארמוני לעשות לצוד לי אשת יונתן! — קרא אנטיוכוס בשמחה גלויה.

— לא פללתי על מלכי כי ישמח לעשות רעה! — אמרה המצרית במסוה תם על פניה.

— ואני זה משושי כל היום! — קרא אנטיוכוס — ואם תוסיפי להסרב אכלאך כחית טרף בכלוב ברזל ואז תעני מפני.

— רב לי, מצאתי אשרי! — אמרה המצרית בלבה — מי מלל לאסנת שגל אנטיוכוס תהיי! אבל אדע נא איך לכלכל דברי!...

— מדוע תחשי ולא תעניני, עבריה?! — קרא העריץ ברגז — האמנם תבחרי במות מחיות חיי אשר תחת צל קורתי?

— טוב מותי מחיי! — התיפחה העבריה.

— הנני נותן כרגע צו — קרא המלך בקצף — לסגרך בכלוב ברזל.

— אהה, חוסה, רחם נא, מלכי! — התחננה השבויה בקול בכי תמרורים בנפלה על ברכיה לפניו.

— לא אחום! לא ארחם! — הרעים העריץ ברוצו אל הדלת — בכלוב ברזל תסגרי ושם תעני מפני!

— מועד שלשת ימים תן לי, מלכי! — הוסיפה העבריה להתחנן — הגם זאת תמנע ממני?

— יום אחד אני נותן לך, אמללה! — קרא אנטיוכוס — אסגירך על מסגר, תשבי ותהגי באולתך: הטוב לחיות חיי אושר בארמון מלך או להסגר בכלוב כחית טרף.

ובדברו נגש אל הדלת ויתן אות למשרתו לבוא אליו החדרה, ושנים מפקידיו ובתוכם פילוס שר הארמון חרדו אליו ביראת כבוד.

— סגרוה לבלתי תנוס כפנינה! — הרעים עליהם בקול מושל — מידכם אבקשנה!

ויוציאוה מעל פניו ותסגר.

עט.

שלו ממרומיו נשקף ירח כסף על פני מצודת חברון ששם ינומו עתה גבורי ישראל המחכים למוצא פי גבורם יהודה ולאשר יצום ילכו.

רוח צח ינשב בעצים הרעננים סביבות המצודה, וכאלו הם מתלחשים עתה ומספרים איש לרעהו סודות לילה.

דממה שפוכה מסביב, רק סוד שיח העצים ישמע בנחת ולא יפריע את הישנים במצודה משנתם; ופתאם ורעש גלגלים שסע את הדומיה ומרכבה מרקדה רתומה לסוס אביר נגשה בשטף עובר אל שער החומה ומתוכה קפצה נערה צעירה לימים ובמקל אשר בידה דפקה בכל מאמצי כחה בדלת ותקרא: פתחו לי, פתחו עד מהרה!

שומרי החוץ נגשו אליה וישאלוה לחפצה.

— העירו עד מהרה את שר המצודה! — קראה אליהם בחפזה — רגע אל תחכו, כי רגע ליום יחשב עתה!

— הלא תגידי לנו מה חפצך! — אמרו אליה השומרים.

— חפצי להציל את גבורנו יהודה ממות! — קראה הנערה בקול עז — התעירו לי עתה את שר המצודה?!

שומרי המצודה נחפזו אל הדלת ואחד מהם פתחה ויבא פנימה. לא ארכו הרגעים ושר המצודה ושמו אבצן יצא אליה החוצה.

— מי את ומה חפצך? — שאל את הנערה אשר עמדה ותרעד.

— עבריה נאמנה אני לעמי ושמי שרה—ענתהו הנערה ואני באתי להציל את גבורנו יהודה ממות!

— ואיך ידעת, שרה, לבקש את יהודה פה? — שאלה אבצן.

— ממצודת אקרה אני רצה, כי בתוך המתיונים אני יושבת לחקור צפונותיהם, ובהודע לי כי חיי גבורנו תלוים לו מנגד, עשיתי בערמה כי ישלחוני המתיונים להלוות אל המתנקשים בנפש יהודה, ובהיותי בדרך נודע לי כי סר יהודה הלום בלכתו לבית־אל.

— אמנם כן, יהודה בא הנה — אמר אבצן — ואם ידעת כי הולך הוא אל בית־אל, אות הוא לי כי לא תכזבי.

— העוד יעלה על לבך, אדוני, כי לא כן אנכי עמדי? — שאלתהו שרה — באלהי ישראל ובקדושו יהודה אני נשבעה לך, כי להציל את גבורנו באתי הנה, ואתה הואילה נא אדוני להודיעהו כי מאה איש מהזדים הארורים אורבים לו בדרך בית־אל וחלילה לו מלכת שמה מבלי שומרים נאמנים לראשו.

— ויהודה כבר יצא מפה לדרכו — ענה אותה שר המצודה.

— אוי לי! אללי לי! — התפרץ קול נורא מלב שרה.

— אל תחרדי בתי, כי לא יקרהו רע! — נחמה אבצן.

— ההלכו אנשים רבים עמו?

— גבורנו יהודה מואס במשמרת, כי הוא בוטח בשכלו ובאלהיו.

— ולא לקח איש עמו?! — שאלתהו שרה בקול רועד.

— הוא התחפש לבל יכירוהו ואת עבדו הנאמן יוחנן הענתותי לקח עמו, כי חכם הוא וגם גבור חיל.

—אוי לי, ממשמע אזני איך אחיה?!—קראה שרה ותבך בכי תמרורים— הבה אשמיעך כי זה יוחנן האיש מרגל חרש הוא להמתיונים במצודת אקרה!

— לא אאמין לך, נערה! — ענה אותה אבצן וקולו שונה.

— אדוני שר המצודה! — צעקה שרה בשבר רוח — חי אלהי ישראל כי יוחנן הענתותי מרגל המתיונים הוא במחנה יהודה! הזדים אשר במצודת אקרה באים ככנענים, מוכרי אכל, במחנה ישראל, ויוחנן הענתותי שולח בידם סודות יהודה אל אנשי בריתם, ועל ידו נודע לי עתה כי הלך יהודה לראות את לאה הדתו בבית־אל!

— אל אלהים ה'! — התפרץ מלב אבצן — איך אציל עתה את גבורנו מרשת זו טמנו לו הרשעים?!

— האם לא ישיגוהו רודפים קלים רוכבים על סוסים ? — שאלתהו שרה בשבר רוח.

—אשפק מאד — התאנח אבצן — כי כבר הרחיק ללכת מפה — וזאת נחמתי בעניי כי מפה נלוה אליו עוד איש אחד גבור חיל ממחנהו בבית תורון ושמו דניאל.

— מה גבורת איש מול אויב מסתתר ההולך בצדו כאוהב נאמן ? — נאנחה שרה — בשם אלהים אשביעך לשלוח עד מהרה רצים בסוסים לרדוף אחריו, וגם אני אלוה אליהם בכרכרתי, או על סוס ארכב כאשר התכנתי במצודת אקרה !

אנחה התפרצה מלב אבצן אשר לא האמין כי ישיגהו הרודף.

בשבר רוח חש אל המצודה ועד מהרה נתן צו להחיש גדוד רוכבים בדרך בית־אל.

— עופו כעל כנפי רוח ! — אמר אליהם בהוציאו אותם החוצה — ואלהי ישראל יהיה עמכם והצלתם את גבורנו מכף עריצים !

— אמן ! כן יאמר ה׳ ! — קראו כלם בלב אחד, ועד מהרה עשו דרכם וגם שרה הלכה אחריהם בכרכרתה.

פ.

כחצי רעל ירדו דברי הרקילוס בלב דריוש מלך פרס. כסוד כמוס היתה עד כה פנינה בעיניו, ואף כי לא כחדה ממנו ומבתו מולדתה וכל הקורות אותה וכבת שנאתה את אנטיוכוס, בכל זאת נדמה לו כי דבר סתר יצוק בה אשר תכסה ממנו, ועתה אחרי שלח בה הרקילוס לשון אפעה, חשב דריוש כי אמנם זה פתרון החידה החיה — העבריה אשר לפניו ! כי אם גם פלא הוא אבל דבר אמת, כי דבת שוא המקטנת ערך איש תמצא על נקלה מסלות בלב האדם מדברי תהלה להגדיל ערכו בעיני רעהו.

— עתה ידעתיה ! עתה באתי עד תכונתה ! — קרא דריוש אחרי הגיגו בדברי ההולך רכיל — כשנתים ימים היתה פילגשו, ואחרי הגלות זמת תבליתה נמלטה מענשה, ולא לפלא הוא כי היא כורה שוחה לרגליו ! ואני איכה אבטח עתה באשה מבישה כזאת היודעת סודי ? היום היא מתנקשת בנפש אנטיוכוס ומחר תתנקש בנפשי ובנפש בתי ! ומדוע לא אאמין כי תשוב תנחם על עצתה להרע לו, ולמען מצוא שנית את אהבתו, תגלה לו בסתר את הרעה שאני חורש עליו ?

ומדי הגיגו ברעיון הזה רגז מאד ושנתו נדדה מעיניו כל הלילה אחרי צאת הרקילוס בערב מביתו.

— האצוה לתתה בבור עוד בלילה הזה ?—שאל לנפשו בשבתו על מטתו — או אחכה עד אור בקר ?

ואחרי צללו בהמון מחשבות גמר אמר לחכות עד יום המחרת, כי ידע כי לא תברח פתאם מארמונו בלילה.

ואולי שקר לו הרקילוס ויעולל עליה עלילת שקר לעולל בעפר קרנה, זאת לא עלתה על לב המלך, כי היתכן כי שר נכבד כמוהו, ציר אנטיוכוס, ישלח פיו ברעה כאחד הנבלים? ומה גם בדעתו כי לא חדשה אשה כזאת בחצרות מלכים, ונחשים כאלה בתכונת עלמות יפה־פיות רבו כארבה בהיכלי מלך!...

בכליון עינים הכה דריוש לאור בקר, ובקומו שבע נדודים משנתו, לא היה בלבו רעיון אחר, כי אם להמצית בבור חייה ויקבר סודו עמה יחדו.

כשתים שעות עברו עליו לקבל אורחים שונים בעניני מלוכה ואחרי כן מהר אל בתו החדרה.

— ומה, צפרורית, התיטב חברתך החדשה בעיניך? — שאלה המלך בשבתו נכחה על כסא.

— כמוה לא מצאתי עד כה חברה ישרה — ענתה את אביה — ואני מברכת מקרב לבי את יום בואה הנה.

— הנה כי כן! — אמר המלך כמתפלא — ומה הטוב אשר מצאת בה?

— לא ראיתי, אבי, כמוה בעלת נפש עדינה, אשר לבה טוב לכל אדם ואהבה ואמונה על שפתיה תמיד, וגם מבלעדי זאת הלא ידעת, אבי היקר, כי בחרנו בעצתה, ומפה נקרא דרור לעמים רבים ולארצנו מכף העריץ...

— ומה ספרה לך עד כה על אדות שבתה בארמון אנטיוכוס?

— לא הוסיפה על כל אשר ספרה גם לך, אבי המלך, כי שלחה אפולוניוס מנחה חיה אל העריץ, ובטרם הצליח לחלל כבודה, נמלטה מידו בעזרת אשה עבריה המשרתת אותה.

— בתי היקרה! — קרא המלך באחזו ביד צפרורית — דעי כי העבריה הוליכתך שולל בשפתי מרמה!

— מה זה תשמענה אזני! — קראה בתו בתמהון.

— העבריה ההיא היתה רעית אנטיוכוס כשתי שנים, ובהודע לו כי רעים רבים לה בסתר והיא מתנקשת גם בנפשו, אמר להמיתה, ותמלט.

צפרורית התפלצה למשמע הדברים.

— לא, אבי, לא אאמין כי זאת פנינה חברתי!—קראה בקול עז ובבטחה.

— לא תאמיני באשר עוד צעירה את לימים ולא תדעי רעת בני אדם, ואני כבר ראיתי עלמות כאלה היודעות לשים אפר תם על עיניהן ותתקדשנה מכל טומאה בעיני רואיהן.

— תחטאנה כל בנות חלוף וגם אני בתוכן אבל לא פנינה! — ענתה צפרורית ברגזה.

— הכה יקרה העבריה בעיניך? — שאלה אביה בתמהון — ואני באתי להודיעך כי חרצתי משפטה להאסר על בור ואז יקבר סודנו עמה יחד, כי מי יודע את הרעה אשר תמיט עלינו אם לא אעשה זאת לה!

— מליצה חידות לי דבריך היום, אבי! — קראה צפרורית ברוח כהה — האאמין כי עד כה כבדה חטאת פנינה?

— כן, בתי, חטאתה כבדה מאד — הוסיף המלך ופניו רעמו.

— ומי ספר לך דברי בלע כאלה על רעותי הטובה?
— איש נאמן מאד אשר לא יכזב!
— איש נאמן לא יספר דברים כאלה על פנינה, כי הכרתי נפשה העדינה ואוקיר הין ערכה על כל רעותי אשר ידעתי עד היום!
— צר לי מאד על כי קנתה עד כה לבך, בתי! — התאונן דריוש.
— ואתה הלא תגיד לי אבי, מי הבאיש עד כה ריחה בעיניך?!
— הן השמעתיך בתי כי איש נאמן הוא אשר חלילה לו מדבר שקר, ומה לך לדעת מי הוא?
— התערב נא אבי עמי כי ידעתי מי הוא, גם בלעדי הגד! — קראה צפרורית אחרי רגעי חשוב — והוא הרקילוס, ציר אנטיוכוס, האין זאת?...
— ומאין תדעי זאת? — שאלה אביה בתמהון.
— באשר מפי איש נאמן נודע לי, כי נפל דבר בין הרקילוס ופנינה אשר דיו לעורר עליה חמתו עד להשחית.
— עד כי יבדה עליה מלבו עלילה כזאת?!
— ומדוע לא תאמין זאת, אבי, על אחד מעבדי אנטיוכוס? הטרם ידעת כי כל משרתי מושל עריץ כזה רשעים?
— ומי הוא המגיד לך כי סבה מוצאת להרקילוס להרע לה?
— למשפטנו תעמוד פנינה היום! — אמרה צפרורית — כי ידעתי, אבי היקר, כי לא תשחיתנה עד אם יודע לך כי אמנם חטאה, ובהשפט איש, הלא יקראו עדים להגיד עליו פשעו או להצדיקו, ואז אגלה לך שם האיש אשר גלה זאת לי.
— אשמח מאד כי נתן לי אלהים בת חכמה כמוך! — קרא דריוש ברגש וישקה על מצחה — ואת שלחי נא לקרא אלי את פנינה ואשפטנה אני ואת!
ותמהר צפרורית לקרא את פנינה אל לשכת אביה המלך.

פא.

בעמל רב עלתה ביד אנטיוכוס למצא את לב המצרית.
העריץ לא שפק כי אשת יונתן הגבור היא כאשר הגיד לו שר ארמונו, וכלוכד עיר היה בעיניו בהכנע לו ה„עבריה“ אשר אמרה לו כי אסתר שמה.
ואחרי כי עבריה היא ואשת אחד החשמונאים אשר נגזלה ממנו בחזקת היד, עליה לאהב את עמה, כי אם לא תשים מסוה עבריה על פניה, חייה וחיי פילוס תלואים לה מנגד וגם ראש ציזוס לא יעמד עליו, ובכן לא חדלה מהתאנח על שבר עמה ישראל בכל עת אשר ישבה בחברת מאהבה המלך, אשר מאז הכניעה, לא חדל משתות יין ומשגות באהבתה, ולא לעתים הראה גם נחת זרועו ויכנה באגרוף רשע.
— רב לך, פתיה, להלאותני באהבת עמך! — גער בה אנטיוכוס בשבתו פעם אחת בחברתה על כוס יין כדרכו — הטרם תדעי כי אנטיוכוס אני, ומלחמה

ארוכה לי בעמך עד אשר ארכאהו, ואז אולי אעשה לו איזה הנחה באשר את, אהובתי, היא אחת מבנותיו.

— ולא על נקלה תדכא, מלכי, את עמי — אמרה לו המצרית בשפתי מרמה — כי אף כי חלש הוא בעיניך, הנה כחו חדש עמו, וזה לך האות, כי לא נכנע עד כה, וגם סירון גבור החיל וכל מחנהו נשמדו לפי חרבו...

— אמנם כנים הדברים — ענה אותה המלך בשתותו כוס יין — אבל לא גבורת היהודים כי אם סכלות שרי חילי נתנה להם הנצחון, ואני מארם אנחה אלי עתה איש מזמות ויועץ חכם אשר ילוני על דרכי ארצה פרס, והוא יורני עצה טובה במה אוכל לעמך... אבל מדוע חורו כה פניך, יפתי? — קרא בחבקו אותה בזרועותיו — עוד טרם נעשה כלה את עמך, ועד העת ההיא תשכחיהו... ה־ה־הה, תשכיחהו ולא תזכירי בשם ישראל עוד!...

— וגם בלעם זה החדש אשר תשכר לך, רוכב על אתון?—חקרה „אסתר" בשחוק רגזה — ומה בלעם'ך זה? איש צעיר לימים או זקן חסר שנים? הידבר כאיש או ינבח ככלב, או אולי יגעה כשור על בלילו?

—חה־חה־חה! — צחק העריץ במלא פיו — כיפיך אהובתי העבריה כן גם שכלך וטוב טעמך, ולוא ידעתי כי חכמת לב כמוך תכנע למשמעתי ותשב עתה בחברתי, כי אז לא שלחתי דמשקה לקרא לי את בלעם החדש כאשר תקראיהו!...

המצרית התאמצה בכל כחה להסתיר סערת לבה, כי הבינה מדבריו כי שלח לקרא לו את סטינוש אשר בלי שפק נשאר בחיים.

— ושמו אמנם בלעם כאשר אמרתי? — הוסיפה לחקור ופניה הפיקו תמת נפש.

— לא בלעם כי אם סטינוש שמו והוא עתה נציב ארם תחת סירון — ענה אותה המלך ויעבר ידו על חלקת צוארה באהבה.

המצרית התפלצה אם גם הבינה מראשית דבריו כי הוא האיש.

— לולא בא להרע לעמי — אמרה אסתר ברגזה נסתרת — כי אז ברכתיו בשלום ובדרך צלחה בלכתו אחריך ארצה פרס; ועתה הנה זאת אבקשך, מלכי, כי בכל ימי שבתו אתך פה אל נא תציגהו לפני, כי תכלית שנאה אשנא את כל החורשים רעה על עמי האמלל...

— וגם אותי בתוכם? האין זאת? — שאל המלך בשחוק־רעל על שפתיו, וישת מן היין אשר מזג לו מדי דברו.

— עליך, מלכי, אני מתפללת לאלהי ישראל שיהפוך לך לב אחר לאהבה את עמי — ענתהו המצרית בערמה.

— לא אכחד כי חכמת לב את, יפתי! — אמר לה המלך — ועל כן לא אשית עליך חטאת על הלאותך אותי באהבת עמך; אבל אבקשך לאמץ את לבך ולבלתי הזכיר לי מולדתך ועם זו אהבת, כי בכל לבי אשנאהו על כל הרעה אשר הביא עלי ועל ממלכתי בעון מעלו, וכל עוד אשר לא הכנעתי את העם הזה למשמעתי לא אשקט ולא אנוח עד אשר אשימהו כעפר לדוש, ואת דעי לך!

עוד הדברים בפיו ושומר הסף בא ויודיעהו כי פילוס שר ארמונו חפץ לראותו, ועד מהרה בא פילוס אליו הלשכתה ופניו חורו כשיד בראותו את המצרית.

— אדוני המלך — אמר לו בהתאמצו להסתיר מבוכתו — הנה סטינוש נציב ארם, בא והוא מחכה למצותך, הוד מלכות, לבוא אליך החדרה.

עיני פילוס נפגשו בדברו עם עיני „אסתר", ושניהם טעמו טעם מר המות, כי ראו כי לא יפלא עתה מהמלך השכור לקרא את האורח אליו הלשכתה, והיא טרם יצא, ומגורתם אמנם באה להם.

— מהר והביאהו אלי! — צוה את פילוס בקול מושל.

שמה החזיקה את שר־הארמון כשמעו מצות מלכו וברכיו כשלו מבלתי יכולת לגשת אל הדלת. הנה הוא אמר למלך כי אשת יונתן היא ועתה תקרה פה המצרית עם סטינוש מאהבה אשר גזלה ממנו והיא התנקשה בנפשו בברחה מפניו!...

— שלום, שלום, מלכי! קראה „אסתר" בקומה ממקומה.

— אל נא תצאי מזה! — אמר לה המלך — פילוס! העודך נצב פה? לך והבא אלי את סטינוש!

בפיק ברכים יצא פילוס מחדר המלך.

— לא תצאי מפה, יפתי! — קרא העריץ בקומו ממקומו ובהחזיקו בידה — כי אוהב סערות אני, ואף כי אהובתי את, מה אותה נפשי לראות סערת לבך בהציגי לפניך את סטינוש צורר עמך, ואני ערב לך כי לא תמותי...

— הרף ממני! — התפרץ קול נורא מלב אסתר ותנס לברוח ולהחבא בחדר השני אשר דלתו היתה פתוחה.

— הנה כי כן, קרבות תחפצי, אהובתי! —קרא המלך בקצף ויאחז בערפה ויפרפרנה — פה תשבי אתי, מכשפה ארורה! התשמעי? פה תשבי ואני אתענג לראות מכאובי נפשך העבריה...

— אהה, הרף! הרף! — קראה המצרית בנפלה על ברכיה ובנשקה כנפות בגדו — המיתני נא ואל אראה את האיש!...

— הנה זה משושי לראות בעניך, עבריה ארורה! קרא העריץ וקצף לבן רתח בפתחי פיהו — האמנם תדמי כי לענגך הבאתיך הנה? שגית! לתענוגי אני נגזלת מחיק אישך, ועתה הנה זה תענוגי לראותך בחברת צורר עמך!

— אבל חוסה — התחננה אסתר — הזה דרך מלך רם ונשא לקבל אורח נכבד בפני פילגשו?

— עבריה ארורה! — קרא העריץ בחמה שפוכה — האותי מלך המלכים אנטיוכוס עפיפנוס תורי דעה? שבי תחתיך אם חפצה חיים את!

ובדברו אחז בה ויסחבנה סחוב והשלך אל אחד הכסאות על יד השלחן.

— פה תשבי, עבריה! — הוסיף לקרא בפנים נזעמים — ואוי ואבוי יהיה לך אם לא תצהילי פניך לקראת האורח!

— אהה, מה אעשה? מה אעשה? — שאלה המצרית את לבה, וברגע ההוא נפתחה הדלת ופילוס הביא את סטינוש אל המלך הלשכתה.

— קרוב קצי! — דבר פילוס לנפשו בראותו כי נמצאה „אסתר“ בחברת המלך, ויצעד לאחור ויצא.

— מה גדול אשרי בהתכבדי היום לעמוד לפני מלך המלכים אנטיוכוס עפיפנוס! — אמר סטינוש הזקן ברגש וישתחו לפני העריץ.

— ומה אשמח, זקן נכבד, לראותך היום עומד לפני!—ענהו המלך בשפת רצון ויושט לו ידו באהבה — הנני מקוה כי מעתה יבקע אורי!

— ואורך, מלך המלכים, כבר זורח עד אפסי ארץ — הוסיף סטינוש בשפת חלקות — כי נצחת גוים רבים ותדכאם.

— אבל לא את היהודים — התאנח המלך.

— עוד ישמדו מפניך עד אחד — נחמהו האורח אשר לא גרע עיניו מהמלך אשר פניו להבים מן היין הרב אשר בא אל קרבו ועיניו קפואות.

— מי יתן וכן היה! — קרא המלך — ועתה סלחה לי זקן על אשר לא מהרתי להציגך לפני חברתי אשר שביתי לי במלחמתי את היהודים, הלא היא אסתר אשת יונתן המכבי!

ובדברו אחז ביד ימין סטינוש ויוליכהו מספר צעדים ויציגהו לפני המצרית.

חרדת מות נפלה על אסתר בגשת הזקן אליה, אבל חגרה כל כחה להצהיל פניה כפקודת העריץ, כי אף כי שבתה בביתו אך מעט, הנה כבר ידעה כי נורא האיש כפריץ חיות ביום בוא היין אל קרבו.

— אתכבד לראות חברת המלך! — קרא סטינוש בענוה בהשתחותו אליה לעיני אנטיוכוס הנצב עליו, ויהי בנשוא הזקן עיניו לראותה והנה היא אסנת!

חורת מות כסתה פני סטינוש ואף כי התאמץ להסתיר סערת לבו, כשל כחו ולא יכול עמוד על רגליו אשר רעדו תחתיו, ולולא נשען אל מסעד הכסא, כי אז נפל ארצה.

— מה ישמח לבי לראותך זקן נכבד! — אמרה לו „אסתר“ במצח נחושה, ותושט לו ידה.

וסטינוש הערום לא מצא עתה דרך אחרת כי אם לעשות שפמו ולשנות טעמו כלא יודע מה.

— מה מאושר אני במצאי חן בעיניך! — קרא הזקן בנגעו בימינו בקצה אצבעותיה.

— בכל מלחמותי את היהודים — אמר המלך אל סטינוש — נצחתי רק פעם אחת, והנצחון הזה חי נצב לפניך, סטינוש אהובי, בתמונת העבריה הזאת, אשת יונתן החשמונאי!

— ואמנם נצחון יפה הוא! — אמר סטינוש בשחוק נחת.

— אבל מה אעשה והיא מיגעה אותי באהבתה את עמה? — התאונן העריץ בנטותו הצדה אל השלחן ובמזגו לו כוס יין.

— אהה, חוסה עלי ואל תשחיתני! — לחשה לו אסנת ברגע ההוא.
— האלמי ארורה! — קבלה מפיו מענה, ואל המלך אמר:
— לדבר הזה תסלח לה, הוד מלכות, כי לא ישפט איש על אהבתו את עמו, ומי יתן והיתה זאת רק החטאת האחת בבני אדם!
— הנני שותה לחייך, סטינוש אהובי! — קרא המלך בשתותו מן היין אשר מזג לו ואחרי כן מלא כוס אחרת ויגישנה אל הזקן.
— הנני שותה מלכי לחייך! — קרא סטינוש בנשאו כוסו — ולחיי חברתך העבריה!
— והיא קשת־ערף ולא תטעם מייני! אמר המלך — העבריות, היא אומרת, תזהרנה משתות יין, האמנם אמת היא סטינוש אהובי?
— ובדמשק שתתה לא אחת לשכרה! — אמר סטינוש בלבו, ואל המלך אמר:
— אמנם כן, הוד מלכות, רב העבריות לא תשתינה יין.
המלך נגש אל אסתר ויחזק בידה.
— ומה חרדת כל החרדה, פתיה?! — שאל אותה בשפת רצון — הנה לא אכלך שונא עמך סטינוש אהובי, ועתה לכי לשלום אל חדרך כי הדבר לי האורח בעניני ממלכתי!
בלי חמדה קמה אסנת ממקומה, כי יראה פן יבאישנה סטינוש בעיני המלך אחרי צאתה, אבל העריץ מצוה לצאת ותצא.

פב.

עיר אלהים ציון הומה עתה מאדם. בניה אשר עזבוה רקה בנוסם מפני הרב ליזיאש, שבים עתה אליה וכנכלמים הם מתגנבים העירה, בראותם כי לשוא פחדו פחד, ותחת נוסם כמוגי לב, עליהם היה להלוות על עם המלחמה ולהלחם בעד עמם ואמונתם.
ובעוד אנשי המכבי מחזקים בדק בית ה׳ ומקימים הריסות המזבח ומכינים הכל אל חג חנכת המקדש, הלך יהודה בית־אל לראות את פני לאה דודתו אשר מאז היותו ילד שפכה עליו רוח גבורה להלחם בעד כל הקדוש לעמו, ויאמר לנוח ימים מספר בביתה ואיש לא ידע בבואו ובצאתו.
אבל אחרת חשב יוחנן הענתותי הבוגד (רדוקים שם משפחתו) אשר ראינוהו אז בלילה פותח בסתר דלתות בית הבור לפני מניליאוס והרקילוס.
הנבל הזה קנה בימים האחרונים את לב יהודה להאמין בו עד כי שמהו עתה למלוהו בדרך.
ויהודה יצא מבית־חורון וישם פניו חברונה, והוא רוכב על סוס אביר ויוחנן רוכב בצדו.
היום היה יום צח, השמש עמד בחצי השמים וישפך חם נעים על פני כל הככר הנחמד המלא הרים גבנונים ובלב יוחנן רותח רעיון רצח.

— האכהו עתה בחניתי אל החומש — הוא שואל את נפשו — או אחכה עד צאתנו מחברון, ששם אורבים לו ואנשי שלומי ?

— מה נכבד יום זה ! — שסעהו יהודה ופניו צהלו — הוא נשקף לי כאלו נוצר רק לגלת ורנן...

— היום הוא תמיד ראי הלב — ענהו יוחנן הרוכב בצדו — כטוב לאיש צוהל היום לקראתו אם גם חשך שמשו, וכרע לו — גם אור שבעת הימים לו כחשכת עולם...

— כן דברת, ידידי ! — ענהו יהודה — והיום הזה הוא אמנם הטוב מכל ימי חיי. עמנו שב לתחיה ! הנקלה היא ? כתולעת נרמס יעקב עד כה ואוכליו לא נענשו, ובלבו כבר עמם כל רגש קדש מעקת אויב, עד כי שפל עד ארץ לשית דנף למכיו ולהתבולל במרצחיו ולקרא להם אחינו אתם, ופתאם והנה יעקב ירים ראש ויחוג חג חרותו במקדשו אשר חלל צר ! האח, מי יביע קדושת יום ה', הגדול הזה ? !

— אמנם כן, קדוש היום לעמנו ! — אמר רדוקים וידו נגעה מבלי משים בנציב חרבו.

— לא ידעתי נפשי — חשב בלבו — האשלח בו יד עתה, או אדקרהו בקרבת בית־אל ? הנה הוא שמח בנצחוננו ואיך אשא שמחתו, אשר משפט מות היא לאחי יהודי דת יון ?...

— ומי מלל לנו לפני שנה — הוסיף יהודה ברכבו הלאה בצד „ידידו" — ייש בנים לישראל כבירי כח ובעלי אגרוף ? בעצמות יבשות נראו לי בני עמי ועתה בא בהם הרוח וחיו !...

— וכל זאת עשית אתה גבור ישראל בכחך הגדול !—קרא יוחנן כמתרגש וישלף חרבו עד חציה מתערה.

— אכנו עתה כי נלאיתי נשוא שמחתו ! — אמר אל לבו, אבל ברגע ההוא נוקש סוסו הדוהר באבן ויכרע על ארכבותיו וכמעט נפל רוכבו ארצה.

— הזהר בנפש בהמתך — עוררהו יהודה בצחוק קל — כי מי יודע מי מגבורי יון רכב עליה לפני נפלו חלל במלחמה ? !

— אהה, חצים שנונים הוא שולח היום אל לבי כאלו הוא יודע את הצפון בו ! — דבר הענתותי לנפשו — ואני יראתי עתה לשלוח בו יד, כי כמעט הפילני סוסי ארצה ברגע התעוררי לעשות זאת, האין זה אות לרע לי ?...

— עוד מעט ובחברון אנחנו ! — קרא יהודה וירעיש את סוסו.

— התאמר אדוני הגבור לנוח שמה ?—שאלהו יוחנן בהרעישו את בהמתו אחריו.

— שם אתחפש ואשנה מעט את פני ונלכה הלאה !

ויוחנן לא מצא און לו עתה לנגעת ביהודה, כי לא יכול לעקור מלבו אמונת שוא, כי אות לרעה נתן לו בהכשל סוסו במרוצתו, ובין כה הגיעו שניהם חברונה.

שם קדמם אבצן בכל אותות הכבוד, ואחרי אכלם אתו לחם במצודה, התחפש יהודה לסוחר ערבי ויאמר ללכת לדרכו.

— אדוני גבור ישראל וקדושו — אמר אליו דניאל אשר נמצא אז במצודת חברון — חייך יקרים לנו מאד, כי חיי כל עמך תלואים בם, ועל כן חלילה לך מלכת הלאה בלוית איש אחד.

— אין כל פחד, דניאל! — התערב יוחנן בין שניהם—וחרפה היא ליהודה גבורנו להזהר כמוג לב.

דברי יוחנן לא ישרו הפעם בעיני יהודה אם גם לא חשדו בדבר און, כי רגש לא נעים התגנב אל לבו על ענותו ללא שאלוהו.

— לא אראה כל פחד, דניאל! — אמר יהודה — כי מחנה היונים מפה והלאה.

— האויב מבית נורא מן האויב מחוץ — ענהו דניאל בדאגה — השכחת, גבור, כי לבשת ערות עמנו יש בנו יהודים־יונים האורבים לדמך?

הגבור נאנח בשבר רוח.

— כן, כן, ומספרם איננו מצער — דבר כמו לנפשו.

יוחנן הביט רגע אל דניאל בקצף נסתר וילטש לו עיני צפעוני.

— ובמקומות האל לא ימצא אף מתיון אחד — אמר בבטחה.

— ובכל זאת על גבורנו יהודה להזהר — ענהו דניאל.

— אלהים משגבי ולא אירא! — קרא יהודה.

— ואני באלהים אשבע לך, גבורי, כי לא תבוא בית־אל עד אם אלוך עד בית דודתך! — נשבע דניאל במועל ידיו.

— לא אתנך, ידידי, לחלל שבועתך — ענהו יהודה — ואתה קחה לך סוס ונרכבה שלשתנו יחד.

— יקחך אפל! — קלל יוחנן את דניאל בלבו ודמו רתח בעורקיו כסיר נפוח.

דניאל מהר אל החצר ויבחר לו סוס אביר וגם נשק לקח עמו ועד מהרה רכבו שלשתם יחד במסלה העולה בית־אל.

היום רד, השמש צוללת שם הרחק, הרחק בקצה קערת הרקיע בין הרים גבנונים המתכסים בטל ערבים כעין התכלת, ומנגה נגדה מתלהבים זעיר פה, זעיר שם עבי שחקים, ומאדימים את המרחק בזהר חכלילי מרהיב עינים.

לב יהודה גבור ישראל מלא רגשות קדש למראה הנהדר הזה.

— האח, הרי ישראל! — הוגה לבו ברכבו על סוסו הלאה, הלאה — עד כה בעלוכם אדונים זרים, עובדי אלילים שתו בכם קנכם ואתם הייתם כתרה על צבאותם האורבים לעם ה׳ לאמר לכו ונכחידם מגוי, ועתה... עתה ל נ ו אתם הרי ישראל! לא תרמסכם רגל צר ואויב לא יעבור בתוככם! ועמי... הנה שב ויהי לעם עזוז וגבור, עם הרוח ועם האגרוף, עם יודע ומכיר ערכו, עם יודע ומכיר כחו, עם בז לעבדות ושפלות ושואף לגדולות ונשגבות ומשיגן...

— אהה! — שסעהו פתאם קול דניאל — האויב עליך, גבור!

יהודה התנער כמקיץ משנה עמוקה וירא כשלשים איש חמושים יורדים לקראתו מן ההר בצד המסלה.

— אחי, אלי הנה! — הרעים פתאם קול יוחנן — הנה יהודה אשר תבקשו! אל ישוב עוד חיים!

— קשר, אדוני המכבי! — קרא דניאל בחרדה.

— מצאתיך הפעם, שד ארור! — רעם יוחנן בהרעישו סוסו מול יהודה וחרבו שלופה בידו.

יהודה נטה מפניו הצדה בתנועה מהירה ונפלאה.

— הנה שכר מעלך! — קרא בקול שקט כאלו לא קרה דבר, וברגע אחד קטן הביא להב חרבו אל לב יוחנן ולא שנה לו, כי נפל ארצה מעל סוסו מבלי הוציא אנקת חלל מלבו.

ובין כה קרב הגדוד אל יהודה ובו כשלשים איש רגלי. כעשרה אנשים אחזו ברסן סוסו ועשרים שולפי חרב נסבו עליו, אבל ברגע ההוא הרעיש דניאל עליהם את סוסו, ובעת אשר מתי מספר מהם נרמסו ברגלי הסוס, גזר הוא בחרבו על ימין ושמאל ויהודה ממותת אחריו.

— מות תמות שד עפתה! — הרעים ענק אחד מתוך האורחה ברוצו בחמת כחו אל יהודה וחנית בימינו, אבל השכיל יהודה לנטות מפניו ותבא החנית בבטן סוסו ויכרע תחתיו כי נשפכו מעיו ארצה, ויהודה ירד אליו וידקר את הענק בחרבו, ויתר האנשים בראותם כי מת גבורם ונשארו אך מתי מעט, וינוסו איש לעברו, אבל דניאל רדף אחריהם וימיתם אחד, אחד.

— לבי ינבא לי כי עוד לא תמה המלחמה בדרך זו נלך — אמר דניאל בשובו אל יהודה—ומי מלל לנו זה יוחנן האיש אשר קנה את לבך, בוגד ומתיון!

— תהי אחרית כל צוררי יהודה כמוהו! — אמר יהודה — ועתה מה נעשה? הנה סוסי מת וסוסך פצוע בשתי רגליו והוא צולע, אהה, רחמי נכמרו אל נפש בהמתך, כי איך נלך מפה ונעזבנה בזוב דמה?

שניהם התבוננו אל הסוס ויראו כי פצעיו אינם אנושים.

— דיה תחבשת אחת להחלימו! — אמר יהודה, וישח ארצה ויכרות בחרבו כנף אחד המומתים ויחבוש בה פצעי הסוס ויכלא זוב דמו.

— לא יעצור הסוס כח לשאת את שנינו יחדו — הוסיף הגבור — ועתה נתנהל נא לאטנו בית־לחם וננהג את הסוס אחרינו.

— הנה דרך חברון קרובה מדרך בית־אל — אמר דניאל — נשובה על עקבותינו חברונה, שם נקח לנו סוסים אחרים וגם גדוד חיל ילונו בדרך בית־אל, כי עתה ראית, גבור, כי לא לשוא פחדתי פחד, וגם עתה טרם נצלנו, כי מי יודע את המוקשים אשר הכין לך יוחנן הבוגד בדרכך.

ובעוד הוא מדבר והנה קול שעטת פרסות סוסים הגיע אל אזניהם.

— אויב חדש עולה עלינו! — אמר יהודה ברגזה מסתרת — והפעם הוא גדוד פרשים!

— אבדנו! — התפרץ מלב דניאל — אהה, גבור ישראל, מדוע לא שמעת בקולי?!

— נמהר ונשכבה בין החללים! — אמר אליו יהודה בשפה מהירה.

עד ארגיעה בחר לו יהודה מקום בין חללי חרבו אשר כסו פני המסלה וישכב שם וגם דניאל שכב על ידו והחללים מימינם ומשמאלם.

וגדוד פרשים ובו כארבעים איש, הגיע אל המסלה והם חמושים בחרבות ורמחים ומגנים כעם ערוך־מלחמה, ויכשלו סוסיהם בגויות הפגרים ויעמודו.

עד מהרה העלו הפרשים לפידי אש ויראו את גל החללים ואת הסוס הפצוע העומד על ידם.

— אחי!—אמר פרש אחד אל קהל הרוכבים—הידעתם מה אתם רואים?

— חללים! חללים! — ענה אחד הרוכבים ברגזה.

— חללי אחינו הם!—קרא הפרש — הנה אורבים אנחנו ליהודה המכבי, ויהודה כבר היה פה וישאר אחריו את גל החללים הזה מכל האורב הרגלי אשר שלחנו לקראתו!

— ואיפה המרצח? — שאלו קולות הרבה.

— אם לא פגשנוהו בדרך בית־אל — אמר הפרש — הנה שתי דרכים לפניו: או כי שב על עקביו בדרך חברון, או הלך בדרך צלעי ההרים בית־אל — דרך משנה.

— ומה נעשה? — שאל האחד — הנה כאשר אחזה לי לא תמצא אותו ידנו גם עתה!

— ואני למראה עיני אשפט כי לא ידע רודוקים בין ימינו לשמאלו בעוררו אותנו לצאת לקראת המרצח — הוסיף הפרש ההוא לדבר — כי בגפו ילך, אמר לנו רודוקים, ולפי החללים פה, מחנהו הולך עמו!

— כן הוא, לא בגפו עבר פה המכבי! — קרא אחד הפרשים.

— ואם מחנהו עמו אוי ואבוי יהיה לכלנו! — נשמע קול אחר — נמהר ונמלטה על נפשותינו אם לא תחפצו לשכב פה למעצבה כחללים האלה!

— הבה נרדה ונתבונן אל החללים, אולי נשגה ולא חללי אחינו המה — אמר הפרש הראשון והוא גם ראש הגדוד.

— נרדה נא ונראה! — קרא איש אחר.

— ואני לא אפון כי חללי אחינו המה — אמר אחד הרוכבים — ותחת אבדן עתנו, עלינו להמלט מפה עד מהרה, כי מי יודע אם לא יארב לנו המכבי בין ההרים אחרי מפלתנו הראשונה?

— מוגי לב כמוך אל יצאו למלחמה! — קרא ראש הגדוד בררתו מעל כוסו, וכרגע וכעשרים רוכבים ירדו אחריו מעל סוסיהם, כאלו חפצו להראות את מוליכם כי הם עשוים לבלי חת.

חרדת מות נפלה על דניאל, ולא לחייו ידאג הפעם, כי אם לחיי גבור ישראל התלוים לו עתה מנגד.

— **אלהי ישראל!** — הגה לבו תפלה לאלהים — עור עיני האנשים האלה,

אנשי סדום החטאים בנפשותם, ואל ימצאו גבור ישראל בתוך החללים, כי מי ילחם לעמך העשוק בלעדיו ? !

יהודה שוכב בין החללים, ימינו אוחזת בנציב חרבו ושכין בעל פיפיות בשמאלו.

— אם נחרצה מעם אלהי ישראל כי יתמו פה חלומותי — אמר בלבו — הבה ייקר להם מחיר נפשי !

וראש הגדוד השח ארצה ואחריו מתי מספר מאנשיו, ויחלו להתבונן בהרוגים לאור לפיד בוער ביד אחד הפרשים.

— חרפה תהיה לי במצאם אותי שוכב כמוג לב בין הפגרים ! — אמר הגבור לנפשו — הבה אקום ואנער, אלחם ויעבור עלי מה !

— אוי לי ! — התפרץ מלב ראש הגדוד — את יוחנן אני רואת בתוך החללים !

חתת אלהים נפלה על חברת הזדים בשמעם כי מת הבוגד אשר הועידם לארב לדם גבור ישראל.

— וראו נא ראו אחי ! — קרא איש שני באחזו ביד דניאל — עוד חי אחד החללים פה !

יהודה ראה עתה כי ימצואהו הזדים על נקלה, ויאמר לקום ולהרעישם בגבורתו, ופתאם נשמע רעש גלגלים ושעטת פרסות סוסים מבין ההרים.

— יהודה עלינו, אחי ! — התפרץ קול אחד מהם ועשרים הפרשים אשר נשארו על סוסיהם מהרו וינוסו.

— חושו המלטו ! — קרא ראש הגדוד אל אנשיו.

וימהר כלם ויעלו על סוסיהם ויחושו וינוסו מנוסת חרב.

ויקם יהודה מבינות לחללים וישא עיניו השמימה ויקרא :

„אודך ה׳ על כל חסדיך הטובים אשר אתה עושה עמי ! אות הוא לי כי אמנם מלאת ידי להציל את עמך מיד נוגשיו...“

וברגע ההוא נגעו שפתים דולקים במצחו, ויתעורר כמו משנה עזה וירא את דניאל עומד לפניו ומנשקהו.

וקול הרעש הולך וקרב אל המסלה אשר יהודה ודניאל עומדים עליה.

— מדרך חברון עולה גדוד פרשים — אמר דניאל אל יהודה — וגם רעש גלגלים אני שומע, ולבי אומר לי כי שלח לנו אבצן עזרה מן המצודה, אף כי לא ידעתי מה הניעהו לעשות זאת.

— מי יתן וכן היה — אמר יהודה — כי אז אדלק אחרי הזדים ואשמידם עד אחד.

— ובכל זאת הבה נסתר פה בצלע ההר ! — אמר דניאל באחזו ביד יהודה — כי מי יודע רגשות פועלי און סביבותינו ?

— צדקת ! — אמר לו יהודה, ועד מהרה נטו הצדה ויסתרו בין העצים לרגלי ההר, קרוב למסלה.

וגדוד פרשים ולפידי אש בידיהם להאיר הדרך ומרכבה מרקדה הגיעה עמם

אל המסלה, ובהראות לעיניהם גל החללים, עמדו כלם תחתיהם.

— ראו נא, אחי! — נשמעה קול אשה מתוך הכרכרה — חללי אדם נופלים פה על אם הדרך!

וברגע ההוא קפצה מעל הכרכרה, והרוכבים, כחמשים איש, ירדו מעל סוסיהם.

בדממה נגשו כלם אל גופות החללים ולאור הלפידים התבוננו אל כל אחד מהם בעין חודרת.

— אחי! — קרא פתאם אחד המתחפשים—הבה אבשרכם בשורה נעימה! הבוגד יוחנן הענתותי נופל חלל בתוך גופות הפגרים!

— הידד! הידד! — התפרצה תרועת שמחה מפי כל הנאספים.

— מלחמה היתה פה לגבורנו המכבי! — קרא איש אחר — ויך עשרים איש מימינו ומשמאלו; אבל איפה הוא עתה?

— הבה נרדפה אחריו אולי נשיגנו! — אמר ראש הגדוד — כי טרם עבר הפחד, ואורבים רבים לדמו בדרך בית־אל!

— נחץ פה את גדודינו לשני ראשים — קרא אחד הפרשים — הגדוד האחד ילך בדרך ישרה ומשנהו בדרך ההרים!

— אודך אלהי ישראל כי הצלת את גבורנו יהודה מכף עריצים! — נשמע קול האשה, אשר הקורא יכיר בו קול שרה.

— ואמנם אלהי ישראל הצילני! — נשמע פתאם קול צח, נמרץ וענוג כצלע ההר, ויהודה המכבי נגלה אל הגדוד בכבודו ובעזוזו ודניאל בצדו.

כל הנאספים נרעשו ונפעמו.

— הידד! הידד! — התפרץ אחרי דומיה מעטה קול מלב כלם — יחי גבורנו המכבי!

ועד ארגיעה נסבו עליו וישקוהו.

— אחי ועמי! — קרא אליהם הגבור — אמנם כפשע היה עתה ביני ובין המות, ורודפי הם לדאבון לבי אחי אשר ממי יהודה יצאו הכורים שיחה לעמם; הבה נרדפה אחריהם, כי טרם הרחיקו לנוס מפה בנפול חתת אלהים עליהם, נשמידם ונמעיט מספר בוגדים בקרבנו!

— הידד! הידד! — הריעו כלם, ועד מהרה נתנו שני סוסים אבירים ליהודה ודניאל, וישבו כלם על סוסיהם וירדפו אחרי הזדים.

פג.

המלך דריוש יושב עם צפרורית בתו בלשכתו ופני שניהם נזעמים, כי למשפטם תעמוד היום פנינה אשר קנתה לבם בתמתה, ועתה בא איש נכבד אשר לפי ראות עיני המלך אין לשפק בדבריו, ויגל את אזניו כי השחיתה התעיבה עלילה בבית אנטיוכוס, ונפש דריוש מרה עליו על דעתה סודו, ומי יודע אם לא בצדיה פרשה עליו רשת בדבר התחתנו באנטיוכוס, כי לב עקוב אין חקר.

ופנינה באה ותשתחו, ותכר כרגע כי רגש לא נעים מתרגש עליה בלב המלך ובתו.

— הנני אדוני המלך כמצותך! — אמרה לו פנינה.

המלך הב״ט אליה בעין חודרת כאלו חפץ לדעת במבט עיניו את כל הצפון בלבה.

— פנינה! אמר אליה בשפה נמרצה — שערי נא בנפשך כי אני ובתי הם שופטיך עתה, עונך כבר נגלה, ולא נשאר לך כי אם להודות עליו לבעבור יקל ענשך.

— ואני לא ידעתי בי כל עון אשר חטא — ענתהו פנינה בתם לבב.

— כזאת יאמרו כל כבדי עון, אבל מי יאמין להם?

— ידעתי כי אם יחטא איש ועל חטאו ישפט, יאמרו לו מה פשעו שהוא נענש עליו — אמרה פנינה — ואתה הוד מלכות, אומר לי כי עוני כבר נגלה ועלי רק להודות לבעבור יקל ענשי — ומה פשעי טרם ידעתי!

— הודיעיני נא כמה ארכו ימי שבתך בבית אנטיוכוס? — שאלה המלך.

— כשבועים ימים, הוד מלכות, כאשר הודעתיך בהכבדי לעמוד לפניך בראשית בואי הנה!

— ולא שתי שנים?

— לא אדוני המלך! כשבועים ימים ישבתי בביתו ובעזרת אשה אחת עבריה אשר שרתה את פני נמלטתי משם בלילה ולא חולל כבודי.

— ואיש נאמן הגיד לי עליך כי שנתים ימים ישבת בארמונו ותעשי כל תועבה ותמלטי!

— יקום נא האיש ויענה חטאתי בפני!

— אמנם כן! — קרא צפרורית — אם למשפטנו היא עומדת עתה, עלינו לקרא לעד וענה פשעה בפניה!

דריוש נתן אות ואחד מסריסיו בא וילחש המלך באזניו דבר מה.

— וגם אני אכין לי את העד השני! — אמרה צפרורית ותלחש גם היא דבר מה באזני סריס אביה אשר מהר לצאת בדבר שניהם.

ולא יסף המלך דבר אל פנינה עוד ויכלאה בחדר השני עד אשר יבואו העדים.

כשעה תמימה ישבה האמללה בחדר ותהגה נכאים.

— נחש התגנב אל גן־עדני! — התאוננה במר־נפשה — ומה נכספתי לדעת מי הוא הנחש הזה? האמנם אאמין כי הרקילוס הוא על אשר השיבותי פניו? אמנם בוגד הוא מלדה ומבטן, אבל העד כה שפלה נפשו לעולל עלי עלילות ברשע? או אולי בגתן הוא? לאסוני אוהב אותי האיש הזה, בכל כחי התאמצתי להסתר מפניו, אבל כבר עלתה בידו לראותני, ואף כי לא שמע דבר ברור מפי, הנה לא טחו עיניו מראות כי לא אחפץ בו... אהה, יהודה! יהודה! לוא ידעת אתה הותי ומפח נפשי!

רעיוני תוגה החלו לענותה, ותשב על יד השלחן ותתמך ראשה בין שתי

ידיה והמון מחשבות בלולות רעשו במוחה ופתאם נפתחה הדלת וצפרורית בא אליה החדרה.

— פנינה! — אמרה אליה ברוח כהה — איש נאמן בעיני אבי המלך דבר עליך רעה, ועתה באה העת לעמוד לפנינו למשפט ואני מקוה כי תצא נקיה בהשפטך. קומי ולכי אחרי!

בנפש מרה קמה פנינה ממקומה ותבא אל לשכת המלך.

צפרורית ישבה על כסא לימין אביה ופנינה נצבה נכחם, כעמוד איש לפני שופטיו.

— פנינה! — אמר אליה דריוש — הנה את אומרת כי רק כשבועים ימים ישבת בבית המלך אנטיוכוס! האין זאת?

— כן, אדוני המלך! — ענתהו פנינה.

— ולא היית מעודך חברת המלך אנטיוכוס?

— כבודי חדש עמי, הוד מלכות, ובאשר כבודי יקר בעיני, על כן ברחתי מבית הבליעל!

— יקרא העד! — צוה דריוש את שומר ספו.

לא ארכו הרגעים והרקילוס בא אל המלך הלשכתה.

— אויה! — התפרץ קול פרוע מלב פנינה בראותה את הבא — האמנם האיש הזה עונה בי עד שקר?!

הרקילוס נבוך בראותו את פנינה, כי לא ידע על מה הוא קרוא אל המלך דריוש, ועתה הבין את הדבר ותאחזהו רעדה, אולם עד מהרה התאושש וישם מצחו נחושה.

— הרקילוס! קרא אליו דריוש — הנה ספרת לי כי האשה הצעירה הזאת היתה פילגש אנטיוכוס כשנתים ימים, ועתה קום ענה זאת בפניה!

— כל אשר ספרתי לך, הוד מלכות, על אודות האשה הזאת — ענהו הרקילוס בקול אשר רעד מעט — נכון כנכון היום!

פנינה התאוששה ותגש אליו ותעמד נוכח פניו.

— הרקילוס! — קראה אליו בקול רועד — התשוב תשמיע זאת בפני?

— אדוני המלך — אמר הרקילוס בשומו אל דריוש פניו — הנה הגדתי לך כי מצח נחושה לאשה הזאת! שתי שנים היתה פילגש אנטיוכוס ותעש המזמתה בביתו אשר חרפה היא לעלות על שפת לשון ובהחרץ משפט מות עליה ועל מאהביה נמלטה בלילה מביתו!

— עתה אני רואה מה משחת מאיש הוא הבוגד בעמו וברעיו! — אמרה לו פנינה בהתאמצה להסתיר עקת לבה — אדוני המלך! האיש הזה כבר בגד פעם בעמו, עם יון, ויתמכר אל ראש שונאיו יהודה המכבי, אחרי כן בגד ביהודה ויתמכר שנית אל אנטיוכוס, ועתה כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן עדות פיו עלי!...

— אבל איך ואאמין לך, פנינה? — שאלה המלך — להכחיש עד שקר ינתן אות נאמן, ומה אות תתני לי את?

— אהה, הוד מלכות — קראה פנינה בשבר רוח — תמתי ובור לבבי עדים נאמנים כי עד חמס זה האיש! ומה אוכל עשו? לוא יכולתי לקרוע סגור לבי לך מלכי, כי אז עשיתי זאת; ואתה האמינה לי מושל צדיק כי שלשום בערב כרע האיש הזה ברך לפני ויבקש אהבתי, כי לא מתמול ידעני הבוגד הזה. בשבתי את יהודה המכבי בן משפחתי, ראיתיו אסור באזקים לעיני, כי נתפש כמרגל אנטיוכוס בתוך מחנה ישראל, ואני התגנבתי בלילה אל מאסרו וקראתי לו דרור!

— שקר היא דוברת! — קרא הרקילוס בקול עז — אין אמת בכל הגה היוצא מפיה, ורוח תגרותיה ונכליה הרעים דוברת בה, הוד מלכות!

— אשמע מה בפיה — ענהו המלך — ואחר תדבר אתה!

ואל פנינה פנה וישאלה:

— ומדוע קראת לו דרור ממאסרו?

— האמת אגיד לך מלכי — ענתהו פנינה — כי לב נשים לי; ראיתי ענותו ורחמתיו ובגלל זאת גרשני יהודה בחרפה ממחנהו, וזאת שנית: שגיתי בהכרת פניו אשר ענתה בו כי שביב יושר בלבו, אמרתי אצילהו למען ימצא אוהב נסתר לעמי במחנה היונים, כי שר־אלף היה אז האיש; ואמנם כן היה, אפולוניוס הפקידהו על חילו בירושלם וימלא את ידיו להרוג מתי מספר מיקירי העיר ובתוכם גם את אבי, והוא חים בגללי, אחרי כן נשביתי אני והוא ונובא אל אפולוניוס.

— ומדוע נשביתם שניכם יחד? — שאלה המלך.

— היהודים המתיונים ראו כי לא נגע לרעה ביושבי ירושלם וכי מבקר הוא את בית אבי לפעמים, וילשינו עליו כי מאהבתו אותי חיה את האנשים, וישבו צבאות היונים את שנינו ויביאונו אל אפולוניוס. האין זאת, הרקילוס? — הוסיפה ותתצב נוכח פניו.

— אדוני המלך, שקר היא דוברת! — קרא הרקילוס — וחרפה היא לי לעמוד ולהוכח עם אשה כזאת אשר נודעה רעתה בקהל!

— ומה תענה אדוני — התערבה צפרורית בין שניהם — לאשר ספרה הנערה הזאת זה עתה כי שלשום כרעת ברך לה ותבקש אהבתה?

— שקר בפיה! — קרא הרקילוס בגאון — מעודי לא השפלתי כבודי לבקש אהבתה!

פני פנינה אדמו כדם.

— הוד מלכות! — קראה בקול רועד — הנה רם יחש זה יעולל עלי עתה עלילות שוא בגלל אשר לא השפלתי את כבודי להשיב אהבה אל חיקו...

— אבל מה אות תתן לי להכחישו? — שאל המלך ופניו רעמו.

— אני אתן לך אות! — קראה צפרורית ותצלל בפעמון.

הדלת נפתחה ובגתן בא הלשכתה, וישתחו לפני המלך ובתו.

— אבי, המלך! — אמרה צפרורית אל אביה — הואילה נא לשאול את בגתן? כי הרקילוס שנית אם לא כרע שלשום ברך לפניה ויבקש אהבתה?

המלך פנה אליו וישאלהו זאת שנית.

— שקר דברה העבריה! — קרא הרקילוס במצח נחושה — כי מעודי לא אהבתיה ולא בקשתי אהבתה!

— ושקר דובר האיש! — קרא בגתן בפנותו אל המלך — אני עד כי אמנם כרע לה ברך ובקול רועד התחנן אל העלמה הזאת לתת לו לבה, ואם לא — הוא האמלל מכל אמללי תבל!

המלך נרעש מאד לראות את בגתן בא כעד במשפט פנינה וגם היא התפלאה על הדבר, ותחשבהו בלבה לעד שקר הבא להצדיקה מאהבתו אותה.

— עדותך, בגתן, אמנם נאמנת — אמר לו המלך — כי ידעתיך זה כמה, ומיום עמדך לפני לא מצאתי בך כל עון; אבל ספר לי איך ראית בכרעו לפניה ברך.

— שלשום בערב — אמר בגתן — התחקיתי על שרשי רגליו בלכתו אל גנך ושם ראיתי בין הבכאים בנפול הרקילוס על ברכיו לפני העלמה הזאת ויבקש אהבתה.

— שקר האיש דובר! — קרא הרקילוס.

— אדוני המלך! — אמר בגתן בפנותו אל דריוש — על עשות האיש הזה אותי לדובר שקר, הנני להשפט עמו מחוץ לבית הזה, ועתה אני קרוא אליך, הוד מלכות, מטעם בתך הכבודה, להעיד על מראה עיני ומשמע אזני אם גם לא ידעתי את עצם דבר המשפט כמו, והנני אומר לך מלכי כי שלשום בערב ראיתיו בין הבכאים והוא מבקש אהבה מאת העלמה הזאת; אבל היא השיבה פניו.

— השמעת מה ענתה אותו?

— כן, אדוני המלך, היא ענתה אותו כי בוגד הוא וגם לא נתנתהו לדבר ותעזבהו.

ומה שמעת בדבריו?

— מדבריו נוכחתי לדעת כי העלמה הנצבת לפניך, הוד מלכות, היא מבנות מרום עם ארץ וטובה כמלאך אלהים, כי כן הגיד לי גם בליל המשתה ובהשיבה עתה את פניו התהולל עליה באימים כי יקח נקם!

— שקר! — קרא הרקילוס — ועד חמס הקימה עלי העבריה!

בגתן לחץ שני אגרופיו ויתאמץ בכל כחו לעצור קצפו, ומעיני פנינה נזלו דמעות גיל.

— אבי המלך! — קראה צפרורית — שקר הוא דובר בפנינה והיא לא ידעה עד הרגע הזה, כי ראה בגתן ושמע שיחתה את הרקילוס שלשום בגן המלך.

— ומאין ידעת זאת את? — שאלה אביה ויבט אליה בעין-חודרת.

— עתה תתברר האמת ותראה בעצם תפארתה! — אמרה צפרורית — מודענו בגתן הנצב לפניך אבי היקר, נשא עיניו על פנינה מיום ראותו אותה, ובהתבוננו בליל המשתה, כי דבר לאט בין שניהם, התחקה על שרשי רגליהם, וירא וישמע כי הרקילוס זה מבקש אהבתה, ובהשיבה את פניו התהולל עליה

באימים כי יקח נקם ממנה, ויבא בגתן ויספר לי זאת עוד לפני הבאישו אותה בך, אבי המלך!

— ומה תענה, הרקילוס? ! — שאלהו המלך.

— שקר ענה בי האיש הזה! — קרא הרקילוס בקול עז — לא ראיתי ולא דברתי את העלמה הזאת בגן המלך!

— החרב תשפט בינינו, יוני! — אמר לו בגתן בקצף עצור — ולעיני הוד מלכותו ובתו אועידך למלחמת־חרב או אגרוף!

— הרקילוס! — אמר לו דריוש בשומו אליו פניו — צר לי מאד על היותך ציר המלך הגדול אנטיוכוס שאני מתכבד להתחתן בו! הנני רואה כי שגה בך, ואתה לך ושוב בשלום אל ארצך והתאמץ להיטיב דרכך, כי לא זאת תפארת איש אשר לפני מלכים יתיצב לענות ברעהו עד שקר.

פני הבוגד כסו בחורת מות ועוד נסה לענות דבר מה בשפה רפה, אבל המלך רמז לו בידו לצאת, ויסוג לאחור ויצא.

פד.

„... ואשה בכל אלה לא מצאתי!" — מה צדק מלך ישראל במשפטו זה! דיהו שיקרא „חכם מכל אדם" רק בגללו!

את הדברים האלה דבר לנפשו סטינוש הזקן אחרי הפגשו עם אסנת אהובתו בלשכת אנטיוכוס.

האשה הישרה הזאת אשר אמרתי בלבי סמל התם היא, אמרה לשרפני חיים בבית אשר קניתי לה בכספי, למען תכוסה רעתה במשאון ונמח גם האיש אשר הרבה להיטיב עמה! ועתה?... עתה ישא אנטיוכוס את הנחש הזה בחיקו והמקרה הרע הביאני הנה לראות זאת בעיני! אבל גם סטינוש חכם! במשך ימי שבתי פה נפקחו עיני על המשפחה הרעה אשר הסבה ברעתי. פילוס שר הארמון כפר בה פני מלכו תחת העבריה אשר נתן לברוח מפה, וציזוס הגמד אשר אמר לי כי אחיה הוא, יתנה עמה אהבים בסתר כאשר כן חשדתיו בהיותו בביתי... נקם אקח!

הדלת נפתחה ומשרתו אשר הביא אתו מדמשק בא אל חדרו.

— ומה, נעמן — שאלהו סטינוש — ההצלחת במשלחתך?

— רב יתר מאשר קויתי! — ענהו נעמן ופניו צהלו — עתה כבר עבר כל שפק כי התנכלו פילוס וציזוס לגזול את אסנת ממך אדוני, לכפר בה פני המלך, כי לא בסתר ישמיעו משרתי הארמון אשר חרץ אנטיוכוס עליהם משפט מות אם לא ישיבו לו את העבריה פנינה אשר ברחה מפה, כי מאז הובאה הלום המצרית לא יפקד עוד המלך עליהם פשעם.

— ויודעים גם המה כי מצרית היא? — שאלהו סטינוש.

— לא, אדוני, כלם יחשבוה לעבריה, כי לא גלה שר הארמון סודו לאיש.

— ומה נודע לך על דבר ציזוס הגמד אשר הלך במשלחת פילוס?

— ידעתי נאמנה כי דבר בליעל יצוק בו ובאסנת, והיא משלמת לו אהבה על הביאו אותה אל בית המלך...

— הנה זאת חפצתי לדעת! — קרא סטינוש בשמחה — ואתה ספר לי איך ידעת זאת, אולי משגה הוא אתך.

— אני התגנבתי אל כנף הארמון שהיא יושבת שם ביום — השפיל נעמן את קולו — ומתוך אחד החדרים הריקים, אשר פתחתי דלתו עד חציה, ראיתי את הגמד הולך שפי באולם, ואחרי הביטו כה וכה התגנב אל חדרה ויתמהמה שם כשעה תמימה.

— אודך על חריצותך, נעמן! — קרא סטינוש במאור פנים — מלאת את משלחתך באמונה, ואתה שב אל השלחן וכתוב את אשר אשים בפיך, מכתב אל המלך!

* * *

כעשן לעינים עתה סטינוש בעיני פילוס שר־הארמון ובעיני ציזוס ואסנת. שלשתם ימתיקו עתה סוד במסתרים מה יעשו להנצל מן הרעה הנשקפת להם.

— מה נורא המקרה הזה! — אמרה אסנת אל פילוס — בפיו ובשפתיו הננו כלנו, ואם לא גלה סודנו לאנטיוכוס עד כה, יעשה זאת בעת אחרת ואז אבדנו כלנו!

— לנס היא בעיני כי החשה סטינוש עד עתה — אמר פילוס במרירות — ועתה עוצה נא ציזוס מה לעשות, כי גדולה הרעה הזאת מהראשונה.

— עלינו להגות אותו מן המסלה! — אמר ציזוס — ואם לא נמיתנו אנחנו, ימית הוא אותנו!

— אמנם אין עצה אחרת טובה ממנה — ענהו פילוס — אבל הנקלה זאת בעיניך, גמד? נציב ארם הוא האיש והמלך שמהו עתה לאחד מיועציו והוא לוקחהו ארצה פרס.

— ועל כן עלינו להחיש מותו! — הוסיף ציזוס.

— אם תנסו לשרפו באש כאשר עשיתם בדמשק — אמר פילוס בצחוק מדקיר — כלנו היום מתים!

אסנת נאנחה במרירות.

— לא אבין איך מלט נפשו מיד להבה — אמרה ברוח כהה — ואמנם טובה עתה עצתך, ציזוס; אבל איך נמצאנו? בצאתו החוצה ילוהו משרתו, והיום בבקר ראיתי גם אחד מסריסי המלך הולך עמו.

— ועצה אמנה יש! — קרא ציזוס אחרי רגעי חשוב — הנה רץ בא היום ויבשר למלך פי פוליפוס בא אליו מאנטוכיה, והוא ככברת ארץ מאקבתנא, וכאשר נודע לי נהפך עתה לב המלך עליו לטובה, והוא עושה מחר משתה לכבודו, ובתוך הקרואים הלא תהיה גם אתה פילוס אדוני, האין זאת?

— כן, ציזוס! — ענהו פילוס — המשתה יעשה רק למתי מספר מרבי המלך וגם אני קרוא אליו בארמון־האביב אשר על יד השר דורימון.

— ולא אשפק כי גם סטינוש נקרא אל המשתה — אמר ציזוס — כי גדול הוא מאד בעיני מלכנו ואוהב נאמן הוא לפוליפוס האורח, לכן עשה נא כחכמתך, אדוני פילוס, ישתה סטינוש יין ויערל, או יושם בברותו רוש...

— אך זאת היא עצה העולה על שלחן מלכים! — קראה אסנת — ואני שמעתי כאלה רבות בהמצא איש בחצר מלך אשר כאבן נגף הוא לשונאיו...

— לא אכחד, ציזוס, כי עצתך טובה באשר אין אחרת טובה ממנה — ענהו פילוס אחרי רגעי דומיה — כי אם יחיה סטינוש חיינו תלואים לנו תמיד מנגד והננו כל היום בפיו ובשפתיו לשבט או לחסד.

— ומי יודע את המתרגש עלינו ברגע הזה! — קרא ציזוס — כי מי יבוא בסוד איש אכול־קנאה?!

— עצתך תקום! — קרא פילוס — מות יומת סטינוש והיתה לנו הרוחה!

עוד רגעים מספר נדברו יחד וגם התלחשו חרש, ואחרי כן התפרדו.

* * *

ואנטיוכוס העריץ יושב בארמונו ומתענג על רב טובה והוא שבע רצון ונחת. ה„עבריה" היפה אסתר ממתקת לו רגעיו ויין ישן יצהיל לבו ועתידות נעימים הוא רואה בחזון לבו בהתחתנו עתה במלך פרס.

גם מחכה הוא לבשורה טובה כי הכניע ליזיאש דודו גאון יהודה, כי אין כמהו חכם לבב בהליכות המדינה ושר צבא בשדה קטל; וכבר רואה העריץ בדמיונו ראש יהודה מובא אליו והוא קורא לנפשו בגאון:

— האח, אנטיוכוס! אתה מלך המלכים הכנעת תבל כלה למשמעתך, הם מפני כל הגוים!

רגע הוא צולל במחשבותיו ופוליפוס עולה על לבו:

— האח! — יקרא העריץ — הנני עושה משתה לכבודך, כי שב אפי ממך, ידידי חכם הלבב וגדל העצה! בוא ברוך־יופיטר ואכבדך! אמנם קצבתי עליך על נבאך לי מפלה נמרצת על יד עילם; אבל היא אמנם באה... אות הוא כי חכמת מאד! האח, הנה גם סטינוש החכם ייעצני לקרבך שנית...

המלך מזג לו כוס יין כדרכו ויריקנה אל פיו ופתאם התיצבה תמונת ה„עבריה" נוכח פניו.

— כבר הכנעתי גאותה וגאונה — הוא אומר לנפשו — רגע אשקה נשיקות ארבה ומשנהו ארמסנה כתולעת. אשה יפה היא אשקנה, עבריה היא ארמסנה... האח, אשה ועבריה היא לי ומידה לי תענוג משנה — לנשקה ולהשפילה...

ובעוד הוא הוגה באהבתו ורשעתו ושלישו בא ויכציא לידו צרור מכתבים במשפטו דבר יום ביומו, וישתחו יצא.

העריץ פתחם אחד אחד ויקרא בם ויניחם הצדה, ויהי בפתחו את האחד ויקרא בו, ויתעותו פניו וידיו ורגליו החלו לרעד בחזקה.

— יופיטר! — התפרץ מלבו—האאמין כי אסתר איננה עבריה? האאמין כי דבר לה בסתר את ציזוס הגמר הנבזה? היעלה על לבי כי פילוס שר ארמוני גנב את לבבי, ותחת עבריה הביא אלי אשת זנונים מצרית המתחפשת לאשת אחד החשמונאים?

אנטיוכוס נאלם רגע דומיה ויתבונן שנית במכתב ופניו נהפכו לירקון ועיניו נוצצו כעיני צפעוני.

— אוי לכם זדים, חרדו מפני אנטיוכוס! — קרא ויחרק שן — אם אמת בדברי הספר הזה, הנה המות ימעט מכם! אנכי אמציא לכם מות אחר, מות חדש אשר הישן כאין נגדו!...

וברגע ההוא צלצל בפעמון ושומר ספו חרד אליו החדרה.

— יקרא אלי סטינוש! — הרעים עליו בקולו נוראות.

— למצותך אני, אדוני המלך! — ענהו השומר ויחרד ויצא, ואחרי רבע שעה בא אליו יועצו החדש וישתחו.

— הידעת, סטינוש אהובי, מות חדש אשר יחפיר את הישן? — שאלהו העריץ ברגזה.

— יחי המות הישן, כי גם הוא איננו טוב לב! — ענהו סטינוש — אולם אם חרצת מות חדש על אחד מעבדיך, השאירהו בחיים, הוד מלכות, ותנה לו אשה רעה ובוגדה אשר תפזר דרכיה לנבזה וחדל אישים ועיניו רואות!...

— מה חכמת סטינוש אהובי! — קרא העריץ ויושט לו ידו באהבה — ואתה דע לך יקירי, כי אני מלכך טועם עתה טעם מות כזה!

— מה זה תבענה שפתיך, אדוני המלך! — קרא סטינוש כמשתומם.

— הנה ראית את ה„עבריה" אתי בחדר — דבר אליו המלך—ואני הצגתיך לפניה, ועתה קרא נא את המכתב הזה!

אנטיוכוס הושיט לו את המכתב אשר קבל זה עתה וסטינוש הערום שם עיניו בו, ויקראהו בלחש.

— אל תאמין אדוני המלך במכתב בן בלי שם! — אמר לו סטינוש בכלותו לקרא — ולוא גם כתבו איש אשר נדענו, גם אז לא האמנתי כי פילוס שר ארמונך יעשה עמך נבלה כזאת, וגם על שפלה שבנשות זמה קשה להאמין שתחליף בסתר כבוד מלך בגמד נבזה ונקלה.

— גם אני כמעט לא אאמין אם כנים דברי הספר — אמר לו המלך — אבל עוצה נא, סטינוש, מה אעשה להרגיע את לבי? כי לא אחת קבלתי מכתבי שטנה כאת נעלמים ומצאתי בם דברי אמת.

— בזאת אמנם צדקת, הוד מלכות! — ענהו סטינוש אחרי רגעי חשוב — ועל כן עצתי אמונה לך, כי תסתיר דברי המכתב הזה עמוק בלבך ולא תתן כל תואנה לאהובתך או לפילוס שר ארמונך להשד כי ידעת דבר מה, ואתה בעצמך ובכבודך, הוד מלכות, תעשה כחכמתך להסתר בחדר אהובתך כאשר אורך, וראינו איך יפול דבר!

העצה ישרה בעיני העריץ וישת כוס יין לחיי יועצו החדש וגם לסטינוש מזג

כוס וישת לחיי מלכו וברגע ההוא הודיעוהו כי פוליפוס הנה בא והוא מחכה לו באולם.

סטינוש יצא והמלך צוה להביא אליו את אורחו אשר כבר חכה לבואו מיום אתמול.

— ברוך בואך פוליפוס!—קרא אליו המלך במאור פנים בבואו אל לשכתו, ויושט לו ידו באהבה.

— אכבד מאד לעמוד שנית לפני מלכי!—ענהו פוליפוס וישתחו וישק ידו.

המלך רמז לו לשבת נכחו על הכסא ופוליפוס מלא מצותו בחרדת כבוד.

— מדוע פניך כה דלים ורעים? — שאלהו אנטיוכוס בשפת רצון בהתבוננו בו — האמנם לא הבאת אלי בשורה?

— מה שמחתי לוא מצאה ידי לבשר למלכי אך טוב ושלום! — קרא פוליפוס בפנים נזעמים — אבל לדאבון לבי לא איש בשורה אנכי היום!

— אמרתי איש טוב יבשר טוב — ענהו המלך — אבל לא כן עשו המקרים, ועתה ספר לי מה קרה פוליפוס?!

— מה כבד ממני לבשר רעה למלכי! — אמר פוליפוס באנחה — אבל לא אוכל כחד אותה תחת לשוני, כי אמנם היא באה ונהיתה וליזיאש נגף במלחמתו את היהודים!

— שמים נפלו עלי! — קרא אנטיוכוס ויספק כף על ירך — הגם ליזיאש גדל העצה וגבור החיל נגף במלחמה? הנה ששים אלף גבורים לקח עמו!

— וכלם הכו מכת מות מיד יהודה המכבי! — נאנח פוליפוס — ושבי מלחמה הנמלטים מחרבו מספרים כי באשמת ליזיאש היה הדבר, כי בשגעון נהג את חילו מול פני האויב ולא בחשבון הכריעם לטבח, ולא שמע בקול יתר שרי הצבא אשר הזהירוהו מן הרעה. ועתה הוא תולה אשמתו במניליאוס הכהן, אשר נתן לו גדוד קטן להלחם ביהודה וגם עשה משלחתו באמונה, כי עבד נאמן מניליאוס למלכי ולארצו!

— אוי לי, אללי! — צעק אנטיוכוס — ממשמע אזני איך אחיה?!

— אוי ואבוי לנפשי — הוסיף פוליפוס להתאנח — איך אראה ברעה אשר הכבותי למלכי? ועלי עוד להוסיף, כי בשגעון נצל ליזיאש גם את מקדשי היונים, כי כשודד התנפל על היכלי הכהנים, ותחת באר לעם בלשון רכה, כי על ממלכת יון לעשות זאת מפני חמת המורדים, נער את מקדשיהם באף ובחמה ויהרוג את כל איש הנועז לשאול על מה הוא עושה זאת, ועתה אף הכהנים והעם בוער כאש על ממלכתנו, ולוא התנער עתה דימיטריוס ממקומו, כי אז קמו כאיש אחד הברים להסיר עול ממלכתך מעליהם...

— האם לא יומת ליזיאש עוכר ממלכתי?! — קרא המלך בחמת שפוכה ויחרק שן.

— אל נא באפך, הוד מלכות! — התחנן אליו פוליפוס בשפתי מרמה — כי כבר זקן האיש וכחו אין אתו.

— ומדוע קבל עליו את העבודה הזאת מיד גורגיאש? — רעם המלך.

— אל נא תשכח, מלכי, כי כבד לאיש שבת מכבוד המושט לו — אמר פוליפוס — הנה ליזיאש דורך כבר הסכין מנעוריו לנצח אויביו במלחמה, ויאמר בלבו כי גם עתה הפעם יצליח, ומה גם בחיל רב כששים אלף גבורי מלחמה !...

— הנה כי כן הוא, פוליפוס ! — נאנח אנטיוכוס במרירות — אנכי הסבותי את הרעה כי הופעתי על עצת גרגיאש לתת את המלחמה ביד ליזיאש, ועתה הנני ברעתי, כי מה יאמרו עתה הגוים והממלכות אשר כבשתי ? האם לא ינסו לפרוק עלי מעל צווארם ?

פוליפוס שמח עתה בלבו לאיד מלכו, כי עברתו שמורה לו זה כמה על אשר נתן את בנו ביד ליזיאש לאמנו ולא בידו, ועל אשר הכלימהו לפני צאתו למלחמתו על עילם, ועתה רואה פוליפוס נקם גם בליזיאש אויבו, כי נפל בעיני המלך לבלי קום ועתה ישוב הוא, פוליפוס, לגדולותו ועוד יגדל וירום מקדם.

— אמנם כן, הנני רואה עתה את מלכי ברעה גדולה — אמר פוליפוס ברוח כהה.

— ומה אעשה, פוליפוס, לרוחתי ? — שאל המלך בנפש מרה — הנה אם יעור דימיטריוס עתה ממקומו, כאשר אמרת, אין לי אנשים ואין גם כסף לכלכל המלחמה...

— הנה תעשר עתה, מלכי, תמצא הון לך בהתחתנך במלך פרס — נחמהו פוליפוס — ולמה תחבל נפשך בדאגה ועצבון ?

— ירא אנכי פן בהודע לדריוש מפלת ליזיאש, לא תבעתהו עוד אימתי.

— לא מיראתך אותך, מלכי, כי אם מרב גדלך מתחתן בך מלך פרס — החניפהו פוליפוס — ומגדלך לא נעדר מאומה אם לא עלתה בידך גם הפעם להשקיט מרד היהודים בארצך ; אבל לוא לעצתי תשמע, מלכי, כי עתה יעצתיך לעשות דרכך ארצה פרס עתה, כי ברבות גדלך ועשרך לא יהין דימיטריוס להרים ראש.

— צדקת מאד, פוליפוס ! — קרא המלך ופניו צהלו — אבל זה לא כבר שלחתי מנחתי אל צפרורית, וטרם שב מלאך פני אשר אדמה כי הודיע גלוי בשמי כי עוד ירחים יעברו לפני בואי ארצה פרס.

— איש לא יביאך בחשבון, אדוני המלך, על מעשיך, ובמהרך לבוא ולהתחתן בדריוש לא תחטא לאיש, ומזה תבואתך טובת משנה, כי מלבד אשר יירא עתה דימיטריוס מפניך כאשר אמרתי לך, מלכי, הנה תמצא ידך להלחם ביהודים הארורים וגם חיל משמרת יעמוד על ידך על כל צרה שלא תבוא...

— מה רבה חכמתך פוליפוס ! — קרא המלך בהושיטו לו ידו באהבה — הנני עושה כעצתך והולך ארצה פרס עוד בשבוע הזה ! התלוני על דרכי, פוליפוס ?

— בכל חפץ לבב ! — קרא האורח.

— וגם סטינוש נציב ארם הולך עמי — אמר לו המלך.

— מה טוב ומה נעים ! — אמר פוליפוס — אחד ממבחר אוהבי הוא ואני אוהב ומכבד אותו מאד על חכמת לבו.

— ובערב הזה הכינותי משתה לכבודך — דבר אליו המלך בשפת רצון — ושרי מלכותי יחלקו לך את הכבוד אשר לך יאתה.
— במה אכף לך אדוני המלך! — קרא פוליפוס וישק ידו בחרדת כבוד.

* * *

שמח וטוב לב שב סטינוש אל מעונו בחצר המלך ונעמן משרתו אשר חכה לו בחוץ, בא אליו החדרה.
— מכתבך עשה משלחתו באמונה — אמר לו אדוניו — ואתה דע לך, נעמן, כי עשר רב אעשירך וגם משרה גדולה אמציא לך בבית המלך, אם תמצא ידך להודיעני עת הועד ציזוס ואסנת בחדר אחד.
— בטח בי אדוני כי לא יסתרו מנגד עיני — ענהו נעמן בבטחה — אבל אעירך, אדוני, כי עליך עתה להזהר מפני אסנת וגם מפני פילוס שר הארמון, כי לא אפון כי יתאמצו להנותך מן המסלה בראותם כי בפיך ובשפתך הם לחיים ולמות...
— חכם לבב אתה, נעמן! — קרא סטינוש בשמחה — הרעיון הזה עלה על לבי בשובי זה עתה מבית המלך, ועל כן גמרתי אמר לבלי צאת החוצה בלעדיך וגם היום בערב אקחך אל המשתה אשר יעשה בבית המלך לכבוד פוליפוס וגם איש אחד או שנים משרי המלוכה ישימו עיניהם עלי ועל פילוס.
— ככלב נאמן אשמרך, אדוני! — קרא נעמן — ואתה היה נכון בטוח כי לא יקרך רע בהתהלכי אני על ידך.

פה.

כשתים שעות אחרי צאת שרה וגדוד פרשים עמה ממצודת חברון, ושני רצים בסוסים הגיעו אל שער המצודה ויגשו אל שומר החוץ ויקראו:
— בשם אלהים, מהר והעיר את אבצן משנתו כי דבר נחוץ לנו אליו!
ובתתם לו אות כי מצבא המכבי המה, נתנם לבוא פנימה ועד מהרה יצא אליהם אבצן.
— שנינו מחיל יהודה אנחנו — דבר אליו אחד מהם — שמי לוי ושם רעי אליפז, והוא מרגלנו חרש אשר מהלכים לו במחנה אויבינו היונים והמתיונים, ואתה הואילה נא להזהיר את יהודה גבורנו בשמנו לבל יהין ללכת בית־אל מבלי גדוד שומרים לראשו.
— ומה הנסבה? — חקר אבצן.
— הגד ליהודה בשמי — אמר לו אליפז — כי נודע דבר לכתו לאלקימוס וישלח אנשים ממצודת אקרה להרגו בדרך.
— ויהודה כבר הלך מפה — ענהו אבצן.
— ולא לקח גדוד לשמרו? — שאלהו אליפז ברגזה.
— רק דניאל לבדו אשר ישב פה אתי נלוה אליו, כי לא חפץ גבורנו במלוים זולתו.

לוי! — אמר אליפז אל רעהו בקול רועד — ירא אנכי אם לא יביא לנו הבקר הבא שמועה נוראה!

— אל תיראו, אחי! — נחמם אבצן — תקותי באלהי ישראל כי לא יקרהו רע, כי שלחתי גדוד רוכבים אחריו.

ויספר להם אבצן מה הניעהו לעשות זאת ויתפלאו האנשים.

— ומי היא הנערה ההיא? — שאלהו לוי.

— הגידה לי כי שרה שמה וכי מאהבתה את עמה היא מרגלת במתיונים ותבא אלי לקדם את פני הרעה, אבל לדאבון לבי כבר הרחיק גבורנו ללכת מפה ואפון מאד אם השיגהו הגדוד אשר שלחתי אחריו.

— ואיפה עתה הנערה?

— היא רצה עם גדוד הפרשים בכרכרה אשר באה בה ממצודת אקרה.

— מה נפלאת הנערה ההיא בעיני! — קרא לוי.

— ואני אמנם שמעתי כי נמצאה נערה חכמה במצודת אקרה — אמר אליפז — אבל חשבתיה למתיונת.

— וטרם נודע גם עתה הלנו היא אם לצרינו — אמר לוי.

— לנו היא! — קרא אבצון — ומי יתן והיו לעמנו בנות רבות כמוה, ואני לא ראיתי גם בגברים איש נלבב כשרה אחותנו!

— האמנם שרה אהובתי היא? — חשב לוי בלבו — האאמין כי במצודת אקרה היא יושבת?!

— לא עת חקור לנו עתה, כי אם עת להציל את גבורנו! — אמר אליפז — ואני ירא מאד אם לא נפל ביד מבקשי נפשו; קום, לוי, ונרכבה בדרך בית־אל וידענו אל נכון מה קרה את גבורנו בדרך הנורא הזה!

עד מהרה הרעישו את סוסיהם וירוצו כעל כנפי רוח.

* * *

ויהודה רדף אחרי המתיונים אשר ארבו לו בדרך בית־אל וישג בין ההרים את גדוד הפרשים ובו כארבעים איש מגבורי אלקימוס, ויך חצים לפי חרב, ואלה אשר לא התיצבו בפניו וירדו מעל סוסיהם וישליכו נשקם מעליהם, השאיר בחיים, ויצו להביאם בית־אל ולגלח חצי ראשם ולכרות את מדויהם ולשלחם אל אלקימוס אדוניהם ירושלימה אל מצודת אקרה.

כעלות הבקר הגיע יהודה בית־אל, וישכן את גדודו ושבויי המתיונים מחוץ לעיר, והוא בא בלוית דניאל ושרה ביתה לאה דודתו אשר כבר קמה משנתה ותעמד בפאת מזרח ותתפלל תפלת שחרית.

בשמחת נפש קדמה הזקנה את פני יהודה ותשקהו בדמעות גיל.

— עליך, יהודה, התפללתי זה עתה! — אמרה אליו לאה בקול נעים.

— וגם שמע אלהים תפלתך וישלח לי עזרתו מקדש ביד הנערה הזאת! — ענה אותה יהודה בהורותו על שרה — ולולא היא, כי אז יכלו לי אויבי.

— ברוכה תהיי לה׳! — אמרה לה לאה במאור פנים — ומה שמך, נערה יקרה?

— שמי שרה — ענתה הנערה בענוה.

— ישימך אלהים כשרה אמנו ברכה בקרב הארץ! — ברכתה הזקנה באהבה — ועתה שבי אתי ואכלת לחם על שלחני.

— רב תודות לך זקנתי הישרה! — ענתה שרה בענות צדק — מי מלל לי אכבדה לשבת בבית אחד את גבורנו יהודה ולאכול אתו לחם!

— ומי את, נערה ישרה, אשר הצלתיני מכף מבקשי נפשי? — שאלה יהודה במאור פנים.

— עבריה אני — ענתהו שרה ברגש — וקנא קנאתי קנאת עמי העשוק בראותי אויבו מחוץ, עם שובב עובד אלילים, אוכלהו בכל פה, ואחים בוגדים מבית, זרע מרעים ובנים כחשים, עוזרים לרעתו, ואמר אל לבי לא נופלת אני מאחי הגברים הנלחמים בעד עמם ואלהיהם, ואם לא יקבלני אדוני המכבי בתוך צבאותיו לעזר לו בכח ידים, הבה אעזרהו בכח תבונתי, ואגנב את לבב אלקימוס ואחיו המתיונים להאמין בי, ובהודע לי נכלי הרשעים, כי הם כורים רעה לגבורנו רוח אפנו משיח ה׳ מהרתי לקדמה, ומה מאשרה אני עתה בראותי כי חפץ ה׳ בידי הצליח להציל את ידידו משחת.

— הידד! הידד! — קרא יהודה וימחא לה כף — במה אכף לך נערה ישרה! מי יתן ורבו בגברים כמוך, כי אז כבר הכנעתי את היונים עד רדתם! ואת, שרה הישרה בנשים, הגידי לי באיזה משרה אמלא את ידך אשר תרצה בעיניך?

— לא אבקש דבר — ענתהו שרה — כי אם לשוב בכרכרתי אל מצודת אקרה, כי זאת משרתי: להזהיר את אדוני המכבי משחיתות פועלי און.

— ולא יבולע לך בשובך עתה אל אלקימוס? — שאלה דניאל.

— אמונתו רבה בי, ואני אדע איך לכלכל דברי.

יהודה התפלא על חכמת הנערה ועל רוחה הכביר.

— כאחות היא לפנינה בחכמה, ביפי ובגבורה — הגה לבו וענן עצבת כסה את פניו המאירים — אהה, מי יתן ידעתי איפה את עתה, כי אז כעל כנפי נשרים חשתי אליך, אהובתי!

כחצי השעה עבר ושלשתם, יהודה, דניאל ושרה, ישבו אל השלחן ויאכלו יחד את ארוחת הצהרים אשר הכינה להם לאה.

יהודה הלך אחרי כן לנוח בחדר לבד ודניאל יצא החוצה לתת מספוא לסוס אשר ברכב שרה, כי אמרה לשוב אל מצודת אקרה אחרי נוחה כחצי היום מדרכה, ויהודה החליט לשלוח אחריה אחד מאנשי חילו אשר ילונה עד שערי ירושלם.

ותבוא גם שרה אל חדר לנוח והנה אליפז ולוי באו הביתה.

— שלום לך לאה הישרה בנשים! — קרא אליה אליפז—ומה נכבד היום! בהגיעני אל קצה העיר נודע לנו כי נצל גבורנו המכבי ממות והוא בא בשלום אל ביתך.

— כן אדוני, שלום לגבורנו והוא ישן פה בחדר — ענתהו הזקנה ופניה צהלו — אבל הידעתם ביד מי עשה ה' את התשועה הגדולה?

— עוד במצודת חברון שמענו — אמר לוי — כי נערה עבריה ושמה שרה, באה להגיד כי אנשי בליעל אורבים לדמו בדרך בית־אל, והיא אמנם הצילתהו, האין זאת?

— כן, אדוני, בידה שלח ה' את התשועה הגדולה!

— ומה אחפוץ לראותה! — קרא לוי — כי ידעתי נערה אחת ושמה שרה אשר נעלמה פתאם מבית אחד ממיודעי בירושלם וגם היא נערה טובת שכל וכבירת רוח...

עוד לא כלה דבריו ודלת החדר נפתחה ושרה נראתה על המפתן.

— הנה זאת היא! — התפרץ מלב לוי — האח, שרה! שרה!

— לוי! — קראה שרה ותרץ לקראתו — מה נפעמתי הפעם לראותך פה! הנה ידעתי כי בצבא גבורנו המכבי אתה עובד וגם עשית חיל במלחמה, ואני זה כמה חפצתי לראותך...

— ועתה הנני! — שסעה לוי ופניו צהלו — כבר בקשתיך בבית פלטיאל בירושלם ויגידו לי כי נעלמת עם נעלמים, ועתה אבין פשר דבר...

— קנוא קנאתי לעמי... אבל הגידה לי, לוי, הנה שנים יצאתם מעיר גמלא, אתה ושלום רעי, ואיפה הוא עתה?

אף כי לא אחת גמר לוי בלבו להגיד לה כי שלום מת ועיניו ראו בהקברו, לא נתנהו עתה בר לבבו לשקר.

— צר לי מאד להודיעך כי שלום אבד בדרך, כאשר כבר הגיד לך פלטיאל בשמי — ענה אותה לוי ברוח כהה — ואני כבר נואשתי מראותו עוד בחיים.

— ואני תקוה כי עוד אשוב אראהו! — קראה שרה בבטחה.

— מי יתן ותבא תקותך, שרה היקרה! — אמר לה לוי בעצבון לב — אבל מה יכאב לבי להשמיעך כי אנכי כבר ספדתי לו כמת, כי חוזה עשה עמי לשוב אלי ביום השלישי אל מקום פלוני אלמוני ואם לא יבוא למועד אות הוא כי מת, והוא לא בא, ולמן היום ההוא עקבותיו לא נודעו...

— אהה, שלום! שלום! — נאנחה שרה — לבי יאמר לי כי חי אתה והנך בקרב צרה!

הזקנה ודניאל נחמו אותה בדברים, כי עד מהרה ישוב אליה, ולא ידעו כי כחצים שנונים תנחומותם בלב לוי, החפץ עתה במות רעהו באהבתו את שרה אהבה עזה.

פו.

בפיק ברכים יצא הרקילוס מעם פני המלך דריוש ובלבו סער מתחולל. אנה יוליך את חרפתו? הנה כרה שוחה להעבריה אשר נהפך בה, וכמו ממרום ירד פתאם עד נאמן עונה כחשו בפניו והיא מוצלת! והוא? הרקילוס אשר זה עתה נבקע אורו, אשר זה עתה גבה ונשא ועתיד מאיר שעשע לפניו, שפל בן־רגע עד

שאול ולא יקום עוד אחרי נפלו, כי די הנה אחד לא־נעים על אודותיו מפי דריוש, להבאישו באנטיוכוס כי יגרשהו בחרפה מעל פניו או גם יכריעהו לטבח.

— ארור יום בואי הנה! — קרא בחרוק שנים בצאתו נפעם מחצר המלך — כי לולא פגשתי פה את הנחש היפה, כי עתה לא קרני האסון הזה! ועתה אנה אלך . . .

— אתי תלך אל בית־היין! — שמע פתאם קול מאחריו ובהסבו את פניו ראה כי הוא קיום משנהו, אחד ממלויו אשר שלח אנטיוכוס עמו ארצה פרס.

— האח, אשמח עתה לראותך! — קרא הרקילוס — ומה אודה את יופיטר, כי הקרך לפני לשפוך את לבי...

— ואני רואה מחזות פניך, אדוני — ענהו קיום — כי לבך מלא על כל גדותיו...

— מכאובים קשים ומרים! — נאנח הרקילוס.

— אתפלא מאד! — קרא קיום — כי מי מאשר כמוך!

— אמור, קיום, מי אמלל כמוני!

— מה יגדל תמהוני לשמוע זאת מפי האיש אשר ההצלחה שמה בין כוכבים קנו...

— וכבר שפלתי עד שאול תחתית.

— הנה בית היין! — קרא קיום — ישתה אמלל וישכח עצבו; קומה ונבואה, נשתה ושמעתי מה בפיך!

ובדברו אחז ביד הרקילוס ההולך אתו ויביאהו אל בית היין וישבו באחת הפנות, ואחרי תת קיום צו להביא לו שני בקבוקים וכוסות, פנה אל הרקילוס.

— עתה ספר לי, אדוני, מה קרך—אמר אל רעהו אשר ענן תוגה העיב פניו.

— מקרה נורא מאד — ענהו הרקילוס בשבר רוח — כי מצאתי בבית דריוש את פנינה אשר ברחה מבית המלך ואשר ידעת כי אהבתיה בכל חם לבבי; ואחרי דברי על לבה והיא השיבה פני בחרפה, עניתי בה בקנאתי עד שקר בפני המלך ובתו, ויבא שר אחד מרואי פניו ושמו בגתן אשר ראית בליל המשתה, ויען כחשי בפני ויגרשני דריוש מעל פניו בחרפה...

— אמנם אסון נורא הוא—אמר קיום במזגו שתי כוסות מן הבקבוקים אשר הביא להם המשרת זה עתה — אבל עד מהרה ישכח מלבך בשובך אל ארצך.

— האמנם לא יגלה זאת דריוש למלכנו?

— הלא נהפוך הוא! — קרא קיום בפנים צהלים — מהמקרה הזה תבואתך טובה, כי יגדלך וירוממך המלך אנטיוכוס מעלה, מעלה.

— איכה? הגד! — קרא הרקילוס ועיניו נוצצו.

— בואה אל מלכנו וספר לו כי באהבתך אותו הקרבת לו כבודך וישר לבך בארץ פרס, והיה כי ישאלך מה זאת: ואמרת לו כי מצאת את העבריה המבישה אשר ברחה בלילה מארמונו, בהיכל מלך פרס, ובאשר היטב חרה לך על עזבה אותו, מלך עול ימים ואבי מלכי ארץ, ותלך לנוע על מלך זקן, קטן וחלש ממנו, ובהודע לה כי הוא מתחתן בו, נסתה להבאיש ריחו בעיני צפרורית בתו, לא

יכולת אתה עבדו הנאמן להתאפק ותען בה עד שקר להצמיתה, אולם נוקשת באמרי פיך ותגרש בחרפה מחצר דריוש...

— עצתך, קיוס, טובה כעצת אלהים! — קרא הרקילוס ויושט לו ידו — ומה מאשר אני כי נקרית עתה לקראתי! כי דלל מקור מחשבותי מעקת לבי וכאיש אובד עצות תעיתי ברחוב.

קיוס הריק כוס יין אל פיו וגם הרקילוס שתה עמו, ובעת שתותם נפתחה הדלת ובגתן ושנים מרעיו באו אל בית־היין.

פני הרקילוס נפלו בראותו את האיש אשר בגללו יצא בחרפה מעם פני המלך, ועתה זכר כי עוד הועידהו להלחם עמו בחרבות או באגרוף.

— הנה האיש אשר בשלו גרשתי מבית דריוש! — לחש באזני קיוס בדראותו באצבעו אל הפנה אשר ישב בה בגתן ושני רעיו בין אנשים רבים אשר ישבו על שלחנות קטנים וישתו וישוחחו.

— כן, זה הוא האיש ואנכי אכירהו! — ענהו קיוס.

— ואני אנקמה עד מהרה מאויבי זה! — אמר לו הרקילוס.

— עצתי אמונה לך לבל תשאף נקם — ענהו קיוס — כי אם נלכה ונשובה עד מהרה אל מלכנו.

— אבל הוא יאלצני למוד לו כפעלו, כי הועידני לעיני המלך ובתו למלחמת־בינים, ואתה הלא ידעת כי אוכל לו והכיתיו...

— אמנם גבור חיל אתה אדוני ומהלל בפי כל יודעי מלחמה; אבל טרם ידענו מי ינצח את מי, כי בלי שפק יודע גם אויבך לתפש חרב בכף, ולולא זאת לא קראך לקרב.

— ואני אמיתהו ככלב! — אמר לו הרקילוס בשתותו מן היין אשר לפניו.

— נשתה ונשכח מלחמה! — אמר לו קיוס במלאו את הכוסות הרקות — כי עלינו לשוב אל ארצנו.

ובעוד הוא מדבר ואחד משני רעי בגתן נגש אל הרקילוס.

— ראינוך בא הנה ונבוא אחריך — אמר לו האיש — והנה בגתן שואל אותך מתי תראה עמו פנים?

פחד לא ידעו שחרו נפל על הרקילוס אשר התהלל זה עתה כי ימית את אויבו ככלב.

— מדוע אתה מחשה? — שאלהו האיש בקול רם אשר הגיע אל אזני כל הנאספים בבית־היין — מוגי לב לא יבואו אל חצר מלך פרס!

— ועל כן גרש משם! — קרא בגתן מרחוק.

הרקילוס התנשא כנשוך נחש ממקומו.

— את מי חרפת וגדפת, כסיל?! — קרא בשצף קצף וירץ לקראתו ושני אגרופיו נשואים ונכונים להמטיר מהלומות.

— את האיש אשר לו תמעט כל גדופה! — ענהו בגתן ויתיצב נכחו.

קיוס התיצב בין שניהם.

— הרגע הרקילוס — אמר לו — כי לא פה המקום.

— אמנם לא פה המקום — אמר בגתן — אבל נצא נא השדה!
בתוך הנאספים בבית קם שאון ויתיצבו ויסבו את שני המריבים.
— קיוס! — קרא הרקילוס אל רעהו—התיעצני להשפיל כבודי ולהתראות פנים את האיש הזה?
— ומה כל הריב? — התערב קיוס בין שניהם — האם לא חרפה היא לשני אנשים גדולים להתקוטט על לא דבר? שלום אעשה לכם ושתינו יין יחדו!
— הידד! הידד! — קראו אחדים.
— היו עדים! — קרא בגתן — כי לא יחפץ מוג לב זה להלחם כאיש חיל באיש מצותו וישם את רעהו לרודף שלום!
— חרפה היא! — נשמעו קולות הרבה.
— ומי הגיד לך זאת? — קרא הרקילוס — הנה אני אקראך עתה לקרב!
— זאת חפצתי לשמוע! — אמר בגתן — ובגלל זאת באתי עתה הנה!
— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים.
— הנני שותה לחיי הנלחמים! — קרא אחד מהם וישא כוס.
הידד! הידד! — הוסיפו כלם לקרא, ועד מהרה הרימו כלם את גביעיהם וישתו לחיי המריבים.
— פה יחרץ מתי ואיפה ילחמו! — אמר אחד מרעי בגתן.
ועד מהרה קראו כלם עצרה, ואחרי חצי השעה נועד מקום המלחמה בשדה מחוץ לעיר וגם נחרץ כי ילחמו בחרבות שלופות ועוד ביום ההוא בשעה הרביעית בערב.
— אל תוסיף לשתות! — הזהיר קיוס את הרקילוס בראותו כי הוא שב אל השלחן ומוזג לו כוס—האם לא ראית כי איש מצותך יצא מפה מבלי שתות?
— ולי יעזור היין להמיתו ככלב! — אמר הרקילוס — ועוד תראה זאת בעיניך, קיוס!
— ואני לא אתנך לשתות היום הרבה! — אמר לו קיוס — כי לא על נקלה תמיתהו כאשר תחשוב, כי רואה אני מתנועות גוו ומכל הליכותיו כי גבור חיל הוא והרוץ במלאכת הקרב.
ואמנם לא שגה בו קיוס, כי הראה בגתן נפלאות גדולות במלחמתו את הרקילוס ביום ההוא בערב, ואף כי היה הרקילוס איש חיל מנעוריו, ולא אחת נצח מנגדיו בקרבות כאלה בימי חייו, אבל עתה הפעם קצרה ידו וקצרה חרבו מנגוע אף פעם אחת באיש ריבו אשר נטה מפניו בכל עת אשר אמרו הרואים מצאהו; אולם הרקילוס החטא פעם אחת מנטות מפניו, ותבא חרבו אל לבו ולא שנה לו בגתן כי נפל הרקילוס ארצה, ובמהר אליו עדי הקרב מצאוהו מת.
— עתה סר עונך!—קרא בגתן — שאוהו העירה וקברוהו בכבוד!

פז.

— נבוך מתהלך עתה אלקימוס הכהן בחדר משכיתו אשר במצודת אקרה. הנה גם את ליזיאש הגבור הנערץ המהלל בגבורתו ונצחונותיו בפי כל עם יון, נצח

עתה יהודה המכבי, ועוד מעט ויחוגו היהודים בשמחה את חג התשועה הגדולה בירושלם אשר שבה לתחיה ושערי המקדש יפתחו וישובו כהנים לעבודתם וישוב ישראל לכבודו, והוא, אלקימוס, וכל מעריציו יעטו בושה וגם תקומה לא תהיה להם בכל ארץ יהודה.

אמנם יודע הוא כי לא יחשה אנטיוכוס ויחגור כל כחו להשמיד את כל עם היהודים על המרד הזה, אבל היום ההוא עוד ירחק חק, ומי יודע אם גם תעשינה ידיו תושיה, אחרי כל הגבורות אשר הראו היהודים עד הנה...

ואם אמנם יודע הבוגד הזה כי לא ישלח יהודה עתה ידו במצודת אקרה אשר תכיל כאלפים מתיונים חגורי חרב ואלף איש מגבורי יון מלומדי מלחמה והמבצר חזק ויש בו אכל למכביר, בכל זאת יחרד לבו ויחוש עתידות לא־טובים לו ולאחיו בני מפלגתו.

ואחרי הודע לו מפי הבוגד יוחנן הענתותי כי עולה יהודה בית־אל, עלה רעיון על לבו כי עת מצוא היא להמיתו בדרך.

והנה עתה הוא מתהלך קדר בחדרו אחת הנה ואחת הנה ומתפלא מדוע טרם שבו אנשיו.

— הפעם האמנתי כי תמצאהו ידי — הוא אומר אל לבו — אבל כאשר אחזה לי היתה תקותי לאכזב.

הדלת נפתחה ועבדון אחד מנכבדי המצודה ואיש עצתו בא אליו החדרה.

— מדוע כה רעים פניך היום? — שאל את אלקימוס וישב על הכסא.

— האינך רואה כי טרם שבו האנשים? — שאלהו אלקימוס ברוח נכאה.

— הבל נדף! — קרא עבדון — נכון לבי כנכון היום כי כבר הומת יהודה!

— ומדוע טרם שבו?

— בשבתנו בית לא נוכל לשער מה שיעשה בחוץ ומה גם בדרך כזת — נחמהו עבדון — ולפי חשבוני עליהם לשוב היום בערב או מחר בבקר.

— ואני אתפלא מדוע טרם שבו שני מרגלינו נפתלי וזבדיה אשר שלחנו לעורר חרש את אחינו להפריע את עם היהודים מבוא ירושלימה אל החג.

— הנה אודה כי על זאת אני מתפלא גם אנכי — אמר לו עבדון — אבל ראה נא ראה — קרא פתאם בהורותו החוצה דרך החלון — הנה זבדיה בא!

פני אלקימוס הקודרים צהלו מעט, ובעוד רגעים מספר בא אליו זבדיה החדרה ועל פניו צלמות.

— מה היה לך זבדיה כי כה קדר שחות? — שאלהו אלקימוס בדאגה.

— אהה, לא איש בשורה אנכי לך היום! — ענהו זבדיה בקול רועד — כי נתפש נפתלי אחינו ביד יונתן המכבי ולא ישוב עוד אלינו!

— אהה! — התפרץ מלב אלקימוס ויספק כף.

— ומדוע לא נזהר? — שאלהו עבדון.

— אני והוא נזהרנו מאד — נאנח זבדיה — אבל אחד ממרגלי היהודים רגל בו וימצאו בחיקו ציורים מספר ממסתרי מצודת בית־חורון.

— לא אפון כי יחרץ עליו יונתן משפט מות — אמר עבדון ברוח כהה.

— ועלינו להצילו! — קרא אלקימוס אחרי רגעי דומיה.

— מי יתן ויכולנו לעשות זאת! — נאנח זבדיה.

— לולא יכולנו — אמר אלקימוס — כי אז לא אמרתי עלינו להצילו.

— ואני לא אראה כל דרך — אמר עבדון.

— אם לא נוכל עשות זאת בכח ידינו — הוסיף אלקימוס — עלינו לעשות זאת בשכלנו! מהר זבדיה וקחה לך כעשרים או שלשים בני חיל וצא העירה ושים לך מארבים ברחובות וצודה לי אחד או שנים מצבא יהודה והביאם הנה והיו לערבון בידי!

— עצתך טובה ונכונה! — קרא עבדון.

—ואני אשלח אז להגיד ליונתן—הוסיף אלקימוס—כי אם לא ישב לי את נפתלי אוקע את השבוים על מגדל המצודה לעיני כל אנשי ירושלם!

— אמנם לא על נקלה יעשה דבר כזה — אמר זבדיה אחרי רגעי חשוב — אבל לא אפון כי תמצא ידי לצוד לך אחד או שנים מצבא היהודים.

— ומה טוב כי יהיו השבוים פקידי צבא אשר שם להם במחנה ישראל! — אמר אלקימוס — ואתה קח לך חמשים איש וארבת במסתרים לאשר יפגשו בדרכך ואני יודע נאמנה כי חפצי בידך יצליח!

זבדיה השתחוה לו וימהר ויצא.

— הנה כי כן — אמר אלקימוס אל עבדון בצאתו — כל דעה נשגבה לא תצא לפעלה מבלי עמל ותלאה ומלחמת איש ברעהו, ועוד ישפכו דמים לרב עד אשר נצליח לפקוח עיני העברים העורים להתבולל בעם יון ולהסיר מעליהם חותם „עם סגולה“...

— את מי תגיד מלין?! — קרא עבדון — הגם לי תאמר, אלקימוס, כי הנך נלחם על “דעה נשגבה“ אשר תחיך? אני רואה אותך בעצם תארך מבלי מכוה „דעה“ על פניך, כי נכספת עד כה לכהונה הגדולה בישראל, ועתה הנך משתוקק למשרה גבוהה בממלכת יון וגם תמצאנה אם תביא את ראש המכבי אל אנטיוכוס, או ישקיע אש המרד בעזרתך, ואני האמת אגיד לך כי אינני בוטח בצדקת היונים ולבי יסיתני לשפק אם יכירו פעלנו אחרי נצחם את היהודים, ואם גם לא ידו אבן בנו באשר ממי יהודה יצאנו...

— כדבר אחד היהודים תדבר הפעם, עבדון! — קרא אלקימוס בקצף.

— אני מדבר את אשר יחוש לבי! — ענהו עבדון — ויש אשר יעלה על לבי: מדוע נלך נגד הזרם? הנה סר צל מלכות יון במלחמתה את יהודה המכבי, נושט לו יד עזרה ונדכאנה כליל והיינו עם לבדד ישכן מבלי משא מלך ושרים, ואיש גדול כמוך, אשר הננו אלהים כשרונות מנהיג, יבקיע לו תמיד דרך העולה מעלה וגם ראש שונאיך יהודה לא ידח מבניו איש גדול עצה וחכם לבב כמוך, והיה הראשון אשר יושט לך ידו ויקרא אחי אתה אלקימוס!

— עבדון! — קרא אלקימוס בהתנשאו ממקומו ועיניו בערו כשני לפידי אש—הבהקיץ ולא בחלום אתה דובר בי? האאמין כי נהפכת לבוגד במפלגתך?!

— חלילה לי מעול! — אמר עבדון — אבל הן ידעתני, אלקימוס, כי לבי

ערום תמיד נגדך, ואני לא אכתיר מעודי מחשבותי מאיש, ועל כן אשנה לך כי עלינו להתבונן אל העתיד, ואם נראה כי אין תקוה למלכות יון להכניע את היהודים, עלינו לשחות עם הזרם, כי לא מרב חכמה התחברנו ליונים כי אם מרב עמל, כי נלאינו נשוא חרפתנו כל היום על דתנו...

— רב לך, עבדון! — שסעהו אלקימוס בקצף — ולולא ידעתיך למתוכח אוילי אשר להרע אין אתך כי אז שלחתיך מתוך המצודה!

עבדון חפץ לענות, אבל ברגע ההוא נפתחה הדלת ושרה באה החדרה.

— האח! — קרא אלקימוס — את מי אני רואה? ! הנה שבת ובשורה בפיך כי הומת המכבי! האין זאת?!

— אהה אדוני! — התאנחה שרה ולא יספה, כי ישבה על הכסא ותשנה פניה כמתעלפת.

אלקימוס ועבדון מהרו אליה ויחלו להניעה כה וכה ולעוררה לתחיה.

— אהה, מים!... מים! — נשמע קולה בכבדות.

עבדון נחפז אל החדר השני ויבא עד מהרה צלחית מים ויזרק על פניה ויגע מעט על שפתיה ושרה נעורה לאטה ותבט כה וכה כמתפלאה.

— אהה, איפה אנכי? — גמגמה בכבדות.

— פה אתי בחדר! — ענה אותה אלקימוס בשבר רוח, כי כבר הבין את אשר ישמע מפיה...

— אוי לי! אוי לי! — נאנחה שרה במרירות — מי האמין לשמועתנו כי יהודה המכבי ינצל גם הפעם!

— לא בן אדם כי אם שד משחת הוא! — נהם אלקימוס בחרוק שנים.

— לא אדוני — ענתהו שרה אחרי שוב אליה רוחה — בן אדם הוא כאחד מאתנו, אבל שד משחת נמצא באנשים אשר שלחת להמיתו.

— בארי לי דבריך — בקשה אלקימוס בנפש מרה.

— אחד מן הפרשים אשר ארב לו בדרך בית־אל, גלה לו סודך וינצל.

— שמו שמים! — קרא אלקימוס ויישך שפתיו.

— נבלה כזאת לא נשמעה בכל הארצות ובכל הגוים! — קראה שרה בתמת נפש ותנע במו ראשה.

— התגידי לי מה שמו? — שאל אותה אלקימוס ועיניו בערו כלפידי אש.

— את שמו לא ידעתי — ענתהו שרה בענות תם — אבל אשמח מאד להודיעך, אדוני, כי הוא מת, ואני אתגאה כל ימי חלדי בגבורתי, כי אנכי המתיו...

— אני מתפלא על גבורתך, נערה! — קרא אלקימוס משתומם — ואיפה השוֹ֫ת נבלתו? אני נכון להוקיעה במגדל המצודה לראוה בה!

— לא אפון כי כבר נקבר את יתר החללים.

— את יתר החללים? — קרא אלקימוס — הגם חללים נפלו בלכת יהודה לבדו ומלוהו היה יוחנן הענתותי שונאו בנפש?!...

— אהה, אדוני! — התיפחה שרה—חללים רבים נפלו וגם יוחנן נפל עמם!

— שמים נפלו עלי! — התפרץ קול פרוע מלב אלקימוס ופניו חורו כשיד.

— מי יתן ותבא שאלתך! — אמרה שרה בלבה — כי אז אבד נבל ונסכלו מחשבות און! ואליו פנתה ותאמר:

— אוי לי לבשר לך רעה, אדוני; אבל מה אעשה ואנכי רק האחת הנשארת לפליטה...

— כלם הומתו? — שאל עבדון ברוח כהה.

— גדוד הרגלים הומת כלו — ענתה שרה במרירות — כי בא חיל עוזר ליהודה ממצודת חברון אחרי הודע לו מפי הבוגד כי מארבים לו בדרך, ומגדוד הפרשים נשארו רק עשרים איש וגם אלה אבדו לולא השליכו נשקם מיד...

— אוי לי! אוי לי! — נאנח אלקימוס — ממשמע אזני איך אחיה? ומדוע לא המיתו יוחנן בלכתו על צדו כאוהב נאמן?

— ההצלחה משחקת ליהודה! — נאנח עבדון — ועל אפנו עלינו להודות כי מלאכי אלהים שומרים אותו מכל אסון.

— ואיפה עשרים הפרשים אשר נצולו? — שאל אלקימוס.

— אני דמיתי כי בבואי הנה אמצאם — אמרה שרה — כי ירט הדרך לנגדי ואחר לשוב, ואם הם טרם שבו הוא מאשר הם הולכים בצדי דרכים ארחות עקלקלות, כי בושים האנשים ללכת במסלה ישרה פן יפגשום עוברי ארח וצחקו להם.

— לא אדע על מה הם בושים — אמר עבדון.

— כי גלח יהודה המכבי את חצי ראשם ויכרות את מדויהם עד המפשעה — נאנחה שרה ברוח נשברה — אהה, מי שמע כזאת! מי ראה כאלה!...

— אהה, חרפת עולם! — חרק אלקימוס שן — חי יופיטר אם יכפר לו העון הזה עד המיתי אותו כחית־טרף!

— ואני אראה בקברך לפני המיתך את משיח ה'! — אמרה שרה בלבה.

קול רעש גדול נשמע פתאם בחוץ, וכאשר נגשו שלשתם אל החלון, ראו המון אנשים עוטרים גדוד קטן, ויצאו אל החצר, ויראו כי שבו עשרים הפרשים מדרכם.

עד מהרה פנו הנאספים מקום לאלקימוס אדוניהם ולשני מלויו.

— כגבורי חיל שבתם אלי הנה! — קרא אלקימוס בצחוק־רעל על שפתיו — ומדוע לא נלחמתם בשודד עד המיתכם אותו?

— הנקלה זאת בעיניך, אדוני? — שאלהו אחד מהם — ומי נלחם את יהודה ויוכל לו?

— ועתה הטוב בעיניך לשוב אלי כאשר שבת? ! — קרא אלקימוס באחזו בו וברמזו בידיו אל ראשו המגולח ואל בגדו הכרות — בושו מוגי לב ואל תוסיפו ראות את פני ירח ימים!

בחרפה שבו אנשי החיל אל מעון הצבא אשר מבצודה.

— אני אראה את יהודה זרוע עזי! — קרא אלקימוס בשובו אל ביתו — ואם נמלט מידי עתה, לא ימלט ביום אחר!

ובגשתו אל החלון ראה את זבדיה ואנשיו יוצאים לשחר לטרף...

פח.

יפה נוף, משוש מבקשי תענוגות, הוא הכפר עִ פְ ר ו ן, הרחוק כככרת ארץ מעיר שושן, כי שם צוה ה׳ את ברכת הטבע, הריב גבנונים, סלעי מגור, רכסים ובקעות, נקרות צורים ועינות מים, ולא תשבע כל עין לראות את כל ההוד וההדר, הנועם והיופי השפוכים על פני כל הככר ההוא.

הכפר הנחמד הזה וכל המרחק הגדול סביבו וגם בתי־האבן הגדולים והנפלאים המתנוססים זעיר פה וזעיר שם על ראשי ההרים הגבוהים כהיכלי־קסם בנויים ביד מכשפים אשר רק להם נגלו סודות הבניה והעליה אל במתי ארץ, כל אלה ימנו על רכוש הפחה הגדול והעשיר ד ל פ ו ן, חטר מגזע היחש ונין ונכד להשר המן בן המדתא אשר נתלה בימי אחשורש.

וזה האיש דלפון אשר לו שדות למכביר נושאים בר, המציא רחים חדשים — גלגל גדול ורחב כמעשה האופן וחמשים עבדים דורכים עליו מעלות השחר עד אשמורה בלילה וטוחנים לו קמח.

ונוגשים עומדים על יד הגלגל ואצים בעושי המלאכה בשוטים ובמקלות לתת מספר הקמח דבר יום ביומו, ואוי להם אם יתרפו רגע מהניע גלגל הרחים, כי אז ידושו הנוגשים את בשרם הערם מחצים ולמעלה, עד שפך דם.

ועשירי שושן, עליזי לב ומבקשי תענוגות, יוצאים לפעמים אל הכפר עפרון להתענג על הדר הטבע, לשאף רוח צח, לאכול ולשתות ולראות ברחים החדשים והנפלאים אשר המציא הפחה החכם דלפון להגדיל עשרו.

וגם לא הרחק מן הכפר הנחמד ההוא מתנוסס על תלו ארמון נפלא, הוא ארמון הקיץ אשר למלך דריוש, וצפרורית בתו ואמהותיה יושבות בו ארבעת ירחים בשנה, וסביב להארמון היכלי חמדה רבים פתוחים לרוחה לכל מבקש לראות עשר דריוש בכסף ובזהב, כלי חמדה ופנינים ושהם יקר וספיר, ולא נפלאת היא כי הומה כל הככר ההוא מאדם כמעט כל היום, ומה גם עתה אחרי דידע בקהל כי המציא הפחה הגדול דלפון עוד רחים גדולים מהראשונים ומאה עבדים רתומים עתה אל הגלגל ואיש לא יכהה ברואים מקרוב אל הגלגל לראות תכונתו!

וצפרורית בת המלך כבר יושבת בארמון הקיץ זה כשבוע ימים כמשפטה מימים ימימה, וגם פנינה רעותה נמצאה אתה וכבר יודעת היא כי המית בגתן את הרקילוס אשר ענה בה עד שקר, ומה ידאב לבה על כי נתעה בגתן להאמין כי תשב לו אהבה כי כן הגיד לצפרורית, ופנינה הסבה עד כה בחכמתה לבלתי תקרה עם בגתן מבלי חברת צפרורית בצדה; אבל רואה היא כי מבקש בגתן עת מצוא אותה לבדה ועליה לתת לו היכולת לראותה לבל ישגה באהבת שוא.

— חמסי על יפי פני — אמרה פנינה אל צפרורית — כי מה ידאב לבי להשיב את פני האיש אשר הציל כבודי בעיניך ובעיני אביך! ואת, כבודה בת

מלך, הלא ידעת כי מלבד אשר עבריה אני אשר לא תנשא לאיש מעם אחר, כבר יעודה אני מקדמת נעורי ליהודה המכבי.

— בכל אותי לראות בטובת זה האיש בגתן — אמרה צפרורית — חלילת לי מאמר לך, רעותי, הפרי בריתך עם אהוב־לבך, לוא היה גם אחד העם ולא הגבור הגדול יהודה המכבי...

— קויתי לשמוע זאת מפיך אהובתי בת מלך! ועתה אשאלך האוסיף לרתחמק ממנו, או אקדם פניו בחדרי ואשמיעהו מה בלבי?

— השמיעהו דבר ברור, ואיש ישר כמוהו היודע כי לב אדם לא חמר חותם הוא לשנותו לרגעים, יסלח לך ולא יוסיף להשלות נפשו בתקוה כוזבת.

— מה יקרה לי עצתך, גברתי הוד מלכות! — קראה פנינה ברגש.

— בגתן יבוא לבקרני היום בצהרים וגם יאכל אתי לחם — אמרה צפרורית — כי עשה עמי חוזה לבוא הלום והלך אתי לראות ברחים החדשים אשר המציא דלפון, ואני ידעתי כי דבר כל החוזה הוא בגללך, רעותי הטובה, למען תלוי גם את עלינו, ואז אולי תכשר לו העת לדבר בך, ואני אמנם אעשה זאת לו כי אעזבהו יחד עמך בחדר לזמן־מה ויפתר לו חלומו...

— ואז לא יכסף עוד ללכת לראות במראה—אמרה פנינה בשחוק־מרירות.

— בראשונה נלך ואחר תועדו יחדו בבית הזה ופתרת לו חלומו.

וברגע ההוא באה אחת האמהות החדרה ותודיעה כי בגתן בא.

רגש לא נעים רגש לב פנינה בבוא בגתן הלשכתה אחרי רגעים מספר, כי חמלה על האיש אשר הצילה מרעה נוראה בבית המלך ועתה הוא הוגה באהבתה ותקותו מפח נפש; אבל מה תעשה? לוא גם לא היתה יעודה לאיש, גם אז לא השיבה לו אהבה, ומה גם עתה! בכל לבה נכספה עתה לשוב אל ארצה ואל יהודה בחיר לבה, אבל כבר החליטה לבלתי עזוב את העיר עד אשר תראה במות אנטיוכוס העריץ, שבגלל זאת חתרה לבוא אל בית המלך.

אחרי שיחה קטנה בין שלשתם על דבר ענינים שונים ישבו לאכול ואחרי כן שבו כלם אל הלשכה אשר יצאו משם.

— אנכי הראיתי לדעת את הגבור היוני כי גם הפרסים יודעים לתפש חרב בכף — אמר בגתן אל פנינה בצחוק נחת — ועתה הוא מתהלל בגבורותיו בשאול תחתית.

— מה נכבדת איש יקר על ריבך ריב חרפתי! — קראה פנינה בשפתי תם — ואני בשובי אל ארצי אגיד צדקך בקהל הורי היקרים ובני משפחתי וכלם יודוך ויברכוך.

— ואנכי דמיתי כי תותרי פה, עדינה — אמר לה בגתן — ותעזרי להאיר לשמש פרס...

— השמש יאיר בלעדי — צחקה פנינה.

— אולי לאחרים אשר לא ראו פניך עדינה! — ענה אותה בגתן.

— וגם לי יחשך בצאתך — אמרה צפרורית — אולם אם גם יקר האור,

לא עלינו לקחתו בחזקה, ואם נגד החק הוא לקחתו, אז אם גם נדם בחשך לא נקחנו...

כחצים שנונים ירדו הדברים בלב בגתן, כי ראה בם רמז לא טוב על דבר אהבתו את פנינה.

— אוי לאיש אשר חשך ישופנו! — קרא בגתן ברגזה מסתרת.

— מה לנו ולחשך?! — אמרה צפרורית בהתנשאה ממושבה — הבה נלכה להתענג על האור כי טוב! נלכה לראות במכונה החדשה אשר המציא פחתנו הגדול דלפון, כי שמעתי אומרים גדולות עשה האיש!

— לזאת הלא באתי הנה! — אמר בגתן — וגם יודע דלפון בואנו, והוא יבאר לנו כל פרשת הרחים אשר המציא!

— וגם את תלכי עמנו, רעותי, האין זאת? — שאלה צפרורית את פנינה.

— מה מַאשרה אני ללותך, גברתי בת מלך!

ואחרי חצי השעה ישבו שלשתם במרכבה כבודה וינשאו אל הכפר הקרוב.

בהגיעם שמה ראו מרחוק בקעה גדולה ורחבה בין הרים גבוהים והמון רואים עוטרים גלגל גדול שטוח על הארץ אשר יסוב מאין הפוגות; ובקרבם לגשת אליו, אחזה רעדה את פנינה לראות מאה איש ערומים עד חגורותיהם עומדים בחמשה טורים על הגלגל הגדול מלמטה עד מחציתו, חזיהם נשענים אל קורות־עץ ורגליהם תצעדנה על שלבים העשוים בגלגל, תצעדנה מבלי הרף והגלגל יסוב בלכתם, והם נראים כמהלכים מתחת ועל עמדם יעמודו ממעל בהשענם על הקורות לבעבור יהיה בם כח לסבב את האופן במצעדי רגליהם.

— אל אלהים ה'! — התפרץ קול מלבה למרות חפצה — הזאת יעשה אדם לרעהו?

ותבן במראה ותרא פצעים אנושים על גופות האנשים ורשמי שוטים מצויירים על בשרם בדם שחור וקופא.

— מה נורא המקום הזה! — אמרה אל צפרורית — אלהים שמהו לעדן ובני אדם הפכוהו לגיא התפת.

— ומה כל החרדה? — שאלתה צפרורית — הגם ע ב ד י ם כאדם בעיניך?

— אהה בת־מלך! — התאנחה פנינה — הגם את, נפש יקרה, לא תחשבי אנוש אשר גם לו לבב כמונו? האם מחמר אחר קורצו האמללים האלה ולא אל אחד ברא את כלנו?

בגתן חפץ לענות דבר מה, אבל ברגע ההוא נגש אליהם דלפון ויקד וישתחו לפני בת המלך.

— מה מאשר אני בכבוד הגדול אשר חלקת לי היום צפרורית הוד מלכות! — אמר לה הפחת — אלו נוצרה מכונתי החדשה רק בגלל אשר תבואי לראותה, דיני!

ומה ישמח לבי לראות פרי תבונתך! — קראה צפרורית.

— הנה מלבד אשר תטחן לי קמח למכביר — אמר דלפון בצחוק שלוה

על פניו — חדלו עבדי הרבים לפוש כעגלי מרבק... אני כסף מלא שלמתי במחירם והמה אכלו ושתו עד כה ולא עשו כל מלאכה, אבל עתה באה עתם לעבוד! . . .

— ורואה אני כי אמנם יעבודו! — אמר בגתן בהתבוננו אל הגלגל.

— נרפים המה גם עתה — התאונן דלפון — ולולא העבדים אשר הקימותי למושלים עליהם, כי אז לא טחנו לי אף את החצי. . .

— אמנם מזרע המן אתה!—אמרה פנינה בלבה—משרש נחש יצא צפע...

— ומה עושים עתה סוסיך הרבים? — שאלהו בגתן.

— עתה אחרי המציאי את הרחים האלה — אמר דלפון — באה עתם לנוח מעט, כי יקר מחיר הסוס ממחיר האדם, ואני כחמשים שנה עמלתי להמציא מכונה כזאת אשר תביא הקץ לבטלת עבדי, ובעזרת אלהי אבותי הנה המצאתיה!...

— אבותיך היו אנשים טובים! — אמרה פנינה בלבה — תהי אחריתך כמוהם!...

וברגע ההוא פגשו עיניה אחד מסוסי־אדם על גלגל הרחים אשר נדמה לה כי ראתה אותו ולא תזכר איפה.

פנינה הוסיפה להביט אליו ולהתבונן בו ולא יספה לשפק כי אמנם לא מוזר לה האיש, אבל לא תזכר מי הוא ואיפה נפגשו.

— אני רואה בעובדים האלה בני עמים שונים — אמרה פנינה אל דלפון.

— מכל קצוי ארץ נאספה אלי העדה הרעה הזאת — ענה דלפון בשחוק נחת — וכל הנבזים האלה אשר תראינה עיניך עלמה כבודה, נרפים ועצלים, אבל יחי שבט הנוגש בם!...

— ומי הוא האיש גבה הקומה אשר בקצה הטור הרביעי מחוץ — שאלתהו פנינה.

— חענק הזה — צחק דלפון — הוא העצל הגדול מכלם, כי רם יחש הוא ורגליו לא הסכינו לטחן, אבל אנכי תרגלתי לו ואהבהו באשר מיטיב נגן הוא.

— היש גם בעבדים מטיבי נגן? — שאלתהו צפרורית.

— על הרב ימצאו בנבזים האלה מנגנים ושרים נפלאים — ענה אותה הפחה — אבל הענק הנבזה הזה עולה על כלם, כי הוא שר ומנגן בכנור שירי ציון נפלאים אשר ימסו כל לב ועל כן אהבהו אם גם יהודי הוא...

עתה עבר כל שמץ שפק מלב פנינה כי אמנם ראתה את האמלל ההוא וגם נדברו יחד, אבל כח זכרונה עזבה ולא יכלה לזכר ברגע ההוא מי הוא ואיפה נקרו יחד.

— הבה נלכה לראות בקמח הטחון! — אמר בגתן בראותו כי נוגע דלפון בכבוד עמה מבלי דעת כי עבריה היא.

— הבה נלכה! — אמרה צפרורית גם היא, בראותה כי לא נזהר דלפון בדברו.

פנינה הבינה על מה הם עוזבים את מקומם, אבל בכל אותה לדעת מה שם

„הענק הנבזה", לא יכלה להניא אותם מחפצם, ומה גם כי דלפון הסב פניו אל בית־האבנים אשר נוכח פני גלגל הרחים.

— אכבד להראותכם את בית הרחים פנימה! — אמר להם אחרי פתחו לפניהם דלת ברזל רחבה בבית האבנים — גם שם תראו מכונות וגלגלים אשר המצאתי בתבונתי לבל ישבו עבדי השפלים בחבוק ידים.

וגם שם ראו כמאה איש עובדים עבודת פרך ונוגשים עומדים עליהם, ולא יעברו חמשה רגעים אשר לא יוכה אחד או שנים עד שפך דם.

— וגם העבדים האלה בני עמים אחרים?—שאלה אותו פנינה בהתבוננה אליהם במנוד ראש.

— כרבם הם שבויי מלחמות שונות — ענה דלפון — וישנם פה עברים מספר משבי אפולוניוס במלחמותיו הראשונות.

— ומה מספרם? — שאלתהו פנינה.

— עשרה הם במספר.

— וגם המה נרפים ועצלים?

— הנם ככל אחיהם היהודים נבזים ושפלים — ענה אותה דלפון.

— אין נבזה ושפל בעם העברים אחרי הולד על ברכיו העלמה הזאת! — אמר בגתן.

— הידד! הידד! — קראה צפרורית ותמחא כף.

— סלחי לי עלמה כבודה! — גמגם דלפון.

— לא אסלח לך עד אשר תמכר לי את כל עבדיך העברים—ענתהו פנינה בצחוק חן וענות צדק — הנך אומר כי נרפים ועצלים הם, ומה מועיל לך באלה?

— אם תסלחי לחטאת שפתי אתנם לך חנם, גברתי! — קרא דלפון.

— עדים אתם! — קראה פנינה בפנותה אל צפרורית ואל בגתן — אדוני הנכבד! סלחתי כדבריך ואתה תן לי את כל עבדיך העברים!

— חה־חה־חה! — צחק בגתן — נוקשת אדוני דלפון באמרי פיך!

— ואני מוצא שפתי אשמור! — אמר הפחה ובתוכו רגז לבו.

— הידד! הידד! — קראה צפרורית ותמחא כף.

— ומה תעשי, עדינה, באחד עשר עבדים נבזים? — שאלה דלפון אחרי רגעי דומיה.

— לזאת אל תדאג, אדוני! — ענתהו פנינה — ואם נבזים המה בעיניך, בעיני אחי ובני עמי בני אדם הם כמוני...

צפרורית ובגתן התפלאו על ענות פנינה וטוב־לבה, אבל לא האמינו כי אמנם חפצה היא בעבדים, כי מה תעשה בם והיא בבית המלך?

— מה יקר חסדך, אחותי תמתי! — קראה צפרורית ברגש — ועתה קומי נלכה!

— והעבדים? — שאלתה פנינה.

— האמנם לא צחקת, עדינה? — שאלה בגתן.

— לצחוק כזה אקרא סכלות! — ענתהו פנינה — הטיבה נא, אדוני דלפון,

ושלח את או.ז עשר העברים חפשים, ואני אכלכלם בלחם עד שלחי אותם מתוך העיר איש איש אל מולדתו!

לב דלפון מת בקרבו למשמע הדברים.

— הידד! הידד! — קרא צפרורית — תחי פנינה!

דלפון לא מצא מלים להשיב דבריו, ומה גם בראותו כי צפרורית בת־המלך עומדת לימין העבריה...

— אני מוצא שפתי אשמור! — קרא בגאון ועוד היום אקרא להם דרור!

— אך זה הוא איש אמונים! — קרא בגתן.

— לא אל חנם גדול הוא בעיני אבי המלך! — אמרה צפרורית.

— ואת „הענק הנבזה" המיטיב לשיר ולנגן — אמרה פנינה אל דלפון — תיטיב, אדוני, לשלוח אל ארמון המלך פה, ואני אצא לראותו בחוץ על יד הארמון בשעה הששית בערב, כי לא מוזר האיש בעיני ואני חפצה לראותו וגם אותו אשים למנהל עשרת אחיו אשר תוציא חפשים.

כדבר מלך שלטון נחתו דבריה בלב דלפון, ואחרי הבטיחו אותה לעיני צפרורית ובגתן לעשותם, נפרדו שלשתם מעליו ויעלו אל המרכבה ויסעו לשוח בין ההרים.

פט.

המלך הגדול אנטיוכוס עפיפנוס עושה משתה לכל שריו ורואי פניו לכבוד פוליפוס משנהו אשר בא אליו מאנטוכיה, ועוד מעט ילוהו ארצה פרס, ששם יבקע כשחר אור חדש למלך בקחתו את צפרורית בת דריוש לו לאשה.

כל חדרי ארמונו והאולמים הקטנים עם הגדולים יאירו באור אלפי נרות מפיצי אור צהרים ועל פני כל הקרואים שמחה.

הקרואים כמעט נאספו כלם והם מתהלכים הנה והנה באולם הגדול; אלה מתלחשים, אלה מדברים בקול רם ואלה יושבים על ספסלי משי וכוננים מבטם אל להקת המנגנים שם על יד כסא המלך שהוא ריק עדנה וטרם נראה אליהם בעל המשתה בכבודו.

ופתאם הריעו המנגנים בכלי שיר וכל הנאספים שרו עמם שירי עם ושירי מלחמה ויחכו לקראת בוא המלך בלוית פוליפוס משנהו.

* * *

— מה טוב עתה לבוא אל אסנת החדרה! — אמר ציזום הגמד בלבו — אני והיא לא נקראנו אל המשתה, וכל שרי המלך ועבדיו נסעו אל „ארמון האביב", היש עת רצון טובה ממנה?

וימהר ציזום וילבש בגדיו החמודות ויצא ממעונו וישם פניו אל אסנת.

— האח! — הגה בלכתו — הלילה הזה ישים קץ לחיי סטינוש אשר כנגע נראה לנו בבית המלך ולא נוסף לדאבה עוד.

ובלכתו לאטו הביט על כל סביביו, גם הסב פעמים מספר פניו אחורנית ולא ראה כל מאומה אשר יטיל שמץ חשד אל לבו כי ישמרו עקביו.

ובהגיעו אל ארמון המלך הגיד לשומר הסף כי הולך הוא אל חדר המקרא, ואמנם בא שמה ויקח לו ספר להגות בו כאשר כן עשה פעמים מספר בהתגנבו לבוא אל חדר אהובתו.

וגם עתה הפעם יצא מחדר המקרא בלאט ואחרי הביטו כה וכה ולא ראה איש באולם, נגש אל דלת חדרה ולתמהון לבו מצאה סגורה.

ויפן כה וכה, ובראותו כי אין איש, נסה לדפק לאטו אחת ושתים על הדלת, והנה נפתחה דלת אחר באולם ואסנת נראתה על הסף.

— מהר ובוא הנה! — לחשה לו בהשפילה קולה ותסוג לאחור אל חדרה. ציזוס מהר ויבוא החדרה ויסגר הדלת מפנים.

— שלום אהובתי היקרה! — אמר בגשתו אליה ובחבקה אותה באהבה.

— שלום, שלום ציזוס אהובי! — ענתהו „אסתר" ותשקהו על מצחו.

— מה זה היה לך היום כי החלפת פתאם מושבך? — שאלה ציזוס.

— כן צוה פתאם המלך ולא ידעתי מדוע — ענתהו אסנת — אבל אחת היא לנו אהובי, כל מעון לא יצר לאהבה ומה גם חדרים מרוחים כאלה!...

פני ציזוס נהפכו פתאם לירקון, כי לבו החל לחוש כי כבר נגלה סודם למלך, והמעון החדש הזה נועד לתפשם בכף, כי כבר נתכנו לו עלילות כאלה בבית מלכו, ובדרך כזה נודעו גם לו מסתרי פנינה ובת־שבע.

ובעוד הוא שת עצות בנפשו איך להמלט מרשת זו טמנו לו, ופתאם אחזה יד חזקה בערפו ותפרפרהו.

— נתפשת כלב ארור! — הרעים קול באזניו, ועד ארגיעה התיצב איש גבה קומה נוכח פניו והרב שלופה בידו.

— אויה לי! — התפרץ קול פרוע מלב אסנת ותחש אל הדלת, אבל עד מהרה נפתחה דלת נסתרה בקיר החדר והמלך וסטינוש התיצבו נכחה.

— הנה נתפשת, בוגדה! — קרא אנטיוכוס בשצף קצף ועיניו נוצצו כעיני צפעוני.

— זה פרי חטאתך, דלילה ארורה! — דבר אליה סטינוש בנחת וצחוק־רעל רחף על שפתיו.

— אהה, חוסה! חוסה! — התחננה המצרית בכרעה לפני המלך.

— הנה רחמים היא מבקשת, אדוני המלך! — צחק סטינוש — כבוד המלך הגדול אנטיוכוס המירה בגמד נבזה ככף איש, ומצוענית נהפכה פתאם לעבריה, ועוד תעז לבקש חנינה!

— ואני מות חדש אמצא בעד שניהם! — קרא העריץ בהכותו בשני אגרופיו על ראשה — מות חדש אשר לא יבוא כחתף כי אם לאט לאט ימיתם אחרי כלות עיניהם מיחל לו! קום סטינוש אהובי! נלכה אל המשתה ושם נראה מה לעשות לפילוס שר ארמוני!

ובדברו צלצל בפעמון וכעשרים איש מזוינים התפרצו החדרה וישתחוו לו בחרדת כבוד.

— אסרום באזקים וסגרום בבור את נתונים למות! — צוה העריץ בקול מושל.

ויאחזו בם האנשים וישימו אסורים על ידיהם ורגליהם ויוציאום החוצה.

* * *

ופילוס שר־הארמון היה מן הראשונים אשר באו אל משתה המלך.

בחיקו ישא רעל ולצדו השמאלי מתחת למדיו מצומדת חרב קטנה ככף איש.

— אם לא יצלח לי לשום בברותו או בשקויו ראש — הוא אומר בלבו — אז אטה את סטינוש הצדה כטוב לב הקרואים ביין והכיתי אותו אל החומש; אבל מדוע בושש המלך ופוליפוס לבוא?

וגם הקרואים מתפלאים על כי אחר המלך לבוא עד הנה ועיניהם נשואות לרגעים אל הדלת, ופתאם נשמע רעש מרכבות מבחוץ וקול העם ברעו הידד! הידד! יחי המלך! יחי פוליפוס!

לא ארכו הרגעים והעריץ נראה בכבודו בתוך האולם בלוית פוליפוס אורחו מימינו וסטינוש נציב ארם משמאלו.

עד מהרה קדמתם תרועת הנאספים: הידד! הידד! יחי המלך! יחי פוליפוס! יחי סטינוש!

המנגנים והשרים הריעו בכלי שיר ובצלצלי שמע, והמלך נשא על כפים ודושב על כסא־כבודו, כסא זהב מעשה חרשים, וכתר מלכותו נתן בראשו מיד שריו העומדים על ימינו.

— שרי מלכותי ועבדי! —קרא אנטיוכוס ממרום מושבו—הנה קראתיכם הלום לחדות בשמחה את פני פיליפוס אהובי, ההולך עמי ארצה פרס, ועתה הנה פוליפוס לעיניכם!

ובדברו אחז ביד ימין פיליפוס ויציגהו לפני קרואיו.

— הידד! הידד! — הריעו כלם לקראתו — יחי פוליפוס! ירום כבודו והדרו!

— והאיש הזה הוא סטינוש נציב ארם! — קרא המלך בהציגו את הזקן לפני אורחיו.

וגם לקראתו הריעו הנאספים בקול גדול: הידד! הידד! יחי סטינוש!

— לא על נקלה אמצאהו פה! — דבר פילוס שר־הארמון לנפשו — לא פללתי כי יתן לו המלך כבוד כזה, ומה ירא אני אותו!...

— ומה ישמח לבי להודיעכם, שרי ועבדי! — הוסיף המלך לדבר — כי עד מהרה אני יוצא ארצה פרס להתחתן במלך הגדול דריוש אשר יתן את צפרורית בתו היפה בבנות מלכים לי לאשה!

— הידד! הידד! — קראו הקרואים — יחי דריוש! תחי צפרורית! יחי המלך אנטיוכוס ויכון כסאו לעד!

תרועת המנצחים בכלי שיר נשמעה שנית ועד מהרה עברו כל הקרואים בסך והמלך ושני מלויו פוליפוס וסטינוש בראשם, אל אולם האוכל, וישבו על שלחנות ערוכים בטוב טעם ושר המשתה נשא כוס לחיי המלך לאות כי הגיעה עת האכל.

ובחדר אחד גדול אשר דלתו פתוחה לרוחה אל אולם המשתה ערוך שלחן לכדיסי המלך ומשרתיו, ובתוכם נמצא גם נעמן הנער המשרת את פני סטינוש.

ובראות נעמן כי הושיבוהו על יד הקיר ולא יוכל לראות משם את כל העשוי בהדר הקרואים, החליף את מושבו במושב אחד מסריסי המלך על יד הדלת הפתוחה, ומשם נשקף חרש אל פילוס שר הארמון אשר ישב בטור השלישי ממושב סטינוש ויור בו מבטי איבה נסתרה...

ולא ידע נעמן כי שמרו עתה את אדוניו ללא יועיל, באשר הפקיד סטינוש שומרים אחרים לראשו משרי המלוכה והמלך יודע זאת ומצחק בו כחתול את העכבר...

והקרואים מדי אכלם שתו למכביר, והמלך השותה תמיד שתה גם עתה, וכטוב לבו ביין נשא כוס לחיי פוליפוס ויקרא:

— „מה נכבד הנשף הזה בהאסף הנה כל שרי מלכותי לקדם פני אורחי ולברך אותי בצאתי לדרכי! שלום אקרא לכם עבדי הנאמנים, ואקוה כי אחרי שובי בשלום מארץ פרס תעזרוני להכניע את היהודים הארורים אשר כנגע המה לעם יון, והאיש אשר יביא אלי ראש השודד העברי יהודה המכבי אעשרנו עשר רב ונתתי לו מהלכים בביתי, ועתה אני נושא כוס לחייכם קרואי הנכבדים ולאבדן היהודים המתקוממים!“

הקרואים מזגו להם כוסות וישאון.

— הידד! הידד! — קראו כלם — הננו שותים לחיי מלכנו ולאבדן המורדים!...

— וישת המלך וישתו קרואיו, וימזגו להם כוס אחר כוס כחקות הגוים הגבורים בשתי, ובהחמם מן היין שרו שירי־עגבים וזמה, ויבואו אל אולם המנגנים ויצאו במחולות, ובהחמם מן המחולות, באו אל חדרי מקרה וישתו שם יין מחדש להתקרר. ויבוא גם סטינוש אל אחת הלשכות והנה פילוס שר־הארמון בא אחריו.

— מה נכבד הערב הזה! — אמר אל סטינוש בגשתו אל השלחן הערוך בפרי מגדים ובכדי יין וכוסות.

— אמנם ערב נכבד הוא! — ענהו סטינוש — וימים רבים לא ישכח מזכרוני.

— ולב מלכנו האדיר טוב עליו היום — הוסיף פילוס לבוא בדברים וישב אל השלחן וימזג לו כוס.

גם סטינוש ישב אל השלחן וימזג לו כוס אף הוא.

— ולא אתפלא על זאת — אמר סטינוש — כי בהתחתנו במלך פרס, הסירתהו ההצלחה מעט מאלהים.

— לא מעט מאלהים, כי אם אלהים אדירים הוא מלכנו — דבר פילוס ברגש — התשתה עמי אדוני כוס לחייו?

— כן אדוני! הנני שותה לחיי מלכנו האדיר! — קרא סטינוש וישת.

— לחיי מלכנו־אלהינו! — קרא פילוס וירק את הכוס אל פיו.

— יחי סטינוש! — אמר סטינוש בלבו — אנכי הבינותי כי יתנקש פילוס בערב הזה בנפשי, ובזאת בחנתיו הפעם, כי הלך אחרי הלשכתה, אבל לא ידע הכסיל הזה כי לא בגפי אנכי פה...

— עתה אני שותה לחייך סטינוש גדל העצה! — קרא פילוס במזגו לו כוס אחרת.

— ואני לחייך אדוני שר־הארמון אני שותה! — קרא סטינוש במלאו כוסו גם הוא, וברגע הזה הוריד את מטפחתו ארצה וישח להרימה.

— אבחנהו גם הפעם — אמר בלבו — הנה אם מתנקש הוא בנפשי אין דרך אחרת לפניו כי אם להשקותני יין תרעלה...

ואמנם לא שגה השועל הזה במשפטו, כי ברגעי הרימו את מטפחתו, מהר פילוס וישם אבק דק בכוס סטינוש, ובהתנשא הזקן כבר ישב פילוס תחתו ויחזק בכוסו.

לחייך, סטינוש אהובי, אני שותה!—קרא שר־הארמון וירק כוסו אל פיו.

סטינוש לקח את כוסו וירימה ויבט אל פילוס בעין חודרת; אבל הוא התאמץ וישא מבטו במנוחה.

— הס! אל תגע בכוס! — נשמע פתאם קול אדיר ודלת החדר השני נפתחה ואחד משרי המלך התפרץ אל קרבו — מודענו פילוס שם מות ביינך!

חורת מות כסתה פני שר־הארמון.

— היתכן? — שאל סטינוש בנחת כלא יודע מה — חלילה לך אדוני מעולל על שר־הארמון עלילה נוראה כזאת!

— בעיני ראיתי זאת! — קרא השר.

— שגית אדוני ברואה! — הוסיף סטינוש לדבר בנעימות ונחת — בכל דבר קדש אני נכון להשבע כי נקי מודענו שר־הארמון מן האשמה, ולמען תוכח, אדוני, כי אמנם שגית, לא אשפק כי ישתה פילוס מודענו מן היין הזה לעינינו!

— כן, אני אשתה! — קרא פילוס בהתאמצו להסתיר חרדתו.

השר לקח את הכוס מעל השלחן ויאמר להגישה אל פילוס, אבל סטינוש הערום אשר ירא פן ישפך היין ארצה, אחז בידו ויאמר:

— הנה פילוס מודענו היודע כי נקי הוא מן האשמה יעשה זאת לעיני המלך ולעיני כל הקרואים, למען תראה צדקתו בקהל.

חרדת מות נפלה על פילוס למשמע הדברים.

— הבה אשתה מן היין לעיני שני עדים נאמנים כמוכם! — אמר אליהם באמצו כחו לבל יכירו חרדתו.

— לא טובה עצתך ידידי! — ענהו סטינוש באהבה רבה — אני חפץ בהצדקך לעיני כל הקהל ולעיני המלך למען יכבדוך וישימו לך כבוד...

ובדברו לקח את הכוס בידו ויאחז ביד פילוס ויוסף:

— הלא תלך עמנו אל אולם המשחקים! הנה המלך מחכה לי שמה, ומה תשמח בהגלות צדקתך לעיניו ולעיני כל הקרואים!

פילוס נטה הצדה כאלו חפץ לברוח, אבל השר אחז בערפו ויקרא:

— לא יעשה כן במקומנו לנוס ממשפט צדק! קום ולך אחרינו!

פילוס נסה שנית לנטות הצדה, אבל ברגע ההוא התפרץ נעמן החדרה מתוך החדר השני ויאחז בו.

— גם אני אדוני עד כי שם האיש הזה אבק דק ביינך! — קרא בקול עז.

— אתי אל כסא המלך תגש! — הרעים השר על פילוס — אם לא תחפוץ להנשא אליו על כפים!

ובראות פילוס כי אין דרך אחרת, הלך בפיק ברכים בין מוליכיו וסטינוש הולך עמו וכוס היין בידו.

— הנה בא קצי! — אמר פילוס בלבו בלכתו — הבה ייקר מותי להזקן הנבזה הזה!

ובראות הקרואים את פילוס מובל בין שנים וסטינוש הולך אחריהם וכוס יין בידו, התפלאו על המראה ויתיצבו כלם לראות מה יעשה פה לעיניהם.

ובהגיע ארבעתם אל מקום מושב המלך נתן אות למנגנים כי יחדלו לנצח בנגינות ועד מהרה השלך הס בבית כדומית מות.

— אדוני המלך! — קרא סטינוש בנחת קולו — הנה נמצאו שני עדים אשר יענו בשר ארמונך כי שם אבק־מות בכוסי, ואני אשר לא ידעתי על מה יתנקשו בנפשי, אמרתי אביאנו אליך, ואתה הוד מלכות תוציא משפט אם אמנם חטא האיש, או רק עלילת שוא היא ונקה!

הקרואים שערו שער למשמע אזניהם.

— הכן יעשה פילוס שר ארמוני? — שאל המלך ויתפלא — ומה תענה פילוס?!

— נקיתי מהאשמה הזאת! — ענהו בקול עז ויחגר כל כחו להעמיד את פניו כנרדף על חנם!

— הנה כוס היין אשר זרק בה את האבק!—קרא השר בהורותו באצבעו אל סטינוש המחזיק את הכוס בימינו.

— וגם אני ראיתי מתוך חור המפתח בשומו את האבק ביין אדוני — קרא נעמן.

— יבחן נא לעיני כל שרי מלכותי! — קרא המלך — סטינוש! הגישה לו את כוס היין!

סטינוש נגש אל פילוס ויתן לו את הכוס, ויקחנה פילוס במנוחה מידו ויציגנה על השלחן אשר לפניו.

— שתה והערל!—הרעים עליו המלך בקולו נוראות ועיניו בערו כגחלי אש.

— הנני למצותך, מלכי! — ענהו פילוס במנוחה — אבל לפני מלאי אותה, הבה אשלם לכלב הזה כפעלו!

וברגע ההוא הוציא חרבו הקטנה מתחת למדיו ויתקענה בתנועה אחת מהירה אל לב סטינוש אשר נפל ארצה מבלי הוציא אף אנקת חלל מלבו.

המלך וקרואיו נרעשו ונפעמו, ויאסרו כמו בנחושתים אל מקומם מבלתי יכלת רגעים מספר להניע יד ורגל או גם להניד עפעף.

ופתאם נעורו לקול פילוס:

— הנני שותה למותך, מלך עריץ! ארץ פרס אשר תבא שמה, לא תשוב עוד ממנה! שם תמות ושם תקבר ככלב ולא תהיה אחרית לרע!

— תפשו בו ואל ישתה! — התפרץ קול פרוע מלב העריץ — מות אחר אתן לו!

אבל ברגע ההוא הריק פילוס את הכוס אל פיו עד תמה ויפול ארצה על גופת סטינוש המת.

צ.

כמתחפש אמר יהודה לבוא אל בית־אל לראות את פני דודתו לפני צאתו ירושלימה לחג חג חנכת בית ה׳, אבל לא כן עשו המקרים.

המתיונים הארורים אשר ארבו לו בדרך, הפכוהו שנית לאיש מלחמה וחללים רבים השאיר אחריו בדרך בית־אל עד בואו אל סף בית דודתו.

ואם גם נזהר יהודה לבל יודע ליושבי העיר דבר בואו, עברה עד מהרה הרנה במחנה ישראל: הנה סר יהודה אל בית לאה! ואנשי העיר למקטנם ועד גדולם נכבו על הבית לראות את גבורם אשר הכניע את גאון היונים ויכריעם כצאן לטבח.

ואחר הצהרים, אחרי צאת שרה לשוב אל מצודת אקרה ולוי הלך עמה לשלחה, כבר לא נמצא איש בבית־אל וסביבותיה אשר לא בא לראות את יהודה.

והוא בהיותו עיף מעמל הלילה במלחמתו את הזדים אשר התנקשו בנפשו, שכב לנוח מעט ויישן; אבל קול ההמון בחוץ: „יחי יהודה המכבי!“ „הראה אלינו יהודה!“ העירוהו משנתו המתוקה, ויקם ויגש אל דודתו וישאלנה מה קול הרעש הזה.

—קול אנשי העיר הוא החפצים לראותך בני!—ענתהו לאה ותמח דמעות־גיל מעל לחיה — אהה, לוא חיתה אמך — אחותי וראתה את כל הגדולות אשר עשה בנה בישראל, מה מאשרה היתה עתה!

— יהודה! יהודה! יהודה! — רעמו אלפי קולות מבחוץ — יחי יהודה! הראה אלינו יהודה!

ויגש יהודה אל החלון ויפתחהו, ומה פחד ורחב לבבו בראותו המון אדם, גברים, נשים וטף, זקנים ונערים, קהל גדול אשר לא יספר ממלאים את הרחוב, ויהי בראותם אותו ויצהלו לקראתו ויריעו בקול גדול מחריש אזנים:

— הידד! הידד! יחי יהודה! יחי המכבי! יחי קדושנו! הראה! הראה! הבה נחזה בך!

— בני היקר! — אמרה לו דודתו — מה מאשרה אני לראותך היום עומד בראש אלפי ישראל אשר הצלת מיד היונים הארורים! צא אל המעקה, בני,

הראה בכבודך אליהם, יראוך ישרי לב ושמחו על התשועה הגדולה אשר עשית בישראל בכחך לאלהינו, ועל התשועה אשר עשה לך אלהים בבואך הלום, כי נצלת מכף מבקשי נפשך! צא מהר, האם לא תשמע קול העם ברעו: יהודה, יהודה?!

וימהר יהודה ויתכס באדרתו וישם חרבו מתחת למדיו ויצא אליהם הגגה.

ויהי בראות אותו העם ויפלו על פניהם ויקראו: יחי יהודה! יחי יהודה!

ויעמוד יהודה ויקרא בקול גדול:

„רב לכם אחי מחלק לי כבוד אלהים! למה אתם נופלים על פניכם ואני בן־אדם כמוכם! הודו לה׳ אשר לו הגדולה והגבורה ואשר חלק מכחו לי ולחילי המצער, ויעש בידי את כל התשועות הגדולות אשר ראיתם! ומה מאשר אני בראותי כיום את אחי ואחיותי שמחים וצוהלים ועלזי לב! הנה זה כמה שבת ששון מערי יהודה מעקת צר, בראש כפוף תחת עול היונים התהלכנו, כצללים נטמינו בחשך, על גבנו חרשו חורשים וגם נשמותינו שעבדו להם; עדים הזדים הרבים בקרבנו אשר נזורו לבשת ואומרים לאויביהם אחינו אתם. עדה מלחמתם בי בליל אתמול, אשר לולא אלהי אבי שהיה לי, כבר שכנה דומה נפשי! אבל עתה אחי היקרים נרים ראש, עתה נקרא לכל יהודים אנחנו ולא נבוש, עתה לא יאמר עוד לנו זרים אנחנו, כי ארצנו ל נ ו היא ואין לזרים חלק בה וגם הזדים והפושעים אשר בנו ישובו לאט, לאט אלינו בראותם כי אפס המץ וחדל ריב מפלגות בישראל.

„אחי ועמי! הנני קורא אתכם ירושלימה עיר קדשנו לחוג עמי חג חנכת בית אלהינו אשר שקצוהו היונים בטמאותם. לכו ונעבוד את אלהינו בעולות ובזבחים בבית מקדשנו אשר לא יבוא עוד זר אל קרבו, ואם אמנם טרם עבר כליל פחד מלחמה מארצנו, אבל תקותי באלהי ישעי כי טרם יתעורר אויבנו שנית נתבצר ולא יעצור כח לעמוד בפנינו“.

— הידד! הידד! יחי גבורנו! יחי המכבי! יחי רוח ישראל! — הריעו מחדש אלפי הנאספים בקול גדול, ובערב היום הנהדר ההוא עשו כל אנשי העיר משתה לכבודו ויודו ויהללו את ה׳ על כל התשועות אשר עשה להם ביד יהודה, ולמחרת בבקר לקח את דודתו הזקנה אתו ויסע עמה ועם גדודו הקטן אל בית־חורון וכמעט כל אנשי העיר הלכו ללוותו מרחק רב.

ובשוב יהודה אל חילו ויספר להם את אשר קרהו בדרך בית־אל, בערה אפם עד להשחית במתיונים הארורים, ואבשלום ורבים משרי צבאותיו בקשוהו לשלחם ירושלימה לצור על מצודת אקרה ולהוריד עז מבטחה; אבל יהודה לא מלא חפצם.

— כל עוד לא כחדנו אויבינו מחוץ לא אגע לרעה באויבינו מבית — ענם הגבור — ובהשמידנו את היונים הנלחמים בנו, אקוה כי אז ישובו אלינו המתיונים ונחמו על רעתם, כי המה רק מעקת צר עזבו את עמם, ולמה נשפך דם אחינו בשרנו חנם?

וביום ההוא בא ציר אל יהודה מאת אחיו בירושלם ויודיעהו כי כבר טהרו את המקדש משקוצי היונים וחצרות אלהים פתוחים לעמו וכבר הוכן הכל לחוג חג חנכת המזבח.

— עתה אחי ועמי — אמר יהודה אל חילו—הגיעה עתנו לבוא ירושלימה; נחוג את חגנו בשמחה ונאחד את לבות כל אחינו הנפוצים במרחבי הארץ בחג לאום קדוש ונשגב אשר יעמוד לדורות עולם!

ויצו את אבשלום ועוד שלשה מחילו ללכת ירושלימה ולבשר את אחיו כי באחרית השבוע יבוא הוא וחילו העירה, ואת לאה דודתו נתן על יד בת־שבע להביאה אל בית חלקיהו דודו אבי פנינה.

וילך אבשלום ואשתו ושלשת אנשי הצבא ירושלימה ויביאו את לאה אל בית חלקיהו הזקן ויאכלו שם לחם; אחרי כן הלכו שלשת האנשים אל אחי יהודה, ואבשלום ואשתו ישבו על יד לאה עד הערב, ולמען תשאף הזקנה רוח צח, הביאות אל הגן הנחמד אשר מאחורי הבית ויושיבוה בסכת חלקיהו המכוסה בפרחים חיים, ויענגו את הזקנה בספורים נפלאים ויספרו לה גבורות יהודה בן־אחותה ואיך הכה גבורי יון וישמד רבבות איש מצבאות האויב, ותשמח הזקנה ותשפוך דמעות גיל בזכרה כי היא היתה הראשונה אשר עוררה רוח גבורה בלב יהודה מילדותו.

* * *

כשלשים צללים שחורים מתהלכים עתה בגן חלקיהו וישימו צמחים עבתים סתרם.

עיניהם הם מיגעים לחדור אל החשכה ואזניהם קשובות אל כל רגש ותנועה קלה. כשלשים צעדים הנם מן הסכה אשר אבשלום ואשתו יושבים שם עם לאה, ומרגע לרגע יקרבו לאטם אל מקום מושבם, עד כי החלו לשמוע את קולם בדברם.

שם עמדו מלכת וישחו ארצה ויקשיבו לשמוע את המדובר.

— מה ייטב הציד הזה בעיני אלקימוס! — דבר בלחש צל אחד אל משנהו בתוך החשכה — לא ידענו מה שמו ושם אשתו, אבל נדע כי שר־אלף הוא.

— הגם את הזקנה נקח? — שאלהו משנהו.

— די לנו באבשלום ואשתו! — ערבון טוב המה בעד נפתלי, ואם לא ישיבהו יונתן לא ישובו עוד חיים ממצודתנו...

— ההוכן הכל? — שאל צל אחר בלחש.

— השקים פתוחים — באה מענה מאת רעהו.

— נקומה ונגש אל הסכה!

* * *

— אויבינו לא יוסיפו עוד לרים ראש — אמר אבשלום אל הזקנה — ואת לאה היקרה, שמחי ביהודה גבורנו אשר עשה לנו כל התשועה הגדולה הזאת!

— ולוא הייתי אני תחתיו — אמרה בת־שבע — כי אז שמתי קץ לעלילות המתיונים הארורים ולא השארתי מהם איש.

— ויהודה גבורנו איננו אכזר כמוך — צחק מטוב לב — התדעי כי מספרם

כמאת אלף בארצנו? ויהודה איננו חפץ במותם כי אם בשובם מדרכם ואם יכנעו היונים מפנינו, אז לא יפון גבורנו כי ישובו אלינו אחינו הנפשעים ושבתה מלחמת אחים מקרב הארץ!

— והיום ההוא לא יבוא! — צלצל פתאם קול עז באזניו מאחורי הסכה.

אבשלום, לאה ובת־שבע נפעמו ממשמע אזניהם, ומבלי משים נגעה יד אבשלום בצדו לאחז בחרבו, אבל ראה לדאבון לבו כי השאירה בבית.

— מי הוא הדובר? — שאל אבשלום ויגש אל פתח הסכה.

— איש ממצודת אקרה! — ענהו הקול — ואתה ואשתך קומו ולכו עמדי אל אלקימוס הכהן, כי דבר נחוץ לו אליכם!

ואבשלום ואשתו לא הבינו פשר הדברים.

— אל אלקימוס הכהן באת לקרא אותנו — ענהו אבשלום — ומדוע נחבאת בתוך החשכה ולא באת אלינו הביתה?

— אנחנו עושים תמיד במחשך מעשינו — באהו מענה — ואתה צא אלינו וקחה גם אשתך עמך, ולכו עמנו אל מצודת אקרה אל אלקימוס הכהן.

— אם דבר לאלקימוס הכהן אלינו — ענהו אבשלום — יבוא הלום!

— אם ככה אתה עונה נקחך בחזקה! — דבר אליו הקול — ואם איש מכם יעז להרים קולו ידקר כרגע!

אבשלום ראה עתה כי רעה נגד פניו ויבקש בסכה איזה נשק ולא מצא, וברגע ההוא התפרצו שם כעשרים איש ויאחזו באבשלום ואשתו, ובטרם מצאו און להם לעמוד על נפשם, כסו בשקים ויקשרו, ועד מהרה נשאו מתוך הסכה אל הגן.

— אהה, הצילו! הצילו! — צעקה הזקנה בנסותה לרוץ אחריהם, אבל כחה עזבה מפחד פתאם, ובטרם הגיעה הביתה להשמיע את אשר קרה, ושודדי אדם כבר נעלמו עם שקיהם מתוך הגן.

* * *

ואלקימוס איש הבליעל נורא כפריץ חיות בימים האחרונים.

עוד מעט והיהודים שנואי נפשו חגים חג נצחונם בירושלם, שערי המקדש נפתחו והמזבח אשר טמאוהו היונים בשקוציהם הוקם על תלו, ועיניו רואות וכלות.

אמנם יודע הוא כי לא יהין יהודה לגעת במצודת אקרה אשר כאלפים מצבא היונים וכמספר הזה מהמתיונים נמצאים בה עתה, והם חמושים בכלי נשק וערוכים למלחמה, אבל מה הבטחון הזה אם לא יוסיף אנטיוכוס לשלוח חיל חדש להלחם ביהודה?

ומה רבה עקת לבו כי לא יכלו אנשיו ליהודה בדרך בית־אל ומבחר גבוריו נפלו לפי חרבו, ועתה שב יהודה ירושלימה לחוג את חג חנכת המקדש והמזבח!

והנה זאת עתה נחמתו האחת בעניו כי ישבו לו אנשיו אחד או שנים מצבא

המכבי להיות ערבון בידו בעד נפתלי, אחד ממבחר מרגליו־חרש אשר נתפש כמרגל בכף יונתן.

ובליל התפש אבשלום ואשתו לא נמצא אלקימוס בתוך המצודה, כי הלך לראות בסתר את אחד ממרגלי ליזיאש אשר לן הלילה בבית־לחם, וישב לעת הצהרים למחרתו וישב אל הלחם עם שלומית (שרה) אשר באה לבקרהו.

והנה הדלת נפתחה וזבדיה בא.

— האח, מה אשמח לראות את פני אדוני הכהן ! — קרא זבדיה — ומה חרה לכלנו על כי לא לנת הלילה במצודה !

— ההבאתם לי ציד ? — שאלהו אלקימוס.

—עוד אתמול בערב הבאנו פה איש ואשה אשר צדנו ונכלאם בבית האסור — ענהו זבדיה.

פני אלקימוס צהלו.

— הודות ליופיטר כי לא נסכלה עצתי גם הפעם ! — קרא בשמחה גלויה — ומי המה השבוים ?

— ארבנו להם בדרך מרגע צאתם מבית־חורון עם עוד שלשה אנשים מצבא המכבי ועם אשה זקנה אשר נודע לנו אחרי כן כי היא דודת המכבי ; האיש והאשה הביאו אותה אל בית חלקיהו ושלשת האנשים הלכו בדרך אחר ; אחרי כן בא האיש והאשה עם לאה אל גן חלקיהו ונארוב להם ונצד אותם ואת לאה השארנו בגן.

— מה טוב ומה נעים ! — קרא אלקימוס — אבל טרם ענית אותי מי המה השבוים ?

— לא ידענו מי המה — ענהו זבדיה — אבל לפי מלבושיו, הנה האיש שר־אלף בצבא יהודה, והאשה — אשתו !

— גבור ציד אתה, זבדיה ! — קרא אלקימוס בהושיטו לו ידו באהבה — ערבון גדול המצאת אלי ! עתה ישב לי יונתן את נפתלי ואם ימיתהו יומתו המה !

— אבל עלינו לחוש ולהודיע זאת את יונתן — אמר זבדיה — כי אף המכבים בוער עתה כאש על המתיונים, ומי יודע אם יעמוד ראש נפתלי עליו עד יום המחרת !

— צדקת מאד ! — ענהו אלקימוס — הנני נותן בידך מכתב ועתה חושה אל יונתן אשר מושבו לא הרחק מפה והביאה אלי תשובתו !

— מה נורא הדבר ! אמרה שרה בלבה — שנים מאנשי המכבי נשבו בידי הזדים הארורים, ומי יודע אם ישובו עוד חיים !

אלקימוס בא אל הדר אחר וישב אחרי רבע שעה ויתן מכתב סגור על יד זבדיה.

— מהרה אל יונתן עם הספר הזה ! — צוהו בקול מושל — ואני אחכה לך פה !

זבדיה השתחוה ויצא ואלקימוס ישב עם שלומית אל השלחן ויאכלו יחד את להם־הצהרים.

— הנה כי כן — התאונן אלקימוס באזני שלומית אחרי אכלם — יהודה הולך לחוג חג נצחונו; אבל אקוה כי לא יארכו רגעי שמחתו!

— היש חדשות טובות עמך ארוני? — חקרה שלומית.

— האמנם תדמי, שלומית, כי ישקט אנטיוכוס בראותו כי גברה עליו יד היהודים המורדים? — אמר אלקימוס — היו לא תהיה! הנה מרגלי ליזיאש נפוצים בכל העיר ירושלים וסבבותיה והדומיה הזאת דומית הר שרפה היא לפני פתחו את לועו...

— אשמח לשמוע זאת מפיך ארוני! — קראה שלומית בשמחה — ואני נערה פתיה דמיתי כי בזאת כבר תמה המלחמה!

— לא נערה פתיה את, כי כמוך יחשבו רבים — ענה אלקימוס — אבל דעי כי כל אשר ראו עיניך עד כה רק תחלת מלחמה היא, ואני יודע נאמנה כי לא יחשה אנטיוכוס עד אם יבער אחר היהודים כאשר יבער הגלל עד תמו ולא ישוב עד אשר יראה ראש יהודה ביד אחד עבדיו.

— שמחתני מאד אדוני הכהן! — קראה שרה — ודבריך הנעימים יהיו לי לנחומים בראותי את ירושלם הומיה מהמון יהודים חוגגים חג חנוכת המזבח ובית מקדשם פתוח לרוחה...

— הרפי! הרפי! — שסעה אלקימוס אשר לא יכול נשוא הדברים — אני יודע זאת... אבל... אוי ואבוי יהיו להם אחרי כן!

שרה שמחה בלבה בראותה כי שמחת עמה תכאיבהו, ולבלתי הרעימו עוד, הסבה דבריה אל שיחה אחרת עד בואם שנית בדברים על אדות השבוים.

— ואם יומת נפתלי יומתו גם המה? — שאלה אותו במסוה תם על פניה.

— כן, שלומית! — ענה אלקימוס — ולא מות קל אבחר להם.

— דמם בראשם! — קראה בשמחה — ולוא היתה בידי המשרה, כי אז תליתי את כל איש יהודי אשר לא במתיונים חלקו.

— וליהודים בני דת־יון יהפכו ברבות הימים כל היהודים! — אמר אלקימוס — ועוד תראי זאת בעיניך, שלומית! כי עוד יד אנטיוכוס נטויה על המשפחה הרעה הזאת וגם ידו תעז עליהם!

ופתאם צלצל בפעמון ואחד ממשרתיו בא.

— לך והגד לשר בית־הסהר — אמר אליו לשמור את שני השבוים מכל משמר וראשו ערבון לי.

המשרת השתחוה ויצא.

— אדמה כי בידינו לדלות סודות הרבה מלב השבוים — אמרה לו שרה אחרי רגעי דומיה.

—לא אפון כי שר אלף יודע צפונות הרבה — ענה אלקימוס — אבל לא על נקלה יגלה סוד.

— לבשתי עלי להודות כי נקל לדלות סוד מלב אשה מאשר מלב איש — אמרה שרה — ולשמחתי עת מצוא לי עתה להראות כחי לך אדוני הכהן הגדול,

כי אם גם חזק מצור תהיה השבויה, אם גם לבה ברזל אבקענו והבאתי צפונותיו אליך...

— מה חכמת שלומית, ומה טוב **טעמך** ! — קרא אלקימוס באחזו בידה, כי מלבי הוצאת עתה עצתך וגם אעשנה...

וברגע ההוא נפתחה הדלת וזבדיה בא ופניו רעים.

— לא איש־בשורה אנכי ! — קרא בקול רועד — ומה יצר לי על נפתלי רעי ! ליונתן המכבי נגלה כי מלבד מעלו, המית נפתלי שני יהודים בבית־לחם, וישפטהו משפט מות ויתלהו אתמול במצודת דוד.

פני אלקימוס אדמו כדם ועיניו התלקחו כעיני צפעוני.

— מה נורא האסון ! — התמלט קול פרוע מלבו — אוי לי עליך נפתלי, מי ישב לי תמורתך !

ופתאם קפץ כנשוך נחש ממקומו, פניו התעותו מקצף ועיניו ירו חצי זעם ויקרא בקול נורא :

— מות יומתו שניהם ! לא יחיו עד השבוע הבא !

משפטך צדק, אדוני הכהן ! — קראה שרה ברגש במסוה תם על פניה — כן יאבדו כל אויבינו היהודים עד תמם !

צא.

אכול כעש וקנאה מתהלך לוי בתוך מחנהו.

לשמחת לבו בחר בו יהודה ללות את שרה מבית־אל ירושלימה, ובכל עת לכתו עמה בדרך דבר אליה אהבה, אבל היא לא שמה אליו לבה ולא חדלה מהגות בשלום אהובה ומהאמין כי עוד תשוב תהאנו בחיים.

— אבל הוא לא שב זה כמה — אמר לה לוי לפני הפרדם על יד שערי ירושלם — היתכן כי חי הוא ולא יבוא לראות את אהובת לבו, נערה יפה וחכמת לב כמוך ?

— חלדנו עשיר בעלילות ומקרים לאין ספורות — ענתהו שרה — ועל כן אם לא נמצא איש אשר ראה בהקברו לא נוכל להחליט כי מת הוא...

עתה ראה לוי משוגתו על כי לא הגיד לה כי אמנם שלום רעהו מת וכי ראה בהקברו, ולמן היום ההוא ילך קדר בלחץ יגונו, באשר לבו יאמר לו כי לוא ידעה כי מת הוא, כי אז ברב הימים תשכחנו, ומי ימלא מקומו בלבה הרגש אם לא הוא, לוי רעהו, אשר הראה נפלאות גדולות במלחמת סירון וגם יפה תואר הוא והיא תדעהו מנעוריו לאיש ישר ונאמן רוח ? !

— מדוע כה נפלו פניך ? — שאלהו אחד מרעיו ושמו מחלון — הנה מיום שובך הנה מבית־אל רוחך סרה ; האם לא קבלך יהודה גבורתנו בפנים מאירים ?

— חצי אהבה נחתו בי וידריכוני מנוחה — נאנח לוי.

— הכבר מצאת נערה חדשה תחת שרה הסוררת אשר ברחה עם נעלמים ? — שאלהו מחלון בצחוק.

— אני לא אמרתי לך כי שרה סוררת היא — ענהו לוי בתלונה — ולוא ידעת עתה מי המה הנעלמים ואנה הלכה מבית פלטיאל, כי אז אמרת יודע לוי רעך במי לבחר !...

— אבל היא לא בחרה בך — צחק מחלון.

— אשמי בראשי ! — נאנח לוי — כי בהפגשי עמה עתה בבית־אל לא נתנני לבי להגיד לה דבר שקר כי ראיתי במות שלום אהובה, ועתה לבה בטוח כי שלום חי ועוד ישוב אליה.

— ואני אמציא לך איש אשר יבוא ויגד לה כי שלום מת וגם ראה בהקברו — אמר לו מחלון — ואז לא תוסיף לדאבה עוד, רעי !

— לא אכחד כי עצה טובה היא — אמר לוי ופניו צהלו — אבל העל נקלה תשכחהו ?

— המות ישכיח את הכל ! אבל הגידה נא לי איפה שרה עתה ?

— לויתיה מבית־אל ירושלימה, כי שם מקומה.

— ולא שבה אל האנשים אשר נעלמה מביתם ?

לוי ספר לו כי במצודת אקרה היא יושבת ומה תכלית שבתה שמה.

— אמנם נערה יקרת ערך היא ! — קרא מחלון ברגש — ועלי החובה לעזור לך כי תמצאנה, ואתה דע לך רעי, כי לולא חשבתי גם אני כי שלום אהובה מת, כי עתה אמרתי לך הרף ממנה ושכחנה.

— ואני לא אפון רגע כי הוא מת ! — שסעהו לוי ועיניו נוצצו.

— ועל־כן מה ישמח לבי במצוא רעי, הורג סירון, אוצר יקר כשרה ! — אמר מחלון בתמת נפשו — ועתה הבה אשאלך אם יודע אבשלום ואשתו כי נמצאה שרה בירושלם, כי אתה ביום גלותך לי לבך אמרת לי כי שרה אחות בת־שבע היא...

— לא הגדתי להם מאומה ; כי בהודע לי מפי פלטיאל כי נעלמה שרה עם נעלמים וכי נראה לו כי דבר סתר יצוק בה המטיל שפק בישרה, בשתי לספר להם המקרה ואכחד דבר היותה במקומות האל תחת לשוני.

— ולא תדע גם שרה כי אחותה ואישה נמצאים פה אתנו בבית־חורון ?

— בלכתי עמה עתה מבית־אל ירושלימה — ענהו לוי — אמרתי להגיד זאת לה, אבל בזכרי מה מעשיה במצודת אקרה ומיראתי פן לא תוכל להתאפק ובאה הנה לראותם, ובין כה יודע לאלקימוס על ידי מרגליו הנפוצים בארץ כי לנו היא, לא הגדתי לה דבר ; אבל בגלל מה תשאלני זאת, מחלון ?

— שאלתיך זאת, כי חפצתי ליעצך כי תקנה לך לב אבשלום ואשתו, ואחרי הודע על פי העד אשר תקנה לך בכסף, כי שלום איננו עוד בחיים, יהיו המה למליצי יושר לך לפני שרה.

— אני כבר קניתי לבם לאהבה ולכבד אותי — ענהו לוי ולא אשפק כי המה יעמדו על ימיני.

— ומה טוב הדבר כי עוד נעלם מהם כי שרה נמצאה בקרבתם ! — אמר

מהלון — עוד מעט וכל מחננו הולך ירושלימה ושם תהיה אתה המלאך אשר יהברם, ובזאת תקנה אהבתם.

— האח! שסעהו לוי באחזו בידיו — נחמתני עתה רעי היקר וחיים חדשים נפחת בקרבי, כי אהבת נפש אהבתי את שרה!

— וגם תמצאנה! — קרא מחלון בתם לבבו — וגם בירושלם אמציא לך את האיש אשר יבוא ויגיד לשרה כי שלום מת וכי ראה בהקברו.

— לא אשכח חסדך לנצח! — קרא לוי ויפול על צוארי רעהו וישקהו בכל חם רגשותיו.

* * *

לא היה כילי וצר עין בכל רחבי ארץ פרס כדלפון העשיר. כמשפט מות לו היה בעיניו לשלח אחד עשר עבדים חפשים ולא במחיר; אבל רוח רעה מאת השטן הביא אליו את צפרורית בת המלך בלוית העבריה ובגתן, ופיו הכשילו לדבר רעה על בני עמה ולרצותה אחרי כן באחד עשר עבדים עברים; ועוד רעה מזאת: העבריה אמרה לפדותם מידו בכסף והוא התנדב לתתם לה בלי מחיר!

— הנשמע כזאת?! — התאונן האמלל בקרוב עת הערב — אחד עשר עבדים אשר קניתי במיטב כספי אתן לעבריה הארורה חנם כפר חטאת שפתי! אהה! אבי הראשון נוקש באשה עבריה ויתלה על עץ וגם אני נוקשתי עתה בעבריה!... אבל מה אעשה? בת המלך ובגתן אחד מרואי פניו עדים בדבר, ואני איך אחלל מוצא שפתי?

כחם קדחת להט אותו בראותו כי לאט לאט יפנה היום ועוד מעט ועליו להעמיד את גלגלי הרחים ולהוריד מעליהם אחד עשר סוסי־אדם ולשלחם לנפשם!

— היהודים הארורים! — חרק שן — יחי אנטיוכוס אשר עמד עליהם לכלותם! ומה נפלא הדבר! צפרורית אשר תהיה אשת חיקו, מגדלת עבריה ארורה בתוך ביתה ועוד שמח לבה באבוד הון עצום לאיש פרסי מבני עמה בגללה!...

בין כה רד היום. בפיק ברכים נגש דלפון אל גלגל הרחים אשר בחוץ ויתן אות להעמידו.

העבדים השתוממו אל פקודת אדוניהם.

— למה אתם מתפלאים, נבזים?! — קרא אליהם דלפון בשאט נפש — ראשונה וגם אחרונה הפעם הזאת בימי חייכם, עצלים, להרגיעכם רגעים מספר לפני בוא השמש! אבל דעו כי תכן הקמח תתנו לי היום!

העבדים הורידו ראשיהם ומתי מספר מהם התאנחו חרש בסתר קול, כאלו יראו פן תגביה אנחתם עוד אל על, או אולי ידעו כי לא תועיל אם גם תנשא מעלה...

— יהודי ארור ונבזה! — קרא דלפון בפנותו אל האיש גבה הקומה אשר במור הרביעי — רד מעל גלגל הרחים וגשה אלי כי דבר לי אליך!

האיש גבה הקומה חרד חרדה גדולה בראותו כי בגללו שבתה המלאכה ואדוניו קורא אותו אליו.

— נגזרתי! — אמר בלבו ברדתו מעל הגלגל — כי מה חיי עבד ומה גם עבד עברי בעיני עריץ ממוצא המן בן המדתא?

— יהודי ארור! — הוסיף דלפון בקול רם — למה אתה זוחל כסרטן? התגש אלי הנה?

בלב דופק בחזקה נגש ה„יהודי הארור" אליו וישתחו.

— יהודי שפל ונקלה! — אמר אליו דלפון באחזו בבדל אזנו — אדמה כי אביך הראשון היה מרדכי היהודי... האין זאת?

— לא ידעתי — גמגם האמלל בחרדה.

— לא ידעת! — צחק דלפון במרירות — אבל אנכי ידעתי כי מרדכי היה ולא אחר, כי זכותו היא שעמדה לך היום ולעשרת חבריך הנבזים שאקרא לכם דרור... ואתה לך מהר הביתה, לבש בגדיך, קח כנורך ובוא אלי הנה!

העבד אף כי לא ידע היטב שפת פרס, הבין פשר הדברים ולא האמין למשמע אזניו, ויעמוד בלי נוע וראשו כפוף ארצה.

— למה תעמוד, כסיל! — הרעים עליו דלפון וירקע ברגליו — התחכה כמרדכי אביך כי אלבישך אני את הלבוש ואת הכסות ואקרא לפניך „ככה"?!... לך מהר הביתה לבש בגדך, קח כנורך ובוא אלי הנה!

העבד הבין עתה כי לא יצחק לו אדוניו, וימהר הביתה, ובין כה בא דלפון אל בית הרחים ויצו להביא לו משם את עשרת העבדים העברים ולהכינם לאשר יצום.

עברו רגעים מספר והעבד יצא החוצה, הדור בלבושו עד כי לא נכר מי הוא העבד ומי הארון ובידו תפש כנורו.

— כן, כן! — קרא דלפון בשחוק רגזה — התיפית כאחד האדם!... אולם אם גם בשחת יטבלוך או באש תשרף ויצא לנו יהודה ארור ונבזה!... ואתה לך לך הלאה הלאה מזה לימין בדרך ישרה עד אשר תראה את ארמון המלך; שם תתיצב ועמדת עד אשר תצא אליך עלמה צעירה לימים, והיה כי תשאלך ליתר רעיך ואמרת לה כי הנם מאחריך.

העבד השתחוה לו וילך ומאחריו שמע קול דלפון אדוניו:

— היהודים הארורים! היהודים הארורים! תבלעכם כלכם שאול חיים!

ופנינה יצאה למועד מארמון המלך לקדם את פני העבד, אחרי הפרד בגתן מעליה בנפש מרה, כי גלתה לו כל לבה כי יעודה היא מקדמת נעוריה אל יהודה המכבי.

בגתן נפעם ממשמע אזניו ויהי כהלום רעם בראותו כי נכזבה תוחלתו למצא את אהבת פנינה; אבל התאמץ לשאת מכאוביו במנוחה, ובהפרדו מעליה בקשה לסלוח לה על העיזו להגות בה, והיא בטוב טעמה ושכל מליה המתיקה לו מרורות המקרה, ויצא מאת פניה ברוח נשברה.

— אהה, מי יובילני עתה אל הרי ישראל! — הגה לב פנינה בלכתה לבדה

בין שדרות העצים הרעננים על יד הארמון — מי יתן ויכולתי להביט רגע אל מאור פני יהודה אהוב לבי, מה מאושרה הייתי בבנות אדם! אבל האלף מפה לפני ראותי במות העריץ צורר עמי? לא! לא!...

ופתאם נעורה כמו מתרדמה עזה לקול שיר נפלא, שיר ציון אשר לא שמעו אזניה זה כמה, מתפרץ מנבכי הלב ונוקב ויורד עד תהום הנפש, רגע ייליל ויהגה נכאים כאנחת צולל בים דאגה ומשנהו ינצח בנגינות צהלת נפש כלוכד עיר, וקול כנור ממתיק אחריו קול המשורר ומשתפך במלא רחב הככר כשירת זמיר נמלט מכלוב...

ותלך פנינה אחרי הקול הנהדר אשר משכה אחריו כבחבלי קסם, ותרא את העבד גבה הקומה נצב על יד גדר האבנים לא הרחק משער הארמון והוא שר ומנגן ושקוע במזמורו מבלי ראותה בגשתה אליו.

פנינה כמעט לא הכירה כי הוא אחד מן הסוסים אשר ראתה זה לא כבר בגלגלי דלפון, כי בגדו שנה תארו כליל והוא עתה כתפארת אדם אשר יעמוד לפני גדולים ולא יבוש; אבל גם הפעם לא שפקה כי ראתה אותו וגם נדברה עמו ולא תזכר איפה ומתי.

— האח! מה אשמח בישועתך, אחי העברי! — קראה אליו פנינה בשפת עבר צחה.

כנעור משנה הקיץ העבד לקולה ובראותו אותה נתר ממקומו אחורנית.

— פנינה! — התפרץ קול פרוע מלבו — האאמין למראה עיני?!

— ומי אתה האיש? — שאלתהו פנינה בהתבוננה אליו — ידעתי כי ראיתיך ולא אזכר מי אתה.

— האח, מי מלל לי אקרה כה עם פנינה! — הוסיף העבד ברגש — התזכרי גברתי בשבתנו יחד בחור העפר עם הרקילוס ולוי רעי?!...

— שלום! — התמלט מלב פנינה — איך נהדפת הנה ואתה הלא הלכת עם לוי רעך להלוות על חיל יהודה?!...

— צר לי להשמיעך, גברתי, כי כמעט בשלך הובאתי הנה — התאנח שלום.

— בשלי? — התפלאה פנינה.

— כן, גברתי! הנה נעלמת אז מתוך היער אשר נפרדנו בו לבקש דרך, ונועד שלשתנו אני ולוי והרקילוס לעשות עצה, ונגמר אמר לבקשך, ונפרד בשלש דרכים ומועד שלשת ימים יעדנו להועד שנית על יד הר־גרזים, ויהי בלכתי לבקשך ואתע ביער בצר, וימצאוני שודדי אדם וימכרוני לעבד ארצה פרס...

ולא יכול שלום דבר עוד, כי בכיו שם מחנק לקולו.

גם בעיני פנינה נוצצו דמעות.

— צר לי עליך, אמלל, כי בשלי באך האסון הזה — אמרה לו ברחמים גדולים — אבל דע לך, שלום, כי בשלי קורא לך דרור...

— ואני אמנם יצאתי לחפשי ובגללך? — שאלה שלום — ואני דמיתי כי שחוק אכזרי הוא מאת אדוני העריץ.

— כן דרך כל עבד לבלתי האמין בחפשו! — אמרה פנינה במנוד ראש כמו לנפשה — אבל דע לך שלום כי חפשי אתה למן הערב הזה והלאה, ואנכי הסבותי בחופשך.

— ואת היא העלמה אשר אמר לי אדוני שתצא אלי מארמון המלך?

— כן שלום, אני היא, וכאשר הביאך המקרה אל גלגל הרחים, כן הביאני גם אותי אל היכל מלך, ולולא באתי הנה כי אם למטרה האחת לקרא לך דרור ממאסרך, כי עתה רב לי!...

— האח, גברתי, חסד אלהים עשית עמדי!—קרא שלום ברגש וישק ידיה.

— לא באלה חפצתי! — אמרה לו פנינה — ואתה אל תהי עוד כעבד מנשק ידי מטיביו, כי אם היה מעתה לאיש גבור חיל אדון לנפשו ועבד לעמו. התשוב ארצה יהודה להלוות אל חיל המכבי?!

עיני שלום הבריקו משמחה.

— גברתי העדינה! — קרא אליה ברגש — האאמין למראה עיני ולמשמע אזני? האמנם חפשי אני באמת ואוכל ללכת באשר אחפוץ ולהרים ראש ככל האדם, או אולי חלום הוא ומקסם כזב?!

— אוי לי עליך אמלל! — נאנחה פנינה — בעבדותך לא תאמין עוד באור, לא תאמין עוד בחפשו; אבל דע כי חפשי אתה, ולא רק אתה כי אם עוד עשרה עברים, ואני דמיתי כי תביאם כלם אלי!

— דלפון אדוני צוני לאמר לך, גברתי, כי הנם מאחרי — ענה שלום ועיניו הבריקו משמחה.

פנינה הביטה אל הדרך אשר בא משם שלום, ותרא מרחוק ארחת אנשים באה לקראתה.

— הנה הנם! — קראה בשמחת נפש.

שלום הסב פניו ויראם מרחוק.

— האח, לא חלום הוא! — קרא בקול עז — האח! שרה!... שרה!...

— ומי היא שרתך? — שאלתהו פנינה בשחוק נחת על שפתיה.

— המקוננת עמוק עמוק בלבי! — ענה אותה שלום בגאון — אבל חלילה לי משוב אליה לפני מלאי חובתי לעמי! וכבר נפרדתי מעליה אז לפני נפלי ביד דלפון, ללכת אל יהודה המכבי, ואני בעבדותי עתה נדרתי נדר לאלהי, כי אם יוציאני מפה, אנזר שלש שנים מ„שרתי“ ומכל מחמדי תבל ואסתופף בחצרות קדשו, אשר לבי ינבא לי כי כבר לא תדרך בהן רגל צר, או אחרף נפשי עם יהודה גבורנו על מרומי שדה, ועתה אקחה את עשרת אחי אשר קראת להם דרור, גברתי, והביאותים אל הגבור ונפסחנו כלנו אל מחנהו!

— הידד! הידד! — קראה פנינה ותמחא כף — לך אמנם יקרא גבור חיל ואוהב עמו! ועתה הא לך צרור כסף ולך עם האנשים אל שושן, שם תשבו ימים מספר ותנוחו מעבודתכם הקשה ואחר אבוא לראותך והודעתיך את אשר תעשה.

שלום הודה אותה על חסדה וילך עם האנשים אל שושן.

צב.

רק נערה יפה וטובת שכל כשרה יכלה לקנות לב אלקימוס הערום כנחש להאמין בישרה ובכל הגה היוצא מפיה.

ואת אשר לא עשה שכלה עשה יפיה, כי משך אליו לב הבליעל כבחבלי קסם ורגשות אהבה החלו לאטם להכות בו שרש, ובמקום האהבה שם עורון ואמונה באין חשבון...

וגם ידעה שרה להמתיק בפיה מרמה, ושקר מתוק מפי חכם־לבב ינעם תמיד לנפש ולא על נקלה יכירוהו.

— שלומית! — אמר לה אלקימוס בערב יום חרצו משפט מות על אבשלום ובת־שבע — במה אבחנך אם לב נשים לך, או נשמת גבר תחיך?

— אמנם אשה בראני אלהי — ענתה אותו במסוה תם עם פניה — אבל נסה נא ושלח אותי להלחם באויבינו היהודים הארורים וראית איך חרבי תאכל בשר והשתוממת!

אלקימוס צחק מטוב לב.

עלי להאמין זאת לך על דברתך — ענה בשפת רצון.

— מה יצר לי על כי לא תוכל לנסותני! — התאוננה שרה בתמתה.

— לא אוכל? — קרא אלקימוס בצחוק נחת — אוכל ואוכל, שרה!

— אם תוכל, נסני וראית!

— לימים עוד שלשה — אמר לה אלקימוס — ביום בוא השודד ירושלימה, ישרפו במצודתנו האיש והאשה על מוקד אש, ומה אתאוה לראות בערכך את בידיך את המדורה!...

— ח־ח־חה! — צחקה שרה במלא פיה ובתוכה רגז לבה — הלזאת תקרא מסה? בשמחת לבב אשרף מאה איש וגם אלף אם רק אתה חרצת עליהם משפט מות, בדעתי נאמנה כי אלקימוס הכהן לא יעשה עול במשפט!

אלקימוס התרגש למשמע דברי החנופה.

— מה יקרת ומה רוממת שלומית העדינה! — קרא הנבל באחזו בידה — ואני לא אדאג הרבה כי נבראת אשה, וברבות הימים תביני פשר דבר...

— ואני יודע זאת גם עתה — אמרה שרה בלבה — אבל יעלו עשבים בלחייך עד אשר אהיה אני אשתך...

— למה נדמית פתאם שלומית? — שאלה אלקימוס בהתבוננו באהבה אל פניה — אני רואה כי רבות מחשבות בלבך עתה...

— רק מחשבה אחת — ענתהו שרה בחן שפתיה — והיא איך לדלות סודות יהודה המכבי מלב השבוי והשבויה כאשר אמרתי לך תמול, יקירי!

— האמנם תדמי כי תעלה זאת בידך?

— הלא פי הוא המדבר אליך! — קראה שרה בגאון ובבטחה — ואני אדלה כל תעלומה עד השאירי לב שניהם ריק...

— לא על נקלה תעשי זאת — אמר לה אלקימוס — כי לא יחפצו להגיד גם שמותיהם לשומרי בית־הבור.

— ולי יגידו הכל! — קראה שרה בגדל לבב — ולבעבור יקל לי לבוא עד תכונתם, צוה נא להושיבם בחדר אחד ואני אתגנבה לאטי ואשמע את שיחתם, ובעת אשר אראה כי עלינו להפרידם אגיד זאת לשר בית־הסהר!

— אני נותן לך ברגע הזה מכתב אל שר בית־הבור — אמר לה אלקימוס — ואצוהו לעשות ככל אשר תצויהי!

עיני שרה הבריקו למשמע הדברים, אבל נעלמה זאת מעיני הנבל, כי ברגע ההוא ישב אל השלחן ויערוך מכתב אל השר כאשר אמר.

— אלהי ישראל! — נעו אז שפתי שרה וקולה לא ישמע — סכל נא עצת איש דמים זה להמית שני אנשים נקיים מצבא המכבי, עור את עיניו מראות את הצפון בלב אמתך ותן בי כח ויכלת להצילם מכף הבליעל!...

— הנה המכתב! — אמר לה אלקימוס בגשתו אליה אחרי כלותו לכתוב — ואת קחיהו ולכי אל בית־הבור ומהרי והחישי מעשיך, כי מחר בבקר אצוה לערוך את העצים, וברגע השמע תרועת היהודים בבוא המכבי ירושלימה לחג חג נצחונותיו, אעלה את שניהם על המוקד.

בתמת נפש על פניה לקחה מידו את המכתב ותאמר:

— מה רב אשרי בהתכבדי לעמוד לפני אדוני אלקימוס הכהן! די לי הכבוד הזה גם בלעדי שנאתי את היהודים, לעוררני לעשות חיל במשלחתי, ואתה היה בטוח, אדוני הכהן, כי פעלי יפיק רצון ממך.

— נערה חכמה את, ובך בטח לבי כי תעשי גדולות — ענה אותה הנבל בשפת רצון, והיא אחרי השתחותה, מהרה ותצא.

— הנה זאת אחריתי! — התיפחה בת־שבע בשבתה בבור צרה וסביבה ימש השך — נסתי מפני הארי ונפלתי ביד הדב! נמלטתי בעור שני מבית אנטיוכוס העריץ, ומיד ציזוס הצילני ה׳, ועתה אדם בחשך... אך מה זה אומר ב„חשך“? עוד מעט וראיתי אור גדול! אלקימוס הבליעל מכבד בוא המכבי באורים, ואני ואישי האמלל נגדיל אור האש, נרחיב הלהבה ובערנו שנינו יחדו... אהה, מה רבה רעת האדם!

ופתאם נתרה האמללה ממקומה, כי נדמה לה כי מתרגש דבר מה באולם מאסרה.

— מלאכי מותי הנם באים! — התפרצה אנחה מלבה — אהה, אבשלום! אבשלום! צר לי עליך, אישי האמלל!

— לך והבא נר דולק! — שמעה קול אשה בהפתח פתאם דלת בור שביה — ופה על יד השבויה תמצאני, נחשון!

— הנני הולך! — ענה קול עב אשר הכירה בו האמללה קול שומרה.

— אהה, מה נורא פה החשך! — הגיע קול רך ולא מוזר באזני בת־שבע
— איפה את פה, שבויה?!

והקול קול שרה הוא, אשר באה אל השומר בפקודת אלקימוס לפתוח לפניה את בור האסורים.

— מי היא הדוברת? — שאלה בת־שבע את הקול — הלנו את אם לצרינו?...

— לא ימצאו במקום הזה אוהבי המכבי הארור! — ענתה שרה בקול רם.

— ומה חפצך בקבר צר זה? — קראה בת־שבע בקול רועד — האאמין כי את מלאך מותי?

— חלילה לי מנגוע בך לרעה! — אמרה לה שרה ותעצר בכל כחה עיניה מדמעה — אולם דבר לי אליך, עבריה, ולא אדבר בך עד אם יאר לנו השומר את חשכת הקבר הזה!

דומית מות שררה בקבר רגעים מספר, שרה יראה לנחם את האמללה בחשכת שאול פן יגיעו דבריה אל אזני זר ובת־שבע לא מצאה מלים אחרי שמעה מפיה כי אין בזה אוהבי המכבי הארור...

ופתאם אורו מעט פני החשכה, כי בא השומר ונר שעוה דולק בידו.

— צא מזה החוצה ותנה אותי לדבר דברי אל השבויה! — צותהו שרה בקול מושל, ובדברה לקחה את הנר מידו.

השומר יצא כמצותה והיא צעדה שנים צעדים ותרא לאור הכהה בפנה אשה יושבת על הארץ ובוכיה בקול נחבא.

— אמללה! — קראה אליה שרה בקול רועד — קומי מעל הארץ ונשי אלי; אשקך כאחות רוחמה, כי אתך אני להצילך אם רק יהיה לאל ידי!...

— קולך ערב כקול מלאך אלהים רופא לשבורי לב וכקול אחותי היקרה אשר זה כמה לא ראיתיה — ענתה בת־שבע בקומה מעל הארץ — ומי את, אשה יקרה? ברוך בואך לנחמני לפני מותי! וברגע אוטל אל המדורה אזכר כי נמצאה נפש עדינה אשר ירדה אל קברי להטיף טל־תנחומים על לב אָנוש...

— אבל את מי אני רואה? — התפרץ קול פרוע מלבה בגשתה אליה — הירד אלי מלאך ממרומים בדמות שרה אחותי ובצלמה, או חלום חזיון לילה הוא?! אהה, שרה! שרה! שרה!

— בת־שבע! — התמלט קול מלב שרה והנר נפל מידה ותכבה — האת זאת אחותי, נהדפת אל בור צרה זה?!

— כן, אני אני בת־שבע אחותך לקוחה למות — רעד קול האמללה בתוך החשכה.

וכ־רגע נפלו אשה על צוארי רעותה ומשק נשיקות מהול בבכי השתפך בקבר הצר, והחשך כסה עליו.

— אלהים עשה את היום הזה! — דברה שרה באזני אחותה בהשפילה קולה, ותספר לה בקצרה איך באת הנה וכי תקוה יש להצילה.

וגם בת־שבע ספרה לאחותה בקצרה את כל העבר עליה.

— עתה — אמרה שרה אליה — אושיבך עם אבשלום אישך בחדר אחד,

למען יקל לי לעשות את אשר יזמתי, ואני תקותי באלהי ישראל כי יצילכם מכף מרעים...

שרה מהרה אל האולם ותצו את השומר להושיב את בת־שבע עם אבשלום אישה בחדר אחד גדול ממבחר החדרים בבית האסור.

נחשון מהר למלא פקודתה כדבר מלך שלטון, כי במכתב אלקימוס אליו אמור מפורש כי כל אשר תאמר אליו שרה עליו לשמוע בקולה.

נקל לשער מה נרעש אבשלום כי הובאה אליו פתאם בת־שבע רעיתו, אשר לא פלל לראותה עוד בחיים; ובחקרו לדעת מפיה שרש דבר, גלתה לו בלחש כי יד שרה עשתה זאת, ויהי כמשגע ממשמע אזניו.

— אצבע אלהים הוא! — קרא ברעדה ושממון, ויפל על צוארי אשתו וישקה בבכי כילד.

צג.

לתמהון לבב דריוש מלך פרס בא אליו רץ לפתע פתאם ויבשרהו את הבשורה הנעימה כי למחרת בצהרים יבוא אליו אנטיוכוס מלך יון.

— מה נפלא הדבר! — אמר המלך ליועציו ורואי פניו — הנה זה לא כביר שלח לבתי את תשורתו ויודיע כי עוד יעברו ירחים בטרם יבוא, והנה הוא בא לפתע פתאם! האם לא יצוק בזה דבר סתר הדורש פתרון?

ויהגו יועצי המלך בדבר בואו, וישא איש איש דעו זה בכה וזה בכה ולא מצאו פתרון אשר ישר בעיני המלך.

ובתוכם נמצא חרבונה, ראש שרי מלכות פרס, ויפן ויאמר אל מלכו:

— אל יפלא הדבר בעיניך, הוד מלכות! בואו הנה פתאם לפתע יראני לדעת כי במבוכה גדולה הוא עתה, ובלי שפק נגף באחת ממלחמותיו האחרונות והוא נאהז בסבך דאגות אין מספר על דבר כסף לכלכל מלחמותיו החדשות... כי שלח את ליזיאש בחיל עצום ורב להלחם ביהודים ואדמה כי ידם גברה עליו.

— היתכן כי ינגף ליזיאש וחילו במלחמתו את עם לא עז? — שאל אחד השרים.

— עם לא עז?! — שנה חרבונה דבריו — ועם לא עז זה כבר נלחם לא אחת ביונים וכמעט דכא תחת רגליו את כל הממלכה הגדולה ההיא; כי שר צבא היהודים הוא איש אחד גבור חיל אשר לא היה כמוהו בכל העמים והממלכות, ועד כה השמיד מפניו כל שרי צבא יון אשר שלח אנטיוכוס להלחם בו ויך מבחר גבוריו לפי חרב, ועל כן נקל להאמין כי הכחיד גם את מחנה ליזיאש, ועתה בא אנטיוכוס הנה למצא מוצא לכסף...

— ועלינו לעזרו ולתמכו — אמר המלך במסוה תמת נפש על פניו.

כל שריו התפלאו על דבריו, כי איש מהם לא ידע את המחשבה שהוא חושב עליו זה כמה בעצת פנינה וכבר נחריץ משפטו...

— ואתם הלא ידעתם — הוסיף המלך — כי אני מתחתן בו, ועל־כן עלינו לקדם פניו בכבוד ויקר אשר לא נעשה עד כה לאיש בארצי.

ולא נועז עתה איש מהשרים לדבר באנטיוכוס ולא כרוחו, ויפרדו מעל מלכם בדאבון נפש וישלחו רצים לקראת אנטיוכוס לקדמהו בתפים ובמחולות, גם צוו את העם אשר בשושן לחלק לו כבוד אלהים.

ויהי אך יצאו שריו מעם פניו, וישלח לקרא לו בסתר את אבי־הכהנים אשר במקדש „בית הרסה" הנקוב בשם „תבל הקדוש".

ויהרד אליו תבל, ויהי בבואו, ויביאהו דריוש חדר בחדר ויסגור הדלת בעדו וישב בקרבתו.

— הידעת תבל—אמר לו המלך כי אנטיוכוס העריץ בא הנה היום בערב ? !

— מה זה תשמענה אזני ? ! — התפלא תבל.

— הנה כי כן הוא ! היום בערב הוא בא ! ההכינות הכל ?...

— לא יחסר המזג, הוד מלכות ! — ענהו הקדוש — וגם יעשה משלחתו באמונה, לאט לאט ימית, יבאיש ויחפיר וירום תולעים חיים...

— ויתר הכהנים אינם יודעים מאומה ?...

— לא, אדוני המלך, וגם לא ידעו זאת עד עולם, וכבר מהול יין הקדשים ברעל ההוא אשר המצאתי ושמור בהיכל הקדש...

— וגם ידעת נאמנה כי יעשה משלחתו לאטו ? — שאלהו המלך — כי אם יחיש מעשהו יתגנב חשד בלב שריו ויועציו כי דבר לאט עמו...

— אם לא כן יהיה כאשר אמרתי — ענהו הקדוש — אשתה מן היין לעיניך אדוני המלך !

— ערבון טוב נתת לי הפעם ! — אמר לו דריוש — ואקוה כי לא תאלצני לגעת בערבון ההוא...

— בטח בי, מלכי, כי לא תבוש בי — ענהו הקדוש — ואתה עשה נא בחכמתך כי לא ימנע העריץ מבקר את מקדשי ואז לא ישוב עוד מבלי טעמו מן היין . . .

עוד רגעים מספר בלה הקדוש בחברת מלכו, גם התלחש עמו חרש, אחרי כן נשק ידיו ויצא.

והעיר שושן צהלה ושמחה. כבר הודיע שר העיר גלוי בשם המלך כי אנטיוכוס עפיפנוס מלך יון בא בערב העירה בלוית שריו ויועציו ועל יושבי העיר לקדם בואו בכבוד ויקר אשר לא נעשו עד כה לכל מלך ומושל.

דגלי פרס ויון מתנוססים בלולים בכל בתי העיר וגדודים גדודים מצבא פרס, לבושי מכלול כלם, נצבים בשני עברי הרחובות אשר יעבור בהן המלך במרכבת כבודו.

ודריוש בעצמו ובכבודו בלוית שריו ויועציו עמדו בשער העיר ויחכו לקראת בואו.

גם צפרורית בתו היפה בבנות מלכי ארץ, לבושה מלכות וצרור פרחים

בידיה, עמדה בין נערותיה במבוא ארמון המלך לקדם את פני „אהוב לבה" אשר עוד מעט ותקרא לו אישי, ופניה היפים והנעימים הפיקו צהלת נפש.

כל אמהותיה ונשות הארמון, לבד מפנינה אשר לא נמצאה עתה בתוכן, לא שפקו רגע כי מאושרה צפרורית בעיניה ושמחה בכל לבה להיות רעית המלך הגדול והאדיר אנטיוכוס עפיפנוס, וגם אשרה נראה עתה על פניה...

ופנינה נמצאה אז בחדר לבד בארמון המלך אשר חלוניו שקופים החוצה ולבה כים נגרש. עוד מעט ותבוא תקותה! עוד מעט ופריץ חיות זה האוכל את עמה יתם חייו בעצם יומו — מי יתנה המון רגשותיה?!

— האמנם מצאתך עתה ידי, נחש בריח?! — דובבות שפתיה בלחש — האמנם הבאתי אני נערה רפת כח הקץ לאנטיוכוס העריץ המרגיז ממלכות? האמנם בחר בי אלהי ישראל לפדות את עמו מכף איש דמים זה אשר דכא גוים עריצים ברב כחו?! אהה, מה יחרד לבי! כמעט לא אאמין כי בהקיץ אני רואה זאת, ואולי חלום הוא, חלום המקלעני בין תקוה ופחד...

ופתאם נעורה לקול תרועה בחוץ, קול תרועת המון חוגג וחצוצרות ברמה ורעש תפים ותגש אל החלון, ומה נרעשה לראות את הארחה הצהלת המובילה את אנטיוכוס אל ארמון המלך במרכבת זהב. הסוסים מובלים לבד ותחתיהם רתומים שרי פרס במרכבה אשר אנטיוכוס ושלישו יושבים בה, ומלך פרס רוכב על סוס אביר בצדם.

— כל היקר הזה הנעשה לך כלהבה היא בטרם ידעך נרך — אמרה פנינה בהשקפה בעד החלון — את אלהי ישראל חרפת וגדפת, את עמו לא חמלת ומבחר בניו השמדת ועתה בא הקץ לרשעתך!

ותקרב מרכבת הכבוד עד ארמון המלך וירד מעליה אנטיוכוס אל מעלות המבוא והוא לבוש מעיל ארגמן ועטרת זהב על ראשו ממולאה באבני אש ותקדמהו צפרורית בזר פרחים נחמד, ומה השתומם המלך למראה יפיה וחנה! כמוה לא ראה מיום ראותו את העבריה אשר נדדה ממנו כחזיון לילה.

אולם יפי נשים לא לקח עתה את לבו, כי רק חפץ אחד חיהו להכניע את היהודים עם עברתו ולהשיב אליו כבודו, ולזה דרוש כסף רב, וגם ידע כי אם לא ימצאנו, לא יוסיף להרים ראש, ובכל זאת העמיד את פניו כאיש אשר אין מאושר ממנו בבני חלוף, ובהחזיקו ביד צפרורית לעיני כל השרים הגדולים העוטרים אליו אמר לה:

— מעודי קנאו באשרי רבבות בני איש, אבל עתה עבר אֻשרי כל חק ולא רק בני אדם כי אם גם מלאכי מרום יקנאו בי עתה, כי הנמצא כמוך צפרורית יפתי מלאך טוב גם בשרפי מעלה?

— גם אנכי כמוך, מלכי, אדברה! — ענתהו צפרורית בחן שפתיה — ומה מאושרה אני בבנות מלכים כי יקרא עלי שמך הגדול!

— הידד! הידד! — קראו כל העומדים מסביב — יחי המלך! תחי צפרורית! יחיו הנאהבים והנעימים!

עד מהרה הובא אנטיוכוס בשיר ומצלתים אל היכל דריוש, שם הושיבהו

המלך על כסא זהב ויצג לפניו את רעיתו המלכה, אחרי כן השתחוו לו בחרדת כבוד כל שרי המלך הפרתמים והפחות.

ויתרגש העריץ ויעמד על רגליו ויקרא:

„אודך אדוני המלך דריוש, אודכם כל שרי מלכות פרס בישר לבב על כל הכבוד אשר תחלקו לי היום. לא אהיה ענו לאמר לכם „קטנתי ממנו“, כי אתם הלא ידעתם כחי וגדלי, כי השמדתי גוים רבים ועצומים והכנעתי עמים וממלכות למשמעתי עד כי הכירוני לאלהים, ועוד ידי נטויה על כל הגוים המורדים ובתוכם על עם היהודים, עם תועי לבב, להכניעם או להשמידם, כי כחי חדש ועשרי רב, ומה ישמח לבי בבואי היום בברית את רעי המלך הגדול מושל ארץ פרס לאחד את כחותינו לכח אחד גדול ונערץ אשר תחרד תבל כלה מפניו, ועוד מעט והיינו לה אלהים אדירים ונקיצנה אלינו!“

— הידד! הידד! — קראו כל הנאספים — יחי המלך הגדול אנטיוכוס! יחי מלכנו! תחי צפרורית!

אז נגש הכהן הגדול „תבל הקדוש“, ראש הכהנים במקדש „בית־חרסה“ ויברך את אנטיוכוס בשם השמש אלהיו וכל קדושיו הירח והכוכבים וכל צבא מרום, וייעד את המלך לבקר את מקדשו אשר אין כמוהו בכל ממלכות גוים ליופי ולקדושה.

ויפן אליו אנטיוכוס במאור פנים ויבטיחהו כי ימלא חפצו אחרי נוחו ימים מספר מדרכו.

— יברכך השמש ויאר פניו אליך! — ברכהו הקדוש ויקוד וישתחו לפני האורח.

צד.

ועיר אלהים שמחה ועליזה. ציון תחג חגה, חג קדוש נהדר ונשגב, חג חנוכת המקדש.

ותאמר ציון עזבני ה׳, ומעתה לא יאמר לה עוד עזובה, מתתיהו בן יוחנן הכהן ירה אבן פנתה ויהודה בנו ואחיו בנוה ויציבו דלתיה, ותשב ותהי עיר כלילת יופי, משוש עמה ובניה.

ומה גדול עתה משושה! הומיה היא מתרועת בניה השמחים בתשועת עמם; ורבבות בניה ובנותיה אשר יצאו אתמול לקראת יהודה המכבי וחילו בבואו אל שערי ירושלם בתפים ובמחולות, נאספו עתה על יד הבית אשר שם בו משכנו, ושרים ומרננים מטוב לב וקוראים בקול גדול:

— צא אלינו יהודה! הראה אלינו גבורנו! יחי יהודה! צא אלינו מצילנו!

ויהודה יצא אליהם אל המעקה נאזר בגבורה וחרבו על ירכו, ובהביטו אל ההמון הגדול הצוהל לקראתו ואל הדגלים העברים המתנוססים בכל בתי העיר, נוצצו דמעות גיל בעיניו ורגשותיו עברו חק.

— הידד! הידד! — הריעו כל העם לקראתו — רדה אלינו גבור! רדה! רדה! על כפים נשאך! נשקך! נשפוך אליך דמעות תודתנו!...

ויהס יהודה את העם ויקרא:

„אחי עם אלהים! מי האמין לשמועתנו, כי נבער גלולי היונים מקרבנו ונדכא צוררינו אשר אמרו בלענוך ישראל! אלהים עשה את היום הזה, כי עורר את רוחנו להלחם בזרוע עז באויבינו ונוכל להם.

„עתה, אחינו היקרים, יש לנו כל, די צבא להלחם, די נשק ודי זהב ועל כלם די רוח גבורה, אשר רק בה נושענו עד היום.

„ואם אמנם ידעתי כי צוררי יהודה טרם נכרתו ועוד ילטש עם יון נשקו לנו; אבל אם רוחנו זה רוח גבורה יעמוד בנו, לבי נכון בטוח באלהי ישענו, כי עד מהרה נהיה לעם אחד גדול ואמיץ, עם לבדד ישכן, אשר יחרדו גוים וממלכות מפנינו".

קול תרועת הידד החריש כל אזן בהתמלט הדברים האחרונים מפי הגבור.

„ועתה אחי ועמי! — הוסיף המכבי — חוגו חג חנכת מקדשנו שמונת ימים עד האסף הלום כל אחינו הרחוקים הבאים לשיש אתנו משוש בשמחת גוינו, והיה החג הקדוש הזה חג־לאם לנו לדורות עולם על התשועה הגדולה אשר עשה לנו אלהים להשמיד מפנינו גבורים עריצים ואנחנו החלשים והמעטים מהם! הידד! הידד! יחי עמנו וברוך אלהינו על חסדיו אשר גברו עלינו!"

רבבות הנאספים הריעו בקול גדול הידד הידד וינצחו בכלי שיר, ונשים וגברים יצאו במחולות וישירו שירי ציון ושירי תהלה לגבורים.

שמחים וטובי לב שבו כלם אל בתיהם, ובשוב יהודה אל ביתו החל לחוש כי עזבהו כחו מרב שמחתו וישב אל הכסא עיף ויגע ויבקש להגיש לו מים קרים להשיב רוחו.

וישת הגבור ותחי נפשו ויפן אל ארבעת אחיו יונתן, שמעון, יוחנן ואלעזר וישאל אותם לשלום החיל אשר אתם ואם כבר הוכן הכל אל חג הקדוש הנועד ליום העשרים וחמשה לחדש כסלו.

— לא יחסר כל דבר — ענהו יונתן — והכהנים והעם והחיל אשר ברגלינו נכונים לחוג את חג ה' בשמחה; אבל מה יכאב לבי להודיעך כי התערב שטן בשמחתי, הלא הוא אלקימוס הבוגד, אשר גזל שר אלף ואשתו מתוך חילנו ויחרץ עליהם משפט מות.

יהודה חרד חרדה גדולה.

— ומה הנסבה? — שאלהו ברגזה.

— מרגל חרש ממחנה היונים והמתיונים ושמו נפתלוס נפל בידי, ומלבד אשר נגלה לי מעלו, נודע לי אל נכון כי נגאלו כפיו בדם שנים משלומי אמוני ישראל בבית־לחם, ואחרץ עליו משפט מות, וכשלש שעות אחרי מות הבוגד והמרצח בא אלי ציר מאת אלקימוס ויודיעני כי אבשלום ואשתו אשר נגזלו בערב לעיני לאה דודתנו בגן חלקיהו, נמצאים אתו, ואם לא אשיב לו את נפתלוס, יתן נפשם תחת נפשו.

— אבשלום ואשתו! קרא יהודה ברוח כהה — אהה, מה יקר לי מחיר נפש הבוגד!

— האב לא הגיעה גם עתה העת להשמיד את כל המשפחה הרעה אשר במצודת אקרה ? — שאל שמעון בקצף.

— בזאת לא ינצלו האמללים הנתונים למות — נאנח הגבור — גם לא התאויתי יום אנוש זה לקרא מלחמת אחים בארץ יהודה, כי אחינו בשרנו המתיונים; ואני לא אפון כי ישובו אלינו לאט לאט בראותם כי אפס המץ ועמנו שב ויהי לעם עומד ברשות עצמו ומושלו מקרבו.

— מי יתן ותבוא תקותך ! — קרא שמעון במרירות — אבל מה נעשה עתה ? הנה נודע לנו מפי אליפז מרגלנו כי אלקימוס כהן־און ישרף חיים את שני השבוים ברגע השמע תרועת חגנו הקדוש...

— והבטחון הזה וגאות אלקימוס וגאונו — התערב יוחנן בין המדברים — יראונו לדעת כי לא על נקלה תלכד מצודת אקרה אם גם נקרא עליה מלחמה.

— ולא עתה העת אם גם נחליט לצור עליה — אמר יונתן בעצבון לב — כי מחר בערב יחל חגנו...

— אבשלום ובת־שבע הנאהבים והנעימים ! — דובבו שפתי הגבור בסתר קול, וברגע ההוא עלתה פנינה על לבו.

— אהובתי האמללה ! — הגה ברוח נואש — בכלוב פריץ חיות ישבת, אנטיוכוס הלאת אנשים אמר לשקץ יפיך, לחבל נפשך בטומאתו, ותבוא אשה ישרה ותשם נפשה בכפה ותצילך, והאשה הישרה הזאת לקוחה עתה למות — האחשה ולא אהרוס את המצודה הרעה ולא אשים יושביה ? !...

— אבל... — שמע פתאם קול לבו — הנה קראתי חג־לאום קדוש, נאצל ונשגב ! הארסנו עתה בידי ומצודת אקרה לא תהרס עד מחר ולא גם עד ירח ימים !... האשבית שמחת עמי וגם חיי האמללים לא אציל ? ! אהה, נטפי רעל מכבו הרשעים בכוסי !

הדברים האחרונים התפרצו למרות חפצו מפי הגבור בקול רם, ומעיניו התגלגלו שתי דמעות.

צה.

בכל כחה הסתירה שרה סערת לבה מעיני אלקימוס בשובה אליו מבור האסורים, אשר הכירה שם בלקוחים למות את אחותה ואישה.

— ומה שלומית—שאלה הנבל—הדלית צפונות השבוים כאשר התפארת אלי ?

— מעודי לא התהללתי במתת שקר ! — ענתהו שרה בגאון — ואחרי אשר בפקודתי הושיבום בחדר אחד, התגנבתי בבור מאסרם בפנה נסתרה, ומשיחתם בתוך החשכה נודע לי כי שמו אבשלום ושמה בת־שבע.

— אמנם הצלחת בזה לגלות סוד — אמר לה אלקימוס — כי המה הסתירו ממני שמותיהם, אבל מה יועילני זה ? בעשרים וארבעה לחדש זה בערב ישרפו שניהם ורק עשרים ושתים שעות יחיו מעתה.

— ואני טרם כליתי מלאכתי! — ענתהו שרה ברגזה מסתרת — גם לא כליתי דברי.

— בכל חפץ לבב אני נכון לשמוע מה בפיך! — אמר לה אלקימוס בשפת רצון.

— ועל כן דע כי במותם תירש גם הון עצום! — קראה שרה בתמת נפש.

עיני אלקימוס הבריקו כעיני הנמר בהריחו טרף.

— הון עצום?! — קרא בשמחה אשר התאמץ להסתירה — דברי דבר ואשמעה!

— מתוך דבריהם נודע לי כי אבשלום שר־האלף אשר עשה חיל במלחמת סירון, טמן אלף ככרות זהב ואבנים יקרות משלל האויב בתוך אחד הפחתים. האם לא אוצר נחמד הוא?!

— אמנם כן — אמר אלקימוס — אוצר נחמד הוא! ואת ידעת מקומו?

— כי על כן אמרתי לך, אדוני: טרם כליתי מלאכתי — ענתהו שרה בתם לבב כדרכה.

— התדמי כי תוכלי להוציא סוד כמוס כזה מלבם?

— כי על כן גם אמרתי לך: מעודי לא התהללתי במתת שקר! — ענתהו שרה בגאון — ואני ידעתי נאמנה כי גם סוד זה יגלה לי!

— כמעט לא אאמין למשמע אזני!—קרא אלקימוס—התחשבים למשגעים כי יגלו לך סוד כזה?

— ואני אבטיחך נאמנה כי אורישך אוצרם!

— אם גם תשבעי לי בכל אלהי היונים לא אאמין זאת לך, עד אם תשמיעיני איזה הדרך תבחרי לך לדלות סודם...

— שר בית הסהר יושיבם אתי בבור — אמרה לו שרה אחרי רגעי חשוב — ואני אתחפש לשבויה משלומי אמוני ירושלם אשר תקוה לי לצאת לחפשי ולהקדיש כחי ליהודה המכבי, ואני אסבב בערמתי כי יגידו לי איפה נטמן אוצרם, למען יבוא אל אוצר המלחמה...

— נערה חכמה את מאין כמוה! — קרא אלקימוס בהושטו לה ידה באהבה — עד כה חשבתיך למלאך ועתה אני רואה כי גם שד את!...

— לא מלאך ולא שד אני — ענתהו שרה בענוה — כי אם נערה עבריה אשר לא תישר דרך אבותיה המהבילים להחזיק בקשיות ערף באמונה אשר עליה יהרגו כל היום; ובעד קדושת הדעה הנשגבה להתבולל בעם יון הנני נכונה לא רק להצמיד מרמה, כי אם גם להקריב חיי...

— מה יקרת ומה רוממת שלומית העדינה! — קרא אלקימוס ברגש — הנה קצרה העת; קומי ולכי עמדי אל בית־הבור, שם אסתר אני בתוך החשכה בחדר האסירים בדברך אליהם, ושמעתי לקח טוב מפי מורה חכמת נשים, איך לדלות צפונות מלב סתום...

שרה התחלחלה בשמעה זאת, כי כבר סדרה בלבה דבר המלטם ועתה שונו פני הדברים לרעה. גם מבלעדי זאת עלה עתה רעיון על לבה כי אלקימוס הבליעל

הערום כנחש מחסדה בדבר און. בכל מאמצי כחה הסתירה שאון לבה מעיניו ותענהו:

— אדוני הכהן! לא להראות גדלי בעיניך אני הולכת הפעם לדלות סוד מאת הלקוחים למות, כי אם להעשיר אוצר מפלגתנו; כי מי יודע אם לא יקרא יהודה עלינו מלחמה בראותו כי שלום לו מפחד היונים, ואז ידרש לנו כסף רב, גם מבלעדי זאת חפץ נכבד הוא הכסף בכל עת. ואם אושיבך באחת הפנות בדברי את האסורים בבור שבים, דיה רק תנועה אחת קלה לעורר חשד בלבם כי דבר לאט עמי, כי גם אנשי המכבי לא פתאים תמימים המה, ואבדנו בידינו הון עצום!

— כל אשר אוסיף לדבר עמך שלומית, אוסיף לראות חכמתך — אמר לה אלקימוס ויתרגש — ולאות נאמן כי אוקירך ואכבדך בכל לבי, הא לך נשיקתי הראשונה!

והנבל לחצה אל לבה וישקה נשיקה ארכה.

— ישקך שד עפתת עד מצצו נשמתך הארורה! — אמרה שרה בלבה בהדפה אותו אחור, ואליו אמרה בענוה ובתם לבב:

— רב לך אדוני, כי לא זאת תפארת מושל הנלחם על דעה נשגבה לחלל שפתיו על לחיי אשה, כי איש אנכי עתה וכאיש אספתני אל המצודה.

— צדקת שלומית יפתי — אמר לה אלקימוס — ומאד אכבדך בלבי על תם דרכך, אבל דעי כי לוא גם איש היית לא חדלתי מנשקך על חכמתך וטוב טעמך ועתה לכי עמדי ואצוה את שומרי בית־האסור לפתוח לפניך דלתות נחושה.

בפיק ברכים הלכה עמו שרה, כי טרם עזבה שפק אכזרי אם לא יבין הנבל את הצפון בלבה בראותה אותו הולך עמה, אחרי תתו אמש מכתב בידה אל נחשון שר בית־הבור לשמוע לכל אשר תצוהו; אבל מה פחד ורחב לבבה בראותה אותו נגש אל נחשון ואומר לו:

— הנה שלומית לפניך, בידה אפקיד את שני האסירים, אבשלום ואשתו, וכל אשר תאמר אליך עשה!

— הנני למצותך, אדוני השר! — ענהו נחשון בחרדת כבוד.

ואלקימוס אחז ביד שרה וילחצנה באהבה.

— הצליחי במשלחתך ואל תבושי משברך! — ברך אותה בכל חם רגשותיו ויצא החוצה.

ושרה לא באה אל חדר האסורים, כי אם נגשה אל החלון ותבט אחרי אלקימוס עד צאתו מן החצר, וגם אז לא משה כשעה תמימה ממקומה עד כי רד היום ולא יכלה עוד לראות למרחקים מפני חשכת הערב.

אז באה החדרה אל נחשון ותקח מידו את מפתח חדר האסירים.

— אל תצא מזה עד שובי אליך — אמרה לו בקול מושל — כי כאשר אחזה לי אדרוש מידך גם את מפתח האולם ומפתחות החצר.

— פקודתך, גברתי, קדש לי — ענה אותה נחשון.

— וגם מעדר וגם גרזן תכין עד שובי — הוסיפה שרה לדבר — כי אוצר גדול טמנו האסירים לא הרחק מבור השבי ועלינו להוציאו משם.
— ומדוע לא נוציא את המטמון עתה ? — שאלה נחשון בתם לבב.
— אני ידעתי כי מעבר למצודה הוא טמון, כי כן הגידו לי אמש, אבל לא הודיעונו מקומו, וכבר עומד שם צפונה בחוץ מעבר לקיר אלקימוס אדונינו ומאתים איש עמו ומחכים לאסירים להראותם מקום אוצרם במעבה האדמה...
— ומדוע יואלו האסירים לגלות להם מקום מטמונם ? — הוסיף נחשון לשאל בתמתו.
— אני אוציא את הסוד מלבם ! קרא שרה בגאון — ואם תראני יוצאת מפה והאסירים עמי, תבין כי חפצי הצליח בידי !...
— עתה אבין הכל ! — קרא נחשון ויגרד את בדל אזנו — לכי גברתי והצליחי ועד שובך כבר ימצאו בחדרי גם גרזן וגם מעדר וכל הכלים הדרושים לה[illegible] !
— ועתה תן לי חרב ! — צותהו הדוברת — כי אוי ואבוי יהיה להם אם ירמוני ! ידי תהיה בם בראשונה !
— אך זאת היא נערה נאדרה בכח !—קרא נחשון כמו לנפשו ועד ארגיעה נתן לה חרב.
— עתה לך והכן לי הכל — הוסיפה לדבר — ואני אלכה אל האסירים ; אבל יכור כי עליך לחכות לי בחדרך עד שובי !
— תמצאיני בחדרי גברתי ! — שמעה קול נחשון בצאתה.
ותבוא שרה אל האולם ובידה נר דולק, ותפתח לאטה את דלת הברזל ותבוא אל חדר אחותה ואישה.
— בת־שבע ואבשלום ! — רעד קולה בגשתה אליהם בלב דופק — הנה באתי אליכם למועד !
— אהה, שרה ! שרה ! — דובבו שפתי אבשלום — הכמות נבלים נמות ביד נבל ?
— חיו תחיו ולא תמותו ! — דברה אליהם בלחש—הא לך חרב, אבשלום ; הסתירנה מתחת למדיך, אבל אל תקראנה לעזרתך עד אם תראה כי אין דרך אחרת, כי טובה פה חכמה מגבורה, ובמעט אשר חלק לי אלהים מחכמתו, הסבותי פני הדבר כי תצאו על נקלה לרויה.
— האח, אחותי ! אחותי ! — נעו שפתי בת־שבע, ותפל על צוארי שרה ותשקה בכל חם חושיה.
— אל תתרגשי אחותי והכניעי סערת לבך — אמרה לה שרה בהסתירה המון רחמיה — כי רק בקרת רוח ובלב עשוי לבלי חת יושיעך עתה אלהי ישענו.
ותספר לה שרה את אשר עשתה עד כה לרוחתם ומה בלבה עתה עד עמוד שלשתם מעבר למצודה, ואחרי אשר נועצו לב יחדו כחצי השעה בקול דממה דקה, הוציאה שרה את שניהם אל האולם ותעמידם שם בפנה חשכה והיא באה החדרה אל נחשון.

— פתחה לפני דלתות האולם וכל הכלים אשר הכינות קחה אתך אל החצר! — צותהו שרה.

וימהר נחשון וישם מעדר וגרזן על שכמו ויצא עמה אל האולם.

— נהלנו אל הדלת הקטנה צפונה למצודה! — צותהו שנית.

נחשון לא הרבה לחשוב ויפתח את דלת האולם ויצא החוצה ואחריו יצאה שרה ושני האסירים אל החצר.

— אוי ואבוי יהיה לכם, אסירים אמללים, אם שקרתם לי ולאלקימוס! — דברה אליהם בלכתם — הוא ואנשיו ימיתוכם כרגע והשליכו נבלתכם לכלבים!.. נחשון! פתחה לי את הדלת!

השומר נגש אל אבשלום ויתן לו את המעדר ואת הגרזן ויפן אל שרה.

— גברתי! — לחש באזניה — האמנם תדעי אל נכון כי אלקימוס ואנשיו מהכים לכם מעבר למצודה? כי אם חלילה אחרו לבוא, אף אוילים יהיו האסירים אם לא ינסו לברוח, ואת גברתי איך תעמדי לפניהם?

— הלא פי הוא המדבר אליך פתחה לי את הדלת! — קראה אליו שרה בקול מושל — התדמה כי לא אדע את אשר ידעת אתה ואתנם לברוח?!...

נחשון לא המרה את פיה כי לא שפק רגע באמונתה, ויוציא את המפתח מחיקו ויפתח במנוחה את הדלת.

ותצא שרה החוצה לראשונה, אחריה יצאה בת־שבע, ואבשלום וכלי־הברזל על שכמו, יצא לאחרונה.

— סגור את הדלת וחכה לנו במבוא השער! — שמע נחשון את קול שרה מן החוץ, ואחרי רגע נעלמה עם האסירים בתוך חשכת הלילה.

* * *

שבת משוש יהודה, ערבה שמחתו ואלקימוס אויבו בנפש יצחק עתה על משבתו.

יודע הנבל הזה כי אם גם ידע המכבי כי יוכל למצודת אקרה אם יצור עליה, לא יעשה זאת עתה כאשר קרא מועד וקהל גדול נאסף ירושלימה לחוג חג חנכת המזבח, וזאת נחמתו האחת עתה בעניו על נצחון יהודה, כי ימית על אפו שנים ממחנהו ביום שמחת לבו והגבור לא יוכל להושיע...

ואמנם נקמה נוראה היא אשר עוללה לנפש המכבי רב יתר מאשר פלל הנבל; כי מרגע הודע לו כי נשבה אבשלום ואשתו ומשפט מות נחרץ עליהם, נפל לבו והודו נהפך עליו למשחית.

— האמנם אין עצה? — שאלוהו אחיו אשר לא יצאו מפתח ביתו מרגע ראותם כי הוא מתעצב מאד אל לבו.

— עצה אמנם יש — ענה יהודה בצחוק מר — והיא כי עקר תעקר אקרה ולא ישאר לה זכר; אבל הנה כמוני ידעתם כי לא רק לעשות כי אם גם לא עת

לדבר על אדות זאת היא עתה, ואם לא השחוק אהיה בעיני אלקימוס אם אנסה לשלוח אליו מלאך פני ולהעיד בו לבלתי שלוח יד באסירים עד קחתי עמו דברים על אדותיהם אחרי ימי החג ? !

— אמנם עצה היא ! — קרא יונתן — כי מה ממך יהלוך ? הנה כזה וכזה ישחק עתה הנבל על משבתנו, ננסה דבר אליו בטוב טעם, אולי נציל את האסירים ממות עד אחרית השבוע הבא !

— הנה אעשה כדבריך, יונתן ! — ענהו יהודה אחרי רגעי דומיה — אבל לבי אומר לי כי עוד ארע בזה להשבוים, ומי יודע אם לא יחיש מותם בראותו כי אני דואג להם ; אבל אחת היא עתה, ועל כן לא אדאג הרבה גם לכבודי.

וישב יהודה אל השלחן ויערוך מכתב אל אלקימוס בדברים האלה :

„לפקיד מצודת אקרה אלקימוס מאת יהודה בן מתתיהו המכבי.

„אני לשלום לכל היהודים הנפשעים אשר נתעו עד כה להאמין כי אנטיוכוס מלכם והיונים אחיהם המה.

„ידעתי כי לא מטוב לב נזורו מעל שלומי אמוני ישראל אחינו אלה ; כי אמנם נלאו נשוא עקת צר ועל היונים הקשה עליהם, ובהתבוללם בשונאיהם אמרו למצא הרוחה ; ואני ביום שמחת גוינו חלילה לי מקרא אותם בוגדים וחנפים, כי ידי פתוחה עתה לקבלם, וגם עתה העת כי ישכילו לשוב אל עמם, כי מבלי מלחמת אחים מנ-ית, לא יצליח מעתה האויב מחוץ לגעת בנו לרעה, ושבנו והיינו לעם אחד חי בכח עצמו ואין לזרים חלק בממשלתו.

„ואתה אלקימוס אשר לב להשכיל לך, הבן בשום שכל בדברי והלוה אתה ובני מפלגתך אל כל בני עמך לחוג עמנו את יום ה׳ הגדול אשר נגאלנו מכף צר, והיינו כלנו לכח אחד אמיץ אשר לא יתפוצץ עוד לשברים, ואז תוכח עד מהרה לדעת כי שגית עד כה ברואה ותודני על פקחי את עיניך לראות נכוחה.

„אולם אם גמרת אמר להחזיק בדרכך, אל נא תשפך למצער דם נקיים ביום שמחתנו, כי שני האסירים, האיש והאשה, אשר אתך במצודה, לא עשו כל רעה לך ולמפלגתך ; ואחרי עבור שמונת ימי חגנו, הנני נכון לבוא עמך בדברים על אדותיהם, ואולי נתפשר לבל תשפך דמם חנם“.

את הדברים האלה שלח יהודה בספר חתום ביד איש-עתי ושמו נתן אל אלקימוס, אחרי ראותנו אותו יוצא מבית הסהר אשר הניח שם את שרה לחקור סודות אבשלום ואשתו.

— ויהודה מחכה למענה ? — שאל את נתן, אחרי קראו בשום לב את המכתב.

— כן, אדוני !

— עוד מעט ושלחתי אליו תשובתי ! — קרא אלקימוס ויצלצל בפעמון. אחד ממשרתיו חרד אליו החדרה.

— לך עד מהרה והבא לי הלום את צפניה ! — צוהו אלקימוס בקול מושל. המשרת מהר לצאת ואלקימוס ישב אל השלחן ויכתוב דבר מה.

כרבע שעה עבר והמשרת שב בלוית איש אחד גבוה כענק וחסון כאלון אשר בני להבים פניו ועיניו בוערות כגחלי אש.

— צפניה! — אמר אלקימוס בנחת אל הענק לעיני נתן והמשרת — הא לך מכתב אל נחשון שומר בית־הבור, לך מהר מזה והבא אלי ראשי שני האסירים האיש והאשה, ואני אשלחם צרורים בשק אל ידידי יהודה המכבי להגדיל שמחת חגו!...

רעדה אחזה את נתן כשמעו זאת וגם משרת אלקימוס נבהל ממשמוע אזניו.

— אהה, אדוני — גמגם בכבדות — חוסה על האנשים ואל תמיתם!...

— ה־ה־הה! — התפרץ צחוק פרוע מפי הנבל — מי שמך למליץ ישר?! צפניה! לך עד מהרה!

— הנני למצותך, אדוני! — קרא צפניה ועיניו הבריקו כעיני חיה רעבה — עוד מעט והבאתי אליך שני ראשי האנשים צרורים בשק!...

וימהר ויצא.

— הנה כי כן — דבר אלקימוס אל נתן במנוחת נפש כאלו לא קרה דבר — שוקד אני על משפטי לעשותו עתה, כי לא אחפץ לשלחך ריקם מזה אל ידידי יהודה המכבי; ואם ייטב בעיניו לצור עלי עתה — מה טוב ומה נעים! כי בלבי להשבית את שמחתו אשר רק מרד במלכות יון היא, ואם ידמה כי כבר יכול לה, אמר לו בשמי כי שגה ברואה, ועוד מעט ויוכח כי עוד אנטיוכוס חי וכבודו חדש עמו וגם ידכא את העם המחזיק באולתו לאמר כי עליו להבדל מכל העמים באשר סגולה הוא מכלם...

— לא להתוכח עמך, אדוני, שלחני יהודה הנה! — ענהו נתן — כי אם לקרא אל לבך לתת לרחמים איש ואשה אשר לא עשו לך רעה ולהדחות משפט מותם עד אחרית השבוע הבא, וזאת אעשה גם הפעם אדוני, אבקשך בשם הישר והצדק לבלתי שפוך דם נקיים חנם, כי אם הומת נפתלי הלא בפשעו הומת, ואלה האסורים מה עשו?

— הרף! הרף! — גער בו אלקימוס — לשוא תשחית דבריך! שב פה ואל תוציא עוד הגה מפיך עד שוב מלאך מותם!

בלב נפעם ישב נתן על כסא נוכח הקיר ואנחה חרישית התפרצה מלבו על רעת הנבל, ואלקימוס ישב אל השלחן ויכתוב דבר מה על גליון.

כחצי השעה עבר וצפניה שב וראשו כפוף.

— ומה? — קדמהו אלקימוס בעודנו על הסף.

— מכות בחדרי בטני! — ענה צפניה בשבר רוח.

— מה קרה?! — שאלהו אלקימוס בחרדה.

— ישאהו שד עפתה על אברותיו! — קלל צפניה בקצף.

— את מי? דבר! למה תחשה?

— את מי? את נחשון!

— את נחשון? האם המרה את מצותי?! — קרא אלקימוס ופניו אדמו כדם.

— הוא לקח את המכתב מידי ויקראהו ויתפלא ויגרד את בדל אזנו ואת קרחתו ואת גבחתו, ויזורר...

— התדבר אלי נכוחה? ! — הרעים עליו אלקימוס בקול מושל.

— התדמה אדוני כי אלעג לך? — שאלהו צפניה.

— דבר מה ענך נחשון! — צוהו אלקימוס בקול עז.

— סלח לי, אדוני, על שכחי להגיד לך כי צוני לשוב אליך ולהשמיעך כי הוא הולך לראותך.

— ולא פתח לפניך את בור האסירים?

— לוא פתח הלא הבאתי לך ראשיהם בשק! — הצטדק צפניה.

— הלא דבר הוא! — קרא אלקימוס וישם פניו אל הדלת כמבקש לצאת, והנה נחשון שומר בית־האסור לקראתו.

— הנהו! הנהו! — קרא צפניה בשמחה — יאמר נא לעיני אם נתנני לבוא אל בור השבוים!

— נחשון! — קרא אליו אלקימוס בפנים נזעמים — הלא תגד לי מדוע לא נתת את צפניה לבוא הבורה? !

— והבור הלא ריק! — ענהו נחשון.

— ריק? ואיפה אבשלום ובת־שבע? !

— מה ידעתי אני את לא תדע אתה, אדוני? — שאלהו נחשון בתם לבב.

— ה־ח־חה! — התמלט צחוק מר מפי אלקימוס — המשגע אתה נחשון, או אולי שתית היום לשכרה?

— לא משגע ולא שכור אנכי, אדוני! — ענהו נחשון — ואתה הלא הוצאת את שניהם להראותך את מקום המטמון!

— משגע או שכור היום האיש! — דבר אלקימוס כמו לנפשו — איפה הוצאתי אותם, נחשון?

— החוצה, מחוץ לקיר החומה!

— את אבשלום ובת־שבע הוצאת החוצה מעבר לקיר החומה? !

— כן, אדוני השר!

— נבל! בליעל! מה עשית? ! צעק אלקימוס צעקה גדולה וירקע ברגליו ויך בידיו על השלחן עד כי נעו אמות הספים.

— אין כאלהינו! — דובבו שפתי נתן בלחש ופניו נהרו.

— ומה כל החרדה? — שאלהו נחשון — אנכי מלאתי פקודתך!

— כלב ארור! — קרא אלקימוס בשצף קצף ויאחז בנחשון ויפרפרהו — העוד תעז לאמר כי מלאת פקודתי בשלחך שני אסירים לקוחים למות חפשים? !

— כן, אדוני, אנכי מלאתי פקודתך ביד שלומית! — הוסיף נחשון לדבר — הנה מכתבך אשר אמרת לי: כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה! ואחרי כן באת גם אתה אדוני אחריה ותצוני לעשות ככל אשר תאמר אלי...

ולא עלה על לב הנבל גם עתה כי בגדה בו שלומית, באהבתו אותה ובאמונתו בה.

— כלב נבזה! — הרעים על נחשון בקולו — הלא תבוש להשמיעני כי צותך שלומית להוציא את השבוים מחוץ למצודה?!

— והיא אמנם צותני ואנכי שמעתי בקולה! — ענהו נחשון בקול עז — וגם אמרה לי כי מחכה אתה להם שמה ומאתים איש עמך לחפור את אוצרם מבטן האדמה לא הרחק מקיר המצודה!

— ואתה האמנת לה? — שאלהו אלקימוס אשר החל עתה להבין את אשר לפניו.

— איך לא אאמין לה אני איש דל באלפי, ואתה חכם-לבב קדמת להאמין לה?!... בידי פתחתי לפניה את אחת הדלתות והיא והשבוים יצאו החוצה ומשם שמעתי את קולה דובר אלי: „חכה לנו נחשון על יד מבוא השער!“

— הגדלת לעשות, כלב ארור! — קרא אלקימוס בחרוק שנים וקצף לבן רתח בין שפתיו — ראשך חיבת לי היום, נבל, וגם לא יעמוד עליך אם לא תמציא לי את הבוגדה!

קצפו הכביר העתיק מפיו מלין, מרגע לרגע גבר, עד כי הסתתרה בינתו, ולעיני כל הנצבים הכה ראשו אל הקיר.

צו.

הנמצא בכל בני חלוף איש מאושר בעיניו כמלך העריץ אנטיוכוס עפיפנוס אחרי כל הכבוד הגדול אשר חלק לו עם פרס בבואו להתחתן במלכו העשיר מכל מלכי ארץ!

בכל לבו האמין העריץ כי חפץ בו המלך וכי צפרורית בתו היפה אהבת נפש תאהבהו; כי מדוע לא יאהב והוא המלך הגדול והאדיר אנטיוכוס הנהו, אשר כבש ארצות רבות ויכנע גוים עריצים למשמעתו, ואף כי טרם הצליח לדכא את היהודים, הנה עוד היום גדול — ויכניעם...

שבע רצון ומלא נחת ישב לבדו בחדר משכיתו בארמון דריוש ויתבודד כשתים שעות לבעבור יוכל להגות בכל האשר אשר ימצאהו ולהתענג על כל הטוב הצפון לו בחיק העתיד.

— האח! — יאמר לנפשו — צפרורית אשר אין כמוה בבנות מלכום לי היא, ועוד מעט והיו בידי כל מפתחות אוצרות אביה. אגדיל מספר חילי ואכניע את כל הגוים אשר טרם יעבדוני, וגם על מלכות רומא אטה ידי! גם את הממלכה הגדולה והכבירה הזאת, הכפירה בממלכות גוים, אדבר תחתי על העירה עלי את דימיטריוס ראש יריבי... כן, כן! הם מפני כל הגוים! את כלכם אכניע! את כלכם אשים כעפר לדוש ואני המלך האחד אהיה לכל ממלכות הארץ! ואז... אז אהיה לאלהים! היכלות יבנו לי כמו רמים ולפסל נסכי יסגדו כל איי תבל...

והיטב חרה למלך כסיל זה על אשר לא יוכל לשים במרום קנו ולשפוך ממשלתו גם על מלאכי אלהים...

מחשבות כאלה וכאלה עלו על לבו ביום השני לבואו אל שושן הבירה, אחרי

אשר נח מעט מכל שאון הכבוד הנתן לו בסופה וסערה ברחובות קריה ובהיכל המלך אשר עשה משתה גדול לכבודו וכל רבי המדינה השתחוו לו כעבדים.

ובלילה ערבה עליו שנתו מאד, וירא בחלומו והנה הוא יושב על כסא רם ונשא, שרפים ואראלם עומדים מימינו ומשמאלו ומשתחוים לו אפים ארץ, ובהביטו ארצה אל התבל החוטאת מתחת, והנה יושביה עומדים ומתפללים אליו וקוראים: „מלכנו אלהינו, אבי כל הגוים והממלכות, תננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך וכלכלנו בכבוד, ותן בלבנו לאהבה וליראה את שמך ולהקריב לך דמנו וחלבנו, כי רק אותך לבדך נעבוד ולא נדע אלהים זולתך!"

ולקול התפלה אשר נשפך ברעם ורעש מרבבות פיות והלך וחזק מרגע לרגע הקיץ העריץ משנתו, וירא כי בארמון מלך פרס הוא וכי עוד מעט ובא חלומו כי מי כמוהו מלך נורא למלכי הארץ?!

אז קדמהו פוליפוס איש עצתו, ויתר שריו ההולכים עמו באו וישתחוו לו, ויאכלו יחדו ארוחת־הבקר על שלחן דריוש וישותחו בכל הכבוד והיקר אשר חלקו לו יושבי שושן.

— ומה הפלא? — החליק לו פוליפוס — הנמצא כמלכנו אלהים אדירים לתבל כלה? ומי חכם כמלך האדיר דריוש הגדול אשר בחר בו לחתן לבתו?

— הידד! הידד! — קראו כל השרים — יחי מלכנו אנטיוכוס! יחי המלך דריוש מלך פרס!

אחרי אכלם בא אנטיוכוס בלוית פוליפוס אל חדר משכיתו, שם נדברו יחד על דבר האשר הגדול הצפון לו בחיק העתיד, ופוליפוס הערום אשר בקש עת מצוא לדבר עם מלכו על דבר אאפטר בנו, כי יקחהו מליזיאש ויתננו על ידו, מצא עתה עת נכונה להזכיר זאת לפני המלך בלשון סתר, כתם אשר אין בלבו מחשבות פגול ושביב תקוה לרשת כסא יון...

— ולדאבון לבי יאהבהו בני אהבה עזה! — התאונן אנטיוכוס.

— לא עתה, מלכי! — ענהו פוליפוס — עתה כאשר נהפך ליזיאש הגבור לחלש ואובד עצות, לא יוסיף עוד אאפטר לכבדו, כי איננו עוד נער קטן, וחכם לבב כבנך, הוד מלכות, יודע היטב את אשר לפניו...

— והוא אוהבהו ומכבדהו גם עתה אחרי מפלתו במלחמתו את המכבי — הוסיף המלך — ותחת אשר ליזיאש גולל את כל האשמה על העברי מניליאום הכהן, אומר אלי אאפטר במכתבו, כי איננו רואה במיניליאום כל און והוא מבקשני לקרא לו דרור, כי לא הוא ולא ליזיאש אשמים, כי אם גבורת המצביא העברי עשתה זאת, ואם נאמר להלחם בו עלינו לצאת לקראתו במאת אלף איש למצער, ולא רק כי מלא ליזיאש את חובתו באמונה, הוא אומר אלי עם הספר, כי אם גם נלחם כגבור משכיל ברוח גבורה מאין כמוה...

— אם טוב עליך מלכי להשאיר את בנך ביד ליזיאש כאשר עד כה — ענהו פוליפוס — חלילה לי מאמר לך עשה אחרת, ומי יתן ולא תמצא ברב ימים כי לא לשוא יעצתיך עתה לחשוך את בנך את יחידך ממנו...

— ואני, ידידי, רק דעת בני על־דבר אומנהו השמעתיך ולא דעתי אני

— אמר לו המלך בשפת רצון — ילאות נאמן כי לא כמחשבותיו מחשבותי, הנני נותן בידך מכתב אל ליזיאש נחתם בטבעתי כי ימהר ויתן את אאפטר בני על ידך!

עיני פוליפוס אורו ופניו נהרו, כי זה כמה הוא שואף בסתר לכסא יון. יודע הוא כי כל העמים הנתונים למרמס לרגלי העריץ הזה, ישמחו אלי גיל בקום פתאם גבור חיל וימגר כסאו ויירשנו, גם לא נכחד ממנו כי הוא, פוליפוס, אהוב לכל צבא המלחמה, ובהנתן היום אאפטר על ידו — הנה תקוות רבות משחקות לפניו לעשות מלוכה...

ובעוד פוליפוס יושב והוגה באשר אשר ימצאהו, ישב המלך אל השלחן ויכתב מכתב אל ליזיאש ויחתמהו בטבעתו למסר את בנו אל פוליפוס משנהו.

— הנה הספר אשר יראך לדעת מה אהבתיך ועד כמה נקעה נפשי מליזיאש! — קרא אנטיוכוס בהמציאו את המכתב אל יד פוליפוס — אתי בארמוני תשב אחרי חתונתי את אהובת לבי והיית לאומן בני תחת ליזיאש...

פוליפוס לקח את המכתב מיד המלך ויטמנהו בחיקו, אחרי כן כרע על ברכיו ויאחז בידי העריץ וישקן.

— במה אכף לך מלכי ואלהי על חסדך! — קרא ברגש.

וברגע ההוא הודיע צלצל פעמון כי אורחים באו לראות את פני המלך, וסריסו בא ויודיעהו כי כהני מקדש „בית תרסה" מחכים באולם להקרא אליו החדרה.

פוליפוס חפץ לצאת, אבל המלך צוהו לשבת על ידו.

— הנה הם אומרים להוליכני אל מקדשם — אמר אל פוליפוס — האשים כבוד גדול כזה לאלהיהם?

— אדמה כי כל עם פרס יתגאה בבקרך, מלכי, את מקדשם — ענהו פוליפוס — ואם לא תעשה זאת, ירא אני אם לא יחר הדבר בעיני דריוש.

— צדקת! — ענהו העריץ, ויתן אות לסריסו להביא את הכהנים אליו החדרה.

אחרי רגעים מספר נצבו לפניו חמשה כהני „ב י ת ת ר ס ה", כלם לבושי מכלול ממבחר בגדי השרד אשר ישרתו בם בקדש, ומודענו „תבל הקדוש" עמד בראשם וישתחו שלש פעמים למלך.

— יברכך מלכי השמש ויאר אליך פניו המאירים! — ברכהו הקדוש בפרשו כפיו מעל לראשו ועיניו נוצצו כעיני צפעוני אשר נגלה לו טרף מרחוק...

ותאר פניו, תנועותיו ומבט עיניו לא ישרו כרגע בעיני פוליפוס הערום אשר לב עקוב לו ואף להריח...

— ומה חפצך, קדוש? — שאלהו אנטיוכוס בגאון.

— חפצי, הוד מלכות, — ענהו הקדוש — הוא חפץ כל עם שושן כי היטיב לבקר את בית אלהי...

— לא לאלהיך אתן את הכבוד הזה — ענהו העריץ בשאט נפש — כי אותו לא ידעתי, גם אינני חפץ לדעתו, כי אם לכבוד חותני המלך הגדול דריוש אני עושה זאת, ובעוד שתים שעות אבקר את מקדשך בלוית כל שרי אשר אתי.

הקדוש ומלויו השתחוו למלך ויצאו, ואנטיוכוס צוה לאסור את מרכבתו, להלבישו את בגדי מלכותו ולתת כתר מלכות בראשו, וכל שריו הגדולים הכין לרוץ כסוסים לפני מרכבתו ואחריה ומשני צדיה.

ופוליפוס לא דבר דבר אל העריץ על אדות הכהן אשר לא ישר בעיניו ואשר אהרי צאתו מאת פני המלך החל לחשדו בדבר און אשר לא ידע שחרו.

מחריש ודומם נסע על יד ימין מלכו במרכבת כבודו אשר הוליכתהו אל המקדש, ובלבו חשב: הבה אראה מה יעשה פה!

לא ארכו הרגעים והמלך הגיע אל מקדש „בית חרסה" ובבואו אליו פנימה בחצוצרות וקול שיר ובתרועת המון חוגג מבחוץ, קדמתהו שירת היכל ורננת הכהנים משרתי אלהיהם מבית, בקול זמיר עריצים מרנין לב שומעיו וחודר עד הנפש.

מחריש ומשתאה עמד אנטיוכוס למראה ההיכל הנהדר והנפלא בבנינו שלא ראה עוד כמוהו במעשי חרשים.

— מדוע לא בנו היכל תפארה כזה לכבודי? — שאל את נפשו — האמנם לא אל אדיר אני מאלהי הכהנים האלה השוכן בקרבו? אבל ימים לא ימשכו ותחת אלהי פרס יעמוד פה פסל נסכי וכהני און אלה יסגדו לי ויקראוני אלהיהם... והעשר?... שהם יקר וספיר, אדם פטדה וברקת, אראה פה כאבנים! כשבר נבל יוצרים יחשבו בבית הזה! האח, לי המה! לי, לי המלך הגדול אנטיוכוס אלהי פרס ואלהי כל מלכי הארץ!...

ופתאם נעור העריץ כמו משנה עזה לקול הכהן הגדול „תבל הקדוש":

— מלכי הגדול והאדיר אנטיוכוס עפיפנוס! גשה אלי הנה אל הבמה הקדושה וברכתיך לעיני דריוש מלכנו ולעיני כל הקהל הגדול והנכבד הזה!

ובדברו הגישו לו שני גביעים מלאים יין והוא הציגם על העמוד הקטן, נציב שיש מעשה חרש אמן, אשר לפניו.

— הנה הם אומרים להשקותו יין תרעלה! — עלה ברגע הזה רעיון על לב פוליפוס — ועתה מצאתי פתרון התחתנותם... ומה אעשה אני עתה? האזהירהו בלחש משתות מן היין?... אבל הבה אראה!...

בגאוה ובגדל לבב נגש אנטיוכוס אל הבמה ופוליפוס שלישו נמשך אחריו אם גם נראה הדבר לא כחקות דרך־ארץ...

— האזהירהו? — שאל את לבו שנית — לא! ענהו רוח מבינתו — ימות הנחש ואז יקל לי לבוא אל מחוז חפצי... הנה מכתבו יעזרני במותו הרבה יתר מאשר בחייו, ומלך פרס יהיה תמיד בפי ובשפתי... אאלצהו לתת לי חיל עוזר להלחם בליזיאש ואולי גם באאפטר עצמו... אבל אראה נא! מי יודע אם לא שגיתי הפעם במשפטי?!...

— מלך רם ונשא! — קרא תבל ברגשות קדש — בשם כל אלהינו, אלהי

פרס האדירים, הנני קורא אליך: „שלום בואך אל מקדשנו הקדוש"! ולבי נכון בטוח כי אלהינו ייטיבו לך ויאירו פניהם אליך על כל הכבוד ואשר חלקת להם לבקר את היכל קדשם!

— אמור בשמי שלום לכל אלהי פרס! — ענהו אנטיוכוס — והגידה להם כי אני מכבדם באשר המלך הגדול דריוש ובתו עובדים אותם!

אז לקח הקדוש את שני גביעי היין בידיו מעל העמוד אשר לפניו.

— לא שגיתי במשפטי! — אמר פוליפוס בלבו — העריץ נקרא הנה מטעם דריוש וקדושיו לשים קץ לחייו... האחשה?... כן! כן! עלי לחשות! למותו חכיתי זה כמה... לי תהיה המלוכה! ודריוש?... עבדי הנאמן יהיה!

— היין הקדוש הזה — קרא תבל בנשאו מרום עיניו — נסך הקדוש פורשנדתא לאלהינו לפני התלותו על העץ על קדושי אלהי פרס, ואותו אשתה עתה לחייך מלך גדול ונערץ; האם לא תשתה גם אתה, אדוני, לחיי דריוש מלכנו הנצב פה עמנו ולבו מלא שמחה על אגודתכם אשר תוסד?!

בדברו המציא הקדוש גביע אחד מן השנים ליד אנטיוכוס, אשר לקחו מידו בשחוק רצון על שפתיו.

גם הפעם שאל פוליפוס את לבו אם יניא את מלכו לשתות את היין, אבל אותו למלוכה צותהו לחשות.

— לחייך, לחייך מלך המלכים! — קרא הקדוש וירק את הכוס אל פיו.

— ואני לחייך דריוש מלכי אני שותה ולחיי צפרורית בתך! — קרא אנטיוכוס בנשאו רום ידו אשר נוצץ בה גביע הזהב המעולף ספירים ואבני אקדח.

— הס! אל תגע! — כמעט התפרץ מלב פוליפוס אשר עמד לא הרחק ממלכו, אבל אחת כבר החליט בלבו לראות ולחשות.

— שתה והערל! — קרא לב הקדוש בקרבו בראותו את אנטיוכוס מריק את הכוס אל פיו.

— הידד! הידד! — קראו כל השרים אשר במקדש — יחי המלך האדיר אנטיוכוס עפיפנוס! יחי מלכנו! תחי בתו!

וברגע ההוא הריעו המנגנים בשירי קדש לאלהי פרס, אשר כנגינות הלוית המות צלצלו באזני פוליפוס; אבל לתמהון לבבו ראה את מלכו בריא ושלם.

— האמנם שגיתי? — שאל את נפשו — הבה נראה היום או מחר!

עוד כרבע השעה בלה אנטיוכוס במקדש „בית חרסה" ולא חש כל מכאוב עד שבתו עם פוליפוס במרכבתו.

— היין המעט רועש במוחי כאלו שתיתי בקבוק גדול יין ישן — התאונן לפניו בנסעם אל ארמון דריוש בקול המון תפים, מצלתים וכלי שיר — ולא לפלא הוא, הקדוש פרשנדתא נסכו לאלהיו לפני התלותו! חח־חח־חח!!...

* * *

אם כי ידע יהודה המכבי מראש כי לא יועילו דבריו לשובב את אלקימוס אל עמו אשר עזב בשאט נפש, וזה כל משושו להרעים את עמו, להבזותו ולהשפילו,

וגם לא שפק הגבור כי מכתבו אל הנבל לא יועיל להדחות מות השבוים על המדורה ליום אחר — בכל זאת נסה דבר אליו למען גרשו כל שמץ שפק מלבו אולי יכול לעשות דבר מה לטובת הלקוחים למות.

ובכליון עינים חכה הוא ואחיו לתשובת נ ת ן אשר נשא מכתב יהודה אל אלקימוס.

— שבת משושי! — נאנח יהודה חרש בשבתו במסבת אחיו — הנבל ימית את אחד ממבחר שרי חילי ביום שמחת לבי, ואשתו הישרה בנשים אשר נתנה נפשה תחת נפש פנינה האמללה בבית אנטיוכוס, תשרף עמו על המדורה... אהה, פנינה! פנינה! ירא אנכי אם לא גורל אחד לשניכן! מיום הנצלך נכתם כי חזון מכך. האם לא נפלת שנית ביד העריץ והוא אולי בחר לך ענש קשה ממדורת אש...

ופתאם נפתחה הדלת ואשה וצעיפה על פניה התפרצה החדרה.

ובעוד הם מתפלאים על בוא שם אשה לא קרואה בראש האשמורה התיכונה, הסירה צעיפה מעליה ותגש אל יהודה.

— אדוני המכבי! — קראה אליו וקולה רעד מעט — הנה הבאתי לך בשורה ממצודת אקרה!

— שרה... גמגם יהודה — נערה טובה וחכמה את... האח!..

— שונאך אלקימוס ילבש בשת! — הוסיפה שרה לדבר — ואם בעל נפש הוא ישים שכין בלועו, או יתלה על עץ עד הבקר...

— אני רואה כי שבת, שרה, ועשית שנית דבר טוב — אמר לה יהודה.

— אלהי ישראל היה עמדי והצלתי את אבשלום ובת־שבע מכף הבליעל!

— ענתהו שרה בענות תם.

— האח! התפרץ מלב יהודה ואחיו.

— וזה לכם האות! — קראה שרה ותמהר ותפתח את הדלת ואבשלום ואשתו באו כרגע הביתה וישתחו.

— אודך אלהי ישראל על התשועה אשר עשית לי ביד הנערה הישרה הזאת! — קרא יהודה בנשאו מרום עיניו — עתה אחוג חגי בשמחה, כי הפכת מספדי למחול לי!

— ואני לא לאנשים זרים עשיתי זאת! — קרא שרה בלב עלז — כי בת־שבע אחותי היא, בת אבי ואמי!

— מה נפלא הדבר! — קרא יהודה, ובעוד הוא ואחיו מתפלאים, והנה נתן בא, ובראותו את הנצבים נגשו אל אבשלום ויפול על צואריו וישקהו.

— לולא נערה אחת ושמה שרה — אמר לו נתן — כי עתה הבאתי ראשך וראש אשתך צרורים בשק אל המכבי אדונינו! האח, מה מאושר הייתי לוא יכלתי לראותה ולהתבונן רגע אל פניה!

— והיא פה לעיניך! — קרא אבשלום וירמז לו אל שרה.

— האח, האת זאת שרה אשר שמעתי זה עתה שמך בבית הבליעל? — אמר לה נתן — לוא מצאתך עתה ידו, כי אז קרעך לשבעים ושבעה גזרים;

ולולא חברית בינו ובינינו לבלתי נגוע בצירי שלום לרעה, כי אז טרפני באפו, כי לעיני נגלה לו מפי צפניה משרתו אשר שלח להמית את אבשלום ואשתו, כי נמלטו בעזרתך מבור שבים, ומי אשר לא שמע מדברו עם שר בית־הבור אחרי הגלות לו פליטתכם, לא התענג על שחוק־תוגה מימיו, כי התקצף והתמרמר עד כי הכה מרב קצפו ראשו אל הקיר.

— הידד! הידד! קראו כל הנאספים וימחאו כף, ויצחקו.

— ואני אמרתי אז בלבי — הוסיף נתן בשחוק נחת — הך, הך אלקימוס! מי יתן והיה ראשך זכוכית, כי אז יאבד רשע ולא נוסיף לדאבה עוד!

הפעם לא עצר גם יהודה מצחוק פיו.

— אדוני המכבי! — קרא אבשלום בגשתו אל יהודה — מצודת אקרה מצודה רעה היא לעמנו; מדוע לא נצור עליה ונבקיענה? הואילה נא, מצביא, ותנה על ידי אלפים איש ולא אשאר בה אבן על אבן.

— שגית אבשלום! — ענהו יהודה בעצבון — לא באלפים איש ולא גם בחמשת אלפים תהרסנה, ולא בהריסותה יבנה בית ישראל, כי מי הוא אלקימוס ומי הם בני מפלגתו, רק תולעים אשר עלו בפצעי עמנו, ורופא אמן לא אל התולעים ישלח ידו כי אם ירפא את הנגע, ואתה האם לא ידעת כי אנטיוכוס הוא הנגע לבית ישראל וכל עוד אשר תדכאנו רשעתו, כל עוד ישפילנו וישימנו כעפר לדוש וקצרי רואי אשר בנו יואשו מישע ולא יאמינו בכח ידיהם, כי אז ירב מספר תולעים כאלה בקרבנו לאלפי רבבה... ועל־כן מלחמה לנו, אבשלום, ביונים — פ צ ע י נ ו ולא במתיונים — ת ו ל ע י נ ו...

— מה מתקו לי דבריך, גבור ישראל וקדושו! — קרא אבשלום ברגש ויאחז ביד יהודה וישח לנשקה; אולם יהודה הטה ידו הצדה מפניו ויאמר:

— הרף, אבשלום, כי לא זאת תפארת איש מלחמה! ואתה הכון לחוג אתנו מחר את חג־לאומנו הקדוש ושמחת משנה תשמח בו, כי נצלת אתה ואשתך ממות.

צז.

„משרש נחש יצא צפע" ולא נפלאת היא אם מזרע המן יצא המן אחר, וה„המן" הזה הוא דלפון מודענו אשר שלח אחד עשר עבדיו העברים חפשים בהכשלו בלשונו לפני פנינה במעמד צפרורית ובגתן.

ופנינה שלחה את העבדים אל שושן ותשם את שלום להם לראש ומנהל, ותגמר אמר לכלכלם בלחם עד צאתה מבית דריוש לשוב אל ארצה, ואז תקחם אתה ארצה יהודה ותביאם אל אהוב לבה — מתנדבים חפשים להלחם מלחמת עמם.

אולם למיום שלח דלפון את העבדים, בערה כאש אפו על ה י ה ו ד י ה אשר בשלה באתהו הצרה הזאת; ולולא עברים היו העבדים ולולא עבריה הצילתם מידו, כי אז לא כאב כה לבו, אבל שנאתו הגדולה לבני העם אשר העלה את אביו הראשון על העץ, מרתיחה דמו, ומדי הביטו במגלת עם עברתו וראותו

אותו מרום ונשא חמשים אמה ובניו תלוים במשטר, חמשה חמשה בטור האחד מדלפון עד ויזתא ומפרשנדתא עד ארדי, תחזיקהו שמה; והנה עתה גמר בלבו לקחת נקם מהעבריה אם רק יוכל, ובאשר ידע כי איש גדול ועשיר כמוהו הכל יכול אם רק יחפץ, החל לחקור בסתר מי היא העבריה, מאין באה ואיך גדלה עד כה בעיני המלך עד כי נבחרה לעמוד לפני בתו.

ולא כבד מדלפון לבוא עד תכונת הדבר, כי בא המקרה ויעזרהו להפיק זממו הרע.

אולם לפני גשתנו לספר מעשה האיש הרע הזה ותחבולותיו, עלינו לשוב עתה אל אנטיוכוס אשר ראינוהו שותה יין „תבל הקדוש“ במקדש „בית חרסה“.

* * *

— החליתי מעט — אמר אנטיוכוס אל רופאו אחרי שובו בכבוד אל ארמון דריוש.

— סערת הימים האחרונים עשתה זאת לך הוד מלכות! — ענהו הרופא — גדודי דרכך עד הנה וכל הכבוד הנעשה לך פה ברעם ורעש הרגיזו מעט את עצביך; אבל אם תנוח ולא תוסיף לשתות יין, אז תשוב עד מהרה לאיתנך.

אנטיוכוס התחזק ויאכל לחם הצהרים על שלחן דריוש עם כל שריו ושרי פרס; אבל לא התאפק וישת יין למשנה מאשר הסכין, כי מרגע שתותו את היין במקדש „בית־חרסה“ החל לחוש יבש בגרונו וצמאון ליין.

— עתה רוח לי ומחלתי סרה כליל — אמר אל רופאו ביום ההוא בערב בלכתו לשוח עמו ועם פוליפוס בתוך גן דריוש.

— הוא אשר אמרתי — אמר לו הרופא — כי אחרי אשר יונח לך, מלכי, מעט מכל הרעש והשאון תשוב לאיתנך.

— האם לא חרפה היא כי אלהים אדירים כמוני יחוש מכאובים? — שאל אנטיוכוס — הכל כורעים לי, הכל משתחוים לי, מלכי ארץ יחילו מפני ובהגה אחד היוצא מפי אני מרגיז ארצות, ומדוע אין בשרי נחושה? האמנם כאחד האדם אמות גם אני?!

— הרף מלכי מאמרי עצב — אמר לו רופאו — לא עת לך עתה להזכיר את המות, כי זה החלך לחיות, ובהתחתנך היום במלך פרס אמנם היית לאלהים אדירים לכל הארץ... אבל מה זה היה לך, מלכי, כי הנך רועד? — קרא פתאם באחזו בידו — הנני רואה כי אמנם חולה אתה, הוד מלכות!

— החל הנגף! — אמר פוליפוס בלבו — עתה לא אפון כי לא שגיתי במשפטי!...

— כן, החליתי שנית — גמגם העריץ — הנני רואה כי אמנם מנוחה דרושה לי וגם מעט יין ישן יעודדני...

אנטיוכוס הובא החדרה. בלילה נדדה שנתו מחם קדחת ובבקר שב שנית לאיתנו ויאכל לחם עם דריוש ובתו ואחרי כן בלה בחברתה כשעה תמימה, אבל פתאם החלה הקדחת שנית לענותו.

— לא הסכנתי לאויר ארץ פרס — התאונן העריץ לפניה — ומה יצר לי על כי לא אוכל התענג בחברתך עדינה עד אשר אנוח שנית כפקודת הרופא עלי.

— נוחה ככל אות נפשך אהובי המלך — ענתהו צפרורית בחן שפתיה — ואחרי שוב כחך נסעה יחד עם אבי אל ארמון־האביב אשר לפני בואך הנה עזבתיהו.

— מה יקר לי חסדך, יפתי משוש חיי! — קרא המלך בנשקה את ידה — ומה אאור את המקרה האכזר כי חליתי פתאם במבחר רגעי חיי...

ובהפרדו מעליה לשוב אל חדרו חרק שן מרגז וקצף על מחלתו אשר בקרתהו בעת עדנים כזאת...

עוד ימים מספר עברו ומחלת העריץ התערה בו מבלי הרף ממנו רגע. רופאו לא הבין סבתה ולא ידע מה היא ובמה ירפאנה, אז בקש החולה לקרא לו ממבחר רופאי פרס, אבל גם המה כרופאו לא ידעו מה מחלת האורחה, אבל ראו עד מהרה כי אנושה היא, כי החל לבוא רקבון בבשרו, ובאשר נראה הנגע שם הבאיש הבשר וירם תולעים...

והאיש הגדול והנורא והנשגב אשר לפני ימים מספר אלהים אדירים היה בעיניו וכל יושבי תבל אפים ארץ השתחוו לו, האיש הזה היה עתה לברות לתולעים חיים וצחנתו עלתה עד למרחקים...

וכבר חדל האיש הזה לשאת מרום עיניו ולהדמות לעליון על כל בני חלוף, ועתה הוא מתקנא גם בחדל אישים, ובשמחת לבב היה נותן לו כתר מלכותו וכל יקר תפארת גדולתו לוא יכול להשיבו לאיתנו...

ובגבור עליו מכאוביו, החל לעתים לחפש דרכיו, אז כמו חי עברו על פניו רבבות חללי ידיו ופני עברים להמה, בם זקנים, נשים וטף מדוקרים וקצוצי יד ורגל והם עומדים לפניו, מראים לו פצעיהם הזבים דם וקוראים באזניו:

— מרצח! איך הרגת ולא חמלת את כל הקהל הגדול הזה אשר לא עשה לך רעה?!

העריץ נאלם אז דומיה, חמו גבר ויפרפרהו וקצף לבן יז מפיהו.

וגם מבחרי אוהביו משריו הגדולים אשר אתו, בכל חפצם להצהיל פני מלכם ולהמתיק לו מרורות קשי יומו, לא יכלו לשבת אתו בחדר משכבו אף כרבע השעה, כי עלה באשו עד למחנק נפש, ובכן נשאר העריץ על הרב גלמוד בחדרו, ובבואם לראותו איש איש לרגעים מספר ביום, הצטדקו לפניו כי פקודת הרופאים היא לתת לו מנוחה.

ויהי בשכבו באחד הימים לבדו בחדרו אחרי צאת מעליו רופאיו אשר הקלו מעט מכאוביו אחרי ליל עמל, והנה נפתחה לאטה הדלת ופנינה נראתה על הסף.

החולה לא ראה אותה כי פניו היו מפנים אל הקיר; אבל לקול הדלת בהסבה על צירה הפך פניו ויראנה, אבל לא היטיב להכירה.

— המלך אנטיוכוס! — קראה בקרבה לגשת אל מטתו — התכירני?!

העריץ הכירה עתה ולא האמין למראה עיניו.

— פנינה?! דובבו שפתיו בלחש ופניו חורו כשיד — האת זאת? איך באת הנה? הלשמוח לאידי נגלית אלי?!

— לא עת ספר לך עתה איך נמלטתי אז מידך, מלך! — ענתהו פנינה — אולם עתה באתי להטיף אליך אמרים אמת. הנך יודע, מלכי, כי עבריה אני, כן ידעת... האין זאת?

— אמנם כן — נאנח העריץ — ידעתי זאת.

— עבריה אנכי! — שנתה פנינה — בת העם אשר נטית עליו ידך ותהרג מבחר בניו ובנותיו אשר מאנו להכירך לאלהים... הגידה לי דבר אמת, מלך, האם גם עתה, אחרי ראותך כי לא אלהים אתה, לא יעלה רגע רעיון על לבך כי שפכת דם נקיים חנם?

— אהה, הרפי! הרפי! — התחנן העריץ — אל תזכירי ראשונות...

— הרפי, תאמר לי, אל מה ירזמון מליך? התצדיק משפטך ברבבות העשוקים אשר דכאת חנם, או לא תוכל לשמוע מוסר עונך?... ידעתי כי תודה עתה כי לא אלהים היית, אבל הידעת מי הוכיחך במישור כי אמנם רק בשר אתה ובן אדם חציר? אלהי ישראל! האלהים אשר חרפת וגדפת, אשר חללת שמו ותהרוג מבחר בניו בחרב ואת יתומיו ואלמנותיו לא חמלת! שאלתני אז מי אלהיך, יהודיה?! ועתה אענך שנית כי אלהי, אלהי ישראל, מרומים ישכון, עיניו על דרכי איש, ידו נטויה על אוכלי עמו ונוקם דם עבדיו השפוך מיד שופכיו, וכן הראך גם אותך את ידו עתה...

— אהה! — נאנח הרשע מעצמת מכאוביו — הגידי לי, יהודיה, במה אכפר את פני אלהיך, כי גדל הכאב...

— בידך לכפר את פניו — דברה אליו בנחת וברגזה — הידעת במה? בהחיותך את רבבות חללי עמו אשר ערכת להם מטבח...

— אכזריה! — נהם העריץ — הכבה שביב רחמים בלבך כי תזרי מלח על פצעי?... אהה, חניני!... חניני!...

— התחוס עיני על האיש אשר התענג לראות בההרג בכל ענות רצח אלפי אחי ואחיותי ועולליהם לעיניו?! — התיפחה פנינה בשבר רוח — האחון את המרצח הבליעל אשר קרא הידד וימחא כף עת השליכו אלפי אחיה לעיניו לפני פריצי חיות ואל מדורות אש?!... איש דמים ומרצח! מי יתן ויאספו עתה כל חללי ידך סביב מטתך וימחאו כף ויקראו הידד למראה בשרך אכול־תולעים בעודך חי!...

ובהתמלט הדברים האחרונים מפיה נסוגה לאחור — ותעלם.

משמים נשאר העריץ לבדו. התולעים הרומשים בבשרו חדלו מהכאיבו, או לא חש עתה מדקרותיהם מפני החצים השנונים אשר ירתה האמללה בלבו.

— אלהי ישראל! — גמגם בכבדות — אל כביר ונורא הוא... עתה אזכר כי גם אחד ממבחר יועצי תלמי מקרון הזהירני מהעיר עלי חמת אלהי ישראל, כי אל קנוא ונוקם הוא...

העריץ צלצל בפעמון ויצו להביא אליו את פוליפוס ומזכירו, ושניהם מהרו אליו החדרה.

— פוליפוס! — אמר הכואב אל יועצו — התדע עצה במה אכפרה פני אלהי ישראל?

— אלהים זולתך, מלכי, לא ידעתי — שת פוליפוס בחלקות לו.

— ח־ח־חה! — צחק העריץ במרירות — ואלהיך, פוליפוס, חולה וכואב, חצי בשרו כבר אכלו תולעים ועוד מעט... ח־ח־חה!...

— הרף מלכי מאמרי נואש! — התחנן אליו פוליפוס וימח במטפחתו דמעת שקר מעל פניו.

— ואני אגדך מי אני — אמר לו המלך בנפש מרה — לא אלהים ולא מלאך כי אם אנוש אשר כחציר ימיו, ומי יודע כמה ימי עמל עוד מנו לי לפני שובי אל העפר...

פוליפוסס והמזכיר נאנחו במרירות והחולה הוסיף במרי שיחו:

— מבשרי אחזה אלהי ישראל! אהה, מבשרי!... מבשרי!...

— אל תאמין מלכי כי יש אלהים לישראל! — אמר לו פוליפוס.

— הס! — שסעהו הכואב בגערת מושל — מלחמותי ביהודים הראוני למדי כי אלהיהם אל אדיר וחזק והוא הנלחם להם, כי לולא זאת לא יכלו לי במתי מעט ולא הכו את מבחר גבורי לפי חרב... ועתה אל תחכם, פוליפוס, הרבר והבה לי עצה הלום במה אכפרה את פני אלהי ישראל, ואולי ירף ידו ממני...

פוליפוס צורר ישראל, אשר גם הוא נלחם ביהודים וינגף לפניהם, נבוך מאד מדברי מלכו ולא ידע מה יענהו, אבל החולה הוציאהו ממבוכתו, כי פנה אל מזכירו ויקרא:

— פיכול! — שב אל השלחן וכתוב על הספר את אשר אשים בפיך!

המזכיר לקח עט, גליון ודיו וישב אל השלחן והמלך צוהו לכתוב את הדברים האלה:

„המלך אנטיוכוס עפיפנוס אומר שלום אל עם היהודים!

„בבואי ארצה פרס נהייתי ונחליתי מאד, ואני בחלותי יחרפני לבבי על כל הרעה אשר הסבותי לכם עד הנה על אף אלהיכם ההולך עמכם והנלחם לכם בכל מלחמותיכם, ואגמר אומר להיטיב לכם את אשר הרעותי, והיה אם יחלימני אלהיכם ויקימני מחליי, וששתי עליכם להיטיב ולא תזכרנה עוד השנים הרעות אשר עניתיכם מפני רב הטובה אשר אביא עליכם.

„אולם אם לא אקום עוד מן המטה אשר עליתי עליה, ייטיב לכם בני את כל הרעה, ובו בטח לבי כי ירחמכם והיה לכם למושל צדיק.

„העתירו בעדי אל אלהיכם אולי ירחמני, כי בשלומי מעתה שלום גם לכם. מלככם אנטיוכוס."

את דברי הספר הזה אשר בחותמו ויצו לשלחו ביד רץ ממהר אל יהודה המכבי.

צח.

ואיש לבוש אדרת־שער ואזור עור במתניו נראה בירושלם בתוך הבאים לחג חג חנכת המקדש והמזבח, ואיש לא ידע מי הוא, ומאין בא.

והוא כבן שלשים, גבה קומה וחסון כאלון, מראהו כנביא אלהים נחמד ונעים, מתוק לנפש רואיו ומעורר בה רגשות קדש.

ועיניו המפיקות שלות תם ואהבת חסד, רוח אמיץ ולב טוב, נוצצות כעפעפי שחר ומושכות אליו כל לב בברק אשן, ושפתיו ארגמן אשר קסם חן שפוך עליהן, נראות כאלו נוצרו רק לנשק, להטיף נשגבות וללמד תועים בינה...

ובבוא יום ה׳ הקדוש והנהדר, יום החמשה ועשרים לחדש התשיעי, הוא חדש כסלו, הנועד להחל חג חנכת בית ה׳ נראה האיש הנפלא ההוא בבקר השכם ברחובות עיר אלהים, וברגע הראותו נאספו סביביו המונים המונים מבאי מועד ויביטו אליו בחרדת כבוד, ובעלי הנפש אשר בהם נועזו לגשת אליו ויושיטו לו ידם ויקראו לו שלום.

במאור פנים השיב שלום לכל איש וילחץ באהבה את כל יד הפשוטה אליו. אבל לא בא את איש בדברים וכל עין רואה הכירה בו כי עברתהו שמחת היום ורגשותיו הסוערים, העתיקו מפיו מלין.

ואמנם איך לא יפעם ביום הקדוש הזה לב כל איש ישראל הנאמן לעמו ואלהיו ? !

עם קטן ודל אשר בגוים לא יתחשב, הכניע עם גדול עצום ורב, מרעיש ממלכות, ועתה הוא חוגג בשמחה חג נצחונו !

מאז הבקע עפעפי שחר כבר המו רחובות ציון מהמון אדם באי מועד מכל פנות ארץ יהודה, וצאן ובקר נהוגים לחנך את המזבח אשר שקצוהו עד כה היונים בתועבותיהם, בעולות מחים לאלהי ישראל.

ושערי המקדש פתוחים עתה לרוחה, הכהנים עומדים על דוכנם לבושים בגדי השרד לברך את העם הבאים להשיב תודה לאלהי ישראל על חסדיו והלוים שרים הללויה ומנגנים בבלי־שיר זמרות קדש ושירי הוד... והעם... עם עצום ורב, זקנים עם נערים, נשים וטף, קהל גדול אשר לא יספר, לבושים בגדי מועד, עוטרים אל המקדש והמזבח וממלאים חצרות בית ה׳ ואחריהם טור אחד גדול וארוך, טור בעל רבבות ראשים, ראשי עם קדש, ימשך הרחק הרחק עד קצה העיר, ומרגע לרגע יארך, כי ירב העם לבוא לחוג חג ה׳.

ולעת הצהרים הריע כל העם הגדול הזה תרועת ששון אשר כמוה לא שמעה ירושלם מימי שלמה, כי יצאו יהודה המכבי ואחיו ממקומם ופניהם מועדות אל בית ה׳ לשפוך שם לבם ולהודות את אלהי ישראל על התשועה הגדולה אשר עשה בידם לעמם.

ויהודה עובר ברגל, ענות קדש שפוכה על פניו ובעיניו נוצצות דמעות גיל ותודה, אחיו הולכים עמו ומרכבתם נהוגה אחריהם.

ולפניהם ינשא ספר תורת ה' עטוף מעיל משי לבן כשלג ונשים וגברים מפזזים ומכרכרים לפניו לקול תרועת מנגנים בכלי שיר, והעם ההולך מנגן:

מי כמוך באלים יי,
מי כמוך נאדר בקדש
נורא תהלות עושה פלא!...

ובחורי ישראל, עליזי גאוה ושכורי שמחה, רוכבים על סוסים ושנים מהם אוחזים בקצות חרב יהודה וקוראים בקול:

— הבו גדל לחרב ה' אשר הכתה את אפולוניוס וסירון וכל גבורי יון!

— הידד! הידד! — יריע כל העם ההולך — יחי יהודה המכבי! יחיו החשמונאים! יחי רוח ישראל!

וכל בתי העיר מתעטפים בדגלים לבנים ורקמת תכלת בתוכם: מי כמוך באלים יי!

ומתוך החלונות הפתוחים נשקפים אלפי ראשי אנשים ומרגע לרגע חם משליכים פרחים חיים לרגלי הגבור ההולך בחרדת קדש אל בית אלהיו.

והאיש לבוש האדרת הבקיע לו דרך בתוך ההמון הרב ויתערב בין המפזזים והמכרכרים לפני גבור ישראל ויפזז ויכרכר גם הוא.

וינהר כל המחנה הכבד והצוהל כשתים שעות מבית יהודה ואחיו עד הר בית אלהים ובהגיעם שמה בחצוצרות וקול שיר, בתפים ובמנענעים, קדמו זקני ישראל, יקירי ירושלם, את פני גבורם ואחיו בקול תרועת שמחה, וישאוהו למרות הפצו על כפים עד מקדש אלהי ישראל, ויצאו לקראתו הכהנים לבושים בגדי הקדש ופאריהם הלבנים עלי ראשיהם וישאו עליו כפיהם ויברכוהו אותו ואת אחיו ואת כל גבוריו המלוים אותו, אחרי כן קדמוהו הלוים והמזמרים בשירי קדש ויביאוהו אל המקדש.

ויעמד הגבור לפני מזבח ה' נגד כל קהל ישראל וישא במועל ידיו תפלה קצרה וגמרצה לאלהי ישראל, ובכלותו להתפלל שבו הלוים וינצחו בכלי שיר ויזמרו שירות היכל ברגשות קדש, אחרי כן הוציאוהו זקני העם ויעלוהו אל במה גדולה אשר בנו לכבודו והיא עטופה כלה בדגלי משי מעשי אמן, מצוירות בהם ברקמת תכלת תבניות ספרי תורה וחרבות, המספרות בשפה נאלמה, כי על תורתו נלחם עתה ישראל בחרב שלופה, וממעל להציורים האלה כתוב הדר באותיות זהב מי כמוך באלים יי.

ובעמוד הגבור העברי על הבמה הגדולה על הר בית אלהים ובראותו את כל הקהל הגדול מסביב עומד וצוהל לקראתו וקורא בקול מרעיש ארץ: „הידד! הידד! יחי גבורנו! יחי המכבי!" מלא עיניו דמעות קדש, וירם ידו לאות כי הוא חפץ לדבר, וכרגע שקט הים החי, הרועש בהמון גליו, ודממת קדש השתפכה מקצה המחנה הגדול ועד קצהו, וקול הגבור צלצל כקול הכנור:

„אחי כל בית ישראל! קטנתי מכל הכבוד הגדול אשר חלקתם לי היום. הבו גדל לאלהינו המאזרני חיל להדבר אויב תחתנו והתגאו בכל התשועה הגדולה

אתם, כל בית ישראל, אשר נתתם לי מקרבכם בנים נאמנים לעמם, גבורי כח וכבירי רוח, אשר חרפו נפשם לדבר את אויב גדול ונורא בשער.

„במתי מעט עשינו תשועות לא קוינו — יד ה׳ עשתה זאת וידנו אנו אשר נאזרה בגבורת ישע ימינו, הכבוד לאלהינו וגאות נצחוננו הגדול לנו ולבנינו הגבורים, אבל צר לי על היותנו מתי מעט במלחמה! על פני כל יושבי תבל נכבד כי הכינו במתי מעט עם עצום ורב, אבל לא נכבד בעינינו אנו על תתנו מקרבנו חיל קטן מכפי מכסת הנפשות אשר בנו...

„אחי ועמי! הננו חוגגים היום בשמחה חג התשועה הגדולה והנכת בית אלהינו אשר טהרנוהו משקוצי היונים, אבל אל נא נשכח רגע כי טרם שקטה ארצנו כליל, ואולי יבוא יום אשר לא נוכל לבטוח במתי מעט, ועל כן היו נכונים להנדב כחכם לעמכם עד אם נשמיד את האויב כלו ושבנו והיינו לעם שורר בארצו ואין לזרים חלק בנו!..."

ולא עצר הגבור כח לדבר עוד, כי רגשות שמחתו עברו חק וינח ידו על לבו וישאף רוח.

— הידד! הידד! — נשמע קול העם ברעו, קול גדול אדיר וחזק אשר כמוהו לא שמעה ירושלים זה מאות בשנים — יחי המכבי! יחיו אחיו! יחיו גבוריו! יחי רוח ישראל!

וברגע ההוא פרץ לו איש הפלא, בעל אדרת השער, דרך בתוך ההמון הרב ויעל אל יהודה הבמתה ויתיצב נוכח העם וישר בקול נעים את דברי השירה הזאת לה׳ ולעמו ולגבוריו.

שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ
שִׁיר גְּבוּרוֹת לֵאלֹהֵינוּ.
מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְהוָֹה,
מִי כָמוֹכָה בַּגִּבּוֹרִים יְהוּדָה!
נֵהַלְתָּ בְעָזְךָ מְתֵי מִסְפָּר,
הִפַּלְתָּ לִפְנֵיהֶם אַלְפֵי רְבָבָה.
אָמַר אוֹיֵב בִּקְצֵה אֶצְבָּעִי אַשְׁמִידֵם;
נָשְׁבוּ בוֹ – וַיַּשְׁמִידוּהוּ.
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ בִשְׂדֵה קְרָב
מֵאֲרָיוֹת גָּבְרוּ גִּבּוֹרֵי יָוָן.

אֵיךְ כָּרְעוּ וְלֹא נִמְלָטוּ
מִפְּנֵי גוּר אַרְיֵה יְהוּדָה !?
בְּהֵיכָלוֹ יֹשֵׁב מֶלֶךְ נָבָל ,
בְּהַרְמוֹן שֵׁגָל וּפִילֶגֶשׁ .
מַדּוּעַ בֹּשֵׁשׁ הַמְבַשֵּׂר ?
מַדּוּעַ אֶחֱרוּ פְּעָמָיו ?
הִנֵּה בָא חָגוּר שָׂק :
נָפְלוּ , מַלְכִּי , גִּבּוֹרֵינוּ !
עִבְרִי אֶחָד הֵמִית מֵאָה
וּשְׁנַיִם הֵנִיסוּ אָלֶף .
שָׁבַר אֲדֹנָי גְּאוֹן רָשָׁע ,
רדֶה בָאַף גּוֹיֵנוּ .
בֵּין סַלְעֵי מָגוֹר לִמְרַאֲשֹׁתֵי צִיּוֹן ,
מִתַּחַת לְחַרְטֻמֵּי עַיִט ,
צִפָּרְנֵי פֶּרֶס וּבְנֵי נֶשֶׁר ,
יָנוּמוּ גִבּוֹרֵי יָוָן .
וְאֶל מַטֵּהוּ הַתָּקוּעַ
בְּקֶבֶר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן ,
יִשְׂרָאֵל עֹמֵד נִשְׁעָן
מַרְעִיד , מַחֲרִישׁ וּמִשְׁתָּאֶה :
אֵיךְ נִגְדְּעָה מַלְכוּת יָוָן !
אֶל בֶּטֶן שְׁאוֹל אֵיךְ הוּרָדָה ?!

נָשַׁפְתָּ בְרוּחֵךְ, חַשְׁמוֹנָאִי!
בְּלֵב נוֹאָשִׁים, עַבְדֵי עוֹלָם,
רוּחַ גְּבוּרָה, רוּחַ גָּאוֹן;
וַתּוֹלֶד בָּנִים לְיִשְׂרָאֵל,
חֲדָשִׁים, לֹא יָדְעוּ אָבוֹת,
גִּבּוֹרִים תֹּפְשֵׂי חָרֶב...
וַתֹּאמְרִי צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!
הֲיֵאָמֵר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה?
וּכְבוֹד אֵל נִגְלָה עָלָיִךְ,
וּבָנַיִךְ בִּלְעוּ מְבַלְּעָיִךְ.

ובעוד לא כלה איש הפלא את שירתו הנשגבה אשר מלאה את לב כל הקהל הגדול סביבו רגשות קדש, ורץ מאת אנטיוכוס בא ויבקיע לו דרך בתוך ההמון הרב וימציא מכתב מאת המלך אל יד יהודה על הבמה.

ויפתחהו יהודה לעיני כל הקהל ואך העיף עיניו בו צהלו פניו.

— אחי ועמי! — קרא אל הנצבים — אלהים עשה את היום הזה! הנה נהפך לאנטיוכוס לב אחר והוא קורא אלי שלום ודובר שלום לכל היהודים!

— הידד! הידד! — הרעים קול גדול מפי אלפי פיות.

— ומה חפץ אני להאמין כי יקום השלום הזה לעד! — הוסיף יהודה — אבל המלך חולה וטרם נודע מה משפט יורש כסאו; אך אם כה או כה וספר המלך כלל היום שמחתנו. הידד, הידד לכבוד חגנו הקדוש, חג חנכת בית מקדשנו!

ויריעו כל הנאספים תרועת הידד מקצה המחנה עד קצהו, ותהום כל הארץ לקולם.

צט.

כמעט סוד גלוי היתה עתה מחלת אנטיוכוס למתי מספר מושרי פרס, באי בית המלך. הם הבינו היטב כי נעשה דבר מה במקדש „בית חרסה" לשלחהו אל שאול תחתית, אבל רק שנים מהם ידעו, כי אם אמת השערתם כי השקו את המלך יין תרעלה, הנה נעשתה זאת בעצת פנינה העבריה.

השנים האלה הם חרבונה ובגתן, כי המה הביאוה מבית שמשי אל בית המלך, באשר אמרה כי עמה עצה לקרא דרור לדריוש מעקת אנטיוכוס המבקש את בתו.

והפחה העשיר דלפון רע ומודע לחרבונה יועץ המלך, ובדעתו כי בגתן אשר ראהו בחברת פנינה ביום המר אשר נוקש בלשונו בדבר עבדיו העברים, יושב בבית חרבונה בן משפחתו, גמר דלפון אמר לבקר את חרבונה, אולי יודע לו מפיו או מפי בגתן מי היא העבריה זעומת נפשו ואיך באה אל בית המלך, כי לב הצפע הזה משרש נחש השקט לא יוכל מאז שלחו אחד עשר עבדיו העברים חפשים באשמת העבריה, והוא כורה עליה רעה כהרף אביו הראשון על זרע היהודים.

פעמים מספר כבר בקר את חרבונה בביתו וישב אתו ואת בגתן על שלחן אחד; אבל לא הגיעו הדברים עד העבריה, כי דלפון איש ערום כנחש הוא, ובתרשו רעה על איש הוא כונן להשחית לבל יודע לאיש מי הכהו.

אבל לא ארכו הימים ויודע לו מפי בגתן כי הוא וחרבונה הביאו את העבריה אל בית דריוש וכי יעודה היא ליהודה המכבי הנלחם באנטיוכוס.

— הפלא ופלא! — אמר דלפון אל בגתן — רק קוסמת היא העבריה היפה! הנה צפרורית בת מלכנו יעודה למלך אנטיוכוס ויהודה המכבי אשר לו יעודה פנינה ראש אויביו הוא הנלחם בו, ובכל זאת תתרועע צפרורית את העבריה ותאהבנה! ומה יענה אנטיוכוס?

— אמנם פלא הוא — אמר בגתן בצחוק קל — אבל הטרם ידעת דלפון כי חצרות מלכים מלאות תמיד פלאות כאלה!

— והיא תעמוד לפניה גם אחרי היותה אשה לאנטיוכוס? — חקר דלפון בלב עקוב.

— האמנם תאמין דלפון כי יחיה אנטיוכוס מחליו?

— הנה זאת אין מענה לשאלתי, בגתן! כי פנינה נמצאה על יד צפרורית עוד לפני חלות אנטיוכוס.

— כאשר אחזה לי לא תדע דלפון את המדבר בסתר על דבר מחלת אנטיוכוס — צחק בגתן.

— שמעתי כי ירקב עליו בשרו — אמר דלפון — ואיך עלה עתה על לבו לקחת לו אשה?

— הוא חלה אחרי בואו הנה — אמר בגתן בצחוק קל אשר לא נסתר מעיני דלפון.

— רק יד אלהינו עשתה זאת! כי על אף מלכנו ובתו היתה התחתנותם בו, ועתה יקחהו המות. ח־ח־חה!

— ואתה איש חכם תאמין כי אלהינו ימהר לעשות נפלאות? — שאלהו בגתן בשחוק.

— ואיך אחשב אחרת בראותי את המופת הזה?

— כי על כן אמרתי לך דלפון כי חצרות מלכים מלאות פלאות!

— ידעתי כי בחצרות מלכים ימצא לפעמים רעל להמית — צחק דלפון — אבל לא להחלות...

— אמנם איש חכם אתה דלפון! — ענהו בגתן — אבל הטרם תדע כי לא יבוא המות מבלי מחלה?...

— לא ידעתי עד כה כי ימצא רעל ממית לאטו — הוסיף דלפון בצחוק קל.

— ואני שמעתי כי ימצא בארץ העברים — רמז לו בגתן.

—עתה מצאתי את החידה!—אמר דלפון בלבו—המכשפה העברית הביאה רעל מארץ העברים להמית את אנטיוכוס שנוא עמה ושנוא המלך דריוש ובתו, ועתה תפתר לי אהבת צפרורית אותה... דאח, מצאתי מפי האיש אשר מהלכים לו בחצר המלך, רב יתר מאשר קויתי!...

— כאשר אחזה לי תהגה עתה בנפלאות הרעל הממית לאטו אשר הובא מארץ העברים — שסעהו בגתן בלעג — אבל חלילה לי מאמר לך ידידי, כי אמנה ישנו רעל כזה ואם ישנו אם הובא הלום, ואם הובא אם בא בלחם אנטיוכוס או ביינו, כי מה נקרא בספר החתום—חצר מלך! ואף עוד זאת, כי אם גם נעשה הדבר עלינו לחשות, כי האמנם עול הוא לקרא דרור לתבל כלה מכף מעול ומושל עריץ כאנטיוכוס?!...

— צדקת בגתן! אבל ראה נא כי בכל אשר נפנה יד יהודי או יהודיה באמצע! — אמר דלפון — באשר נפנה נפגשם, מבית הרחים עד היכל מלך...

— נחדל מנפלאות אשר לא נדעם! — ענהו בגתן—גם חלילה לנו מהוציא משפט חרוץ למראה עינינו או למשמע אזנינו כי לפעמים יתעונו מדרך אמת.

עוד כחצי השעה ישב דלפון בבית בגתן ואחרי כן נפרד מעליו באהבה.

— מצאתיך, עבריה! — אמר בגתן בלבו בהותרו לבדו בחדרו — כאהבתי אותך גדלה קנאתי... נתונה את לאחר עוד לפני הפגשנו! אמנם לא זאת חטאתך; אבל איך אשא כאבי? אנתקך בזרוע ממנו! גם לו גם לי לא תהיי... ואולי?... אולי בבוא עליך צרה ובראותך כי בידי להצילך, תנחמי ותהיי לי!...

רגע ישב תפוש בהמון שרעפיו ופתאם עבר צחוק על שפתיו.

— השועל הזה דלפון — אמר בלבו — זוכר ליהודים את העץ אשר תלו עליו אבותיו, ומבלעדי זאת הוא שונא את פנינה למיום קחתה מידו את העבודים העברים. זה כמה הכרתי כי מתנקש הוא בנפשה, ועתה בטח לבי כי נתתי בידו את הנשק אשר בקש להשמידה!... ח־ח־ח־חה!...

ואמנם לא שגה בגתן ברואה; כי בשיחתו זאת אשר מלאה חמת עכשוב משוחה במעט דבש, נתן נשק ביד אויבה להצמיתה.

— מצאתיך הפעם, עבריה נתעבה! — אמר דלפון בצאתו מעם פני בגתן — יחי העלם הסכל אשר הוצאתי מפיו מלין!

* * *

ומצפרורית לא נעלם דבר המכתב אשר נתן אנטיוכוס למשגהו לפוליפוס, כי הוא שם אותו לאומן אאפטר בנו תחת ליזיאש.

ובדעתה כי פנינה חוקרת לדעת עלילות אנטיוכוס בדבר עמה, ספרה לה זאת בהתגלות לבה, וגם פנינה הודתה אותה על גלותה לה דבר סתר זה, ורעיון עלה על לבה לראות את פניו לפני צאתו לדרכו, כי ידעה היטב כי כמהו כמלך יון בהמסר יורש העצר על ידו, ובאהבתה העזה את עמה, תנסה אליו דברים מחוכמים, אולי תעלה בידה להטיב גורל עמה בעתיד ולהשבית מלחמות ושפך דם מארץ יהודה.

לאסונה לא גלתה פנינה מחשבתה זאת לצפרורית, כי אמרה לשמוע מראש דבר מפי פוליפוס, ויום אחד אחרי הגלותה לפני אנטיוכוס החולה, שלחה אחד מעבדי המלך דריוש להגיד לפוליפוס, כי העלמה העומדת לפני צפרורית חפצה לראותו.

פוליפוס קדמה בכבוד וידבר עמה כשעה וחצי על אדות עמה ומצב המלחמה ויהללה על חכמתה וטוב טעמה; אבל על דבר עתידות אחיה לא הבטיחה דבר, כי איש רע ובליעל וצורר ישראל היה האיש הזה, ובאשר נעלה מעל כל שפק היה בעיניו כי יירש עתה כסא יון, לא יכול להבטיחה דבר טוב, וגם רעה לא בשר לה כי לא פה המקום.

פנינה הבינה זאת ותצא בשברון לב מעם פניו, ותנחם ותקט בפניה על בואה לבקרהו.

ופוליפוס הנוכל הערום אשר הבין את כל הנעשה במלכו מראשית בואו וידע כי מספר ימיו חצוצ, כבר גמר בלבו לרזם לדריוש כי יודע הוא צפונות המקרים, למען יעמד על ידו בצאת ליזיאש עליו למלחמה, או מקרה אחר יאלצהו לדרש עזרת חיל פרס.

וכאלו חרה להמקרים על האירם עד כה פניהם להנערה הנפלאה ההיא, קבל דריוש מכתב מאת איש פלאי רגעים מספר אחרי הודיעו את פוליפוס ביד צירו כי בעוד חצי השעה יקבלהו כחפצו.

ואלה דברי המכתב אשר בא אל יד המלך:

„מלכי הגדול דריוש! צר לי על כי לא אוכל עתה להגלות אליך בשמי; אבל האמינה לי, הוד מלכות, כי עבדך הנאמן הנני, ולא אחד העם כי אם אחד השרים הגדולים במלכותך, אשר תדעהו ותכיר אהבתו אותך בעת אחרת אשר אמצאנה מכשרת להגלות אליך. ולאות נאמן כי לא אכזב באמונתי לך ולארץ ממלכתנו אגלה לך סוד כמוס, כי זאת פנינה העבריה נחש היא בחיק בתך ובביתך, כי גלתה סוד מחלת אנטיוכוס לפתע פתאם אחרי בואו ארצה פרס. היא יעצה עצת הרעל והיא גלתה עצתה לאחרים אחרי העשותה, ומי יודע את הרעה אשר תביא עליך מלכי בנכליה הרעים?!

„ראה הוד מלכות הזהרתיך ואתה דע לך. עבדך הנאמן — פ ל א י.“

המלך חרד חרדה גדולה למקרא דברי המכתב אשר אין לשפק אף רגע בכל הכתוב בו, כי הוא מגלה צפונות אשר בלעדי פנינה אין לאחרים חלק בהן, ועד ארגיעה נהפכה חרדתו לקצף בוער כאש.

— בוגדה נתעבה! — קרא בחרוק שנים וידיו ורגליו רעדו מעצמת סערת לבו — אמנם צדק הכותב כי נחש אחפתי אל ביתי! אבל השם נחש עוד ימעט ממך ולא ידעתי אכנה אותך, בוגדה!

ובהגיגו במעל הנורא הזה ובכל התוצאות הרעות האוחזות בו, עבר קצפו הכביר כל חק, עד כי נאלמו שפתיו, עיניו קמו בחוריהן ופניו אדמו כדם ולא יכול למוש ממקומו כאלו קפאו כל יצורי גוו, ופתאם התנשא בחזקה ממקומו כאסור מנתק את אסוריו, וימהר אל הדלת, והנה היא נפתחה מן החוץ וסריסו הודיעהו כי פוליפוס מחכה לו באולם.

על אף דריוש היה עתה בואו, אבל הוא כבר יעד לו את הראיון הזה ולא יכול לדחותו.

— יבוא! צוה המלך.

ואחרי רגעים מספר בא אליו פוליפוס הלשכתה וישתחו.

דריוש קדמהו בכל אותות האהבה ויושיבהו על כסא נכחו, ואם כי התאמץ בכל כחו להטיב את פניו, בכל זאת הכירה בו עין פוליפוס החודרת כי לא צהל היום בעצם נגהו לפני המלך.

— האח, אשמח מאד לראותך! — קרא אליו המלך באהבה מגולה — ומה שלום החולה.

— מחלתו עזה ואנושה — נאנח פוליפוס — ולפי דברת הרופאים היום בבקר, לא יאריך מלכי ימים.

— אהה, צר לי מאד! — ענהו המלך באנחה — ושפתי קצרה מהביע לך, שר נכבד, מה עגמה נפשי בתי להאמלל אשר אהבת נפש תאהבהו...

— ולוא ידעו הרופאים סבת חליו — הוסיף פוליפוס בשפתי מרמה — כי אז אולי יכלו לגהות ממנו מזור, אבל היא ידועה רק לי, ואני חלילה לי מגלות סוד...

כחצי רעל נחתו דבריו אלה בלב המלך, כי עתה עין בעין יראה כי העבריה הבוגדה גלתה סוד זה לפוליפוס; אבל גם דריוש ערום וידע איך לכלכל דבריו בקרת רוח.

— לא אשפק — אמר לפוליפוס — כי איש חכם כמוך יודע את אשר לפניו ועל כן לא אתפלא על אשר יקר בעיניך הסוד ההוא מחיי המלך.

— ראשית כל — ענהו פוליפוס — טרם אדע אם יחלימוהו רופאיו אם גם ידעו סבת מחלתו, כי כבר אכול חצי בשרו, ומיום ליום יחיש הרקב מעשהו ואין תקוה; וזאת שנית: אף כי יקרו לי חיי מלכי מחיי, הנה אין הנזק שוה באסון הנורא אשר תסב התגלות רז זה לאדם רב, כי מהומות רבות כרוכות בעקבה ומלחמה אחרי מלחמה תביא לתבל כלה...

— אשמח מאד לראות את האיש אשר תבל כלה בפיו ובשפתיו! — אמר המלך בצחוק מר — ועתה במה אודך, שר נכבה, על בקרך אותי היום?!

— הבה אתכבד, מלכי, לדבר אליך דברים ברורים — ענהו פוליפוס אחרי רגעי חשוב—הנה מלכי הולך למות ואני הולך במצותו לאנטוכיה לקחת את יורש

העצר על ידי והדבר הזה הוא על אף ליזיאש דוד המלך; ומי יודע אם לא יפתה את אנטיוכוס אאפטר להתקומם לי; ואני אשר על פי ישק כמעט כל חיל יון, אקוה לעשות מלוכה ביד חזקה; אבל חיל עוזר דרוש לי להכניע את ליזיאש או גם את אאפטר, לכן אשאלך מלכי אם תהיה לי מארצך לעזור בחמשים אלף גבורי פרס? ואני לא מתנת חנם אבקשו ממך מלכי, כי אקל ממך מעט את המס הכבד אשר הטיל עליך אנטיוכוס ועוד הנחות אחרות אעשה לך אם תואיל לבוא בברית עמי...

על אף המלך היתה ההצעה הזאת, כי זה כמה חכה לעת מצוא הוה את מלכות יון ואז יפרק בן־רגע אחד את עולה מעל צוארו, ובגלל זאת הביאו הוא בידיו את הרעה על הממלכה החטאה הזאת בהמיתו את מלכה, והנה עתה הוא נמשך ביד נעלמה למרות חפצו אל שדה קרב, ומראש יאמר לו ברור כי אחרי תתו חמשים אלף גבורי מלחמה, תעשינה לו רק הנחות, והמס יקל אך כמעט...

— העבריה! העבריה! — המה לבו — היא המיטה עלי את הרעה! היא נתנה חרב ביד פוליפוס להוליך עלי אימים ולנהגני בעינים סגורות אל כל אשר יחפץ... אבל מה אעשה? שפתיו ברור מללו בלשון סתר כי יודע הוא את הסוד הנורא ובידו הנני עתה ובפיו ובשפתיו...

— בכל חפץ לבב אמלא שאלתך בעתה — ענהו המלך אחרי רגעי דומית — ולבי בטוח כי נתפשר גם על דבר המס.

— במה אכף לך על טובך, הוד מלכות! — קרא פוליפוס בלחצו את יד המלך — אבל הלא ידעת מלכי כי אני יוצא לדרך ואולי אקח גם את מלכי החולה עמי, ואיש מאתנו לא ידע מחרתו, ועל כן אני חפץ לקים את דברי הברית ביני ובינך, המלך הגדול, על הספר בידיו והעד עדים כמשפט, והדבר הזה יעשה בסתר, ואני היודע לשמור סוד, אדוני המלך, כאשר ידעת... לא אגלה את דברי הברית אשר בינינו עד בוא עת, ומי יודע אם גם יגיע הדבר למלחמה? כי אם ימסר יורש העצר על ידי במצות המלך עם הספר אשר בידי אל ליזיאש, אשר עליו למלאתה, רב לי רב ולא אבקש מלוכה, ימלך אאפטר ואני אהיה לו לעינים...

— מה נורא האסון אשר המיטה עלי פנינה! — אמר המלך בלבו ודמו רתח בעורקיו — הוא יודע תקפו עלי כי הנני בידו ויעשני כלי למעשהו. הנני אליך נחש והוריתיך איך לגלות סוד מלך!

— ומתי אתה עושה דרכך ארצה יון? — שאל את פוליפוס וקולו רעד מעצמת מכאוביו.

— ברגע הכרת הברית ביני ובינך, מלכי, כי על כן באתי אליך, וגם אקוה כי לא תתנני לצאת מעם פניך עד אם יעשה הדבר לטובת שנינו, מלכי הגדול!

— הפצך ינתן — אמר לו הדריוש ברגזה נסתרת — אבל תנאי אחד אתנה עמך גם אני.

— דבר, אדוני המלך, ואם בידי למלאתו אעשנו! — ענהו פוליפוס בגאות איש האוחז את רעהו בצוארו אשר ברצותו ירף ממנו וברצותו יחנקנו.

— אני חפץ לבקשך — אמר לו המלך — כי בצאתך מפה תקח גם את מלכך החולה עמך, ובשובו אל ארצו אולי ישוב ורפא לו...

— ירפא! ח־ח־חה! — צחק פוליפוס בצחוק מדקיר — אף אלהי מקדש „בית חרסה" ירדפהו באשר יבוא... אבל את פניך מלכי אני נושא ואם אך תמצא ידי אקחהו אל ארצו.

וישלח המלך אל סופרו ויכתבו דברי הברית בינו ובין פוליפוס והעד עדים, ואך אז יצא פוליפוס מעם פני המלך.

— בת מות היא המרשעת! — קרא דריוש בהתנשאו ממקומו אחרי הותרו לבדו בחדרו — מות תמות פנינה ולא תחיה עד הערב!

ובהתמלט הדברים האלה מפיו מהר ויצא מלשכתו ויך את הדלת אחריו בחרי אף.

ק.

ושרה העלמה הישרה והיפה בבנות חן גדלה עתה למאד בעיני יהודה ובעיני כל היודעים כביר כח לבה; כי אחרי הצילה את הגבור ממות, הצילה גם את אחותה ואבשלום אישה מהשרף על המדורה במצודת אקרה.

ומפעליה אלה, מפעלות גבורים, עוררו אליה אהבת לוי למשנה, ותהי שרה שיחתו כל היום וחלומותיו בלילות.

ואחרי עבור ימי חנכת המקדש והמזבח וירושלם שקטה מתשואות חגה אשר אבשלום ולוי, שרה ובת־שבע שמחו בו שמחת משנה, נראה לוי את פני מחלון רעהו פקיד הצבא, ויזכירהו על אדות אשר נדברו אז.

— ידידי ורעי — אמר לו בכל חם רגשותיו — ידעתי כי איש לב ובעל נפש אתה, ועל כן לא אשפק כי תחוש את לבי הנוהה אחרי שרה באהבה עזה, ואתה הלא אמרת לי כי ידעת איש בירושלם אשר יבוא ויעיד כי ראה במות שלום ובהקברו...

— בעתה הזכרתני זאת — ענהו רעהו — כי היום ראיתי את האיש ואדמה כי בעשרים שקל כסף יעשה זאת; ואם כי לא ישר הדבר לעשותו, הן לא נחטא שנינו בזה לאיש, אחרי כי שלום מת זה כמה ואתה ידעת זאת.

-- לוא שפקתי רגע במותו חי אלהים אם עשיתי זאת! — נשבע לוי במועל ידיו -- ואני אדמה כי אחרי הודע לה אל נכון כי מת הוא תשכחהו ברבות הימים ואני אמצא את לבה.

— את זאת טרם נדע! — ענהו מחלון — כי לא על נקלה תחליף נערה כשרה את אהובה באחר; אבל גם לזאת מצאתי עצה!

— עצה שתאהבני שרה?! — קרא לוי באחזו בידי רעהו ועיניו הבריקו משמחה.

— כן, ידידי, עצה שתתן לך ידה ולבה!

— האם לא התולים עמך מחלון?!

— וחלילה לי מהתל במבחר רעי בלוי גבור החיל! יש אתי עצה שלא

תרבה שרה להגות ותתן לך ידה, והיא שיהודה המכבי בעצמו ובכבודו האוהב את שניכם יחבר את ידיכם !...

— לא אבין לרעך רעי ! — קרא לוי כנבוך.

— ודברי נכוחים למבין ! — ענהו מחלון — ידעת כי יהודה אוהב ומכבד אותך ומה גם את שרה אשר הראתה נפלאות גדולות, ואחרי אשר יעבור כל שפק כי שלום אהובה מת, ידעתי נאמנה כי אם ימצא איש אשר יעורר את יהודה לחבר לבות שניכם, אהובי נפשו, לא ימנע מעשות זאת, ואני לא אפון כי דיו הגה היוצא מפיו להמציא לך לב שרה כי כאלהים הוא בעיניה ובעיני כל יודעיו.

— אך זאת היא עצה ! — קרא לוי ברגש — אבל התדמה כי יזיל הגבור להתערב בדברים כאלה ?

— לא אשפק כי יעשה זאת בשמחה וכשחוק יהיה בעיניו המפעל הטוב הזה, ואני אורך אז את אשר תעשה ; אולם אם שגיתי במשפטי ויהודה לא יעשה זאת, יש אתי עצה אחרת, כי זה האיש החוזה אשר הרעיש את כלנו בשירתו ביום חג ה' ואיש לא ידע עד היום מי הוא, גדול ונכבד מאד בעיני כל יושבי ירושלם, ואם נפנה אליו ונבקשהו כי יחבר את ידיכם. אדמה כי יעשה זאת בשמחה גם הוא.

— האח, מה נשגבו מועצותיך, מחלון ! — קרא לוי בהמון רגשותיו — רוח חדש נפחת בי היום ובמה אכף לך על חסדך !

— ועתה לא נשאר לי מאומה בלתי אם לתת לך את האיש אשר יעשה עול בכסף — דבר אליו מחלון בצחוק נחת — שמו שמגר בן ענת. לא גנב הוא חלילה ולא מרצח, כי אם איש מרמה ודובר שקרים, ובעיני כל יחשב לצדיק תמים, כי יכסה רשע כסל במסוה יראת אלהים על פניו, שהיא תמיד סתרה לאנשי תהפוכות. קומה ונלכה לראותו !

*

*   *

ושרה יושבת בבית בת־שבע אחותה בירושלם. אבשלום פקיד החיל בצבא המכבי שכר מעון יפה לאשתו לא הרחק ממשכן מצביאו, ועתה אחרי ימי החג אשר טרם נודע מצב הדברים בארץ יהודה והארץ שקטה למראה עינים, נקי אבשלום לביתו ומתענג בחברת אשתו ואחותה, הנערה הישרה אשר לא חדלה רגע מהגות איך תוסיף להיות לעזר לעמה בשכלה ולהצר צעדי אלקימוס אשר במצודת אקרה בתחבולות ערמה, להחליש בזה כח המתיונים אשר כנגע המה לבית ישראל.

— לא חפץ ה' לתת לי אושר במלא ידו — התאוננה שרה באזני אבשלום ואחותה — מה חסרתי עתה לוא נמצא שלום בירושלם וראה בשמחת חגנו הקדוש ? !

— גזרו על המת שישתכח מן הלב — אמר לה אבשלום — ולמה תשורדי, שרה, אהבת רפאים ?

— לא אבשלום! — קראה שרה — שלום אהובי לא מת... לבי אומר לי כי הוא חי, ובתנומות על משכבי אראהו בצרה גדולה... אהה, מי יתן ידעתי אמצאהו בקצה תבל, כי אז כנפי נשר עשיתי לי, עפתי ואקחנו לי משם.

— האהבה תוליד תמיד אמונת שוא — ענה אבשלום — וגם מראה־עינים היא מכזבת...

— ואיך נקרא מראה עינים למקרה שלום? — שאלתהו בת־שבע — הנה הוא אבד בדרך ואיש לא ידע מה היה לו, ומדוע לא נאמין כי הוא חי? החסר נסבות חלדנו אשר תוכלנה לעצור בעד איש מלכת באשר יחפץ? ומה קראני אני בבית אנטיוכוס בהצילי את פנינה?...

— אהבתו את לוי דוברת בו — אמרה שרה אל אחותה.

— התכחשי שרה כי עול־ימים גבור חיל ובעל נפש הוא לוי? — שאלה אבשלום — כמוהו לא ראיתי בבחורים איש טוב והוא גם יפה תאר ונכבד מאד בעיני יהודה גבורנו, ובעיני הוא גדול משלום רעהו, שלום לעפרו.

— הוא מדבר על אדותיו כאלו ראה במותו — התאוננה שרה באזני אחותה — אבשלום! — קראה בפנותה אליו — הגידה לי דבר אמת אם ידעת על אדות שלום יותר מאשר ידעתי אני, או אולי רק אהבתך את לוי דוברת בך?

אבשלום חפץ לענות, אבל ברגע ההוא נפתחה הדלת ואיש לבוש אדרת משי רחבה, איש תואר ובעל זקן נראה על הסף. כשבע פעמים נשק את המזוזה בלטשו מרום עיניו ביראת אלהים על פניו, ואחרי כן בא לאטו הביתה, ובראותו את בת־שבע ושרה הסב פניו מהן ויפן אל אבשלום.

— שמי שמגר בן ענת — אמר לו בנחת—ואם תחפצנה גם הנשים לשמוע מה בפי, תיטבנה לכסות את פניהן בצעיף כאשר יאתה לבנות ישראל מצניעות לכת...

אבשלום הושיט לו ידו ויקרא לו שלום בחרדת כבוד, אחרי כן בקשהו לשבת. שמגר ישב על הכסא ובת־שבע ושרה מהרו לשים את צעיפיהן על פניהן.

— שמך אבשלום — החל שמגר — האין זאת?

— כן, אדוני הנכבד, שמי אבשלום!

— ושם גיסתך שרה הידועה?

— כן, אדוני!

— והיא פה אתנו בבית?

— הנה לפניך! — קרא אבשלום ויור באצבעו אל שרה.

שמגר כונן אליה מבטו, ואף כי כבר כסתה פניה בצעיף, בכל זאת הוריד עיניו ארצה בפנותו אליה.

— שרה מעיר גמלא את? — שאל אותה — האין זאת?

— כן אדוני! — ענתהו שרה.

— אלהים עשה את היום הזה כי אמצאך פה! קרא ברגש בנשאו מרום עיניו — ואני אף כי לא איש בשורה אנכי לך היום, שרה היקרה, בכל זאת עלי למלאת את משלחתי, כי מצוה לקים דברי המת...

בכלותו דבריו אלה זורר שלש פעמים ויעש חוטמו במטפחת אשר הוציא לאטו מחיקו.

ולא יכלה שרה להתאפק.

— מי מת? בשם אלהים השמיעני, איש טוב, מי מת? — התחננה אליו בחרדת נפש.

— ומה חרדת כל החרדה, נערה פתיה? — שאלה שמגר בנחת קולו — לא אביך ולא אמך חלילה, כי אם טרוף טורף שלום...

— אוי לי! אללי לי! — התפרץ מלב שרה.

— נערה פתיה! — גער בה שמגר — הנשמע כזאת כי נערה עבריה תבכה למאהבה?... החסר בחורים עמנו? העלם אין בו לתנות אהבים? טרוף טורף שלום ואלהים אנה לידי לראותו בעודנו חי ולעסוק אחרי כן בקבורתו...

שרה התיפחה מרה.

— התחרישי נערה סכלה! — גער בה שמגר שנית — הזאת תפארת שרה הצנועה לבכות לבחור כי מת? חיה רעה אכלתהו בדרך הר־עיבל, ואני אשר סחרתי אל הארץ בימים ההם, מצאתיו שוכב בזוב דמו וכל עוד נפשו בו, לקחתיו בעגלתי הגלעדה אולי אגהה ממנו מזור, אבל לשוא; בבואי העירה גוע לעיני.

שרה ובת־שבע בכו מאין הפוגות ואבשלום היה כאיש נדהם בדבר האיש הבריו.

— ומאין ידעת כי שלום הוא? — שאל את שמגר בנפש מרה.

— בשכבו בעגלתי ואני חבשתי פצעיו — ענהו שמגר וינע במו ראשו — שב רוחו אליו, ואני בשאלי אותו לשמו אולי בעל אשה הוא, ספר לי כי מעיר גמלא הוא ושמו שלום ויבקשני בשפה רפה להודיע את אבותיו כי חיה רעה מצאתהו בדרך ותטרפהו, וגם אמר לי כי הנערה שרה בת אפרים יעודה לו, וישביעני לבשר לה את האסון לבל תהיה צרורה לו בחבלי אהבה ותבחר לה בחור אחר תחתיו, ובכלותו דבריו סגר עיניו לנצח.

שמגר נאנח רגע ויוסף לספר: הודעתי דבר האסון את זקני העיר, ויתנו לי אחזת קבר במבחר קבריהם, ואני מהרתי אל הוריו עירה גמלא לקים דברי המת ואבקש שם את שרה ולא מצאתיה, חקרתי לדעת איפה היא, ויודע לי מפי איש אחד ופלטיאל שמו אשר עבר אז את העיר ועתה הוא יושב פה, כי שרה גרה בביתו בירושלם ונעלמה משם. נואשתי מראות אותה עוד; אבל פתאם נודע לי היום במקרה כי שרה ישבה במצודת אקרה ותצל ממות את בת־שבע אחותה ואישה ואחוש למצא אותה פה.

— אוי ליום מר! — בכתה שרה — שלום אהובי מת! עתה ידעתי כי לא אשוב אראנו עוד!

— כאחת בנות לא אמון תדברי! — קרא אליה שמגר בתלונה — לא תשובי תראיהו! האם לא תאמיני בעולם האמת? התכחשי כאחת הכופרות בתבל אשר מעבר לקבר? האם לא חלדנו רק מעברה לה, ושם נחל אז לחיות חיי נצח?!

— אמנם כן הוא איש נכבד ירא אלהים! — ענתהו שרה בבכי — אבל בתבל ההיא עלינו להאמין ובחלדנו זה אנחנו חיים, ובהלקח ממנו מחמד עינינו אל מקום אשר לא נראהו וחשך ישופנו ואיש לא שב משם וישמיענו דברים ברורים כי אמנם כן הוא כאשר יגידו לנו, ידוה לבנו על האבדה; ואני יודעת נאמנה כי אם גם הנך מאמין אדוני בכל לבך בעולם הטוב אשר מעבר חלדנו זה, בכל זאת אינך חפץ ללכת שמה, ועל כפים ישאונך או בעגלה תובל אל המקום הנחמד ההוא...

בת־שבע ואישה לא יכלו לעצור מצחוק פיהם אם גם כאב לבם למות שלום, ושמגר נשא מרום עיניו ביראת אלהים ושפתיו נעו בלחש ובאנחה:

— הדור הצעיר! הדור הצעיר! יחזק אלהים לבכם באמונה, אמן! אמן! ובהתמלט הדברים האחרונים מפיו התנשא ממקומו.

— שלום! שלום — קרא בגשתו לאטו אל הדלת — ברוך אתה אלהי אשר נתת לי היכולת לקים את דברי המת!

וישק ידו אשר נגעה במזוזה למו פיו ויצא.

קא.

וקץ אנטיוכוס, המושל העריץ אשר רחץ הליכיו בדם בני ישראל, הנה בא.

איש בא ארצה פרס ויגד למלך החולה כי כל הצבא אשר שלח ארצה יהודה בליל נגף, ואת השקוץ אשר הקים על הבמה בירושלים השליכו חוצה ואת המקדש הקיף יהודה המכבי חמות גבוהות ואת בית־צור עירו בצרו היהודים להם, ואף כי כבר שלח רץ לקרא שלום אמת ליהודים, הנה לא יכול נשוא מכאוביו בראותו כי כל מלחמותיו את היהודים שנואי נפשו לא הכניעום, ותגבר עליו מחלתו, וימהר אליו את פוליפוס אהובו ולעיני כל שריו הרבים אשר אתו, מסר לו את הכתר ואת הלבוש ואת טבעת המלך ויצוהו להביאם עד מהרה אל אנטיוכוס בנו, הנקרא א א פ ט ר בפי ליזיאש אומנהו, ויפקידהו להמליכהו תחתיו ולהיות לו לעינים, וביום ההוא מת אנטיוכוס במכאובים קשים וישאר אחריו גל עצמות צנום ודק, כי בא הרקב גם במוח עצמותיו; ויקבר בקבורת העם, כי לא נתן דריוש לעשות לו כל יקר במותו.

ופוליפוס אשר ידע כי אהוב הוא לחיל יון, ובהשענו על הברית הכרותה בסתר בינו ובין מלך פרס, אסף אליו את כל שריו וימתק סוד עמם ויאמר להם בעקבה כי עתה יאסוף חיל כבד בדרך מסעו עד בואו לאנטוכיה ויבוא העירה במאת אלף איש גבורי חיל וימליך את יורש העצר אנטיוכוס אאפטר תחת אביו, למען יראו הגוים מסביב ובתוכם היהודים תקפו וחרדו מפני המלך החדש וכבדוהו מכל המלכים אשר לפניו.

העצה ישרה בעיני כלם, אבל לא בעיני תלמי מקרון, מצביא נודע לתהלה בחיל יון, כי לא נצפנו מנגד עיניו נכלי פוליפוס ויבן כי הוא כורה רעה להסם אליו את המלוכה, ותלמי הוא אחד מאוהבי ליזיאש בסתר ולא שפק כי ראשית

מלאכת פוליפוס תהיה להמיתו, ואחרי כן בהיות כל החיל בידו, ימית גם את המלך הצעיר, או יטהו כעור לאשר יחפץ.

ותלמי מקרון נחשב תמיד בעיני פוליפוס לאוהב נאמן, כי כן התחפש לפניו מאז גדלו המלך על כל שרי מלכותו, ויסבב מקרון בנכלי ערמתו כי ישלחהו פוליפוס מלפניו לאסוף אליו את חיל יון, ובין כה נשאר פוליפוס בשושן הבירה להקהל אליו את ששים אלף גבורי פרס, כדברי הברית, להיותם עתידים לאות אשר יתן להם ללכת אחריו.

*

* *

ומניליאוס איש דמים ומרמה, הזד הארור אשר הסב בכל הרעה אשר מצאה את עם ישראל, עודנו כלוא בבור על פי ליזיאש אשר שם עליו חטאת מפלתו במלחמתו את יהודה המכבי.

יורש העצר לא נתנהו למות עד אם יחרץ משפטו מאת אנטיוכוס אביו, ובין כה דאגו לו אוהביו הרבים מבני מפלגתו המתיונים, להמתיק לו רגעי שבתו בבור צרה, ואיש אחד עשיר ונשוא פנים, בלדד שמו, קנה את שומריו בכסף ויתנוהו לבקרו דבר יום ביומו בבור מאסרו.

וחדשות יביא אליו בלדד מכל הנעשה והנשמע בארץ יון ובארץ יהודה, ויודע עתה מניליאוס את כל העבר וההוה והוא חותר בנכלי ערמתו להוציא ממסגר נפשו בעת מכשרת.

— לוא נמצא עתה תלמי מקרון באנטוכיה — אמר מניליאוס אל בלדד — כי אז אולי היתה לי הרוחה על ידו, כי אהוב הוא מאד בעיני בן המלך וליזיאש, ותלמי הוא רעי הנאמן למן היום אשר היה פקיד נגיד בירושלם וחלק גדול מן הכסף אשר הייתי נותן לאנטיוכוס במחיר הכהנה הגדולה נשאר בידו, כי הוא היה על המס, ואני חתרתי להעלותו למשרה גבוהה ובאחריתו היה למצביא.

— ותלמי זה כבר אמרתי לך — ענהו בלדד — נמצא זה זמן כביר על יד אנטיוכוס באקבתנא, ובלי שפק הלך עמו ארצה פרס; אבל מה טוב כי הזכרתני עתה על אדותיו! כי זה כמה עלה רעיון על לבי לשחד אחד השרים הגדולים בכסף לדבר טוב עליך לפני ליזיאש, כי עשרי רב ואלי ילוו עוד עשירים רבים מבני מפלגתנו, ואני לא אפון כי הון עצום יועיל....

מניליאוס לא נתנהו לכלות דבריו ויפול על צואריו וישקהו.

—במה אכף לך, רע נאמן! — קרא אליו ברגש — אך זאת היא עצה טובה וישרה! אבל אין שר אחר טוב מתלמי מקרון, ראשית כל הוא אוהבי הנאמן אם גם רע הוא לאלקימוס הנבל, ומבלעדי זאת הוא אוהב בצע ולוקח שוחד. . .

—הבה אסע לראותו באשר הוא שם ואטהו לבוא הלום לאנטוכיה — אמר לו בלדד.

— וגם הלך ילך! — קרא מניליאוס — ואני אפתח לך דרך אשר יובילך אליו: הנה יש לו אח פה באנטוכיה ושמו זמרון, והוא איש עשיר וחכם וגם ידעני, והוא יורך את אשר תעשה לרוחתי על ידי תלמי אחיו וגם יגיד לך איפה הוא עתה.

בלדד יצא מאת פני מניליאוס וילך ראשית כל אל אחיו בני מפלגתו הפריצים העשירים, והם נתנו על ידו הון עצום לשחד בו את תלמי מקרון, וגם בו בחרו ללכת אליו באשר הוא שם ולהביאו לאנטוכיה, למען ידבר על לב ליזיאש לקרא דרור למניליאוס מבור כלאו.

ומה הפליא הפעם המקרה לעשות לטובת הנבל! בבוא בלדד ביתה זמרון לשאול לתלמי אחיו, נודע לו כי זה עתה יצא זמרון לקראתו, כי רץ בא וישמיעהו, כי יבוא תלמי לאנטוכיה בערב.

— אצבע אלהי היונים הוא! — קרא בלדד בשמחה ולא מָש מתוך הבית עד בוא תלמי בלוית זמרון אחיו אחרי חצות לילה מדרכו.

ובלדד לא חכה עד הבקר, כי ידע היטב כי אחרי אשר יבוא תלמי אל חצר־המלך אשר בלי שפק הביא שם חדשות ונצורות, לא על נקלה ימצאהו שמה; ויפן בלדד אל תלמי ויגד לו כי דבר סתר לו אליו לטובתו, ויבואו חדר בחדר, ויתן לו בלדד ראשית כל שתי טבעות ספירים יקרות ל ת ש ו ר ה, ואחרי כן ספר לו על כל אדות מניליאוס ובגלל מה כלאו ליזיאש בבור.

— ואת מניליאוס אני אוהב כנפשי — ענהו תלמי נדיבות — כי חכם רזים הוא בהליכות המדינה ויועץ משרים אשר לא רבו כמוהו, אם גם נוכל הוא ואיש תהפוכות לפעמים...

עיני בלדד אורו משמחה, וימהר ויוציא צרור זהב ואבני חפץ מחיקו וימציאנו אליו.

— את זאת נתן לי מניליאוס להפקיד בידך אדוני המצביא — השפיל בלדד קולו — ואתה הואילה נא להמליץ עליו לפני ליזיאש לקרא לו דרור ממאסרו.

תלמי הסתיר את הצרור מתחת למדיו ויחשב רגע מחשבות.

— איזה הדרך אתה רואה את מניליאוס בבור מאסרו? — שאל פתאם את בלדד.

— שחדתי את שומריו ודלתות בית מאסרו פתוחות לפני בכל עת.

— התוכל להביאני אל מאסרו?

— בכל עת אשר ייטב בעיניך, אדוני המצביא!

— אתחפש ואלכה עתה!

— מה טוב ומה נעים! — קרא בלדד בשמחה.

— אבל אל תעמוד בדברי אליו.

— אני אחכה לך אדוני באולם!

ותלמי מהר ויתחפש ויבוא בלוית בלדד אל הבור אשר מניליאוס כלוא שם ובלדד נשאר באולם.

מניליאוס נרעש ונפעם בראותו לאור הכהה את האורח אשר בתחלה לא הכירהו.

— מניליאוס! — דבר אליו תלמי מקרון בלחש — לולא עצתך דרושה לי עתה, כי אז לא חרפתי כבודי ואולי גם נפשי לבוא אליך הנה ואתה דע כי אנטיוכוס מת בארץ פרס ואני באתי להביא את הבשורה הזאת אל ליזיאש.

— נפעמתי ממשמע אזני! — קרא מניליאוס.

— ואני יודע נאמנה כי פוליפוס כורה רעה להסב את המלוכה אליו — הוסיף תלמי — ולעיני ולעיני כל השרים הפקידהו אנטיוכוס לפני מותו לאומן בנו תחת ליזיאש, ויאמר פוליפוס לבוא לאנטוכיה בחיל עצום להמליך את אאפטר תחת אביו; ואני בהביני כי להשמיד את ליזיאש בלבבו, ואולי ישלח ידו גם בבן־המלך למען יירש הוא את כסא המלוכה, עשיתי בערמה כי ישלחני פוליפוס מלפניו לאסוף את החיל אל משמעתו, ואני באתי הנה להזהיר את ליזיאש מן הרעה; ועתה אשאל בעצתך אם אעשה זאת, או אולי אעמד על יד פוליפוס בסתר, כי לבו טוב עלי, ובהיות המלוכה בידו אמר לי כי ישימני למשנהו.

רגעים מספר צלל מניליאוס במחשבותיו ואחרי כן ענהו:

— אם אמנם יודע אני נאמנה כי אשר רב צפון לי בחיק העתיד במלוך פוליפוס, כי קניתי את לבו לאהבה אותי וגם לא נכחד ממנו כי מועצותי כדברי אלהים הנה בהליכות המדינה, ובעשותו מלוכה תהי ראשית מעשהו לקרא לי דרור ולרוממני אל על, בכל זאת אומר לך ידידי כי הדרך הישרה היא תמיד הכי טובה. עמוד על יד ליזיאש וימליך את אנטיוכוס אאפטר.

— וליזיאש הן שנוא עתה לעם היונים, כי נער את מקדשיהם לפני צאתו להלחם את יהודה.

— ושנוא הוא גם לי — ענהו מניליאוס — ובכל זאת לא אסור מן הדרך הישרה, והעם רק הציר, ומי פתי ישמיענו?

— אודך על עצתך מניליאוס! — קרא תלמי בהושיטו לו ידו — ומה אשמח על המקרה כי הגעתי אחרי חצות לילה לאנטוכיה ולא באתי אל בית המלך לראות את ליזיאש לפני ראותי אותך, ועתה אני מבטיחך כי אעשה את כל אשר תמצא ידי לקרא לך דרור ממאסרך, אף כי יקשה הדבר מאד, כי קשה לב הוא ליזיאש ושונא את כל איש אשר על ברכי היהודים נולד, ואם יש אתך עצה מה אעשה להשיב מעליך אפו השמיענה ואעשנה בכל חפץ לבב.

— עצה אמנם יש! — קרא מניליאוס אחרי רגע דומיה — ואם תעשה יקרא לי דרור מחר בבקר; אבל הכה יקרתי בעיניך כי תעשה את כל אשר אמר אליך?

— דבר דבריך, מניליאוס! — בקשהו תלמי — ואני אשבע לך כי לא יכבד ממני לעשות ככל אשר תורני לרוחתך...

מניליאוס השפיל קולו ויגד לו עצתו בלחש.

— חכם לבב ואיש תחבולות אתה! — קרא תלמי — ואני אעשנה ולא

אראה את פני ליזיאש ובן המלך עד למחרת אחר הצהרים וגם לא ידעו עד עולם כי שבתי בלילה הזה מדרכי, אבל הזהר בבלדד האיש אשר הביאני אליך...

— האיש הזה לי הוא — ענהו מניליאוס — ואתה בטח בי כי לא יגלה סוד.

עד מהרה נפרד תלמי מעליו, ולמחרת בבקר השכם קרא אליו מניליאוס את שר בית האסורים וישלח דברים בפיו אל ליזיאש כי חפץ הוא לראותו בדבר נחוץ מאד ואם יוכח כי לא דבר נחוץ הוא לדעתו, יוקיעהו על עץ לעיני השמש.

ויובא מניליאוס אל ליזיאש הלשכתה.

— מה כל החרדה הזאת ? — שאלהו ליזיאש בגאון — המבלי אין אנשים לגזל עתי כי נוספת גם אתה האסיר עליהם ובבקר השכם ? !...

— מחזה שדי ראיתי בלילה הזה — ענהו מניליאוס בענות תם — כי לא אל חנם הייתי כהן גדול בירושלם, כי לעתים בחרני אלהים לנביא לו, וגם עתה הפעם נראה אלי ויראני חדשות ונצורות, אשר באהבתי את עם יון וארץ מולדתי, עלי להשמיען אותך, מושל צדיק, אם גם אנפת בי ותשליכני מלפניך אל בור מחשכים.

— ומה המחזה אשר הראך אלהיך ? — שאלהו ליזיאש בלעג אשר לא הכתירו.

הנוכל שוה רגליו וכל יצורי גוו, סגר עיניו וישא מרום ראשו ויקרא ברגש :

— הראני ה׳ יער גדול, יער בצר, שם חיות קטנות עם גדולות רובצות בתוך בקעה רחבת ידים וכלהנה נגשות אל ארי הגדול אשר סביבות שניו אימה, פיו כקבר פתוח ועיניו בוערות כאש, ומשתחוות לו, כורעות ונוהמות ומלקקות אותו בארבה, ופתאם ורעם ממרום ירד ארצה ויך את האריה וימיתהו, ולקול הרעם הקיצותי והנה חלום, ואישן שנית וארא בתוך הבקעה ההיא גור אריה מתהלך על יד לביא וכל חיתו היער אשר ראיתי במחזה הראשון, כורעות ומשתחוות להם, והנה נמר גדול נעור פתאם ממקומו ויאמר להתנפל כחתף על גור האריה ולגזלו מאת הלביא ההולך על ידו, ויתמרמר אליו הלביא בחמת כחו, ותבאנה גם יתר חיתו הטרף לעזרתו ויצילו את גור האריה מפיו ויטרפו את הנמר הנורא אשר שקד על הרעה.

— אמנם חלום יפה הוא — צחק ליזיאש — אבל הבגללו עוררת אותי היום בבקר משנתי ? !

— כן אדוני בגללו ! — ענהו מניליאוס בגאון ובבטחה — כי הראני ה׳ בבור שביי מה הוא עושה בארץ יון. האריה הגדול במחזה הראשון הוא אנטיוכוס עפיפנוס והוא מת . . .

— הוא מת ? ! — קרא ליזיאש בשממון — בן מות אתה אם לא כדבריך כן הוא !

— הראני ה׳ כי אנטיוכוס עפיפנוס מת ! — קרא מניליאוס בבטחה — ואם מקסם כזב הראני, אות נאמן הוא כי חפץ אלהי במותי ואני נכון לצאת במחול לקראתו . . .

— מה נפלא הדבר ! — דבר ליזיאש בתמהון כמו לנפשו — ומה פשר יתר המחזה אשר הראך אלהיך ?

— גור האריה אשר הראיתי בבקעה הוא אאפטר יורש העצר — הוסיף הנוכל ויתרגש — והלביא אשר בצדו הנך אתה ליזיאש אמנהו והנמר אשר הראני ה׳ הוא אחד משרי המלוכה הגדולים החפץ לגזל את המלך החדש מידך, ואם לא שגיתי במראה עיני הנהו פוליפוס, כי כנמר נראה לי תמיד...

— יופיטר אלהי! — התפרץ מפי ליזיאש למרות חפצו, כי התפלא על דברי האיש אשר אמנם כנביא נראה לו עתה, באשר כבר ישב מניליאוס בבור אחרי צאת פוליפוס אל אנטיוכוס לאקבתנא וליזיאש יודע נאמנה כי פוליפוס בורה עליו רעה, ומאין יודע מניליאוס בבית־כלאו את כל הדברים האלה?

— ומלכי אנטיוכוס עפיפנוס, הנך אומר, לא יחיה עוד!

— אשנה לך אדוני כי הוא מת — ענהו הנוכל בבטחה — ואני לא אאמין כי התעני אלהי במחזות שוא, ולפי המחזה השני אשר הראני עוד ינסה הנמר להלחם בך, אבל אתה תוכל לו אדוני.

— הנני רואה כי רוח אלהים בך מניליאוס אף כי טרם בחנתי דבריך — אמר לו ליזיאש — ואני אצוה להושיבך במעון רחב ידים ושם תכלא עד אשר אראה אל נכון מה החלום הזה אשר חלמת.

עברו כחמש שעות אחרי שלח ליזיאש את מניליאוס בכבוד מעם פניו, והוא יושב עתה במעון יפה בחצר המטרה, ותלמי מקרון בא דחוף ומבוהל אל ליזיאש וישמיעהו כי אנטיוכוס מת וכי פוליפוס אשר בידו מסר המלך לפני מותו את הכתר, את הלבוש והטבעת וגם ספר לבנו, התנכל להכין לו חיל רב כמאת אלף איש ו׳בוא עמם לאנטוכיה ולהמליך את אאפטר; אפס כי הוא, תלמי, הבין כי הוא כורה רעה לו, לליזיאש, ואולי גם ליורש העצר, ויפתהו בערמה, כי ישלחהו בכתר להכין את החיל הרב, ותחת עשות את אשר אמר לפוליפוס, בא לאנטוכיה להפר עצתו.

ליזיאש נפעם ממשמע אזניו ויפול על צוארי תלמי וישקהו.

— תודה לך על הצילך את ארצנו ממהומות רבות ומתשואות מלחמה! — קרא ברגש — ואתה שער נא בנפשך כי נמצא איש נביא בקרבנו אשר הגיד לי את האותיות, ואמש הראהו אלהיו את אשר הבאת אלי היום, וגם לא אוכל לחשדהו בדבר מה, כי כלוא האיש בבית הבור ומיום שבתו שמה לא ראה פני איש ולא ידע מכל הנעשה מחוץ לבור מאסרו, ואתה אהובי הלא עתה באת ולא ידעת את מניליאוס.... האין זאת?

— אמנה עתה באתי — ענהו תלמי במסוה תם על פניו — אבל את שמע מניליאוס שמעתי. הוא היה כהן גדול ליהודים בירושלם ולעתים רחוקות נבא לרם דברים אשר קמו ונהיו... כי איש אלהים הוא וחכם רזים בהליכות המדינה...

וימהר ליזיאש ויקרא דרור למניליאוס איש דמים ומרמה, וידבר אליו טובות, וישימהו לנביאו ויועצו; ועוד בשבוע ההוא המליך את אנטיוכוס אאפטר, אשר היה באמנה אתו, למלך תחת אביו.

קב.

ופנינה מאושרה וצלחה מבלי דעת כי ענן כבד כעופרת תלוי מעל לראשה ועוד מעט והמטיר עליה אש וגפרית.

— לא יכולתי לעריץ באקבתנא — דברה לנפשה — ותמצאהו ידי פה. יד אלהים עשתה זאת, ועתה עוד מעט ואיננו, ואני אשובה אל יהודה אהוב לבי, אספרה לו כי בעצתי הומת הבליעל, ושמח בתשועת עמנו, ואולי תחדל המלחמה הארכה בינו ובין מלכות יון בראות המלך החדש כחנו; ואם גם לא תחדל, הנה אין רע מאנטיוכוס העריץ לעמנו ובמותו יקל לו מעט מעניו ומכאוביו והיתה זאת נחמתי.

מחשבות כאלה וכאלה עלו על לבה בלכתה לבקר את שלום אשר הוציאה לחפשי מיד דלפון ותפקידהו על עשרת העבדים העברים אשר הצילה עמו.

ומדי דברנו בשלום הבה נספר דברים מספר על אדותיו.

בעל נפש ואיש רוח האיש הזה מנעוריו. בהיותו עוד ילד נוססה רוח אלהים בו וייטב לנגן ולזמר משכיל בשפת חוזי יה שירים ערבים אשר הפליאו את הוריו וינבאו גדולות לנער.

כאשר גדל מעט הטיב לנגן בכנור מכל המנגנים אשר בחברון עיר מושב אבותיו, ולעתים צלחה עליו רוח אלהים וינבא בשפה נמרצה על גוי ועל אדם דברים נפלאים אשר מעל לרוח בינתו, אבל למיום מתה עליו אמו לפתע פתאם ואביו העתיק מקום מגורו לעיר גמלא, ואת שלום אשר היה אז בן תשע, נתן על יד חרש־ברזל ללמדו מלאכתו, סר רוח אלהים מעל הנער ולא יסף לנגן ולזמר ולנבא ימים כבירים.

אבל אם ישר איש בעיני הטבע ויתן בלבו ניצוץ אלהים ביום הולדו, לא יכבוהו נחלי בליעל וסופות המקרים הרעים; לאטו יבער בפנה נסתרה כאש לא נופח בערמות דשן, ופתאם יהיה הניצוץ לשלהבת יה.

שלום היה לחרשברזל נופח באש פחם, ובהיותו בן עשרים ואביו ראה כי בידו לכלכל אשה מעמל כפיו, אמר לגדלהו לחופה, וכבר בחר לו לאשה בתולה לפי טעמו, אחות חרשהברזל אשר שלום היה באמנה אתו; אבל אז צלחה רוח אלהים שנית אל שלום, ויחל לנגן ולשורר ולנבא, וידור נדר נזיר, לבלתי קחת אשה עד אשר תגדל הילדה אשר הוכיח לו ה׳, ואביו לא עצבו, כי עין בעין ראה כי שונה בנו מבני גילו; ואחרי תשע שנים, במלאת לשרה שמונה עשרה שנה ולו עשרים ותשע, ראה אביו וידע מי היא הנערה אשר הוכיח לו ה׳, כי שלום יעדה לו לעיני כל בני עירו, וכלם אמרו לדבק הזה טוב, כי ידעו את שרה לעלמה ישרה ויקרת ערך ואותו — לבחור מורם מכל בני גילו.

ובהודע בגמלא כי יהודה המכבי נלחם ביונים, קנא שלום לעמו ויצא עם לוי רעהו לנדב כחו למלחמה, ואת אשר עבר עליו עד הקרא לו דרור על פי פנינה מכף דלפון העריץ, כבר הודענו את קוראינו.

ופנינה מרגע שמעה שירתו ונגינת מזמורו, הכירה כי שאר רוח לו, ולא

בפעם הראשונה הלכה עתה לראותו, ובהגיעה אל סף מעונו כבר הגיעה אל אזניה מעבר לסף נגינת כנורו ושירתו, ותדע כי רוח אלהים יפעם עתה את לבו והוא יודע לנבא נשגבות.

— ברוכה את בבואך, עדינה! — קרא אליה בהעירה אותו בבואה הביתה כמו משנה עמוקה — אהה, פנינה גברתי! נסעה ונלכה מפה, כי לבי ינבא לנו רעה, ושם... שם במרום הר ציון אראה בחזון רוחי פסילי היונים משלכים כדמן על פני האדמה ודגל עמנו מתנוסס... שערי המקדש פתוחים לרוחה ועתר ענן המזבח עולה...

— האמנם?!... — התמלט מלב פנינה ובעיניה הבריקו דמעות גיל.

— כן הוא, פנינה גברתי! — קרא שלום ברגש — עמנו חוגג, כל פנים צוהלים משמחה, ויהודה גבורנו עובר בסך בקול תרועה ורנה אל בית ה'! קומי ונלכה מפה, פנינה! רב לך שבת בהיכלי זרים! שם, שם על הרי ישראל נשיר שירנו, שיר ה' במקדש עמנו...

— גמרתי אמר לבלתי צאת מפה עד אם אראה במות אנטיוכוס העריץ — ענתהו פנינה — ואני יודעת כי קרוב לבוא עתו...

— ולבי ינבא לנו רעה.

— עבדותך הקשה הביאה מרך בלבך, אמלל!

— וחזון לבי לא התעני מעודי.

— ומה הרעה אשר ינבא לך לבך?

— לא ידעתי אכנה, גברתי! אבל לבי אומר לי כי רעה נגד פני שנינו.

— אני שונה בדברי כי עבדותך עשתה זאת — אמרה לו פנינה — אבל למען הרגיע את לבך, אני נכונה לשלחך מפה עם עשרת העבדים עוד היום.

— ואני דואג אותך, גברתי — הוסיף שלום בדאגה — כי לבי ינבא לך רעה לא ידעתי שחרה.

— ביד ה' הננו כלנו — ענתהו פנינה — והוא הטוב בעיניו יעשה; ועתה הא לך די כסף וקחה לך את עשרת האנשים ולך עמם אל יהודה, אבל אל יגלה לו מפיך כי נמצאתי פה, כי גמרתי בלבי לבוא אליו לפתע פתאם, והימים האלה לא ימשכו; אולם אם תראה ששה שבועות עוברים ואני לא באתי, אות יהיה לך כי באה עלי הרעה אשר נבאת לי.

ובכלותה לדבר המציאה לידו צרור כסף.

— במה אכף לך, גברתי! — קרא שלום ברגש — עוד היום אעשה דרכי; אבל הגידה לי פנינה, מה אעשה בראותי כי לא שבת אחרי ששה שבועות?

— אז למראה עיניך תשפט אם נכון לגלות ליהודה את אשר ידעת על אדותי — ענתהו פנינה — ואתה לך לשלום ואלהי ישראל יצליח דרכך, ומי יתן ומצאת בארץ העברים את אשר נבאת.

יגון לא ידעה שחרו לחץ את לבה בשובה ממעון שלום אל היכל המלך.

דבריו הרגיזוה מאד, כי ידעה כי רוח אלהים באיש ההוא, ובעת אשר האמינה בנבואתו כי גבר ישראל והוא חוגג חג נצחונו בירושלם קרית משושו,

נחמה לבה כי לא תקום נבואתו על אדותיה, באשר לא ראתה כל ענן אשר יעיב פתאם שמיה; אולם בהפכה אחרי כן בדבריו בשבתה לבדה בחדרה בבית המלך, אחזתה רעדה, ותאמר לבוא אל צפרורית החדרה ולספר לה את דברי שלום ושיחו, כי שמחה ועליזה יצאה אליו לשלחהו לדרכו ועצובת רוח שבה ממנו, כי נבא לה רעה; אבל לא מצאה את צפרורית בחדר, ותשב בלב דופק אל מקומה ולא ידעה נפשה על מה, וברגע ההוא נפתחה דלת חדרה אחרי דפיקה קלה וברשע שר־הארמון בלוית שר אחר נראה על המפתן.

— פנינה! — אמר אליה בפנים נזעמים — בפקודת מלכי הגדול באתי להגיד לך, כי לא יכירך מקומך פה בבית מלך, ואת לכי אחרי אל המקום אשר לך יאתה.

פני האמללה חורו כשיד; לבה נתר ממקומו בראותה כי באה נבואת שלום.

— ואיפה המקום אשר לי יאתה? — שאלה את ברשע באמצה את כחה לדבר במנוחה.

— בית הבור! — ענה אותה שר־הארמון בשלות נפש — עד אשר יחרץ משפטך מה יעשה לך.

— אל אלהים ה'! — התפרץ מלב האמללה — הכזאת יעשה לי מבלי השמיעני מה פשעי?

— מלך פרס לא יעשה עול במשפט! —ענה ברשע—ואת קומי ולכי אחרי!

— משפטך צדק אלהים! — קראה פנינה בנשאה מרום עיניה — הנני רואה כי טרם שלמו ימי עניי... הנני הולכת אדוני!

בצעדי און יצאה אחרי ברשע ומלוהו, ובהגיעם בקצה האולם הנהדר, ראתה את צפרורית מרחוק, וכאלו היא חפצה לנטות מפניה הצדה לבלתי הקרא עמה.

— כבודה בת מלך! — קראה אליה במרירות ובגאון — הזה שכרי מאתך ומאת אביך?

— הסי אמללה! — ענתה צפרורית בקרבה לגשת אליה מספר צעדים — הטרם ידעת כי זורע עולה יקצר און? הודי את אלהיך או אותי כי לא תובלי עתה אל העץ להתלות עליו, כי עצרתי את אבי המלך מעשות זאת עד יעשה לך משפט כחפצי... לכי אל המקום הנועד לך, כי שם מקום צפעוני אשר כמוך!

ובהתמלט הדברים האחרונים מפיה, נעלמה באחד החדרים ותסגר את הדלת בעדה.

קג.

וגבורת היהודים ונצחונותיהם והחג אשר קראו בירושלם עוררו עליהם קנאת הגוים אשר מסביב, וירעצו וירוצצו את ישראל בעבר הירדן והגלעד ובעמון ובארץ אדום, ותעל שועתם אל יהודה המכבי ירושלימה לחוש לעזרתם, וימהר הגבור ויאסף ששת אלפים מגבוריו ויבוא עמם ארצה אדום.

והאדומים עם עז ויהי הצחוק בעיניהם להלחם ביהודים, ויאסוף מלכם חיל רב בעיר עקרבים, לבלתי נתון את יהודה לחדור עמוק אל ארצו, ויודע הדבר

ליהודה ויבוא עליהם לילה כסער מתחולל מאת ה׳, ויך עשרת אלפים איש מחיל אדום, והנשארים, ובם גם מלכם, נמלטו אל עיר אחרת, וירדפם יהודה ויהרוס מבצריהם וימת מספר בוגדים בישראל אשר עזרו לאויב, ויכם, ויכתם, וישרף את עריהם, ויפל בם בימים מספר כשלשים אלף איש לפי חרב.

וטימיטיוס גבור החיל אשר נגף לפני היהודים זה כמה, אסף עתה עם כבד ועצום מבני נכר וגם רכב ופרשים רבים מארץ אסיא לבא לקחת את כל ארץ יהודה ביד חזקה ובחרב שלופה.

וילך יהודה שבע־נצחון מארץ אדום ויצא לקראת טימיטיוס אל ארץ בני עמון, וייראו אנשיו המעטים יראה גדולה בראותם את המחנה הכבד אשר על יד טימיטיוס, כי כמאת אלף איש היו עמו ורכב ופרשים לרב.

אולם לב הגבור לא נפל עליו, ואחרי התפללו לה׳ הוא וחילו, אמץ את לבם ויוכיחם לדעת כי טוב למות מות גבורים מחיות חיי עבדים, ויחדשו גבוריו כחם ויתנפלו על קצה מחנה טימיטיוס לילה ויכו בם חללים רבים; אבל טימיטיוס אשר היה גבור חיל ואיש מלחמה מנעוריו, סר מפניהם, ובתחבולות ערמה עלתה בידו לסבב את יהודה וחילו מכל עברים במחוגה, וכאור בקר ראו כי כתרום אויביהם.

— מות או נצחון! — הרעים קול יהודה אל חילו, וימהר ויחץ את ששת אלפי אנשיו לשני ראשים ויפרץ הוא ושלשת אלפים איש אל מחנה האויב לפנים ואחיו והראש השני פרצו אל האויב אשר מאחריהם, ותתלקח המלחמה כאש פלדות ויורו היהודים ברוח גבורה חצים וברקים על צבאות טימיטיוס אשר נבהלו מפניהם ויהפכו פניהם לנוס, וירדף אחריהם יהודה וגבוריו ויך בם ביום ההוא עשרים אלף וחמש מאות איש רגלי ושש מאות פרשים, וטימיטיוס נמלט על נפשו אל מבצר יעזר אשר היה ביד כיריאש הפקיד, ויצבאו יהודה ואנשיו על המבצר ימים ארבעה ולא יכלו לו, ואנשי המצודה אשר בטחו בחזקה עלו יום יום על החומה ויקללו את היהודים קללה נמרצת ויחרפו ויגדפו את מערכות ה׳.

ובראות יהודה כי חזקה המצודה ממנו והמלחמה תארך מאד עד הלכדה בהר מחילו עשרים גבורים ויעפילו לעלות אל החומה ויכו את שומריה ויפתחו את שעריה לרוחה מפנים ויתפרץ כל העם אל המבצר וילחמו שם באויביהם וישרפו את המגדלים באש וילכדו את העיר ויהרגו את כל חיל טימיטיוס, ואותו מצאו נחבא בביר ויכוהו נפש, וימיתו גם את כיריאש פקיד המצודה ואת אפולופנס דכצביא וכל איש שולף חרב.

— עתה ראו תשועת ה׳ בכחכם וברוח גבורתכם! — קרא יהודה אל חילו אשר נפקדו ממנו רק מתי מספר אחרי תם המלחמה — ולוא גם שבעתים היה מספרנו ורוח גבורה וחפץ עז להכניע את אויבכם נעדרו מכם, כי אז גם זכר לא נשאר לנו, ועתה היה להפך, אויב גדול ונורא נשמד לפנינו ואנחנו נשמח היום בכחנו כי הגדלנו לעשות! ככה ישמיד ה׳ גם את אנשי גלעד מפניכם האוכלים את עמנו. מי לה׳ ילך עמי הגלעדה!

— כלנו כאיש אחד נלך! — קרא כל החיל — כי ה' הולך לפנינו ומושיענו אלהי ישראל!

וישלח יהודה את יונתן אחיו ירושלימה להביא לו משם עוד אלפים אנשי מלחמה, כי ידע מה רב שמה חיל האויב ואולי תכבד אליו המלחמה במקומות שונים בפעם אחת. ויבא יונתן את הצבא וילכו אל גלעד עם שמונת אלפים גבורי חיל כבירי רוח נאזרים בגבורת ה'.

וגלעד לבני ישראל היא מאז לכד יהושע את ארץ כנען. מאות בשנים ישבו שם בטח באין מכלים דבר, עד אשר הושיב שמה אנטיוכוס העריץ בני עמים שונים אשר הכניע בזרוע עזו, ועובדי אלילים אלה היו להם לצדים ולשוטט בצדיהם, ובימים האחרונים החלו להצר ולהציק ליהודים יושבי גלעד, ויגזלו מהם רכושם וכל קנינם וישימום להם לעבדים ורבים מהם הושיבו במצדות בצרה, בצר, מקדה וקרנים ויחרצו עליהם משפט מות.

ויהודה ידע כי רבים מבני ישראל לקוחים למות במצדות וירעיש את חילו יומם ולילה ויגיעו לראשונה אל מבצר בצר.

כגורי אריות התנפלו על המצודה ההיא וילחמו עליה וילכדוה ויהרגו שמונת אלפים איש מעובדי הבעל הנלחמים בהם ויקראו לשבויי היהודים דרור ואת העיר ואת החומה הרסו.

ואבשלום ולוי ההלכו את החיל הראו נפלאות גדולות במלחמה, כי היו בעשרים האיש אשר העפילו אל חומת יעזר ויעשו תשועה גדולה בישראל, וישימם יהודה לקציני עם המלחמה כאחיו הגבורים, ואיש לא ידע כי גם שרה הולכת עם הצבא, כי לבשה שמלת גבר ותמנה על חיל שמעון הרגלי בצעירים המתנדבים ותהי במושכי רומי קשת ושמה שריה הגמלוני.

ומבצר הלך יהודה וחילו אל קרנים ויהרס את מבצרה ויך את גבוריה לפי חרב ויוצא את בני ישראל ממאסרם, וככה הלך ממצודה למצודה וילחם בכל הצרים את עמו וישמידם, ויאסף אליו את כל היהודים העשוקים והרצוצים המה ונשיהם וטפם, ויוליכם ירושלימה בתפים ובמחולות ובכלי שיר ויקדמו אנשי ירושלם את אנשי גלעד בקול תרועת שמחה, ויודו ויהללו את ה' ואת יהודה עבדו על התשועה הגדולה.

קד.

עוד בחיי אנטיוכוס נשא כ ל י ו ן שר בית האסורים באקבתנא את עיניו אל השבויה היפה אסנת היושבת כלואה בבור.

בכל לבו התפלל לאלהיו כי ישכחנה העריץ ולא יוציאנה אלי הורג, ובין כה הטיב עמה, ויתן לה בסתר חדר אחר טוב מהראשון אשר השלכה בו בראשית באה. לאט לאט החל לבקרה וירא ויוכח כי אם ירבה להיטיב עמה ימצא את לבה...

וחסדיו אמנם גברו עליה מיום ליום עד כי מצא אהבתה, ויהי בעיניו

המאושר מכל בני חלוף; כי ידעה המצרית להתחפש לעבריה ישרה אשר טוב בעיניה הבור והמות מתת כבודה לזר....

ובעוד האוהב טהר הלב, כ ל י ו ן מודענו, מבקש עצה איך להציל את אהובתו הישרה ממות בבוא פקדת העריץ להמיתה, הגיעה השמועה כי מת אנטיוכוס, וימהר כליון ויוציאנה לחפשי גלוי לעין כל, ועל פי בקשתה קרא דרור גם לציזוס הגמד, אשר אמרה גם לו כי אחיה הוא ושמו צפעון.

שני הנאהבים והנעימים האלה אסנת וציזוס חפשים עתה מבור מאסרם ואהבתם בסתר התחדשה.

וכליון אוהב את המצרית בכל לבו וכסטינוש לפנים הוא מאמין כי לבה נתון רק לו ואין לאחרים חלק בו, ואם גם רואה הוא אותה בחברת צפעון לפעמים, היעלה על לבו כי לא אחיה הוא? ולוא גם איש זר היה לה, היחשב כי אהובתו הישרה בנשים תבגד בו ותתן כבודה לגמד חדל אישים?

ובגלל מה השלכה היא וציזוס הבורה לא ידע כליון, כי מבית המלך לא הגידו לו דבר, והמצרית כדרכה ידעה להמתיק בפיה מרמה והוא האמין לכל הגה היוצא מפיה.

וכליון איש עשיר מאד בכסף ובזהב ובאבנים טובות, וישכר לאהובתו מעון כארמון מלך במבחר רחובות אקבתנא ויבוא לבקרה לעתים מזומנים כאהובה סטינוש לפנים.

ואם כי ידע כליון כי אחיה יושב בביתה, בכל זאת הסתירתהו מפניו מדי בואו לבקרה, כי נזהרה מאד לבל יולד איזה חשד בלב אהובה אשר יחשבנה לישרה מכל בנות תבל.

ובשבתה עתה את „אחיה“ אחרי צאת כליון אהובה מביתה, נדברו יחד על דבר פילוס וסטינוש ואחריתם ועל דבר קץ אנטיוכוס אשר בא לפתע פתאם ועל אדות המלך החדש, הנער אשר נתן כתר מלכות בראשו.

— לא, אחותי היקרה — אמר לה ציזוס באהבה — לא זאת המנוחה לך אקבתנא! עלינו למהר ולהחיש מעשינו, למען נעתיק עד מהרה מושבנו אל אנטוכיה קרית מלך רב. שם יעשו מעשים, שם יתרגשו מפעלים כבירים, ומי יודע אם לא יכירך עד מהרה מקומך בארמון המלך הצעיר, הטוב מאביו העריץ, ועוד תעשי מלוכה, אחותי היפה בנשים!...

— בבור תחתיות! — צחקה אסנת במרירות — האין זאת?

— אל תנבאי לך עתידות כאלה! — אמר לה צפעון — לולא נקרית פה עם סטינוש כי אז לא באתנו הצרה הזאת; אבל כבר יכסה עליו העפר, ולך אהובתי היקרה נכונים חיים חדשים כל עורך צעירה לימים ועורך עור נחש עודנו יפה ועיניך נוצצות כעיני צפעוני...

— תודה לך גמד על הכבוד אשר תתן ליפיי! — צחקה המצרית — אבל העל נקלה אריק את אוצר כליון והוא איש כילי כסטינוש, ואם אבא לאנטוכיה דלה וריקה, ידעתי נאמנה כי לא ארומם ולא אנשא...

— אם תאמרי להריק את אוצרו לאט לאט ידעתי כי לא תצליחי אחותי; אבל השכחת את אשר נדברנו?

— מה רב המרחק בין דבור ומעשה! — קראה אסנת — הידעת אל נכון איפה אוצר כספו?

— כבר אמרתי לך לא אחת כי בביתו על יד בית האסורים צפון הון עתק, ולא רק כספו נמצא שם, כי אם גם הון האסירים אשר יחרם אל אוצר הממשלה, כי הוא גם הגזבר על הגנזכים האלה.

— אבל איך נבוא שמה?

— האם לא חרפה היא כי את הערומה כנחש תשאליני זאת? האם לא השמעתיני כי על נקלה תמצא ידך לאוצרותיו אם גם בבטן שאול יסתירם? ואת דעי לך אסנת, כי אם די כסף יהיה בידי, על נקלה אבקיע לי דרך אל חצר המלך באנטוכיה ועמדתי לפני אאפטר כאשר לפני אביו, ואז אהיה שנית בעזרך להביאך אל הארמון...

ולחיי הארמון ערגה המצרית מימי ילדותה, כי ממשלה אותה נפשה, ואף כי זה עתה הראה הנסיון המר כי חיי הארמון מלאים חתחתים ומוקשי מות, נחמה לבה כי בגלל סטינוש היתה זאת, ולא ידעה כי בארמון מלך כאלה רבות גם מבלעדי הפגש שם באוהב ישן...

— הנני נכונה לפשוע שנית אם גם לא אחסר כל דבר וכליון אהבת נפשי יאהבני ולא יחשך כל טובו ממני — אמרה המצרית אחרי דומיה מעטה — ואתה ציזום הכון לעזרתי כי בלעדיך לא אעשה קטנה או גדולה.

— ואני לא אוכל עשות דבר עד אשר יאספני אהובך אל המצודה — ענה ציזום — ואת דברי נא על לבו כי ישימני לראש שומרי האסורים, כי רק אז נוכל לנצל את אוצרות המצודה, ואני לא אשפק כי ימלא את ידי במשרה הזאת באהבתך אותך „עבריה" !

ציזום השפיל קולו וידבר רגעים מספר אל אחותו בלחש כאלו ירא לגלות לכתלי הבית סודו, ופני המצרית נהרו.

— אקוה כי נצליח — אמרה אליו בשפת רצון — ומה עמקו מחשבותיך צפעון אהובי ומשושי!

*

* *

וכליון איש עשיר מאד וגדול בעיני הממשלה. פקיד מצודת אקבתנא הוא ושר בית אסירי המלך אשר במצודה ההיא והוא גם הגזבר על אוצרות הממלכה אשר יאספו מרכוש המורדים במלך, הכלואים במצודה עד תם חייהם במאסר או על העץ...

ואסירי עני כאלה רבו גם בימים ההם כאשר עתה בימינו לעינינו, כי בגבור ממשלת זדון רבו המבקשים חפש, ומבקשיו מצאוהו בבור תחתיות בכל דור ודור...

ובכן לא לפלא הוא כי אוצרות אנטיוכוס מלאו כל טוב; ואף כי דללו וחרבו בימים האחרונים ההם מפני מלחמותיו, בכל זאת עוד נמצא בהם הון עתק חשוך

לעת צר, וההון ההוא סגור בשני ארגזי ברזל גדולים בבית האבנים על יד בית האסורים; בקומה התחתונה נמצא ובעליונה יושב כ ל י ו ן בחדרים גדולים ומרוחים; שם יביאו לו משרתיו, פקידי המלך, כל הדבר בעניני משמרתו.

וכליון איש כבן ארבעים יפה־תואר ואיש קומה, רודף זמה ואוהב יין ואהוב נשים רבות באקבתנא; אבל מאז הכיר את ה„עבריה" אבד חן כל אשה יפה בעיניו, ובאהבתה ישגה תמיד.

ובאשר אהבה שם אמונה. בכל לבו יאמין ב„אסתר", כי נפת אהבה ואמונה אמן תטופנה שפתיה, וגם רמת יחש היא, כי הנקלה היות פילגש המלך הגדול אנטיוכוס?

ומאז ידע אותה החל לשתות יין למשנה והיא גם היא נתנה בכוס עינה, ולפי דבריה שתתה אך מעט לחייו וכרפאות תעלה ללבה החלש.

ירח ימים עבר וכבר נאסף ציזוס „אחיה" אל המצודה ויהי לראש עשרים שומרי בית האסורים בתוך האולם הגדול מפנים ועל פיהו ישק כל הבית אשר נמצאו בו כשש מאות אסירי המלך אשר על רבים כבר נחרץ משפט מות ועוד ימים מספר ויתלו.

ולמן היום ההוא החלה „אסתר" לבקר את מאהבה בביתו במצודה כמעט יום יום. בערב היא באה ובבקר היא שבה אל ביתה ואחד השומרים יוציאנה החוצה דרך דלת נסתרה כפקדת כליון אדוניו.

והמזג לא יחסר תמיד על שלחן אהובה. בקבוקים וכוסות יכסוהו מאז הבקר עד הערב, ובימים האחרונים מצאוהו לא אחת שומרי החומה שותה שכור עד כי לא הכיר איש.

וכבר ראתה המצרית לא אחת את אחיה הגמד מדי בואה אל אהובה ויתלחשו חרש על צפונותיהם ושניהם היו שבעי רצון ופניהם צהלו.

עליזה ושומחת באה ה„עבריה" בערב אחד אל מאהבה ותפול על צואריו ותשקהו ותחבקהו ותלחצנו בכל כחה אל לבה ותקרא:

— האח דודי, אהובי ומשוש חיי! לא ידעתי נפשי על מה אני שמחת היום מכל ימי חלדי! אמנם מאושרה אני מכל בנות חלוף באשר את דודי ומאהבי, אבל כבר הסכנתי עמך ולא ששתי בך כאשר בערב הזה. האמנם תגד לי, נשמתי, מה פשר שמחת גילי היום?

— הנך שמחה וצוהלת תמיד אסתר יפתי! — ענה אותה דודה וישקנה בשפתים דולקים — כי בעת רצון מלפניו בראך אלהיך, ואני כבר החלותי לכבד את אלהי העברים בגללך, בראותי פעל כפיו, את אסתר היפה־פיה!

— ח־ח־ח־חה! — צחקה המצרית במלא פיה ותוסף לחבק את דודה באהבה רבה — ואני כועס תמיד על אלהי על אשר לא השלים מלאכתו באחי ויעשהו גמד...

— אבל תחת זאת עשהו חרוץ ומהיר במלאכתו — נחמה כליון ויושיבנה אל השלחן הכסוי בבקבוקים וכוסות.

— מה אשמח לשמוע כי לא אבוש בו! — קראה אסנת בצחוק נחת — ואני יראתי פן לא יצלח למשרתו והיה בי חטא.

— אל תדאגי, יפתי! הוא עושה מלאכתו באמונה, ומקרב לבי אודך על העירך אותי לתת בידו את המשמרת הזאת, ועתה אהובתי אני שותה לחייך!

כליון מלא שני גביעים וישתו הנאהבים לחייהם.

— ואתה אמרת לי, אהובי, כי תוליכני היום בערב אל בית גנזכי המלך — הזכירתהו היפה־פיה פתאם...

— ואני מוצא שפתי אשמור — ענה אהובה במזגו לו כוס שנית — כי חפץ אני להראותך את כתר סנחריב מלך אשור השפון בארגז ברזל על יד אוצרות המלך; אבל אם כאב עינים לך, יפתי, אל תביטי אליו, כי על נקלה תוכי בעורון מברק אבני השהם והספירים והפנינים היקרות המשבצות בו. המלך הגדול ההוא אשר הרעיש ארץ, הרגיז ממלכות וילחם בבני עמך, ירד פלאים מליל הכה מלאך אלהיכם במחנהו מאה ושמונים וחמשה אלף. בנינוה היתה אחרי כן קבורתו, כי אדרמלך ושראצר בניו הרגוהו, וגם המה לא האריכו ימים, כי מגרו גוים עריצים כסא אשור וימכרו את כתר סנחריב לאשר הרבה במחיר, ולאחרונה הגיע אל יד אנטיוכוס מלכנו, והיא סגור מתחת לרגלינו, יפתי העבריה! האם לא תראי בזה נקמות בצורר עמך?!...

— כן אובדים תמיד כל צוררי עמי מימי פרעה עד היום! — קראה המצרית ברגש ובענות תם על פניה — ולולא יראתי מפניך אהובי, כי אז לחשתי באזנך כי גם אנטיוכוס נקטף בלא עתו באשר שלח ידו הקשה בעמי האמלל...

כליון לחצה באהבה אל לבו וישקה.

— לוא הרע רק לך, אהובתי, ואין לאחרים אתך — אמר לה כליון כי עתה די להעיר עליו חמת אלהיך...

— במה אכף לך אהובי על כי יקרתי כה בעיני איש גדול כמוך! — ענתהו המצרית ותחבקהו.

כליון הריק עוד כוס אחד אל פיו, ואחרי נשקו את אהובתו בכל חם תאותו, הורידה מטה בשלבי ברזל אל בית גנזכי המלך.

— האח, הכתר! הכתר! — אמרה המצרית בלבה — מי יתן אמצאהו!...

קה.

ובחצרות בית אלהים ימצא החוזה אשר נראה בירושלם ביום הראשון לחג החנכה.

רק לעתים רחוקות יראה אל אדם מן החוץ, כי נזיר אלהים הוא אשר לא ישעה אל כל חמודות תבל ותשואות קריה לא יקשיב.

ומאז שר שירו לה׳ ולעמו, יושר שירו זה בכל ארץ יהודה בפי אלפי פיות, ובהודע כי נראה „נביא“ בעיר הקדש אשר עמד על במה אחת את יהודה המכבי ביום החג הקדוש, החלו רבים להאמין כי שבו העתים הטובות ימי הנביאים אנשי המופת. וכל איש נקשה ומר נפש יבוא אל חצר בית ה׳ לבקש עצה וברכה מפיו

ולא ישר הדבר בעיני החוזה כי יאמין בו העם כבאיש מופת, ויבקש את משרתי בית אלהים להעביר קול כי עזב את ירושלם לבלי שוב עוד, והוא אשר התיחש על בית לוי, נלוה אל הלוים במקדש ויתבולל בם לבלי הכירו, ויהי שם לאחד המשוררים.

רק מתי מספר ידעו עתה כי נמצא החוזה ההוא בירושלם ועל אלה נמנה יהודה המכבי.

והגבור חפץ זה כמה לראותו ולדבר עמו. שירתו ומדברותיו וכל הליכותיו העידו עליו בעיני יהודה כי רוח אלהים באיש הזה, ומה נכספה נפשו זה כמה לדרוש בדבר ה׳!

אמנם ידע הגבור כי נסתם חזון מישראל זה ימים כבירים ואין עוד נביא מגיד האותיות לאחור, אבל האמין כי עוד נמצאו זעיר פה זעיר שם אנשי רוח אשר יגלה להם דבר אלהים לעתים רחוקות ואולי החוזה הזה אשר שירתו נשגבה, אחד מהם.

ומה עמוס לב הגבור משא מכאובים קשים אשר רק ביד נביא, איש אלהים קדוש, להקל ממנו!

פנינה בת דודו, אהובתו היקרה, אשר לא שכחה רגע גם בימי מלחמותיו, עת חייו תלו לו לרגעים מנגד, כאשר בימי שמחתו בהנשא על כפים אל בית ה׳ אשר טהר משקוצי אנטיוכוס — נעלמה ואיננה!

וכבר גם נואש לראותה עוד בחיים, ועתה הוא אומר לנסות דבר אל החוזה אשר אש מפיו תאכל בדברו נשגבות, אולי ישמיעהו דבר מה ורוח לו.

ובעת אשר גמר יהודה לבקרהו, ישב החוזה באחד התאים אשר בחצר בית ה׳ תפוש ברב שרעפיו וענן עצבת שכן על פניו.

— עוד יום אחד נותר והיא טרם באה! — הגה ברוחו הקשה — לבי אומר לי כי קרה אסון את האמללה... אהה, פנינה! פנינה!...

— וכבר שב הגבור שבע נצחון ממלחמותיו החדשות בגוים סביבותינו — הוסיף להגות — ומה חסר עתה לולא האסון...

החוזה קם ממקומו ויתהלך בחדר אחת הנה ואחת הנה כאלו חפץ להשקיט סערת לבו בתנועות גוו.

— לבי אומר לי כי מאת דלפון הצורר יצאה הרעה להאמללה — נעות שפתיו בדממה — והנערה הטובה והישרה אשר הצילתני מעבדות עולם, אשר פדתה עוד עשרה אנשים עברים מכף הבליעל והם עובדים עתה בצבא יונתן, נתונה ברעה אשר לא תוכל צאת ממנה, ואולי בשלי ושלהם באה עליה הצרה הזאת, כי מי ימוד רשעת דלפון ומי יבוא עד תכונת לבו הרע?...

ובעוד הדברים האחרונים בפיו והדלת נפתחה ואחד הלוים חרד אליו החדרה.

— חוזה! — קרא אליו בקוצר רוח — הכון לקראת אורח נכבד ונעלה! גבורנו יהודה המכבי בא לראותך!

החוזה נרעש ונפעם עד כי רעדו כל יצורי גוו והדובר בו מהר ויצא בחפזה.

— מה רב אשרי! — התמלט מפי החוזה — עתה אני רואה כי אמנה בחר בי אלהים!

ובעגע ההוא בא אליו יהודה החדרה ואת הדלת סגר אחריו.

— שלום לך גבורנו יהודה קדוש אלהים! — קרא החוזה ברוצו לקראתו ובהושיטו לו ידו.

— שלום, שלום, חוזה ומשורר אלהי יעקב! — ענהו המכבי בפנים באירים וילחץ ידו — נשבה נא שנינו איש נכחו, כי דבר לי אליך!

ואחרי רגעים מספר ישבו שניהם אל שלחן קטן איש אל עבר פני רעהו.

— מאין באת, חוזה? — שאלהו יהודה — הגידו לי כי לוי אתה ואת שמך טרם ידעתי.

— קטנתי, אדוני המכבי מהשם הנכבד „חוזה" אשר תקראני! — ענהו האיש — כי רק חרש ברזל אני ודל באלפי.

— ועמוס בולס שקמים היה ודוד משיח ה' רועה צאן — ענהו יהודה נדיבות — כי אלהים ישכון את דכא ולא יחשב מרום עם ארץ כי אם בהמצא בהם דברים טובים...

— מה נמרצו דבריך, גבור ישראל! — קרא החוזה — ועתה אענך כי מארץ רחוקה באתי הלום לשם ה' להסתופף בחצרות קדשו. שמי שלום, אבל פה שניתיו לשלמון, כי נדרתי נדר נזיר לה' לשלש שנים על אשר גאלני ביד מלאך פניו מעבדות עולם בארץ רחוקה, ובכל העת ההיא לא אודע בשמי, כי נמצאו פה אנשים אשר ידעוני מלפנים ולא אחפץ כי יטרידוני בכל ימי נזרי בדברי חל...

— כן, הנני רואה כי שאר רוח לך, שלמון; ומשירך הנשגב ביום חג קדשנו הכרתיך, ועל כן באתי אליך עתה לשפוך לבי לפניך. התחוש שלמון רוח אלהים בקרבך עתה, או אבוא לראותך בעת אחרת?!

לב שלום, או שלמון, התרגש ועיניו מלאו דמעות, כי הבין על מה בא הגבור לראותו; אבל לא מהר להשיב בטרם ישמע.

— דבר דבריך, גבורנו המכבי! — בקשהו שלמון אחרי רגעי דומיה — ואני תקוה כי אענך דבר לאשורו.

— הנה דוד לי בעיר הזאת, אחי אבי, ושמו חלקיהו — החל יהודה — ולו בת, נערה יפה ומשכלת ושמה פנינה...

— אדוני, גבור ישראל! — שסעהו שלמון — לא אוכל גלות לך דבר על אדותיה עד למחרת בערב...

יהודה נעור כמקיץ מתרדמה.

— ידעת את פנינה? — שאלהו באחזו בידו.

— כן, אדוני המכבי, התכבדתי להכיר אותה וחין ערכה — ענהו שלמון — בחור עפר ישבתי עמה בליל הצילך אותה מכף אפולוניוס.

— האח, מה נפעמתי! — קרא יהודה.

-- מתוך חור העפר יצאתי אני והיא, אחד מרעי והרקילוס — הוסיף

שלמון — ונלך ארבעתנו להמלט מאויביה הרודפים אחריה ונתע בתוך יער בצר, ונחלק לחפש דרך, ותעלם מאתנו ולא מצאנוה עוד...

— ואם כן הלא רע לוי אתה! — קרא יהודה — כי גם מפיו שמעתי זאת, וגם הגיד לי כי גם אתה נעלמת אחרי כן...

— כן, אדוני המכבי! — נאנח שלמון—בלכתי לבקש את פנינה האמללה מצאתני אורחת שודדי אדם על יד הר עיבל ויביאוני אל ארץ רחוקה וימכרוני לעבד לאיש צר ואויב מזרע המן...

— ולוי יחשבך למת — אמר לו יהודה.

— מת אני לשלש שנים עד מלאת ימי נדרי לה'...

וכי שרה יעודה לשלמון לא ידע יהודה, כי לא ספרה זאת לו.

— ואת המוצאות את פנינה אחרי העלמה אז, הנה ידעתי — אמר לו יהודה — כי מצאוה רודפיה ביער ההוא וישיבוה לאפולוניוס והוא שלחה אל אנטיוכוס מלכו, אבל גם מביתו נמלטה בעזרת אשה אחת עבריה, ולמן היום ההוא נסתם כל חזון ממנה...

— ידעתי — התמלט מפי שלום למרות חפצו.

— ידעת? הגד, איש פלא, אם חפץ אתה בשלות לבי! — בקשהו יהודה וקולו רעד.

— הגדתי לך, אדוני, כי לא אוכל גלות לך דבר על אדותיה עד למחרת בערב — ענה שלמון — ואתה ראה תראה, אדוני המכבי, כי אמנם לא יכולתי עשו זאת היום!

— ענני רק מלה אחת אם ידעת כי חיה היא או לא — — בקשהו יהודה באחזו בידו — ויכולתי לנום שנתי הלילה הזה עד אשוב אראה את פניך!

— חיה היא! — ענהו שלמון בלב סוער.

— ברוך אלהי ישראל אשר נחני בדרך טובה! — קרא יהודה במועל ידיו

— ואתה, איש טוב, שלום! שלום! מחר נראה שנית.

קו.

ותלמי מקרון אשר עשה שקר בנפשו וימעל מעל בפוליפוס שולחהו, ובבואו לאנטוכיה הסב גם בחפש מניליאוס איש הדמים בעבור הבצע, נוכח עד מהרה לדעת כי זורע עולה יקצר און.

הן אמנם בכסף עשה זאת, אבל בלבו דמה כי אחרי אשר יגדל מניליאוס כנביא אלהים בעיני המלך החדש וליזיאש, ימליץ עליו לפני מושלו וישימהו לנציב ארץ יהודה, ולמשרה הנכבדה ההיא נכסף תלמי מאד, כי אחד מן היחידים היה בשרי יון אשר לא שנא את היהודים, וגם אוהב בצע היה, ובדעתו כי הם הכבינו ל ת ת, קוה כי לטובת המלוכה ישקיט עד מהרה את המבוכות בארץ וגם יעשה עשר רב.

ומניליאוס גדול עתה מאד בעיני הנער המלך ובעיני ליזיאש הנוהג בו,

ולמן היום אשר קמה נבואתו הוא יושב בכבוד בחצר המלך וכל רבי המלוכה יכבדוהו כנביא אלהים קדוש.

ובין כה העיר הנבל את המושל החדש ואת ליזיאש מורו למלחמה חדשה על ישראל וינבא להם כי במאת אלף איש ובעשרים אלף פרשים תעז ידם על יהודה המכבי וחילו ונכבשה ירושלם וכל ארץ העברים שנית למלכות יון, והם האמינו לו.

וכבר אסף ליזיאש בסתר חיל רב, ועיני מניליאוס רואות כי עוד מעט יפלו היהודים שנואי נפשו לבלי קום.

דעת לנבון נקל כי תלמי מקרון התנגד למלחמה הזאת, כי מלבד תקותו להשלים ליהודים, אהב את עמו עם יון וידע נאמנה כי מלחמות כאלה תהלשנה את הארץ ותמגרנה ברב ימים גם את כסא המלוכה.

— מניליאוס! — אמר תלמי אל הנבל בבואו בהחבא לבקרהו בחצר המלך — הנה ידעתי כי ליזיאש יוצא בקרוב למלחמה חדשה על היהודים, האמנם מידך זאת?

— חלילה לי מעול! — קרא מניליאוס בשפת תם — האם לא ידעתי כי אתה, מטיבי, שלום היהודים הנך דורש?!...

— לא שלום היהודים כי אם שלום ארץ יון אשר אהבת גם אתה — ענהו תלמי — כי המלחמה הזאת תביא רק אסון על ממלכתנו אשר פוליפוס ודימיטריוס אורבים לה מאחוריה, ובהיות ידיה אסורות במלחמתה את היהודים, יצמחו פתאם כשדי עפתה מתחתיות ארץ ומגרו לארץ כסא יון.

— אני לא אראה עתידות כאלה לארצנו — אמר לו מניליאוס — אבל לא על הליכות המדינה אנחנו דוברים עתה, כי אם על אדות המלחמה החדשה, ואני אשבע לך בכל דבר קדש כי לא אני הסבותי אותה...

— מניליאוס! — קרא תלמי אליו בשפה נמרצה — ידעתי נאמנה כי איש לא אמון אתה, ועל כן אשאלך שנית אם לא אתה הסבות את המלחמה העתידה?

— הנני נשבע לך שנית בכל דבר קדש, מקרון אהובי, כי נקיתי מהאשמה הזאת, כי עד כה לא גדלתי בעיני המלך ומורהו כי ישאלוני בדברים רבי הערך כאלה.

— והנך מבטיחני שנית כי תדבר על אדותי באזני המלך וליזיאש לשום אותי לנציב ארץ יהודה?

— כבר דברתי, או טוב מזה: „נבאתי" להם כי אתה האיש וגם אנבא להם שנית ושלישית עליך ולא אשפק כי יעשו כאשר נבאתי.

— זכור מניליאוס כי אנכי עשיתיך לנביא בבית המלך! — העיד בו מקרון — ולא תסב כי אנחם על הטוב אשר עשיתי לך.

— עבדך הנאמן אהיה כל ימי צבאי! — קרא מניליאוס וישק את ידי תלמי בשפתים דולקים.

— ואם תחפץ כי אאמין בך ולא אנחם על טובי — אמר לו תלמי — הנבא אל המלך כי אחרית רעה נשקפת לו אם יחדש מלחמות אביו ביהודים, כי שני אויבים נוראים אורבים לו מאחוריו, ואחרי אשר תודיעני בסתר כי עשית זאת, אז אבוא אני אחריך ומלאתי דבריך והיית לאיש מופת נפלא בעיני המלך וליזיאש, אשר אמרתי להם כי דבר אין לי אליך וגם לא אראך.

— בטח בי תלמי, מטיבי, כי אעשה ככל אשר צויתני ואם לא אקרא עד מחר אל המלך, אבוא אליו בדבר ה' כאורח לא קרוא.

והנה אף כי ידע תלמי כי משחת מאיש מניליאוס, בכל זאת לא יכול לשער בנפשו עד כמה גדלה רשעתו וכי לא נמצא כמהו בבני בליעל.

* * *

— לא קם כמהו עוד נביא בבני חלוף — אמר ליזיאש אל אאפטר ביום ההוא בערב בשבתם באולם הגדול אשר בארמון המלך — וגם מבלעדי נבואתו עלינו להלחם ביהודים הארורים עד השמדם, וכבר נכונים מאת אלף לוחמים לצאת לקראת נשק לקול קריאתי, אבל עוד עשרים אלף פרשים דרושים לי...

— לא לפלא כי במאה ועשרים אלף בני חיל רגלים, פרשים ושנהבים ינבא לנו נביא נצחון בעם קטן ודל! — צחק המלך־הנער.

— אבל הוא בנבואתו עוררנו למלחמה — אמר ליזיאש — וזה לי לאות כי נצליח!

— התאמין כי פוליפוס ירים עתה ראש? — שאלהו אאפטר.

— לא אירא מפוליפוס כל עוד לי אתה, מלכי; אבל עב קטנה אני רואה מרחוק, משמי רומא היא באה...

— מדימיטריוס אתה ירא?

— וגם לא יראת שוא הוא מלכי — ענהו ליזיאש — כי גבור חיל הוא מנעוריו וגם לו היתה המלוכה ויקחה אביך בחזקה ודימיטריוס הושב כמאסר ברומא, ועתה קראו לי דרור, וזה לי לאות, כי הרומאים מתנקשים בנפשנו...

— הבה נשאל את נביאנו! —קרא הנער—מניליאוס יגד לנו את הבאות!

— אדמה כי עוד מעט ונראנו, כי אני יעדתיו אלינו למועד הזה לפני בוא הלום שרי מלחמתנו ויועצינו.

ובעוד הדברים בפיו ושומר הסף בא ויודיע כי מניליאוס מחכה להקרא אל המלך.

— יבוא! — צוה הנער, ויבוא מניליאוס וישתחו אל המלך ומורו.

— ומה החדשות, נביא? — שאלהו המושל.

— חדשות רבות ונצורות! — ענהו מניליאוס.

— שב אתנו על הכסא! — בקשהו אאפטר, ועד מהרה ישב הנבל נוכח פני המלך וליזיאש.

— ומה החדשות אשר אמרת? — שאלהו המלך.

— לפני שתים שעות נגלה אלהים אלי במחזה ויראני את חיל היהודים תועים על ההרים כצאן אבדות, ואמר ה' אלהים, איה מנהיגם? והנה יד נעלמה אחזתני בציצית ראשי ותביאני אל בקעה אחת רחבה מלאה חללים אין מספר, ואשמע קול קורא אלי: הנה אלה המה היהודים המורדים והפושעים אשר יצאו להלחם במלך הגדול אנטיוכוס אאפטר ובליזיאש שר צבאו! ועתה בן אדם שא עיניך וראה את אשר לפניך! ואשא עיני וארא אחד מגבורי יון עומד לפני וראש יהודה המכבי בשמאלו ובימינו חרב מאדמת בדם והוא קורא אלי: בן אדם! החרב הזאת המיתה את גבור ישראל! יחי המלך הגדול אאפטר וליזיאש מצביאו, כי הגדילו לעשות!

— מה נכבד המחזה הזה! — קרא ליזיאש ברגש.

— אלהים הראני את אשר הוא עושה! — ענהו מניליאוס בגאון.

— ובגלל מה עושה זאת אלהיך? — שאלהו המלך.

— באשר סר מעל העם אשר מררוהו ברשעתם ובעון מרדם ויאר פניו אליך, אנטיוכוס אאפטר המלך הגדול!

— אשמח מאד, נביא, כי אהוב אני בעיני אלהיך מאבי ההולך לפני; אבל במה מצאתי חן בעיניו להכירני ואני עודי נער!

— בגלל אשר הקשבת מימי ילדותך לקח טוב מפי מורה חכם כליזיאש אדוני, ואלהים הראני כי באשר תפנה תשכיל, הוד מלכות!

— ואם אהוב אלהיך אני — הוסיף אאפטר לשאול — הקצרה ידו מתת את יהודה המכבי וחילו בידי בעשרים אלף איש ולא במאה ועשרים אלף?...

הנוכל נבוך מעט, כי לא מצא מענה כרגע.

— כן אמר לי אלהים במחזה — ענהו אחרי דומיה מעטה — ואני בהגיגי לא אחת במעשי אלהי, נוכחתי לדעת כי חדל מהראות נפלאות כבשנות עולמים, להמטיר אש וגפרית מן השמים על שנואי נפשו או לכסות מי ים עליהם וכאלה, כי אם יעמד לימין אהוביו אשר לא ישענו אל נפלאות והם עושים מ ע ש ה...

— נפלא אלהיך מאד! — קרא הנער־המלך — והיה כאשר יקרני את אשר נבאת לי, אכבדהו ואבנה לו מקדש; אבל הידעת, מניליאוס, כי נמצאו בשרי אנשים אשר לא ישר בעיניהם עצת אלהיך להלחם ביהודים אשר אבי, שלום לעפרו, עשה שלום להם לפני מותו, ובמכתבו אל יהודה המכבי הוא אומר כי הוא מקוה כי יורש כסאו יאר להם פנים...

— השרים האלה אינם יודעים דבר ה' אלי וגם לא יחדרו לראות אל הליכות המדינה. מה יאמרו כל הגוים מסביב בראותם כי הרפית, מלכי, ידך מהיהודים? והם הלא ראו גבורתם זה עתה, כי הכה יהודה מחדש את עמון ואת אדום ואת כל גלילות הגוים סביבות ירושלם, ושמו את יהודה למושלם ונלחמו בך לפרק עלך מעל צוארם, כי יאמרו מקצר יד חדלת ממלחמה...

— מה נמרצו הדברים האלה! — קרא ליזיאש — ואני בחקרי לדעת כמה

משרי ארצנו הגם נגד המלחמה החדשה, מצאתי כי רק תלמי מקרון הוא האחד, והוא כבר ידוע באהבתו את היהודים...

— ובשנאתו לעם יון ידוע הוא לי! — הוסיף מניליאוס במנוחה.

— מה זה תבענה שפתיך, נביא? — שאלהו המלך.

— הראני ה׳ כי הוא כורה רעה על מלכות יון! — הוסיף הנבל.

— ומה אמר לך אלהיך על אדותיו? — שאלהו המלך בתמהון.

— כי אם יהיה נציב ארץ העברים יחבר אל היהודים למרד בממשלתנו, ירום הודה, כי יטוהו לחפצם בשחד...

— האם לא הראה אהבתו למלכו במעלו בפוליפוס שולחהו? — שאל המלך.

— הוא עשה זאת באשר קוה למשרה גבוהה — ענהו הנוכל במנוחה — ולא נכחד ממנו, כי אם גם יצליח פוליפוס במעשהו הרע, ינער אחרי כן חצנו ממנו ולא יכירנו...

המלך וליזיאש התפלאו על האיש הנפלא ושיחו, כי כנביא אשר לא קם כמוהו היה עתה בעיניהם, בדעתם כי דבר אין לתלמי מקרון את מניליאוס, כי כן הגידו להם שניהם, ועתה הוא מספר להם כי הוא נכסף למשרת נציב פלך בארץ יהודה וכאלה דברים נסתרים אשר נגלו רק להם.

ונבל זה אמר בלבו כי לא יודע לתלמי עד עולם כי דבר עליו רעה לפני המלך, והוא חפץ באסון תלמי באשר ידע כי דברים לו עם שונאו אלקימוס הכהן וגם דורש הוא שלום היהודים ושלום ארץ מולדתו, עת נפשו הנתעבה, נפש מניליאוס המלאה מרמה ותוך, עורגת רק לדם...

— אמנם איש מופת אתה! — אמר לו המלך באהבה מגולה — ואני עוד דברים הרבה לי אליך על אדות פוליפוס ודימיטריוס...

— את אשר ישים אלהי בפי אותו אשמור לדבר — ענהו הנוכל במסוה ענות תם על פניו.

וברגע ההוא הודיע שומר הסף את המלך כי רבים משרי המלוכה באו לראותו ובתוכם גם תלמי מקרון.

פני מניליאוס חורו מעט ויתנשא ממקומו ויאמר לצאת.

— שב פה, איש אלהים, ואציגך לפני שרי ונועצה יחדו — אמר לו המלך.

— לא אוכל מלכי — ענהו הנוכל — כי אני חש רוח אלהי בקרבי, ועוד מעט ואחזה מחזה שדי ועלי להתבודד.

ולא עצרהו עוד המלך — ויצא.

קז.

— האח, הכתר! הכתר! — קראה המצרית ברדתה עם כליון מאהבה אל בית גנזכי המלך באקבתנא מהדר עליתו — כתר סנחריב מלך אשור סגור בבית הזה! כמעט לא אאמין למשמע אזני!

— וגם סגולות אחרות נמצאות פה! — אמר לה כליון באהבה בהחזיקו בידה.

— ידעתי כי שמורים פה אוצרות חשך — צחקה אסנת מטוב לב — אבל מה חפצתי לראות את הכתר אשר הבריק על ראשו המלך הגדול סנחריב אשר אמר להכות בעברה את עמי וימת באולתו ככסיל מתעבר!... האח, סנחריב! סנחריב! אנטיוכוס! אנטיוכוס! ח־ח־חה!... ח־ח־חה!...

— הסי! הסי! — שסעה כליון בבואו עמה אל הבית — כי לא דרכה פה עד עתה רגל זר... גם לא אחפץ כי ידע איש בואך הנה, ואת הזהרי, אהובתי, מגלות זאת לאיש...

— לא אדע איש זולתך, אהובי! — לחשה המצרית באזניו — ומה הם שמה שני ארונות הברזל המרתקים אל הקיר בשרשרת עבותה?

— הנה אלה הם! — אמר לה כליון בהוציאו צרור מפתחות מצלחתו.

— ראשית כל הראני את כתר סנחריב, אהובי! — בקשתהו המצרית.

— הנה הוא בארון הזה! — קרא כליון — ואם אינך דואגת לעיניך, תראיהו בעוד רגעים מספר!

ובדברו בחר לו מפתח מן הצרור ויפתחהו ויוצא משם כלי־עץ רבוע כארגז קטן ויצינהו על השלחן.

— הרימי את מכסהו! — אמר לה בצחוק קל על שפתיו — הרימי אל תיראי!

המצרית שנתה פניה כאלו יראה לנגוע בכלי.

— אל תיראי, אהובתי, כי לא יצא אליך עכבר מן הכלי הזה! — הוסיף כליון בצחוק.

— אם תחשבני למוגת לב כזאת — ענתהו המצרית בענות חן — הבה אראך כי שגית!

ובדברה נגשה אל הכלי ותסר את מכסהו וכרגע נתרה אחור ותכס פניה בשני ידיה וקול התפרץ מלבה:

— אהה, עיני! עיני! עיני!...

נניחנה להתפלא רגע ונסב אנחנו את עינינו אל מקום אחר.

ציזום הוא שר שומרי אסירי המלך במצודה הזאת כאשר ידענו, וזה שמו בבית ההוא צ פ ע ו ן.

ומאז שמהו כליון לפקיד השומרים בקש לו מהם איש לחפץ תרמיתו ונכליו אשר יוכל לבטוח בו, וימצא בם חבר טוב אשר רעה לו לארוב לגנזכי המלך אשר על יד בית האסורים ושמו כלבוס.

ושניהם, צפעון וכלבוס, שומרים בסתר מצעדי כליון שר בית האסורים אשר בידו מפתחות גנזכי המלך ומחכים לרגע אשר יביא את אסנת אל בית האוצר להראותה את העשר הצפון בו.

ושניהם ידעו ולא נכחד גם מהמצרית, כי רבו שומרי המצודה מפנים ואין

לצאת ממנה בלילה בהנשא דבר מה ביד או על כתף, מבלי אשר יראוהו השומרים על יד השער.

אבל עד מהרה מצאו הנלוזים האלה עצה להפיק זממם ולא נשאר להם כי אם לסבב שימצא כ ל י ו ן בערב בבית האוצר ומפתחות הגנזכים בידו, והערב ההוא בא עתה, כי משכתהו „אסתר" אהובתו אל הבית ההוא בחבלי אהבה, וגם ידעה כי ברגע רדתה עמו מעליתו אל מקום האוצרות, ימצא כלבוס באחת הפנות הנסתרות סביבות הבית ואורב ל כ ל י ו ן וכראותו אותו בבית ימהר אל צפעון (ציזוס) ועד מהרה יעשה הדבר אשר נועצו לעשות...

— צפעון ! — לחש עתה כלבוס באזני ציזוס במהרו אליו אל לשכתו אשר באולם בית־הסהר — זה הרגע שקוינוהו ! כליון והעבריה ירדו עתה ממעלות העליה אל בית האוצר, ואני חושב כי בבואנו שמה, הנה נמצא את האוצרות פתוחים...

הגמד קפץ ממקומו כחתול בהריחו עכבר.

— טוב מאד ! טוב מאד ! — נעו שפתיו בלחש — לך אל האולם וקרא אלי את כל שומרי בית־האסור הלשכתה !

ושומרי הבית מפנים היו כעשרים איש, וימהר כלבוס אליהם ויקראם אל פקידם, ולא חשדו האנשים דבר ויחרדו אל צפעון החדרה.

— אמרו לי — דבר אליהם הגמד בנחת קולו — כי תתאכזרו מאד להשבוים. האמת הדבר ?

— לא, אדונינו ! — נשמעו קולות הרבה.

— ואסיר אחד התאונן על אחד מכם כי הכהו היום בבקר מכות אכזריות — הוסיף צפעון — מי הוא המכה ?

— לא אני הוא ! — ענו כלם בקול אחד.

— שבו פה ואני אביא את האסיר המוכה הנה — אמר צפעון — והכיר בכם את מכהו.

— טוב מאד ! — נשמע קול כלם.

— אל תצאו מזה עד שובי עם האסיר ! — צוה אותם הגמד במפגיע, ויצא מחדרו אל האולם ויסגר את דלתו אחריו.

שם באולם חכה לו כלבוס, וימהר צפעון ויתן בידו מפתח וילחש דבר מה באזניו. כלבוס חמק עבר אל קצה האולם משמאל וצפעון הלך באולם מימין ויפתח במפתח את דלתות הנחושה וכן עשה כלבוס מעבר השני.

— הנני פותח לפניכם בור שביכם ! — דבר הגמד אל האסירים — ואתם התפרצו בהמון והלחמו בשומריכם בחצר וצאו לחפשי !

כדברים האלה דבר גם כלבוס באזני השבוים אשר התיר בפתחו לפניהם את הדלתות, וכרגע עמד על רגליו קהל גדול כשש מאות איש נואשים מתקוה וחיים ויתפרצו להלחם על חייהם וחופשם בכל איש אשר יעמוד על דרכם...

— הנה אמרתי לך, אהובתי משוש חיי, כי לא תשאנה עיניך את ברק אבני השהם אשר בכתר סנחריב! — אמר כליון אל המצרית אשר כסתה עיניה בידיה למען תארך העת לחפץ נכליה...

— אבני אש כאלה לא ראיתי וגם לא אראה עד עולם! — אמרה „אסתר“.

— ואת טרם ראית את העטרה כלה! — דבר אליה כליון, וברגע ההוא שם ידו בכלי ויוצא משם כתר אש רבת צבעים אשר מלא את הבית אור כנגה הקשת.

— אך זה הוא עשר! — אך זה הוא עשר! — קראה האהובה בשממון — ולהכחיד נושא כתר כזה אמנם דרוש היה מלאך אלהי ישראל!...

— גם לך, אהובתי העדינה, יאתה עטרת מלוכה כזאת! — קרא כליון ברגש — כי יפה את מכל בנות חן! הבה אראה מה תארך, רעיתי, בעטרה שאעטרך לרגע אחד!

ובדברו שם את הכתר בראשה ופניה היפים האירו למשנה.

— מדוע יאחרו לבוא — שאלה המצרית לנפשה ולבה הולם פעם.

— האח, מה יפית, מה נחנת, מה יאירו פניך רעיתי היפה בנשים!! — התרגש כליון — אך לך נאוה כתר מלכות כזה, לך רק לך יאתה מלוכה!

ובדברו לחצה בחזקה אל לבו וישקה בשפתים דולקים ופני שניהם הבריקו מאבני האש אשר על ראש ה„אהובה“.

וברגע ההוא הגיעו אל אזניהם קול רעש גדול, אדיר וחזק מתוך החצר סביבות הבית והמולה כקול מחנה.

— אויה לי! — התפרץ מלב כליון ויחפז מבלי משים להסיר את העטרה מעל ראש אהובתו, אבל היא נטתה מפניו הצדה.

— לך ראה מה השאון הזה! — אמרה אליו בחרדה — ואני אשיב את הכתר אל מקומו.

— היליכי את המפתח!... סגריהו בארון!... גמגם כליון בשפה מהירה בתתו לה את המפתח ובמהרו אל הדלת, וכרגע והנה היא נפתחה מן החוץ ואחד השומרים, מוכה ופצוע ומפניו יזוב דם, נראה על הסף.

— קשר, אדוני, קשר! — קרא בקול נורא — האסירים שברו הדלתות, גדעו בריחי ברזל הרגו את השומרים והם מתפרצים לברוח דרך השער!...

— ואיה החיל?! — קרא כליון וידיו ורגליו רעדו.

—כולנו הוכינו אחור! כלנו! כלנו! — רעד קול השומר וכרגע נפל ארצה ויתעלף בזוב דמו.

כ ל י ו ן השח אליו, והנה הדלת נפתחה ברעם ורעש וכלבוס התפרץ הביתה ויך בבול עץ על ראשו ולא שנה לו, כי נפל כליון ארצה על השומר המתעלף ולא קם ולא זע.

וכרגע בא צפעון, ותגלם המצרית את הכתר במטפחת ושני הגברים נגשו

אל הארון הפתוח ויבחרו באשר בחרו ויצאו שלשתם דרך שער המצודה הפתוח לרוחה ואין מפריע.

קח.

— לא תחיה פנינה עד הערב! — קרא מלך פרס אחרי צאת פוליפוס מאת פניו, וימהר אל חדר צפרורית בתו ויספר לה בקצרה חטאתה, ואף כי ארבת נפש אהבה צפרורית את פנינה, לא מצאה עתה פתחון פה להצדיקה ולא שפקה אף רגע בחטאת האמללה, אחרי כי הסוד ההוא נגלה רק לה ואין לאחרים אתה, וגם ידעה צפרורית כי פנינה בקרה את פוליפוס ולה לא הגידה דבר.

— חרצתי עליה משפט מות! — קרא דריוש בשצף קצף.

— אמנם בת מות היא על המעל הזה! — אמרה צפרורית — וגם גלוי לנו עונה ולא תוכל להכחישו, כי מאין נגלה הסוד לכותב המכתב ולפוליפוס? בכל זאת עלינו לעשות לה משפט, ואתה אבי, אם טוב אני בעיניך, הושיבני על ידך ושנינו נהיה שופטיה ושמענו מה בפיה.

דריוש נאות לה, ובשוב פנינה מאת שלום אשר שלחתהו עם עשרת העבדים אל ארץ יהודה ולפני צאתו נבא לה רעה, ראינוה מובלת אל בית הבור לעיני צפרורית אשר ראתה זאת באולם ותעלם באחד החדרים.

וכירח ימים נשכחה פנינה החוטאת מלב המלך ובתו, ולא כאב עוד לב צפרורית עליה, כי עתה נוכחה לדעת כי אמנם שאול חטאה העבריה ולא זכרה לה עוד את הטוב אשר עשתה בעון מעלה.

ובין כה מת אנטיוכוס ויקבר, ופוליפוס אשר שלח את תלמי מקרון לאסוף את החיל למשמעתו, האיץ בדריוש להכין לו את הצבא, כברית הכרותה ביניהם.

ויתנכל דריוש בסתר להפר את דברי הברית, כי איש מנוחות היה ולא התאוה יום אנוש להתחבר לפוליפוס אשר יביא מהומות רבות בארצות הקדם.

ויקרא בסתר לחרבונה יועצו, ולמרות רצונו אכף עליו מצב הדברים לגלות לו סוד מות אנטיוכוס.

— ובהעשות הדבר — אמר לו המלך ופניו קדרו — דמיתי כי יקבר רז זה בקבר העריץ; אבל העבריה אשר יעצה הרעה על אנטיוכוס, יעצה אחרי כן רעה גב עלי ועל ממלכתי, ותגל סוד זה לפוליפוס וגם לאיש אחד פלאי, ומי יודע לכמה זכמה משונאי, וזה פרי בגדה, כי אלצני פוליפוס לכרות עמו ברית.

ויספר לו המלך את כל דברי הברית אשר בינו ובין פוליפוס, ובדברו בוש לשאת אליו עיניו על אשר הסתיר כל זאת ממנו עד כה, ועתה ביום צרתו הוא קורא אליו לעזרה.

— בטרם נגש לעשות עצה — אמר לו חרבונה — אשאלך הוד מלכות מאין ידעת כי העבריה גלתה סוד זה לפוליפוס ולאיש הפלאי אשר אמרת, מלכי?

— איך ידעתי? — התפלא המלך — הנה רק אני והיא ובתי ידעו את הסוד ואיש הפלאי במכתבו יזהירני מהעבריה ויספר לי כי יודע הוא סוד מחלת אנטיוכוס מפיה, ואחרי בוא מכתבו אלי, בקרני פוליפוס ויאלצני לדברי הברית...

— ואני, הוד מלכות, ידעתי זאת גם מבלעדי שמוע דבר מפי העבריה — אמר לו חרבונה — וגם נודע אני איש אחר אשר ידע זאת והוא בגתן אחי גיסתי...

— מה זה תשמענה אזני! — קרא המלך בתמהון — איך נגלה לכם רז זה?

— אני לפני ענותי אותך מלכי, אומר לך כי לא להצדיק את העבריה מגמתי, כי אם לחקור דבר למען נדע את אשר לפנינו. אם פנינה גלתה סוד זה בת־מות היא, בהביאה רעה גדולה על ממלכתנו, כי נתנה חרב ביד פוליפוס להלך עלינו אימים... ועתה אענך, הוד מלכות, כי אני ובגתן אשר הבאנו את העבריה לעמוד לפני בתך, ידענו כי עמה עצה בדבר אנטיוכוס, כי בגלל זאת הלא הבאנוה אליך, ובראותנו אחרי כן כי אתה ובתך היקרה שניתם טעמכם ותושיטו יד אהבה להעריץ אשר שנאת מות שנאתם אותו, הבינונו כרגע כי יעצה העבריה רעה עליו, וברגע חלותו אמר אלי בגתן „החל הנגף“, והצחוק אשר רחף אז על שפתי הורהו לדעת כי בגנתי לרעו...

— מה נפלא הדבר! — קרא המלך.

— אין להתפלא אדוני הוד מלכות! — הוסיף חרבונה — כמעט סוד גלוי הוא לכל שרי מלכותנו הגדולים כי נעשה דבר מה להמית את אנטיוכוס, ואני הבינותי כי ממקדש „בית חרס“ החל הנגף, ובלי שפק נמצאו עוד אחרים אשר הבינו זאת ולא דברו דבר...

— חדשות ונצורות השמעתני הפעם, חרבונה! — קרא המלך — ואני בכל אותי לשמוע מה בפיך על אדות דברי הברית ביני ובין פוליפוס, לא אוכל עתה לעבור על דברת העבריה אשר שמתיה בבור מחשכים וכמעט חרצתי עליה משפט מות, כי עתה שנו פני הדברים לטובתה... אבל דע, יקירי, כי אחרי הראותה את פני פוליפוס בא אלי בדברי הברית...

— לא אצדיק את העבריה ולא ארשיעה לפני החקר דבר — אמר חרבונה — אבל השועל הזה פוליפוס ערום מאד, ומדוע לא נאמין כי הבין גם הוא את סוד הגביע במקדש „בית חרס“, ובאותו לכסא יון היה כמחריש?...

— מה נמרצו דבריך, חרבונה יקירי! — קרי דריוש ברגש — כקרובים לאמת יראו לי; ומה ישמח לבי כי תנקה העבריה מהאשמה! ועתה עוצה נא מה אעשה בדבר הברית? פוליפוס שלח ציר מלפניו לאסוף את חיל יון אל משמעתו והוא אין בו להיות לו מפה לעזור בששים אלף גבורי חיל, וכל שרי יון אשר אתו פה עומדים לימינו.

חרבונה חשב מחשבות ומצחו היה לקמטים.

— אין דרך אחרת — אמר אחרי רגעי מספר — כי אם לשלוח איש־עתי הרש אל ליזיאש לגלות לו סוד פוליפוס, ומהר והמליך את יורש העצר תחת אביו ויבצר עמדתו בחיל רב ואבד לב פוליפוס בבוא אליו השמועה ולא יהין לצאת בחיל זרים למלחמה, וגם אז יהיה לך פתחון פה, מלכי, להפר בריתך עמו על נקלה, כי חיל עוזר אמרת לתת לו ל ח י ל ו, אבל באין לו חיל אין חובתך לשלוח

חילך לקראת מות; גם מבלעדי זאת הנה אם חיל לא יהיה לו, כאחד העם יחשב אז פוליפוס ועם איש כזה לא באת בברית...

העצה הזאת ישרה מאד בעיני המלך, ויבחר אחד משריו וישלחהו חרש לאנטוכיה לגלות סוד פוליפוס באזני ליזיאש, מבלי דעתו כי כבר כרה עליו רעה אחד ממתי סודו תלמי מקרון, אשר הלך במלאכותו לאסוף לו חיל מלחמה.

* * *

ובגתן ידע את כל אשר נעשה לפנינה ויבן כי מיד דלפון זאת לה ויהי כמחריש; אבל לבו נגפהו עתה על תתו חרב בידו להשמידה, כי ישרו גבר על קנאתו והנחם קרא באזניו: נבל, מה עשית? העבריה האמללה גלתה לך בתם לבבה כי יעודה היא ליהודה המכבי, ואתה בקנאתך כרית שוחה לה ותעז לגזר אמר „גם לו גם לי לא תהיה“!...

— במה איטיב את אשר הרעותי? — שאל את לבו לא אחת, ויגס לקחת דברים על אדותיה עם צפרורית; אבל עד מהרה נוכח לדעת כי אין תקוה להעבריה לשוב בחיים מבור מאסרה.

— שאול חטאה העבריה! — ענתהו בת המלך בקצר מלין — עד מהרה תוצא אלי הורג ונמח שמה וזכרה.

וינס בגתן לעורר רחמיה על האמללה בדברים נמרצים; אבל צפרורית ענתהו בקצרה כי לשוא יכביר מלין, כי כבדה חטאת העבריה עד לבלי תת לה חנינה.

— ולא תעמוד גם במשפט? — שאל אותה בכאב לב.

— עונה ברור כצהרים! — ענתהו צפרורית בבטחה—ואני יודעת נאמנה כי לא ישאר לה אחרי השפטה כי אם לבחר לה מות אשר תישר בעיניה...

— התרשיני בת מלך לחאותה בבור מאסרה? — שאל אותה אחרי רגעי חשוב.

אבל צפרורית אשר יראה פן יודע לו פשעה בבקרו אותה ונוסף עוד אחד אשר ידע סוד מות אנטיוכוס, השיבה את פניו.

— לא יראנה עוד איש אחר זולתי אבי — ענתהו צפרורית.

בגתן ראה עתה כי שגה בראשית חרשו הרעה על פנינה, בחשבו כי יוכל לראותה בבור כלאה אולי יקנה אז את לבה בהתאמצו להצילה מרעתה, ויצא בשבר רוח מאת פני צפרורית.

— יעבור עלי מה!—קרא בלכתו ברחוב—עלי להטיב את הרעה ולהצילה!

ובשובו אל ביתו ישב ויכתוב אל המלך את הדברים האלה, וישלחם ביד רץ:

„מלכי הגדול דריוש מלך פרס! לא אגלה אליך בשמי, אבל אם אראה כי עליך לדעתו — תדענו! יודע אני נאמנה כי באשמת דלפון באה האסון על פנינה והיא חפה מכל פשע וצפרורית בתך יודעת סבת שנאתו את העבריה, כי בגללה שלח אחד עשר עבדים חפשים, ולא נח ולא שקט עד הביאו עליה את

הרעה; וכי תשאלני מלכי מאין ידע את סוד היין אשר שתה אנטיוכוס במקדש „בית חרס“, אענך כי הסוד הזה גלוי למתי מספר משרי הממשלה ויגיע אל אזני דלפון ויהי לנשק בידו לחבל את העבריה האמללה ולא בפשעה. והנני אחד מעבדך הנאמנים החפץ בעלום שמו“.

* * *

ופנינה כלואה בבור, וכמשפט חוטאת לקוחה למות, אין משומרי בור מאסרה פונה אליה ברחמים ולא תראה על כל סביבותיה זולתי קירות בית כלאה השחורים ואכזריות כולאיה ושומריה.

— גורלי כגורל עמי האמלל! — נאנחה בשבר רוח בשבתה באחד הימים על הקרשים אשר עליהם תרפד יצועה זה כששה שבועות — רעי גוים יענוהו ולא בפשעו והוא רק צדקות עשה ויורו לעקשים ארחות חיים ישרים...

עיני האמללה מלאו דמעות ותוסף במרי שיחה:

— אהה, שלום! שלום! לבך נבא לי רעה ודבריך הנמרצים עודם מצלצלים באזני: „רב לך שבת בהיכלי זרים! שם, שם על אדמת ישראל נשיר שירנו, שיר ה׳, במקדש עמנו!“ אבל אהה! לוא גם חפצתי ללכת כבר עבר אז המועד, כי בשובי אל בית המלך באתני הרעה, ועל מה אני אסורה פה לא הגידו לי; שמעתי מפי צפרורית כי צפעוני אני, ומי יתן ידעתי על מה השפלתי כה בעיניה ועל מה השפילוני לשבת בבור הזה ולא העמידוני למשפט, כי עתה אולי רוח לי מעט...

האמללה נאלמה דומיה זמן כביר ותרד מן המטה ותתצב ארצה נשענת בשתי ידיה ובמצחה אל הקיר.

— אהה יהודה! יהודה! — נאנחה פתאם שנית — אחת שאלתי מאת ה׳ לפני מותי כי תדע מי המית את אנטיוכוס... אוי לי, מה נואלתי כי כסיתי זאת גם משלום! אבל ההיתה אתי הצדקה לגלות סוד המלך?...

רגע נאלמה דומיה מכאב נעכר ואחרי כן הוסיפה במר נפשה:

— מה אנוש פצעי אמללה! רואה אני כי ירא המלך פן אגלה סודו ויכלאני בבור... כבר קרו כאלה רבות בהיכלי מלכי ארץ, השודדים והמרצחים הגדולים אשר מה אנוש בעיניהם כי יחשבוהו? ימצו לשדו וישלחוהו אל בור תחתית או יורידוהו אל עמקי נהר ושק חבוש לראשו...

ותעמד האמללה על יד הקיר ותשא מרום עיניה ותקרא אל ה׳:

— אלי! אלי! למה עזבתני? ממעמקים קראתיך ה׳, משאול תחתיה תבוא שועתי. יומם אצעק חמס אליך ושמיך סגורים, לילה חשך ישוף קולי. ואני בצדקתי אלהים החזקתי, ידעת כי אין עול בכפי! ואם רשעתי, הודיעני פשעי, ואדע על מה נגזרתי. בחנתני, אלי, ותדע לבי, איך תרבה פצעי חנם? ואם שמיך מחשים לאיד צדיקים, כבה בם שמשך. גפרית המטר על ארץ חנפה, המכסה דמם ולא תרעד. או אחוז בכנפות ארץ וינערו ממנה מושלי רשע. עד

מתי רשעים אדוני? עד מתי רשעים ימלכו? לארצך יאמרו: לנו את, לאנשיך — צאן טבחנו! תרדף באף כל ממלכה שפלה ותמגר לארץ כסא הוות...

— ולא כסא ממלכתנו! — הגיע קול איש אל אזניה ברגע ההוא — כי דריוש מלכה מושל צדיק...

פנינה נתרה ממקומה בחרדה, ותרא לאור הכהה איש לבוש בגדי שרד עומד נכחה.

— ואת שבויה אל תואשי וגם בבור האסורים מלך אל תקללי — הוסיף האיש — הנה הגיעה עתך אמללה לעמוד במשפט, ואת קומי ולכי אחרי!

בפיק ברכים הלכה פנינה אחריו והוא הוציאה מן הבור החוצה ויושיבנה במרכבה רתומה לשני סוסים אבירים.

האמללה כסתה עיניה בשתי ידיה כי לא הסכינה עם אור שכ״ש זה כמה, ותסע עם האיש במרכבה מבלי דבר דבר, ולבה אמר לה כי שמע אלהים את תפלתה.

אחרי חצי השעה כבר נמצאה פנינה באחת הלשכות אשר בארמון דריוש, שם הסירו אמהות צפרורית את שמלת בור שביה מעליה ותלבשנה אותה מחלצות ועד מהרה הובאה אל לשכה אחת גדולה לפני המלך ובתו.

קט.

ולב אלקימוס הזד הארור והבליעל כים נגרש, השקט לא יוכל.

ירושלם שלוה ושוקטת, ישראל ישכן לבטח בעיר קדשו ובכל ארץ יהודה, והמלך החדש אנטיוכוס אאפטר מחשה.

ומרגליו חרש הביאו אליו שמועה רעה מאנטוכיה כי ראש שונאיו מניליאוס, בן גילו בכל דבר בליעל, יצא לחפשי מבור מאסרו ויהי לנביא המלך החדש וליזיאש.

ואם כי ידע כי לא יחשה מניליאוס איש הדמים ויעורר את רוח המלך החדש להכניע את ישראל עם עברתו, בכל זאת אין שוה לו אסון היהודים זעומי נפשו באשר אשר מצא את מניליאוס אויבו בנפש, בדעתו כי יתנקש בנפשו, ובהתנפל ליזיאש על ירושלם, תהי ראשית עצת מניליאוס להוציאהו ממצודת אקרה ולהמיתו, וכבר הבאישו בליזיאש אז בבוא אלקימוס לאנטוכיה ליעץ רעה על היהודים ויתנהו למרגל, ועתה לא ינקהו המצביא כל עוד מניליאוס חי ועומד לפניו.

ואף עוד זאת: אחרי שוב יהודה המכבי שבע־נצחון ממלחמתו את הגוים בערי הגליל, יחוש כי מצבו במצודת אקרה איננו איתן, ושמועה אחר שמועה בעתתהו כי נכון יהודה לצור על המצודה ולהרעישה.

ויאסף אליו אלקימוס את חכמי יועציו ומתי סודו וייועצו מה לעשות, ותהי עצת רבים מהם לשוב אל עמם, כי עתה בהודע גבורת היהודים, העת הכי מכשרת היא לדכא את היונים ולהיות לעם שורר בארצו, בלתי תלוי בממלכה אחרת.

ויהי כשמוע זאת הבוגד ויבער בם אפו ויגרשם מתוך המצודה, ויבחר רק באלה מֵמתי סודו אשר לבם כלבו מלא תועבות ונכלים רעים, ויועצו שנים ימים יחדו, ויופיעו על עצת אלקימוס אשר יעץ רעה על היהודים ועל מלכות יון גם יחד, כי עלה על לבו ללכת אל דימיטריוס בן סלקוס רומאה ולעוררהו לצאת למלחמה על אנטיוכוס אאפטר לקחת ממנו כסא המלוכה; כי ידע אלקימוס אשר היד איש חכם בהליכות מדינת יון, כי אם גם אחד העם יקום עתה על הממלכה החטאה אשר רוששה עם היונים ותרועם בשבט ברזל, תהי דרכו צלחה, ומה גם כי יעור יורש כסא המלוכה דימיטריוס הנדח בזרוע אנטיוכוס עפיפנוס אל בור דשבי! גם חשב כי הרומאים ורבים מבני הנכר אשר כבדה עליהם עד כה יד אנטיוכוס יתנו ידם לדימיטריוס למגר כסא המלוכה.

ומה מאושר היה הנבל ברעיון הזה! ראשית כל ידע כי דימיטריוס הוא איש רע ובליעל מאין כמהו שונא היהודים בכל לבו ונפשו, ובמלכותו לא ישאיר זכר לישראל; וזאת שנית: במלוך דימיטריוס יהיה הוא, אלקימוס, משנהו, כי יזכר לו יום הצילו אותו ממות; כי עצר אלקימוס בסוס השוטף מפחד פתאם אשר היה אסור במרכבת דימיטריוס בהיותו נער, כאשר כבר נודע לקוראינו, ויצילהו ממות; ולמן היום ההוא נקשר אליו המוצל בעבותות אהבה נאמנה.

אלקימוס לא הרבה עתה לחשוב מחשבות רבות ויצא לילה מתוך מבצר אקרה וילך רומאה.

ובבואו שמה ראה הנבל עד מהרה כי לא מקסם כזב ראה בחזון לבו, דימיטריוס כמעט כבר היה ערוך־מלחמה.

— אלקימוס! — קרא בשמחה בראותו את הבוגד — הבחלום אני רואה אותך אהובי?

לשמחת לבי תראני בהקיץ, הוד מלכות! — ענהו אלקימוס — ואני מארץ רחוקה באתי אליך למען תראני אדוני ונשתעה יחד, על דבר העתיד אשר יצהיל פניו אליך וישים כתר מלכות בראשך.

— האמנם כבר נודע לרבים בארצך כי אני מתעתד לקחת את אשר גזל אנטיוכוס ממני?

— רק למתי מספר החפצים בהריסות הממלכה הישנה — ענהו אלקימוס ואני הוא האחד מהם, כי מאז ידעתיך אהבתיך כנפשי, ולולא אתה ישבת אז בכרכרה, כי אז לא הרפתי נפשי לעצור בסוס הפרא...

— ואני אמנם לא שכחתי אף רגע כי חיים וחסד עשית עמדי; אבל הגידה לי, יקירי, מה העזרה אשר תוכל להושיט לי בעלותי למלחמה על אנטיוכוס וליזיאש?

— ראשית כל אענך כי איש צבא אנכי בשדה קטל — ענהו הנבל—ועתה אודיעך כי גם משען כסף אתן לך וגם איזה אלפים גבורי חיל, אשר יעזרוך להשמיד את אויביך וגם במועצותי אתמך אותך, כי ידי רב לי בהליכות המדינות וכל מוצאי ארץ יון ומבואיה ומצב מצודותיה נגלו לי...

— מה מאושר אני בבואך אלי, ידיד יקר! — קרא דימיטריוס ברגש וילחץ את ידו באהבה — כי אמנם רע נאמן וחכם לבב כמוך דרוש לי עתה! ואתה דע, אהובי, כי אם יעזרוני אלהי למגר כסא אנטיוכוס ולמלוך תחתיו, אראך לדעת כי לא לשוכח טובה עשית טוב, ופרקתי מעל עמך על אנטיוכוס הקשה, ונתתי לו חקים טובים, חקים צדיקים לחיות באמונתו ולעבוד את אלהיו וגם אקל משא המסים מעליו ואותך ידידי אמליך על עמך...

— מה רב טובך הוד מלכות! — קרא אלקימוס בצחוק קל ובנחת — אבל דע לך יקירי, כי לא אדאג הרבה לאמונת היהודים, כי כל ישעי וחפצי לדתם אל אמונת עם היונים, כי רק בזאת תשגב בעשותך מלוכה; ואני כמעט כבר הטיתי רב בני ישראל לאמונתנו הרוממה, וכל עמלי עתה להשמיד מקרבנו בני הבליעל המתקוממים להיונים לפרק עלם כליל, כי לולא המה, כי אז עמדו עתה כל היהודים לימינך להורישך כסא אנטיוכוס...

— אמנה שמעתי כי נמצא קצרי דעת כאלה בקרבכם האומרים לפרק כליל על מלכות יון מעליהם. הרב מספרם?

— מצער הוא מאד — ענהו הבוגד — רק איזה אלפים איש ובראשם איש אחד כהן ושמו יהודה המכבי.

— יהודה המכבי?! שנה דימיטריוס — אומרים כי לא היה כמהו בגבורים!

— ח־ח־חה! — צחק אלקימוס במלא פיהו — רק ראש גדוד שודדים הוא ולא לוחם גבור חיל! אמת כי נצח לא אחת את היונים, אבל לא גבורתו ולא חכמתו עשתה זאת, כי אם רפיון יד הנלחמים בו וסכלותם; ואני לא אשפק כי אם יצא גבור חיל לקראתו ולא ראש חמור, כי אז לא יעמוד ראש יהודה עליו במסע המחנה הראשון אשר יפגשהו...

— מה אשמח לשמוע זאת מפיך על אדותיו! — קרא דימיטריוס שבע־רצון — ואתה בטח בי כי אוכל לו על נקלה ולא יזכר עוד בשם הגבור העברי וחילו.

פני אלקימוס צהלו ועיניו נוצצו כעיני צפעני.

— ואז תכון מלכותך, הוד מלכות! — קרא ברגש — ואתה דע לך אדוני כי עתה היא העת הכי מכשרת לך לרשת כסא יון, כי המלך הנער וליזיאש הנוהג בו יצאו בלי כל שפק שנית למלחמה על היהודים, ובהיותם עם חיל רב סביבות ירושלם, תפרץ על נקלה לאנטוכיה ותשפות לעפר את הממלכה הישנה, וכל עם היונים וכל הגוים מסביב יעמדו לימינך, ואני בגלל זאת באתי אליך, אדוני; כ אשרי איש מלחמה הרואה בעת ומכונן את לבו אל מצב המקרים מסביב ולפיהם יעשה מעשיו...

— ואני במה אכף לך ידידי על טובך?! — ענהו דימיטריוס באהבה — ואתה הכן את אנשי מלחמתך להיות לי לחיל עוזר והלכת בראשם אם תחפץ, ואם אך יצליח אלהי דרכי, תהיה אתה המושל בכל ארץ יהודה כאשר אמרתי לך, או

תבחר לך במשרה אשר תישר בעיניך, ובכל חפץ לבב אתננה לך. ואני אמנם אראה כי יקרתי בעיניך על בואך אלי לעת כזאת שהיא המכשרת לי לירש בצדק את כסא המלוכה; כי מרגלי חרש הביאו אלי החדשה כי אמנם ערוך ליזיאש למלחמה על ארץ יהודה ופניו מועדות אל מבצר בית־צור ואל ירושלם בחיל רב כמאת אלף איש ואולי רב מזה, ואני בעינים צופיות אביט עתה מרחוק אל כל תנועה במחנה המלך החדש, כי חיל עצום אין עוד אתי, וכשתכשר העת — יעשה המעט יותר מחיל רב...

אך לך נתכנו עלילות מלחמה! — קרא אלקימוס בשפת חנף — ואתה הוא האיש אשר יעשה וגם יצליח!

— אבל ממקור נאמן נודע לי כי גם פוליפוס מתעתד לרשת כסא יון — אמר לו דימיטריוס ופניו קדרו מעט — כי פנה רומאה לרכב ופרשים, ואני במחשך הסכלתי עצתו; כי אם תתמך רומא בסתר ידי הלוחמים במלכות יון, תושיט עזרה רק לאיש אשר תבטח בו כי הוא אמנם יקיצנה וישמיד את הממלכה הישנה, ולרומא טוב אני מפוליפוס...

— וגם לא יצליח! — קרא אלקימוס בבטחה — כי לאיש שאיננו מזרע המלוכה דרוש חיל עצום ורב למגר כסא המלך החדש בחזקה, ופוליפוס לא ימצא עתה חיל רב בהודע כי אתה אדוני אשר לך משפט המלוכה, יוצא להלחם על כסאך אשר גזלו ממך בזרוע עז...

— אמנה צדקת ותודה לך כי נחמתני — ענהו דימיטריוס — אבל לא נדע את הצפון בחיק המקרים; ואני בדעתי את פוליפוס לגבור חיל, מה נכספתי לאחד את כחנו למלחמה בליזאש ובחניכו המלך! ועל כן אם טוב אני בעיניך, חקור איפה פוליפוס עתה ודבר על לבו כי יספח אלי, ואני במלכי אשימהו למשנה לי ואתה תהיה על ארץ יהודה...

אלקימוס חשב רגע מחשבה ויאמר:

— חלילה לך, הוד מלכות, מהעלות רעיון כזה על לבך! כי החיל אשר ביד פוליפוס למצא, תמצא אתה למשנה, ואם תתחבר אליו, ידעתי נאמנה כי בעלותך על כסא יון יכרה שוחה לך ויתנכל להגות אותך מן המסלה ואבדת, כי איש תככים הוא מאין כמהו.

— עלי להודות כי דבריך נכוחים — ענהו דימיטריוס — אני אנח לפוליפוס וילך לו בדרכו.

קי.

ולוי גדל עתה מאד בעיני יהודה ואחיו ובעיני כל חיל ישראל החונה בירושלם, כי הראה גם הפעם נפלאות גדולות על יד מבצר יעזר, כי הוא ומהלון רעהו ואבשלום היו מן הראשונים אשר עלו ברוח גבורה אל המבצר, מבלי הבט אל הקלעים אשר ירו חצי מות אל כל עבר מעל ראש החומה, ועל ידם ושבעה עשר רעיהם אשר עלו אחריהם, נפתח שער המצודה מפנים ותהי תשועה גדולה בישראל.

— עתה תאהבך שרה! — אמר מחלון אל לוי בשבתם יחד בחדר רחב ידים אשר שכרו להם בבית אחד מתושבי ירושלם ושמו מידד — כי כבר מלא שמגר מודענו את משלחתו, ולמן היום ההוא גדלת מאד בעיני כל אוהב עמו.

— ומה אשמח להודיעך כי אמנם נהפכה שרה לנערה אחרת! — קרא לוי בשמחה — מאז שבתי מן המלחמה היא צוהלת לקראתי מדי בואי לבקרה בבית אבשלום, ועין בעין אראה כי לאט לאט ישכח שלום מלבה, ולולא המלחמה החדשה, כי אז יש לי תקוה...

— המלחמה החדשה! מה זה תבענה שפתיך?!

— אמנם דבר סתר הוא, אבל איך אסתירנו ממך, מחלון, ואתה תדענו מחר און באחרית השבוע הזה, כי מרגלי יהודה גבורינו הביאו אליו את החדשה הנוראה כי המלך החדש וליזיאש אומנהו מאספים חיל רב ורכב ופרשים ושנהבים ואומרים לבוא על ירושלם כחתף...

— אהה, מה נורא הדבר! — קרא מחלון ופניו חורו כשיד — ואני דמיתי כי מעתה שלום אמת יהיה לנו אחרי דברי הספר אשר שלח אנטיוכוס לפני מותו אל גבורנו...

— ואת הספר ההוא שלח יהודה אל המלך החדש — אמר לו לוי — אבל לא הועיל מאומה אם גם מפורש כתוב בו, כי יקוה המלך החולה כי יורש כסאו ייטיב את הרעה...

— לבי חרד הפעם מאד — אמר מחלון — כי שנת השמטה היא ואין אכל רב במצדות וגם נפוץ העם למראה השלום...

— ויהודה שלח חרש לאסוף אליו בחורי ישראל מכל הערים מסביב, וירא אני פן ימעט מספר המתנדבים בהודע בקהל כי יותר ממאת אלף איש ורכב ופרשים ושנהבים יעלה ליזיאש עלינו...

— אהה, מי יתן לנו נביא כבשנות קדם להגיד לנו את האותיות! — נאנח מחלון.

— אומרים כי רוח אלהים בשלמון החוזה — אמר לוי — ואני אשר ראיתיו מרחוק ביום חגנו הקדוש, נדמה לי כי שלום רעי, שלום לעפרו, קם מקברו, וגם עליו נחה רוח אלהים לפעמים וידבר וישורר נשגבות...

— ואני מה נכספתי לראותו! — קרא מחלון — אבל שמעתי כי מתבודד הוא בחצרות אלהינו וינזר מכל חמודות תבל ולא על נקלה יראוהו אנשים.

— ולי נגלה סוד זה עתה אשר אקוה כי לא תגלנו — דבר לוי בלחש — כי יהודה גבורנו הלך פעמים לראותו וידבר וישוחח עמו זמן רב ואחרי כן שלח אותו ואת דניאל ואת תובל בדרך רחוקה...

— חדשות ונצורות אשמע היום מפיך! ואנה שלח אותם?

— את זאת לא ידעתי, כי נזהר יהודה מאד...

וברגע ההוא נפתחה הדלת ושמגר בן ענת לבוש באדרת המשי ובמצנפתו הלבנה על ראשו בא הביתה אחרי נשקו את המזוזה שלש פעמים כדרכו.

— שלום לכם בחורי ישראל! — קרא במלא קולו — מאז צאתכם למלחמת לא ראיתיכם, ולמן היום ההוא רוששתי מאד... האח, לוי! שמעתי מפי שרה הצנועה דברים טובים עליך. האמנם טפסת כחתול על קיר החומה ולא יראת מחץ שנון ?...

— וגם רעי זה עלה עמי — ענהו לוי בצחוק קל בהראותו על מחלון.

— וגם לו אתן נערה ישרה כשרה! — קרא בקול רם — ועתה, אחים יקרים, הנה ידי פתוחה לקבל... הבו לי כסף!...

בדברו הושיט להם ידו וינענע באצבעותיו.

— כסף? — שנה לוי — התדמה כי אוצרות קרח לנו? באם לא שקלתי על ידך שלשים שקלים ? !...

— ואתה, בחור, האם לא השיבותי לך לב בתולה? — שאלהו שמגר דיזמר — האמנם תדמה כי אל חנם ישבע שמגר, ירא־אלהים, על שקר כי ראה במות הבחור אשר חפצת במותו? ואני איש עני ורש, ביתי נשרף באש ביום צאתכם למלחמה, ושתים בנות לי והשלישית נשארה אלמנה מאישה במלחמה האחרונה...

לוי ומחלון הביטו איש אל פני רעהו בדאגה ובצחוק גם יחד.

— הא לך חמשה כסף ולך! — אמר לו לוי.

— לכלב תשליך אותם! — קרא שמגר — האמנם תדמה כי מתנת חנם אתה נותן לי ? ! שכיר אני הבא בשכרי! טפלתי שקר, יעצתי רעה וכזבתי ואתה רק שלשים כסף נתת לי מחיר עמלי!...

לוי ומחלון ראו עתה כי באו בכף שמגר, כי אם יגלה עונם והיו שניהם לבוז, ויוכחו לדעת כי לא אל חנם יאמרו המושלים: „בהושיטך שערה אחת לשטן ימשך גם ראשך אחריה"...

— הא לך עשרה כסף — אמר לו לוי ברגזה אשר התאמץ להסתירה — זאתה לך לשלום!

— וגם אני אתן לך חמשה — אמר מחלון — אבל אל תוסף להתעלל בנו עוד!

— שלשים כסף עובר לסוחר! — אמר שמגר ויחלק את זקנו הארוך לשני קצוות וישב בנחת על הכסא — כי פי שנים אקבל משרה אם אגלה לה פשעי כי שקרתי פעם בימי חיי...

שני הרעים נמלאו חמה, אבל ראו כי עת היא להתאפק בהכשלם באיש רע אשר בידו לנבל את שמם הטוב, וישקלו על ידו את הכסף כאשר אמר ויזהירוהו לבל יעז לבוא עוד אליהם וגם את פני שרה אל יראה עוד.

— ואני עוד אראנה ואראנה — קרא במנוחה בהורידו את השקלים אל צלחת אדרתו הרחבה — כי לא תצוו על איש: עד כה תבוא ולא תוסיף, ומה גם בחפצי לתת את שרה לאחד מכם כי עלמה טובה וישרה היא, ועתה שלום שלום רעים אהובים!

שלש פעמים נשק את ידו אשר נגעה במזוזה ויצא במנוחה החוצה.

* * *

וביום ההוא ישבה שרה על שלחן אחותה ואישה ושניהם נדברו עמה על אדות לוי, אשר לא ידע כי מליצי ישר המה לו לפניה.

— הראית, שרה אחותי, את כל הגדולות אשר עשה לוי גם הפעם במלחמה ? — שאלה בת־שבע את אחותה — שלום, שלום לעפרו, אמנם היה בחור מורם מעם ; אבל לא אשפק כי לוי גדול ממנו.

— אמיץ לב הוא בגבורים ! — קרא אבשלום אשר ישב בצדן.

— עלי להודות כי כן הוא — אמרה שרה — ואני לא הרחק הייתי ממקום המעשה, כי חיל שמעון החשמונאי נמצא אז בקרבת מבצר יעזר, וגם אתה אבשלום הלא היית בין מדלגי שור...

— לא אכחד כי גבור חיל הוא ! — קראה בת־שבע בצחוק נחת — אבל לו כבר הוכיח ה' אשה ולוי עודנו מבקש לו נערה כלבבו...

— ידעתי, אחותי, אל מה ירזמון מליך — אמרה לה שרה באנחה — אבל מה אמר ומה אדבר ?

— מתים בל יחיו עוד — אמר אבשלום — וגם גזרו עליהם שישתכחו.

— והוא לפני מותו אמר לשמגר בן ענת כי איננו חפץ שתהי צרורה לו — הוסיפה בת־שבע.

— וגם אמר שתבחר לה בחור אחר תחתיו — קרא אבשלום — ואת שרה הלא ידעת כי מצוה הוא לקים דברי המת...

— ואני הן לא אוכל לשכחו ותמונתו המאירה מרחפת נוכח פני כל היום ! — קראה שרה בכאב לב.

— לא תתני ולא תוסיפי למת מאומה בהנזרך מחמדת תבל — אמרה לה בת־שבע — וגם שלום, שלום לעפרו, ידע זאת, ועל כן צוך לפני מותו לבחר בחור אחר תחתיו, והאחר הזה הוא לוי, כי אין טוב ממנו...

— אבל לבי טרם נרפא, אחותי, ואיך אתננו ללוי ובקרבו יקונן שלום ?

— לוי חי ושלום מת — אמר אבשלום — ומה תתן ומה תוסיף לך אהבת רפאים, בעת אשר אהבת החי תמתיק לך מררות העבר וגם ישכיחך עד מהרה כי אהבת איש אחר...

— לא אמר כי לא צדקת, אבשלום ! — ענתהו שרה — אבל טרם שקט לבי על דבר שלום אשר אהבת נפש אהבתיו, ומי יודע אם לא צדקת כי ברב הימים אשכחנו, ואז אולי...

— למה תחכי לרב ימים, אחותי ? — אמרה לה בת־שבע — בעתותי מלחמה כאלה לא נדע מה ילד יום, ואם תתחברי ללוי, בחור גבור חיל ומורם מעם, תאחדו שניכם כחכם לטובת עמכם ; הוא בזרוע עזו ואת בתבונתך תעשו נפלאות גדולות לסכל עצת אויב, או לפתוח לפני עמכם דלתות מצדות סגורות,

או להוריד דומה איזה מתיונים אשר יעמדו לשטן על דרך עמנו, ואת הלא אמרת לי כי טרם כלית מלאכתך במצודת אקרה ועוד ילכד גם אלקימוס ברשתך, ולדבר הזה דרוש עזר כנגד, ומי טוב מאלוף נעורים ההולך אל ימין כצל? ומי טוב מלוי, איש מלחמה ועלם דגול מרבבה?

— כמעט פתיתוני ואפת! — קראה שרה בצחוק נחת.

עיני אבשלום ואשתו נפגשו בהחבא ופניהם נהרו משמחה.

— אשריך, אחותי, במצאך בחור מורם מעם כלוי! — קראה בת־שבע — ואני ידעתי נאמנה כי שלום ישמח בקברו במצאך את מבחר רעיו תחתיו, ואולי ידע לפני מותו ברוח קדשו כי תקרי עם לוי, ועל כן צוה את שמגר להגיד לך שתבחרי בבחור אחר תחתיו...

— מה נעים לי לראות, אחותי, כי הנך דואגת לשלומי ולעתידותי — ענתה שרה — אבל לא בן־רגע אחד יעשה דבר גדול כזה. הבה נראה מה יאמרו הימים הבאים!

— ואני לא אשפק — אמר אבשלום — כי אם גם נשאל בעצת יהודה גבורנו, יאמר לדבק הזה טוב וישמח לחבר את ידיכם.

— אל תיגעו איש גדול בדברים קטנים כאלה! — אמרה לו שרה — כי מרום וקדוש הוא גבורנו ונעלה מעל כל הבלי בני חלוף, ואם כזאת נעשה נחלל קדושתו.

— צדקת אחותי! — קראה בת־שבע — ואני רואה עתה כי אמנם תביני היטב חין ערך יהודה המכבי!

— שמענה! — קרא אבשלום אחרי רגעי דומיה — הנה גליתי לכם ולמתי מספר ממיודעינו כי יהודה הלך בסתר לשאל בעצת החוזה אשר נראה ביום חגנו בחוצות ירושלם; אות הוא כי אדם דגול מרבבה הוא ורוח אלדים בקרבו, הבה נלכה אליו ואם הוא יחבר את ידי שרה ולוי וידענו כי מה׳ יצא הדבר.

— איך יעלה על לבך להפריע מנוחת החוזה בהבלים? — שאלתהו שרה.

— ראשית כל לא דבר הבל הוא כי תנשא אשה לאיש — ענה אבשלום — כי לא לתהו ברא אלהים תבל; וזאת שנית, כי לא מלבי העצה הזאת, וכבר קדמונו רבים לבקר את החוזה ולשאול עצה מפיו, אבל הוא מתחבא בחצרות בית ה׳ ולא יראה לאיש, כי ענו האיש מאד ואין את נפשו להיות לנביא וליועץ, ועל כן התבולל בלוים המזמרים, כי לוי הוא, ולמבקריו יענה כי נסע הלך מפה.

— ואיך ישעה אלינו? — שאלתהו שרה.

— אנחנו אנשי מלחמה מחיל המכבי וישמח לקבלנו.

ושרה נהפכה לאחרת מאז בקרה שמגר מודענו; כי דברי שלום אהובה קדשו תמיד בעיניה, ובאמור לה שמגר כי שלום שלחו אליה לפני מותו לבשרה את האסון לבל תהיה צ ר ו ר ה לו בעבותות אהבה ותבחר לה ב ח ו ר א ח ר תחתיו, כמצות אלהים היו לה הדברים, אשר עליהם אין לעבור; אבל לבה הכואב לאבדן אהובה ואהבתה העזה את המת, לא נתנוה להמיר אותו באחר, אם

גם כבדה מאד את לוי בלבה וגם ידעה כי צדקה אחותה כי בעתותי מלחמה כאלה לעמה, בעת אשר להשמיד את אלקימוס בלבה ולהכרית כל צר אשר תפגש בדרכה, בתחבולות ערמה, דרוש לה עוזר כנגדה ואין טוב מאוהב טהר לב, ומה גם כי האוהב הזה הוא איש מלחמה וגבור חיל!

— אם ידעת כי יקבלנו החוזה — אמרה אל אבשלום אחרי רגעי דומיה — ב׳ אמנע מלכת אליו.

אבשלום ואחותו שמחו שמחה גדולה ועוד ביום ההוא דלכו לראותו, אבל בבואם אל חצר בית ה׳ הגידו להם כי פנה הלך החוזה ולא נודע איהו.

קיא.

וכל רבי המלוכה היושבים ראשונה במלכות אנטיוכוס אאפטר נאספו אל בית המלך בערב דבר הוא וליזיאש עם ה„נביא" מניליאוס, אשר עורר ברוח נבואתו את המושל למלחמה חדשה על ישראל, וגם דבר און במטיבו בתלמי מקרון, אשר רק הוא בעון בצעו, שמהו לנביא בחצר המלך.

ובתוך הקרואים נמצא גם תלמי מקרון, אשר לפני בואו יצא מניליאוס אשר דבר עליו רעה לפני המלך, כי אם גם קוה כי לא יגלה הדבר לתלמי, בכל זאת ראה הנבל כי לא טוב המצאו בקרב האספה ההיא.

— שרי חילי ויועצי! — קרא המלך אל הנאספים — מלחמתנו החדשה את היהודים המורדים במלכותי, מלחמת חובה היא, ועוד מעט ועלינו לצאת אל שדה המערכה! מה תאמר, ליזיאש, על דבר המלחמה ההיא? דבר אתה לראשונה!

— הוד מלכות! — אמר אומנהו בקומו ממקומו — המלחמה ההיא אמנם כן היא כאשר אמרת מלחמת חובה, ואני אקראנה גם מלחמת־כבוד, כי שפל ערך ממלכתנו בעיני כל הגוים מסביב בראותם כי עם קטן ודל הכניעה בפרקו מעליו בחזקה משא מלך ושרים והוא שורר ואין מפריעו, ובנצחנו עתה את העם הנועז הזה, ישוב אלינו כבודנו, ואז ייראו כל הגוים מפנינו ולא יעיזו למרוד...

— מה צדקת במשפטך, אדוני! — קרא נקנור המצביא — ואם לדאבון לבנו לא זכה מלכנו אנטיוכוס עפיפנום לנצח את היהודים המורדים, הנה יעשה זאת בנו! ודעו כי עתה היא העת הכי מכשרת לעשות זאת! הנה אספת, ליזיאש אדוני, חיל רב; נצור על ירושלם, והשנה שנת השמטה ליהודים, והיה אם לא נגבירם בכחנו — יכניעם הרעב מפנינו!

— הידד! הידד! — קראו רבים משרי הצבא וימחאו כף.

— כמעט כבר ערוך הכל למלחמה — אמר ליזיאש — ועתה הפעם במאה ועשרים אלף רגלי, רכב ופרשים ושנהבים נעלה ביהודה, ואין כל ספק כי ישמד חיל ישראל מפנינו; אבל אני טרם אדע איזה מבצר נבחר לצור עליו בראשונה?

— את בית־צור! — קרא בכחידס.

— המהלך הזה הכי טוב הוא! — קראו קולות הרבה.

— בית־צור! בית־צור! — חוו דעתם כמעט כל שרי המלוכה.

והמלך אשר שמר עברתו לתלמי מקרון מרגע דבר עליו ה„נביא" דברי בלע, פנה אליו וישאלהו:

— ומה תאמר אתה תלמי?

— אמנה ישר המהלך הזה בעיני, הוד מלכות! — ענהו הנשאל — בכבשך את מבצר בית־צור תבוא ירושלימה על נקלה וגם תכבשנה בחיל רב כזה; אבל התרשני, מלכי, להביע לך דעתי על אדות המלחמה כלה?...

— אם תתנגד לה אל תוציא הגה מפיך! — קרא המלך־הנער בפנים נזעמים — כי אוהבי היהודים ולוקחי שחד לא יעמדו לפני כסא המלך החדש אנטיוכוס אאפטר!...

רעדה אחזה את תלמי בשמעו זאת וגם כל השרים התפלצו, כי כמעט כלם אהבו את תלמי מאד, ועתה הם רואים כי נבאש פתאם במלך אשר אהבו ואשר היב הוא לו תודה רבה על אשר סכל עצת פוליפוס ויצל את ארץ יון ממהומות רבות, ולולא הוא, כי אז אולי לא ישב עתה הנער הזה על כסא המלוכה; אבל כלם החשו, כי הלא פי מ ל ך הוא הדובר...

ותלמי הבין כרגע כי לשון אפעה נגעה בו ותבאישהו במלך הכסיל אשר הכלימהו לעיני כל השרים, ויחזק כחו ויפן אל המלך ויאמר:

— אדוני המלך! מאז עמדי לפני אביך, שלום לעפרו, עבדתיו באמונה ולא מצא בי כל עון אשר חטא, ובאמונתי זאת החזקתי עד היום בעמדי ברגע הזה נוכח פניך. אם אמנם אמת היא כי בשבתי בירושלם נקריתי לפעמים עם יהודים נכבדי עם, אבל דבר היה לי עמם רק בעניני המלוכה לטובת ארץ מולדתי ואנטיוכוס מלכי, ולא לטובתי אני.

והנה עתה אני רואה כי לשון סתר נגעה בי ותבאישני במלכי, וכבודי אשר רכשתי לי ברב ימים וברב מכאוב חלל לעיני כל רעי; ואני ידעתי כי נקיתי מפשע ועשיתי רק הטוב למלכי ולארץ מולדתי; התאבה, הוד מלכות, להעמידני לפני האיש אשר הבאישני בעיניך, ואם תוכח, מלכי, כי אמנה חטאתי, הנה כל רעי היושבים פה עדים כי אחוב לך ראשי ובתודה אתננו אל העץ!...

דבריו אשר דבר ברגש עוללו לנפש כל שרי המלוכה אשר בבית, ובעיני רבים מהם נוצצו דמעות.

— הנה זאת לא אוכל עשו — ענהו המלך הכסיל — אבל מי נאמן כנביא אלהים קדוש, אשר מחזה שדי יראה?!...

עתה נגלה לתלמי מי הוא מכהו ודמו רתח בעורקיו על הנבלה. „אכך מכת צות ומתנו שנינו יחדו!" גמר ברגע ההוא בלבו ויפן אל העריץ.

— מלכי! — אמר אליו ברגזה אשר התאמץ להכניעה — לא ידעתי פה נביא אחר זולתי מניליאוס היהודי והוא איש מרמה ונוכל...

— איך נועזת לדבר תועה אל נביא אלהים? ! קרא המלך בחמה — ומי

בשרני מות אבי חצי היום לפני בואך והוא ישב אז בבור מחשכים ?! העיני תנקר לבלתי האמין בדבריו עתה על אדותיך ?!...

— ואני אשנה בדברי — קרא מקרון — כי לא נביא ולא בן נביא הוא מגיליאוס היהודי כי אם נוכל נבזה ומתעה, איש דמים ובליעל אשר לא היי־ כמהו בבני נבל. ראשית כל בוגד בעמו הוא אשר על ברכיו נולד, ואיש כזה אשר ליהקת אם יבז ואת אחיו הוא שונא ובאלהי אבותיו יכחש, אך נגע צרעת הוא לעם אחר אשר יספח אליו, ולא מאהבתו אותך מלכי ואת עם יון עורר אותך למלחמה חדשה על בני עמו, כי אם מאותו לרחוץ הליכיו בדם העם אשר מאסהו מכהן במקדשו, ובגלל זאת עורר על אחיו גם חמת אביך שלום לעפרו, להקריב הזירים על מזבחם ולמחוץ רגשות לבם הכי קדושים, אשר רק זאת הולידה את המרד בארץ יהודה והמהומות הרבות והמלחמות הכבדות, אשר מלאו את הארץ דם חללים וטרם שבעה, כי עוד תבלע אלפי חלל ואת מלכותנו גם יחד; וזאת שנית: לא בדבר אלהים בא הנבל אליך לבשרך מות אביך, כי אם בדברי אני, ולדראבון לבי ולבשתי עלי להודות כי גם אנכי האמנתי באמונת האיש הרע הזה לעם יון ורחמתיו בשמעי כי הוא כלוא בבור, וברגע בואי הנה קדמני אחד מאוהביו ויביאני אליו אל בית כלאו ואגל לו סוד מות אביך המלך למען יבוא אליך כנביא ותקרא לו דרור. קראהו, אדוני המלך, הנה ועניתי זאת בפניו!

המלך וליזיאש וכל השרים הנאספים על ידם השתוממו למשמע הדברים ועתה נפקחו עיניהם לראות איך יהפך פתאם איש בן־לילה לנביא אלהים, ותלמי הוסיף ברעם קולו:

— והנה עתה הכלימני מלכי על דבר אשר לא חטאתי, אבל אני מכשול עוני נגד עיני בהתחברי לרשע להיטיב לו והעון הזה לא יכופר לי בלתי אם אמות והיה זה שכרי!,

ובדברו הוציא בתנועה אחת מהירה את חרבו מתערה ויתקענה בחזקה אל לבו ויבוא הנצב אחר הלהב ויפול ארצה על חרבו וימת.

מהומה ומבוכה קמו בבית. ליזיאש בכבודו ובעצמו שח אליו ארצה אולי יציל את האמלל, אבל מצאהו מת.

— בן מות הוא הנביא! — קרא המלך בחמתו.

— בן מות הוא! בן מות הוא! — קראו כל השרים.

— לא יומת עד תם מלחמתנו! — אמר ליזיאש אל המלך — כי הנבל הזה שונא את היהודים בכל לבו ונפשו, ויודע הוא את ארץ יהודה לארכה ולרחבה ומסתרי המצדות גלוים לו וגם איש מלחמה הוא, ועל כן עצתי כי לא יגלה לו דבר מכל הנעשה פה באשמתו, ואני אתן על ידו גדוד אנשי מלחמה והלך להלחם בעם חרמו ואחרי כן נוציאהו פתאם אלי הורג...

העצה ישרה בעיני המלך ושריו.

— פה על יד המת אשפטהו משפט מות! — הרעים המלך בהתיצבו על יד גופת המת המתגוללת בדם — מות יומת הבליעל אשר רמני בנכלי ערמה!

— רק בדם הנבל היהודי יכפר הדם הזה! — קרא נקנור בהראותו באצבעו אל החלל — איש ישר וצדיק תמים היה האיש הזה ויתעהו היהודי הארור מדרך טובה!

— וכן המה כל היהודים! — ענה שר אחר — ועתה נוציא בכבוד את אחינו המת מן הבית, והיה לנו הדם הנקי הזה דם חמה, דם נקם במלחמתנו עתה את היהודים הארורים! נשמידם ולא נשאיר להם זכר!

עוד מתי מספר מהשרים ספדו להמת, ואחרי כן דשחו אליו וישאוהו על כפים אל חדר אחר.

— אל ישונה ממשפטי! — אמר המלך אל ליזיאש בלוותם את המת אחרי השרים הנושאים אותו — כתם המלחמה יומת מניליאוס!

— משפטך צדק, מלכי, וגם יעשה! — ענהו ליזיאש — אחרי היותו לנו למועיל במלחמה, נשלח את היהודי הנוכל אל בור תחתית, כי רמה את המלך וגם הסב במות איש ישר.

קיב.

ופנינה הובאה אל לשכת המלך דריוש לעמוד במשפט לפניו ולפני צפרורית בתו על עון בגדה בם ובמלכות פרס.

— פנינה! — אמר לה המלך — האמת אגיד לך כי קשה היה לי להאמין כי תגלי סודות ממלכתי לאחרים; אבל אותות נאמנים אשר אין להכחישם, ענו בגדך בך ועל כן נתתיך פתאם בבור, ועתה הבאתיך הלום לעמוד לפני למשפט. התוכלי, פנינה, להביט נכחי ולאמר „לא חטאתי“?

— לא חטאתי, הוד מלכות! — קראה פנינה במנוחה — ובשמעי עתה מפיך, מלכי, כי עון בגד נמצא בי, הודיעני פשעי וידעתי מה גדלה משוגתך!

— מה ישמח לבי בהודע לי כי שגיתי — ענה המלך — כי חפץ אני בהצדקך וכמו כן חפצה צפרורית בתי; אבל נודע לנו כי גלית סוד היין במקדש „בית חרם“.

— לא גליתי סוד כזה לאיש!

— אבל איש בלעדיך לא ידע את הסוד ואני קבלתי מכתב איש פלאי המודיעני כי יודע הוא סוד היין.

— אמנם פלא הוא; אבל לא מפי נודע לו הדבר.

— ולא מפי ומפי צפרורית — אמר המלך — המלאכי אלהים גלו סוד?

— מלאכי אלהים, מלכי, לא ירעו ולא ישחיתו, כי לא נחשים או בני אדם המה, ועל כן לא אשפק כי לשון איש רע עשתה זאת, אבל לא לשוני אני, כי מעודי לא שלחתי פי ברעה וסוד אחר לא גליתי, ומה גם כי על ידי נעשה הדבר במקדש „בית חרם“!...

— הראית את פוליפוס לפני הנתנך בבור? — שאלתה צפרורית פתאם.

— כן, ראיתיו! — ענתה פנינה.

— התגידי לנו מה לך ולו ?

— באתי לדבר אליו על דבר עמי ואצא ממנו במפח נפש, כי לא טוב האיש מכל אחיו הרשעים, ואני בקשתיך אז, בת־מלך, בחדרך ולא מצאתיך, כי חפצתי להביע לך מכשול לבי על בקרי את צורר עמי זה...

— ולא גלית סוד היין לפוליפוס ? — שאלה המלך.

— אם גם רשע עריץ הוא, בכל זאת אקוה כי לא יגיד זאת בפני !

— ידעתי כי נערה חכמה את — אמר לה המלך אחרי דומיה מעטה — לכן אשאלך להביע לי דעתך איך נגלה רז זה לבני אדם אם שלשתנו אני, את ובתי שמרו סוד ? !

— אמנם פלא הוא ! — קראה פנינה אחרי רגעי חשוב — אבל דע לך, מלכי, כי לפעמים בעשותנו מעשים בסתר, הננו כעוף הזה המסתיר ראשו בין כנפיו והוא חושב כי לא יראוהו אחרים כאשר לא יראה הוא אותם... גם אחד העם, אדם מן השוק, בעשותו מעשה חדר בחדר הנהו לפעמים כעוף ההוא, ומה גב מלך אדיר אשר רבבות אלפי עינים על כל מדרך כף רגליו ! ואני גם בראשית יעצי את הרעה על אנטיוכוס העריץ, ידעתי נאמנה כי אם גם נעמיק לסתור סוד, יגלה למתי מספר המבינים דבר מתוך דבר, ופוליפוס הוא אחד מחכמי יון משנה למלך אנטיוכוס, וכן חכמי לב אחרים אשר בראותם מעשה יעמיקו לבוא אל תוכו, ומדוע לא נשפט כי הבינו מות אנטיוכוס ואתה, מלכי, נתעית להאמין כי אני בגדתי בך ? !...

— פנינה ! — קרא המלך ברגש בקומו ממקומו ובאחזו ביד האמללה — נקית מהאשמה ! זכה וברה את כמלאך אלהים ואת שבי על כסא ביני ובין בתי והשמיעיני במה אכפרה את פניך ? !

— אהה, פנינה ! פנינה ! פנינה ! — התפרץ מלב צפרורית ותפול על צוארי העבריה ותשקה בקול בכי נחבא.

— לא אבקש דבר — אמרה פנינה וזרם דמעות פרץ מעיניה — שגגה יצאה מלפני השליט, וגם אני לא טובה הייתי ממך, אדוני המלך, לוא הייתי אני תחתיך ולוא כמוך הבטתי אל הדבר... ואני טרם אדע, מלכי, על מה נחפזת לקרא לי דרור בגלל הדברים המעטים, בלי אותות נאמנים, אשר דברתי זה עתה אליך...

— יען כי לא רק מפיך שמעתים — ענה המלך — גם חרבונה יועצי פקח את עיני על הדבר וגם במכתב עוררני איש נסתר, כי סוד גלוי היה סוד היין למתי מספר מהשרים הגדולים, ועתה אשאלך, פנינה היקרה, התדעי פה איש שונא לך מתמול שלשם, ואולי תוכלי להודיעני מי הוא ה„פלאי“ אשר כתב את המכתב הזה ? אני אמנם כבר ידעתי מי הוא, אבל אשמע נא מה בפיך ?

ובדברו הושיט לה את מכתב ה„פלאי“ ופנינה קראה בו בשממון את דברי השטנה אשר בגללם השלכה אל הבור...

— מה גדול, אלהים, גן חיותיך! — קראה האמללה ועיניה רטבו מדמעה — שם כפירים שואגים לטרף ונמרים — דם נקיים...

— התכירי בגן אלהים אשר אמרת, את החיה אשר פערה עליך פיה?! — שאלה אותה צפרורית באהבה ובחמלה — הגידי, רעותי הישרה!

— לא הרעותי לאיש בארצי ולא הרעותי לאיש פה — ענתה פנינה — אבל אם יש פה איש אשר לו סבה מוצאת לכעס עלי, הנהו הפחה דלפון, אשר לעיניך, בת־מלך, ולעיני בגתן הסבותי לו נזק בשלחו אחד עשר עבדים עברים לחפשי, ואני הכרתי בו כי דמו דם המן הרשע רתח בעורקיו בהתנדבו לעשות זאת, אם גם התראה כטוב לב...

— מצאת את אויבך, פנינה! — קרא המלך — ואת הגידי לי מה אעשה לו על הנבלה אשר עשה עמך?

— לא אשאל נקם, מלכי, ולא אחפץ גם ברעת שונאי.

— אמנם נערה ישרה את מאין כמוך — אמר לה המלך — אבל הוא חטא גם לי ולממלכתי ולא אוכל לנקותו, ועל כן בחרי לו בחכמתך ענש קשה אשר יתן לו לקח טוב לבלתי התעלל עוד בדריוש המלך, ואת אשר תחרצי עליו יעשה לו!

פנינה חשבה רגע ותאמר:

— הנני יוצאה מפה אל ארצי ואל מולדתי, כי חפצי נעשה פה ואנטיוכוס שמעתי מפיך, איננו. הבה יעשה לו כאשר נעשה להמן אביו הראשון בעיר הזאת! ירתם כסוס למרכבתי אשר אצא מפה לדרכי ויקרא לפני:

„ככה יעשה לנערת העבריה
אשר כריתי לה שואה בלשון רמיה!"

— הידד! הידד! — קרא דריוש — תחי פנינה! משפטה צדק!

— אך לזה יקרא ענש! — אמרה צפרורית ברגש—ירתם כסוס למרכבתך או יטרף נפשו בכפו!

— הוא לא יטרפנה — אמר המלך בצחוק — כי חסר רגשות הנבל הזה — ואת, פנינה, במרכבת זהב תובלי אל שער העיר וסוסך יהיה דלפון אשר אמר להצמיתך!

המלך קם מעל כסאו וישקה על ראשה וצפרורית אחזה בידה ויוליכנה באהבה ובחרדת כבוד אל שלחן הצהרים.

* * *

שלשה אורחים עברים מארץ יהודה נמצאים עתה בשושן הבירה ושלשתם מתחפשים לכנענים ארמים לבל יכירום.

ביום הקרא דרור לפנינה ממאסרה הגיעו העירה, ואחד מהם אשר נכירהו אם נתבונן אליו היטב, כי שלום או שלמון החוזה הוא, בא עד חצר המלך וימסר מכתב אל שומר החצר להמציאו אל פנינה.

המכתב הגיע אליה בערב ולא היה קץ לשמחתה בראותה כי יאת שלמון היא המחכה לה בחוץ.

ברשיון צפרורית הובא שלום אל חצר־המלך, ויבא אל חדר פנינה וכמעט לא הכירה, כי כחש בשרה בבור.

בעינים מלאות דמעה ספרה לו פנינה את כל העבר עליה למיום צאתו ארצה יהודה ותשאלהו את כל הנעשה שמה.

— לא מקסם כזב הראני ה׳ — ענה אותה שלום — נבואתי על אדותיך קמה ותהי וכן קם חזון לבי בארץ יהודה, כי הכניע המכבי אהובך את גאון יון ויחג חג חנכת המקדש והמזבח בירושלם שמונת ימים ואין פרץ וצוחה עד כה ברחובתינו.

—האח, מה רב אשרי! — קרא פנינה ומעיניה נזלו דמעות גיל.

— וביום הראשון לחגנו — הוסיף שלום — הגיענו מכתב מאת אנטיוכום הנוטה למות, כי נחם על הרעה והוא מקוה כי ייטיב בנו יורש כסאו את אשר הרע, וביום צאתו מירושלם עוד שלום אמת היה לנו, ויהודה שלחני בלוית שנים מגבוריו היודעים היטב שפת פרס וכל שפות בני קדם, לראות מה היה לך; כי כתם שני הירחים ולא באת, ידעתי כי קרך אסון, ואני גליתי את כל אדותיך ליהודה וישלחני להביאך אליו ירושלימה אם אמצאך.

— האח, מה מאשרה אני! — קראה בנשאה מרום עיניה — אודך אלהי כי אנפת בי, ובשוב אפך דליתני משערי שאול!... ואני לא כנכלמה אצא מפה — הוסיפה בשומה אל שלום פניה — כי דלפון אדוניך ירתם כסוס במרכבתי ויקרא לפני „בכה“...

ותספר לו פנינה פשר דבר, ויתעצב וישמח גם יחד.

— עוד מעט לו הענש הזה! — קרא שלום בקצף — אבל טרם תם עונו! כי גם עלי להשלים חשבון ישן נושן עמו, ולפני צאתי את שושן ישאר לו זכר כי היו פה שלשה מאנשי יהודה המכבי... אבל מתי תצאי מפה, גברתי?!

— זה שובי היום מבית הבור — ענתהו פנינה — אנוחה ימים מספר ואחר נעשה דרכנו.

קיג.

לכתר מלוכה נכספה המצרית ובאחריתה מצאה את הכתר, ובכל זאת לא הונח לה...

עטרת סנחריב מלך אשור, זה המלך הגדול והנורא מרעיש ארץ מרגיז ממלכות — הנקלה היא?

והעטרה הנפלאה והיקרה הזאת אשר לה ערגו עריצי גוים, כעצם היא עתה בגרון המצרית לא לבלוע ולא להקיא...

במלון בדרך היא נמצאה עתה עם „אחיה“ הגמד, הרחק כמהלך שני ימים מאקבתנא וכתר סנחריב העוה דרכם.

— שאפתי לכתר מלוכה ועתה כי מצאתיו הוא ממני והלאה! — התאוננה „אסתר“ או אסנת באזני אחיה, — לשש מאות אסירי המלך קראנו דרור בגללו, שומרי בית־הסהר נרצחו כמעט כלם, אקבתנא קול תתן עתה: „רצח, עטרה, שודדים, פליטת אסירי המלך!“ ומי יודע מה מספר האויב הרודף אחרינו, ומה הועילנו עטרת סנחריב? גמרנו ללכת לאנטוכיה והנה העטרה עתה לשטן לנו! ואם גם נצליח להבקיע לנו דרך עד חצר המלך, האוכל להתגאות בהעטרה הגנובה אשר תכר על נקלה?

— טוב ממנו עשה כלבוס — התאנח הגמד — הוא לקח את הכסף ואנחנו כבלי חשבון הותרנו לנו את העטרה וכסף עובר נשאר לנו אך מעט... ומבלי כסף איך נבקיע לנו דרך?...

— הנך עוזר לי להתאנח, גמד! — קרא המצרית בקצף — ואיה איפה דיה ראשך להביא את מעשיך בחשבון? כמעט כל הכסף הנגזל נתת לכלבוס בכחיר הכתר אשר דרש מידנו, ועתה בברחנו אבד גם כספי הרב אשר עזבתי בביתי, ומה אעשה בעטרת סנחריב? הלא אתפש על נקלה בנסותי למכרה בכסף!...

— היכולתי להביא מעשי במשפט בעת מבוכה ההיא אשר חיי תלו לי מנגד? — שאל הגמד — אבל חבי כמעט רגע; הנה מצאתי עצה! נוציא את האבנים הקטנות מתוך העטרה ונמכרן בכסף!

— כסיל אדם, מה השמעתני ולא ידעתי? — הרעימה עליו המצרית — הנה גם האבנים הקטנות יקרות מאד ותכרנה על נקלה... אם ראשך הקטן כאגרופי איננו יקר בעיניך, הוציאן החוצה לממכר!

— אם כן — אמר ציזום — הננו ברעה גדולה...

— גמד נבזה! — קראה המצרית — מה השמעתני שנית ולא ידעתי?! הנה עצה אבקש ואתה מאשר דברי כי ברעה גדולה אנחנו!

— נחש! צפעוני! עקרב! — הרעים עליה ציזום או צפעון בשצף קצף — איך תעיזי להתעמר בי כבעבד נקלה? חבשי נזרך הגנוב ונפצי גלגלתך אל הקיר וממני הרפי!

— הודי ליופיטר אלהיך על אשר בצרה גדולה אנחנו ותחת לריב עלינו לבקש עצה — אמרה אליו המצרית בשנותה טעמה — ולולא זאת, כי עתה נפצתי גלגלתך אל הקיר ולא השארתי זכר לגמד אשר חכם הוא לגנוב וכסיל לא יבין מה לעשות בגנבתו! הנה ידעתי כי טרם יבש ראשך; הבה לי עצה מה אעשה בעטרת סנחריב אשר לא תסלא בכתם אופיר ולנו היא למכשול?

הגמד קמט מצחו וישב כרבע השעה על יד השלחן וראשו הקטן נשען בין שתי ידיו.

— מצאתי! — קרא פתאם בקפצו ממקומו בשמחה — יחי הגמד אשר חרפת, ארורה!

— אני אהבך רק בעת אשר חכמת — אמרה לו המצרית בענות חן — אבל לא כאשר בינתך תסתתר, ועתה הגידה נא לי עצתך ואהבתיך שנית.

— הנה נא ידעת, אמר הגמד — את אשר עשה סנחריב מלך אשור ליהודים, כי צר על ירושלים בימי חזקיהו במאה ושמונים וחמשה אלף גבורי חיל ומלאך ה' הכם בן־לילה אחד, לכן דעי כי ערך עטרת המלך הזה ייקר מאד ליהודים ויקנוהו מידנו בכל מחיר אשר נשית עליה, ומי יתן והיתה בידי צפרדע או כנה אחת יבשה ממכות מצרים, או גם חצי הזרת מן החבל אשר נתלה עליו המן, כי אז שקלו היהודים על ידי אלף אלפים אדרכמונים במחירם, ומה גם בהביאנו אליהם את עטרת סנחריב מלך אשור, הנה גם מבלעדי ערכה כסגלת קדם, היא שוה מי יודע כמה רבאות אלף שקלי זהב !...

— עתה אני רואה כי טרם יבש ראשך ! — קראה המצרית בשמחה ותפול על צואריו ותשקהו.

— ומה תכשר העת למכר עתה ליהודים את כתר סנחריב ! — אמר הגמד אחרי רגעי דומיה — הנה יכלו לאנטיוכוס ויהיו לעם שורר בארצו, ירושלם שבה ותדי קרית משושם ובירתם ויהודה המכבי גבורם היה למלכם, ומה ישמחו לעטרהו בעטרת המושל העריץ אשר אמר לישראל בלעתיו ובן־רגע נבלע הוא !... האח, לא תוכלי לשער, אחותי היקרה, את העשר אשר תביא לנו עצתי ! כי כל מחיר אשר נבקש לא ייקר בעיני היהודים...

— הנני רואה כי בדרך טוב אנחנו ! — קראה אסנת — ועתה הגידה נא לי, אחי, אנה נלך עתה ?

— ירושלימה ! — ענה הגמד — הנה ידעת כי אני מדבר צחות בשפת ציון ובשפת ארם ובכל שפות קדם, כי לולא זאת לא שמני אנטיוכוס למרגלו חרש, והתחפשתי לעברי או ארמי, לפי אשר יורונו המקרים, ואחרי מכרנו את העטרה נלכה לאנטוכיה ונבקיע לנו דרך אל בית המלך...

העצה ישרה מאד בעיני המצרית ועוד ביום ההוא שמו שניהם פניהם ירושלימה.

קיד.

ויהודה יודע את כל הנעשה במחנה האויב כי עולה היא עליו כשואה במאה ועשרים אלף איש גבורי חיל, רכב ופרשים ושנהבים וגם התוה לו דרך בית־צור למהלכו הראשון.

וזאת הפעם הראשונה מאז צאתו לישע עמו אשר לבו העשוי לבלי חת נפל עליו בהודע לו הדבר מפי אליפז ויתר מרגליו חרש.

יודע הגבור כי מעט מאד העם אשר אתו ; מספר חילו עתה עולה לששת אלפים איש, כי נפוצו אנשי צבאו בימי השלום וישובו איש לאתו ולמחרשתו, כי כרבם עובדי אדמה היו, והשנה שנת השמטה, אין זרע ואין קציר ואין אסף רב במצדות לעמוד מפני אויב במצור, ובהודע דבר המלחמה החדשה החלו המתיונים מבית להמס את לבב אנשי ירושלם, והעברים מן החוץ נהרו ירושלימה

המונים המונים מכל ערי הפרזות להסתר מפני צר, כי ידעו אשר מדי עברו בעריהם ישים בם שמות, ויהודה רואה כל זאת בחרדת לב ושואל את נפשו: אל אלהים ה׳! מי יכלכל את כל העם הגדול הזה בימי המצור עת יחנה האויב כדור על העיר עתה בשנת השמטה?

ובכל זאת לא נואש גבור ישראל וברוח אמיץ הכין את חילו לקראת המלחמה החדשה ויאמץ את לבם בה׳ ובזרוע עזם כי ידברו האויב תחתיהם כאשר עד הנה.

אבל נזהר מאד מהגיד להם מ ס פ ר צבא ליזיאש פן יאבד לבם, ויעש כחכמתו לעצור בם לבל יפוצו מעליו כאחיהם.

ואחיו החשמונאים הגבורים בראותם שלות רוחו השתוממו עליו מאד וישאלהו יונתן אחיו מה בלבו על אדות המלחמה המתרגשת.

— כליון או נצחון, בין שניהם אף פשע — ענהו יהודה — ועלינו להתאמץ בה׳ אלהי ישראל כי ננצח את האויב עד נכלנו!

— אבל מה הבטחון אשר נבטח בחיל מצער כזה? —שאלהו אחיו בלב דוי.

— כבר ראו עיניך, אחי, כי ברב חיל לא ימלטו אנשי מלחמה! לכה ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו וכל עוד איש אחד תופש חרב יהיה עמנו נרוץ אל האויב בצואר עתק ונקוה כי נוכל לו!

יונתן התאנח ויהודה גער בו.

— אל לאיש מלחמה להתאנח כי אם להלחם! — קרא אליו בתלונה — הנה נא ידעת, יונתן, כי עד כה הצלחנו לבצר את כל המצדות ולא על נקלה יפריץ בהן אויב, ובין כה נראה את אשר נעשה, כי לא נוכל דעת מראש תשועת ה׳ מאין תבוא.

המענה הזה לא הרגיע את רוח יונתן בדעתו את מספר חיל ליזיאש, אבל לא מלאו עוד לבו להכאיב את לב אחיו הבוטח בכחו ובאלהיו וישאלהו אנה יפנה עם לגיונו.

— שים פניך אל בית־צור והנח שמה חיל מצער להגן על המצודה ועל אנשי העיר — צוהו יהודה — ואני עד עת המלחמה אשב פה, כי ירושלם היא ראשית חרדתי ועליה תהיינה עינינו פקוחות לילה ויומם, ומפה אשים מארבים לחיל האויב וגם אל בית־צור אבוא ועליתי כשואה עליו ואשחית את אגפיו, ותקותי באלהי ישראל כי לא יתן למוט רגלינו.

— צר לי מאד על כי אלצתנו המלחמה החדשה לסור מעל מצודת אקרה אשר החלונו לצור עליה — אמר לו יונתן — כי באשמת המתיונים הארורים נפוץ העם מעלינו, כי המסו את לבבם.

— גם יומם יבוא! — נחמהו יהודה ואתה קח את לגיונך ולך אל בית־צור כאשר אמרתי לך ואני אחץ פה את העם אשר אתי ואת יתר אחינו ואכינם לקראת המלחמה.

ולא ארכו הימים והמלך וליזיאש יצאו ממקומם ארצה יהודה, ומניליאוס איש הדמים בלוית גדוד מתיונים אנשי מלחמה, הולך עמם לנחותם הדרך, כי

ידע הנבל ההוא כל מבואי ארץ יהודה ומוצאיה, ויקו לעשות נפלאות גדולות במלחמה הזאת ואז יגדלהו המלך על כל שרי מלכותו, מבלי דעתו כי כבר נחרץ עליו משפט מות.

ויסע המלך הנער עם חילו העצום דרך ארץ אדום ויבא בקרבת בית־צור. שם נחלק המחנה הגדול לשנים. ליזיאש וארבעים אלף איש עמו צר על בית־צור והמלך שם פניו אל בית סוחרה ומספר מחנהו שמונים אלף איש ורכב ופרשים ושנהבים ושלישים על כלם מלמדי מלחמה.

ויצבא ליזיאש ומחנהו על בית־צור ימים רבים, ויקריבו אליה כל כלי קרב ומפצים להבקיעה, ויפרצו בני ישראל מן העיר וישלחו את כלי משחיתם באש וימטירו חצים שנונים ואבני קלע מעל ראש המצודה על מחנה האויב וימיתו בם היל רב, ויהודה המכבי סר מעל המצודה ויסע את חילו המצער לקראת בית־סוחרה נוכח פני המלך.

וישכם המלך למחרתו כעלות הבקר וימשך את מחנהו פתאם על הדרך העולה בית־סוחרה ויערוך את מערכותיו, ויתקעו אנשי הצבא בחצוצרות ויזו על השנהבים דם ענבים ומיץ פרי בכאים להחרות אפם למלחמה, ויחלקום לפי גדודי המחנות ויתנו לכל חיה וחיה אלף איש רגלי לבושי שריונות ברזל וכובע נחשת בראשם וחמש מאות איש בחור רוכבים בסוסים. כל אלה עמדו על צלעי הפיל ובכל מקום אשר הלכה החיה, הלכו שמה.

ועל גב כל פיל רכסו צריח עץ לבל יזח, ובכל צריח שלשים ושנים לוחמים מלבד איש הודו המנהיג את החיה; ואת יתר הפרשים הציגו על ירכתי הצבא במשטר לבל יפרדו.

ויהי כצאת השמש וזרח על מגני הזהב והנחשת ועל השריונות והקובעים ויאירו פני ההרים מסביב ויראו כיקודי אש בוערים.

ויסע ראש אחד מחיל המלך על ההר מעלה וראש אחר מתחת בשפלה, וילכו לאטם במערכה.

כל השומע צללו אזניו מקול ענות ההמון במסעם ומקול צלצל כל כלי המלחמה במחנה הגדול והנורא הזה.

— אלי אלהי ישראל! — קרא יהודה בראותו את העם הזה דעצום הזה נוכח פניו — הכלה אתה עושה הפעם בעמך? אנא אלהי החסד והרחמים! היה עמי כאשר היית בכל מלחמותי את הזדים שוסי נחלתך, עשה זאת למען שמך הגדול והקדוש הנקרא על עם סגולתך, אשר עליך ועל עדותיך הוא נלחם בצר מחרף שמך. אהה, אלהים, חזקני ואמצני אך הפעם ואל יאמר גוי נבל, גוי לא ידע שמך, בלעתי את ישראל, ואתה הלא נשבעת להיות לנו לאלהים!

ובעוד תפלתו בפיו התמרמר אל האויב בחמת כחו ויך בו שש מאות איש לפי חרב.

וירא אלעזר התרוני והנה שנהב אחד חגור ביתר שאת וגדול מן האחרים, ויאמר בלבו אכן המלך רוכב עליו, וישלך את נפשו מנגד להציל את עמו, וירץ

בתוך גדודי האויב וחובו אכלה בשר ימין ושמאל, ויבא עד החיה ויכרע בין ברכיה וידקרנה, ויפל הפיל עליו וימת, ובנפלו המית גם אותו.

ויהודה אשר היה לא רק גבור נערץ כי אם גם חכם לבב הרואה ברגע המכשר לחפצו, ראה כי עצום הפעם חיל האויב ממנו, ויאמר די לנצחון הקטן ההוא, ויט מפני מחנה אנטיוכוס בחכמה רבה מבלי אבוד איש אחד מחילו, בעת אשר חשב המלך כי עוד רגע והוא ומחנהו עוטרים אליו מסביב.

ויהי בראות המלך כי נטה יהודה מפניו ויעלם בין ההרים ולא ישיגנו גם אם ירדפנו, ויחרק שן בשממון ובתמהון לבב.

— אך שד משחת הוא הגבור העברי! — אמר אל נקנור מצביאו הנשען על ידו.

אמנם אודה כי גבור חיל הוא — ענהו נקנור — אבל עוד תראה מלכי כי עד מהרה נוכל לו ואנכי אנכי אהיה מלאך מותו.

— מי יתן ויאמנו דבריך! — נאנח המלך ברוח כהה—אבל אנה נלך עתה?

— ירושלימה!—קרא נקנור—ועוד מעט וראית מי הוא נקנור, אדוני המלך!

וישם המלך את פניו ירושלימה ויחן עם חילו העצום בארץ יהודה נוכח הר ציון.

* * *

ופיליפוס השועל הערום בראותו כי נסתם כל חזון מתלמי מקרון, הבין כרגע כי בגד בו האיש, ולחרדת לבו ראה כי גם פני המלך דריוש אינם אליו כתמול שלשם, ויבן כי סרה חתיתו מעליו, ותרפינה ידיו; ויפן אל אחד מחכמי יועציו, דיוגנוס שמו, אשר היה עמו בקושרים וישאל בעצתו.

— כאשר אחזה לי — אמר לו דיוגנוס — יבין דריוש כי בגד בך תלמי אשר שלחתו לאסוף אליך חיל יון, ובסור כחך, ימנע מתת לך חיל עוזר.

— אמנם כן הוא כאשר אמרת דיוגנוס — אמר לו פוליפוס ברוח כהה — אבל מה אעשה עתה?

— נסה דבר אל המלך ואם תראה כי בלבו להפר דברי הברית, קח את הלבוש, את הכתר והטבעת וצא ארצה יון לאסוף חיל כאשר תוכל, ואז ייראו דריוש ממך ונתן לך את אנשי המלחמה אשר אמר.

וימהר פוליפוס אל המלך ויוכח עד מהרה כי נחם על דבריו וכי מבקש הוא תואנה להפר את דברי הברית, ובין כה שב אחד ממרגלי פוליפוס מארץ יון ויודיעהו כי הושיב ליזיאש את אאפטר חניכו על כסא המלוכה וכי זה עתה יצאו למלחמה בחיל רב על ארץ יהודה.

— עתה היא העת למגר כסא אאפטר! — אמר פוליפוס אל יועציו — אבל מה נורא מצבי! הנה לא תמצא עתה ידי לאסוף בארצנו די חיל אשר אבטח כי אנצח בו את המלך החדש, ולולא הפר דריוש בריתו אתי, כי אז הסבותי אלי עתה את המלוכה על נקלה, ועתה הבו לי עצה הלום מה אעשה

להטות את לב דריוש לתת לי ששים אלף אנשי מלחמה כברית הכרותה ביני ובינו? כי אם אצא ארצה יון בחיל כבד כזה, ילוו אז אלי רבבות לוחמים וכבשתי לי את המלוכה.

שרי פוליפוס ויועציו חוו דעתם זה בכה וזה בכה, אבל לא מצאו עצה, ויסגרו בחדר לבד, אולי יחכמו למצא תחבולה.

נניח משיבי טעם אלה להועץ לב יחדו ונבוא רגע אל ארמון דריוש.

המלך ובתו מתאמצים בכל כחם להיטיב את הרעה אשר עשו לפנינה ולא ימנעו כל תענוגי תבל ממנה. כבר היתה נכונה לצאת בכבוד לדרכה אבל פתאם חלתה מעט, כי ימי שבתה בבור החלישו כחה, ותשב בבית דמלך עד שובה לאיתנה, ובין כה הגיעה אליה השמועה הנוראה כי יצא המלך החדש למלחמה הדשה על ישראל עם חיל אשר לא יספר מרב, ועמה שנית בצרה גדולה וחיי אהוב לבה מחדש תלואים לו מנגד.

— אהה, ממשמע אזני איך אחיה? ! — התאוננה באזני צפרורית — אסון עולמים רודף את עמי האמלל ואין רגע עובר עליו בלי פגע, ואני מה אעשה עתה להמציא עזרה ליהודה אהובי בעצת נפש אשר יקרה היא לפעמים מחרב שלופה.

— מה ידוה עליך לבי רעותי היקרה! — ענתה צפרורית — לוא ידעתי כי כח ידי תושיע לו, כי אז, האמיני לי פנינה, תפשתי חרב ואחוש לעזרתו! אולם קוי, רעותי, כי צוררי עמך עד מהרה יכרתו ומפוליפוס היושב פה תפתח עליהם הרעה.

— מפוליפוס? — התפלאה פנינה—והוא הלא משנה למלך אנטיוכוס היה.

— והוא חורש עתה רעה על ממלכת יון.

— מה נפלא הדבר! — קראה פנינה — התטיבי, רעותי, לספר לי על מה נהפך בעמו ובמלכו?

— מתאוה הוא לרשת כסא יון.

— ועל מה הוא יושב פה?

— אמנם סוד הוא, אבל המכסה אני מפנינה? הוא אכף על אבי לבוא אתו בברית בגלל סוד היין במקדש „בית חרס“ אשר נגלה לו ואנחנו דמינו אז כי מפיק הוא יודע זאת, ואבי אשר הבטיחהו לתת לו ששים אלף אנשי מלחמה, נחם עתה על דברי הברית, כי איש מנוחות הוא וגם ההנחות אשר יתן לו פוליפוס ברשתו כסא יון קטנות ערך הנה, ובכן הודיע אבי לליזיאש את מחשבת פוליפוס ותופר עצתו; אבל בכל זאת לא נפל לבו עליו, וממקור נאמן נודע לנו כי הוא יוצא אל ארצו לאסוף חיל ולקרא מלחמה על המלך החדש.

בשום לב שמעה פנינה את דברי רעותה אשר עוד הרבתה לשוחח עמה בדבר פוליפוס והברית אשר הופרה, ורעיון הבריק במוחה אשר החיה את רוחה בדבר עמה האמלל הנתון עתה בצרה גדולה.

* * *

ביום תמים ישבו חכמי יועצי פוליפוס סגורים בחדר ויתיעצו על צפונותיו בדבר כסא המלוכה ולא מצאו עצה אחרת כי אם לבקש שנית את דריוש לשמור בריתו, אם ימאן, על פוליפוס לנסות דבר בארץ יון אולי ימצא די חיל להלחם בממלכה החדשה עד רדתה.

וינס פוליפוס שנית דבר אל דריוש; אבל הפעם שמע ברור מפיו כי אין את נפשו לתמוך ביד מורד במלכות יון להגדיל המבוכות בארצות הקדם, ובדבר הברית מצא שבעה דרכים לשימה לאל ברוח משפט...

פוליפוס נבוך עתה מאד. לשוב אל ארצו לא יוכל, כי כבר הבאישו תלמי מקרון במלך כבוגד במלכות יון; לצאת למלחמה הוא ירא, בדעתו מראש כי לא ירב עתה מספר חילו, כי אנשי המלחמה אשר ידע כי יסורו אל משמעתו, הנם עתה עם המלך וליזיאש בארץ יהודה, ולהותר פה בארץ נכריה ומה גם כי מלכה התל בו, אך אולת היא לו וכלמה.

— דיוגנוס! — אמר אל ראש יועציו בשבתו עמו בחדר — הידעת כי מצאתי עצה?!

— האח! — קרא יועצו ועיניו אורו — הבה אשמענה!

פוליפוס הוציא את חרבו מתערה.

— הנה זאת עצתי! — קרא בכוננו אותה אל לבו.

— הרף! — התפרץ מלב דיוגנוס ויוצא את החרב מידו בחזקה.

— אין דרך אחרת, אחי! — קרא פוליפוס כמתיאש — ואם גבור חיל אני, אביא חרבי אל לבי ושמתי קץ לעמלי.

— אל תעשה דבר אשר לא תוכל להנחם עליו! והעושה זאת בטרם אבדה כל תקוה, לא גבור חיל כי אם מוג לב יקרא!

— ותקותי כבר אבדה!

— שגית! כי בטרם נסית דבר לאסוף חיל בארץ יון, טרם אבדה תקותך!

הנני יודע מראש כי לא אצליח, כי חיל רב דרוש לי, וחיל רב לא אמצא עתה, כי חיל יון הסר למשמעתי וגם חיל בני נכר הרבה מאד לקוחים עתה אל ארץ יהודה...

— אמנם אדע כי צדקת; אבל בכל זאת עליך לנסות דבר, כי למות לא תאחר לעולם.

— אם אמות אז בעשותי מעשה ולא הצלחתי, אמות ככסיל, ועתה לא תגדל בשתי במותי.

דיוגנוס שקע בהמון מחשבות; אבל כל אשר הוסיף לחשוב ראה כי בחשבון ובדעת ידבר פוליפוס.

— ידעתי כי כל אשר תוסיף להגות במצבי — הוסיף האחרון — תצדיק את משפט המות אשר חרצתי עלי. האין זאת דיוגנוס?!

— אבל הכבר אבדה עצה ? — גמגם האיש — אולי נחכה עוד זמן מה עד אשר נוכח כי אמנה אפסה כל תקוה.

— רק מוגי לב ידברו כמוך — אמר לו פוליפוס — כבר הגינו למדי במצב הדברים ותקות רחוקה ולמה אאריך לשוא חיים אין חפץ ?

ובדברו הוציא את החרב מיד דיוגנוס.

— הנה היא תשים קץ להותי ! — קרא פוליפוס בכוננו אותה מול לבו.

— חכה ! — קרא אליו דיוגנוס — אמותה עמך יחד, כי גם אנכי הייתי בקושרים !

ובדברו הוציא חרבו גם הוא ויכוננה אל לבו.

וברגע ההוא העירתם דפיקה קלה בדלת ושומר הסף בא החדרה ויודיעם כי אשה יצעיפה על פניה באה לראות את פוליפוס בדבר נחוץ.

— תבוא ! — התמלט מפי פוליפוס מבלי חשוב הרבה, ואחרי רגעים מספר באה אליהם החדרה האשה אשר אמר.

— שלום מצביא ! — קראה בקול רך בהסירה צעיפה, והנה היא פנינה.

— האח, את מי אני רואה ? !—קרא פוליפוס—מה שלומך, נערה יקרה ? !

— דבר סתר לי אליך אדוני השר ! — אמרה לו פנינה.

דיוגנוס קם ממקומו ויאמר לצאת.

האיש הזה ראש יועצי הוא — דבר אליה פוליפוס — ולא יפריענו אם דבר מלכות לך אלי.

— ואני בדבר מלכות באתי אליך אדוני — ענתהו פנינה — יכבד האיש וישב תחתיו.

דיוגנוס ישב על יד פוליפוס והוא הציגה לפניו, וישתחו לה דיוגנוס ויבקשנה לשבת נכחם.

פנינה ישבה על הכסא ותפן אל פוליפוס ותאמר :

— אדמה כי עודך זוכר, אדוני, יום ראותי אותך בעוד אנטיוכוס העריץ חי ; ובדברי אליך על אדות עמי ועתידותיו, התבוננתי כי דברי לא לרצון לך, באשר גם אתה לא טוב לעמי מכל אחיך אשר לא העמיקו לחקור כי רק שנאת שוא היא ; אבל עתה דע, אדוני, כי ביד בת העם אשר תשנא, להעלותך עתה על כסא המלוכה, ומה תתן לעמי האמלל במחיר הכסא ?

האנשים השתאו איש אל אחיו.

— הבחלום תדברי אלי, פנינה ? ! — שאלה פוליפוס בתמהון לבב.

— ואני אושיבך על כסא מלכות יון בהקיץ ! — ענתה אותו בגאון ובבטחה

— אבל מה הטוב אשר תעשה לעמי בגללי ?

— עם חפשי יהיה, שורר בארצו כחפצו — ענה פוליפוס — ועל כסא המלוכה אושיב את יהודה המכבי.

— כל זאת תכתוב לי על הספר בדיו והעד עדים !

— כן אעשה, פנינה, כאשר אמרת! ועתה הגידי נא לי, נערה נפלאה, מה תעשי את לי?

— מה אעשה?! — דברה פנינה בצחוק קל — ואני כבר עשיתי דבר אשר לא קוית. המלך דריוש יקים בגללי את דברי הברית בינך ובינו ונתן לך ששים אלף אנשי מלחמה!

— מה זה תשמענה אזני?! — קרא פוליפוס בשממון ועיניו הבריקו — הקוסמת את העבריה?!

— קראני קוסמת ואני אמנם קסמתי לך כסא מלוכה, ואתה לך לאנטוכיה ושב עליו!

— ברוכה את וברוך טעמך, פנינה! — קרא פוליפוס ברגש ויאחז בידה וישקה — ואנכי מעתה אוקיר ואכבד את עמך אשר נולדה על ברכיו נערה ישרה וחכמה כמוך!

ודיוגנוס קם ממקומו ויגש אליה וישתחו שלש פעמים בחרדת כבוד וישק ידיה אף הוא.

— ברוכה את לאלהיך, עלמה חכמת לב! — קרא בהמון רגשותיו — ואת היי בטוחה כי בפעלך זה יושע עמך.

— עתה מצאתי אֹשרי! — אמרה פנינה בלבה — אם אמנם לא אאמין כי יצליח פוליפוס במלחמתו; אבל הנה זה כל חפצי כי יכבש את אנטוכיה ויקיצנה, ועזב אאפטר את ארץ יהודה ועלה עם חילו העצום על פוליפוס ובין כה תהיה הרוחה לעמי....

והנערה החכמה ההיא אמנם לא שגתה ברואה...

ועוד ביום ההוא הביאה את פוליפוס ודיוגנוס יועצו אל המלך דריוש אשר פנה אל פוליפוס ויאמר:

— הן אמנם לא התאויתי להביא מהומות חדשות בארץ ובצדק הפרתי את דברי הברית ביני ובינך, כי אני רק חיל עוזר לחילך הבטחתיך לתת ובאין אתך חיל, כאחד העם תחשב עתה, הנה לא יכולתי השיב את פני פנינה היקרה אשר אני חיב לה תודה רבה, ובגללה אני מחדש היום את בריתי עמך. הנני נותן לך את החיל כאשר נדברנו ועתה לך לשלום וצלח, אבל עשה את אשר תבקש ממך פנינה על דבר עמה, כי רק בגללה נעשה הדבר ביני ובינך.

— במה אכף לך, מלך, על טובך! — קרא פוליפוס ברגש בנשקו ידו —

— הנני מקוה כי דרכי תהיה צלחה הפעם, ואז תשמע, הוד מלכות, מרחוק את כל הטוב אשר אעשה לעם היהודים בגלל הנערה הנפלאה הזאת.

— ואני לא די לי בדברים! — אמרה פנינה בצחוק נחת — דברי הברית הזאת יכתבו על הספר בדיו והעד עדים כמשפט.

ועד מהרה נקרא סופר המלך והברית הכרותה בין פנינה ופוליפוס נכתב בספר ונחתם בטבעתו והעד עד נאמן, את המלך דריוש בעצמו ובכבודו.

קטו.

שואפי עשר אשר לא עמלו בו רבו בכל דור ודור. כמעט כל בתי האסורים מלאו מהמה וכמעט כל בתי עני כאלה, נבנו בגללם; ולא מלאכה קלה היא הגנבה או הגזלה לבעליהם, כי על הרב יחרף הגנב או השודד נפשו למות, וכל אלה אשר ראו בהגזל עטרת סנחריב מבית גנזכי המלך באקבתנא, יודעים היטב עד מה חרפו השודדים נפשם, ואולי ימצאו בין קוראינו אנשים אשר לא תצר עינם באסנת היפה־פיה ומוחלים לה בלב טוב את העטרה הגנובה רק בגלל הגדולות והנפלאות אשר נעשו בעקב הגזלה הזאת, כי נפתחו דלתות בית הבור לשש מאות אסירי המלך בגללה וינצלו; אבל העשר אשר גזלה שמור לה לרעתה הפעם, כי תחת ללכת לאנטוכיה, אכף עליהם מצבם לשים פניהם ארצה יהודה בתקותם למכר את הגנבה כאוצר כל יקר ליהודים, לענדה עטרה לראש הגבור העברי יהודה המכבי, וגם שם אין דרכה צלחה, כי בהגיעם אחרי עמל דרך רחוקה ובחרף נפש אל קצה ארץ יהודה והנה גדודי היונים חונים כדור סביב עליה, ולא ידעו איך יבקיעו להם דרך עתה בעת מלחמה ירושלימה, מחוז חפצם.

ומקום מושבם עתה במלון בכפר ח צ ר ו ן בבית יהודי מתיון ושמו עכן, איש בליעל ורע מעללים ואח ורע לאלקימוס הכהן.

ומרגע סורם אל מלונו נדמה להם כי אורב להם האיש, כי הרבו לחקור כפיהם מאין יבואו ואנה פניהם מועדות ומה חפצם בירושלם עתה בימי המצור וכאלה רבות.

גם לא ישר בעיניהם אורח אחד אשר מצאו בביתו, כי נראה להם כאורב גם הוא.

— ארור אתה גמד נבזה כי פתיתני לעשות את הנבלה! — דברה המצרית באזני אחיה בשבתה אתו אחרי חצי הלילה בחדר במלון ההוא — כי באשמתך נתפש שנינו בכף.

— באשמתי? איך תעלה זאת על לבך?

— נסמן אתה מאת הטבע, גמד אתה, ועל פי האות הזה נתפש שנינו, ואני כמעט לא אשפק כי האורח היושב פה הוא אחד המחפשים אשר יצאו מאקבתנא לרדפנו? ומי יתן ויכולנו לברוח מפה, כי אז עשיתי זאת ברגע הזה.

— אם נודע מי אנו — אמר הגמד — אין לנו מנוס, כי בלי תפונה ירדפו אחרינו וישיגונו.

— והיער אשר מאחורי הבית הזה סבוך מאד — אמרה המצרית.

— ואם נמלט היערה אבדנו! — ענה ציזום — כי לא נדע הדרך נלך בו וחיה רעה תאכלנו.

— ואם נשב פה אבדנו כמו כן — נאנחה המצרית — כי אורבים לנו שני האנשים, אדוני המלון והאורח.

— מי יודע אם לא פחד שוא היא — אמר ציזום — אבל ליתר בטחון עלינו להסתיר את העטרה...

— מלבי הוצאת מלין! אבל איפה נסתירנה?

— אני כבר קדמתי לתור לה מקום מרגע החלי לחשד את האנשים. שם בקצה היער ראיתי עץ אחד נבוב, הבה אסתיר שמה את העטרה ולא תהיה לנו למכשול עון אם נתפש.

— הידעת אל נכון כי לא ישמר עתה איש את עקבך?

— יודע אני נאמנה כי אדוני המלך וגם האורח הלכו לישון זה כשתים שעות, וגם אם עודם ערים לא יראוני, כי גבר החשך; תני לי את הכתר והלכתי להסתירו בתוך העץ ולא ימצאנו גם השטן.

— איך תדע זאת, גמד? — שאלתהו אסנת ברגזה.

— באשר עצים סבוכים יכתירו את העץ ההוא מסביב, גם לא נכר מחוץ כי נבוב הוא, כי רק חור ככף איש מצאתי בו ואני ארחיבנו, כי רקבון סובב את החור ההוא ועל נקלה אסתיר שם את הכתר ולא ימצא.

המצרית נועצה עם לבה רגעים מספר, אחרי כן נגשה אל צרור בגדיה ותוצא משם כלי עץ ותתנהו על יד ציזוס.

— הנה הנגע אשר לקחנו בידינו! — אמרה אליו במנוחה — לך הסתירהו בתוך העץ אשר אמרת, אבל הזהר, גמד, לבל יראוך!

ציזוס לקח מידה את העטרה הצפונה בכלי ויצא בהחבא מתוך החדר וישם פניו אל קצה היער ויעלם בתוך החשכה.

והאורח אשר נמצא אז במלון ואשר פחדו נפל על הגנבים היה מודענו אלקימוס הכהן.

מרומא הוא שב ירושלימה, ובבואו אל קצה גבול ארץ יהודה כבר מצא חיל יון נלחמים בישראל, ולא על נקלה יבוא עתה אל מצודת אקרה וגם ירא הוא לבוא שמה, בדעתו כי הבאישו מניליאוס בליזיאש, ובהלכד ירושלם חיין הלואים לו מנגד.

ובליל הסתיר ציזוס את כתר סנחריב בתוך העץ הנבוב בקצה היער וידמה כי עכן והאורח כבר ישנים, ישבו שניהם חדר בחדר ויתיעצו על צפונותיהם.

— חקרתי ודרשתי מפי האיש והאשה מי המה ומה חפצם בירושלם — אמר עכן אל אלקימוס — ויגידו לי כי ארמים המה והם הולכים לתמם לראות שמה את הוריהם הגרים בקצה העיר; אבל על נקלה הכרתי כי מרמה בפיהם כי דבר סתר יצוק בם.

— הנה כבר ספרתי לך עכן — אמר אלקימוס — כי נקריתי בדרך עם רצים בסוסים המחפשים עבריה אחת וגמד אחיה אשר גנבו את כתר סנחריב מלך אשור מבית גנזכי המלך באקבתנא ואנשים הרבה נרצחו בהעשות הדבר וגם לשש מאות אסירי המלך קרא דרור, ואני בראותי את האשה ואת הגמד עלה רעיון על לבי אולי אלה המה. ומה תחשוב אתה, עכן, על אדותיהם?

— אמנם דבר לאט עמם — ענהו עכן — אבל אשפק מאד אם עברים המה, ובכל זאת צויתי את פורה נערי להיות עיניו פקוחות עליהם ולרגל בם בכל ימי שבתם פה...

— ומי יתן כי אלה הם — הוסיף אלקימוס — כי אז קניתי מהם את האוצר הזה במחיר רב.

— הנך חפץ למלוך! — צחק עכן.

— לא למלוך אני חפץ כי אם להמליך את דימיטריוס על כסא ארץ יון כאשר ידעת, ולו דרוש כסף רב לכלכל את מלחמתו במלך החדש, ואתה שער נא, עכן, בנפשך כמה רבאות אלפים תלוהו רומא בתתו לה את כתר סנחריב בערבון!....

— אם רק נמצאנו! — צחק עכן.

— ועל פי האותות אשר נתנו הרצים באיש והאשה אשפט כי המה הגנבים, ואולי התחפשו לעברים לבל יתפשו ודעת לך נקל, ידידי, מה יאמר דימיטריוס בהביאי אליו את העשר הגדול הזה אשר די לשכר בו חמשים אלף אנשי מלחמה ולכלכל כל מחסורם! ואני אשר לא אפון כי דימיטריוס מלך ימלוך, ארים בפעלי זה את מפלגתנו בעיניו והיינו לממלכת מתיונים בימיו ולא יזכר בשם ישראל עוד.

— אמנם רעיון נפלא הוא! — אמר עכן — אבל מי ימציא לנו עטרת סנחריב מלך אשור?!....

— עלינו לנסות דבר אל הגמד והאשה — אמר אלקימוס — כי לפי דעי הם המה שודדי העטרה.

ובעוד הדברים בפיו ופורה הנער המשרת את עכן פרץ אליהם החדרה וינשם וישאף גם יחד.

— הגמד התגנב בלט אל בין הבכאים בקצה היער — אמר אליהם אחרי שוב אליו רוחו.

— השמעת?! — קרא אלקימוס כמנצח בפנותו אל עכן.

— וגם נשא דבר מה בידיו — הוסיף פורה.

— ואיפה הוא עתה? — שאלהו עכן.

— כבר שב אל חדרו.

— וגם נשא דבר מה בשובו? — שאלהו אלקימוס.

— אם גם גברה החשכה בכל זאת ראיתי ברור כי שב ריקם.

— והנך יהדע נאמנה כי לא ראך?

—אני ארבתי לו מעל ראש העץ אשר על יד המלון וגם שד משחת לא יכול לראותני.

— עכן! — קרא אלקימוס ופניו נהרו — התבין כי לא שגיתי ברואה?

— עתה אני רואה כי אמנם את בעלי הכתר התעו אלהים הנה — אמר עכן — ותחת קחת דברים עמם, עלינו למצא את האוצר באשר הסתירוהו ועוד ידו לאלהיהם בשלחנו אותם מזה בשלום!

וכאור הבקר יצאו שניהם אל בין הבכאים בקצה היער לחפש את כתר סנחריב ופורה בראשם לנחותם הדרך.

— אבל לשוא! כיום תמים חפשוהו שלשתם ולא נמצא.

— נבל, למה רמיתנו ? ! — הרעים עכן על משרתו — הנערים קטנים מצאת לצחק בם ? !

—יחשך לי אור שמש — נשבע פורה במועל ידיו — אם לא ראיתי את כל אשר ספרתי לכם ! אבל התדעו דרך הנשר בשמים אחרי העלמו ? כן תמצאו ביער סבוך זה מצפוני איש אשר לא תדעו מקומם, כי נקל להסתיר מאשר למצא.

קטז.

ומודענו הפחה העשיר דלפון מזרע בן המדתא בנה בימים האחרונים רחים הדשים לפי משפט המצאתו הראשונה, וישם בם מאה סוסי־אדם חדשים אשר הנה זה עתה משבי היהודים ; כי השם ליזיאש מספר ערים מדי לכתו עם חילו הגדול אל בית־צור וירושלם, וישב את יושביהן וימכרם לעבדים, ומאה מהם, כלם אנשים עברים, נמכרו אל אנשי דלפון אשר הביאום אליו, והוא שמם ברחים ההדשים אשר הכין להם והם עובדים עבודת פרך פי שנים מיתר עבדיו, כי מלבד שנאתו הגדולה את עם היהודים, טרם שככה חמתו על אשר שלח אחד עשר עברים חפשים באשמת העבריה, וגם עתה כאשר ידמה כי הצמית עד עולם בבור חייה, כי לא הגידו לו שיצאה פנינה לחפשי, עוד לא שב אפו, והוא נוקם נקמתו במאת עבדיו ורודה בם בפרך עד כי נבחר להם מות מחיים.

ואם גם צורר ישראל הוא דלפון, בכל זאת הוא נושא ונותן עם מתי מספר מהם, והם חלאת ישראל, אנשים ריקים ופוחזים הסוחרים בבשר נשים אשר יתעו מני ארח, או יגזלו בחזקה ומוכרים אותן בכסף לעשירי עם אשר ישליכון ההרמונה.

ושנים אורחים עברים מארץ יהודה נמצאים עתה בבית דלפון. ואם יתבונן הקורא אל יד אחד מהם הימנית ויראה בה ארבע אצבעות קצוצות, יכירהו כרגע כי כלב הוא אשר אמר למכר את שרה לחיי קלון והיא קצצה אצבעותיו בחרב אשר נתן לה חנוך בנוסה היערה, ומשנהו הוא א ש ר בן ע ז ו ב ה אשר מביתה נמלטה שרה בטרם באו ה ס ו ח ר י ם לקנותה...

החרב אשר קצצה אצבעותיו בטפסו אליה אל ראש האלה, טרם נתנה לכלב לקח טוב ללכת בארחות ישר ועודנו מחזיק במסחרו הנבזה למכר נשים לאנשי זמה, ו א ש ר הנהו היום שותפו בכל דבר נבלה וכיס אחד לשניהם.

וכבר דבר היה להם עם דלפון זה כמה, כי אף אם כילי וצר־עין הוא, בכל זאת בכסף מלא ישלם במחיר נשים יפות המובאות אליו, כי הרמון לדלפון מודענו, ולא הרמון קטן, כי מאה נשים ופילגשים בו, ועתה נוספו עליהם עוד דמיש מאשר הביאו אשר וכלב.

ומאז הסבה העבריה בחפשו אחד עשר עבדיו, בקש דלפון מוצא להנזק ההוא, ויעשק על ימין ועל שמאל פעולת האנשים אשר באו במסחר עמו, וכן עשק הפעם שכר שני העברים אשר הביאו לו את חמש הנשים וגם עורר עליו קנאת אשה סירית אחת אשר לא חפץ לקנותה מידם, כי לא ישרה בעיניו.

ויבא כלב ואשר לקחת דברים עמו על דבר העשק ההוא ויגער בם דלפון בחמה שפוכה.

— עברים נזבים ושפלים! — רעם קולו — המעט מכם מלאכם את הארץ זמה, כי עוד תעיזו להתגולל על איש ישר בעלילות שוא כי עשקכם! צאו מהר מארץ פרם אם לא תחפצו כי אאסרכם כסוסים אל גלגל הרחים לטחן לי קמח!...

— השיבה לנו את חמש הנשים! — העיז כלב בפניו.

— אם תשב לי את הכסף והשיבותי לך את הנשים — ענהו דלפון — כי אין חפץ לי בהן.

כלב הוציא את צרור הכסף מצלחתו ויקחהו דלפון מידו במנוחת נפש ויצלצל בפעמון.

חמשה משרתים כושיים אשר חצים ערומים ועורם כנחשת קלל חרדו אליו יחדו רה.

— הוציאו את שני הנבזים האלה החוצה! — צוה אותם דלפון.

— היתכן? — גמגם אשר אשר עמד על יד כלב רעהו.

— הוציאום ודושו איש איש מהם בשוטים שלשים ושלשים לאיש! — הרעים דלפון בקצף.

עד מהרה התנפלו הכושיים על שני ה„סוחרים" ויאמרו להוציאם החוצה, אבל כלב ואשר התמרמרו אליהם בחמת כחם ולא נתנום לנגוע בם, ותתלקח מלחמה עזה ביניהם, ויחרדו החדרה עוד עשרה עבדים כושיים ויוציאו את שני ה ס ו ח ר י ם אל החצר וידושו את בשרם עד שפך דם וישלחום החוצה וילכו.

— נבזים ושפלים! — הרעימה עליהם האשה הסירית בשובם אל מלונם — על מה שוא הבאתם אותי הנה ותקחו את כספי בערבון? הנה באשמתכם לא יחפץ בי הפחה.

— באשמתנו? — שנה אשר ויגרד את גבו הכואב.

— כן מאשמתכם! — צעקה הסירית — כי עד כה לא נמצא איש אשר לא ישרתי בעיניו, ואתם אמרתם לו כי עבריה אנכי!...

— ידעתי כי עמי הארץ אוהבים את העבריות — אמר אשר — ונגד לו כי עבריה את, והוא לא בחר בך כי לא ישר תארך בעיניו...

— יהודי נבזה ונקלה! — הרעימה עליו הסירית בשצף קצף — איך תעז להשפיל יפיי אשר התפלאו עליו עד כה שרים ורוזנים?!... הנה לא נמצא עד כה איש אשר יאמר כי אין תארי כתאר בת־מלך!...

— ואני לא ראיתי כמוך אשה יפה מיום היותי לאיש — דבר אליה כלב בערמה ובשפת חלקות — ובכל ימי נודנו מארץ יהודה עד בואנו הנה לא שפקתי רגע כי בך יבחר הפחה מיתר הנשים אשר אתנו וגם הוא דרש עבריה מידנו ונגד לו כי עבריה את; אבל מה אעשה לך, אשה טובה, אם הוא מאס בך, ובגללך, אללי לי, גזל עתה מידי את כל כספנו וגם צוה את עבדיו לדרוש את בשרנו בשוטים וזה לך לאות!

ויסר כלב את מעילו מעליו ויראנה את גבו הפצוע.

— בגללך זאת לנו! — הוסיף לקרא וקולו רעד — אהה, בגללך! בגללך!

— בגללי?! — קראה הסירית בשממון — מה זה תבענה שפתיך?!

— כן, בגללך! — בכה כלב כילד — כי עור אלהים את עיניו ויקראך אשה בלה אשר כימי משותלח ימיה, ובגלל אשר הרהבנו עז בנפשנו להתל בו בהביאנו אליו אשה כזאת, גזל ממנו כספנו ויצו להכותנו הכה ופצוע כאשר עיניך רואות!...

פני הסירית חורו כשיד למשמע הדברים ופתאם אדמו כדם.

— בן־מות הוא הבליעל! — קראה בקפיצה בחמה שפוכה ממקומה — ואתם, נבזים, אוי ואבוי יהיה לכם אם לא תעזרו על ידי לתת נקמות בנבל הרע הזה!

— הנה זאת חפצתי לשמוע! — אמר כלב בלבו.

ועתה החלו שלשתם לעשות עצה איך ינקמו נקמתם מיד דלפון הצורר.

ולאשה הסירית הנכלמה אשר עורר כלב את קנאתה, אחות צעירה ממנה בתוך חמש הנשים אשר מכרו שני הסוחרים אל דלפון, ושמה צרועה, ובהמכרה עשתה חוזה עם אחותה שתבוא לראותה פעמים בשבוע בכל ימי היותה בשושן, ותנאי זה התנתה עם דלפון מראש שיתן ל ר ע ו ת ה מחלת העבריה לבוא לבקרה, כי לא הגידה לו כי אחותה היא באשר הסוחרים עשוה לעבריה, ויאות לה דלפון באהבתו אותה.

— בעוד יומים אבוא לבקר את אחותי בתוך ההרמון — אמרה מחלת אל כלב ואשר — ואתם הורוני מה אעשה שמה ולא יכבד ממני כל דבר בליעל!

—לא תמחה חרפתך עד אשר תשלחי את ההרמון באש ממסד עד הטפחות -- אמר לה אשר.

עיני מחלת הבריקו ופניה אורו.

— לא תותר שם אבן על אבן! — קראה בקול עז.

— ורב הנשים הנמצאות שמה תשמחנה על המקרה — הוסיף אשר — כי כרבן הן שבויות שם כשפחות־עולם ועתה בעת המבוכה תצאנה לחפשי ותפוצינה אל כל עבר.

— ואחותך אשר ידעתי כי לא טובה היא ממך — אמר לה כלב — תעזור על ידך לאסוף את עדיי הנשים, פנינים ואבנים יקרות, ואני ורעי נמכרן אחרי כן בכסף וכיס אחד יהיה לכלנו!

— הן לזאת שאפתי ההרמונה! — קראה מחלת — ועל כן נתתיכם להוליכני הנה כשבוית חרב.

— מה טוב ומה נעים! — קרא כלב בשמחה — אין עצה טובה מזאת לנקם נקמתנו מיד הבליעל וגם הרוח מנשב אל אשר נחפץ...

* * *

ובשושן עוד נמצאו שלשה אנשים אחרים המתלחשים חרש בדבר דלפון

הבליעל, והמה שלום, דניאל ותובל אשר שלח יהודה המכבי לראות מה שלום פנינה ולהביאה, אם יוכלו, ירושלימה.

ושלשת הגבורים אנשי המכבי לא אמרו די לאשר נחרץ בסתר בבית המלך על דלפון ליום צאת פנינה לדרכה ארצה יהודה, וכבר ראו בעיניהם את מרכבת הזהב אשר תצא בה את העיר ודלפון רתום בה כסוס על אשר כונן להשחיתה, ותהי זאת המעט בעיניהם, ומה גם עתה בהודע להם כי הובאו אליו מאה עברים שבויי חרב מארץ יהודה והוא רודה בם בפרך!

— עלינו לא רק לקרא להם דרור ולהשיבם ארצה יהודה — אמר שלום אל דניאל ותובל רעיו — כי אם גם לרושש את זה דלפון העשיר ולבלתי השאיר לו כל אחוזת נחלה ועבד ושפחה, וידע האכזר הזה כי לא תהיה אחרית לרע.

— והמלך יהיה כמחריש — אמר דניאל — כי היטב חרה לו על אשר באשמתה הובאה פנינה בבור, והיא ספרה לי כי כבר נודע אל נכון אשר אין לשפק עוד, כי הוא ולא אחר כתב את השטנה עליה אל המלך, כי נכר כתב ידו.

— ראשית כל עלינו לשית עצה איך נוציא מידו את מאת אחינו העברים — אמר תובל.

— תדבר נא פנינה על לב המלך — חוה דניאל דעתו.

— העבדים מקנת כספו המה — אמר שלום — ואין ביד הממלכה לאלצו לשלחם חפשים; אבל יעשה נא הדבר ביד פוליפוס ואני יודע נאמנה כי יעצם המלך את עיניו ויתנהו לעשות בדלפון כחפצו...

— באר נא לי עצתך — בקשהו דניאל.

— הלא ידעת כי פוליפוס ואנשי המלחמה אשר נתן לו המלך לפי דברי הברית, נכונים בעוד ימים לצאת מפה ארצה יון; תדבר נא פנינה על לב פיליפוס לגזל את מאת העבדים העברים מיד דלפון וספחם על צבאותיו ובדרך ישיבם ארצה יהודה, ואני לא אשפק כי פוליפוס יעשה זאת אם תשמיעהו פנינה כי המלך יהיה כמחריש בשנאתו את דלפון...

העצה הזאת ישרה בעיני כלם ויפנו עוד ביום ההוא אל פנינה.

* * *

והיכל דלפון העשיר והרמתו נמצא בקרבת שלשת בתי הרחים הגדולים מחוץ לעיר אשר שם עובדים ארבע מאות עבדיו מעלות הבקר עד אשמורה בלילה.

צחוק תענוגים מרחף תמיד על שפתי האדון הזה בראותו את עבודתם הקשה; ומאז הובאו אליו עבדיו העברים, הוא בוחר לפעמים את הנרפים ודעצלים בהם ומצוה להכותם לעיניו ולדוש את בשרם בשוטים, ונרפים ועצלים הנם בעיניו כמעט כל היהודים, ובכן הם מעונים ומוכים כמעט כל היום מבלי הרף, ואחרי הטיבו את לבו בענות האמללים הוא בא אל הרמונו להתענג בחברת נשיו ופילגשיו אשר כלן שונאות אותו שנאת מות, כי הוא מתעמר גם בהן, ולא אחת בקשו עצות להמלט מהרמונו ולא יכולו.

והנה זה כשני ימים ואשה אחת ע ר ב י ת נמצאת בתוך הרקחות והטבחות בחדר־הבשול ואין דלפון יודע בואה שם .וגם לא ראה אותה.

על האשה הזאת המליצה צרועה, הפילגש החדשה אשר זה לא כבר הובאה ההרמונה, באזני האמהות, והן ספחוה אל הבית מבלי שאול את פי דלפון.

ומאז הובאה אל הבית מתלחשות על הרב כמעט כל הנשים חרש, וגם השפחות, הרקחות והטבחות נדברות בסתר אשה אל רעותה ופני כל ההרמון מפנים כסוד אחד גדול סתום וחתום...

ובערב השלישי אחרי בוא שם האשה הובאו שמה בלט עוד שתים נשים רמות קומה, ולולא הסתירה האחת את ידיה העבות מתחת להמעיל אשר יכסה כמעט כל גוה, כי אז יכולנו להכיר על נקלה כי אחת מהנה חסרה ארבע אצבעות...

ועם שתי הנשים ה ג ד ו ל ו ת האלה מתלחשות חרש כמעט כל נשות ההרמון, ובהריחן את מצעדי דלפון בבואו הביתה, הן מסתירות אותן בתוך המרתף בין חביות היין.

וגם עתה הן יושבות שמה, כי נראה דלפון בחצר ההרמון ותמהרנה להסתר מפניו בתוך חביות המרתף.

— הצלחנו רב יתר מאשר קוינו, האין זאת, אָשר ?—אמרה אשה אחת אל רעותה בשבתן שם בתוך החשכה.

— הס, כלב, אל תקראני בשמי ! — ענהו אָשר בלחש.

— וכסף צברנו רב יתר מאשר פללנו — הוסיף כלב בלחש — כל אשה תתן לנו במחיר חפשה מאה כסף לגלגלת, האח, חמשת אלפים כסף בחלקי, הון עצום אשר אני ואבותי ואבות אבותי לא ראו גם בחלום !

— ומה תאמר על אדות ארון הברזל המלא כסף וזהב ואבנים יקרות ? — שאלהו אָשר — הנצא מזה ולא נשברנו ולא נציל את הרכוש לנו ?

— התבוננתי היטב אל הארון והוא חזק ממנו.

— ננסה נא כחנו ונוכל לו !

— לא בכח תפתחנו, אָשר, כי אם בשכל, ושכלי יורני כי בעת המהומה באשר יפרץ פתאם המרד ואש תאחז בכל הבתים סביבות ההרמון, עלינו להתנפל על דלפון, נכנו או נאסרנו, נוציא את המפתח מחיקו, נפתח בו את ארון הברזל ולקחנו מכל הבא בידינו !...

ופתאם נתרו שני הרעים בשמעם קול מתלחשים לא הרחק מהם בתוך המרתף.

— עתה תוכח אדוני לדעת — שמעו ברור קול אשה מדברת — כי טובה אני לך מכל נשיך ופילגשיך !

— ואני טרם ידעתי זאת ! — הכירו קול דלפון עונה.

— ידעתי כי לפני גלותי לך את כל העשוי בהרמונך, לא תדע להכיר ערכי ; ואני בגלל זאת הבאתיך עתה הנה, להודיעך כי נמצא קשר בכל הבית הגדול הזה מכסד עד הטפחות !

— קשר ? ! — נשמע קול דלפון רועד בתוך החשכה.

— כן, אדוני דלפון ! קשר ! אשה אחת ערבית התגנבה הנה אל בית השפחות והיא עוררה את כלנו למרד בך ; אבל אני אשר אהבת נפשי אהבתיך נחמתי על הרעה, ובבואך עתה אל החצר הטיתיך הצדה ומשכתיך הנה לגלות לך סוד...

— ומה דבר הקשר, דלילה ? — נשמע קול דלפון שואל.

— נורא מאד, דלפון ! הרמונך וכל הבתים מסביב ישרפו עליך באש וכל נשיך ופילגשיך תפוצינה אל כל רוח !

— לא אאמין למשמע אזני !

— והדבר נכון כנכון היום ! ואתה דע כי גם שני גברים לבושים שמלות אשה מסתתרים בתוך הרמונך !

שני הנחבאים אשר וכלב מללו ברגליהם איש אל אחיו.

— גברים ? ! — צלצל קול דלפון בחרדה בתוך החשכה — גברים בהרמון נשים ? ובהרמוני ? !....

— כן, דלפון אלוף נעורי ! — ענהו קול האשה — שני זכרים גדולים הביאו נשיך ופילגשיך ההרמונה, זכרים מתחפשים לנשים, והמה הכינו פה גרפית, שמן וזפת לשלח בן־רגע את הרמונך וכל הבתים מסביב באש !...

— הבחלום תדברי אלי, דלילה ? ! — רעד קול דלפון באזני שני הזכרים הגדולים הנחבאים בין החביות.

— לדאבון לבי לא חלום הוא ! — ענתהו דלילה — וכבר הורק אחד מאוצרות כספך וזהבך אשר בתא השביעי וכים אחד היה לכל נשיך ופילגשיך וגם לשפחותיך, וכל אשה שקלה מאה כסף על יד שני הזכרים במחיר הדרור אשר יקראו להנה ממאסר הרמונך...

— את ראשך אסיר מעליך אם תשקרי לי ! — קרא דלפון ברגזה.

— בתודה אתננו לך אם כזבתי !

— ואיפה הם הזכרים אשר אמרת ?—נשמע קול דלפון אחרי דומיה מעטה.

— על הרב הם נמצאים בחדר על יד בית־הנשים הגדול, ובהודע להם כי הנך בא הם מסתתרים בחדר העליה, או ירדו הנה אל המרתף הזה ויחבאו בין הביות היין.

— פה בתוך המרתף ? ומי יגד לנו אם לא ימצאו גם עתה פה ?

— אמרו לי כי הנם הפעם בחדר העליה — אמרה דלילה — ולאות כי לא שקרתי לך, הנה על נקלה תמצא פה על יד הדלת בביאה שלשה כדים מלאים שמן, גם גפרית וזפת לא תחספרנה, וכאלה תמצא בכל מרתפי הבתים אשר סביבות ארמונך, ודי רק ניצוץ אחד להעלות את כל הונך בלהב אש השמימה !...

— הבה אראה נא את הכדים ! — שמעו שני הזכרים קול דלפון דובר אל דלילה.

— אֶשר! — לחש כלב באזני רעהו — הנה נבעו מצפונינו, עוד מעט וסגר אותנו דלפון בתוך המרתף ואבדנו!

— הגיעה העת לבצע את אשר יזמנו! — ענהו אֶשר בלחש — קום בלט ולך אחרי! נתנפל עליהם מאחריהם ועשינו כאשר יורנו הרגע!...

— הנה הכדים! — נשמע קול דלילה בתוך החשכה על יד מעלות המרתף

— והגפרית הלא תתן ריחה!...

— אמגם כן הוא! — גמגם קול דלפון — נגלה הקשר!

וברגע ההוא והנה שתי ידים כבדות אחזו בו ויפילוהו ארצה ויד שלישית היבאה אל חיקו ותוצא משם צרור מפתחות.

— אויה! הצילו! הצילו! — נשמע קולו הנחבא כאוב מארץ — שודדים! מרצחים!

וכרגע נאלם דומיה, כי הכה אֶשר בבול־עץ על ראשו, ויחל הוא ורעהו לחפש את דלילה אבל לא מצאוה בתוך החשכה.

— כל רגע יקר עתה מפז! — קרא כלב — קומה ונלכה!

ויקחו שני הרעים את כדי השמן ואת הגפרית והזפת ויעלו במעלות המרתף ההרמונה ואת הדלת סגרו אחריהם.

קיז.

ושני הנאהבים ציזוס ואסנת, או יקטן וקציעה כאשר יקראו בדרך מסעם, נוכחו עד מהרה לדעת כי נלכדו בכפר חצרון במצודה רעה ולא יוכלו צאת מבית עכן בשלום בלתי אם יעשה להם דבר פלא; כי ממחרת הסתיר ציזוס את עטרת סנחריב בעץ הנבוב בקצה היער, התבונן הוא ואסנת כי עכן והאורח מתהלכים כל היום במקום ההוא והנער המשרת נשאר בבית לשמור צאתם ובואם לבל ימלטו.

ובעוד הגנבים יושבים בחדרם וחושבים מחשבה איך להציל נפשם, אחרי ראותם עתה עין בעין כי התחקו אמש על שרשי רגלי ציזוס בלכתו להסתיר גנבתו, והנה גדוד פרשים ממחנה ליזיאש תקעו משכנם בתוך הכפר, וכעשרים איש מהם הובאו אל בית מלון עכן לעמוד שם עד בוא העת להסיעם אל שדה המערכה.

— האפסה כל עצה להמלט על נפשנו? — שאלה אסנת את ציזוס.

— אני רואה — ענה ציזוס באנחה — כי הפקד הנער המשרת לשמור עלינו לבל נמלט מפה.

— ומה תדמה על דבר העטרה? הימצאוה?

— לא על נקלה תמצא, כי כמעט לא יראה עתה כל חריץ בעץ הנבוב; אבל מה יועילנו זה ואנחנו אסורים פה, ואם גם נצליח להמלט הנעזוב פה את העשר הרב?

— אדמה כי עתה בבוא החיל הנה והשאון רב יקל לנו לברוח — אמרה אסנת — ולוא לעצתי תשמע ננסה לעשות זאת עתה בטרם שב עכן והאורח מתוך היער!

— והעטרה כאין בעיניך, סבלה ? !

— והיא יקרה בעיניך מחיינו ?

— אם יש לנו יכלת להמלט נוכל להציל גם את העשר !

— ואני אנסה דבר וראינו אם לא מגורת שוא היא ! — קראה אסנת — קום יקטן, קח חפצינו המעטים והלכנו לדרכנו !

ציזוס לא מצא דרך אחרת כי אם לשמוע בקולה, ויצררו את צרור חפציהם ויצאו שניהם אל החצר, והנה ברגע ההוא שב עכן ואלקימוס מן היער.

— הא שכר מלונך ! — אמרה אסנת אל עכן בהושיטה לו צרור כסף לעיני אלקימוס הנצב על ידו בחצר.

— שובו שניכם אל מלונכם, כי דבר לנו אליכם — ענה אותה עכן.

— ואני אין עתותי בידי לעמוד פה עוד ! — קראה אסנת במסוה תמת נפש על פניה — ואם דבור לך אלינו, דבר פה ונשמע, כי כבר התמהמהנו פה עד בוש ועלינו ללכת לדרכנו !

— דבר לנו אליכם בדבר כתר סנחריב — אמר לה אלקימוס בשלות נפש — ואתם אל תפחדו ואל תיראו. שובו אתנו אל המלון ואני בכסף מלא אקננו מידכם !

רעדה אחזה את הגנבים בהוכחם עתה כי לא לשוא פחדו פחד, ויעמדו רגע שוממים מבלי הוציא הגה מפיהם.

— הנה אמרתי לכם אל תפחדו ואל תיראו ! — הוסיף אלקימוס לדבר אליהם רכות — הנה לא לעשות מלוכה גזלתם את עטרת סנחריב מבית גנזכי המלך באקבתנא, כי אם למכרה בכסף, ועתה נקריתם פה עם האיש אשר יקננה מידכם בתודה וישלחכם בשלום מזה ולא יקרכם רע...

הגנבים ראו עתה כי עליהם ללכת עם האיש, כי אם אמת בפיו הלא היתה דרכם צלחה, ואם רשת הוא פורש להם, הנה לא ימלטו ממנה אם גם יכחשו בגנבתם, כי לא ירפם עד אם ישיבם לאקבתנא... ומאין דרך אחרת הלכו עמו אל המלון.

— הטיבות להסתיר את עטרת סנחריב — אמר אלקימוס אל ציזוס בשבתו עמם יחד אל שלחן בחדר.

— ואתה אדוני אמרת בלבך כי בלי כסף ימצא לך אוצר כל יקר ! — ענהו הגמד.

— נחדל מזה, ואתה הגידה לי מה מחיר העטרה ?

— מחירה אדוני רב מאד כאשר ידעת — ענהו ציזוס — אולם אנחנו נמכרנה לך במאת אלף שקל כסף אשר מהם לא נגרע אף אגורה !

— הון עצום הוא אשר לא אוכל תת לכם ! — אמר לו אלקימוס.

ויתערב עכן בין שניהם ואחרי המון דברים נמכר לו כתר סנחריב בחמשים אלף שקל כסף.

— ועתה איך נבטח באיש אשר אמר לרשת יגיעני בלא מחיר ? — שאלה,

אסנת אשר החרישה עד כה — מי יערב לנו אם לא תסגירנו אחרי כן אל הממשלה, או לא תגזל את כספנו בחזקה ואנחנו הן לא נוכל לפצות פה!...

— בחרו לכם את הדרך ואני אעשה כאשר תחרצו — אמר להם אלקימוס — וראו הנני נותן לכם שעה תמימה להועץ איך יעשה הדבר בין שלשתנו!

ובכלות דבריו יצא הוא ועכן את החדר.

* * *

קוראינו עוד זוכרים כי על יד גופת תלמי מקרון אשר שלח יד בנפשו לעיני המלך אנטיוכוס אאפטר ושריו, חרץ המלך משפט מות על מניליאוס נביא השקר, אשר רמה אותו ואת ליזיאש ואשר בגללו מת תלמי, ובעצת ליזיאש לא הומת הנבל עתה, כי גמר לקחתו לעינים לו במלחמתו החדשה את היהודים, באשר נגלו לו מוצאי ארץ יהודה ומבואיה ומסתרי המצדות.

וינתן למניליאוס גדוד פרשים ויהי עליהם לראש, והנה עתה הגיע הוא וגדודו אל הכפר חצרון וישכן בו את חילו, ועשרים מהם תקעו משכנם בבית עכן.

ויהי בצאת אלקימוס ועכן מחדר ציזוס ואסנת אל חדר אחר להועץ גם המה בדבר הכתר אולי יוכלו לגזלו מיד הגנבים, או להוציאו בתחבולות ערמה בלא מחיר, ופורה בא אליהם החדרה הנשען אל חדר ציזוס ואסנת, להועץ איפה ישכין את עשרים הפרשים אשר שלח אליו מניליאוס הכהן מלגיונו.

— מניליאוס הולך בראש גדוד והוא בתוך הכפר הזה? ! — קרא אלקימוס בחרדה וכל יצורי גוו רעדו.

— כן, אלקימוס אדוני! — ענהו פורה — והוא שלח הלום את עשרים אנשיו, כי יודע הוא את עכן אדוני לבן מפלגתו...

— הנה ראשי לא יעמוד עלי עד הבקר בהודע לו כי נמצאתי פה — אמר אלקימוס אל עכן — ועלי לעזוב עד מהרה את כל הככר הזה!

— וגם שלח להגיד—הוסיף פורה—כי עוד בערב הזה יבקר את אדוני פה!

אסנת וציזוס שמעו את הדברים מעבר לקיר, ותקרץ אסנת בעיניה אל "אחיה" כאלו חפצה להגיד לו "התבונן בדבר" כי יש בו מועיל...

— מה נורא הדבר! — חרק אלקימוס שן.

— צא אליו הכפרה — אמר עכן אל נערו אחרי דומיה מעטה — ואמר לו כי אינני בביתי ולא אשוב עד למחרת בערב!

פורה מהר לצאת ואלקימוס ועכן החלו להתלחש חרש בדבר המקרה הנורא הזה ובדבר העטרה.

* * *

— שעה תמימה נתנה לנו — אמרה אסנת אל ציזוס בצאתם — והיער אך מספר צעדים מפה; התגנב בלט היערה והביאה ראשית כל את הכתר הנה ונסתירנו בצרור חפצינו...

— מדוע ? — גמגם ציזוס.

— גם את הכסף וגם את העטרה ננחל אם רק תדע לכלכל דבריך כעצתי — ענתהו המצרית — ואתה הטה נא אלי את אזנך ואלחש לך את אשר עלינו לעשות.

ציזוס הטה אזנו אל פיה ותדבר אליו בלחש כרבע השעה, וימהר אחרי כן ויצא החוצה, ובשוב אליהם אלקימוס ועכן, כבר היתה העטרה חבושה בצרור בגדיה.

— ומה ? — שאלם אלקימוס — המצאתם עצה ?

— כן, מצאנו ! — ענתהו אסנת — אם באמת ובתמים הנך חפץ, אדוני, לקנות את כתר סנחריב מידינו, תשקל על ידי את הכסף אשר אמרת ותתנני לצאת בשלום מפה, ומחר בבקר כאשר כבר ארחיק נדוד מכל הככר הזה, יוביליך יקטן אישי היערה והמציא אל ידך את העטרה מקנת כספך ; ובדבר הזה אדע אני כי לא רמית אתה אותנו וידעת גם אתה כי אנחנו לא רמינו אותך, אדוני ; כי יקטן אישי ערבון טוב לך והיה כאשר יאמרו המושלים : „הזאב שבע והגד נשאר חי“.

ומדוע לא יעשה זאת עתה בערב ? — שאל אלקימוס אשר אץ לדרכו.

— באשר היום בערב עוד תוכל לדלק אחרי ולגזל את הכסף מידי ! — ענתהו אסנת — ועל אנשים אשר כמונו להזהר מאד...

אלקימוס הרבה לחשוב בדבר, וירא כי אין דרך אחרת באשר הזמן קצר ועליו להמלט עד מהרה מכל הככר הזה, פן יודע דבר היותו פה למניליאוס, ואבד באין מציל.

— כן אעשה כאשר חרצת — ענה את אסנת לעיני הגמר אישה — אני שוקל חמשים אלף כסף על ידך, ומחר בבקר אלכה עם אישך היערה ונתן לי את הכתר.

וישקל את הכסף על ידה ויאמר לשלחה באשר תצוה.

— אני אלכה לבדי באשר ישאני רוחי — ענתהו אסנת — ואין חפץ לי במלוים.

— אבל אנה תלכי בחשכת לילה ואת פה נכריה ?

— אל תדאג לי, אדוני, — ענתהו אסנת בצחוק תרמית — הנה נתת בידי את החמר המאיר נתיב, ולנגה הכסף גם לילה אור בעדני... שב אדוני פה עם אישי ועם עכן ועם פורה נערכם ; תנו לי לצאת ואל תשימו לי מארבים, כי היא לא תצלח...

— לכי לשלום אשת־נבלים, ואיש לא יפריעך — ענה אלקימוס — וצדקך לפניך יהלוך באשר תפני...

ותקח אסנת את הכסף ואת העטרה חבושים בצרור, ותצא מתוך המלון ותתחמק כצל בתוך חשכת הלילה — ותעלם.

— משמרת תהיה לנו עתה הגמד! — אמר אלקימוס אל ציזוס בצאתה — עכן! שים עליו משמר עד הבקר.

— מידי לא יברח ברוח! — קרא עכן בגאון.

— וגם לא יעלה על לבי לנוס מפה — ענהו ציזוס במסוה־תם על פניו — כי חלילה לנו מרמיה, וגם למפגע היתה לנו עטרת סנחריב באשר הלכנו, וכאור הבקר כאשר כבר תרחק אשתי מפה, אשמח לתתה לכם, אדוני, ולשוב אל אשתי היקרה אשר תחכה לי במקום פלוני אלמוני בדרך!

ויושב עכן את פורה נערו על יד ציזוס בחדר, ויצוהו להיות ער כל הלילה ולבלתי תת אותו צאת החוצה.

— ואני אשמר עליו מן החוץ — אמר עכן אל אלקימוס אחרי צאתם אל האולם — לך אל חדר העליה ונומה שנתך במנוחה, כי לא ימלט הגמד מפה, עד אם יתן את הכתר על ידך, והלכת בשלום לדרכך.

* * *

מניליאוס ולגיונו חונים בכפר חצרון, ככברת ארץ מבית מלון עכן.

אהליהם נטושים על פני השדה על יד הכפר, ורבים מן החיל ההלכו אתו לנים בבתי האכרים.

שנים שומרים עומדים על המשמר על יד האהלים וחרבותם שלופות בידיהם.

— כצל אדם אני רואה הולך וקרב אלינו דרך השדה — אמר שומר אחד אל משנהו — האמנם תראהו גם אתה, זבולון?

— כן, אני רואה אותו קרב אלינו — ענהו רעהו.

— וגם יחיש פעמיו.

— מבית מלון האורחים הוא בא, אשר השכין בו מניליאוס אדונינו עשרים פרשים — אמר זבולון — אבל ראה נא אשה היא הבאה!

— כן, שמלת אשה לבנה מתנועעת ברוח, אני רואה!

לא ארכו הרגעים ואשה נגשה אליהם ותקרא להם שלום.

— שלום, שלום! מי את התועה באשון לילה?

— בשם אלהיכם, הוליכוני עד מהרה אל מניליאוס ראש גדודכם! — קראה אליהם האשה — כי דבר נחוץ לי אליו.

— הנה הוא עיף מעמל הדרך והוא ישן — ענה זבולון.

— העירוהו כרגע, כי בדבר המלחמה באתי אליו! — הוסיפה האשה.

השומרים מהרו אל האהל התיכון ויעוררו את מניליאוס משנתו.

— אשה באה בדבר נחוץ ותצו להעירך, אדונינו המצביא! — אמרו אליו השומרים.

— תובא אלי הנה! — צוה מניליאוס.

השומרים החישו את האשה האהלה.

— מי את? ומה חפצך, אשה? — שאלה מניליאוס בתוך החשכה.

— אחת היא לך, אדוני, אם שמי אסנת או זלפה — ענתהו הבאה — ואני באתי להסגיר את אויבך אל ידך.

— את אויבי? מה שמו כי אדע?

— את אויבך אלקימוס, זה שמו אשר שמעתי בדרך...

— מה זה תשמענה אזני! — קרא מניליאוס ויקפץ ממקומו — הבחלום תדברי אלי, אשה נכריה?

— לא בחלום כי אם בהקיץ, אדוני! — ענתהו הדוברת — וזה לך אות, כי הודעת ביד אנשיך אשר השכנת בדרך במלון, כי תבוא לראות את עכן בערב ליל זה, ויבוא אליך נערו משרתו ויודיעך כי אין האיש בביתו ולא ישוב עד למחרת בערב...

— אמנם כן הוא! — קרא מניליאוס בשמחה — האח, ברוך בואך! אבל הגידי לי, אשה כבודה, איפה אמצא את אלקימוס אשר אמרת?

— בבית עכן הבליעל! — ענתהו הדוברת — ואתה דע כי שניהם כורים עליך רעה...

—הנמצא עתה עכן בביתו?

— כן, אדוני, עכן נמצא בביתו ואליך שלח להגיד כי איננו, כי הוא ואלקימוס רעהו מתנקשים בנפשך.

— כמלאך אלהים נגלית אלי בחשכת לילה, אשה יקרה, ואני צר לי כי לא אוכל לראות מה תארך — אמר לה מניליאוס ברגש — אבל אדמה כי כקולך ערב גם מראיך נאוה; ומה מאושרה תהיי בהתפש שונאי!

— לא אשאל דבר כי אם בקראך דרור לאישי השבוי עתה ביד עכן ואלקימוס הבליעל — הוסיפה הדוברת — כי כאשר אחזה לי, שמונו למרגליך וישימו עלינו משמר; אבל עלתה בידי להמלט, ואישי נשאר אתם במאסר, ואותו תכיר, אדוני, על נקלה, כי גמד הוא...

— גדולות עשית עמדי היום!—קרא מניליאוס — ואני אשלם לך כפעלך, אשה יקרה! עוד מעט ואנשי־הבליעל יהיו בידי ולאחיך יקרא דרור! שבי פה בתוך אהלי והכי עד שלחי הלום את אישך בכבוד!

עד מהרה עזב מניליאוס את אהלו וירם קול חרדה במחנה ויקיצו אנשיו משנתם.

ויבחר בהם חמשים איש פרשים וירעישם אל מלון עכן, והוא הולך בראשם לנחותם הדרך.

* * *

אלקימוס שוכב על מטה בחדר־עלית עכן והוא נקוט בפניו על שלחו את אסנת עם צרור הכסף, לפני הנתן הכתר על ידו.

— שניהם האיש והאשה נוכלים ואנשי מרמה — הוא אומר אל לבו — ואני ירא אם לא דבר לאט עמם, ולא אשוב אראה את הכסף והעטרה גם יחד...

וכל אשר הוסיף עתה להגות בדבר, כן הוסיף רעיון לבו לענותו על שלמו הון עתק כזה, מחיר העטרה, לפני היותה על ידו.

וירד ברגזה מעל מטתו ויבוא אל עכן החדרה.

— ידידי! — אמר לו באנחה — ירא אנכי אם לא עשקו הגנבים כספי, ואת כתר־סנחריב לא אראה...

— אך פחד שוא הוא — ענהו עכן — הנה הגמד בידינו למשמרת, וראשו לא יעמוד עליו אם התל בך.

— מי יודע את הצפון בלב גנבים ושודדים! — קרא אלקימוס.

— הנה הגמד מידינו לא ימלט, וכאור הבקר יוליכנו היערה ונתן לך את אוצרו או יומת...

— ואני בשכבי על משכבי החלותי לחשוד את שני הגנבים בדבר און לא אדע שהרו; כי מי תכן רוח ערמה? ועל כן הואילה נא ללכת אתי היערה, כי מה ממנו יהלוך אם נוסף לחפש את האוצר במקום אשר ראה פורה את הגמד?

— הן אמנם אין פחד כי ימלט הגמד מידינו — אמר עכן — אבל למען הרגיע את רוחך, אדוני, הנני נכון ללכת עמך אל קצה היער ולבקש את העטרה במקומות אשר חפשנוה בערב.

ויעזבו שני האנשים את הבית, ואת פורה השאירו על יד ציזוס אשר שכב על המטה, אבל לבו ער בקרבו ויחכה לתשועה...

ויהי בהגיעם אל קצה היער והנה שעטת פרסות סוסים שמעו אזניהם מרחוק והמולה כקול מחנה.

— עכן! — אמר אלקימוס אל מלוהו בחרדה — הנה מרגע תתי את כל כספי אשר אתי במחיר חפץ אשר טרם ראיתי, חרד עלי לבי ומנבא לי רעה, ומי יודע אם לא מניליאוס עלי עם גדודו להמיתני?!...

— הרגע, אדוני, כי לא יוכל מניליאוס דעת שבתך אתי — נחמהו עכן.

— מי יודע אם לא שמרו מרגליו חרש עקבי, ולא במקרה בא חצרונה עם גדודו. התשמע? גדוד הפרשים קרוב אל מלונך!

— נסתר בתוך היער ונשמע מרחוק את העשוי פה — אמר לו עכן.

ויבואו שניהם אל היער הסבוך אשר חשך ישופנו גם בעצם הצהרים, וישבו בתוך עצי אגוז רעננים, ויטו אזניהם לכל רגש ותנועה ממרחקים.

ובין כה נסבו אנשי מניליאוס על הבית, ויעורו עשרים הפרשים הלנים שם, ובפקודת אדוניהם החלו לחפש חפש מחופש בכל חדרי המלון וימצאו את פורה ואת הגמד בחדר.

— מי אתה האיש? — שאלהו מניליאוס.

— איש האשה הנמלטה — ענהו ציזוס בענוה.

— ההיה פה אלקימוס? — הוסיף לשאל.

— הנה הנער הזה עד — קרא הגמד בהורותו על פורה.

— הלא תגיד לי אם חפץ חיים אתה אם היה בזה אלקימוס? — אמר אליו מניליאוס.

העלם נבוך ולא ענה דבר.

— אם לא תגד לי דבר אמת — הרעים עליו בקול עז — לא תחיה עד אור הבקר. הגידה אם היה פה אלקימוס, או תתלה כרגע לעיני!

— כן! — גמגם העלם בכבדות — הוא היה פה...

— הוליכיהו בשלום אל אשתו המחכה לו בתוך אהלי! — צוה מניליאוס שנים מאנשיו בהורותו אל הגמד.

וימהרו האנשים ויוציאו את ציזוס החוצה.

— עתה הגידה לי, עלם, איפה נחבא אדוניך ואלקימוס! — צוהו מניליאוס בשפה נמרצה — הנה חפשנום בכל הבית ולא נמצאו.

— שמעתי הם מתלחשים באולם לצאת היערה, ואם אינם בבית, הנה הם שמה.

— העלו לפידי אש ויצאנו היערה לחפשם! — הרעים קול מניליאוס אל גדודו — ואתה, הנער, לך לפנינו לנחותנו הדרך!

עד מהרה האירו השמים לאור הלפידים הבוערים, ומניליאוס וחילו באו היערה.

— עתה אודה כי האויב עליך, אלקימוס אדוני! — לחש עכן באזניו — הנה לא הרחק מזה מחלת עפר, נרדה שמה ואקוה כי תנצל נפשך.

עכן אחז ביד אלקימוס החרד מפחד, ועד מהרה הורידהו אל בור עמוק, וירד גם הוא אחריו, ויכס פי הבור בענפים ויעלמו.

קיח.

— ראשית כל אל אוצר כספו וזהבו! — אמר כלב אל אשר בעלותם בחפזה במעלות המרתף אל הרמון דלפון — נריקנו ואחר נשלח את בית הנבל באש!

ויציגו את כדי השמן וכלי הגפרית אשר העלו, באחת פנות האולם, ויבאו אל אחד החדרים, ויגשו אל ארגז ברזל גדול אשר עמד בפנה, רתוק בשרשרת עבה אל הקיר, ויפתחוהו במפתח אשר גזלו מחיק אדוניו, ויוציאו משם אבני חפץ יקרות וכסף וזהב למכביר, וישימום בשקים אשר הכינו ויוציאום אל החצר. אחרי כן שבו ההרמונה ויקראו בקול גדול:

— נשי דלפון ופילגשיו! הננו קוראים לכן דרור ממאסרכן! השערים פתוחים לפניכן, המלטנה עד מהרה, פן תאכלכן האש!

ותמהרנה הנשים ותצאנה בשמחה אשה אחרי רעותה לבושות מכלול כביום מועד; כי אמנם חג קדוש להן היום, בהמלטן מכף דלפון הבליעל אשר התעמר בהן כבשבויות חרב, ולא אחת הכן באגרוף רשע, ואלה אשר אבד חנן בעיניו, שם בגלגלי הרחים אשר המציא, ובכל עבודה בבית ובחוץ.

* * *

ודלילה אשר בגדה ברעותיה ותגל את הקשר לדלפון, הסתתרה תחת גל אבנים בתוך המרתף, מעיני אשר וכלב ברגע התנפלם עליו, ובראותה כי עבר הפחד, נגשה אל דלפון המתעלף ממכת אשר, ותעירהו ותקיצהו לתחיה.

— מהר המלטה על נפשך! — קראה אליו בקול רועד — כי השודדים שורפים עליך ביתך באש!

— החזיקי בידי והעליני מזה! — גמגם דלפון בכבדות — כי כבד עלי ראשי ואור עיני עזבני.

דלילה אחזה בידו ותגש אל הדלת, והנה היא סגורה מבחוץ.

ותמהר אל הדלת האחרת אשר מוצאה אל החצר, ובעמל רב פתחתה. ותאחז דלילה ביד דלפון ותוציאהו החוצה, וברגע ההוא אחזה אש בכל ארבע פנות הבית ותימרות עשן התפרצו דרך החלונות ויעלו מעלה עד לב השמים.

דלפון לא הוסיף עתה לחוש מחץ מכתו, וגם אור עיניו שב אליו למראה האש הגדולה האוכלות את ביתו והרמונו.

— אוי לי! אללי לי! — הרעים העריץ בקול נורא וירץ כמשוגע הנה והנה סביבות הבית הבוער — הצילו את נשי מקנת כספי מיד להבה! הצילו! הצילו! הנה הן שורפות באש!

ובעוד הוא מצעק, בוכה ומילל ומורט שערות ראשו, והנה גדוד פרשים גדול בא מעבר השני, ובו כחמש מאות איש ויתנפלו בחמה שפוכה על בתי־הרחים, פרי המצאתו, ויהרסום ויקראו דרור לעבדיו הרבים, טוחני קמחו, ויתנו בידם מפצים וכלי משחית, ויתצו את אופניו וגלגליו, מבלי הותיר בכל הבניה הגדולה אבן על אבן.

— שודדים בצהרים, מה אתם עושים?! — קרא אליהם דלפון אשר עזב את הרמונו הבוער ויחש אליהם.

— האלם דומיה, נבל! — הרעים עליו ראש הגדוד, איש צעיר לימים לבוש עז מעל סוסו הלבן — זה פרי חטאתך לפנינה העבריה! תפשו בו, אחי, כי עוד דבר לי אליו אחרי כלותי מלאכתי בנאות רשע.

ויאחזו בו שנים מן הגדוד ויטוהו הצדה.

— לכו העבדים איש אל מחוז חפצו כי חפשים אתם! — קרא הראש — אולם העבדים העברים גשו אלי הנה!

וימהרו עבדי העריץ וילכו בשמחה ובשיר, והעבדים העברים נקבצו על יד ראש הגדוד, ויהי מספרם תשעים ושמונה.

— הלא נפקדו שנים מכם! — קרא אל הנאספים — הנה ידעתי כי מאה הייתם במספר.

— שנים מהם לא יכלו נשוא על העריץ ועבודתו הקשה — ענה אחד העבדים — גם צוה להכותם, ויכרעו תחת משאם וימותו.

— צר לי על האבדה! — אמר האיש באנחה — ועתה אשאלכם אם יש את נפשכם להספח אל גדודי יהודי המכבי, להלחם על עמכם ואלהיכם או לשוב איש אל מקומו?

— אל המכבי נלך! — קראו כלם פה אחד — ואנחנו שבויי מלחמה כמעט כלנו מצבא היהודים, אשר נמכרנו הנה אל העריץ מיד שובינו.

— טוב מאד! — קרא ראש הגדוד בשפת רצון — דניאל ותובל! קחו את האנשים, הוליכום אל פוליפוס וספחם אל צבאותיו והשיבם ארצה יהודה.

שני רוכבים ירדו מעל סוסיהם, ויקראו את האנשים ללכת עמם, וילכו בלוית גדוד קטן ובו עשרים איש רוכבים על סוסים.

ראש הגדוד רזם עתה למתי מספר מחילו, ויביאו אליו את דלפון.

— עריץ מזרע המן! — אמר לו בשפת נמרצה — הנה בא יום פקודתך וחיל זרים בלעת תקיאנו! התכירני? הנה אנכי שלום עבדך העברי אשר ענית קשה ותקראהו "עברי נבזה ונקלה"... עתה הורך אלהי העברים בינה, כאשר הורה את אביך הראשון, המן בן המדתא, כי לא ינקה כל הנוגע בעם היהודים... הנה כרית שוחה לפנינה העבריה אשר לא עשתה לך כל רעה ותשימנה לבת בליעל בעיני המלך, ועתה נגלה צדקה ותגלה רעתך, והנך קרוא אל המלך דריוש לחרץ מה יעשה לך לכפר את פני העבריה אשר כוננת להשחיתה.

— אהה, חוסה! חוסה! — התחנן דלפון בכרעו על ברכיו — רחם אדוני!

— לא אתגאה אם גם "אדון" תקרא לעבד אשר רמסת זה לא כבר ברגל גאוה — ענהו שלום — כי נבזה אתה בעיני גם מעבד כושי מלקק ידיך, ואתה קום ולכה אתנו, כי קרוא אתה אל בית המלך!

הדברים יצאו מפיו ואנשים מן הגדוד אחזו בדלפון ויוליכוהו ממקום המהפכה, ועשן הרמונו הבוער לוהו עד למרחקים...

* * *

העיר שושן צהלה ושמחה. המלך קרא מועד, ויצו את עמו לחוג חג בעצם יום חל. דגלי עם פרס מתנוססים בתוך הרחובות ושרים ונוגנים לבושי מכלול כלם, רוכבים על סוסים ומאספים אליהם המון אדם באשר יעבורו. יושבי העיר טרם יודעים פשר דבר החג הזה, אבל לא נכחד מהם כי יעשה היום הזה לעיניהם דבר מה אשר לא ראו עד הנה; כי לולא זאת לא צותם הממשלה לשבות מכל עבודה ולפאר את העיר כביום מלך, ועל כן מרבים העם להאסף בתוך הרחובות הגדולות, ואלה את אלה שואלים: מה יום מיומים, בגלל מה יקדש, ומה ילד עד הערב.

ובעוד הם עומדים אגדות אגודות וחוקרים דבר ומתאמצים למצא פתרונים, והנה פרש בא מחצר המלך ובידו מגלת ספר.

— אחי ועמי! — קרא אל הנאספים אשר סבוהו כדבורים — שלחתי מאת מלכנו הגדול, מלך המלכים, להגיד לכם משפט יום זה. הנה נמצאה בהיכלו,

על יד צפרורית בתו, נערה אחת עבריה אשר עזרה להציל את ארצנו ארץ פרס מכף מרעים אשר כוננו להשחיתה, והיום היא יוצאה מפה ארצה יהודה לשוב אל עמה, ויצו מלכנו את עם שושן לתת לה כבוד בצאתה את העיר במרכבת־זהב רתומה לאחד הפחות הגדולים אשר חטא לה ולמלכנו...

— הידד! הידד! — קראו הנאספים בשמחה — יחי מלכנו, תחי צפרורית בתו ותחי הנערה אשר עזרה להציל את ארצנו!

ובעוד הרץ עומד וקורא את הדברים באזני הקהל, וקול תרועת מנגנים בכלי שיר ורעש תפים נשמע ממרחקים, ועד מהרה נראה המון צוהל צועד לפני מרכבת זהב רתומה לאיש לבוש כאחד הפחות, ובתוך המרכבה יושבת עלמה כלילת יפי לבושה שמלת משי לבנה ונזר פרחים חבוש לראשה, ומשני צדיה שרים ורבי המדינה לבושים תכלת וארגמן, רוכבים על סוסים, ומאחריה נהוגה צפרורית בת המלך במרכבת שן לבנה כשלג, ונערותיה רוכבות על ידה, ומקלעות פרחים בידיהן מעל לראשה, ושנים אנשים לבושים כמשפט היהודים, הולכים משני עברי הפחה, הנוהג במרכבת הזהב, ואצים בו להחיש דרכו בהרימם עליו שוט, והוא קורא בקול גדול:

„ככה יעשה לפנינה העבריה,
שאמרתי להצמיתה בשפת רמיה!"

— הידד! הידד! — יריע האספסוף בקול גדול — יחי המלך! תחי צפרורית! תחי פנינה! דראון עולם למציקיה!

והמון העם הולך וצוהל ומריע ומפזז ומכרכר לפני מרכבת הזהב, ושופך בוז על סוס־האדם הרתום בו, ההולך וקורא „ככה" כאבי אביו בימים מקדם, ושרים רבים, רוכבים ורגלים מתנהלים לאטם ונוסעים בכרכרות מאחורי האורחה הגדולה המתנהגת אל שער העיר, ופתאם נשמע מרחוק קול המולה כקול מחנה ותרועת נוגנים ושרים חדשים מקרוב באו, וחיל כבד נראה הולך במשטר, רגלים לבד ופרשים לבד, ועד מהרה נספח אל האורחה, ואחריה ימשך לצאת את העיר דרך השער. חיל פוליפוס הוא אשר נתן לו המלך על פי פנינה להלחם באנטיוכוס אאפטר וליזיאש על כסא המלוכה, ועתה יוצא פוליפוס עם מחנהו ועם פנינה יחד, להביאה בשלום עד גבול ארץ יהודה, ושלמון (שלום), דניאל ותובל והעבדים העברים הולכים עמם.

— הידד! הידד! הידד! — הוסיף ההמון הרב לקרא בהראות פוליפוס לפני החיל הכבד, רוכב על יד דיוגנוס, יועצו ואיש סודו—יחיו המתפרצים בפני מלכות יון! יחי פוליפוס! יחי חילנו! ישמד כל אויב מפניכם!

כל הקולות האלה עלו בלולים עם רננת המנגנים ורעש התפים וקול החיל הרב בשוררו שירי עם ושירי מלחמה, ותבקע הארץ לקול האדיר והנאדר ההוא אשר כמוהו לא שמעה שושן למיום הוסדה.

כשתים שעות ארך המהלך הנפלא הזה, עד הגיע האורחה הגדולה אל קצה העיר.

שם עמד כל המחנה לנוח, ותרד פנינה מעל מרכבתה ותרד צפרורית גם היא, ותשקנה אשה רעותה ותבכינה.

— לכי לשלום, פנינה אחותי! — אמרה לה בת המלך ברגש — וסלחי לי ולאבי על הרעה אשר קרתך בביתנו תחת טובתך, כי סבבונו בכחש אנשי רשע, ועתה ראי כי היתה אחריתם מרה ואת נצלת.

— כן יאבדו כל אויבי עמי!—אמרה פנינה—ואת היי בטוב וזכרי תמתי!

— לא אשכחנה עד עולם! — ענתה צפרורית ברגש — שובי בשלום אל ארצך וזכירני לפני אהובך, גבור ישראל, ותני לו ברכת שלום!

ותשקנה שנית אשה את אחותה ותבכינה; אחרי כן עלתה פנינה אל כרכרה קלת־מרוץ אשר הוכנה לה, וצפרורית שבה אל מרכבתה.

— שלום! שלום! — קראו אשה אל רעותה ברגש, והמחנה הגדול נסע ממקומו וילך לאטו עם פנינה.

ותשב צפרורית אל שושן, ודלפון נדחף אל ביתו ההרוס אבל וחפוי ראש.

קיט.

וליזיאש וחילו חונים כדור סביבות בית־צור, והשנה כאשר ספרנו, שנת השמטה; אין חריש ואין קציר ואין מחיה לעם אשר במצודה, ויהודה גבור ישראל מתהלך בקרב מחנהו כנואש, ואם גם יצהיל את פניו, לא יחלוף כליל ענן התוגה אשר עליהם; כי עין בעין יראה עתה את האסון הלוטש עיניו לעמו, כי העברים הנמלטים מן הגוים אל ארץ יהודה אכלו את יתר המחיה, ואין אכל לעם המלחמה לעמוד בפני צר; ומה יעשה עתה? היצא לקראת האויב הגדול והנורא הזה המכסה עין הארץ, במתי מעט נקשים ורעבים? הנה הוא מוליכם לקראת מות ללא יועיל, ולהסגר במצודה, יאכלם הרעב. ולבית־צור אשר השאיר שם את יונתן אחיו יחרד לבו מאד, בדעתו כי אין שם אכל גם לימים מספר, ואם יפתחו את העיר אל האויב, תהי זאת המעט בעיניו, כי אם יכה את יושביה לפי חרב וגם על עוללי טפוחים לא תחוס עינו.

ויקרא יהודה עצרה, ותבוא גם שרה בתוך הבאים.

— את מי אשלח ומי ילך אל ליזיאש בדבר בית־צור? — שאל יהודה את הנאספים — הנה אין דרך אחרת כי אם לפתוח לפניו שערי העיר; אבל הנמר הזה צמא לדם, וכי יבוא העירה יעשה בה שמות.

— הנני, אדוני, שלחני! — קראה שרה ברוח עז — הנה מנעני אלהים מכח ידים, כי עשני אשה, אבל חלק לי מעט בבינה, ואותה אני מקדיש לעמי.

— ובאשר פנית עד כה השכלת, נערה חכמת לב! — אמר לה הגבור בשמחה גלויה — ועל כן אקוה כי תצליחי דרכך גם עתה; אבל דע את אשר תעשי, כי ליזיאש איש תככים ומרמה, ולא אחת חלל דבריו.

— ואם ישבע לי באלהיו ובמלכו האאמין בו? — שאלתהו שרה.

— אדמה כי אז לא יכזב — ענה יהודה — ראי הפקדתי חיי אנשי בית־צור בידך, ואת לכי לשלום ואלהי ישראל יצליח דרכך!

ותובא שרה אל מצודת־ציון ותלבש שמלת גבר, ומשם יצאה לילה דרך מנהרה נסתרה, אל צלע הר גבוה ותלול אשר מעברו השני גדודי המלך אאפטר נחתים כחול אשר על שפת הים.

לאטה התנהלה שרה בין צורים, כפים וסלעי מגור בתוך חשכת הלילה, וזה כל חפצה עתה לרחיק נדוד מן המחנה הכבד החונה כדור סביבות ירושלם, ולהגיע אל חיל ליזיאש על יד בית־צור.

לבה כהולם פעם פן תתפש פה ויפריעוה מלכת אל מחוז חפצה, אם גם טרם תדע מה תעשה שמה, ומה תדבר בליזיאש על דבר המצודה.

לבושה שחורים היא, וכצל שחור היא נודדת בין סעיפי סלעים שחורים בשחור הלילה, ותקותה באלהי ישעה כי אם גם תקרה עם השומרים, לא יראוה גם מקרוב.

עברו שתים־שלש שעות והיא עודנה נודדת בין ההרים. מטה היא אזניה לכל רגש ותנועה סביבותיה ולוטשת עין אל המרחק האפל, המלא רכסים וצורי מכשול.

— עתה עבר כל פחד — אמרה אל לבה בשבתה על שן סלע שחור — הורני עצה, אלהים אורי וישעי, במה אציל את יושבי בית־צור מכף העריץ, ושלח עזרתך ביד אמתך לעמך הדכא אשר יעשקוהו זדים... אלי, אלהי ישראל! — נעו שפתיה וקולה לא ישמע — האמנם תתן את עמך לחרפה, למשל בו גוים, ואתה אמרת לאברהם אבינו מחוללנו: הרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים, ותשבע לאבותינו לתת לנו ארץ חמדה, טובה ורחבה; ועתה, אלהים, בעלוה זרים, זדים עריצים שסו נחלתנו, ועמך לשבי, לחרפה ולבזה בגוים ואין אומר השב, העל אלה תתאפק ה', תחשה ותוסיף תעננו? ! אנא אלהי ישראל, אל כביר ונאור! פקח עיני אמתך, ותן בלבה עצה טובה להציל עיר ועדה בישראל מכף הזד הארור, ציר מלכות רשעה, ועשה זאת למען עוללי טפוחים שלא חטאו ויונקי שדים חפים מפשע...

ופתאם נתרה ממקומה בראותה שני צללי אדם נודדים מתחת לשן הסלע, והם עומדים תחתיהם.

— אדמה כי בקרבת בית־צור אנחנו — נשמע קול האחד — אבל כבר נטינו מליזיאש והנך מוצל...

— ירא אני אם לא ידלק מניליאוס אחרי — נשמע קול השני — ואויבי לי מפנים ומאחור...

— אל תירא אדוני הכהן! כי אם לא מצאונו בתוך היער על יד ביתי, לא ימצאונו פה; כי מניליאוס וחילו אינם יודעים את הדרך בו נמלטנו.

— אהה, מה גדול שברי, עכן! — נשמע שנית קול השני באנחה — כל כספי אבד ביד השודדים, וגם חיי תלואים לי מנגד, ומי יודע אם אגיע אל מצודת אקרה בעודני חי?!...

— אל אלהים ה'! — אמרה שרה בלבה הנה אלקימוס עוכר ישראל הוא הדובר, והוא שב ממסעו נקשה ומר נפש....

וכרגע הבריק רעיון במוחה איך להציל את בית־צור.

— אבל אחכה נא! — הוסיפה להגות — הבה אשמע עוד!...

— הבה נלין פה עד הבקר! — שמעה קול עכן דובר — כי עיף אני מעמל הדרך, ונאכל מן הלחם אשר מצאנו בבית האכר בשדה, בהסתרנו שם יומים, כי רעב אני.

— התדמה עכן כי לא תמצאני פה יד ליזיאש?

— אשפק מאד; כי אם גם לא רב המרחק מפה אל קצה מחנהו, הנה נקיק סלע המקום הזה והרים גבנונים סתרו.

— תודה לך כי החייתני, עכן יקירי! פה נלין עד הבקר!

— רב לי! — דובבו שפתי שרה — אודך ה', כי שמעת תפלת אמתך! וכרגע נעלמה בתוך החשכה.

* * *

ליזיאש חונה בתוך חילו העצום והרב סביבות בית־צור.

לבו נכון בטוח כי יכבשנה בעוד יום או יומים, והוא צמא לדם היהודים, עם עברתו, אשר עד כה הדפוהו אחור בכל מלחמותיו אתם.

— אחת היא לי — אמר אל שרי חילו — אם אבקיע את בית־צור, או אנשי העיר יפתחו לפני את שערי המצודה; אני אכם לפי חרב. לא תחוס עיני ולא ארחם! כלה אעשה את כלם ועד צואר אחצה בדמם!...

ובדעתו נאמנה כי ינצח הפעם את יושבי העיר, משתה ושמחה אתו כל היום, והוא ושרי חילו צוהלים על כוס יין עד אשמורה בלילה.

וגם עתה הפעם שתה עם שרי צבאותיו עד אחרי האשמורה התיכונה, וישכב לנוח כשעה לפני הבקע השחר.

ויסגר העריץ עיניו וירדם. ויראהו מלאך החלומות נהרי נחלי דם בחלומו, והוא מתרחץ בם וחש חם נעים בכל יצורי גוו.

— האח, מה טוב ומה נעים — נעות שפתי הישן — להתרחץ בדם עוללים ויונקים! הנה רטפש בשרי מנער ולעת זקנה אשוב לימי עלומי!... איה חרבי?... עוד מעט הדם ולא היו למי שחו... האח! עוד מעט ואשחה בדם בני בית־צור!... האח! דם! דם! דם! הבו לי דם היהודים! הבו! תבו!...

— אדוני המצביא! — עלה ברגע ההוא קול באזניו.

— האח, דם! דם!

— אדוני המצביא! הקיצה נא רגע משנתך! — התגבר הקול למשנה.
— מי זה? מה זאת?! — שאל הישן בהרימו ראשו בכבדות ובפקחו לאט את עיניו.
— אני, שלישך, צפיפון!
— צפיפון? מה לך כי העירתני?
— הנה נער עברי בא הלום בדבר נחוץ...
— כסיל, למה העירותני?! האם לא יוכל חכות עד הבקר?!
— צפור, אומר הנער, הוא מביא אל כלובך, ועד הבקר יעוף ולא תמצאנו, אדוני המצביא!
— הלא דבר הוא! — קרא ליזיאש בשבתו על המטה — מהרה את הנער אלי!
צפיפון יצא ועד ארגיעה הביא נער יפה־תאר אל ליזיאש האהלה, אשר לאור הלפיד אשר העלה, האירו עיניו כעפעפי שחר.
— מי אתה הנער ומה חפצך? — שאלהו ליזיאש בשפה נמרצה.
— נער עברי אנכי ממחנה ישראל — ענהו הנשאל — הידעת, אדוני, את אלקימוס הכהן?
— את אלקימוס הנוכל והבליעל אשר בא לרגל בי וימלט?
— כן, אדוני המצביא! — ענהו העלם — ואני בהיותי נערו משרתו במצודת אקרה, שמעתי לא אחת מפיו, כי יש את נפשו לעורר את דימיטריוס בן סליקוס למלחמה על מלכות יון ולמגר כסא המלוכה...
— בן נעות המרדות! — חרק ליזיאש שן.
— ואני באתי להסגירו עתה אל ידך! — קרא העלם.
ליזיאש קפץ ממקומו ויאחז ביד הדובר.
— האמת יהגה חכך? — קרא בקול עז — או אולי...
— חלילה לי מלשון שקר! — ענהו הדובר — אני אמציא אליך את אלקימוס הכהן, אשר לפי דעתי, הוא שב עתה מאת דימיטריוס בן סליקוס מרומא...
— מתי תמציאנו אלי?
— בטרם בקר יהיה בידך, כי לולא זאת לא אצתי להעירך כשלש שעות אחרי חצות לילה...
— מה יקרת בעיני, עלם יקר! — קרא ליזיאש ברגש — הגידה לי איפה אמצאנו והלכתי לתפשו.
— אני אלך עמך, אדוני המצביא! — ענהו העלם — אבל שאלה אחת קטנה לי אליך וגדולה אלי, והיה אם תשבע לי באלהיך ובמלכך כי תמלאנה, הנני נותן את אלקימוס הבוגד במלכות יון בידיך.
— הגידה לי, עלם, מה שאלתך — ענהו ליזיאש—ואם לא תקשה לשאול, אעשנה!

— אנשי בית־צור בשאלתי! — ענהו הדובר — מחר בבקר יפתחו לפניך את שערי העיר, וקראו אליך שלום, ואתה השבעה נא לי אם תפגע באנשים או תעשה להם רעה. בשלום תבוא העירה ותבצר שם מעמד, ובזה אני נאות לתת בידך את הבליעל, אשר אדמה כי הוא שב מרומא לתת חיל עוזר לדימיטריוס...

העריץ שקע רגעים מספר במחשבותיו, כי כבד ממנו לבלתי בוא בדמים; אחרי כן פנה אל הדובר.

— אמנם הקשית לשאול, עלם! — אמר אליו בשפת רצון — אבל ארחמך על המחיר אשר תשלם לי... אם תסגיר את אלקימוס אל ידי עד הבקר, ושערי בית־צור יפתחו לפני עד למחרת בערב, הנני נשבע לך באלהי ובמלכי, כי לא אגע באנשי העיר לרעה!...

— האח, מה מאשרה אני! — אמרה שרה בלבה אשר פחד ורחב משמחה — אודך אלהי על התשועה הגדולה אשר נתת שנית בידי לעמך!

ואל ליזיאש פנתה ותאמר:

— רב לי, מצביא! שבועתך באלהיך ומלכך נאמנת לי! קומה ולכה עמדי, ונתתי את איש הבליעל בידך, ולא תהיה אחרית לרע! הנה הוא מסתתר בסעיף סלע ואני ידעתי מקומו!

— צפיפון! — הרעים ליזיאש אל שלישו—קח חמשים איש והלכנו יחדו.

* * *

ובבית־צור פנימה בכי ואבל ליהודים. הרעב גבר שם מאד וידי אנשי המלחמה רפו. להלחם באויב אין איל ואין כח, גם המלחמה ללא יועיל, ולצאת אליו, אורב המות לכל אנשי העיר; כי צר ואויב זה האיש ליזיאש לעם היהודים, ורחמים וחנינה זרו לו.

— מה נעשה? — שאלו נשיאי העדה את יונתן — אם אמרנו נורה על האויב חצי מות מעל החומה, לא נכחידנו, כי רב ועצום הוא ממנו, וגם לא נוכל עמוד מפני הרעב; ואם נקרא לו שלום, הנה לא ינקנו ליזיאש איש הדמים ולא יותר לנו שריד כמעט, כי כן העיד בנו ביום צורו על בית־צור...

— לא אכחד כי צרה קרובה — ענם יונתן ברוח כהה — אבל נחכה לתשועת ה', ואל נפתח שערי המצודה עד אם נראה כי אבדה כל תקוה.

— מה כחנו כי ניחל? — הוסיפו לשאול את הגבור האובד עצות — הנה כבר אזל הלחם מכלי הנלחמים ואנשי העיר גועים ברעב ומתמרמרים אלינו על אשר לא נתנם לצאת אל האויב, כי טוב בעיניהם למות בחרב מאשר ברעב ובצמא.

— אמנם כן הוא, אחינו! — הוסיף יונתן — אבל לא נדע מה ילד יום מחר, כי נתכנו עלילות לאלהי ישראל, ולא אחת הראני נפלאות לא קוינו. הבה נשפך אליו לבנו, ואחר אצא אני אל העריץ ונסיתי דבר אליו, אולי יהפך לו אלהים לב אחר, ולא ישחית את העיר בעבורי.

ויעמד העם ויתפלל לה', ויבך בכי גדול על יד קיר החומה קדמה מזרחה, ויבכו השומרים על ראש המצודה, ובעוד הם בוכים וקוראים אל אלהי ישראל בכל לבבם, וקול רך וענג, כקול אשה, עלה באזנם:

— רב לכם, אחי ועמי! רב לכם לבכות! הנה שמע אלהים שועת נכאים ויקשב את תפלתכם מזבול קדשו! פתחו לי שער או דלת והניחוני לבוא אל יונתן המכבי!

— מי אתה העלם?! — שאל אחד השומרים מעל ראש החומה בראותו כי נער יפה־עינים וטוב ראי הוא המדבר.

"שריה" זה שמי במלחמה! — ענהו הנער — ואני שלום אבשר; מהרה הביאני אל יונתן החשמונאי!

השומר הודיע זאת כרגע את שר־המצודה, ועד מהרה הורידו אל הנער חבל מעל ראש החומה, ויעלוהו בו.

ויהי כאשר הביאוהו אל יונתן ויכירהו כרגע.

— שרה! — קרא אל הנער — נפעמתי לראותך פה. לבי אומר לי כי הבאת שנית תשועה לעמך.

— כן, אדוני המכבי! — קראה שרה בענוה — אלהים נתן בידי תשועת משנה, כי הסגרתי את אלקימוס איש הדמים, ראש מצודת אקרה, אל יד ליזיאש, ובגלל זאת נשבע לי באלהיו ובמלכו כי לא יגע באנשי בית־צור לרעה, אם תפתח לפניו את שער המצודה בשלום עד הערב!

— נרעשתי לשמוע זאת, שרה! — קרא יונתן בתמהון־לבב ובשמחה — הגדלת לעשות גם על הגברים במלחמה! הנה הצלת את יהודה אחי ממות ותעשי תשועה גדולה בישראל, הצלת את אחותך ואישה מכף הבליעל, ועתה הצלת ממות עיר ועדה בישראל, אשר סבבום נחלי בליעל ומים הגיעו עד הנפש, וגם הסגרת אבי צוררינו המתיונים אל האויב; כי אם שלום בין ליזיאש ומניליאוס, לא תהיה אחרית לאלקימוס בנפלו עתה בידו, ואני בשם כל אנשי בית־צור אשיב לך תודה גלויה, ואחרי ברכי אותך, שרה אחותנו, כי ישימך אלהים כשרה אמנו ברכה בקרב הארץ, הנני פותח שערי המצודה אל ליזיאש וחילו ונצלנו מרעב ומחרב גם יחד!...

ועוד ביום ההוא, אחר הצהרים, נפתחו שערי בית־צור לפני ליזיאש וחילו העצום, וישלם העריץ את אנשי העיר, וידבר אתם טובות ויצאו משם בטח ויתן מצב בתוכה לשמרה, ויחזק המצור על ירושלם, ותהי עיר אלהים נצורה מכל עבריה.

קב.

ומניליאוס חפש את אלקימוס בתוך היער כל הלילה עד אור הבקר ולא נמצא. ויהי בראותו כי גם עכן נמלט עמו ויאמן עתה בדברי האשה האלמונית, כי גם ידו תכון עם אלקימוס אויבו בנפש, ויצו את אנשיו וישרפו את בית־עכן

באש, ואת רכושו בזזו להם. ויוסף הוא ואנשיו לחפש את אלקימוס בתוך היער, אבל עמלו כל היום בדי ריק, וישב אל מחנהו חצרונה שבע כעש ומרורים.

— עתה הבה אראה נא מי היא האשה ואישה הגמד אשר הצלתי הלילה מבית עכן — אמר אל לבו בלכתו לשוב אל אהלו — כי חידה סתומה לי בואה אל תוך אהלי לילה וגלותה לי כי נמצא אלקימוס בבית עכן, והם חורשים עלי רעה; ואולי תגלה לי גם סודות אחרים אשר עלי לדעתם. ויהי בבואו אל אהלו — ואיננה.

— ההובא גמד הלום לילה אל האשה אשר נשארה בתוך אהלי? שאל את שני שומרי האהל.

— כן הובא הנה! — ענוהו בחרדת כבוד.

— ואיפה הוא והאשה?

— אחרי שבתם פה כחצי השעה — ענה האחד — יצאו מזה, ואני בשאלי אותם לאן הם הולכים בקצה האשמורה התיכונה, ענוני כי מודע להם בתוך הכפר, ואתה ידעת מה שמו ואיפה משכנו.

— שקר הדבר! שניהם לא הגידו לי על דבר מכיר ומודע בתוך הכפר!

— קרא מניליאוס בקצף — ואיך מלאכם לבכם לשלחם?

— בראותנו את כל החרדה אשר חרדת עליהם, אדוני—ענהו השומר השני — האמנו לכל הגה היוצא מפיהם.

מניליאוס חרק שן, כי היטב חרה לו על אשר יצאו האנשים אשר נפלאו ממנו, מבלי דעת מי המה.

ויהי בחפשו בתוך אהלו, והנה הוא ריק מכל הכסף והזהב ואבני היקר אשר היו אתו וגם טבעת המלך אנטיוכוס איננה וגם כתבים יקרים ורשמי המצדות נעלמו ואינם!

— אוי לי, ממראה עיני איך אחיה! — צעק הנבל צעקה גדולה ומרה — גנבים באו לי ויחשפוני... לא השאירו לי מאומה מכל אבני החן שהם יקר וספיר וגם טבעת המלך איננה!

— וגם ראינו שניהם נושאים צרורות בידיהם — אמר לו אחד השומרים.

— נבל! בליעל! — הרעים עליו מניליאוס וירקע ברגליו — איך הנחתם לצאת מתוך המחנה?! איך לא עצרתם מלכת בראותך נושאים את הוני?!

— לא ידענו, אדוננו השר, כי הונך הוא — הצטדק לפניו השומר השני — הנה האשה בבואה אל אהלך נשאה צרור בידיה, ובצאתה עם אישה הקטן, נשאו שני צרורות, ואדמה כי הצו את הצרור לשנים למען יקל להם לשאתו...

— אוי לי, אללי לי! — הוסיף מניליאוס לקרא ויגז שערות ראשו — מה גדול שברי? מה אעשה! הן לא השאירו לי אף אבן אחת מכל האבנים היקרות! וטבעת המלך?... אהה, איך אשא מכאובי! מהרו אלי את כל הגדוד! ארדפם! אשיגם! אציל את רכושי מכף הגנבים! אציל את רשמי המצדות!

וכרגע הריעו השומרים בחצוצרות, והנה קמו על רגליהם אלף האיש אשר עם הבוגד, ערוכים למלחמה.

— אחי היקרים! — קרא אליהם בקול רועד — גנבים באו אל תוך אהלי ויגנבו את כל אבני היקר, כספי וזהבי אשר נשאתי אתי בלכתי עם הגדוד. איש ואשה המה, והאיש נסמן מאת הטבע, כי גמד הוא. הנבלה נעשתה תמול בטרם בקר, והגנבים טרם הרחיקו ללכת; הבה נרדפה אחריהם ונציל את הרכוש!

— ראיתים הולכים אל עבר הכפר מזרחה! — קרא אחד הפרשים.

— ומדוע לא תפשתם? — הרעים עליו מניליאוס בחמה שפוכה.

— השבתי, אדוני השר, כי במצותך הם הולכים — ענהו הפרש — כי ראיתים יוצאים מתוך אהלך והשומרים לא הפריעום.

— נחפשם בכל בתי הכפר! — רעם קול הנבל — ואם לא נמצאם נסעה לחפשם בכל הככר!

ועד ארגיעה נפוצו אלף אנשיו בכל בתי הכפר ויחפשו את שני הגנבים בכל המחבואים; לא השאירו בדק קטן אשר לא חפשו בו, ולא נמצאו.

— פני מניליאוס רעמו והודו נהפך עליו למשחית, כי הנזק היה רב, וטבעת המלך ורשמי מצודות ארץ יהודה עוד יקרו בעיניו מאבני החפץ אשר נגנבו ממנו.

— ארדפם ואשיגם ויעבור עלי מה! — קרא אל אנשיו—פרשי! הרעישו את סוסיכם אחרי!

לא ארכו הרגעים וכל מחנה הפרשים נסע הלך ממקומו ומניליאוס בראשו.

בבואם אל קצה הכפר מעבר השני ראה אחד הפרשים צרור מונח ארצה תחת אחד השיחים.

כל הגדוד עמד מלכת, וירד הפרש מעל סוסו וירם את הצרור והוא כבד מאד, ויראהו מניליאוס ויפתחהו וימצא בו את הכסף הגנוב מתוך אהלו.

— הנה הכסף מושב לי כי כבד על השודדים משאתו — אמר אל אנשיו בשבר רוח — ואת האבנים היקרות ואת הזהב לקחו להם. הבה נרדפה אחריהם בדרך זה ונשיגם!

וילכו דרך שני ימים ולילה ולא נמצאו, כי חכמו הגנבים ממנו, ואחרי הניחם את הצרור הכבד עליהם בקצה הכפר מעבר מזה, שבו אחור אל הכפר וימלטו מעבר השני.

— מה נורא האסון! — קרא מניליאוס ברוח כהה אל שלישו ביום השלישי — הנה הרחקנו מירושלם מהלך ארבעה ימים, ואנחנו בדרך אנטוכיה הננו פה; ומה יאמר המלך? ומה יענה ליזיאש אשר ידעתי כי עוין הוא אותי? ולי נתן הגדוד לעשות נפלאות במלחמה, ועתה יבאישני ליזיאש חרש בעיני המלך והנני ברעתי.

— עלינו לשוב עד מהרה ארצה יהודה — אמר השליש—כי כבר נואשתי ממצוא את השודדים אשר חפשנום בכל הדרך ולא נמצאו, וכאשר אחזה לי עתה הניחו את צרור הכסף בדרך האחת ונסו בדרך אחרת להתעותנו מני ארח...

— עתה אודה כי כן הוא — אמר הנבל ויחרק שן — ועתה איך אראה את פני המלך ויועצו, ואני וגדודי לא עשינו עד כה דבר, וגם רכושי אבד וגם אלקימוס לא נלכד? הנשמע כזאת?

רגעים מספר צלל במחשבותיו ופתאם התעורר ויקרא:

— אחי! עד כה באנו ולא נוסיף! שובו על עקבכם אל שדה המערכה, כי לא נשיב עוד את הרכוש; ואם נוסיף להתמהמה, לא נעשה דבר גם במלחמה, ומצא ליזיאש בנו עון וראה עמל במתיונים להבאישני בעיני המלך.

כל הגדוד הפך פניו לשוב כל עמת שבא, והנה נשמעה פתאם מרחוק המולה גדולה כקול מחנה, סאון ברעש ורעם תרועה כתשואות מלחמה, ובעוד מניליאוס ופרשיו מתפלאים ושואלים איש את רעהו: "מה זאת, האמנם נמצא יהודה המכבי או אחיו החשמונאים במקומות האל", הגיח אליהם צבא רב, רכב ופרשים אין מספר, מבינות להרים, וכרגע כתרום מכל עבריהם, וקול מצביא, רוכב על סוס אביר, עולה באזניהם:

— הורידו, שבוים, נשקכם וחיו!

מניליאוס חרד חרדה גדולה בראותו כי נשבה הוא וגדודו ביד חיל כבד אשר לא ידע מי הוא, ובראותו את מצביאו מרחוק הרעיש אליו את סוסו, ומה נפעם בנשתו אליו!

— פוליפוס! — קרא בשממון — האתה זה?!

— כן אני הוא — ענהו המצביא מעל סוסו הלבן — ומי אתה האיש?!...

— האמנם לא תכירני אדוני השר? — שאלהו הבוגד בתמהון — ואתה הלא תדעני זה כמה.

— לא אכחד כי ידעתיך — ענהו פוליפוס בקר־רוח — וגם כבדתיך; וזה לא כביר בבואי ארצה פרס, העליתי זכרונך לפני המלך אנטיוכוס, שלום לעפרו, והשמעתיו כי ליזיאש הבליעל שם אותך לשעירו לעזאזל, בתלותו עון התרפותו במלחמה בך ובגדודך הקטן, ויתנך בבור על לא חמס בכפך; אבל איך אכירך עתה, ובראותי אותך בראש גדוד, נושא דגל המלך החדש, חניך ליזיאש? האמנם לא תודה כי לא אאפטר כי אם ליזיאש עושה עתה מלוכה בארץ יון?

— אמנם אודה כי כן הוא — ענהו מניליאוס — אבל...

— המלך אנטיוכוס הפקיד לפני מותו את בנו על ידי — הוסיף פוליפוס — ועתה אני שב מארץ פרס וכל אנשי הצבא שאתה רואה הולכים אתי...

— התאמר להמליכהו?

— מה יועילני חניך ליזיאש? אני אחזיק במלוכה!...

— לא עתה העת, אדוני פוליפוס! — ענהו מניליאוס — במלחמתך על כסא המלוכה, תסב טובה ליהודים הנתונים עתה במצור, ועליך תביא רעה...

— הנה לא אשאל עצתך, מניליאום! — קרא אליו פוליפוס בקצף — כי אם אאלצך לתת לי גדודך...

— הנה גדודי לפניך, קח ולך! — ענהו מניליאום — כי כבר חדלתי מהאמין בזה ליזיאש האיש; ועתה אחרי אשר קרני מקרה רע בדרך אשר בגללו נהדפתי הנה ואחר כארבעה ימים מבוא אל שדה המערכה, ידעתי נאמנה כי יתאנה לי ויתנקש בנפשי, כאשר עשה אז; ואחרי אשר תראה, אדוני, כי טוב לי ללכת עמך משוב אל ליזיאש אשר קרא לי דרור ממאסרי, אל תחסדני כי טובת הממשלה מגמתי באמרי לך כי לא עתה העת להתקומם לה...

— הודיעני על מה — הרך פוליפוס קולו.

— הודיעני מראש מה מספר החיל אשר עמך?

— כששים אלף איש מלמדי מלחמה, ועד בואי לאנטוכיה אאסוף עוד כעשרת אלפים.

— לא תצליח! — קרא מניליאום — כי פי שנים ממספר הזה צרים עתה על ירושלם, וכל החיל הכבד הזה יעלה עתה מעל העיר הנצורה ויעלה עליך, ואין קצה לכל הטוב אשר עתה עושה בזה להיהודים...

— משנאתך את היהודים עם עברתך אתה מירא אותי — אמר לו פוליפוס בתלונה.

— לא אכחד כי תכלית שנאה שנאתים; אבל פי־שנים אשנא את ליזיאש אשר תלה עלי עוני וישימני לבוגד במלכות יון ויחרץ עלי משפט מות, ועל־כן האמינה לי, אדוני המצביא, כי דברי נובעים מלב נאמן, וזה לך האות כי גם אני הולך עמך. כי אחרי המקרה הרע אשר קרני בדרך אין לי דרך אחרת כי אם למרד בממשלת אאפטר וליזיאש; אבל לבי חרד אליך מאד, אדוני, כי החיל אשר הותיר ליזיאש באנטוכיה יקדמך בחצים ואבני קלע ומאחור ישיגך חיל המלך ושלישו אשר יעלה מעל ירושלם, חיל כבד כחול אשר על שפת הים...

פוליפוס שקע רגעים מספר בהמון מחשבות.

— יד פנינה העבריה עשתה זאת לי! — אמר בלבו — עתה נפקחו עיני כי לא מאשר חשבה כי אצליח ואעשה מלוכה ואז אעשה טוב לעמה, עוררה את מלך פרס לתת לי את החיל, כי אם חפצה בהעלות הצובאים מעל ירושלם... ערומה היא העבריה ההיא כנחש, ואני כבר שלחתיה תמול עם אנשיה ארצה יהודה, אחרי לוותי אותה עד קצה גבול ארם... אבל לשוא אני מאשים אותה — הוסיף לחשוב — הנה לא תכחד העבריה כי אוהבת היא את עמה בכל לבה, והיא הצילתני אז ממות בחפצי לשלוח יד בנפשי, על המנע מלך פרס מתת לי את החיל... לא! לא! היא עשתה עמי אך טוב, ועל מה אעמיק לחקור מה היה בלבה?... ואם נוקשתי — אשמי בראשי!

— ומה עצתך, מניליאוס, את אשר אעשה ?—שאלהו אחרי דומיה מעטה.

— מה קשה עתה להורות עצה אחרי צאתך למלחמה עם כל החיל הרב אשר ברגליך! — ענהו מניליאוס — אבל לוא לעצתי תשמע, תתחבר אל דימיטריוס בן סליקוס, אשר ידעתי נאמנה כי לא ישקט במכונו עד אם יצא לקראת המלך החדש, וגם יצליח, כי לב העם טוב עליו וגם לו משפט המלוכה, ואני לא אפון רגע כי יכיר מעבדך וירוממך על כל שרי מלכותו, ורק הכסא יגדל ממך, אחרי דכאו את הממשלה הישנה.

— הנני רואה כי חכם לבב אתה ולך עצה ומזמה — אמר לו פוליפוס — ואני האמת אגיד לך, כי מראש רגש לבי להספח אל דימיטריוס ולעזור על ידו לדכא את המלך החדש ומורהו ליזיאש הבליעל; אבל אחרי כן התאויתי כסא המלוכה ואגיע עד הנה...

— ובדרך זה תסכן מאד; ומה טוב תעשה אם תשלח איש חכם מאנשיך רומאה אל דימיטריוס, והוא יבוא אליך הנה עם חיל רב וגם יצליח.

— אמנם עצה היא, ואם אשלחה אליו איש, לא אמצא חכם ממך לכלכל דברי; אבל מה אעשה עם החיל הגדול הזה אשר ברגלי, והימים הלא ימשכו.

— תקע אהלך ואהלי צבאותיך פה בין ההרים וחכה עד שוב צירך מאת פני דימיטריוס, ואני יודע נאמנה כי כבר ערוך הוא למלחמה, ויצא לקראתך עד מהרה, ואז עשה תעשו וגם יכול תוכלו.

רבת נועץ פוליפוס עם לבו, רבת נלחם עם נפשו בדבר כסא המלוכה אם יתננו לדימיטריוס, או יסכן בו הוא, אולי יצליח; אולם שכלו הורהו כי טוב לו להספח אל דימיטריוס מאשר ילחם הוא על כסא המלוכה; כי גדלה שנאתו את ליזיאש מאותו לכסא יון, ובדימיטריוס בטח לבו, כי ידכא את ליזיאש והממשלה הישנה על נקלה.

— התלך לי רומאה אל דימיטריוס ? — שאל את מניליאוס אחרי הועצו זמן כביר עם לבו.

— קטנתי, אדוני, מכל הכבוד הזה! — ענהו הנוכל בענוה.

— אני ידעתיך זה כמה לאיש גדול עצה — אמר לו פוליפוס בשפת רצון — ואחרי תתך חתית בלבי בדבר צאתי לקראת המלך החדש וליזיאש, אין לי דרך אחרת כי אם להתחבר אל דימיטריוס, כאשר יעצתני; ועתה איש טוב בחר לך איש אחד, או שנים מאנשיך, ולך לי רומאה, אבל חושה ללכת פן יארכו הימים.

— מצותך, אדוני, קדושה בעיני — ענהו הבוגד וישתחו.

ויבחר לו איש מאלף פרשיו המתיונים, ויצא עמו לדרך מתוך המחנה.

— נחמיוס! — אמר אל האיש הרוכב בצדו, כאשר הרחיקו ללכת כשתי כברות ארץ מאת המחנה — האמנם תדמה כי רומאה אנחנו הולכים ?

— ואנה אנחנו הולכים אם לא רומאה ? — שאלהו נחמיוס.

— הנה תתפלא אם אומר לך כי אל ליזיאש אנחנו שבים...

— רוח בוגד תקפתך, מניליאוס, ולא תרפך אם גם לרעתך אתה הולך — ענהו נחמיוס אשר ממבחר מתי סודו היה.

— אמנם תכלית שנאה שנאתי את ליזיאש — ענהו הבליעל — ומה התאויתי לראות בהשבר זרוע עזו, וגם ביד דימיטריוס לעשות זאת; אבל שנאתי את יהודה המכבי ועם־חרמי היהודים תאלצני לבגד במשלחתי.

— מחשבותיך עמקו הפעם ממני ולא אבין להן.

— הנה נא ידעת כי המלך וליזיאש חונים כדור סביבות ירושלם — אמר לו הנבל — ואם ישמעו כי פוליפוס בא לאנטוכיה לקחת כסא המלוכה, יסיעו חילם מירושלם והלכו להלחם בו, ובין כה יעמוד ליהודים רוח והצלה, האין זאת?

— ובמה אתה אומר, מניליאוס, לקדם פני הרעה?

— הטרם תבין, כסיל, כי עתה ישב פוליפוס ויחכה למענה דימיטריוס? הנה שבועות יעברו עתה לפני צאתו שנית לריב, ובין כה ימהר המלך וליזיאש להרוס חומת ירושלם, אחרי גלותו להם סוד פוליפוס, וגם אכפרה בזה את פניהם על המתהמהנו בדרך בסבת שני השודדים אשר חפשנום בכל הדרך ולא מצאנו...

— הוא אשר אמרתי, כי רוחך, רוח בוגד, תקפתך לעשות נבלה — אמר לו רעהו הרוכב על ידו — כי אם גם לא תבגד בפוליפוס, תהרס ירושלם עד שובך מרומא, ואני יודע נאמנה כי ליזיאש הבליעל לא יכיר גם מעבדך זה, כי שונא הוא את היהודים והמתיונים גם יחד, ולמה תבגד באיש הבוטח בך?

— חסום פיך, נחמיוס! — גער בו הבוגד — לא למטיף מוסר לקחתיך עמדי, כי אם לרע בדרך; ואני אשנה לך בדברי כי יעצתי רעה לפוליפוס במחשבה תחלה, כי ימצאו הצובאים על ציון עת להרסה, ואין אני דואג הרבה לפוליפוס ולחילו, כי כזה וכזה תאכל החרב, וכזה וכזה בוגד הייתי לוא הלכתי עם פוליפוס, או אם אלך לגלות סודו לממשלת יון, שהוא מתקומם לה.

נחמיוס שנה טעמו.

— מה נואלתי בבקשי לראות און בחכם לבב כמוך! — אמר לו בשפתי מרמה — ואני כמעט שכחתי כי מניליאוס הוא המדבר... נלכה בדרך זאת כי טובה היא!

ובלבו אמר: מי יתן ויכולתי עתה לשוב אל פוליפוס ולסכל עצת יועץ בליעל...

שניהם הרעישו את סוסיהם ולא יספו דבר איש אל אחיו עד הערב.

השמש שקעה בין ההרים הרמים וצללים נטיו על פני כל הככר השמם אשר עברו בו שני הרוכבים.

— עת צאת היא גנבים ושודדים ממחבואיהם — אמר מניליאוס אל נחמיוס הרוכב על ידו במסלה צרה — הבה תהיינה עיניך פקוחות אל כל צל אדם בדרך זה, אולי יקרו לקראתנו האיש והאשה אשר גנבו את אוצרי הטוב ממני...

— נחלק שנינו בשני דרכים — אמר לו נחמיום — הרואה אתה לא הרחק ממנו את המסלה האחרת? הבה אלך בה אני, או לך אתה בה, והיה בראותנו כי נרחק איש מעל אחיו, נחלול בחליל ונועד שנית יחדו.

— אבל אל נרחק ללכת איש מעל אחיו — אמר מניליאוס — כי מוזר לי כל הככר הזה, ואם לא ימצא איש מאתנו מענה לקול חלילו, יעמוד תחתיו, ילין במקום ההוא, וכאור הבקר ישוב על עקביו עד יגיע שנית אל המקום הזה להועד יחדו.

עד מהרה נפרדו איש מעל אחיו. מניליאוס הלך במסלה ההיא ונחמיום אחז בדרך האחרת.

זמן כביר רכבו בשני הדרכים לא הרחק איש מעל אחיו; אבל אחרי כן רחב לאט לאט המרחב בין שניהם, עד כי רחב מאד, לבלי ראות עוד איש את רעהו ולבלתי שמוע גם שעטת פרסות סוסיהם.

או אז נתן מניליאוס אות לרעהו בחלילו, ויענהו קול חליל נחבא למרחוק; אבל עד מהרה נחבא קולו כליל ולא מצא מענה, ויעמד מניליאוס תחתיו ויבקש לו שם מקום ללין הלילה.

קכא.

ועיר אלהים ציון נצורה. כצללים מתהלכים יושביה בקרבה ועיני יהודה גבור ישראל רואות וכלות.

רפו ידי גבוריו בראותם כי אין אכל לעם המלחמה גם לשבועים ימים מפני שנת השמטה, ובני ישראל אשר נמלטו מן הגוים הלוחצים אותם ירושלימה, גועים בזלעפות רעב המה ונשיהם וטפם.

ויעל יהודה לפנות ערב אל ראש המצודה, וישקף על פני כל הככר סביבות ירושלם, וירא את חיל המלך נטושים מסבים, חיל עצום ורב אשר כמוהו לא ראה למיום הלחמו על עמו...

ויבט מבלי משים הגבור אל חרבו, והנה השמש השוקעת משתעשעה בה, ומנגה נגדה הבריקו פניו המכוסים בענן תוגה חרישית ובעיניו נוצצו דמעות קדש.

— אנא אלהי ישראל! — נעו שפתיו — רחם נא עמך ונחלתך ואל תתננו בכף העריצים האלה! למה יאמרו הגוים איה אלהיהם, ואתה אלהים, אל כביר ונאור, הנך חי, ולך הכח והגבורה להראות גדלך ותקפך. יראו נא ידך החזקה ולא יאמרו אין אלהים לישראל אשר יריב ריבם וכל אוכליהם לא יאשמו. עורה, למה תישן, אדוני, וראה כי באו מים עד הנפש, ועוד מעט ואבדנו...

— אדוני הגבור! — עוררהו אחד השומרים — הנה שריה הגבור שב ובשורה בפיו.

יהודה התעורר כמקיץ משנה עזה.

— שריה הגבור? איפה הוא?

— הנהו במצודה! האעלהו אליך?

— לא פה המקום, אני ארדה אליו! — ענהו יהודה.

— שלום, אדוני המכבי! — קרא שריה ברדת אליו יהודה אל אחת הלשכות — הלא תשמח לשמוע כי שלום לאנשי צור, הנה פתחו שערי העיר והאויב לא נגע בם לרעה.

— ברוכה את וברוך טעמך, שרה אחותנו! — קרא יהודה בשמחה — הנה ידעתי מראש כי חפץ ה' בידך יצליח. ספרי, אחותי, או אחי, כאשר אקראך מעתה לפי בגדיך; ספרי איך נהפך פתאם הנמר ליזיאש לכבשה?

— באשר הקרבתי לו שה שמן! — קראה שרה בגאון — ובהגידי לך אדוני, מי הוא קרבני, תשמח כשמע צור. התאמין כי אלקימוס הרע והבליעל נלכד במצודתי, ואותו הסגרתי אל ליזיאש?!

— הגדלת לעשות, שריה! — קרא יהודה ופניו צהלו — ומאין ידעת, אחי, כי שונא ליזיאש את אלקימוס?

— לא אחת ספר לי הנבל בעמדי לפניו במצודות אקרה, כי הבאישו כניליאוס הבליעל בליזיאש וישימהו למרגל, וגם יודע ליזיאש כי מאוהבי דימיטריוס הוא, ואני פקחתי עתה את עיניו, כי אלקימוס אשר עזב זה כמה את מצודת אקרה, שב עתה מאת פני דימיטריוס, אשר עוררהו למלחמה על המלך החדש...

— מה חכמת, שריה גבורי! — קרא יהודה בשמחה גלויה — ואם לא השחית ליזיאש את העיר בגלל אלקימוס, אות נאמן הוא לנו, כי שנאת מות ישנאהו ויטרפהו כפריץ חיות; ומה אכסף לדעת איך נלכד הנבל במצודתך!

ותספר לו שרה את אשר עבר עליה בליל צאתה ממצודת ציון, ואת אשר שמעה בנקרת הצור אלקימוס מדבר אל איש אחר, אשר בשם עבן יקראהו, כי ירא הוא פן יתפש בכף ליזיאש, ואת אשר עשתה אחרי כן להציל את העיר בהסגירה את הנבל אל האויב.

— עתה ידעתי כי לא יקום עוד איש דמים זה אחרי נפלו ביד ליזיאש — אמר יהודה — ואם גם לא אדע שרש דבר האיבה בין שני הנחשים האלה, יאמר לי לבי כי הקיץ הקץ על אלקימוס ומצודת אקרה תעקר בנפול גבורה; ואחרי עשות אלהים בידך את התשועה הגדולה הזאת לאנשי בית־צור, הבה אנסה דבר על ידך לטובת ירושלם עיר קדשנו, אשר רב האויב הצר עליה, מהלחם בו, ומעט האכל אשר בקרבה מהלאותו להעלות מעליה.

— הנני, אדוני הגבור, שלחני! — קראה שרה בשמחה — באש ובמים אבוא להציל את עמי.

— הפעם לא תלך לבדך, שריה גבורי! — אמר לה יהודה — גם אבשלום גיסך וגם לוי החרוץ בגבורי חיל, ילך עמך. הנה שלום ביני ובין מלך ערב, אשר נלאה נשוא עקת היונים גם הוא; והארץ קרובה אלינו, הבה אשלחכם אליו חרש ונסו דבר אליו, אולי יואיל לצאת למלחמה על החיל הכבד הזה מאחוריו, אז אמטיר עליו אש וגפרית מלפניו ונשמידנו.

— אולי תשלחני, אדוני, אל ליזיאש, אשר לבו טוב עלי? — נסתה שרה.

— לא, שריה יקירי! — ענה יהודה — לא כמשפט בית־צור משפט ירושלם. כל עוד נשמת שדי תחוני אגן על העיר הזאת, ולא אתן את חיל היונים לבוא אל קרבה לטמאה בשקוציהם, גם אם לא יגעו באנשי העיר לרעה; ומבלי מלחמת תנופה עד אחרית נשימתי, לא יקרב איש מלחמה אל קיר חומתה, ואני ידעתי נאמנה כי המלך החדש, אשר הדפתיו אחור בזרוע עז זה פעמים מעל חומת ירושלם, ינסה להתנפל על העיר בכח משנה, כי בוטה הוא ברב חילו ובחסר הלחם אשר לעם מלחמתו, ועל כן אין דרך אחרת כי אם ללכת עד מהרה אל מלך ערב, אולי יראה כי עתה העת לפרק על נוגשיו מעל צוארו, ואז אולי תבוא תשועתנו.

אנחה התפרצה מלב שרה למרות חפצה, בראותה כי הגבור כמעט נואש מתקוה.

— אל תאנח שריה! — אמר לה יהודה — כי אין מועיל באנחה, כי אם במעשה. אם טוב אתה בעיני ליזיאש על תתך את אלקימוס בידו, עד אשר יתנך אותך ורעיך לצאת מתוך המצודה, הנני לשלחך מפה; אולם אם תשפק באמונתו, אשלחכם דרך המנהרה אשר במצודת ציון, אשר משם כבר היתה דרכך צלחה ותעש תשועה גדולה בישראל. ידעתי כי שני הדרכים מסכנים גם יחד, אבל בחר לך אחד מהם, כי העת קצרה והדרך רב.

שרה חשבה רגעים מספר, ותבחר בדרך המנהרה, כי לא רבה אמונתה בליזיאש הפעם.

— אם אמנם אדמה כי לבו טוב עלי — אמרה אל יהודה — בכל זאת יראה אני פן יחסדני בדבר און, בראותו אותי בלוית שנים אנשים; ובצאתנו דרך המנהרה לא נתפש אם נזהר, כאשר לא נתפשתי בלכתי אל בית־צור.

ועוד בלילה ההוא יצאה שרה בלוית אבשלום ולוי דרך המנהרה אל צלע הר גבוה, ויעלו אל שן סלע מוצק ויקשיבו רב קשב, ובהוכחם כי שמם כל הככר ההוא, החלו לאט, לאט לעשות דרכם בין הרים גבנונים וסלעי מגור.

* * *

גדוד אחד קטן ובו כמאה איש, כלם חמושים בכלי נשק מפחד בדרך, נוסע בקצה ארץ ארם, ועלם צעיר לימים רוכב על סוס אביר נוהג בו.

מלפניו, מימינו ומשמאלו, רוכבים שלשה אנשים ומצפים דרך תוך חשכת הלילה בין הררי עד אשר שיאם לעב יגיע.

— שלמון! — אמר העלם, ראש הגדוד, אל האיש הרוכב מימינו — הנה עיין איה לך, האם לא תראה קו אור מרחוק? זה היום השני מאז נפרדנו מעל פוליפוס, וטרם מצאנו מלון בדרך.

— כאשר אחזה נלין גם הלילה תחת רקיע התכלת — ענהו שלמון — כי אין בית־מלון בכל רחב הדרך.

— נקם לך אהל, פנינה אחותנו, כבליל אתמול—ענה הרוכב משמאל העלם.

— הס, תובל, אל תקראני בשמי! — אמר לו העלם בתלונה — פניאל זה שמי, השכחת?

— כן, בשם פניאל אקראך, אדוני העלם! — אמר תובל — ומה ידאב לבי בראותי את ענויי דרכך!

— הדואג לנפשו עת כל עמו נתון בצרה, לא יבוא בקהל יהודה המכבי — ענהו העלם — ואני מה ידאב עתה לבי בשמענו היום בדרך, כי המלך החדש וחילו צרים עתה על ירושלם!

— לזאת יחרד לב כלנו — ענה האיש הרוכב לפניו, אשר נכר בו קול דניאל — אבל כבר הקדמת פניאל אחינו, את הרפואה למכה; כי איך ישאר המלך וחילו סביבות ירושלם בשמעו כי פוליפוס יכבש לו המלוכה באנטוכיה?...

— אמנם זאת נחמתי האחת — אמר פניאל — אבל ירא אנכי אם לא תבקע העיר לפני הגיע פוליפוס ומחנהו לאנטוכיה; כי השנה שנת השמטה... ומה תאמרו, רעי? הנה מירושלם אתם באים.

— אכל היה שם למכביר — ענהו דניאל — אבל רב מאד העם הבא בימים האחרונים ירושלימה מפני עקת הגוים מסביב. המונים המונים נהרו אל עיר קדשנו עוד לפני צאתנו אליך, פניאל יקירי, ארצה פרס; ויהודה גבורנו דאג הרבה מאד לדבר הזה, ולא בסתר הגיד כי אם יוסיפו העשוקים להמלט ירושלימה, לא תנצל מרעב בימי מצור.

אנחה התפרצה מלב פניאל ורעיו.

— אדוני הטוב בעיניו יעשה — אמר פניאל בעצבת — אני את אשר עגני רוח מבינתי עשיתי לקדם את פני הרעה, ואם אחרתי את המועד אות הוא כי חפץ ה' דכאנו; ועתה נלין פה הלילה, כי עיפים האנשים אשר ברגלינו מעמל הדרך, כי רבת ענם דלפון הבליעל; ואני לא ידעתי אם לא טוב עתה לשלחם איש אל מקומו; כי עתה בימי המצור, בעת אשר עלינו לבקש עצות איך להתגנב העירה, יהיו לנו למכשול בדרך, ואם ישיגנו האויב, והיינו בעיניו גדוד לוחמים עברים — ואבדנו.

— פה נלין הלילה! — קרא דניאל בפנותו אל עבדי דלפון העברים ההולכים מאחריו — כי יבש כל הככר הזה והרים גבנונים מחסה לנו מרוח ומצנה, הורידו איש כליו מעליו ושבו תחתיכם!

אחרי רגעים מספר ישב כמעט כל הגדוד הקטן ארצה, ושלשת מלוי פנינה, או פניאל, עמדו בצלע ההר ויקימו לה אהל בד.

— כקול שעטת פרסות סוס-אני שומע מרחוק — אמר תובל אל שני רעיו שלום ודניאל, אחרי אשר הוקם האהל ופניאל ירד זה עתה מעל סוסו, ויתעתד לבא בו.

— גם אני שומע דהרת סוס ברוצו — אמר פניאל.

— והרוכב יקרב מרגע לרגע אלינו — ענה שלום או שלמון.

— בקרבת כפר או עיר מושב אנחנו — חוה דניאל דעתו — ואני אמרתי שמם כל הככר הזה מאין אדם.

— אבל שמעו נא דהרת הסוס כמעט צעדים מספר מן האהל! — אמר פניאל — האח, הנה סוס ורוכבו!

— שלום! שלום! — קרא האורח מעל סוסו בשפת עבר צחה — יברככם אלהי ישראל אם עברים אתם, ואני מה ישמח לבי אם הקרה אלהים לפני ארחת עברים בדרך ציה זאת! מרחוק שמעתי דהרות סוסיכם ואלך אחרי משמע אזני ולא תעיתי.

— ומי אתה האיש? — שאלהו דניאל בהתאמצו להביט אליו ולא יכול מפני חשכת הלילה.

— האח, מה מאשר אני בשמעי על פי שפתך כי עברי אתה! — קרא הרוכב — אות הוא כי כל הארחה אשר אתך עברית היא!

— ואתה, אדוני, טרם עניתני מי אתה — אמר לו דניאל — עברי או מתיון!

— אחת היא לך למי אני — ענהו האורח — ואחרי אשר נקריתי פה עם ארחת עברים, אות הוא לי כי הצליח אלהי דרכי לסכל עצת בוגד אשר יעץ רעה על היהודים.

פנינה התעוררה ממקומה ותגש אל הרוכב.

— שלום בואך, איש חיל! — קראה אליו בשפה נמרצה — מה תבשר, אדוני!

— תשועה גדולה בפי לעמך — ענה האיש — הנה פוליפוס וחיל כבד עמו, עולה כשואה על המלך החדש אנטיוכוס אאפטר להורידו מעל כסא המלוכה, והוא ומחנהו חונים כמהלך יום אחד מפה, ויבא יועץ בליעל ויעצרהו מדרכו, ובדבר הזה ימיט הוה על היהודים עם עברתו...

—הואילה, אדוני, ובאר לי דבריך — בקשהו פניאל בקול רועד.

— דבר מדיני אשר לא רבים יחכמו להבין, יצוק בזה — ענהו האורח — הנה המלך אאפטר וחילו הרב צרים על ירושלם זה ימים כבירים, ועוד מעט ויכלו לה, כי אין מחיה בקרבה ותבקע העיר מפני הרעב; אולם בבוא פתאם השמועה כי בא פוליפוס אנטוכיה לכבש את כסא המלוכה, על המלך לעזוב כרגע את העיר הנצורה ולצאת לקראת פוליפוס... התבין, אדוני?...

— כן בנתי לרעך — אמר פניאל ולבו דפק בחזקה.

— ועתה שמע נא — הוסיף האורח — מניליאוס נקרה עם פוליפוס בדרך, ובשמעו כי הולך הגבור לכבש את אנטוכיה, נתן חתית בלבו, ויייעצהו לפנות אל דימיטריוס רומאה, ופוליפוס נפתה לו, וישלח את מניליאוס אל דימיטריוס ואותי לקח עמו, ויהי בדרך, ויגל מניליאוס אזני כי הולך הוא אל המלך ואל ליזיאש לגלות להם סוד פוליפוס אשר ישב מעתה שבועות מספר ויחכה עד שובו מרומא, ובין כה יהרוס המלך את ירושלם...

— מה נורא המעל! — התפרץ מלב פניאל.

— וכל זאת יעשה מניליאוס לבעבור השמיד את היהודים — הוסיף הדובר

— ואני נפרדתי מעליו בצדיה, אולי יקרה לקראתי איש עברי נאמן לעמו, אשר ימהר אל פוליפוס לגלות לו מעל הנוכל...

— הלא תגיד לי, אדוני, על מה תבגד אתה במניליאוס ההולך עמך — שאלהו פניאל — וידעתי אם יאמנו דבריך.

— כי יבער עליו כאש אפי על בגדו בפוליפוס, שאני אוהב בכל לבי וחפץ באשרו. כי לפי דעי לא תהיה אחרית למתיונים בני מפלגתי בימי ממשלת אאפטר וליזיאש, וגם מניליאוס יודע זאת ושונא את שניהם כמוני; אבל שנאתו את היהודים ורוח בוגד אשר יפעמהו, אלצוהו לעשות את הנבלה הגדולה הזאת עם האיש הבוטח בו; ועתה היו שלום אדוני! הנני שב אל מניליאוס הבוגד, ההולך ארצה יהודה למצא חן בעיני המלך ומורו, אחרי עשותי חובתי לסכל עצת יועץ בליעל, ואתם הטוב בעיניכם עשו!

האורח הרעיש את סוסו, ומבלי חכות למענה, שב על עקביו ויעלם בתוך חשכת המרחק השמם.

קכב.

אלקימוס הזד הארור, איש דמים ומרמה, ראש מצודת אקרה, נתפש בלילה בסעיף הסלע יחד עם עכן רעהו, ויובא אל מחנה ליזיאש.

שם אסרו שניהם בבור, ואחרי הפתח שערי המצודה בשלום לפני חיל ליזיאש, הובאו העירה ויסגרו בבית־האסורים.

וליזיאש הערום אשר שמע מפי שריה כי נקל להאמין שאלקימוס שב עתה מרומא מאת פני דימיטריוס בן סליקוס אשר עוררהו למלחמה, צוה להביא אליו את עכן לבדו.

— אלקימוס — אמר אליו בערמה — הגידה לי מאין באת?

— לא אלקימוס שמי כי אם עכן — ענהו האסיר — ואני בא מקצה הכפר חצרון אשר מלון אורחים לי שמה, ולא עשיתי מעודי רעה לאיש כי אאסר כאחד הפושעים.

— האמנם תכחש, נבל, כי לא אלקימוס אתה, השב עתה מאת דימיטריוס מרומא? ! — קרא ליזיאש בקצף וירקע ברגליו.

— עכן, זה שמי, אדוני השר, ומעודי לא הייתי ברומא! — ענהו עכן בקול רועד.

— שקר אתה דובר! — הרעים עליו ליזיאש בחמה שפוכה — העיני האנשים תנקר? הנה העיד עליך עכן אשר בבית מלונו לנת, כי שב אתה מאת דימיטריוס אשר עוררתהו לצאת למלחמה על ארץ יון...

רעדה אחזה את עכן למשמע הדברים, ורעיון עלה על לבו כי אלקימוס הנוכל אשר כל דבר בליעל לא יבצר ממנו, אמר כי עכן הוא, בראותו כי נלכד במצודה רעה, ועתה ישא הוא את עון בגדו במלכות יון...

— למה תחשה, אלקימוס? ! — הוסיף ליזיאש בקצף — התעז לכחש

כי אתה הוא אלקימוס הכהן, המורד במלכותנו? האקרא לעכן רעך לענות בפניך כי אתה שב מרומא?...

— איזה עכן אתה אומר, אדוני? — שאל עכן בחרדה — ואני הלא עכן מכפר חצרון!

— התשוב לכחש כי לא אלקימוס אתה?! — רעם ליזיאש ויך בידיו על השלחן — ועכן אשר נתפש עמך בסעיף הסלע הלא יענה בך כי אתה שב מרומא!...

— שקר האיש דובר! — קרא עכן בקצף — הנה הוא אלקימוס הכהן ולא אחר, והוא ולא אני שב עתה מרומא.

ומאין ידעת כי מרומא הוא שב? — חקר ליזיאש.

— כי כן הגיד לי.

— ואתה לא ראית את פני דימיטריוס כאשר אמר?

— אלקימוס ראהו ולא אני.

— ומי הגיד לך כי הוא ראהו?

— מי? היכחש אלקימוס כי הגיד לי בסורו אל מלוני בכפר חצרון, כי הוא שב מאת פני דימיטריוס?...

— הנה הוא אומר כי הוא עכן ואתה אלקימוס — אמר ליזיאש בשפתי מרמה.

— הנבל ההוא יודע כי כבדה חטאתו למלכות יון — אמר עכן — והוא מנסה לשים איש אחר כפרו.

עתה לא שפק עוד ליזיאש כי אלקימוס חתר בסתר תחת כסא יון. וישלח את עכן שנית אל בית האסור עד יחקר דבר, ויצו להביא אליו את אלקימוס.

— מה שמך, האיש? — שאלהו ליזיאש בגאון.

— שמי אלקימוס הכהן! — ענהו הנבל — ואני כבר התכבדתי לעמוד לפניך, אדוני המצביא, בהיותך בדרך, וגם אכלתי לחם על שלחנך.

— צר לי על הדבר! ואתה נחבאת אחרי כן לברוח!

— באשר הוגד לי כי מניליאוס שונאי בנפשי, אשר חשבתי כי כבר הומת ביד יהודה המכבי, חי ועומד לפניך; ובדעתי כי יכרה שוחה לרגלי, מהרתי להמלט.

— ולא היית אז מרגל?

— רק איש בליעל ובוגד כמניליאוס, אשר כל קדש משחק לו, יכשר להוציא זאת מפיו על אלקימוס הכהן! — ענהו הבוגד בגאון — ואנכי על כן קדמתי אז לברוח, בדעתי כי לא תדעני, אדוני, ולא תדע פעלי, והאמנת לו; ואני הלא קצין עם אנכי וראש מצודת אקרה אשר בירושלם. על פי ישק כל עם המתיונים בארץ יון, וזאת תעודתי ליון את כל עם היהודים ולהשבית מלחמות מקרב ארצנו...

— ועל מה ברא עליך מניליאוס דבר שקר, ויתנך למרגל?

— אם תשאל את הנחש למה ישך, יענך כי זה טבעו ותכונתו — ענהו אלקימוס—וגם מבלעדי זאת כבר שררה זה כמה איבה בינינו על דבר הכהונה הגדולה בישראל; אבל מטרתי להפוך את היהודים ליונים היקרה לי מנפשי, הביאתני לעשות שלום לו, ונשב יחדו במצודת אקרה, כי האמנתי כי גם הוא שואף כמוני לשלום ממשלתנו, ירום הודה; אבל מה נפעמנו כלנו יושבי המצודה בהודע לנו פתאם כי שלח את נערו לגלות ליהודה המכבי סודנו, כי הלכתי אל סירון נציב ארם, שלום לעפרו, לעוררו למלחמה על יהודה המכבי!

— האמת יהגה חכך? — שאלהו ליזיאש בתמהון.

— יהיו כן אלהי היונים עמדי! — נשבע אלקימוס — אנכי ראיתי בעת כי מכשרת היא לעלות כחתף על יהודה ולהכניעהו, ויבוא מניליאוס בסתר ויסכל עצתי, ובגלל זאת נפל סירון במלחמה ועשרים אלף איש עמו.

— דבריך נראים לי כדברי אמת — אמר ליזיאש.

— נכונים הם כנכון היום! שאל את כל עם המתיונים יושבי מצודת אקרה ויגידו לך!

— ומדוע נקיתם אותו בשבתו עמכם?

— לא נקינו אותו, אדוני המצביא; ונהפוך הוא, בחרנו לו ענש קשה מאד, כי הסגרנוהו אל יהודה המכבי, ונאמר כי יבחר לו מות אשר יחרד השטן לשמעו; כי מי הרע לישראל כמניליאוס? אבל הוא נמלט מידו בארח פלא, ובשמעי מפיך, אדוני, אז כי נקריתי עמך בדרך, כי מניליאוס חי ועומד לפניך, נחבאתי לברוח.

— הנה נמצאו אתי פה שנים אנשים ממצודת אקרה — אמר ליזיאש — הבה אקרא להם ויבחנו דבריך!

ויצו את אנשיו ויביאום הלשכתה, ויהי בראותם את אלקימוס וישתחוו לו בחרדת כבוד.

— הידעתם את האיש הזה? — שאלם ליזיאש.

— הלא הוא ראש מצודת אקרה, אלקימוס גבורנו! — קרא האחד.

— האח, מה שלומך אדוני?! — קרא השני — הנה כמעט אפסה כל מחיה במצודתנו, ונתגנב לצאת לילה אל אדונינו המצביא לעוררהו כי ילכד את העיר עד מהרה לפני מותנו ברעב...

וישאלם ליזיאש לעיני אלקימוס למניליאוס, ויספרו לו ככל הדברים אשר ספר הוא, ויקראו למנילאוס בשם בוגד ומועל במפלגתו.

וישלח ליזיאש את האנשים מעל פניו ויפן אל אלקימוס.

— הנה נקית, אלקימוס, מן האשמה האחת אשר בגללה צדיתיך לילה בסעיף הסלע — אמר לו ליזיאש — אבל הגידה נא לי מאין באת?...

הנוכל הערום הבין כי הריח ליזיאש מאין יבוא.

- - מרומא אני בא, אדוני המצביא! — ענהו במסוה תם על פניו.

— כן, מרומא אתה בא? ומה עשית שמה?

— הריחותי מרחוק כי יהודה המכבי שלח מלאכים חרש לכרות ברית עם

רומא לעזרו במלחמתו, ואלך להפר עצתו...

ליזיאש השתומם למשמע אזניו, כי תחת אשר חשב את הדובר לאויב הממשלה, יהפך עתה בעיניו לאוהבה, וגם הדבר נקל לשמוע...

— ואת מי ראית שמה מגדוליה? — שאלהו אחרי דומיה מעטה.

— את כל שרי הממשלה — ענהו אלקימוס בתמת נפש — ואחרי חקרי דבר, נודע לי כי טרם הגיעו מלאכי יהודה העירה, ואם גם יבואו, הנה הסבותי שלא תכרת עוד רומא ברית שלום עם היהודים...

— הככה אתה אוהב את ממשלת יון?

— בכל לב ובכל נפשי! — קרא אלקימוס בשפה נמרצה — ולולא אני שנתתי חתית בלב דימיטריוס בן סליקוס, כי אז יצא עתה למלחמה על ממשלתנו, ירום הודה. הנה בבואי רומאה שמעתי כי הוא מתעתד לצאת ארצה יון למלחמה, וכח נסתר אשר טרם נודע מי הוא, יתמכהו ברכב ופרשים; ואבוא לראותו ויצהל לקראתי, כי אוהבי הנאמן הוא מאז הצלתיו ממות בעודנו נער; וישאל בעצתי, ואגער בו על העיזו להעלות מלחמה על לבו, ואוכיחהו לדעת כי יבחר מהנק לנפשו אם יעשה זאת, ויודה לי כי צדקתי וזכור מלחמה אל יוסיף עוד...

— ומה ספרת לעכן על אדות זאת?

— כאשר העתיר עלי דבריו ספרתי לו אחרת; כי איך אגלה צפונות כאלה לאיש לא אמון בו?

ליזיאש לא שפק עוד בדברי אלקימוס, ותחת חשבו עליו רעה, היה עתה בעיניו לצדיק תמים, וינחם על תתו נפשות אנשי־צור לשלל בגללו; אבל הדבר כבר נעשה ואין להשיב.

— ראה קראתי לך דרור ולרעך הנתפש עמך! — אמר לו ליזיאש אחרי רגעי חשוב — ואתה, איש חכם, עוצה נא מה אעשה עתה לירושלם הנצורה? הנה חילי הגדול חסר כל סביבה, ואין למצא שם אכל גם בכסף, ויהודה המכבי, גבור חיל מאין כמוהו, מגין על העיר ברוח גבורה נמרצה, ולא נכר כי לוחמי המצודה רעבים.

כעשן היה עתה לעיני אלקימוס המצור סביבות ירושלם. לפי ראות עיניו הסרת אונים היא הממשלה החדשה לעקור את ישראל עם עברתו משרש, גם חשב כי מניליאוס שונאו בנפש, הוא יד ימין המלך וליזיאש, מבלי דעת כי כבר נחרץ עליו משפט מות מאז הודע תרמיתו ותבליתו, והיה כי תגבר ידם על יהודה, והיה מניליאוס לראש וקצין, ואותו, את אלקימוס ראש המתיונים, ישלח אל ארץ תחתית, כי על כן הלא הלך אל דימיטריוס אוהבו ויעוררהו לכבש את המלוכה, גם הבטיחהו לתת לו חיל עוזר; ואיך יעשה זאת עתה, בהיות ירושלם נצורה והמתיונים כלואים איש תחתיו?

ויהי עתה טוב בעיני הבוגד שתהיה הרוחה ליהודים שנוי [illegible] מהכנע להממשלה החדשה, ומניליאוס אויבו יהיה לראש.

— וגם לא יכנע יהודה עד נ זה — ענה אלקימוס את ליזיאש — כי מי כמוני יודע מצב ירושלם פנימה? הנה עוד יש שם אכל למכביה, אבל יהודה בהמון תחבולות ערמתו העביר קול כי אפסה המחיה, למען ילחם העם כנואש; כי אין מעצור לו להלחם במתי מעט עם חיל עצום ורב, ולא אחת הצליח במלחמות תנופה כאלה...

— ומה עצתך, איש חכם? — שאלהו ליזיאש ברוח כהה.

— לפני שובי ירושלימה טרם אדע מה איעצך—ענהו אלקימוס בשפתי מרמה — ואם גם העיר סגורה ומסגרת, אמצא דרכי דרך מנהרה נסתרה לבוא שמה, ואז אדע אם עליך להלחם או להעלות מעל העיר...

— היוכל לעלות גם צל רעיון על לבך, כי עלי יהיה לעזוב את העיר מבלי הבקיעה אלינו? — שאל ליזיאש ופניו רעמו.

— כזאת וכזאת כבר קרה את אנשי מלחמה — ענהו אלקימוס בעצבת — יהי נכון לבך, אדוני המצביא, כי אעזרך בכל כחי מפנים ללכד את העיר, כי אשלח אנשי חרש ושלחו באש את יתר המחיה אשר לעם המלחמה, ואז תבקע העיר באפס יד; אולם לא נדע מה ילד יום, כי נתכנו עלילות גם לאויבינו, ואז אולי יאבה עליך מצבך לשוב אחור...

אחד מן החיל בא ברגע ההוא הלשכתה, ואחרי השתחותו, אמר אל ליזיאש, כי מניליאוס בא בלוית אחד הפרשים, והוא חפץ לראותו בדבר נחוץ.

— היה שלום, אדוני המצביא! — קרא אלקימוס ופניו חורו כשיד — הנני הולך ירושלימה ומשם אודיעך דברי...

— עמוד פה עמדי אלקימוס! — צוהו ליזיאש — שניכם הנכם דרושים הפעם לחפצי — ומה לי ולתגרותיכם?...

— יבוא! — קרא אל האיש.

לא ארכו הרגעים ומניליאוס בא הלשכתה, ובראותו את אלקימוס כסתה זעה קרה את מצחו, ופני שניהם נהפכו לירקון.

— הנני רואה את מבוכתכם בהפגשכם יחד — דבר אליהם ליזיאש במנוחה — ואני נד לשני חכמי לב כמוכם על אולתכם הנמרצה. שניכם, הנכם אומרים, שלום ארץ יון אתם דורשים ומפלת היהודים; שניכם תטיפו לאמונת היונים ותצודו אליה נפשות. הלא תבושו, הלא תכסכם כלמת פניכם לרדוף באי איש את רעהו ולפוצץ את כחכם לרסיסים?!... עשו שלום כרגע, ועזרו על יד להרוס חומת ירושלם!

— מצותך, אדוני המצביא, קדושה לי! — קרא מניליאוס במסות ענו על פניו — הנני מושיט ידי לראשונה לאלקימוס ואומר לו שלום!

— שלום! שלום! — ענהו אלקימוס—תשכחנה מעתה הצרות הראשונות ואחדנו את כחנו להשמיד את היהודים הבועטים באמונת היונים!

— הידד! — קרא ליזיאש וימחא כף — עתה אבטח בכחכם כי תעשו

דבר מה להבקיע אלי ירושלם אשר לא אוכל לה זה כמה... ומה החדשות אשר הבאת אלי, מניליאוס? איפה אתה חונה עם לגיונך?

— צר לי להודיעך, אדוני המצביא, כי אני ולגיוני נשבינו בדרך, בקצה גבול ארם—ענהו מניליאוס באנחה — אבל הכמתי עמדה לי להביא תשועה לעם יון...

— לגיונך נשבה? — התפלא ליזיאש — ומי שבהו?

— לדאבון לבי עולה פוליפוס מארץ פרס ועמו חיל עצום ורב, ופניו מועדות לאנטוכיה לרשת כסא המלוכה...

ליזיאש התפלץ ופניו התעותו למשמע הדברים.

— פוליפוס שב מארץ פרס — גמגם בכבדות — ועולה עלינו למלחמה?

— כן הוא אדוני המצביא! — ענה מניליאוס — והוא שבני בדרך עם לגיוני; אבל הכמתי עמדה לי להעמידו בחצי הדרך לשבועות מספר, ואני באתי להאיץ בך להרעיש את ירושלם ולהבקיענה אליך, לפני עשותו דרכו לאנטוכיה.

— נבל בא ונבלה עמו! — חשב אלקימוס בלבו — עתה יסכל מניליאוס עצתי להרחיקו מעל ירושלם, עד אשר אצלח לאסוף כחמשת אלפים מתיונים ולשלחם אל דימיטריוס...

— ואיך עצרתהו בחצי הדרך?? — שאלהו ליזיאש בעצבון לב.

— הראיתיו לדעת כי לא טובה עצתו להלחם במלך החדש, וכי טוב לו לשלוח רומאה אל דימיטריוס שיתחבר אליו, וישלחני אותי ואת נחמיום אחד מידידי, אל דימיטרוס רומאה, ונבוא אליך להאיץ בך, אדוני המצביא, ללכד את ירושלם, עד הודע לפוליפוס מעלי; ואני אדמה כי ירח ימים ישב תחתיו ויחכה למענה...

— וירושלם לא תלכד גם בשני ירחים — אמר אלקימוס.

— מה אתה דובר, אלקימוס "ידידי"?! שאלהו מניליאוס בתמהון — האמנם תדמה כי תיטיב לדעת מצב העיר הנצורה ממני?...

— הנה זה כמה לא היית, מניליאוס "ידידי", בירושלם — ענהו אלקימוס בלשון רכה ו"באהבה" רבה — ועל כן לא תדע מעמדה... גם לא הטיבות להבין תחבולות המכבי... אהה, מי יתן ותלכד ירושלם היום או מחר; אבל עוד ימים רבים יעברו "ידידי"...!

ובדברו התאנח הנוכל וינע במו ראשו.

— יבלעך שד עפתה, איש נוכל ובליעל! — חשב מניליאוס בלבו — הנני רואה כי מסבה אשר נפלאה ממני, אינך חפץ עתה בהריסות ירושלם, ואולי שתדוך היהודים ויבטיחוך את הכהונה הגדולה?...

ליזיאש שקע בהמון מחשבות.

— זה אומר בכה וזה בכה — דבר כמו לנפשו אחרי רגעים מספר — הבה אחוה דעי גם אני! לכו שניכם ירושלימה ושלחו באש את אוצרות הבר אשר לאנשי המלחמה! ראו צויתיכם! ואם לא אראה תימרות עשנם עולה בעוד

יומים מתוך העיר, תתלו שניכם על עץ אחד לראשונה בנפול ירושלם בידי! ראו העידותי בכם!

— אדוני המצביא! — אמר לו מניליאוס — הנה...

— הס! אל יצא עוד הגה מפיך! — הרעים עליו ליזיאש — מהרו ולכו! העת קצרה!... הנה הדלת!...

שני "הנאהבים והנעימים" מהרו ויצאו.

— עברים נבזים ושפלים! — קרא ליזיאש בהביטו אחריהם בעיני בוז — אם בנים כחשים אתם לעמכם, הראוהו למצער כי בוגדים נאמנים אתם לו והסגירוהו אל יד אויב, וידעתי גם אני כי ישנם מתיונים בארץ, או יהודים בני דת יון... שחתך שראל, כי רבו הבוגדים בקרבך ועל כן עוד אדרוך על במותיך!...

* * *

בתוך בקעה רחבת ידים בצלע הררי עד, התומכים בגאותם שחקים, נטושים אהלי פוליפוס, גבור יון, ומחנהו העצום.

ליל חשך פרוש עליהם ושכבת טל יכסם מסביב. כל אנשי המלחמה עיפים מעמל הדרך הרחוקה והם אחוזים עתה בזרעות תרדמה עזה בתוך אהליהם והוצה להם.

אולם לא ינום ולא יישן עתה פוליפוס וזמרון שלישו ואיש סודו.

מתחלת הערב הם יושבים בתוך אחד האהלים ונועצים יחדו בדבר המלחמה.

— לא אכחד כי איש גדול עצה וחכם לבב הוא מניליאוס בהליכות המדינה — אמר זמרון אל פוליפוס — וטובה מאד עצתו להתחבר אל דימיטריוס, כי אחריו נוהה עתה כל עם יון; אבל הלא יארכו הימים עד הפגשנו עם חילו, ובין כה יודע למלך צאתנו, ועזב את ירושלם ויצא לקראתנו.

— אני יודע היטב את המלך אאפטר וליזיאש ושנאתם את היהודים — ענהו פוליפוס — וכל עוד נעמוד פה לא יסורו מעל ירושלם, ועד אשר ילכדוה, ילוה עלי דימיטריוס, ואז אין כל פחד אם נתנפל על המלך וחילו באשר נפגשהו, ולא לנו לכבוש את אנטוכיה.

— והמלוכה כאין בעיניך, פוליפוס אדוני, כי נחמת מנסות דבר אתה? — שאלהו זמרון.

— יותר מאשר אתאוה למלוכה, אותי למגר את כסא המלך החדש ולהוריד את ליזיאש הבליעל משאתו — ענהו פוליפוס — וביד דימיטריוס, אשר לו משפט המלוכה, לעשות זאת בעזרתי על נקלה; ואם אנסה זאת אני, עוד שפק הוא אם אצליח...

— אבל הידעת אל נכון, אדוני, כי מניליאוס ציר נאמן הוא לשולחיו? — הוסיף זמרון לשאל — הטרם ידע כי אין אמון בכל איש הבוגד בעמו ובאלהיו?

— הנה לזאת יחרד עתה לבי — אמר פוליפוס ברגזה — ומרגע שלחי אותו רומאה יגפני רעיון אולי יבגד בי...

עוד לא כלה דבריו וקול שעטת פרסות סוסים הגיע אל אזניהם מרחוק. שניהם הטו אזניהם לשמוע.

— מי המה הרוכבים הבאים הנה אחרי צאת לילה ? — שאל פוליפוס בתמהון — הבא נצא החוצה !

שניהם יצאו מתוך האהל ויעלו לפיד אש, ויראו שנים רוכבים נקרבים אל המחנה.

לא ארכו הרגעים ושניהם הגיעו בשטף עובר אל האהל.

— שלום אדוני, גבור החיל ! — צלצל קול אשה רך וענג מעל הסוס האחד.

— האח, פנינה ! — התמלט מלב פוליפוס הנפעם — נרעשתי לראותך עתה בה...

— הנה באתי להצילך ממוקש רע ! — קראה פנינה — השלחת את מניליאוס אל דימיטריוס רומאה ? !

— כן, שלחתיו — גמגם פוליפוס בחרדה.

— והוא הלך לגלות סודך לליזיאש !

— אויה ! — התפרץ מלבו ומלב זמרון.

— מה אתפלא עליך, פוליפוס חכם לבב, כי שתה מבטחך בבוגד כמניליאוס איש דמים ומרמה ! — הוסיפה פנינה — אבל הודות לה' חסדו כי נודע לי מעלו בעוד מועד, ואמהר לרוץ אליך ולהזהירך מן האסון שהוא אומר להמיט עליך; אבל זכור תזכור, אדוני, לעמי את כל הטוב אשר עשתה לך אחת מבנותיו, ואם יהיה אלהים עמך וירשת כסא יון, אל נא תשכח את דברי הברית אשר כרתנו !

— עלמה עדינה ! — קרא פוליפוס ברגש וקולו רעד — מה מאשר הוא עמך שאת אחת מבנותיו, ואני כבר חדלתי משנוא אותו בגללך וכבר אכבדהו בכל לבי. התפללי לאלהיך שאצליח דרכי וראית את כל הטוב אשר אעשה לו...

— שלמון ! — אמרה פנינה אל הרוכב אשר בצדה — הנה רוח אלהים נוססה בך לפעמים, ברך את האיש הזה וחילו, אולי יעתר לך אלהים והכניע את הממלכה החטאה והיה לה למושל צדיק.

שלמון ירד מעל סוסו ויגש אל פוליפוס וישם שתי ידיו על ראשו.

— יברכך אלהי ישראל — קרא ברגש — ומציון יסעדך למגר לארץ כסא הות ! לך והצלח והיה אלהים עמך ועם חילך לעשות מלוכה בארץ יון, ובימיך תושע יהודה ולא ישמע עוד פרץ וצוחה בגבול ישראל. אמן !

— אמן ! — ענה פוליפוס גם הוא — כן יאמר גם אלהי !

— שלום ! שלום אדוני ! — קראה אליו פנינה בנטותה מפניו הצדה — לך והצלח ועשה חיל בארץ יון !

שלמון מהר ויעל על סוסו, ואחרי דברם עם פוליפוס הנפעם עוד רגעים מספר, רכבו לדרכם ויעלמו בתוך חשכת הלילה.

— לאנטוכיה! — רעם קול פוליפוס בבקר השכם אל חילו הכבד, ועד מהרה נסע כל המחנה ממקומו.

קכג.

מה מאשר עתה בעיניו לוי מודענו בהבחרו ללכת אל מלך ערב במלאכות המכבי בלוית שרה!

הנה היא שיחתו כל היום וחלומותיו בלילות מאז נמח שלום רעהו מארץ החיים, עד כי הנקלה היה בעיניו לשכר לו את שמגר הנוכל להעיד כי ראה במות שלום, למען תשב לו אהבה; ועתה שלחם המכבי בדרך אחד וגם אבשלום גיסה, האוהב אותו כנפשו והחפץ באגדתם, הולך עמם!

— אצבע אלהים היא כי לי תהיה שרה! — אמר לוי בלבו בלכתו עמם לילה בתוך נתיבות חשך דרך צורים ואבני מכשול, להבקיע להם דרך אשר לא יתפשו בה בכף חיל המלך סביבות ירושלם; ופתאם החל לחרפהו לבו על הגותו אהבה בעת צרה כזאת לעמו, אשר מחוץ יבעתוהו בלהות צר, ובבית כמות, כי אפס האכל בעיר הנצורה, ועוד כמעט ותלכד העיר, ואחיו ואחיותיו, בני ציון היקרים, יפלו ביד המלך האכזרי וחילו, והיו כצאן טבחה.

— בוז לי על אולתי! — קרא לבו אליו פתאם — לוא ידע יהודה חטאתי, כי עתה גרשני בחרפה מתוך מחנהו. אבל מה אעשה ולבי נוהה אחריה. לא אחת גערתי בו ונקוטותי בפני על הרגשות האלה; אבל מיום מות שלום רעי חיה היא בלבי ולא אוכל לשרשה ממנו...

— אהה, לוי! הנה שוחה עמוקה לרגליך ואתה לא התבוננת! — הגיע פתאם קול רך וענג באזניו, וכרגע נמשך בזרוע עז הצדה והנה הוא על יד שרה...

— סלחי לי, עדינה, — גמגם לוי בכבדות — מחשבותי עברו חק ולא ראיתי דרכי...

— לא אוכל סלוח לך כי תפרזנה עצמותיך לפי שאול לפני עשותך דבר מה לעמך — אמרה שרה בנחת קולה — ויהודה גבורנו קורא לך "חרוץ בגבורי מלחמה"...

— לעתים הוא תפוש בהמון מחשבות — אמר אבשלום — ולא עתה העת להשמיעך את הנסבה...

— האמנם קראני יהודה "חרוץ בגבורי בלחמה"? — שאל לוי — האח, מה מאשר אני!

— אנחנו טרם רחקנו מאשר כל עוד ירושלם נצורה והאויב חונה כדור עליה — אמרה שרה באנחה — ולבי יסיתני לשפק אם יעתר לנו מלך ערב לצאת למלחמה על האויב הגדול והנורא הזה אשר חילו לא ימד ולא יספר...

— אם לא יראנו אלהי ישראל נפלאות כאז בימי סנחריב — אמר אבשלום — מי יודע מה תהי אחריתנו.

— אהה, כי יתן לנו נביא מגיד אותיות! — קרא לוי — כזה היה שלום רעי, שלום לעפרו, כי נהה עליו לפעמים רוח ה' ואיננו...

שרה התאנחה ולוי הוסיף לדבר:

— והנביא אשר נראה פתאם בחוצות ירושלם ביום שמחת גוינו, נעלם פתאם ולא נודע אנה בא.

— אני ושרה ובת־שבע הלכנו לראותו בחצרות המקדש ולדרש מפיו דבר אלהים, ויגידו לנו כי עזב שערי ירושלם, ואחרי חקרי הדבר היטב, נודע לי כי הלך במלאכות יהודה גבורנו אל ארץ אחרת וטרם שב...

— כן, גם אני שמעתי זאת — אמר לוי — ומי יתן והביא תשועה לעמנו.

שלשתם נדמו פתאם כי הגיעו אל שן סלע אשר תהום רבה תחתיו והר גבוה שך בעדם הדרך.

— נתור לנו פה מקום לנוח — אמר אבשלום — וכעלות הבקר נעשה דרכנו הלאה.

— לא, אבשלום! — אמרה אליו שרה — רגע ליום יחשב עתה. נשוב על עקבנו ונחפש דרך סלולה ללכת בה, והלכנו עוד כשתים שעות ואחר נישן מעט, וכאור הבקר נבקש לנו איזה כפר למצא בו סוסים לדרכנו.

— צדקת שרתי היקרה! — ענה לוי — נלכה כל עוד יעמד בנו כח ללכת ואחר ננוח במצאנו דרך סלולה.

עד מהרה שבו על עקבם ויחלו לחפש דרך; אבל לא על נקלה מצאוה, כי הרים וסלעים חסמו לפניהם כל מוצא, וחשכת הלילה לא נתנתם לראות איזה מרחק.

כעורים גששו באפלה בתוך סעיפי הסלעים עד הגיעם אל נתיב צר; ובבואם עד קצהו, ראו לשמחת לבת מסלה רחבה ויאחזו בה.

כאבן מעמסה גוללה מעל לבם בראותם כי אין מגור עוד פן תצעדנה רגליהם על פי קבר פתוח תחתיהם, ואם גם לא ידעו דרכם, הנה ראו כי ירחקו מרגע לרגע מירושלם וכבר רחקו ממנה מרחק רב.

— עתה נסור הנה בין הבכאים בצלע ההר! — אמר אבשלום — ונתור שם מקום לנוח עד עלות הבקר!

גם שרה וגם לוי עיפו עתה מעמל הדרך אשר מלאה חתחתים; ויבאו שלשתם אל בין הבכאים ויחלו לחפש להם מקום לנוח עד הבקר.

ובעוד הם מחפשים זה בכה וזה בכה, וקול שעטת פרסות סוסים הקשיבו למרחוק.

— הנה רוכבים הולכים וקרבים אלינו — אמרה שרה — האאמין כי הריחנו האויב והוא רודף אחרינו?

— מגורת שוא היא — ענה אבשלום — כי כבר רחקנו מירושלם, ולוא הריחנו, כי אז כבר נתפשנו בצאתנו מתוך מסתרי המצודה; ובכל זאת הבה נסתר פה בין הבכאים בצלע ההר!

שלשתם ישבו על הארץ, ואחרי רגעים מספר הגיעו הרוכבים אל המסלה, לא הרחק מן הבכאים.

שם חדלה כליל דהרת הסוסים, וקול איש נשמע דובר בשפת ציון צחה ונעימה:

— פניאל יקירי! הנך עיף מעמל הדרך, ננוח פה בין הבכאים שתים-שלש שעות, ואחר נעשה דרכנו.

— כל רגע יקר לי עתה מפז — נשמע קול רך וענג כקול אשה עונה — ומי יודע אם לא תבקע ירושלם ברגע נוחנו פה... נרוץ ונצילנה!...

— אמנם אודה כי כן — ענה קול האיש — אבל היעמד בך כח, פניאל אדוני, לרוץ ארח בין חתחתים וצורי מכשול? גם כאשר אחזה לי, אנחנו תועים בדרך אחרת ולא נמצא את מלוינו אשר ידאגו לנו.

— מה נהדר הקול הזה! — קראה שרה בין הבכאים בשבתה על יד אבשלום ולוי — כקול דודי הוא בדברו...

— הקול הזה איננו מוזר גם לי — אמר לוי—אבל שמעו נא את הנפלאות אשר בפיהם על דבר ירושלם!... הנה הקול אומר כי ברוצם יצילוה!...

— איננו תועים מני ארח — נשמע שנית הקול הרך — כי ירושלימה אנו הולכים להצילה, ואם אמרתי אשובה אליהם, כי עתה ארכה העת, ועלינו להוקיר עתה כל רגע מכל הון...

— אבל דניאל ותובל?... הנה לבם יחרד לנו אם לא קראנו אסון בדרך...

— הנה יצר לי על זאת מאד — נשמע קול פניאל — אבל למה תלך עמי? שובה אליהם. ספר להם את אשר דברנו עם פוליפוס, ואני ארוצה ירושלימה; ואם טרם נלכדה ביד צר, לא אפון כי יעלה מעליה כרגע והלך לאנטוכיה להגן על הממלכה...

— אבל איך תלך, פניאל אדוני, לבדך, ואני הפקדתי לשמרך?...

— אם לא ישמרני אלהי ישראל לשוא ישקד שומר! — לך והשב את האנשים אל קרבת ירושלם, ואני אקוה כי בשובכם תפגשו את המלך וצבאותיו שבים בחפזון לאנטוכיה...

— מה יקרו ומה נפלאו הדברים! — אמר אבשלום אל שרה ואל לוי — הננו שומעים כי תשועת עמנו בפי זה פניאל האיש אשר קולו רך כקול האשה...

— וכקול דודי קול השני — אמרה שרה — אהה, שלום! שלום!...

— לא עת העיר עתה אהבת רפאים — ענה לוי — התשמעו דהרת סוסו? הנהו שב אל דניאל ותובל כדבר פניאל...

— ואני ידעתי כי שלחו במלאכות גבורנו בדבר נחוץ — אמר אבשלום — ועתה אני רואה כי הצליח אלהים דרכם...

ופניאל אחרי שלחו את שלמון מלוהו אל דניאל ותובל לימין הדרך אשר עמד עליו, נגש אל אחד השיחים ויעמוד תחתיו וישפך לבו לה'.

— אנא אלהי ישראל! — נעו שפתיו — רחם נא עמך ואל תתן עיר קדשך לשמה ולבזה בכף צר. תפול עליו אימתך ונס מפניך בשבעה דרכים, ושבה

והיתה ירושלם צבי ממלכות, משוש עמה ובניה, ולא יוסיפו עוד בני עולה לשקצה בתועבותיהם ולשפך בקרבה דם נקים...

— שלום לך, גבור חיל! — החרידהו פתאם קול מאחריו, ובהפנותו את שכמו ראה שלשה אנשים נצבים עליו ומשתחוים לו.

— לא איטיב ראות את פניכם בחשכת ליל — אמר להם פניאל — אבל הקול קול יעקב דובר בשפת העברים...

— כן, עברים אנחנו! — ענהו הדובר — העלם מימיני שריה שמו, כמבחר גבורי ישראל הוא אשר הראה נפלאות גדולות בחיל המכבי. העלם משמאלי לוי שם תפארתו, אשר הביא את ראש סירון, נציב ארם, על חניתו אל יהודה, ושמי אני עבדך אבשלום...

— אבשלום? — שנה פניאל — אבשלום? ושם אשתך בת־שבע [illegible]...

— כן, אדוני! — ענהו אבשלום בתמהון — האח, מאין ידעת זאת?

— מה נפלא המקרה! — קרא פניאל — מי מלל לי אקרה כה עם איש בת־שבע אשר היתה שבויה בבית אנטיוכוס באקבתנא? ! האח! הגידה לי מה שלומה ואיפה היא עתה?

— הודות לאל שלום לה — ענהו אבשלום — והיא עתה בירושלם הנצורה... אבל הגידה נא לי, אדוני, מי אתה, איש הפלא?

— שמי פניאל ואני הולך מדרך רחוקה ירושלימה.

— שמענו מבינות לבכאים כי ירושלימה פניך מועדות ובידך תשועה לעמך — הוסיף אבשלום — ועל כן יצאנו אליך לפני לכתך מפה...

— מה טוב עשיתם לצאת אלי! — קרא פניאל — ועתה הלא תגידו לי מה שלום יהודה ואיפה הוא עתה?

— בירושלם הנצורה הוא — ענהו אבשלום — לא אחת המטיר אש וגפרית על צבאות המלך החונים כדור עליה; אבל אזלת ידו מהכניע חיל עצום ורב כזה אשר לא ימד ולא יספר מרב, ובירושלם כבר כבד הרעב, אין כח עוד במתי המעט, אנשי המלחמה, להגן על עיר קדשנו, ועוד מעט ותבקע לפני צר...

אבשלום לא יכול לעצור קולו מבכי, ויבכו גם שני רעיו עמו.

— ומה אתם עושים פה, אחי היקרים? — שאלם פניאל בקול רועד.

— הננו הולכים ארצה ערב, אולי יקום לנו רוח והצלה משמה...

— אל תלכו! — קרא אליהם פניאל בשפה נמרצה — הנה כבר נעשה דבר אשר יגרש את האויב מעל ירושלם. הנני רץ ברגע הזה להניסו משם! הרב הדרך מפה ירושלימה!

— לא רב המרחק מפה לעבור ברגל דרך צורי מכשול וחתחתים בדרך — ענהו אבשלום — אבל מהלך חצי היום הוא לרכב על סוס...

— מתי אגיע אל קצה מחנה האויב אם ארוץ מפה עתה על סוסי הדוהר, הנשא כעל כנפי רוח?

— הנה השחר עולה עתה — אמר אבשלום — ואשער כי תגיע שם, אדוני, עוד לפני חצי היום... אבל הטיבה נא, איש פלאי, להגיד לנו מי אתה, בן־אדם או מלאך אלהים? כי כבר נואשנו מתשועה, ואתה אומר כי תניס את האויב מעל ירושלם הנצורה!

— כבר חדלו, אבשלום יקירי, מלאכי אלהים מהתהלך על פני האדמה — ענה פניאל באנחה — ועל כן באתנו כל התלאה הזאת, ומה חזית בי כי תשאלני אם לא מלאך אני? לוא הייתיו, כי עתה ירדתי אל מחנה אנטיוכוס וכחיל סנחריב הכיתיו עד אחד, ואני רק אדם אני, ובתבונתי אריצנו מעל ירושלם, ואתה אל תשאלני מי אני, כי מה מועיל לך אם תדעני עתה או אחרי ימים מספר, בהראותי בירושלם על יד המכבי גבורנו! היו שלום אחי! שובו על מקבכם והמצאו בקרבת ירושלם לשיש אתה משוש על העלות האויב מעליה...

פניאל לא יסף דבר עוד, כי אם עלה על סוסו וירעישהו, ואחרי מספר רגעים נעלם בין ההרים.

קכד.

שני הזדים והפושעים, מניליאוס ואלקימוס, אשר על אפם השלמו יחד, הגיעו לילה ירושלימה דרך מנהרה נסתרה אשר הפרו זה כמה ממצודת אקרה אל שן סלע, הרחק ככברת ארץ מעל קיר החומה צפונה.

לבוא אל המנהרה הנסתרה מחוץ לא מצאו מעצור, כי הלא הלכו במלאכות ליזיאש לצית אש ביתר המחיה אשר לעם המלחמה, ופנימה הלא באו אל מצודת רעיהם ואנשי בריתם אשר צהלו לקראתם ויעשו בפקודת אלקימוס שלום למניליאוס אשר בגד בהם, ויכרו להם כרה גדולה.

אחרי אכלם והטיבם את לבם הלך מניליאוס לנום, ואלקימוס אסף אליו את מתי סודו וישאלם למצב המצודה.

— אפסה שם כל מחיה! — ענהו אחיקם, הראש אשר השאיר תחתיו — ואם לא תכנע ירושלם עד אחרית השבוע הבא, עלינו להתמכר אל יהודה המכבי ולהלחם על אפנו ביונים כאשר יצונו...

— וליהודים עוד נמצא אכל למכביר? — שאל אלקימוס ברגזה.

— לולא יהודה היה המשביר לעם המלחמה — ענהו אחיקם — כי אז כבר נבקעה ירושלם זה כמה; אבל הוא איננו ירא מפני תלונת עם ירושלם על הרעיבו אותם, ומכלכלם בלחם צר ומעודדם למלחמה.

— ומה התקוה כי ייחל?

— הנה הוא עושה במחשך מעשהו ומקוה לישועה, ואם לא יכנע עד מהרה, עלינו למכר לו נפשותינו באכל...

— היו לא תהיה! — קרא אלקימוס בשצף קצף — הן אמנם שונא אני את הממלכה החדשה בכל לבי, אבל חלילה לנו מתת ידנו ליהודים אשר כזה וכזה יפלו ביד הצובאים עליהם, והיינו לבוז...

— אבל מה נעשה והלחם כמעט אזל מכלינו, ואנחנו כלואים פה במאסר משנה, היהודים מעבר מזה והיונים מעבר מזה...

— עלינו לפתוח שערי העיר לפני האויב!

— המפיק, אלקימוס חכם לבב, אני שומע זאת? — שאל אחיקם בתמהון

— האמנם לא תדע כי הננו במצור פה, וחיל היהודים סביב שתו עלינו?

— ידעתי גם ידעתי; אבל עלינו לעשות במחשך מעשינו ולשלח באש את יתר המחיה אשר לעם המלחמה...

— הנקלה זאת בעיניך? הנה מיום צאתך מפה נסינו זה פעמים לעשות זאת, ויתפשו אנשינו בכף השומרים ויתלו...

— עלינו לנסות זאת שנית.

— לא ימצא איש בכל גבולנו אשר יאמר להביא ראשו בידיו אל יהודה המכבי — ענה אחיקם בשפה נמרצה.

רעדה אחזה את הנבל בשמעו זאת, ופקדת ליזיאש הנה עליו ועל מניליאוס חזקה לשלח את אסמי האכל באש, ואם לא יעשו זאת בעוד יום אחד, כבר נחרץ משפט מותם...

— הנה ראש מצודת אקרה אנכי — קרא אלקימוס בגאון — ואם אצוה על אנשינו ללכת, האם לא ילכו?

— כבר שלחתי אנשים ולא שבו, כי נפלו אל חיל המכבי...

— כי עתה אני מצוה אותך אחיקם ללכת! — קרא אלקימוס אחרי רגעי חשוב.

— באש ובמים אבוא לטובת בני מפלגתי — ענהו אחיקם — אבל להקריב להם ראשי ללא יועיל, אין אתך הצדקה לצות אותי, וגם לא אלך...

אלקימוס נעוה משמוע מענה אחיקם, אבל נשא בשרו בשניו ולא ענהו דבר, ויבא אל חדר מניליאוס "ידידו", ויעירהו משנה עמוקה.

— מניליאוס! — אמר לו בפנים נזעמים — הנך ישן שנת תענוגים, ותשכח כי נחרץ עלינו משפט מות אם לא נשרפה את אוצרות הבר באש.

— הלא מושל אקרה אתה — ענהו מניליאוס במנוחה — ועל פיך ישק כל עם המצודה, ומדוע לא תשלח אנשים לשרפם?

— הנה לא נמצא איש בכל המצודה אשר יאבה לעשות זאת, כי חיל המכבי שומרים את אסמי המחיה, וכל זר הקרב אליהם מות יומת כרגע.

— ואיך נלכה אנחנו? — שאלהו מניליאוס.

— הנה זאת חפצתי אני לשאל אותך, י ד י ד י!

— לא נלך!

— הנקלה מצות ליזיאש בעיניך?

— אם איננה נקלה בעיניך, לך ותן ראשך ליהודה המכבי! ארמה כי ישמח לכרות אותו מעל כתפיך.

— היעמד ראשך עליך אם לא נמלא פקדת ליזיאש?!

— לראשי אל תדאג, כי מצאתי עצה — ענהו מניליאוס בבטחה.

— עצה אשר תציל גם אותי?

— אם תשמענה ותנצל גם אתה; הנה שמעת בבשרי את ליזיאש כי פוליפוס עולה עם חיל עצום מארץ פרס לכבש לו את המלוכה באנטוכיה.

— כן שמעתי, וכמעט לא האמנתי למשמע אזני.

— הנה הוא וחילו הרב חונים בקצה גבול ארם והוא שבני אותי ואת גדודי על יד הכפר חצרון.

— ומחצרון ברחתי אני בגללך וגם ראיתי ממקום מחבואי בחפשך אותי בתוך היער, ובגלל אשר אלצתי לברוח מפניך, חשפוני שני גנבים, איש ואשה, חשפה, ויציגוני ככלי ריק.

— ההיה האיש גמד?

— כן, גמד היה!

— הנה אשת הגמד גלתה לי סודך כי נמצאת בבית עכן — אמר מניליאוס בעצבון — עזבתיה בתוך אהלי והלכתי לבקשך, אחרי כן הצלתי את אישה הגמד אשר סגרת בחדר עם משרת עכן לשמרו, ואשלחהו אל אשתו, ובשובי אל אהלי אחרי חפשי אותך בתוך היער, לא מצאתי עוד שם את האיש והאשה וכל הוני אבד עמם...

— מה נורא הדבר! — קרא אלקימוס — נוכלים כאלה לא ראיתי מיום היותי לאיש.

— ובגללם נתפשתי ביד פוליפוס ומחנהו — אמר מניליאוס—כי רדפתי אחריהם דרך שלשת ימים אולי אשיגם, וימצאני מחנה פוליפוס בדרך וישבני. אולם מזה תבואתני עתה טובה להנצל מכף ליזיאש, ואולי ייטב גם לך אם תאבה לשמוע לעצתי.

— ומה העצה?

— הנה ידעת כי בגדתי בפוליפוס — הוסיף הבוגד — הוא היה נכון ללכת לאנטוכיה, ואיעצהו להתחבר אל דימיטריוס בן סליקוס ולצאת שניהם יחדו, כי אז יצליחו דרכם. פוליפוס שלחני רומאה ואני הלכתי וגליתי סודו לליזיאש, למען יחיש מעשהו להרוס את ירושלם לפני הגיע פוליפוס לאנטוכיה...

— ואיפה פוליפוס ומחנהו עתה?

— הוא מחכה [illegible]ובי מרומא ועומד במקום תחנותו.

— הגדלת בערמתך לעשות! — קרא אלקימוס.

— ומי זה ליזיאש האיש הנך רואה עתה, אלקימוס ידידי! — קרא מניליאוס ברוח כהה — הנה תחת השב לי תודה ונשק כפות רגלי על כל הטוב שעשיתי לארץ יון בגלותי לו סוד זה, שלחני ירושלימה לשרף באש את אכל עם המלחמה ויחרץ עלי משפט מות אם לא אעשה זאת; גם שמעת מה אנחנו

המתיונים בעיניו, ועל כן מה נקל לי להאמין כי יערוך מטבח להמתיונים והיהודים גם יחד בלכדו עתה את ירושלם. האם לא תודה לי על זאת?

— אמנם כן הוא מניליאוס! — ענהו אלקימוס ברגזה — עתה אמנם הכרתי את ליזיאש ואבוא עד תכונת הממלכה החדשה שהוא נוהג בה... אבל טרם השמעתני עצתך איך נציל את נפשותנו...

— לא יכלתי השמיעך עצתי עד שמעך את כל הדברים האלה — ענהו מניליאוס — ועתה הנה זאת היא העצה, כי אשוב אל פוליפוס; אשמיעהו כי בהגיגי בדבר דימיטריוס בדרך, נחמתי על עצתי שיתחבר אליו, ובדברים מחכמים אניעהו עתה להחיש פעמיו אנטוכיה, ואני אתחבר אליו ואעבדהו בלב נאמן; כי גם אתה אלקימוס ידעת עתה כי אין תקוה למפלגת המתיונים בימי אאפטר וליזיאש, ואם גם איבנו עד כה איש את אחיו, הנה שלום מפלגתנו דרשנו תמיד...

— ואתה תדמה כי ישכיל פוליפוס לכבש לו את המלוכה?

— בזאת אמנם אשפק; אבל לא נדע את הצפון בחיק העתיד, אך אם כה או כה, אני גם את נפשי הצלתי בלכתי עם פוליפוס, ואם גם אתה תלך עמי תציל גם את נפשך, כי אם לא נשרף את אכל עם־המלחמה, הלא אחת דתנו למות בהבקע ירושלם לפני ליזיאש; ומי יודע אם לא יכבש פוליפוס את המלוכה, ואז ייטיב לשנינו על לכתנו עמו, וגם לבו הלא טוב למתיונים כאשר ידענו.

אלקימוס גמר עתה אמר לשוב אל דימיטריוס, להודיעו את אשר נעשה ולעמוד אתו הכן על המצפה, לראות במקרים מתי תכשר העת לצאת למלחמה על המלך אאפטר או על פוליפוס אם יסירנו ממלך; אבל לא הגיד זאת למניליאוס.

— טוב! — אמר לו אחרי רגעי דומיה — הנני נכון לצאת עמך אל פוליפוס, כי הלא טוב הוא למצער מנפול כבן עולה לפני ליזיאש איש הדמים, המתעלל בנו ומשימנו כעפר לדוש...

ובערב היום ההוא יצאו שני הבוגדים דרך המנהרה הנסתרה אשר במצודת אקרה אל שן הסלע צפונה, הרחק ככברת ארץ מחומת ירושלם החיצונת.

קכה.

מה מרה עליו נפש המלך החדש אנטיוכוס אאפטר על לא הצליחו עד כה במלחמתו את היהודים!

מעודו חנכהו ליזיאש מורו לשנא את העם הזה. גם מבלעדי זאת, הנה הסכין מימי ילדותו לראות את אביו נגף לפני היהודים בכל מלחמותיו אשר נלחם בם. וישבע לא אחת להנקם מהם נקמת אביו, אף אמר להראות כחו במלחמה ולנחל כבוד גבורים, למען ייראוהו העמים מסביב ויחילו מפניו. ומתי יכבד אם לא עתה הפעם בכבשו את ירושלם? ומתי תכשר העת לצור עליה אם לא עתה בשנת השמטה אשר אין זרע ואין קציר ואין אכל למתי המספר

הנלחמים במחנהו העצום והרב, העולה למאה ועשרים אלף איש ורכב ופרשים ושנהבים וכלם מלמדי מלחמה?

ובכל זאת עוד נועז יהודה גבור ישראל להגיח אליו פעמים ושלש ולעשות שמות בקרב צבאותיו, וכהנדוף עשן נעלם ואיננו.

— ליזיאש! — אמר בפנים נזעמים אל מורו אשר הוא ומחנהו הגיעו בבקר אחד לא עבות אל מחנהו סביבות ירושלם, נוכח בית סוחרה — הלא תגד לי מתי אמלוך בציון וארחץ הליכי בדם היהודים הארורים אשר אינם פותחים לפנינו שערי המצודה?

— עוד מעט ותבקע העיר לפנינו — נחמהו המצביא — ובראותך תימרות עשן עולים מן העיר, לא יעבור יום אחד ונלכדנה...

— מה החלום הזה אשר חלמת?

— לא חלום הוא, הוד מלכות!... מניליאוס ואלקימוס שני הבוגדים בעמם, ישלחו היום באש את אסמי האכל, כי חרצתי עליהם משפט מות אם לא יעשו זאת היום...

— הטיבות את אשר עשית; אבל מדוע לא ננסה להרעיש את המצודה עתה בכח משנה? האם לא חרפת עולם היא כי חיל גדול כזה לא יוכל למתי מעט?

— חומת ירושלם בצורה, אדוני המלך, ואת אשר לא יעשו אלפים בני חיל היום, יעשה הרעב מחר... אולם חפץ אני להחריד את חיל ירושלם ולהמם, למען יקל על האנשים לשלח באש את אוצרות הבר...

— אל קיר החומה מזרחה! — הרעים פתאם קול המלך אל מחנהו.

חילו העצום החונה מול קיר המזרח, נסע ממקומו ויתנגש יחד אל החומה ואיש כלי מפצו בידו לשחתה; ויגישו את הכרים ואילי הברזל להרעיש את המצודה, וברגע ההוא נפתח אחד השערים צפונה, ויהודה וגדוד קטן עמו כשש מאות איש, התפרץ אל המחנה השוכן שם בטח, ובטרם מצאו אנשי הצבא ידיהם ורגליהם, הכה בם כאלפים איש לפי חרב.

ותהי צעקה גדולה במחנה ומהומה ומבוכה, כי לפתע פתאם החל הנגף וכרוח קטב עבר בכל האגף השמאלי אשר לצפון המצודה וישחת את מערכותיו, וכל זאת נעשה ברגעים מספר כסער מתחולל מדי עברו.

— ואל המצודה! — רעם קול יהודה אל מחנהו, וכרגע פרצו כלם שנית אל השער הפתוח ואין רודף, כי חתת אלהים נפלה על צבאות המלך, ותחת חסום שערי המצודה בפני אויביהם המעטים, נסו אל החיל קדמה, העומד ופורץ בחומה.

ויהי כשמוע המלך את אשר נעשה ויבער כאש אפו ועיניו מלאו דם.

— ערו, ערו עד היסוד חומת ירושלם! — קרא בשצף קצף — גבורי יון! אם לא תהרסוה עד הערב תכסכם כלמת עולם!

ויערכו גבורי יון כל כלי משחית מול קיר החומה להשחיתו באש ובחצים, באבני קלע ובכרים ואילי ברזל; אבל עד מהרה נוכחו לדעת כי לא עד מהרה יהרסו חומת ירושלם, כי בני ישראל כוננו כלי משחית למולם, וימטירו עליהם אש וגפרית, אבנים כבדות וחצים שנונים, וימיתו בהם עם רב; אולם המלך וליזיאש לא חשבו אנוש עתה, וילחמו כנואשים.

— גבורי יון! — החעים בקולו שנית — עד הערב תהרס חומת ירושלם! אל תותירו בה אבן על אבן!

ויחגרו הגברים שארית המות וילחמו ברוח גבורה, אבל הקלעים מעל ראש החומה לא נלאו מהמטיר עליהם אש וחצי זעם, ויהדפום אחור מעל הקיר מרחק רב, ועיני המלך וליזיאש רואות וכלות.

— ליזיאש! — אמר המלך אל מצביאו — הנה אמרת לי כי אין אלהים לישראל, ועתה הנני רואה כי אלהיהם נלחם להם, כי איך יניסו מאה עשרת אלפים ומתי מעט עם רב?

— אך מקרה הוא, הוד מלכות! — נחמהו ליזיאש — וגם חומת ירושלם בצורה מאד... נחכה עד מחר ויכניענה הרעב מפנינו, כי לא ינומו ולא יישנו שם אלקימוס ומניליאוס עד שלחם את אסמי האכל באש...

עוד הדברים בפיו ופרש בא והוא וסוסו האביר מכסים באבק רב.

— קשר, הוד מלכות! — קרא הפרש, וינשם וישאף יחד — קשר עליך ועל מלכותך.

פני המלך חורו כשיד וכל יצוריו רעדו. גם פני ליזיאש כסו בחרות צלמות.

— המלך אנטיוכוס — הוסיף הפרש לדבר — הפקידך לפני מותו, הוד מלכות, על יד פוליפוס, ועתה הוא שב מארץ פרס וכל אנשי המלחמה עמו, לכבש לו את המלוכה באנטוכיה...

פני ליזיאש התעותו והמלך לבש חרדות.

— ומאין באת, המבשר? — שאל ליזיאש את הפרש בקול רועד.

— מארץ פרס אני שב ארצה ארם, ויקר לקראתי פוליפוס וחילו העצום בדרך, בלכתו בחפזה לאנטוכיה למגר לארץ כסא המלוכה...

— ואיפה הוא עתה?

— על יד גבול ארם נקריתי עמו אמש וכסופה הוא הולך וכסופה מרכבותיו אל עיר הממלכה, ואחוש כעל כנפי נשר לבשר זאת לאדוני המלך...

— מה נורא האסון! — התפרץ מלב אאפטר.

— אדוני המלך! — אמר אליו אחד משלישיו — הנה נא ידעת כי חסרנו כל בארץ הזאת, והעם הולך וחסר מבלי צדה, והמקום אשר אנחנו צרים עליו חזק מאד; האם לא טוב לנו לשוב ולשקד על אדות ארצנו? נתנה יד לעם העזוז והגבור הזה, עם־היהודים; נעשה שלום להם ונאות למו כי ילכו בחקותם ויעבדו את אלהיהם הנלחם להם, כי כל מלחמתם וכל התרגזם עלינו עקב אשר הפרענו אותם מעבודת אלהיהם...

עיני הפרש הבריקו בדבר האיש דבריו.

—ליזיאש! — פנה המלך אל יועצו — מה תענה על דברי האיש?

ליזיאש הערום אשר נחם זה כמה על עצתו לצור על ירושלם, בראותו כי עד כה שגבה העיר ממנו, ומי יודע אם תכנע לו גם מעתה; מצא עתה תואנה לפרק מעליו כליל דבר מצור ירושלם.

— כן ידידנו קריסוס דובר! — ענה ליזיאש את המלך — הנה בעוד אנחנו נלחמים פ ה, יכבש לו פוליפוס ש ם את המלוכה, ולא על חכמי ממשלה ויודעי מלחמה להתעקש ולהקשות ערף לאמר: "את העם הזה נשנא ועלינו להכניעו"... בנשוב הרוח מול פנינו, עלינו לאהב לפעמים את אשר נשנא ולשנא את אשר נאהב... נעזבה עד מהרה את ירושלם ונשקד, כאשר יאמר קריסוס, על ארצנו!...

— ברוך אתה אלהי ישראל על תתך ביד אמתך את התשועה הגדולה הזאת לעמך! — אמר הפרש בלבו.

— הרפו מן המצודה!—הרעים הנער המלך אל חילו—סורו ממנה כרגע!

* * *

ליל חשך פרוש על ציון עיר אלהים. הרחק, הרחק בין הריה, הררי אל, שוקע חצי הירח ומסתתר, כאלו ירא להביט אל יושביה ההולכים קדר בלחץ שני אויבים נוראים, היונים מחוץ והרעב מבית.

מה נפלאו כל הגדולות אשר עשה היום המכבי! כמוהן לא נעשו למיום תפוש איש חרב להגן על ארצו.

במתי מעט הכה הפעם מחדש אלפים איש בקרב רבבות צבא מלחמה, העומדים זה כמה סביבות ירושלם ושואפים לדמו.

אמנם רק ביד גבור חיל כיהודה המכבי להראות נפלאות כאלה; אבל כנר בטרם יכבה גבורתו יהודה עתה; רגע תתאבך שלהבתו ותדעך מאפס שמן...

הרעב אשר בירושלם נגע גם בו ובאנשי חילו הגבורים. לחם צר מאכלם במדה ובמשקל. רעבים יצאו היום מתוך המצודה, שבעי נצחון שבו ירושלימה, אבל לא שקט רעבון בטנם.

ובהרעיש היום האויב את המצודה, עורר בלהות צלמות בקרב העיר, כי הביא הרעב רוח יאוש בלב בני ציון, ויאמינו כי עתה בא קץ המלחמה ועוד מעט והיו כצאן טבחה בחוצות ירושלם, המה ונשיהם וטפם.

— לשוא חרפו נפשם שלשת הגבורים אבשלום, לוי ושריה ללכת אל מלך ערב — אמר שמעון אל יהודה המכבי אחיו בליל יום הנפלאות וסערת המלחמה — הנה מלבד אשר נשפק אם יצליחו דרכם, לא נעמוד בפני הרעב...

— מעתה אין דרך אחרת כי אם להלחם דבר יום ביומו מחוץ לחומה ולגזל טרף מפי הצובאים עלינו — ענהו יהודה.

שמעון נאנח במרירות.

— מה אנחתך, גבור ? ! — שאלהו אחיו — מלחמתי היום מחוץ לקיר הראתך כי עמנו אל...

— אלהים היה עם אבותינו בימי מצרים וסנחריב ובימי המן — התאנח שמעון — אבל...

— הס ! — גער בו יהודה ופניו רעמו — אל תתן תפלה לאלהים, הוא יך ויחבשנו...

— קול בכי התפרץ מלב שמעון למרות חפצו.

— אחי — רעד קולו — מה נעשה מחר ?...

— אין מעצור לה' להחיש ישעו בן־רגע, ומה לנו ליום מחר ? ! — ענה יהודה בבטחה — כל עוד נפשי בי איחל לו, והוא הטוב בעיניו יעש...

ברגע ההוא נפתחה דלת החדר ואחד השומרים בא.

— אדוני המכבים ! — אמר אליהם — נשקפתי מעל ראש החומה, והנה כל הככר שמם מאין אדם כאלו בלעתם שאול תחתיה...

— היתכן ? — שאל יהודה — האמנם התבוננת אל כל הככר ?

— אל כל הככר, אדוני המכבי, לארכו ולרחבו...

— ואין שם איש ?

— גם פרסה לא השאירו...

— אולי לא הטיבות לראות כי גבר החשך.

— העליתי לפידים בוערים, והנה כאלו נבלעו תחתיות ארץ ולא נודע כי באו אל קרבה...

— הלא דבר הוא, שמעון ! — אמר יהודה אל אחיו—לבי ינבא לי תשועה.

— מי יתן ! — אמר שמעון בשפה רפה כנואש — אבל אדמה כי מרמת ליזיאש הוא, ומי יודע את הרעה שהשועל הזה כורה לנו ? !

— הבה אעלה נא אל ראש המצודה וראיתי זאת בעיני ! — קרא יהודה.

— עלה אתה מעבר מזה — אמר שמעון — ואני אעלה מעבר מזה !

ויהי בצאתם, והנה שומר אחר לקראתם.

— אדוני המכבים ! — אמר גם הוא — שונאינו הערימו להסתר ויעלו מעל קירות החומה.

— לכו העלו לפידי אש וראיתי את המראה הנהדר ההוא בעיני ! — אמר אליהם יהודה, ואחרי רגעים מספר עלה אל קיר החומה.

* * *

אבשלום, שריה ולוי, שלשת גבורי ישראל, בראותם כי תשועה גדולה לעמם ביד פניאל איש הפלא, אשר נקרה לקראתם בלילה, שבו על עקבם במצותו, ופניהם מועדות ירושלימה.

בדרך עקלתון הלכו גם עתה, לבל יתפשו בכף חיל המלך הצרים על העיר, ובהגיעם בבקר אל קצה המחנה, הסתתרו בנקיק סלע לראות מה יעשה, ואם יקום דבר פניאל כי יעלה האויב מעל ירושלם הנצורה.

וישבו כל היום בנקיק הסלע וישקיפו מסתר מחבואם אל כל הככר הגדול, והוא מלא רכב ופרשים וצבא רב אשר לא ימד ולא יספר מרב.

— אל אלהים ה'! — קרא שריה — איך יניס הפרש ההוא אשר קולו כקול האשה, את המחנה הגדול והעצום הזה אשר לא אראה קצהו?

— הנה גם אתה אשה, שריה יקירי — אמר לו לוי — ותעשי לא אחת נפלאות לא קוינו, ולבי יאמר לי כי זה פניאל הפרש היא פנינה אשר שמעה שמענו ואותה לא ראינו...

— פנינה? איך תעלה זאת על לבך? — שאלהו שריה.

— מאין ידע פניאל את בת־שבע אחותך וכי היתה שבויה בארמון אנטיוכוס? — שאל לוי — וגם ידענו כי שלח יהודה גבורנו את דניאל ואת תובל בדבר סתר, ופניאל הלא צוה את הפרש אשר בצדו לחוש אליהם ולהחישם אל קרבת ירושלם, וברור שמענו מפיו כי המה מלויו בדרך...

— נקל לשמוע — אמר אבשלום — כי פניאל היא פנינה...

— ומה נפלא קול הפרש אשר שלח פניאל אל שני מלויו! — קראה שרה ברגש—האם לא כקול דודי הוא?... מה אתה אומר, לוי? הלא רעך היה ש ל ו ם!...

— שלום לעפר ש ל ו ם, ולמה תזכרנו, שריה אדוני? — ענהו לוי ברגזה אשר התאמץ להסתירה — האם לא קברהו שמגר בגמלא?

— ועמו נקברה מנוחת־לבי — נאנח שריה.

— עזבי עתה, שרה, רעיוני עצב בדבר שלום המת, כי ישנו גבור חיל חי ורב פעלים אשר ימח דמעתך — אמר אבשלום אל שריה — אבל ראו נא ראו את כל החרדה אשר היתה פתאם במחנה! הנה כל החיל הכבד יסוג לאחור כאלו השמש השוקעת מפילה עליו בלהות צלמות...

— מה נפלא המראה! — קרא לוי ברגש — כל צבאות האויב הפכו פניהם והם נסוגים לאטם מן המצודה.

— אחי! — קרא אבשלום וקולו רעד — הנה באו דברי פניאל! האויב יסור לאטו ובמשטר צבא מלחמה מעל ירושלם הנצורה...

שריה ולוי התרגשו למראה ועיני שלשתם הורידו דמעה.

— מה רבו רחמיך, אלהי ישראל, על עמך! — קרא שריה וימח דמעתו

— הנה לא אפון עתה כי הפך האויב פניו מעל ירושלם ועוד מעט ושמחנו שנית בשמחת גוינו בעיר קדשנו.

— אמן, כן יאמר ה'! — קרא לוי וישא מרום עיניו.

* * *

על ראש הומת ירושלם מתהלך יהודה ומשקיף על פני כל הככר מסביב לאור לפידי אש בוערים, והוא שמם על כל סביביו מאין אדם.

— האמנם מרמת ליזיאש היא למשוך אותי בחכה? — הוא שואל את לבו — והאמין כי הוא הסתתר פה באחד המקומות, ויגיח אלי פתאם מן המארב בצאתי עם גדוד לבקש לחם? מה כבד להאמין זאת! אבל מי יתכן רוח השועל הזה והמון תחבולות ערמתו!

רגע עמד הגבור תחתיו וישקף שנית על פני כל הככר מסביב והוא עטוף מעיל שממה ועל כל סביבותיו השלך הס.

ויתהלך יהודה משמים מחריש ומשתאה על קיר המצודה לארכו ואין איש בכל הככר מתחת ואין קול ואין קשב.

— עין בעין אראה כי נתן לנו אלהים תשועה ולא אדע איך נעשתה וביד מי — דובבו שפתי הגבור בעמדו תחתיו — האמנם נפלה חתת אלהים על הנער המלך בראותו את המכה אשר הכיתי בחילו יומם, ויסוג לאחור, או אולי יחשב כי שתי מוקשים לו ויעתק צבאותיו עד יעבור הפחד; אבל אם כה או כה וירושלם איננה עוד במצור, ואני יכול לצאת לתור אכל ליושביה מזי רעב. האח, מי מלל לנו אשוב אראה את העיר שלוה מפחד אויב! אך יד אלהים הבוחר בעמו עשתה זאת, ואני אמרתי נגזרנו ואין ישועתה לנו עוד.

ויתיצב הגבור נוכח ירושלם קדמה וישא מרום עיניו ויקרא בקול רועד:

— אודך אדוני כי אנפת בנו, תשוב אפך ותרחם ציון. שישו את ירושלם משוש כל המתאבלים עליה, כי רחמת אלהים את עמך ולא יוסיף עוד אויב עבור בגבולנו...

— מי שם הבוכה השופך לבו לה?! — הגיעו אל אזניו פתאם קול רך וענג מתחת לקיר החומה — יתבשר כי שמע אלהים את תפלתו והאויב סר מעל ירושלם והוא שב אל ארצו...

— האח, מי את הדוברת?! — רעד קול הגבור בתוך החשכה — האמנם קול פנינה אני שומע?...

— כן, קול פנינה הוא! — ענהו הקול הרך מתחת — ומי אתה הדובר? האמנם קול יהודה רעי אני שומעת? האח, הנה קולך זה, קול גור אריה יהודה, הנלחם מלחמת ה' בגוי נבל! פתחה לי, גבור, שערי צדק, אבוא ירושלימה ואבשרה את התשועה הגדולה אשר עשה אלהים ביד פנינה אמתך!

וימהר יהודה וירד מעל קיר החומה ויפתח את שער המצודה לפני פנינה, ויביאה אל לשכתו על יד השער, ויתבונן אליה בלב חרד, וכמעט לא הכירה, כי היתה לבושה שמלת גבר כאחד הפרשים בצבא מלחמה ומכסה באבק רב.

— האח, פנינה! — קרא הגבור בשמחה ובשממון ורעדה — האם לא חלום הוא תופיעך עתה אלי? אם לא מקסם כזב הככר השמם סביבות ירושלם? הכמלאך אלהים נגלית אלי אחרי הכותך חיל אנטיוכוס, כמלאך ההוא אשר השם מחנה סנחריב?

— לא הכיתי חיל אנטיוכוס כי לא מלאך אני — ענתהו פנינה בצחוק-ענוה — אבל מאז חדלו מלאכי מרום לעשות משפט לעשוקים, החלו בני אדם להתחכם איך להציל נפשם מיד חזק מהם בכח תבונתם, ואני במה אכף לאלהי ישראל אשר הורני עצה להבריח את אויבנו הנורא מעל עיר קדשנו הנצורה! ואתה אל תירא עוד, גבור! הלוך וקראת באזני ירושלם: קומי לבשי בגדי תפארתך, כי לא יוסיף לעבור בך עוד ערל וטמא!

עיני הגבור מלאו דמעות ויאחז ביד פנינה ויקרא:

— ברוכה את לה', פנינה תמתי, וברוך טעמך כי הצלת את עמך מכף מרעים! ואני מה אתגאה בך, תמתי, כי בת משפחתי את, ותעשי כיום בישראל את התשועה הגדולה הזאת! האח, פנינה! כבר נואשתי לא אחת מראותך עוד בחיים, והנה שבת אלי היום ותביאי חיים וישע לרבבות בני עמך! חיי, אחותי תמתי, ועמדו לפני להלחם מלחמת ה' בגבורים עד השמד האויב מפנינו...

ולא יכול הגבור לכלות דבריו, כי רגשותיו עברו חק ובכיו שם מחנק לקולו.

קכו.

ושני הבוגדים והפושעים, מניליאוס ואלקימוס, יצאו לילה דרך המנהרה הנסתרה אשר במצודת אקרה, לנום לפני ליזיאש, אחרי אשר לא יכלו לשלח באש את יתר המחיה אשר לעם המלחמה.

פני מניליאוס מועדות עתה אל גבול ארם להספח אל פוליפוס, בחשבו כי לא ידעו מעלו, ובלב אלקימוס ללכת שנית אל דמיטריוס רומאה ולעוררהו

בשעה מכשרת למלחמה על הממלכה החדשה; אבל הסתיר דרכו ממניליאוס, ויגד לו כי הולך הוא עמו אל פוליפוס.

ושני הזדים לבושים כבנענים ורוכלים, ההולכים לתמם לערוב מערבם בערים ובכפרים, והם בוטחים בבגדיהם אשר שנו ובאבק אשר כסו בו פניהם, כי לא יכירום עד בואם אל מחוז חפצם.

ויהי כי רחקו מהלך חצי היום מירושלם, ויסורו אל מלון בדרך על יד הכפר ק ד ר ו ן, ויאכלו שם לחם, ויראו שלשה אנשים באים מן החוץ ונכנסים אל אחד החדרים הנשען אל חדר פתוח, נוכח השלחן שהם אוכלים עליו.

— אלקימוס, ידידי, — לחש מניליאוס באזני רעהו בחרדה — התאמין כי הכרתי את חגורתי הגנובה העשויה ממטבעות זהב, במתני אחד האנשים אשר באו זה עתה החדרה?!

— על דבר איזה חגורה הנך מדבר אלי? — שאלהו אלקימוס.

— הנה שכחתי לספר לך כי האשה אשר גלתה לי שבתך בבית עכן, ואישה הגמד, גנבו ממני גם חגורת זהב בתוך יתר חפצי, בעת אשר חפשתיך בתוך היער...

— ואת החגורה ההיא הכרת עתה במתני אחד האנשים אשר בחדר הזה?

— יהי כן ציאוס אלהי עמדי! — נשבע הדובר — הנה החגורה ההיא יחידה במינה, ונתונה היא לי מאת תלמי מקרון בעת אשר היה פקיד נגיד בירושלם.

— נרעשתי ונפעמתי מאד! — קרא אלקימוס — הנה שני הגנבים והנוכלים ההם מכרו לי כתר־סנחריב בחמשים אלף כסף, ויקחו את המחיר ואת העטרה לא נתנו לי, ועתה כאשר אחזה לי, הננו על עקבם... האח! מי יתן בידי את הגמד והאשה, כי עתה אולי הצלתי את הוני ואותם הסגרתי אל ממשלת־יון, כי גנבו את כתר סנחריב מבית גנזכי המלך באקבתנא ואנשים אין מספר נהרגו מידם ולשש מאות אסירי המלך נקרא דרור בעקב הגנבה ההיא...

— הס, פן ישמעו האנשים! — לחש מניליאוס באזני הדובר — ומה יצר לי כי עלינו להזהר עתה כגנבים בעצמנו בבואנו לבקש את הגנבה, כי אם נתפש בכף ליזיאש אחת דתנו למות בבית־הדשן...

— ומי יתן ויכולתי להסגירך אל יהודה המכבי! — חשב אז "ידידו" אלקימוס בלבו, ואליו אמר:

— אדמה כי עברים שלשת האנשים אם גם לבושים הם כארמים, הבה

נבוא בדברים עמם ונדע איך נמצאה להם חגורתך.

— ראשית כל נשכר לנו את החדר הזה הנשען אל חדרם — ענה מניליאוס ואחר נועץ מה לעשות.

ויהי אחרי אכלם וישכרו להם את החדר, ויבאו בו ואת הדלת סגרו אחריהם.

* * *

ושלשת האנשים אשר ראו הזדים, הם דניאל, תובל ושלמון השבים אל קרבת ירושלם בעקבות פנינה אשר הלכה לפניהם, ובבואם היום בבקר השכם אל הכפר קדרון, נקרה לקראתם איש אחד גמד וימכר לדניאל חגורת־זהב אשר אמר כי מצאה בדרך חברון, ובעת אשר באו שני הנבלים אלקימוס ומניליאוס אל החדר אשר שכרו, ישבו שלשת הרעים ונדברו יחד על דבר פנינה והתשועה הגדולה אשר בידה לעמה ויתפלאו על הכמתה ואמץ לבה.

— ובכל זאת לא ירגע לבי עד אשר אראה את האויב שב אל ארצו — אמר תובל.

— ואני לא אשפק כי ישוב — ענהו דניאל — כי אם יתמהמה וכבש לו פוליפוס את המלוכה.

— וגם אני לא אפון רגע כי תקום עצת פנינה — אמר שלמון — ואם נשבה פה עד מחר, אקוה כי אראה צבאות המלך שבים דרך הכפר הזה אל ארצם.

— מי יתן ויאמנו דבריך — קרא דניאל — ואז אתן את אזור הזהב אשר קניתי מנחה ליהודה גבורנו.

ובדברו שם ידיו על חלציו ויגע בחגורתו הנוצצת.

— הנך מתגאה בחגורתך — צחק תובל — ואני טרם אדע אם זהבה טהור הוא כאשר אמר המוכר...

— ואני טרם אדע אם לא גנובה היא — אמר שלמון — כי לא ישר הגמד המוכר בעיני, והוא נראה לי כאיש תרמית...

— מה יכבד אחד מגבורי המכבי כי תכר חגורה גנובה במתניו! — הוסיף תובל בצחוק.

וברגע ההוא נפתחה הדלת ואלקימוס בא אליהם החדרה.

— סלחו לי, אדוני הנכבדים, על הפריעי רגע את שיחתכם — אמר אליהם במסות ענוה על פניו — הנני רואה כי עוברי אורח אתם כמוני, הטיבו נא להגיד לי אם לא נקרה לקראתכם גמד ואשתו בדרך?

דניאל התבונן אל הדובר ויכר בו כרגע את אלקימוס הכהן אשר ראהו לא אחת בירושלם, גם אלקימוס הכיר בו את אחד מעבדי המכבי, אבל לא זכר מה שמו, וכרגע עלה רעיון בליעל על לבו בדבר מניליאוס "ידידו"...

— כן, גמר נקרה לקראתנו — ענהו דניאל אחרי דומיה מעטה — אבל לא אשתו.

— התטיב, אדוני, להגיד לי איפה ?

— התוכל להשמיעני, אדוני, על מה אתה מבקשהו ?

— הנה הוא ואשתו גנבים, נוכלים וחומסים אשר לא היו כמוהם — ענהו אלקימוס — ומי יתן ואמצאם !

מבלי משים נגעה עתה יד דניאל בחגורה אשר במתניו.

— וגם את החגורה הזאת גנבו — הוסיף אלקימוס — ויכשילו עובר אורח תמים כמוך, אדוני, בדבר און...

— ואתה ידעת כי החגורה הזאת גנובה ?

— כן, אדוני, וגם ידעתי ממי גנבוה ; אבל הגנבה ההיא כאין לעמת האחרת אשר דבקה בכפם ואשר לא אוכל גלות לך, אדוני, עד אשר אתפשם בכף. התטיב להגיד לי איפה הם נמצאים ?

— פגשנו את הגמד בבקר השכם בתוך הכפר — ענהו דניאל — אבל התאמין כי גנב כמוהו ישב ויחכה עד אשר יתפש ? לא אשפק כי כבר יצא מפה ולא נמצאנו עוד.

אלקימוס נאנח מכאב לב. לפי מהלך הגנבים הבין כי פניהם מועדות ירושלימה, ואם יבקשם בכל הככר ההוא, על נקלה יפול ביד ליזיאוש ואבד באין מציל.

— ילכו לעזאזל — אמר הנבל בלבו — הבה אמהר להמלט מפה אל דיכיטריוס רומאה, כי בזאת יוסד אשרי ; אבל אנסה נא לפני לכתי לכרות קבר למניליאוס י ד י ד י !...

— הנני רואה — אמר אל דניאל אחרי רגעי דומיה — כי לשוא אבקש את הגנבים במקום הזה ההומה מאדם לרגל המלחמה סביבות ירושלם, ואני האמת אגיד לך, אדוני, ולרעיך היושבים עמך בזה, כי לא על דבר הגנבים והגנבה באתי אליך, כי אם להסגיר אליכם את ראש צוררי ישראל אשר בגללו כל המלחמה עתה סביבות ירושלם.

האנשים התפלאו איש אל אחיו והנבל הוסיף לדבר :

— הנה הכרתי בכם, אדוני, את אנשי יהודה המכבי ומה תתנו לי במלאי את דברי ?...

— האמנם יש צורר ישראל גדול מאלקימוס הכהן ?—שאלהו דניאל ברגזה —התדמה כי לא הכרתיך איש בליעל ? ! הנה אתה בנכליך הרעים כרית שוחה לעמך וברות עבד נקלה המפעמך, למדתהו ללקק ידי מכיו, ובשלך כל המהומה עתה בירושלם פנימה והמבוסה מחוץ, ועתה הנך מכתיר איש אחר לראש צוררי עמך, ואותו אתה אומר להסגיר אלינו !...

— אם תשמע מפי כי מניליאוס הכהן הוא — ענהו אלקימוס במנוחה, כאלו לא עבר עליו מה — כי עתה תודה כי אמנם הצר לעמך ממני...

— אמנם אודה כי אם אתה היית נחש לעמך, היה הוא צפעוני — ענהו דניאל בנפש מרה — ועתה הגידה נא לי איך תסגירנו אלינו ?

— הנה הוא יושב אתי פה בדרך במלון, ואם לא הנקלה לכם להביאו עתה בערמה ירושלימה אל יהודה גבורכם, באשר העיר נצורה, הנה תוכלו להסגירו אל ליזיאש אשר חרץ עליו משפט מות...

— ליזיאש חרץ משפט־מות על מניליאוס ? האאמין זאת לך ? ואני ידעתי כי היה לו לעינים בדרך ארץ יהודה.

— כבר שנו פני הדברים לרעת מניליאוס, ואוי ואבוי יהיה לו אם יפול עתה ביד ליזיאש.

— הנה הנחש הזה הביא טרף נחמד בפיו — אמר דניאל בלבו — אם תקום עצת פנינה והאויב יעלה מעל ירושלם, מה נכבד יהיה היום כי יובא מניליאוס הרע והבליעל אשר שפך דם אלפי נקיים בחוצות ירושלם, רתוק באזקים אל יהודה גבורנו לעשות בו שפטים לעיני כל ישראל, ביום חגנו הקדוש ! ואם לא ימהר האויב לסור מעל עיר אלהים ולא נוכל לבוא ירושלימה, נשימהו טרף לשני ליזיאש...

— מדוע אתה מחשה האיש ? — שאלהו אלקימוס אשר לא מצא בפיו מענה כרגע — אם תחשוב כי לא על נקלה תסגירהו אל האויב, אות הוא כי לא תכשר לעמוד לפני יהודה המכבי. בתחבולות תעשה מלחמה, ואוי ללוחם בשדה קרב אשר לא ידע להוליך את אויבו שולל.

—אבל השכחת כי ערום ואיש מזמות הוא מניליאוס ?

— אין חכם לבב בתבל אשר יעמוד בפני תחבולות ערמה העושה במחשך מעשיה — ענהו אלקימוס — הנה מניליאוס מבקש את הגמד ואשתו אשר

נגבו כספו וחפציו, והחגורה אשר במתניך תעיד כי דבר היה לך עם הגנבים, משכהו בחבלי החגורה הזאת אל יהודה גבורך או אל ליזיאש, ועשית נקמות באיש אשר הרע לעמך.

— לא אכחד כי אין כמוך בבני בליעל — אמר דניאל וצחוק קל רחף על שפתיו.

— הנה בזאת אתגאה כי לא ישרתי בעיני אנשי המכבי—ענהו אלקימוס — אבל לוא גם עלה רעיון על לבי לכפר את פני עמך במנחה על כל הרעה אשר עשיתי לו והאשר עוד אעשה, גם אז אין תשורה טובה לתת לו ממניליאוס הכהן . . .

דניאל ורעיו התעותו למשמע דברי הזד הארור המתהלל ברשעתו לעם אשר על ברכיו נולד.

— לולא מניליאוס איש הדמים היה קרבנך הפעם — אמר לו דניאל אחרי רגעי דומיה — כי אז לא מלאני לבי להיות כלי מפץ בידך לחבל את אויבך; אבל יקרה לנו תשורתך מאשר תיקר לך נקמתך באיש מצותך, ועל כן אני נאות לקבלה מידך...

עיני אלקימוס נוצצו כעיני צפעוני למשמע הדברים.

— הנני והבאתי אליך הנה את מניליאוס! — קרא בשמחה גלויה — ואתם היו לבני חיל ומשכוהו אל יהודה או אל ליזיאש...

לא ארכו הרגעים ואלקימוס הביא את מניליאוס **ידידו** אל שלשת הרעים החדרה...

קכז.

אחרי נדודים רבים ופחדי מות הגיע ציזוס הגמד ואסנת המצרית אל הכפר קדרון אשר בקרבת ירושלם.

שם שכרו להם מלון בבית אחד האכרים ושם קדר היום על ציזוס, כי מצא שמה בבית האכר פקיד צבא צעיר לימים מחיל המלך הצר עתה על ירושלם, ואחרי שבתם עמו שלשה ימים בבית אחד, נדמה לציזוס כי נושא הצעיר עיניו אל אסנת תמתו ומביט אליה בעיני אהבה.

ויהי הגמד הערום כמחריש, ויתבונן אל הדבר בעינים פקוחות, והנה יפתו משיבה לו אהבה בסתר.

— לא אתפלא במצאי בה ערות דבר — אמר הגמד אל לבו — כי לא יהפוך כושי עורו, ומי אני הגמד לעמת איש הצבא כי לא תחליפני בו? אבל רב לי לדעת זאת...

— הנה פה תם חלומי — אמרה אליו יפתו ביום השלישי בערב — ירושלם נצורה ולא נוכל להבקיע אליה גם בתחבולות ערמה, ואתה, גמד, הלא אמרת לי כי תביאני אל יהודה המכבי למכר לו את עטרת סנחריב!

— עיניך, אשת מדנים, לא תשבענה כשאול — ענה אותה ציזום — הנה כבר שקל אלקימוס חמשים אלף כסף מחירה, והיום מכרתי חגורת מניליאוס, ורבים מחפציו היקרים עודם נמצאים בכלינו, ומה פשעי אם המלך אאפטר צר על ירושלם? הישמעני כי אצוהו לסור מעליה באשר אסנת אהובתי נבהלת להון?

— ידעתי כי חלק לך השטן חלקת לשון, ומדי דברי בך תצדק ממני — אמרה אסנת — אבל עוצה נא מה נעשה עתה? הנה המצור סביבות ירושלם לא יתננו לבוא אל קרבה, ואם תלכד ביד אויב, אז לא יחיה עוד המכבי, ומה נסכלה עתה עצתך למכר לו את הכתר!

— ראשית כל עלינו להסתירו במעבה האדמה וכבר תרתי לו מנוח נעימה תחת אחד השיחים, כאשר עשינו בחצרון הכפר...

— אמנם אין דרך אחרת — ענתהו אהובתו במסוה אם על פניה — אבל לא עניתני מה נעשה עתה?

— בהסתירנו את העטרה נעשה את אשר עלינו לעשות.

— ופה נשב בכפר קדרון?

— אחת היא לנו אם נשב פה או נלכה אל כפר אחר. עלינו לשבת ולחכות עד ראותנו מה תהי אחרית המלחמה סביבות ירושלם; אבל את עטרת סנחריב עלינו להסתיר תחתיות ארץ, לבל תהיה לנו למכשול עון אם נתפש...

— והמחבוא אשר תרת לה מקום נאמן הוא?

— לאשה רעה ולחפץ גנוב אין שמירה אלא בקרקע — צחק הגמד — ואם טרם הגיע עתך לכרות לך קבר, הבי לי את העטרה ואקברנה תחת אחד השיחים בתוך חרש מצל אשר סביבות הבית הזה, ולא תשורנה גם עין איה.

אסנת מהרה אל צרור חפציה ותוציא משם כלי כמעשה הסיר, חבוש במטפחת עבה וקשור על כל סביביו בחוטים כמעשה השבכה, ותתנהו על ידו.

— כדלילה את אהובה, כן אסרת הפעם את אוצרנו — צחק ציזוס — לבל יברח חלילה מתוך אמתחתך... האמנם יראת, יפתי, פן ימלט כי ככה חבשתיהו?

—אשרי אדם מפחד תמיד — ענתהו אהובתו בתמת נפש — ואתה, אהובי, לך קבור את "מתנו" במקום נאמן; אבל דע כי מידך אבקשנו...

— בטחי בי, יפתו, כי לא ידע איש את קבורתו בלעדינו — הבטיחה הגמד באהבה גלויה — היי שלום, אהובתי, עוד מעט ואשובה.

ובדברו השתחוה לה באהבה רבה וימהר ויצא החוצה.

— תשובי תראיני, אשת בליעל, כאשר תראי את אזניך! — נעו שפתיו בהעלמו בתוך החשכה — והיה זה שכר בגדך, ארורה!...

— הה־הה־הה! צחקה המצרית במלא פיה בצאתו — תשוב תראה את העטרה כאשר תראה עתה אור שמש! אמנם ערום כנחש אתה, גמד נבזה, אבל התגיע עד קרסולי אסנת?!...

ובכלותה לצחק דפקה פעמים ושלש על הקיר ותקרא:

— רופוס! רופוס! בוא הנה!

לא ארכה הרגעים ואיש צעיר לימים, יפה תאר ובעל קומה, לבוש כפקיד צבא יוני בא אליה החדרה.

— האח, רופוס אהובי ומחמדי! — קראה המצרית בשמחה ברוצה לקראתו — הנה יצא הגמד להסתיר את אוצרי הטוב, והוא לא ידע כי רמיתיו...

— ראשית כל אשקך, אהובתי! — אמר הצעיר אשר בשם רופוס קראתהו — כי אם קראתיני הנה, אות הוא כי לא ישוב הגמד עד מהרה... האין זאת?...

ובדברו חבק את המצרית וישקנה.

— אמנם כן, לא ישוב עד מהרה — צחקה אחרי נשקה אותו גם היא — כי הלך לקבר את אוצרי... הה־הה־הה!...

— צחקך במלא פיך, אהובתי היקרה, — אמר לה רופוס באהבה — יעיד כי עשית דבר בליעל לאהובך הגמד אשר כל השומע יצחק ויתפלא...

— עשיתי כאשר נדברנו היום בבקר — ענתהו אסנת בגאון — כי מה לא תעשה אשה למאהבה המקונן בלבה?... את מכסה־העץ נתתי להגמד ואת העטרה לקחתי לי... ועתה אדמה כי כבר הגיעה העת לנוס עמך מפה אל המקום אשר אמרת...

— והגמד הלך עתה לקבר את המכסה?

— הלך וגם יקברנו וגם לא תעלה מחשבת פגול על לבו כי רמיתיו...

— האאמין למשמע אזני כי השארת את העטרה לך?

— הנה היא בצרור חפצי, שם בפנה! ולולא יראתי פן ישוב הגמד ברגע התירי חרצובותיו, כי עתה הראיתיך כי לא תשקר אסנת לאהובה, כי לבה נתון לך מרגע ראותי אותך!...

— הראיני את העטרה וראיתי היאמנו דבריך.

— לא אדע איך אאמין באהבתך, רופוס מחמדי, בראותי כי תשפק באמונתי — ענתהו המצרית בתלונה — כי ראשית דרכי האהבה אמונה; אולם מאהבתי אותך, יקירי, הייתי עושה זאת כרגע לולא יראתי פן יבוא פתאם ציזום החדרה ונגלה לו משנה מעלי...

— הבי לי צרור חפציך ואפתחנו שם בחדרי — אמר לה רופוס באהבה — הנה זה רק שלשה ימים ידעתיך, והיה אם אכיר עתה ישרך ואמונתך, אהובתי העדינה, ומלאתי את דברי ולקחתיך אל מלכי, ואני לא אפון כי יתאו יפיך, וקם החלום אשר אמרת לי, כי תעשי מלוכה...

— ודבריך אמנם נשמעים למלך אאפטר כאשר אמרת!

— האינך רואה, אהובתי הפתיה, לפי מלבושי, כי אחד משריו הגדולים הנני? — שאלה אהובה בתמהון — הנה שלחתי בפקודתו הנה לתור פה אבל לאנשי חילו הצרים על ירושלם, ולולא נקריתי עמך פה ונלכדתי ברשת אהבתך, כי אז כבר שבתי אל שדה המלחמה... התבטיחיני, אהובתי, כי תאהביני גם בשבתך כרעיה לימין המלך?...

— בכל לבי ובכל נפשי! — קראה המצרית ברגש — כי מרגע ראותי אותך פה התלקחת אש אהבה בלבי אליך, ולא יכבנה הנער המלך בתפארת גדולתו, ולולא התאויתי מעודי למלוכה, כי אז בחרתי לשבת אתך אהובי על פנת גג מנשוא כתר מלכות; אבל זה רפיוני מימי ילדותי לחמוד חצר מלך...

— וגם שם יכירך מקומך — החליק לה אהובה — ואל יקרא שמי רופוס אם לא אושיבך כרעיה לימין המלך! אבל הבי לי עד מהרה את צרור חפציך, אבואה אל חדרי ואתבונן אל העטרה! התדעי כי עליך יהיה להסתירה לבל תהיי לך למכשול עון?...

— אוציא את אבניה — צחקה המצרית — ועד מהרה תנוצצנה בטבעות ונזמים, בענקים ובעדיים שונים, הגם אז לא יתם עוני?...

— אמנם חכמת לב את, אהובתי העדינה! — קרא רופוס וישקה על מצחה — ואת מהרי ותני לי צרורך, פן יבוא הגמד ונתפשנו...

— התדמה כי טרם הגיעה העת לנוס שנינו מפה כאשר נדברנו? — שאלתהו אסנת בגשתה אל צרורה על יד מטתה.

— זאת נעשה אחרי חצות לילה — ענה אותה אהובה במסוה תם על פניו — ועל כן טוב שתמצא העטרה באמתחתי, כי על כל אסון שלא יבא, לא יעלה על לב איש לחפש את הגנבה בכלי...

— הנה צרורי, מחמדי! — קראה המצרית בהושיטה לו את אשר אמרה — אבל מה זה תראינה עיני! ידך האחת קצוצה ואנכי לא ידעתי! הנה היא חסרה ארבע אצבעות!...

— ארבע אצבעותי אבדו במלחמה — נאנח רופוס — האמנם לא תאהביני עוד בגלל מומי זה?

— חלילה זאת מאסנת! — אמרה המצרית — אהבת נפש אהבתיך ועל כן אשא פניך ממום וזה לך האות!

ובדברה נפלה על צואריו ותשקהו בכל חם תאותה.

— הזהרי, יפתי, פן יבא הגמד — לחש לה אהובה בקחתו את צרורת בידו הבריאה — ואת היי שלום וחכי לי אחרי חצות לילה על יד האלה מול חלוני.

ויקח רופוס את הצרור ויצא.

* * *

בבית אחר אשר בכפר ההוא, לא הרחק ממלון רופוס, ישבו בעת ההיא שני אנשים, לבושים כפקידי צבא גם הם, ונדברו יחד.

— מאז נקרינו עמך בדרך בשובנו מארץ פרס — אמר האחד אל משנהו — טרם מצאנו שלל רב כאשר שערנו מראש.

— הטרם תדע, אֲשר, כי עת מלחמה היא עתה בארץ יהודה? — ענהו רעהו — ולולא התחפשנו לפקידי צבא, כי אז לא מצאנו גם טרף מעט.

— עצתך, גדליה, להתחפש כלוחמים בצבא המלך אמנם טובה היא — אמר לו אֲשר — כי לא יחסרנו איש בדבר און באשר נבוא, וגם לא יעז איש לחפש איזה גנבה בכלינו; אבל גדולות טרם עשינו...

— ומה תאמר, אֲשר, על דבר היפה־פיה אשר הקרה אלהים לקראתנו?

— שאלהו גדליה — הנה לפי דברת כלב, צרור אוצר כל יקר בכליה, ובחבלי אהבה יוציאנו ממנה...

— התדע מה הוא האוצר? עטרת סנחריב מלך אשור העולה לאלפי אלפים — ענהו אשר — וגם לא אשפק כי תמצא לכלב רענו על נקלה, כי אהבת נפש תאהבהו היפה־פיה מאז ראותה אותו, וגם הבטיחה להביאה אל המלך, כי למלוכה תכסף הפתיה...

— ואת אמרת כי דרכנו לא היתה צלחה! — קרא גדליה בתלונה.

— אל יתהלל הדיג לפני העלותו את הדג בחכתו — אמר אשר — אבל שמע נא, הנה איש דופק על הדלת!

שניהם מהרו אל המפתן, ואחרי רגעים מספר קדמו את פני כלב רעם אשר בא הביתה ויורד צרור מעל שכמו.

— אחי! — אמר אליהם בקצר רוח — נמהר ונמלטה מפה!

— מה קרה? — שאלהו אשר בחרדה.

— הנה הבאתי לכם את כתר סנחריב בצרור הזה!

— האמת בפיך, או התולים עמך? — שאלוהו רעיו.

— לא עת צחוק היא! נמהר ונמלטה מפה! כתר סנחריב מלך אשור נמצא בצרור הזה, נמלטה לפני הודע להפתיה אסונה...

האנשים הביטו איש אל רעהו בתמהון ובשממון, וכלב השח ארצה ויתר בידים מהירות את הצרור, וכרגע נראה הכתר בהדרו, וכמעט הכו בעורון לנגה אבני השהם אשר האיר את החדר בברק צבעים שונים.

— אשרינו! — קרא אשר ברגש, ועד מהרה חבשו את אוצרם בצרור חפציהם וימהרו וימלטו ויעלמו בתוך חשכת הככר השמם.

קכח.

ואלקימוס הבוגד ואיש הבליעל הביא את מניליאוס "ידידו" אל שלשת אנשי המכבי, דניאל שלום ותובל, ויגד לו כי מתיונים המה ממצודת אקרה אשר הלכו במלאכותו להפיץ תורת היונים בארץ יהודה, ובין כה באה ירושלם במצור ולא יוכלו לשוב אל מצודתם, ויאמן לו מניליאוס, כי אף אם ידע כי משחת מאיש הוא אלקימוס ידידו, לא עלה הפעם על לבו כי הוא כורה שוחה לרגליו, באשר שניהם הנם עתה בגולה והם מבקשים מנוס מפחד אויב.

— מה נהדרה החגורה אשר במתניך! — אמר מניליאוס אל דניאל במעמד אלקימוס, אחרי בואם בדברים על אדות המלחמה אשר סביבות ירושלם — אבל דע כי גנובה היא.

— אני קניתיה היום בבקר מיד גמד אחד בעברי בכפר — ענהו דניאל.

והגמד ההוא גנב ושודד הוא מאין כמוהו — אמר מניליאוס.

— ואני עד — הוסיף אלקימוס באנחה.

— הנה הוא ואשתו — ספר מניליאוס ברוח כהה — גנבו ממני חפצים רבים אשר עלו להון עצום, ובתוכם את החגורה הזאת, ומי יתן ואמצאם, כי אז אולי שב אלי נזקי...

— הנשמעה נבלה כזאת?! — התרגז חניאל.

— וגם ממני גנבו הון עצום ורב — אמר אלקימוס.

— ואני ידעתי אנה הלכו — אמר שלום או שלמון.

— ידעת?! — קרא דניאל — הגד, ורדפתי אחריהם!

— שמעתי אומרים: "נלכה עפרונה".

— גם אנכי שמעתי זאת מפיהם — אמר תובל.

— היתכן? — קרא מניליאוס — והכפר עפרון הלא הוא בקרבת ירושלם, ואדמה כי עד שמה מגיע קצה מחנה המלך הצר על העיר.

— מחנה המלך איננו מגיע שמה — אמר אלקימוס — ואין כל פחד אם נרדפם עד עפרון הכפר; אבל עלינו לחפשם גם בתוך הכפר הזה... הבה אצא ואניעה את כל המקום הזה בכברה, אולם אל תחכו לי, ובעת אשר אחפשם פה, תלכו אתם עפרונה...

וייטב הדבר בעיני שלשת הרעים וישלחו את אלקימוס הכפרה.

— עתה מצאתיך אויבי! — דבר אלקימוס לנפשו בצאתו — סמוך לבי כי לא תצא עוד בשלום מחברתם ואני ארוצה עתה אל דימיטריוס...

— האמת אגיד לכם, רעי — אמר מניליאוס אל האנשים — כי אינני נכסף לשוב אל קרבת ירושלם, כי ליזיאש עוין אותי ומתנכל לכל בני מפלגתי המתיונים, ולא טוב לי לעמוד בקרבתו; אבל אש נקם תוקד בלבי על הגמד ואשתו אשר חשפוני חשפה בדרך מסעי, ואני אתאוה לצלותם חיים על מדורת אש...

— חיים ישרפו שניהם על מדורה אחת! — קרא דניאל בקצף.

— ואני אשרק בשרם במשרקות־ברזל! — ענה תובל — קומו אחי ונלכה עפרונה, פן יתחמקו ממנו ולא נמצאם.

מניליאוס לא הרבה לחשב דרכו, וילך עם שלשת רעיו החדשים אל הכפר עפרון, כי אף אם ערום כנחש היה האיש, לא התגנב שמץ חשד אל לבו כי הם בורים עליו רעה, כי ידעו לכלכל דבריהם בערמה, גם נמצאו אתם אותות זהב וכסף אשר ישאום המתיונים להכירם כי נבדלו מעל עמם, ומאת ה׳ היתה זאת להשיב עליו את רעתו אשר עשה לעמו להרג את מבחר בניו ולמלאות חוצות ירושלם דם חללים.

ויהי בהגיעם אל קצה הכפר, ויראו מרחוק חיל עצום ורב הולך לקראתם, ויחרד מניליאוס חרדה גדולה.

— הנה צבאות המלך שבים אחור מעל ירושלם הנצורה — אמר אל שלשת רעיו בקול רועד — ולא טוב הפגשנו עמם.

וישמחו האנשים שמחה גדולה בראותם כי קמו דברי פניאל והאויב סר מעל ירושלם; אבל הסתירו שמחתם ממניליאוס.

— היתכן כי ישוב האויב מעל ירושלם הנצורה? — שאל דניאל את רעיו.

— לא עת חקור עתה אם ישוב או לא ישוב ומדוע הוא שב — הוסיף מניליאוס לדבר — כי אם עת להמלט על נפשנו, פן נתפש בכף ליזיאש איש הדמים.

— לא ידעתי מה כל החרדה, מניליאוס ידידי, — ענהו דניאל — הנה נוכחתי לא אחת לדעת כי לא רע לב ליזיאש להמתיונים, ואם נהפוך עתה פנינו להמלט מפני המחנה ההולך לקראתנו, יחסדונו האנשים בדבר און ורדפו אחרינו...

שלמון ותובל הבינו עתה כי שנה דניאל דעתו, ותחת הביא את הנבל אל יהודה ירושלימה, בחר, לפי מעמד הרגע, להסגירו אל ליזיאש.

— נלכה לקראת המחנה ואל נסוג אחור כמוגי לב — אמר שלמון — כי אין בנו כל עון אשר בגללו נסתר.

— אחי, אל תתעקשו כי בנפשי הוא! — קרא מניליאוס — הנה אמרתי לכם כי ליזיאש עוין אותי, אבל לא הגדתי לכם דבר אמת כי הוא מבקש את נפשי... הנה המחנה הולך וקרב, ואם לא אבקש לי עתה מחבוא ונפלתי ביד אויבי.

— לא זאת תפארת גבור לנוס כמוג לב מפני פחד שוא — ענהו דניאל

— האמנם תאמין כי ליזיאש הולך בראש החיל הזה?

— כמעט כל שרי חילו יודעים אותי — רעד קול מניליאוס — ואם יראוני ונתפשתי.

— האם לא חרפה היא לאיש אשר המית אלפי איש בחוצות ירושלם לירא מפני המות? — שאלהו דניאל בצחוק מר.

— לא עת חקור היא הלא אמרתי — ענהו מניליאוס אשר טרם הבין עם מי הוא הולך — לא עת בקש חשבונות, כי אם להמלט...

— העת קצרה — חוה דניאל דעתו במנוחה — הנה המחנה קרב אלינו וכבר ראונו רבים מן הצבא ונתפשנו כגנבים.

מניליאוס התאנח ומבלי משים נטה הצדה כמבקש מפלט לו, אבל ברגע ההוא הגיעו אליו שנים פרשים מן החלוץ ההולך לפני המחנה הכבד.

— שלום! שלום! — קרא להם דניאל בהשתחותו — התגידו לנו לאן הולך המחנה הגדול הזה מאחריכם?

— לאנטוכיה! — ענהו הפרש האחד.

— והמצור סביבות ירושלם?

— מלחמה לנו עתה בפוליפוס המורד ומהיהודים חדלנו.

— האמנם פוליפוס עולה למלחמה על מלכותנו הרוממה? — שאלהו דניאל כלא יודע מה.

— כן, הוא עולה — ענהו הפרש — והבוגד מניליאוס הביא לנו את החדשה הזאת.

פני מניליאוס חורו כשיד למשמע הדברים.

— התקראהו בוגד בגלל אשר הביא את החדשה? הלא נהפוך הוא, עבד נאמן למלכו יקרא...

— כעבד נאמן לממלכתנו אמנם נראה למצביאנו ליזיאש בראשונה: אבל אחרי כן נוכח לדעת כי שבע תועבות בלבו...

— ומה עשה?

— הנוכל הגיד לליזיאש, כי עצר את פוליפוס בדרך בנכלי ערמה, באמרו לו כי הולך הוא אל דימיטריוס רומאה לחבר את ידי שניהם למלחמה, ועתה נודע כי שקר הדבר.

— ובגלל מה אמה כי עצרהו? — חקר דניאל.

— למען יעמד המלך עם חילו סביבות ירושלם, ובין כה יכבש לו פוליפוס את המלוכה.

— אם חשב מניליאוס להביא רעה על הממלכה — הוסיף דניאל לשאל — מדוע הביא את החדשה כי פוליפוס יוצא עליה למלחמה?

— הנוכל ראה כי להסתיר צאת פוליפוס יהיה ככובש מים בכברה, כי יודע הדבר מאליו, ויתחפש לאוהב, ובקרבו שם ארבו כאויב...

— ציאוס אלהי! — קרא לב הנבל בקרבו — אמנם נוכל ואיש תרמית אנכי; אבל עד כמה טפלו עלי הסכלים האלה עלילות שקר, ויעותוני!...

— ומה יעשה ליזיאש למניליאוס אם ימצאנו? — שאל דניאל כתם.

— מי יתן וימצאנו, כי אז לא יעמד ראשו עליו על עונות חדשים וגם ישנים...

— ואתה ידעת נאמנה כי ימיתהו?

— כבר חרץ עליו משפט מות זה כמה.

— הנה מניליאוס לפניך! — קרא דניאל במנוחה ברמזו אל הנבל — קחהו ולך!

כחץ פתאם נחתו הדברים אל לב מניליאוס, אשר עמד רגע משמים על עמדו ויבט אל הדובר בשממון, ופתאם התעורר ויתחפש לגבר תמים, כאלו לא עבר עליו מה.

— למה אתה מהתל באנשים האלה? — שאל את דניאל — לכו לדרככם, פרשים, כי זה דרכו תמיד לחמד לצון...

— חלילה לי, אדוני, מהתולים! — אמר דניאל בשפה נמרצה — הנה האיש הזה מניליאוס הבוגד והבליעל! קחוהו אל ליזיאש וראיתם כי לא שקרתי לכם!

— ואנחנו עדים! — קרא שלמון בהורותו אל תובל.

— הוא מניליאוס ולא אחר! — ענה בו תובל אחרי רעהו.

— בוגדים! — חרק הנבל שניו.

— אלהים הקרה מטמון לפנינו — אמר פרש אחד אל משנהו — שלשה אנשים לא ישקרו לנו.. הבה נוליכנו אל ליזיאש!...

— גם האנשים ילכו עמנו — אמר הפרש השני — ויבחנו דבריהם לפני מצביאנו... אבל ראו, הנה הוא בא בראש מחנהו, ועוד מעט והשיגנו...

— מצאתני אויבי, אלקימוס הבליעל! — נהם הבוגד בשבר רוח — ומה נסכלתי כי לא הכרתי בשלשת הבוגדים את אנשי המכבי!...

ובין כה והמחנה הכבד הקיפם, ולקול האות אשר נתנו שני הפרשים, עמד החלוץ מלכת וכל החיל הכבד אחריו.

לא ארכו הרגעים ושני הפרשים הביאו את האנשים ויעמידום לפני ליזיאש, אשר רכב על סוס אביר ושרי המלוכה עוטרים אליו מסביב.

— מה כל החרדה? — שאל את שני הפרשים בתלונה.

— הביטה, אדוני המצביא, — אמר הפרש האחד — הביטה אל ארבעת האנשים אשר הבאנו אליך, אולי תמצא בם את האיש שאתה מבקש.

ליזיאש ירד מעל סוסו ויתבונן אל האנשים ויקרא בשמחה:

— האח, מניליאוס, הנה אותך בקשתי בסורי מעל ירושלם!...

— סלח לי, אדוני המצביא, — גמגם הנבל — סלח לי על אשר לא מלאתי פקודתך לשלח את אסמי האכל באש, כי קצרה ידי מעשות זאת...

— קצרה ידך — חרק ליזיאש שניו — ועל כן אנחנו שבים... הגידה לי איזה מות אבחר לך?

— לא אראה בי חטא משפט מות — ענהו הנבל ברגזה — חי ציאוס אלהינו כי הגרתי כל כחי לשלח את מחית ירושלם באש ולא יכולתי מפני השומרים אשר הפקיד עליה המכבי.

— לא חטאתך הראשונה היא לממשלתנו! — קרא ליזיאש בקצף — עירה כיריאה תובל ושם תומת בגלגל בבית הדשן, כחק כל בוגד ושוקד און!

ויתן צו למתי מספר מחילו ויקחוהו ויוציאוהו מתוך המחנה לעשות לו כאשר אמר.

קכט.

מי יתאר שמחת ירושלם בסור האויב מעליה! לפתע פתאם באה התשועה, איש לא קוה לה מראש וגם רבים לא האמינו כי אמנם באה, עד ראותם שערי העיר פתוחים לרוחה ליוצאים ולבאים, ואין מפריע ומכלים דבר.

ולמחרת הבקר אחרי סור האויב מעל חומת ירושלם, ורץ בא אל יהודה ובידו ספר מאת המלך מגיד שלום ומבקשהו לתתו לבוא ירושלימה עם מתי מספר מרבי המלוכה, לראות את העיר וסגולותיה ואת ראש גבוריה אשר נלחם עליה ברוח גבורה נמרצה אשר עליה ישמו כל יודעי מלחמה.

ויתנהו יהודה לבוא ירושלימה. ויהי כי ראה המלך את הר ציון כי חזק הוא מאד, וינחם על ברית שלומו, וישבע בלבו להרוס את החומות והמבצרים אחרי הכניעו את פוליפוס, וישב בחפזון אל מחנהו הכבד ההולך לקדם את פני המורד במלחמת תנופה.

ויהי בראות המתיונים אשר במצודת אקרה כי אבד נצחם, ועוד מעט והתנפל עליהם יהודה ויוריד עז מבטחם, ויתגנבו לצאת בלטו מתוך מצודתם.

יהודה אמנם ידע זאת, אבל היה כמחריש, כי לא התאוה מלחמת פנים בעת אשר עוד רבה המלאכה לפניו לקומם הריסות עיר אלהים ולרפא שבריה כי רבו, ובכן יצאו הבוגדים לאטם מתוך מצודתם ויעזבוה ריקה, עד כי במשך ירח ימים לא נשאר שם איש.

— עתה שקטה ארצנו — אמר יונתן המכבי אל יהודה אחיו כששה שבועות אחרי עזוב המלך את העיר — בנית בית ישראל ועת לעשות גם לביתך, אחי! הנה פנינה לפניך, אשר עשתה את התשועה הגדולה בעמה, קחנה לך לאשה וראה עמה חיי שלוה, כי לך יאתה עתה מנוחה נעימה.

— לא היא ולא אני נחשב חיי חמר — ענהו יהודה — וכל עוד פחד אויב יחתנו, רק רעיון אחד יאחדנו להלחם על חפשנו...

— אדמה כי פחד אויב הוא ממנו והלאה לימים רבים.

— מי יתן ויאמנו דבריך; אבל ראה נא האה רץ בא שם מרחוק, ואדמה כי דניאל הוא אשר שלחתיו לחקור על דבר מלחמת המלך עם פוליפוס!

יונתן יצא החוצה ויהודה נגש אל החלון וישקף אל הרחוב והנה דניאל בא, וימהר וירד מעל סוסו, ויבא עם יונתן אל יהודה החדרה.

— ומה דניאל, הטוב תבשר? — שאלהו יהודה.

— לדאבון לבי לא איש בשורה אנכי היום — ענהו דניאל — פוליפוס נגף במלחמתו, ואת כל חילו הכה המלך אאפטר לפי חרב.

— הראית איך שקטה ארצנו? — אמר יהודה אל אחיו — הנה עתה ישוב המלך ונלחם בנו שנית, כי לא טוב הוא מאביו איש הדמים; ומשרש נחש יצא צפע.

— אל נא נדאג, אחי, — ענהו יונתן — כי לא נדע מה ילד יום. הנה נעשו לעינינו נפלאות לא קוינו. היכלנו לשער מראש כי יעזבונו פתאם לוחצינו אשר עוד מעט והיתה ירושלם בידם? והדבר נעשה ביד פנינה. ומי

מלל לנו כי מיד דניאל יפול מניליאוס איש הדמים בכף מבקשי נפשו וישרף היים בבית הדשן? כן יתן ה׳ גם את אליקים אלקימוס ואת כל אויבינו בידינו. ואתה, אחי, קום קח לך את פנינה בת דודנו היפה והישרה בבנות ציון, לאשה, והיה עמה חיי אשר ואל תדאג ליום מחר, כי לא יעזבנו אלהי ישראל.

— אמנם יעודה לי פנינה הישרה — אמר לו יהודה — אבל רק בימי שלום, כאשר ישלו ישראל מפחד אויב, וכאשר אחזה לי אני, נשגה אם נחשוב כי שלום אמת היה לנו. אלקימוס הרע והבליעל אשר אשר עמו כצנינים בעיניו, לא יחשה ולא ישקוט עד אם יעלה את דימיטריוס על אאפטר, ולא שגתה שרה בספרה לליזיאש כי מאת דימיטריוס שב אז אלקימוס הבוגד...

— ובכל זאת שלחהו בשלום — אמר דניאל.

— לא לפלא הוא — התאנח יהודה — כי נתכנו תחבולות ערמה להנבל ההוא להמלט מפח, ולא אשפק כי עתה אחרי הסגירו אליך את מניליאוס, הלך שנית אל דימיטריוס, ויסיתהו להלחם על כסא המלוכה, ואם ילחם יגזלנו מידו, ואז יהיה אלקימוס לכהן....

יונתן אשר היה חכם לבב בהליכות המדינה, ראה עתה כי יהודה אחיו יבין את הדבר כמו, ויתפלא על רחב בינתו, ויבן עתה על מה לא יחפץ יהודה לבנות ביתו, כי אם תהיה המלוכה לדימיטריוס, יצר לישראל מאד, באשר לבו היה תמיד רע להיהודים, ואלקימוס יהיה ליועצו ואיש סודו, ואז תארך, תארך המלחמה . . .

— אמנם אודה כי כן הוא — אמר יונתן ברגזה נסתרת — — אבל אל נא נרגיז את רוחנו ברעיוני עצב בימי שלום... כאנשי מלחמה נהיה נכונים לקדם פני כל צרה שלא תבוא, ועתה עלינו לשמוח בתשועה הגדולה אשר עשה לנו אלהים, בהעלות האויב מעל ירושלם ברגע אשר אמרנו נגזרנו ואין ישועתה לנו עוד.

— צדקת אחי! — ענהו יהודה אחרי דומיה מעטה — עלינו לחוג עתה הג חדש בחצרות בית ה׳ ואתה לך אל הכהנים והכן אותם לחוג את חג ה׳ בשמחה, והמשוררים והלוים יהיו נכונים לקדם את פני החג בחצוצרות ובשירי קדש, כי זה כמה לא שקטה ירושלם כאשר בימים האלה...

וישמח יונתן כי סר מעט עצבון אחיו על דבר העתידות, וימהר ויקרא תג

בחוצות ירושלם, וישמחו בני ישראל על התשועה הגדולה אשר עשה להם אלהים, וישירו וירננו מטוב לב.

קל.

ושרה, ואבשלום כבר שבו ירושלימה וכבר נראו לא אחת אל יהודה, אשר קדמם באהבה ויחלק להם כבוד גבורים.

ובת־שבע אשת אבשלום התחברה לפנינה כאז בבית אנטיוכוס, ותקשרנה יחד בעבותות אהבה נאמנה, ותצג לפניה את שרה אחותה ותספר לה את כל הגדולות אשר עשתה במלחמה, ותקשר נפשה בנפשה.

— רעה יקרה — אמרה שרה אל פנינה יומים אחרי החג, בשבתן יחד בחדר בבית הלקיהו — הנה זה כמה חפצתי לגלות לך לבי ולא מצאתי עת מכשרת; היש עתה את לבך לשמוע את אשר אתי?

— יש ויש, רעותי היקרה — ענתה פנינה באהבה — דברי דבריך ואשמע.

— הידעת את לוי גבור החיל? — שאלתה שרה — אדמה כי יהודה גבורנו הציגהו לפניך. האין זאת?

— הלא הוא לוי אשר הכה את סירון ואשר הראה נפלאות גדולות במלחמה, ואני ידעתיו זה כמה כי מצאתיו במחלת עפר בנוסו מפני אפולוניוס...

— כן, רעותי, הנה זה הוא לוי האיש.

— האח, עלם נפלא הוא! — קראה פנינה ברגש — ויהודה מהללהו מאד ומחלק לו כבוד.

— הנה הוא מבקש את ידי. התאמרי לדבק הזה טוב?

פנינה זכרה עתה את אשר ספר לה שלום, שהוציאתו מבית עבדים, כי שרה אחות בת־שבע יעודה לו מקדמת נעוריה; אבל עתה נדר נדר נזיר לה' ושלש שנים יסתופף במקדשו ולא יודע לאיש בירושלם, ותגמר אמר לכסות זאת משרה עד עת מצוא.

— אחרי כי העלם טוב ויפה וגבור חיל — ענתהו פנינה — ואת שואלת אותי אם להתחבר אליו, אות הוא כי דבר לאט עמך. האין זיא?...

— תחי פנינה, חכמת נשים! — קראת שרה — אמנם כן הוא, דבר לאט עמי, והוא זכרון אהובי המת...

— ומי היה אהובך אשר מת?

— עלם גבור חיל וחוזה חזיונות, אשר לפי דברי לוי, מצאת אותו עמו שם במחלת־העפר בנוסך מפני אפולוניוס... ש ל ו ם היה שמו, ומאז מת נאסף שלומי.

— צר לי לשמוע כי הוא מת — אמרה פנינה כלא יודעת מה — ואיפה מת ? בירושלם ?...

— הוא ולוי והרקילוס, ספר לי לוי, הלכו לבקשך, ויעשו חזה לשוב אחרי שלשה ימים אל מקום פלוני אלמוני, ושלום לא שב.

— עוד מעט האות הזה לחשבהו את יורדי דומה — אמרה פנינה.

— אבל טרף טורף שלום בדרך הר־עיבל — נאנחת שרה במרירות — חיה רעה אכלתהו...

— מה נורא האסון ! — נאנחה פנינה גם היא — ואת לוית אותו אל בית עולמו ?...

— לא, רעותי, כי הייתי אז בעיר אחרת...

— ומי הגיד לך כי אמנם כן הוא ?

— עד נאמן אשר מצאהו בזוב דמו בדרך הר־עיבל ויקברהו בגלעד.

— ומאין תדע, רעותי, כי איש נאמן הוא ? — הוסיפה פנינה לשאול.

— הנה הוא אחד מתושבי ירושלם, ירא־אלהים, ושמו שמגר בן ענת.

— שמגר בן ענת ! — קראה פנינה — הנה ידעתיו היטב, כי לפעמים בקר את אבי, והוא אמנם ירא אלהים העולה שלש פעמים ביום אל המקדש להתפלל, והוא הגיד לך כי דודך מת ?

— כן, רעותי היקרה, הוא הגיד לי זאת, ועל כן אנוש כאבי, כי איש תם וישר כמוהו לא יכזב, גם אין סבה מוצאת אף לאיש מרמה לשקר לי, כי מה בצע לו, וגם ש ל ו ם איננו...

— וזה לוי גבור החיל אמנם חפץ בך ? — הוסיפה פנינה לשאל.

— בכל לבו ובכל חם חושיו — ענתהו שרה ברוח כהה — ואני לא אדע נפשי על מה אדיחהו מיום אל יום, כבר הלכתי אני ואחותי ואבשלום אישה אל החוזה בבית ה׳ לשאל דבר מפיו, ויגידו לנו כי הלך ביום ההוא בדבר נחוץ לאשר שלחהו יהודה גבורנו, ועתה נודע לנו כי הלך להביאך הנה מארץ פרס.

אהה, מה נכספה נפשי לראותו ולדרוש בעצתו על דבר לוי! אבל האיש ההוא כמסתיר פנים הוא מיושבי ירושלם ולא על נקלה יראה לאיש... התטיבי, רעותי הטובה, להמליץ עלי לפניו, כי יקבלני וישמיעני עצתו?...

פנינה הביטה רגע אל הדוברת בחמלה, ואחרי חשוב רגעים מספר מחשבה, ענתה אותה בשפה רכה:

— ידעתי כי יקשה מאד להראות את פני החוזה בבית ה'; אבל מאהבתי אותך, שרה הישרה, הנה זאת אעשה לך: משתה אעשה לך, לבת־שבע אחותך ואבשלום אישה מחר בערב, ואל המשתה ההוא אקרא גם את לוי, גם את שמגר בן ענת ואת שלמון החוזה, ואחרי הודע לי אל נכון כי אמנם מת שלום דודך, נשאל בעצת החוזה, ואם יאמר לדבק טוב, יחבר את ידיכם, וחייתם ופריתם והייתם לברכה בקרב הארץ...

— האח, מה טובה את, רעותי היקרה! — קראה שרה ברגש ותפל על צוארי פנינה ותשקה נשיקות אהבה.

נניח את שתי העלמות היקרות לשוחח יחדו ונראה מי ילד יום מחר.

מחלון פקיד הצבא הוא האחד בין רעי לוי היודע כי אוהב הוא את שרה בכל לבו, והוא יעצהו לשכר לו את שמגר איש מרמה להעיד כי מת שלום וכי קברהו בגלעד.

ובאשר שלום לא שב עדנה, לא שפקו שני הרעים כי הוא מת ולא גדלה חטאתם בעיניהם על שכרם עד שקר בכסף; אבל לראובן לבם נוכחו עד מהרה כי באו בכף הנוכל אשר יכסה מרמה במסוה יראת אלהים על פניו, כי בא לבקש מהם כסף, שכר "לא יחרץ", וגם נתנו לו, לבל יהיו לבוז. ויהי בשוב לוי ירושלימה, ויודע לו מפי מחלון רעהו כי שמגר בן ענת מבקש את שניהם בכל פנות העיר וכי הוא מסתתר מפניו כמפני דב שכול. ויצר ללוי מאד ותהי עצתם כי ישכרו להם מעון בפנה נסתרה ויזהרו מאד מפגוש אותו, ואז אולי יואש וירף מהם; והנה עתה, למחרת יום ראותנו את שרה בחברת פנינה, ישבו שני הרעים, מחלון ולוי, במעונם החדש וישוחחו יחדו.

— מה נפלא שלמון החוזה! — אמר הראשון אל השני — כל היום יסגר במקדש ולא יראה לאיש, ובעת אשר יושר שירו בירושלם ובכל ארץ יהודה, לא ידע איש מה תארו.

— אנכי ראיתיו רק פעם אחת מרחוק — ענה לוי — והנה נדמה לי כי

אני רואה את שלום רעי המת, שלום לעפרו, ומה נפלא הדבר כי גם הוא היה לפעמים חוזה חזיונות...

— כזאת וכזאת יקרה כי ידמו לנו אנשים בתאר פניהם מרחוק, ובקרבנו אליהם נראה כי התעונו עינינו; אבל נחדל מזה, ואתה הגידה נא לי, רעי, אם יש לך תקוה למצא את שרה אשר בגללה עשינו שקר בנפשנו?

— לא אפון כי אמצאנה עתה אחרי שוב פנינה, כי ידעתי נאמנה כי ישרתי בעיניה, והיא תדבר עלי טובות באזני שרה אשר התחברה לה ותהי לרעותה.

וברגע ההוא נפתחה הדלת ומודענו שמגר בן ענת בא אליהם החדרה.

שני הרעים נתרו ממקומם ויביטו כה וכה כמבקשים להם מפלט.

— מה כל התרדה, בחורי ישראל? — שאלם שמגר במנוחה ויחליק את זקנו הארוך והרחב אשר כבר נוצצו בו קוים לבנים — הנה רק עברי אנכי, ירא אלהים, בלי חרב ובלי קשת; ולוא גם יוני חמוש־נשק בא אליכם, האם לא חרפה היא לגבורי ישראל לסוג מפניו אחור בחרדה? ואתה, לוי מיודעי, הלא הכית את סירון וגם דלגת שור ותלכד מצודה, וגם רעך איש חיל ממבחר חיל המכבי...

— ומה חפצך פה? — שאלהו לוי בתלונה.

— הנה ביתי נשרף עלי שנית ובתי האחת בגרה — אמר שמגר — אשתי מעדה ברחוב העיר ותשבר רגלה הימנית, ואחד מבני נפצע בצלעו השמאלית על ראש חומת ירושלם...

— רב לך רב! — שסעהו לוי — הא לך חמשה כסף, קח ולך!

— חמשים תתן לי הפעם וחמשים יתן רעך — דבר שמגר בנחת קולו — המצאתם נער קטן לצחק בו? הנה הפכתם ירא אלהים וסר מרע לעד שקר, ותמיתו איש בישראל למען קחת ממנו את כבשתו, ועתה נסתרתם מפני אולי אבקש מכם כפר חטאתי?!

פני שני הרעים נפלו מאד בשמעם את מוסרו הטוב, ויביטו איש אל רעהו בדאגה ושממון מבלי דעת מה יעשו ומה יענוהו על תוכחתו, ושמגר הוסיף במנוחה ובנחת:

— האם לא חרפת־עולם לשני גבורי ישראל להסתר מפני איש זקן חלש ואין אונים בגלל כסף נמאס? הנה לולא הגידה לי שרה את מקומכם, כי עתה מי יודע עד כמה תעיתי בחוצות ירושלם לבקשכם?

— אבל מה תבקש, שמגר?! — קרא לוי — האם לא נתתי לך כסף

למכביר? האם לא כשודד בצהרים תחשב, באלצך את איש לתת לך כסף? השודד יבוא בכלי נשק ואתה בא בלשון מלשין, האם לא אחת היא?!...

— למה תמשל לי משל, בחור?! — שאלהו שמגר — הנה אנכי השיבותי אליך לב בתולה אשר ערגה לאהובת ה ח י, ואני ה מ ת י ו למען תירשנו, ואתה על דבר כסף נמאס תדבר עמי?! התתננו על ידי, או תאלצני להודות כי טפלתי שקר ולעזור על ידה לבקש את אהובה הנעלם?...

לוי הנפעם הביט אל רעהו הנפעם כמוהו, כאלו בעיניו ישאלהו מה יעשה, וברגע ההוא נפתחה הדלת ואיש בא הביתה.

— שלום! שלום! — קרא האיש בהשתחותו אל לוי — ובמלאכות פנינה בת חלקיהו באתי אליך, אדוני, לקרא אותך אל המשתה אשר תעשה לשרה בערב הזה...

— הראית? הראית? — קרא שמגר כמנצח בפנותו אל לוי — מידי זאת לך! בערב הזה תוסד אגודתכם ויד מי עשתה זאת?...

— החרישה! — שסעהו לוי ויקרץ לו בעיניו.

— האח, שמגר! — קרא האיש בראותו אותו — אודך, אדוני, כי מנעתני מטרח רב לבא אליך! הנה גם אתה קרוא אל המשתה ההוא, כי חלקיהו אבי פנינה לא ראך זה כמה...

— הראית לוי?! — קרא שמגר ויחלק את זקנו בגאון — הנה גם אני קרוא אל המשתה! פנינה יודעת מפי שרה כי אני יסדתי אגודתכם ותקראני לראות בשמחתכם...

האיש השתחוה ויצא, ושמגר הוסיף לדבר:

— כי על כן מהר והבה לי שכרי ואל תאלצני לעשות עמך נבלה...

— פנינה תקראני אותי ואת שמגר אל המשתה אשר תעשה לשרה! — אמר לוי בלבו — מה נפלא הדבר! אין זאת כי אמנם צדק הנוכל שתקראהו לראות בשמחתנו... אתה, בפיו ובשפתיו הנני עתה, ומי יודע עד מתי ימוץ דמי כעלוקה!...

— מדוע תחשה ולא תענני, בחור? — הוסיף שמגר בשפה נמרצה — שאל את מחלון רעך ויגדך אם בצדק אתה עושק שכרי?...

לוי נגש אל ארגז סגור ויפתחהו ויוצא משם צרור ויתנהו על יד שמגר.

— הא לך חמשים כסף! — קרא אליו בהתאמצו לדבר במנוחה — ואחרי

ליל המשתה אתן לך עוד חמשים; אבל השבעה נא לי באלהים כי תרף ממני ומרעי!

במנוחת נפש לקח שמגר את צרור הכסף מיד לוי ויורידהו אל צלחת בגדו הארוך.

— הנני נשבע באלהים — ענהו בענות תם — כי אחרי קבלי את יתר הכסף מידך אשבע לך על אשר בקשתני, ואתה שלום!

וישק שמגר את ידו אשר נגעה במזוזה אחת ושתים, ויצא.

* * *

ובעת ההיא התהלך איש אחד גמד מעלות הבקר בחוצות ירושלם, ויבט בפני כל איש יהודי אשר פגש, כמבקש לבוא בדברים עמו; אבל מדי החלו לפתוח שפתיו, נחם על מחשבתו ויוסף ללכת הלאה.

רבים מהעוברים הבינו כי דבר לאט עם קטן־הקומה הסובב הנה והנה, ויבקשו תואנה לדבר אליו, אולי יפתח שפתיו וידעו מי הוא ומה מעשהו, אולם הוא חמק עבר ויוסף להתבונן אל כל איש מישראל מדי עברו.

ויהי בלכתו ויקר שמגר בן ענת לקראתו בשובו מאת פני לוי, ויגש אליו הגמד ויאמר:

— פניך, ארוני, וזקנך הארוך ובגדיך הסרוחים וכל הליכותיך יעידו כי עברי נאמן אתה לעמך ולאלהיך. האם לא שגיתי?

— לא שגית, בני! — ענהו שמגר רכות ברוח נדיבה — איש תם וישר כמוני ויהודי נאמן לעמו לא תמצא בכל רחבי ירושלם. שאל את כל יושבי העיר לשמגר בן ענת ויגידו לך כי משנה ליהודה המכבי הנני, ואני הייתי יועצו ואיש סודו בכל מלחמותיו, ועל כן באשר פנה השכיל...

— האח, מה מאשר אנכי כי נקרה לפני המשנה למלך היהודים! — קרא הגמד בשמחה — אות הוא כי הצליח אלהים דרכי. נהלני אל ביתך, שם נבוא חדר בחדר ואגלה לך סוד כמוס.

וימהר שמגר ויביאהו אל ביתו ויסגר עמו בחדר לבד.

— אדמה — השפיל הגמד קולו — אדמה, כי ידעת, ארוני, מי היה סנחריב מלך אשור ואת כל מעשי תקפו וגבורתו...

— אבל תקפו וגבורתו היו לאין בהלחמו בעמי! — ענה שמגר בגאון —

בן־לילה אחד הכה מלך אלהים במחנהו סביבות ירושלם מאה ושמונים וחמשת אלפים, ובטרם בקר והנה כלם פגרים מתים...

— כן, ידעת, — הוסיף הגמד — אבל תודה כי מלך גדול היה ועשיר מכל מלכי ארץ.

— שגית, בני, — אמר שמגר — עשיר מכל מלכי ארץ היה שלמה מלכנו; אבל מה לי ולך ולסנחריב, תבלעהו האדמה ?!

— כבר בלעתהו האדמה — צחק הגמד — אבל לא בלעה את כתר מלכותו...

— ומה לנו ולכתר מלכותו ? — התפלא שמגר.

— הנה על אדותיו הלא באתי אליך והבאתיך חדר בחדר ! — ענהו הגמד — עטרת סנחריב נשארה לפליטה מכל מחמדיו, והיא נמצאה בכלי...

— עטרת סנחריב בכליך ?! — קרא שמגר וילטש לו עיניו בתמהון — המשגע אתה האיש ?

— לא היה עבדך משגע מעודו — ענהו הגמד, אשר נכר בו א ציזוס, בשפה נמרצה — כתר סנחריב נמצאה אתי לממכר, ואני באתי הנה ירושלימה לראות את מלך היהודים יהודה המכבי, ומה ישמח לבי כי הקרה אלהים לפני את משנהו ! הוליכני אל יהודה ומכרתי לו את עטרת סנחריב מלך אשור אשר נמצאה לי בדרך מסעותי בארצות הקדם...

— אבל השמע לאזניך מה שאתה מדבר — אמר לו שמגר המשתומם — עטרת סנחריב הנך אומר נמצא בכליך ?!

— עטרת סנחריב מלך אשור ! — ענהו הגמד במלא פיו — ולא בכלי היא נמצאת, כי אם טמנתיה תחתיות ארץ סביבות ירושלם, ואני נכון לתתה בכסף... השמעת דברים ברורים ?!...

— ומה המחיר אשר תשית עליה ?

— מאת אלפים שקל כסף.

— אל אלהים ה' ! — קרא שמגר ויתגרד בקרחתו וגבחתו — הון עצום הוא אשר לא נשמע כמוהו !

— לא שתי עליה אף עשיריה ממחירה — אמר הגמד — כי אבן אחת בה שוה פי שנים מאשר אבקש במחיר העטרה כלה...

שמגר הבין עתה כי הקרה אלהים מטמון לפניו.

— שמע נא, בני, — אמר אליו בשפה רכה — אם כן היא העטרה כאשר תאמר, בקש במחירה מאתים אלף, וחלק כחלק נחלק.

— אבל התדע אל נכון כי אמכרנה?

— הנה זאת יערב לך שמגר בן־ענת המשנה! — קרא שמגר בגאון — אבל דע לך, בני, כי עליך להסתיר סוד...

— לא יוציאנו גם השטן במלקחי ברזל מלבי — אמר ציזוס.

— כי עתה שמע נא — השפיל שמגר קולו — בערב הזה אני קרוא אל משתה לשבת עם גדולי יהודה המכבי. לכה עמדי וחכה לי בחוץ, והיה אחרי דברי על דבר העטרה וקראתיך פנימה, אבל אל תגרע אז מן המחיר אשר אמרתי לך...

— לא אל חנם שמעתי כי כל היהודים גנבים המה — אמר הגמד בלבו — הנה גם המשנה למלכם אומר לעשוק את אחיו בעבור הבצע.. ואותו ענה:

— מה טוב, ומה נעים! כן אעשה כאשר דברת!

קלא.

בבית חלקיהו, בחדר לבד, ערוך שלחן גדול מלא כל טוב ופנינה משרתת את קרואיה המעטים אשר קראה אל "משתה שרה".

ואמנם מעטים קרואיה בערב הזה, ואלה המה: שרה ובת־שבע, אבשלום ולוי, דניאל ותובל, והם נדברים יחד על דבר ירושלם ועתידותיה, ומשיחה אל שיחה אחרת נזכר שם הנבל אלקימוס, ויספר להם דניאל כי נמלט אחרי תתו את מניליאוס בידו, ואיננו.

— קצרה בינתי מהבין מדוע קרא לו ליזיאש דרור אחרי תתו לי את בית־צור על הסגירי אותו אליו — אמרה שרה — ועתה לא אשפק כי הלך אל דימיטריוס בן סליקוס לעוררו למלחמה על דבר כסא המלוכה, כי עוד בהיותי במצודת אקרת ראיתי כי שונא הוא את ליזיאש ואת אאפטר והוא נוטה אל דימיטריוס, באשר יקוה כי ירוממהו אל על וישימהו לכהן גדול בירושלם אם יצלח לרשת כסא יון.

— יום עברות נשקף לעמנו מחדש אם ימלך דימיטריוס — נאנח אבשלום.

— ועל כן טוב תעשה פנינה רעותי — אמרה שרה — שלא תנשא ליהודה אהוב לבה בעתותי מבוכה כאלה, כי לא זאת תפארת גבורים לעשות לביתם בעוד בית עמם צפוי אלי הרס...

— חדלו לכם מרעיוני עצב בעת משתה ושמחה — אמרה להם פנינה

— לא לזאת קראתיכם אלי הנה, כי אם לאכול ולשתות ולשמוח מבלי דאג ליום מחר, ולפלא הוא בעיני כי טרם בא שמגר בן־ענת, אשר גם אותו קראתי הנה, כי חפץ אני לשמוע מפיו את כל המצואות את שלום האמלל אשר נקרה עמי הוא ולוי היושב פה, במחלת עפר בנוסי מפני אפולוניוס...

פני לוי נפלו בשמעו מפי פנינה לאיזה חפץ קראה את שמגר אל המשתה, כי אף אם אהבת־נפש אהב את שרה, בכל זאת כבר נקוט בפניו על שכרו את שמגר בכסף להעיד עד שקר, ומה יצר לו עתה לשבת עם הנבל ההוא על שלחן אחד בדברו כזב! אבל זאת היתה נחמתו כי אמנם שלום רעהו מת ולא רב השקר, וגם לא יודע כי שכר את העד בתתו בכל עת על כפו...

— רעי האמלל לא שב למועד — אמר אל פנינה ברוח כהה — ועד כה עקבותיו לא נודעו.

— עלילות רבות נתכנו להמקרים — ענתו פנינה — ומי יודע אם לא לעבד נמכר שלום; אבל שמגר...

— והאיש צדיק תמים וירא אלהים — אמר אבשלום — שלש פעמים ביום הוא עולה אל המקדש להתפלל, ומבכורות הצאן הוא מקריב קרבנו על מזבח ה', והוא נשבע לנו כי בעגלתו מת שלום ויקברהו בגלעד.

— אולי שלום אחר היה האיש? — שאלה פנינה.

— לא, פנינה! — ענתה בת־שבע — שלום היה המת, הוא ולא אחר, והאות כי בקש את שמגר לפני מותו למצא את שרה אחותי ולהודיעה דבר מותו, לבל תהיה צרורה לו ותשא עיניה אל בחור אחר, ויבקש שמגר את שרה וימצאנה בירושלם, ולעיני ולעיני אבשלום אישי בשר לה את הרעה.

— מה נורא הדבר! — קראה פנינה וצחוק קל עבר על שפתיה אשר התאמצה להסתירו — ואת שרה, רעותי, טרם נשאת עיניך אל בחור אחר?

שרה הורידה עיניה ארצה כנכלמה ותחפץ לענותה דבר מה, אבל בת־שבע אחותה קדמתה.

— הבחור ההוא לא הרחק הוא ממנה — אמרה אל פנינה — וגם אהבת נפש יאהבנה, וגם גדול הוא משלום המת; אבל לא ידעתי על מה לא נוסדה אגודתם עד הנה... התערבי, רעותי היקרה, בין שניהם והברים יחד!...

ובדברה כוננה עיניה אל לוי אשר פניו האדימו כתולע.

— על פי שלמון החוזה יקום דבר — ענתה פנינה — ולזאת קראתי אתכם גם אותו אלי הנה, ועוד מעט וראיתם אותו פה...

הדלת נפתחה ושמגר בן־ענת נראה על המפתן והוא לבוש אדרת משי רחבה ומצנפת לבנה על ראשו, ומראהו כאיש אלהים קדוש.

— בוא הנה, ירא אלהים! — קרא אליו אבשלום — כבר הננו מחכים לך...

— תיטבנה הנשים לכסות את פניהן — אמר שמגר בהורידו ארצה עיניו — כי זאת תפארת בנות ציון — הצנע לכת...

בת־שבע ורעותיה כסו את פניהן בצעיפיהן, ושמגר בא הביתה, ויחלקו לו ארבעת הגברים כבוד ויעמדו לפניו מספר רגעים, וישתחוו.

— "ארור יום נפלי בידך, איש צבוע ומתקדש! — חשב ברגע ההוא לוי בלבו — הושטתי לך שערה אחת, ותמשך ראשי כלו אחריה"...

ופנינה הושיבה את שמגר בראש הקרואים ותגש לו יין וישת ויברך את הנאספים כנביא אלהים קדוש.

— ואיפה חלקיהו אביך, ידידי מנער? — שאל את פנינה אחרי סעדו את לבו — הנה אני והוא כרעים ואחים התהלכנו תמיד, ומה אתאו לראותו!

— הוא ישן עתה והאיש זקן ולא טוב העירו משנתו — ענתהו פנינה — ואתה, איש טוב, הואילה נא והודעני אם תדע את האנשים היושבים עמך פה, ואם אין, אקראם לפניך בשמותם.

שמגר התבונן אל הגברים.

— האח, את מי אני רואה פה, את לוי?! — קרא בשמחת חנף — הלא הוא אשר הכה את סירון ויעש שמות במחנה היונים... הלא אין כמוהו בחור במחנה ישראל, ואשרי הבתולה אשר תמצאהו לחתן לה...

— ויתר הגברים — אמרה אליו פנינה — הם דניאל, אבשלום ותובל, כלם גבורי ישראל, וגם הנשים פה עשו גדולות בעמן, הלא היא בת־שבע אשת אבשלום, והיושבת בצדה היא שרה אחותה...

— שרה?! — קרא הנוכל בשמחה — שרה אשר עליה יאמר כי אין כמוה בתולה בישראל הנלחמת על עמה?... האח! לוא שרכן הייתי בישראל, כי אז מצאתי זווגה בבית הזה, ואתם מוצאו נא חידתי!...

— חה־חה־חה! — צחקו כלם מטוב לב, ושרה ולוי הורידו רגע את עיניהם ארצה.

— אני יודעת אל מי ירזמון מליך, איש נכבד, — אמרה לו פנינה בצחוק־נחת — אבל יעודה היתה שרה לאיש וטרם נודעו אָנה בא.

— הלא הוא כבר מת ואני קברתיו בגלעד! — קרא שמגר בבטחה.

— ומאין ידעת, אדוני, כי שרה יעודה לו? — שאלתהו פנינה.

— לפני מותו אמר לי כי שם אהובתו שרה, ויבקשני להגיד לה כי היא מת וכי תבחר לה בחור אחר תחתיו.

— ומה היה שמו? — הוסיפה פנינה לשאל.

— ש ל ו ם מעיר מולדת שרה ואח ורע ללוי מודענו היושב פה, כי כן הגיד לי לפני סגור המות את עיניו.

— ואיך נקרה לקראתך?

— נסעתי בעגלה בדרך הר־עיבל ואמצאהו בזוב דמו, כי חיה רעה טרפתו, ואקחהו עמי ואביאהו הגלעדה ושם מת ושם נקבר.

— מה נורא האסון! — קראה פנינה — איש צעיר לימים היה שלום ומלא כח עלומים...

— אמנם אסון נורא הוא — אמר שמגר — אבל את אשר יבלע המות לא יקיא עוד, ולוא לעצתי תשמע שרה, עליה לקים עד מהרה דברי המת ולתת ידה לעלם חי ורב פעלים אשר ימח דמעתה, וגם לא יקשה ממנה לבקשו, כי בבית הזה תמצאנו....

— הידד! הידד! — קראו הקרואים וימחאו כף.

— על פי שלמון החוזה יקום דבר — אמרה פנינה — ועל כן קראתיו אלי הנה אל המשתה! שלמון! שלמון! היטיבה נא לבוא הביתה אל קרואי!

ובדברה פתחה את אחת הדלתות, לא הרחק מן השלחן, ושלמון בא הדור בלבושו וישתחו אל הקרואים.

— שלום! — התפרץ מלב שרה — שלום דודי ורעי! — האמנם חי אתה, שלום?! האח, שלום! שלום!

פני לוי חורו כסיד וכל יצורי גוו רעדו.

— שלום! — גמגם בכבדות — שלום! הנה חי אתה, ידידי! שלום, שלום אקרא לך!

ובדברו נגש אליו ויושט לו ידו, ועד מהרה נפלו איש על צוארי רעהו ומשק נשיקותיהם מלא את החדר.

וימהר שמגר וילבש את אדרתו וישם פניו אל הדלת.

— פה עמוד! — הרעים עליו אבשלום בקול מושל — הנשבע בשם ה׳ לשוא לא ינקה!...

— ארבעים נכנו ונשלחהו בחרפה מירושלם! — קרא דניאל בקצף.

— עוד מעט הענש הזה ממנו — אמר תובל — עד יהודה המכבי נביאנו והוא יחריץ משפטו.

— אל נא אחי תרעו! — התחנן אליהם שמגר.

— עוד יעז הנבל הזה לבקש רחמים! — קרא אבשלום — אחי! נקחהו אל החדר השני ונדוש בשרו.

— ומה חטאתו? — שאל שלום.

— הוא העיד עליך כי חיה רעה אכלתך — ענהו אבשלום — וישבע על זאת בשם אלהים.

— בן־הכות הוא! — קרא שלום בקצף — הנשמעה נבלה כזאת בישראל? והנוכל הזה משנה פניו כאיש אלהים קדוש...

— נוציאהו מזה ונדוש בשרו! — קרא תובל.

— אחי חוסו! חמלו עלי! חנוני! — התחנן שמגר — הנה אוצר כל יקר בידי, אתננו לעם ה׳ והיה זה קרבני!

— אוצר כל יקר? — שנה אבשלום — ומה הוא

— כתר סנחריב מלך אשור! — ענה שמגר.

— חה־חה־חה! — צחקו כלם בקול רם — כתר סנחריב מלך אשור נמצא ביד שמגר בן־ענת?!

— הוא מתחפש למשגע למען ימלט מענשו — אמר אבשלום — נוציאהו ונדוש בשרו!

— אחי! — קרא שמגר בקול רועד — הן לא תאחרו לדוש בשרי אחרי ראותכם כי שקרתי לכם, ואני אשנה בדברי כי בידי להמציא לכם את עטרת סנחריב, ואם לא תאמינו, קראו לאיש הגמד המחכה לי בחוץ, כי בידו נמצאה העטרה, הוא אמנם ירבה במחירה; אבל לא יסלא מפז ערכה ובכל זהב ארץ החוילה. פתחו את הדלת וקראו: "צפעון", "צפעון" ובא בעל העטרה ונדברתם עמו על אדותיה!

ויעש אבשלום כאשר אמר ומודענו ציזוס הגמד בא הביתה.

— אל אלהים ה׳! קראה בת־שבע בראותה אותו — הלא הוא ציזוס מרגל אנטיוכוס אשר הוציאני מבור שביי ויכלאני בביתו!

— כן, הנה היא בת־שבע אשר אהבתיה ותרמני — אמר ציזוס בהתבוננו אליה.

— והוא האיש אשר מכר לי את אזור מניליאוס הגנוב אתו — אמר דניאל.

— את אשר היה כבר עבר — ענה הגמד — ואחרי אשר עשה המקרה שלא אהיה מוזר פה, אדמה שתאמינו לי כי כתר סנחריב מלך אשור נמצא אתי לממכר, והמשנה למלך היהודים שמגר הנצב פה, הועידני להראות אליכם ולדבר עמכם על אדותיה.

— "המשנה למלך היהודים שמגר"! — צחקה פנינה.

— כן הגיד לי, יפתי! — ענה ציזוס — אבל את מי אני רואה? את פנינה אשר צוני אנטיוכוס לרגל בה והיא נמלטה! האח, ציאוס אלהי עשה את הערב הזה!

— ובידך נמצא כתר מלך אשור? — שאלתהו פנינה.

— יהי כן אלהי עמדי!

— נקל להאמין לו — אמרה אל הנאספים — כי גדול היה הקטן הזה בעיני אנטיוכוס, ומה נפלא המקרה כי נדח הנה!

— המקרה יעשה לפעמים נפלאות לא היו — אמר הגמד — אבל לא עת היא עתה להתפלא, כי אם למכר לכם, אדוני היקרים, את עטרת סנחריב מלך אשור אשר בעמל רב ובחרף נפש מצאתיה.

— ואיפה היא? — שאלהו אבשלום.

— הנה היא טמונה בארץ, ואחרי מכרי אותה לכם, תראוה.

— על המוכר להראות מחאיש את סחורתו.

— ומי יערב לי שלא תגזלוה מידי?

— הנה אנכי אערבנה, מידי תבקשנה! — קראה פנינה — התאמין לי?

— כאשר אאמין באלהי! — ענה ציזוס בבטחה — כי עוד בהיותך בבית אנטיוכוס מלכי כבדתיך בכל לבי; ועתה לכו עמדי והמצאתי לכם את כתר סנחריב. הנה לא הרחק מזה טמנתיה בארץ...

— הראיתם? — קרא שמגר בגאון — הראיתם כי לא שקרתי לכם? מידי לכם כתר סנחריב וגם בגללי יוזיל לכם ה"ערל" מיודעי את מחירה!...

לכו ונלכה עמו, ואם לא אמציא לכם את העטרה, או אז תדרשו את בשרי!

דניאל ותובל, אבשלום, שמגר וציזום יצאו החוצה ולוי ושלום נשארו בחברת פנינה, שרה ובת־שבע.

— שלום רעי וידידי! — קרא לוי ברגש באחזו ביד שלום — אודה ולא אבוש כי אהבתי את שרתך תמתך אהבה נאמנה, ואתה סלחה לי על זאת! כי אחרי שלא באת למועד אשר יעדנו, חשבתיך לשוכן עפר, ומה גם כי ירחים עברו ועקבותיך לא נודעו! והנה אהבתי העזה השיאתני לעשות מדחה למורת רצוני, ובעצת אחד מרעי אשר ראה בעניי, כי רחקה שרה ממני, שכרתי לי את זה שמגר איש מרמה השם מסוה תם על פניו להעיד כי מת, ועתה מה ישמח לבי לראותך בחיים, ואני כורע ומשתחוה לפניך, אחי ורעי, ולפני שרה הישרה ומבקש מכם סליחה.

ויכרע לוי על ברכיו ויך בידו על לבו, וירימהו שלום וישקהו.

— מקרב לבי אני סולח לך — קרא בקול רועד — ואתה כמעט לא שגית, לוי רעי, כי חשבתני לשוכן עפר, כי רבת עניתי מיד איש בליעל מזרע המן הרע ולא האמנתי עוד בחיים, ואם יקרו חיי בעיניך, עליך להודות את פנינה הנצבת פה, אשר הוציאתני אותי ועוד מאה מבני עמנו מבית עבדים. ואני נדרתי נדר נזיר לה' להסתופף שלש שנים בבית מקדשו עד אשר תשקט הארץ ממלחמה, או אם תעבור חרב היונים שנית בארצנו, אלוה אל יהודה גבורתנו ואקדיש כחי לעמי, ועד לא תשקט ארצנו אין לנו צדקה לבקש תענוגות בשרים, ומי האיש אשר אין שאר רוח לו, אל ימנה את גבורי המכבי!

בעיני פנינה ושרה נוצצו דמעות קדש בדבר האיש דבריו, ולוי אחז בידו ויקרא:

— אמנם איש שאר רוח אתה! גם אני רעך מנער היות אהיה כמוך, וכל מחמדי תבל לא ישעשעו נפשי עד אם ישמד כל אויב מפנינו..

ויספר שלום ללוי ולשרה את כל המוצאות אותו למיום נפרד מעל שני רעיו לבקש את פנינה, ותסמר שערת בשרם ויבכו, ותבך גם פנינה עמם בזכרה כי בשלה באתהו כל התלאה הזאת, וברגע ההוא נפתחה הדלת והאנשים שבו בלוית שמגר, וציזום הולך בראש ובידו צרור עטוף במטפחת וחוטים אין מספר חבושים עליה.

— הנה העטרה, עבריה! — קרא אל פנינה אדמה כי אבן חן כמוך תבין ערך אבני יקר הראויות לברוק על ראש המכבי מלך היהודים!

פנינה לקחה מידו את הצרור ותקרע לאט את החוטים המכסים את המטפחת וכל הנאספים סביבה עומדים מחרישים ומשתאים, כי עוד מעט וכתר המלך הגדול סנחריב מרגיז ארץ, מרעיש ממלכות, תהאינה עיניהם, הנקלה היא?

לאטה הסירה פנינה את המטפחת אחרי הקרע החוטים, והנה מטפחת אחרת תחתיה וגם היא חבושה בחוטים כמעשה השבכה.

— הוא שם עליה תחבשת על תחבשת! — צחקה פנינה בהסירה גם את המטפחת השניה מעל הצרור, והנה מטפחת שלישית לעיניה, וגם היא חבושה כמשפט הראשונה.

—אל תגרע מאשר נדברנו! — לחש ברגע ההוא שמגר באזני ציזום — מאתים אלף....

ותסר פנינה גם את המטפחת השלישית ולב כל הנאספים פחד ורחב לראות כלי־עץ בידה כמעשה ארג ופתח באחת מצלעותיו.

— מאתים אלף, השמעת! — הוסיף שמגר ללחש באזני הגמד.

ותשלח פנינה את ידה אל הכלי ותוציא משם — — צרור בלויי סחבות...

— אוי לי! אללי לי! — התפרץ מלב הגמד — המכשפה המצרית דמתני ועתה אנה אני בא?

פני שמגר נהפכו לירקון ויקח את הכלי מיד פנינה ויהפכהו ויניעהו הנה והנה.

— צא מהר מזה, גמד נבזה! — הרעים אבשלום על ציזום — בארץ העברים אין שדה לחרש בו און, ואם לא תמלט עד מהרה מפה, תרדפך נקמתי על כל הרעה אשר עשית לבת־שבע אשתי...

הגמד חפץ לענות, אבל אבשלום אחז בערפו ויעמידהו מעבר לדלת ואת הכלי השליך אחריו...

— ארבעים נכה את שמגר ואחר יגרש בחרפה מירושלם! — חרצו כל הנאספים פה אחד אחרי הגרש הגמד.

— אהה, חנוני! חנוני! — התחנן הצבוע.

— אין חנינה לאיש תרמית מתקדש! — קרא שלום — נשבעת בשם אלהיך לשוא בעבור הבצע ומחר תבוא על שכרך. הוליכיהו אל חצר־המטרה ואל יטמא את הבית!

ויקם דניאל ותובל ויקחוהו ויוליכוהו אל חצר המטרה ויסגרוהו, לעשות לו כאשר חרצו עליו גבורי ישראל.

קלב.

ויהי בשנת מאה וחמשים ואחת, ויצא דימיטריוס בן סליקוס מרומא וילכד במתי מעט עיר על שפת הים וימלך שם.

לא ארכו הימים וימצא חיל רב, כי כל עבדי אנטיוכוס אאפטר מרדו בו ויתנו ידם לדימיטריוס, ויסע עם חיל כבד אל עיר הבירה, ויאחזו אנשיו את אנטיוכוס ואת ליזיאש להסגירם אל דימיטריוס, ולא אבה המלך החדש לראותם, ויפגעו בהם אנשיו וימותו.

ויסת אליקים אלקימוס את דימיטריוס בישראל וביהודה גבורו ויעוררהו לשלוח איש נאמן לראות את רעת היהודים לעם היונים וליסרם על מרדם בממלכה, ויבחר המלך באחד מרעיו ושמו בכחידוס הרודה בעבר הנהר, וישלח אתו את הבוגד אליקום וימלא את ידיו לכהן ויצוהו לעשות שפטים בבני ישראל, ויסעו בחיל גדול אל ארץ יהודה, וישלחו מלאכים אל המכבי ואחיו ודברי שלום בפיהם למען התעותם; אבל יהודה לא האמין בנחש אלקימוס, ומה גם בראותו כי חיל גדול בעקביו, וידע להזהר.

אולם עדת סופרים גמרו אמר לנסות דברי שלום אל אלקימוס ואל בכחידס, כי אמרו בלבם הלא אליקום כהן הוא מזרע אהרן, אולי שב מחטאתו והוא מבקש שלום באמת.

ויקדמם אלקימוס במאור פנים, וישבע להם בשם ה׳ כי לא יעשה להם רעה, ויהי כי האמינו לשבועתו, ויבחר בם ששים איש אשר שנאם זה כמה עוד בהיותו במצודת אקרה, וישחטם ביום אחד, או אז ידען הנשארים כי אין אמון באיש בליעל, ויבכו ויתאבלו על עם ה׳ כי נפלו ביד הזד, חרפת־עמו.

ויפקד בכחידס את אלקימוס על הארץ ויעזב חיל רב עמו לעזר לו, והוא שב אל המלך.

והזד הארור ההוא נלחם על הכהונה הגדולה, ויתקבצו אליו כל עוכרי ישראל הנמלטים ממצודת אקרה, ותכבד ידם על ארץ יהודה וירושלם.

וירא המכבי את אלקימוס ועדתו כי ירעו מן הגוים, ויקם ויעבר בכל גבולי יהודה, ויך מכה רבה בכל הזדים והפושעים ויעצרם משוט בארץ.

ויהי כראות אלקימוס כי גברה עליו יד יהודה, וישב וילך אל המלך ויצעק

עליו חמס. וישלח המלך את ראש כל שריו את נקנור, ויצוהו להשמיד ולאבד את היהודים, ויסע נקנור בחיל כבד ירושלימה, וישלח במרמה מלאכים אל יהודה ואל אחיו לאמר: אל נא תהי מריבה ביני וביניכם, ואני במתי מעט אבא אליכם ירושלימה ונדברה יחד. ויבא נקנר אל יהודה והאויב ארב במארב לתפשו, וירא יהודה את נקנור מרחוק ויתגנב חשד אל לבו כי מתנכל הוא לו, וימאן לראותו עוד וימלט. ויהי בראות נקנר כי נודעה תרמיתו, ויצא בחרב לקראת יהודה על יד הכפר שלמה, ויקדמהו יהודה במלחמת־תנופה, ויך בחילו חמשת אלפים איש והנשארים נמלטו אל עיר דוד.

ויעזב נקנר את ירושלם ויחן על בית־חורון וחיל ארם בא לעזרתו, ויסע יהודה את מחנהו על יד "חדשה" ופקודיו שלשת אלפים איש, ויהי ביום שלשה־עשר לחדש אדר ויערכו מלחמה, וילחם יהודה ברוח גבורה נמרצה עם החיל הכבד, ויך את נקנור במערכת הראשונה וימיתהו, וירא העם כי נפל מצביאם, וישליכו נשקם וינוסו, וירדפם יהודה דרך יום אחד מ ח ד ש ה ועד ג ז ר, ויריע בחצוצרות אחריהם לתת אות לבני ישראל, ויצאו מכל חוות ארץ יהודה ויפלו על הנמלטים וימיתום, ויעט העם על השלל ויכרתו את ראש נקנור ואת ידו הימנית ויוקיעום לעין השמש בירושלם, ותהי רוח עם ה' ויחגו את היום ההוא בשמחה גדולה, ויצו יהודה לחג את יום השלשה־עשר לחדש אדר מימים ימימה.

* * *

ירחים עברו וארץ יהודה שקטה ממלחמה, ובכל זאת לא שקט לב יהודה גבור ישראל וקדושו. במשך העת ההיא כרת ברית שלום את ממשלת רומא ועיניו היו פקוחות על הליכות דימיטריוס ויועציו צוררי יהודה, וירא ויבן כי עוד ידם נטויה להכחיד את ישראל מגוי, ויתעצב מאד אל לבו על אשר נפץ מעליו עם המלחמה. כי כרבם עובדי אדמה היו, וישובו איש אל אתו ואל מחרשתו, בבטחם כי שלום יהיה עתה לארץ ועת לעשות לביתם, ויותרו עמו רק כשלשת אלפים איש, ובעוד הוא עושה כה וכה, ואליפז מבחר מרגליו, שב אליו מדרך הגלגל, ויגל את אזניו כי בכחידום ואלקימוס עולים על ארץ יהודה ועמם חיל רב ממבחר צבא דימיטריוס, וכבר חנו על "מסלות" אשר ב"ארבל" וילכדוה וישפכו שם דם רב.

ויקרא אליו יהודה את יונתן ואת שמעון אחיו וישאלם לשלום אנשי המלחמה.

— שלום להם — ענהו יונתן — אבל צר לי כי מספרם מעט, והיה כי תקראנה מלחמה יצר לנו מאד, כי רק שלשת אלפים איש נשארו אתנו.

— אמנם ראינו לא אחת כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט — אמר יהודה — אבל עתה יחרד לבי מאד, כי רב ועצום הפעם מספר האויב, וכבר התנפלו צבאות בכחידס ואלקימוס על מסלות וילכדוה, ופניהם מועדות ירושלימה.

רעדה אחזה את שני הגבורים יונתן ושמעון למשמע הדברים, כי אם גם ידעו כי טרם עבר פחד אויב מארץ יהודה, הנה קוו כי עד עת מלחמה חדשה תעלה בידם לאסוף צבא רב, ועתה דל כחם והעת קצרה.

— ומה נעשה עתה? — שאל שמעון ברוח כהה.

— נעשה את אשר כבר עשינו לא אחת — ענהו יהודה — חובתנו הקדושה לעמנו העשוק תקראנו למלחמה, נצא עד מהרה לקראת אויבינו ונבטח באלהי ישראל הנותן ליעף כח כי נכניעם.

אנחה חרישית התפרצה למרות רצונם מלב יונתן ושמעון; אבל עד מהרה התאמצו להצהיל את פניהם.

— נצא ונשמידם! — קרא יונתן — הנני הולך לערוך את צבא המלחמה!

— לא נשאיר בהם שריד כמעט — קרא שמעון אחריו.

— אחי! — אמר להם יהודה ברגזה אשר חגר כל כחו להסתירה — לפני צאתנו למלחמה הזאת עלי להשמיעכם דבר מה ואתם אל תעצבו. הנה שבעה בני אב אחד היינו, ונלחם מלחמת ה' בגוי נבל ויפלו ארבעה במלחמה, ונשאר רק שלשה. דעו כי המלחמה עוד ארוכה ואם גם ננצח עתה את אויבנו או ננוצח, עוד לא תתם עד מהרה, כי עוד דימיטריוס חי, ואם ימות הוא ויצא צפע אחר תחתיו, והזדים והפושעים אשר על ברכינו נולדו עוד רבו כארבה, ועל כן, אחי, על כל איש מאתנו להזהר מאד מחצי אויב במלחמה, כי אם נפול שלשתנו יחד וכבתה גחלת עמנו ואבד בעבדותו. ועתה, אחי, נשבע נא באלהי ישראל כי אם יפול ממנו האחד והלכו השנים בדרך אשר התוה לנו אבינו הגבור, ואם יפלו השנים והשלים האחד את אשר החלונו, ובכן נצא עתה לקראת המלחמה החדשה...

וירימו שלשת הגבורים ידיהם לאל עליון וישבעו בקול רועד ובדמעות קדש לעשות ככל האמור; וברגע ההיא נפתחה הדלת ופנינה באה אליהם החדרה, ותכר כרגע כי דבר עצב יצוק בם, ובשמעה מפיהם את החדשות על דבר המלחמה, נפל לבה, אבל הסתירה פחדה ותגמר אמר ללכת באשר ילך יהודה, ואם תלוה גם שרה אליה, תקחנה עמה.

* * *

יהודה תקע מחנהו בליש ושלשת אלפים איש עמו, ויהי בראותם את מחנה האויב כי רב ועצום הוא אשר לא ימד ולא יספר, וימג לבבם וינוסו רבים מן המחנה ולא נשארו עם יהודה בלתי אם שמונה מאות איש.

וירא יהודה כי נפל העם מעליו והמלחמה נגד פניו, ויסתר חרדתו ויקרא אל מחנהו הקטן:

— אחי, גבורי ישראל! חזקו ונתחזק בעד עמנו ופדות נפשנו מיד צר! קומו ונלחמה עם אויבינו אולי נוכל להם!

— נסורה הפעם! — צעקו רבים מן המחנה — הנה רב ועצום האויב ממנו, נמלטה ונציל את נפשנו!

— חלילה לנו מתת ערף! — הרעים קול יהודה — רק מוגי לב ינוסו מפני אויב! נלחמה כגבורים ואל נתן כבודנו לכלמה!

ויצא חיל האויב מן המחנה ויסע לקראת יהודה ואנשיו. תופשי־הקשת והקלעים וכל גבורי החיל הלכו בראשם והפרשים משני עבריהם ומצביאם בכחידס מימינם.

ויריע המחנה הגדול והעצום בחצוצרות ויתקעו גם אנשי יהודה לקראתם ותרעש הארץ מקול שאון המחנות, ותארך המלחמה מן הבקר עד הערב, ויך יהודה על ימין ועל שמאל, ויכונן חרבו אל בכחידס אשר רץ לקראתו בחרב שלופה, וירא זאת אחד הלוחמים מצבא יהודה אשר הלך אחריו כצל, ומיראתו פן תקדמהו חרב אויבו, בא ביניהם בתוך וידקר כרגע בחרבות שניהם.

— פנינה, אללי לי! — התפרץ מלב איש צבא אחר אשר השח ארצה אל החלל, וכרגע נדקר גם הוא...

ויהודה אשר לא התבונן אל הנעשה, נטה ברגע ההוא בחפזון נמרץ הצדה אל מחנהו המצער, ויטהו אל האגף הימין אשר בצבא בכחידס, ויפל בו חללים רבים וישחיתהו, וירדף הוא ואנשיו אחרי פליטי חרבו עד רגל אשדוד.

ויהי בראות חיל האויב כי נגף האגף הימין, וירדפו אחרי יהודה ומחנהו, ויהפוך יהודה פניו אליהם ויכם ויכתם וירחפם בדרך אשר באו. ואחד הקלעים משך בקשת לתמו ויור חץ אל הרודפים אל אשר יפול, ויפגע החץ ביהודה וימיתהו — וברגע אחד קטן כבה נר ישראל, לא הרחק מן המקום אשר נפלה שם פנינה.

ומה נוראים מעשי המקרה! ברגע ההוא נפלה חתת אלהים על מחנה בכחידס וינוסו בשבעה דרכים מפני המחנה הקטן; אבל מה הועיל הנצחון, והאש הגבורים, צבי ישראל ונזר תפארתו, נאסף במלחמה ההיא!

ויגש יונתן ושמעון אל גופות החללים וימצאו את פנינה ועל ידה את שרה בתוך מתי המלחמה, וכחצי כברת ארץ מהנה והלאה גם אחיהם הגבור שנת עולמים, חרבו בימינו ועיניו נשואות שמימה כמתפלל לאל אלהי הרוחות.

